

เลี้ยวประวัติศาสตร์

ตั้งแต่การจากไปของท่านนบีมุฮัมมัด คือลัทธิลัทธิอะลียะฮ์วะฮ์ลัม จวบ
จนวาระการพลีชีพของท่านสุลัยมาน เราะฎียัลลอฮูอันฮุ

อุษมาน บิน มุฮัมมัด อัล-เคาะมีส

แปลและเรียบเรียง

สะอัด วารีย์

ด้วยพระนามของอัลลอฮ์ ผู้ทรงกรุณาปรานี ผู้ทรงเมตตาเสมอ

คำนำของผู้เขียน

การสรรเสริญทั้งหมดเป็นกรรมสิทธิ์โดยสมบูรณ์ของอัลลอฮ์ เราขอสดุดีพระองค์ ขอความช่วยเหลือจากพระองค์ และขอภัยโทษจากพระองค์ เราขอความคุ้มครองต่ออัลลอฮ์ให้พ้นจากความชั่วร้ายแห่งตัวเรา และจากความเลวร้ายแห่งการงานของเรา ผู้ใดที่อัลลอฮ์ทรงประสงค์จะชี้นำ ย่อมไม่มีผู้ใดสามารถทำให้เขาหลงผิดได้ และผู้ใดที่พระองค์ทรงประสงค์จะทำให้หลง ย่อมไม่มีผู้ใดสามารถชี้นำเขาได้เลย และข้าพเจ้าขอปฏิญาณว่า ไม่มีพระเจ้าอื่นใดที่ควรแก่การเคารพสักการะนอกจากอัลลอฮ์แต่เพียงผู้เดียว ไม่มีภาคีใดเทียบเคียงพระองค์ และข้าพเจ้าขอปฏิญาณว่า แท้จริงมุฮัมมัดเป็นบ่าวและเป็นศาสนทูตของพระองค์

แท้จริง ถ้อยคำที่สัตย์จริงที่สุดคือคัมภีร์ของอัลลอฮ์ และทางนำที่ดีที่สุดคือทางนำของมุฮัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม ส่วนเรื่องที่ชั่วร้ายที่สุดคือเรื่องที่ถูกประดิษฐ์ขึ้นใหม่ในศาสนา และทุกเรื่องที่ถูกประดิษฐ์ขึ้นใหม่ในศาสนาถือเป็นอุตริกรรม (บิดอะฮ์) ทุกอุตริกรรมคือการหลงผิด และทุกการหลงผิดย่อมนำไปสู่ไฟนรก

ในการเริ่มต้นเขียนหนังสือเล่มนี้ ข้าพเจ้ามีความลังเลใจ ประหนึ่งว่าก้าวขาข้างหนึ่งไปข้างหน้า แต่ก็ยังยั้งเท้าอีกข้างหนึ่งไว้ ความลังเลนี้เกิดขึ้นเนื่องจากประเด็นดังกล่าวมีผู้คนจำนวนมากที่เข้าไปข้องเกี่ยว มักจะสร้างความสับสนและวุ่นวาย บางส่วนอาจมีเจตนาดี แต่ส่วนใหญ่นั้นแฝงไว้ด้วยเจตนาร้าย

ประเด็นนี้เป็นที่ประจักษ์ชัดว่าเป็นหนึ่งในเรื่องราวที่ยังคงมีความสำคัญและเป็นที่ถูกกล่าวขานอยู่เสมอ ถึงแม้กาลเวลาจะผ่านพ้นไปนานเพียงใด มันก็ยังคงก้องอยู่ในความรู้สึกนึกคิดของเรา

เพราะสิ่งนี้เกี่ยวข้องกับการให้ความสำคัญต่อบุคคลในยุคสมัยของท่านนปีซึ่งมีความโดดเด่นเป็นพิเศษ บุคคลเหล่านั้นคือกลุ่มดาวที่ส่องสว่าง เป็นผู้ที่อัลลอฮฺทรงเลือกสรรให้เป็นเศาะหาบะฮฺ (สหาย) ของท่านเราะสูลุลลอฮฺ คือลัลลอฮฺอูลัยฮิวะสลัลัม ขออัลลอฮฺทรงโปรดพอพระทัยพวกเขา

และด้วยเหตุที่การกล่าวสรรชมเป็นแสงสว่างนำทาง และเนื่องจากผู้คนในยุคสมัยนั้น (เศาะหาบะฮฺ) มีคุณูปการอันใหญ่หลวงต่อพวกเรา จึงเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่งที่เราจะต้องตอบแทนคุณงามความดีและปฏิบัติตามหน้าที่ที่เราพึงมีต่อพวกเขา เรื่องราวของพวกเขานั้นแตกต่างจากเรื่องราวของใครอื่น ความรู้และการงานของพวกเขานั้นไม่มีผู้ใดสามารถเทียบเคียงได้ ทั้งผู้ที่อยู่ก่อนหน้าและผู้ที่อยู่ภายหลัง และเพราะบุคคลเหล่านี้ อัลลอฮฺผู้ทรงสูงส่งจึงทรงเชิดชูศาสนานี้ และทำให้มันปรากฏเป็นที่ประจักษ์แก่ปวงชน

และแม้ว่าเราจะกล่าวถึงความประเสริฐของบรรดาเศาะหาบะฮฺแห่งท่านเราะสูลุลลอฮฺ คือลัลลอฮฺอูลัยฮิวะสลัลัม อย่างต่อเนื่องและมากมายเพียงใดก็ตาม ทว่าเราก็มิได้กล่าวอ้างว่าพวกเขานั้นเป็น มะอฺศูม (ผู้บริสุทธิ์ไร้บาป) แท้จริง ไม่มีผู้ใดที่อัลลอฮฺทรงทำให้เป็นมะอฺศูม นอกเหนือจากบรรดานบีและบรรดามลาอิกะฮฺ อลัยฮิมุสสลาม เท่านั้น

จริงอยู่ ว่าพวกเขามีบางคนที่อาจเคยพลั้งพลาดไปบ้าง ทั้งในขณะที่ท่านนบียังมีชีวิตอยู่ และภายหลังจากที่ท่านได้จากไปแล้ว แต่ทว่า เมื่อพิจารณาถึงสิ่งที่พวกเขาได้อดทนฟันฝ่ามาอย่างแสนสาหัส จากการถูกทำร้าย การถูกกดขี่ข่มเหง และการถูกทรมาน ในหนทางแห่งการศรัทธาต่ออัลลอฮฺและเราะสูลของพระองค์ การอุทิศตนเพื่อเผยแพร่สู่ศาสนาอันเที่ยงแท้ อันเป็นแนวทางของอิบรอฮีม ตลอดจนสิ่งที่พวกเขาได้ทุ่มเทเสียสละ ทั้งการอพยพจากครอบครัว บ้านเรือน และมาตุภูมิ การสละทรัพย์สินและชีวิตในหนทางของอัลลอฮฺ และการยืนหยัดปกป้องท่านเราะสูลุลลอฮฺ คือลัลลอฮฺอูลัยฮิวะสลัลัม ด้วยสรรพกำลังที่พวกเขามีทั้งหมด เมื่อนำความผิดพลาดเหล่านั้นมาเปรียบเทียบกับความดีงามอันมากมายมหาศาล และการปฏิบัติอันยอดเยี่ยมของพวกเขาก็เปรียบได้ดุจดั่งเม็ดทรายเพียงน้อยนิดที่อยู่บนภูเขาอันยิ่งใหญ่ หรือดุจหยาดน้ำเพียงไม่กี่หยดในสายธารที่พวยพุ่งไหลหลั่งออกมา

และเป็นที่ประจักษ์ชัดว่าเรื่องราวทางประวัติศาสตร์นั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งยวดต่อชีวิตของนานาชาติและกลุ่มชนต่างๆ มันเป็นรากฐานสำคัญที่ช่วยหล่อหลอมเอกลักษณ์ กำหนดวิถีแห่งชีวิต ทั้งในปัจจุบันและอนาคต อนึ่ง ไม่มีประชาชาติใดที่ปรารถนาจะก้าวขึ้นสู่จุดสูงสุดแห่งความเจริญรุ่งเรือง จะสามารถบรรลุเป้าหมายนั้นได้ เว้นแต่จะต้องเชื่อมโยงรากฐานความเป็นชาติของตนเข้ากับอดีตให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันอย่างมั่นคง เพื่อก่อให้เกิดพลังและเป็นหลักชัยในการสร้างสรรค์ปัจจุบัน และทะยานไปสู่อนาคตอันสดใส

และสำหรับอุมมะฮฺเช่นอุมมะฮฺอิสลามนี้ ยิ่งมีความจำเป็นต้องเป็นเลิศกว่าประชาชาติอื่นใด ด้วยเพราะประวัติศาสตร์อันรุ่งโรจน์ ประวัติแห่งความहाญกล้า และชัยชนะอันยิ่งใหญ่ต่าง ๆ นานา ซึ่งทำให้ประวัติศาสตร์ของประชาชาติอื่นใดดูด้อยค่าไปโดยสิ้นเชิง ทว่า ภายใต้ร่มเงาแห่งความอ่อนแอของอุมมะฮฺเราในปัจจุบันนี้ กลับเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากน้ำมือของลูกหลานของพวกเขาเอง และด้วยเหตุนี้ อัลลอฮฺผู้ทรงสูงส่งจึงทรงให้ผู้ที่สืบเชื้อสายจากพวกวานรและพวกสุกร และผู้ที่กราบไหว้สิ่งอื่นนอกจากอัลลอฮฺ เข้ามามีอำนาจเหนือพวกเรา — لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللّٰهِ — العلي العظيم — ไม่มีอำนาจและไม่มีกำลังใดๆ เว้นแต่ด้วยกับอัลลอฮฺผู้ทรงสูงส่ง ผู้ทรงยิ่งใหญ่ —

مَنْ يَهْنُ يَسْهَلُ الْهَوَانُ عَلَيْهِ مَا لَجُرْحٍ بِمَيِّتٍ إِيْلَامٌ¹

ผู้ใดปล่อยปละละเลย ความหย่อนยานนั้นย่อมกลายเป็นความเคยชินสำหรับเขา เสมือนบาดแผลใดๆ ย่อมไม่สร้างความเจ็บปวดแก่ผู้ที่ไร้ชีวิตชีวาแล้ว (เปรียบดังคนตาย)

ข้าพเจ้าใคร่ขอชี้ให้เห็นว่า ภายใต้เงาแห่งความอ่อนแอนี้ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องหวนคืนสู่ประวัติศาสตร์อันเจิดจรัสแห่งอุมมะฮฺของเรา เพื่อที่เราจะจะสามารถทบทวนตัวเองได้อย่างลึกซึ้ง พิจารณาสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบตัว และกำหนดทิศทางสำหรับก้าวต่อไปในอนาคตได้อย่างชัดเจน

¹ ดีวาน อิบน์-ญะอียิบ อัล-มุตะนบี

กระบวนการทั้งหมดนี้จะสำเร็จลุล่วงไปได้ ก็ต่อเมื่อเราได้กลับไปใคร่ครวญประวัติศาสตร์อันถูกต้องเที่ยงแท้ของเราเท่านั้น ไม่ใช่การจมปลักอยู่กับส่วนใดส่วนหนึ่งที่บกพร่องหรือคลาดเคลื่อน

และหากเราใคร่พิจารณาประวัติศาสตร์อย่างถี่ถ้วน เราจะพบว่า ช่วงเวลาที่สุขใสและเจิดจรัสที่สุดคือ หิกบะฮ์² (ยุคสมัย) แห่งการมีชีวิตอยู่ของท่านเราะสูลุลลอฮ์ ศ็อลลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม และบรรดาเศาะหาบะฮ์ของพระองค์ จนรุ่นนั้นได้แบกรับภาระอันหนักอึ้งในการเผยแพร่นิกายแห่งอิสลาม พวกเขาคือหมู่มุสลิมของอัลลอฮ์ที่ได้รับการคัดสรรอันดับรองลงมาจากบรรดานบีและเราะสูล อัลลัยฮิมุสลาม

ประวัติศาสตร์แห่งอุมมะฮ์อิสลามนั้นได้เผชิญกับการถูกบิดเบือน สร้างภาพเท็จ และเล่ห์อุบายอันซับซ้อนมาโดยตลอด ซึ่งมีสาเหตุสำคัญประการหนึ่งมาจากการกำเนิดขึ้นของนิกายต่างๆ ในอิสลาม โดยแต่ละกลุ่มต่างมุ่งหมายที่จะลดทอนเกียรติของกลุ่มอื่น และยกย่องตนเองให้สูงส่งเหนือกว่า สิ่งนี้ได้ก่อให้เกิดความพหุวัฒนธรรมและความคลาดเคลื่อนอย่างมากในเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของบรรดาบุคคลสำคัญแห่งอุมมะฮ์ของเรา

และเราได้พบว่ามีบุคคลบางกลุ่มได้ก้าวล่วงเกินขอบเขตของหลักการศาสนา ในการแสดงความรักต่อบุคคลต่างๆ พวกเขาแสดงความรักต่อเศาะหาบะฮ์ผู้ทรงคุณธรรมยิ่ง เช่น ท่านอลี บิโนอบีฏอเล็บ แต่ทว่าความรัkdังกล่าวนั้นกลับกลายเป็นการบ่อนทำลายเรื่องราวและเกียรติประวัติของท่านไปโดยสิ้นเชิง ด้วยการอ้างถึงเหตุการณ์และเรื่องราวที่มีอาจยอมรับได้ว่ามาจากท่านอลี ขณะเดียวกันก็พยายามลดทอนคุณค่าและเกียรติของเศาะหาบะฮ์ท่านอื่นๆ และกล่าวหาว่าบุคคลเหล่านั้นได้ละเมิดสิทธิของท่านอลี หรือได้อธรรมต่อท่านและต่อตัวของพวกเขาเอง ยิ่งไปกว่านั้น การเลเยิดในความรัknี้นี้ยังได้ลุกลามไปจนถึงบรรดาลูกหลานของท่านอลี โดยกล่าวอ้างว่าบรรดาอิหม่ามเหล่านั้นได้รับการระบุชื่อไว้เป็นกรณีพิเศษโดยตัวบทแห่งคัมภีร์และซุนนะฮ์ และพวกท่าน

² อัล-หุญุบ หรือ อัล-หุญูบ คือช่วงระยะเวลาอันยาวนาน และคำว่า หิกบะฮ์ คือช่วงเวลาที่ไม่ได้ระบุระยะเวลาหรือระบุจำนวนปี ดู ติลซานุล-อะร็อบ ของอิบนุญันซุร (3/203) มาตรา (حب)

เหล่านั้นเป็น มะอูซุม (ผู้บริสุทธิ์จากบาปและความผิดพลาดทั้งปวง) เช่นเดียวกับบรรดานบี อลัยฮิ มุสลาม³

ท่านอลี บินอบีฏอเล็บ ร่อฎิยัลลอฮุอันฮุ ผู้ซึ่งเป็นทีกกล่าวอ้างถึงนี้ ได้เคยกล่าวไว้ว่า “แน่นอนจะมีคนกลุ่มหนึ่งรักฉัน จนพวกเขาต้องเข้าสู่ไฟนรกเพราะฉัน และจะมีคนกลุ่มหนึ่งเกลียดฉัน จนพวกเขาต้องเข้าสู่ไฟนรกเพราะความเกลียดชังที่มีต่อฉัน” และท่านยังได้กล่าวอีกว่า “บุคคลสองจำพวกจะต้องพินาศไปด้วยเหตุแห่งฉัน นั่นคือ ผู้ที่รักฉันมากเกินไปจนขอบเขต และผู้ที่เกลียดฉันมากเกินไปจนขอบเขต”⁴

แท้จริง คำกล่าวอ้างและรูปแบบการเลเยิดต่างๆ นานานี้ เพิ่งจะปรากฏขึ้นภายหลังจากพันยุคกลางแล้ว (คือภายหลังศตวรรษที่ ๓ แห่งฮิจเราะฮ์ศักราช) ตามทัศนะที่ถูกต้อง สิ่งหนึ่งที่ใช้ยืนยันข้อเท็จจริงนี้ได้อย่างหนักแน่นคือ การที่เราไม่พบรายงานที่เชื่อถือได้อย่างแท้จริงเลยแม้แต่ฉบับเดียว ที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์และสภาพการณ์ใดๆ ของบรรดาเคาะหะบะฮ์ ที่จะชี้ให้เห็นถึงความเกลียดชังอย่างที่ถูกกล่าวอ้างกัน ในทางตรงกันข้าม เรากลับพบหลักฐานจำนวนมหาศาลที่แสดงถึงความรักอันเปี่ยมล้นที่มีต่อกัน และพบภาพอันสว่างไสวแห่งการเสียสละ ความเป็นพี่น้อง ความผูกพัน การตักเตือนให้ทำความดีต่อกัน และการเกี่ยวดองทางสายสัมพันธ์ผ่านการแต่งงานเป็นจำนวนมาก ซึ่งผู้ที่มีใจเป็นธรรมและมุ่งแสวงหาความจริง ย่อมสามารถตัดสินได้อย่างเด็ดขาดว่า ความพยายามในการสร้างภาพความบาดหมาง ความแค้นเคือง และความไม่พอใจต่อกันนั้น เป็นเพียงเรื่องเท็จที่ถูกปั้นแต่งขึ้นมาเท่านั้น

และในบรรดาภาพอันเจิดจรัสเหล่านั้น ประจักษ์ชัดว่า บรรดาเคาะลียะฮ์ผู้ทรงเกียรติทั้งสามท่าน อันได้แก่ อับูบักร อัศ-ศิดดีก, อุมัร บินอัล-ค็อฏฏอบ และอุษมาน บินอัฟฟาน ได้มีส่วน

³ ทว่า เราพบในหนังสือ บิหารุล-อันวาร ของอัล-มัญญิสิย (เล่มที่ 23-37) และเล่มอื่นๆ ถึงภาพของความเลเยิดที่ยิ่งไปกว่านั้นอีก

⁴ บันทึกโดยอิบนิ อีซาอิม ในหนังสือ อัศ-สุนนะฮ์ หมายเลข (983) และปราชญ์นาศิรุด-ดีน อัล-อัลบานีย กล่าวไว้ว่า “สายรายงานของมัมมูกุดต้องตามเงื่อนไขอัล-บุคอรีและมุสลิม” ดู “นะฮ์ญุล-บะลาเฆะฮ์” (469) 4/108 และ “มะนากิบ อัล-อิมาม อะมรุล-มุอัมมินีน” ของมุหัมมัด บินสุลัยมาน อัล-กูฟีย 2/283 และ “อัล-อะมาลี” ของอับดุล-อะซีซ หน้า (256)

สำคัญในการส่งเสริมและเป็นกำลังใจให้ท่านอลีได้สมรสกับท่านฟาฏิมะฮ์ อีกทั้งยังมีส่วนร่วมในการเตรียมการและเป็นพยานในพิธีมงคลนั้นด้วย

ท่านอลี เราะฎียัลลอฮุอันฮุ ได้ถ่ายทอดเรื่องราวว่า “อับูบักรและอุมร์ได้มาพบฉัน แล้วท่านทั้งสองกล่าวว่า 'ท่านควรไปพบท่านเราะสูลุลลอฮ์ คือลัลลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม และเรียนท่านเกี่ยวกับเรื่องของฟาฏิมะฮ์'”

ท่านอลีเล่าต่อไปว่า “ท่านเราะสูลุลลอฮ์ได้กล่าวแก่ฉันว่า 'จงไปเถิด ไปขายเสื้อเกราะของเจ้าเสีย แล้วนำเงินที่ได้มามอบให้ฉัน เพื่อฉันจะได้จัดเตรียมสิ่งที่จะเป็นประโยชน์แก่เจ้า และลูกสาวของฉัน (ฟาฏิมะฮ์) สำหรับชีวิตคู่ของพวกเจ้าทั้งสอง'”

ท่านอลีเล่าเหตุการณ์ต่อว่า “ฉันได้ออกไปและขายเสื้อเกราะนั้นได้เงินสี่ร้อยดิรฮัมแก่อุษมาน บินอัฟฟาน เมื่อฉันรับเงินและท่านอุษมานได้รับเสื้อเกราะแล้ว ท่านอุษมานได้กล่าวขึ้นว่า 'ฉันมีความชอบธรรมเหนือเสื้อเกราะนี้มากกว่าท่านแล้วมิใช่หรือ และท่านก็มีความชอบธรรมเหนือเงินจำนวนนี้มากกว่าฉัน'” ฉันตอบท่านไปว่า “ถูกต้องแล้วครับ” ท่านอุษมานจึงกล่าวว่า “ขอถือว่าเสื้อเกราะนี้เป็นของขวัญจากฉันมอบให้ท่าน” ด้วยเหตุนี้ ฉันจึงได้นำทั้งเสื้อเกราะและเงินจำนวนนั้นกลับไป

แล้วฉันก็ได้ไปเข้าเฝ้าท่านเราะสูลุลลอฮ์ คือลัลลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม ฉันนำเสื้อเกราะและเงินจำนวนนั้นไปวางไว้เบื้องหน้าท่าน และเรียนท่านเกี่ยวกับเรื่องราวของท่านอุษมาน ท่านเราะสูลุลลอฮ์ก็ได้วิงวอนขอเอาให้แก่ท่านอุษมานให้ได้รับแต่สิ่งที่ดีงาม จากนั้น ท่านเราะสูลุลลอฮ์ คือลัลลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม ได้หยิบเงินจำนวนหนึ่ง แล้วเรียกท่านอับูบักรมา และมอบเงินจำนวนนั้นให้ท่าน พร้อมกล่าวว่า “อับูบักรเอ๋ย จงนำเงินก้อนนี้ไปจัดซื้อสิ่งของสำหรับลูกสาวของฉัน สิ่งที่จะเป็นประโยชน์และอำนวยความสะดวกแก่นางในการเริ่มต้นสร้างเรือนใหม่”

และในบรรดาภาพอันเจิดจรัสเหล่านั้น ปรากฏชัดว่า บรรดาเศาะหาบะฮ์ผู้ทรงเกียรติ อันได้แก่ ท่านอับูบักร อัศ-ศิดดีก, ท่านอุมร์ บินอัล-ค็อฏฏอบ, และท่านอุษมาน บินอัฟฟาน ได้มีส่วน

สำคัญในการส่งเสริมและเป็นกำลังใจให้ท่านอลีได้สมรสกับท่านหญิงฟาฏิมะฮ์ บุตรีของท่านเราะฮ์ลุลลอฮ์ อีกทั้งยังมีส่วนร่วมในการเตรียมการและเป็นพยานในพิธีมงคลนั้นด้วย

ท่านอนัส เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ได้รายงานไว้ว่า ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม ได้กล่าวกับฉันว่า “จงไปเรียกตัวอับบักกร, อุมร์, อุษมาน, อลี, ฏ็อลหะฮ์, ซุบัยร และชาวอันศอรอีกจำนวนหนึ่งที่เท่ากันมาหาฉันเถิด” ท่านอนัสกล่าวว่า ฉันก็ได้ไปเรียกบุคคลเหล่านั้นมาพบท่าน และเมื่อพวกท่านได้นั่งพร้อมกันแล้ว ท่านเราะฮ์ลุลลอฮ์จึงกล่าวว่า “ฉันขอให้พวกท่านจงเป็นสักขีพยานว่า แท้จริงแล้วฉันได้ยกฟาฏิมะฮ์ให้แก่อลีด้วยสินสอดสี่ร้อยมิชกอลเงิน”

อนึ่ง ยังเป็นที่บันทึกไว้ว่า ท่านอลี ได้ยกธิดาของท่าน คือ อุมมฺ กุลซุม บุตรสาวของท่านหญิงฟาฏิมะฮ์ ให้สมรสกับท่านอุมร์ บินอัล-ค็อฏฏอบ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุมา ซึ่งแสดงถึงสายสัมพันธ์อันแน่นแฟ้นระหว่างทั้งสองท่าน

นอกจากนี้ ท่านอลี เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ยังได้ตั้งชื่อบุตรชายหลายคนของท่าน ตามชื่อของพี่น้องผู้เป็นที่รักยิ่ง และเป็นบุคคลอันเป็นที่รักในหนทางของอัลลอฮ์ สำหรับท่าน ได้แก่ อับบักกร อัศ-ศิดดีก, อุมร์ บินอัล-ค็อฏฏอบ, และอุษมาน บินอัฟฟาน ท่านอลียังได้กล่าวยกย่องคุณงามความดีของพวกท่านเหล่านั้นทั้งหมดอยู่เสมอ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ

ท่านอลี เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ได้บรรยายถึงบรรดาเศาะหาบะฮ์ไว้อย่างจับใจว่า “ฉันได้เห็นบรรดาเศาะหาบะฮ์แห่งท่านเราะฮ์ลุลลอฮ์ ศ็อลลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม แล้ว และฉันไม่เคยเห็นบุคคลใดในพวกท่านที่จะเทียบเคียงพวกท่านเหล่านั้นได้เลย ยามรุ่งอรุณ พวกเขามมเผ้ากระเซอะกระเซิง ร่างกายเปราะเปื้อนธุลี (จากความตรากตรำและอุปสรรคในหนทางของอัลลอฮ์) ยามค่ำคืน พวกเขามั่นสญูดละหมาด บางครั้งลุกขึ้นยืน บางครั้งสญูด บางครั้งนอนลง ประหนึ่งว่ากำลังยืนอยู่บนถ่านเพลิง ด้วยเพราะความรำลึกถึงโลกอาคิเราะฮ์อันหนักแน่นของพวกเขา และเหมือนว่าหน้าผากของพวกเขามีร่องรอยจากการสญูดยาวนาน เปรียบได้กับหัวเข่าแพะ เมื่อใด

ก็ตามที่คำว่า “อัลลอฮ์” ถูกกล่าวถึงให้พวกเขาได้ยิน น้ำตาของพวกเขา ก็จะไหลรินอาบแก้ม และพวกเขาก็จะสั่นไหว หวั่นเกรง ประดุจต้นไม้ที่สั่นสะท้านในวันที่มีพายุพัดกระหน่ำอย่างรุนแรง”

อนึ่ง ท่านอลียังมีบุตรชายหลายท่านที่ตั้งชื่อตามบุคคลอันเป็นที่รักเหล่านี้ อาทิ อับบัส, อุมัร, และอุษมาน ซึ่งหลายท่านในจำนวนนี้ได้พลีชีพพร้อมกับท่านหุสัยน์ ณ ภู่ออฟ (กัรบะลาอ์) อย่างไรก็ตาม มีบุตรชายของท่านอลีที่ชื่ออุมัร อีกท่านหนึ่งซึ่งมีอายุยืนยาว

และดังที่ข้าพเจ้าได้เรียนให้ทราบในเบื้องต้นแล้วว่า ข้าพเจ้าเคยมีความลังเลใจ ประหนึ่งว่าก้าวขาข้างหนึ่งไปข้างหน้า แต่ก็ยังยั้งเท้าอีกข้างหนึ่งไว้ กระทั่งเมื่อข้าพเจ้าได้พิจารณาเห็นถึงประโยชน์อันใหญ่หลวงที่จะเกิดขึ้นจากการเขียนหนังสือเล่มนี้ เท่าที่อัลลอฮ์ผู้ทรงสูงส่งได้ทรงประทานความสะดวกง่ายดายให้แก่ข้าพเจ้า และสิ่งนี้ได้เกิดขึ้นภายหลังจากที่ข้าพเจ้าได้ปรึกษาหารือกับบรรดาผู้รู้ที่ข้าพเจ้าไว้วางใจแล้ว ดังนั้น สิ่งใดที่ปรากฏว่าถูกต้อง นั้นย่อมมาจากอัลลอฮ์ แต่เพียงผู้เดียว และหากสิ่งใดที่ปรากฏว่าผิดพลาด นั้นย่อมมาจากตัวข้าพเจ้าเองและจากชัยฏอน

ในงานเขียนชิ้นนี้ ข้าพเจ้าจะได้นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับช่วงเวลาอันมีความสำคัญอย่างยิ่งยวดช่วงหนึ่ง ในประวัติศาสตร์อันยาวนานแห่งอุมมะฮฺของเรา นั่นคือ ช่วงเวลาที่ทอดยาวตั้งแต่ภายหลังการเสียชีวิตของท่านเราะซูลุลลอฮ์ ศ็อลลัลลอฮุอลัยฮิอะฮฺสลัม เรื่อยไปจนถึงปีอิจราฮฺ ศักราชที่ ๖๑

ข้าพเจ้าได้แบ่งโครงสร้างของหนังสือเล่มนี้ออกเป็น ส่วนคำนำ และเนื้อหาหลักอีกสามบท ในส่วนของคำนำ ข้าพเจ้าจะได้นำเสนอประเด็นพื้นฐานอันมีความสำคัญยิ่งสามประเด็น ดังนี้:

ประเด็นที่หนึ่ง: วิธีการศึกษาประวัติศาสตร์ของเราที่ถูกต้อง

ประเด็นที่สอง: เราควรอ่านประวัติศาสตร์จากตำราของท่านใด

ประเด็นที่สาม: กลวิธีที่ผู้ถ่ายทอดประวัติศาสตร์บางกลุ่มนิยมใช้ในการบิดเบือนเรื่องราวทางประวัติศาสตร์

และในส่วนบทที่ ๑: เหตุการณ์สำคัญตั้งแต่การเสียชีวิตของท่านนบี คือลัทธิลอสูลัยฮวะ สัลลัม จนถึงปี ฮ.ศ. ๖๑

ในบทนี้ ข้าพเจ้าจะได้นำเสนอเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ในช่วงระยะเวลาดังกล่าว โดย มุ่งเน้นเหตุการณ์สำคัญต่างๆ ด้วยการอ้างอิงจากสายรายงานที่ถูกต้องเท่าที่กำลังความสามารถ ของข้าพเจ้าจะเอื้ออำนวย พร้อมกันนั้นก็กล่าวเตือนให้ระมัดระวังเรื่องเล่าอันเป็นเท็จและสิ่ง แต่งเติมบางประการที่ถูกนำมาปะปน

บทที่ ๒: คุณธรรมความเที่ยงธรรมของบรรดาเศาะหาบะฮ์

ในบทนี้ ข้าพเจ้าจะได้กล่าวถึงคุณธรรมและความเที่ยงธรรมอันสูงส่งของบรรดาเศาะหาบะฮ์ โดยจะอ้างอิงหลักฐานอันชัดเจนทั้งจากอัลกุรอานและสุนนะฮ์ พร้อมกันนั้น ก็จะมีชี้แจงประเด็น ที่มีความคลุมเครืออันเป็นที่ถกเถียง ซึ่งมักถูกนำมาสร้างเป็นข้อสงสัย และจะทำการอธิบายข้อเท็จจริงในเรื่องเหล่านั้นอย่างกระจ่างชัด

บทที่ ๓: การชี้แจงข้อถกเถียงเกี่ยวกับตำแหน่งเคาะลีฟะฮ์

ในบทสุดท้ายนี้ ข้าพเจ้าจะได้ชี้แจงถึงกรณีข้อขัดแย้งที่สำคัญในประวัติศาสตร์ โดยจะนำเสนอหลักฐานต่างๆ อย่างละเอียดของกลุ่มชีอะฮ์ ที่กล่าวอ้างถึงความชอบธรรมของท่านอลี ในการดำรงตำแหน่งเคาะลีฟะฮ์ก่อนหน้าท่านอับูบักร, ท่านอุมัร, และท่านอุษมาน พร้อมกันนั้น ข้าพเจ้าจะได้นำเสนอการวิเคราะห์และถกเถียงประเด็นต่างๆ ในเชิงวิชาการอย่างละเอียดลึกซึ้ง ซึ่งบางที ท่านผู้อ่านอาจจะไม่เคยพบเห็นในตำราเล่มอื่นๆ ทัวไป การที่ข้าพเจ้ากล่าวเช่นนี้ มิได้มีเจตนาเพื่อโอ้อวดหรือหลงตนเองแต่อย่างใด หากแต่เป็นเพียงการปฏิบัติตามพระดำรัสแห่งอัลลอฮ์ ผู้ทรงสูงส่งที่ว่า:

﴿وَأَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ﴾

“และส่วนความโปรดปรานแห่งพระผู้อภิบาลของเจ้านั้น เจ้าจงแสดงออก”

และข้าพเจ้าขอวิงวอนต่ออัลลอฮ์ทรงสูงส่ง ผู้ทรงเปี่ยมด้วยพระพละนาภาพ ให้ทรงโปรด
ประทานความบริสุทธิ์ใจ (อิคลาศ) ในงานเขียนชิ้นนี้ เพื่อพระองค์ผู้ทรงเกียรติแต่เพียงพระองค์
เดียว แท้จริง พระองค์คือผู้ทรงดูแล ผู้ทรงประทานความสำเร็จ และผู้ทรงพละนาภาพเหนือทุกสิ่ง

และการวิงวอนในท้ายที่สุดของเราคือ การสรรเสริญทั้งหมดเป็นของอัลลอฮ์ พระผู้
อภิบาลแห่งสากลโลก

เขียนโดย: อุษมาน บิน มุฮัมมัด อัล-เคาะมีส ขออัลลอฮ์ทรงสูงส่งทรงโปรดอภัยโทษให้
แก่ท่าน, บิดามารดาของท่าน, และแก่บรรดามุสลิมทั้งหมด อาمین

بِاللّٰهِ يَا قَارِئًا كُتِبِي وَسَامِعَهَا ... أَسْبِلْ عَلَيْهَا رِذَاءَ الْحُكْمِ وَالْكَرَمِ وَاسْتُرْ
 بِلُطْفِكَ مَا تَلْقَاهُ مِنْ خَطَاٍ ... أَوْ أَصْلِحْنَهُ تَثْبِثَ إِنْ كُنْتَ ذَا فَهْمٍ فَكُمْ جَوَادٍ كَبَا
 وَالسَّبْقُ عَادَتُهُ ... وَكُمْ حُسَامٍ نَبَاٍ أَوْ عَادَ ذُو ثُلَمٍ وَكُنْنَا يَا أَخِي خَطَاءُ ذُو زَلٍّ ...
 وَالْعُذْرُ يَقْبَلُهُ ذُو الْفَضْلِ وَالشَّيْمِ

โอ้ผู้อ่านหรือผู้ฟังงานเขียนของฉัน ขอด้วยพระนามแห่งอัลลอฮ์ โปรดคลี่คลุมนงานนี้ด้วย
 อารมณ์แห่งการไต่ตรองอันเปี่ยมด้วยความเมตตาเถิด ด้วยความกรุณาของท่าน โปรดปกปิดสิ่งที่
 ท่านพบว่าเป็นข้อผิดพลาด หรือจงแก้ไขมัน ท่านย่อมได้รับผลบุญหากท่านเป็นผู้มีสติปัญญาความ
 เข้าใจ ก็มากน้อยแล้วที่ม้าศึกอันคล่องแคล่วสะดุดล้ม แม้นชัยชนะคือสิ่งที่เคยชินของมัน และก็
 มากน้อยแล้วที่ดาบคมที่อ หรือหักบิ่นไป โอ้พี่น้องเอ๋ย เราทุกคนล้วนเป็นผู้ที่ทำผิดและพลั้งพลาด
 ได้เสมอ และผู้ที่เปี่ยมด้วยความดีงามและคุณธรรมอันสูงส่ง ย่อมพร้อมจะยอมรับคำแก้ตัว

คำแนะนำในการศึกษาประวัติศาสตร์อย่างถูกต้อง

ประเด็นสำคัญสำหรับการทำความเข้าใจประวัติศาสตร์อย่างถูกต้อง

หัวข้อย่อย:

ประเด็นที่หนึ่ง: แนวทางที่ถูกต้องในการศึกษาประวัติศาสตร์

ประเด็นที่สอง: เราควรอ่านประวัติศาสตร์จากตำราของท่านใด

ประเด็นที่สาม: กลวิธีที่ผู้ถ่ายทอดประวัติศาสตร์บางกลุ่มนิยมใช้ในการบิดเบือนเรื่องราวทางประวัติศาสตร์

เกริ่นนำ

แท้จริง คำกล่าวเท็จอันร้ายแรงที่สุดที่พุ่งเป้ามายังประวัติศาสตร์ คือคำกล่าวอ้างของบุคคลผู้กล่าวหาว่า บรรดาเศาะหาบะฮ์แห่งท่านเราะสูลุลลอฮ์ คือลัทธิลอบฏอญ์ฮิยะฮ์สลัหม์ นั้น ซ่อนเร้นความขัดแย้งและเป็นศัตรูต่อกันไว้อย่างในใจ ข้อกล่าวอ้างนี้เป็นเรื่องไร้สาระอย่างยิ่ง และห่างไกลจากความเป็นจริงตามที่พระดำรัสแห่งอัลลอฮ์ผู้ทรงสูงส่งได้ทรงกล่าวถึงพวกท่านเหล่านั้นไว้อย่างสิ้นเชิง:

﴿ كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ ﴾ [آل عمران: 110]

“พวกเจ้านั้น เป็นประชาชาติที่ดียิ่งซึ่งถูกให้อุบัติขึ้นสำหรับมนุษยชาติ โดยที่พวกเจ้าใช้ให้ปฏิบัติสิ่งที่ชอบ และห้ามมิให้ปฏิบัติสิ่งที่มิชอบ และศรัทธาต่ออัลลอฮ์” {อาลี อิมรอน: 110}

และสอดคล้องกับพระดำรัสของพระองค์ คือคำกล่าวของท่านเราะสูลุลลอฮ์ คือลัทธิลอบฏอญ์ฮิยะฮ์สลัหม์ ที่ว่า:

« خَيْرُ النَّاسِ قَرْنِي »

“คนที่ดีที่สุด คือ(ที่อยู่ใน)ยุคของฉัน”

และสิ่งอันน่าประหลาดประการหนึ่งที่ได้อุบัติขึ้นในอิสลาม หลังจากที่มีสามยุคอันประเสริฐยิ่งได้ผ่านพ้นไปแล้ว คือการปรากฏตัวของบรรดานักเขียนผู้มุ่งทำลายภาพลักษณ์และบิดเบือนประวัติศาสตร์อย่างชัดแจ้ง ผู้ซึ่งเขียนข้อความที่ขัดแย้งและโจมตีข้อเท็จจริงอันเป็นที่ยอมรับ พวกเขาอ้างว่า บรรดาเศาะหาบะฮ์แห่งท่านเราะสูลุลลอฮ์ คือลัทธิลอบฏอญ์ฮิยะฮ์สลัหม์ ไม่เคยเป็นพี่น้องกันเพื่ออัลลอฮ์ตะอาลาเลย ไม่เคยแสดงความเมตตาต่อกัน หากแต่เป็นเพียงศัตรูผู้คอยสาป

แข่ง วาเลห์กล หลอกหลวง และคิดร้ายต่อกัน ด้วยเจตนาแห่งการละเมิดและเป็นปฏิปักษ์ โดยทำไปเพื่อผลประโยชน์ทางโลกและการตามอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง

ขอสาบานด้วยพระนามแห่งอัลลอฮ์ แท้จริงพวกเขากล่าวปด! และได้นำมาซึ่งคำโกหกมดเท็จอันมหันต์ และการใส่ร้ายป้ายสีอย่างโจ่งแจ้ง ท่านอับบัสกร, ท่านอุมร์, ท่านอุษมาน, ท่านอลี, ท่านฎ็อลหะฮฺ, ท่านซุบัยร, ท่านอับดูบักดะฮฺ, ท่านหญิงอาอิชะฮฺ, ท่านหญิงฟาฏิมะฮฺ และท่านอื่นๆ อีกมากมาย ทั้งจากบรรดาผู้เข้ารับอิสลามในยุคแรกๆ และบรรดาเศาะหาบะฮฺผู้จำเริญทั้งหมด พวกท่านเหล่านั้นมีเกียรติและบริสุทธิ์สูงส่งเกินกว่าที่จะมีสิ่งใดจากเรื่องเลวร้ายต่างๆ ที่ถูกกล่าวอ้างนั้นเกิดขึ้นกับพวกท่านได้เลย วงศ์วานฮาซิม (สายตระกูลแห่งท่านนบี) และวงศ์วานอุมัยยะฮฺ (สายตระกูลแห่งท่านมุอาวิยะฮฺ) ได้รักษาพันธะสัญญาแห่งอิสลามและสายสัมพันธ์แห่งเครือญาติ ทั้งที่ใกล้ชิดและห่างไกล ไว้อย่างสมบูรณ์ที่สุด พวกท่านได้ร่วมกันสานสัมพันธ์และช่วยเหลือเกื้อกูลกันในเรื่องความดีงามไว้อย่างมากมายมหาศาล จะมีผู้ใดเล่าที่สามารถพิชิตแผ่นดินทั่วทุกสารทิศ และนำพาประชาชาติต่างๆ ให้เข้ารับศาสนาของอัลลอฮ์เป็นหมู่คณะได้ ด้วยความเพียรพยายาม และการเผยแพร่ของพวกท่านได้เท่านี้ อนึ่ง พวกท่านแต่ละคนล้วนมีความเกี่ยวดองทางสายโลหิตกับวงศ์วานฮาซิมทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นญาติทางฝ่ายมารดา ทางฝ่ายบิดา หรือผ่านทาง การสมรสเกี่ยวข้อง

พึงทราบเถิดว่า เรื่องราวอันเป็นสัจจะที่บรรดาผู้ทรงสัจจะและผู้มีความยุติธรรมได้ถ่ายทอดสืบต่อกันมานั้น คือสิ่งที่ยืนยันหนักแน่นว่า บรรดาเศาะหาบะฮฺแห่งท่านเราะสูลุลลอฮ์ คืออัลลลอฮ์ออลียะฮฺวะสลัลัม ทั้งหมด พวกท่านคือบุคคลที่ดีที่สุดเท่าที่ประชาชาติมนุษย์เคยรู้จัก รองลงมาจากบรรดานบีและเราะสูล อลียะฮิมุสลาม เท่านั้น

ส่วนเรื่องเล่าที่มุ่งหมายทำลายภาพลักษณ์อันดีงามของบรรดาเศาะหาบะฮฺ และสร้างความเข้าใจผิดให้เห็นว่าพวกท่านมีจิตใจคับแคบ หรืออ่อนแอ นั่นคือเรื่องราวที่ถูกรายงานมาจากบรรดานักโกหกและผู้รู้เรื่องหะดีษ (นักปลอมแปลง)

ดังนั้น ประวัติศาสตร์ของประชาชาติอิสลามจำเป็นต้องได้รับการเรียบเรียงขึ้นใหม่ โดยอาศัยแหล่งข้อมูลอันบริสุทธิ์สะอาดจูน้าจากต้นน้ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องราวที่ถูกบิดเบือนให้มัวหมองโดยนักเขียนบางกลุ่มผู้มุ่งทำลายล้าง ซึ่งขาดความเข้าใจและเข้าใจไม่ถึงข้อมูลอันเที่ยงแท้ พึงทราบอีกประการหนึ่งว่า อุมมะฮฺอิสลามของเราเป็นประชาชาติที่ร่ำรวยที่สุดในเชิงประวัติศาสตร์ ด้วยเพราะมีบันทึกที่ถูกเก็บรักษาไว้พร้อมด้วยสายรายงาน (อิสนาद) ที่สามารถตรวจสอบและยืนยันความถูกต้องได้ บรรพชนผู้ทรงคุณธรรม (สะลัฟ) ที่เป็นนักประวัติศาสตร์ของเรา ได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างรวดเร็วก่อนที่ร่องรอยทางประวัติศาสตร์จะเลือนหายไป พวกท่านได้รวบรวมทุกสิ่งที่มาถึงมือ ทั้งรายงานที่แข็งแรงและรายงานที่อ่อนแอ (ถูกต้องและไม่ถูกต้อง) และได้ระบุแหล่งที่มาของรายงาน (หะดีษ) และชื่อผู้รายงานที่ต้องระมัดระวังไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้อ่านสามารถพิจารณาได้อย่างประจักษ์แจ้งว่ารายงานใดถูกต้องและรายงานใดอ่อน และบัดนี้ ถึงคราวที่พวกเราชนรุ่นหลัง (เคาะลัฟ) จะต้องแสดงบทบาทแล้ว เพื่อที่เราจะได้ดำเนินตามรอยของบรรพชนผู้ทรงคุณธรรมของเรา โดยที่เราจะต้องทำการคัดกรองตำราเหล่านี้อย่างละเอียด และจำแนกรายงานที่อ่อนออกจากรายงานที่แข็งแรง และรายงานที่ไม่ถูกต้องออกจากรายงานที่ถูกต้อง การทำเช่นนี้ ก็เพื่อที่เราจะได้เป็นชนรุ่นหลังที่ดีที่สุด ผู้ซึ่งสืบทอดจากบรรดาชนรุ่นแรก (สะลัฟ) ผู้ดีที่สุดในที่สุด และเพื่อให้ทุกคนได้ประจักษ์ว่า บันทึกเรื่องราวของบรรดาเคาะหะบะฮฺแห่งท่านนบีมุฮัมมัด คือลัทธิลุลอฮุลยิฮวะสลัลัม นั้น บริสุทธิ์ผุดผ่อง ดุจดั่งหัวใจของพวกเขาก็ใสสะอาดและไร้พิษภัย

ประชาชาติอิสลามประหนึ่งใช้ชีวิตราวกับถูกปิดกั้นมิให้เข้าถึงแหล่งพลังอำนาจอันมหาศาล นั่นคือความเชื่อมั่นในอดีตอันยิ่งใหญ่ของตน ในขณะที่ประชาชาตินี้คือผู้สืบทอดจากบรรพชนสะลัฟ ซึ่งประวัติศาสตร์ไม่เคยพบเห็นชีวประวัติของหมู่ชนใด ที่จะบริสุทธิ์ สะอาด สุกใส และเจิดจรัสยิ่งไปกว่าชีวประวัติของพวกท่านเหล่านั้นเลย

และบุคคลใดที่ปรารถนาจะเรียบเรียงตำราประวัติศาสตร์ เขาย่อมต้องเป็นผู้ที่ปราศจากอคติใดๆ ต่อบรรดาผู้ยึดมั่นในความถูกต้องและความดีงาม ต้องมีความรู้ความเข้าใจในตัวตนของพวกท่านเหล่านั้นอย่างลึกซึ้ง ด้วยเพราะสัจธรรมและสถานะอันสูงส่งที่พวกท่านพึงมี อีกทั้งยังต้อง

เป็นผู้ที่เปี่ยมด้วยความเชี่ยวชาญในการจำแนกและวิเคราะห์เรื่องเล่าต่างๆ สามารถแยกแยะ
รายงานที่ถูกต้องออกจากรายงานที่มีปัญหาได้อย่างแม่นยำ และต้องประกอบด้วยคุณลักษณะแห่ง
ความซื่อสัตย์ ความสัจจริง และมีความใฝ่ใจอย่างแรงกล้าในการค้นหาข้อเท็จจริงอันเป็นที่สุด

ประเด็นที่ ๑: แนวทางที่ถูกต้องในการศึกษาประวัติศาสตร์

เราจำเป็นต้องอ่านและทำความเข้าใจประวัติศาสตร์ เนกเช่นเดียวกับการที่เราอ่านและพิจารณาหะดีษของท่านเราะสูลุลลอฮฺ คือลลลลอฮุลลัยฮิวะสัลลัม เมื่อเราปรารถนาจะศึกษาหะดีษใด เราย่อมต้องตรวจสอบเพื่อยืนยันความถูกต้องก่อนเป็นอันดับแรก ว่าแท้จริงแล้วเป็นหะดีษที่มาจากท่านเราะสูลุลลอฮฺอย่างแน่นอนหรือไม่ เราไม่อาจแยกแยะระหว่างหะดีษที่ถูกต้องกับหะดีษที่ถูกปลอมแปลงได้ นอกจากด้วยวิธีการวิเคราะห์สายรายงานที่มาพร้อมกับตัวบทของหะดีษแต่ละบทนั้น ทั้งนี้เพราะบรรดานักวิชาการได้ใช้ความอุตสาหะอย่างยิ่งยวดในการพิจารณาเรื่องของหะดีษและผู้รายงานหะดีษ พวกท่านได้เฝ้าติดตาม สอดส่อง ตรวจสอบ ให้คำวินิจฉัย และจำแนกหะดีษที่ถูกต้องออกจากหะดีษที่ไม่ถูกต้อง อันเป็นผลให้หะดีษได้รับการชำระสะสางให้บริสุทธิ์ และทำให้ทราบว่ามีข้อความใดบ้างที่เป็นเรื่องโกหก มีการแต่งเติม หรือมีการบิดเบือนอื่นใดเกิดขึ้น

ทว่า สำหรับเรื่องราวทางประวัติศาสตร์นั้น มีความแตกต่างออกไป บางครั้ง เราพบเห็นเรื่องเล่าจำนวนมากที่ปราศจากสายรายงานมาสนับสนุนโดยสิ้นเชิง และบางครั้ง แม้จะมีสายรายงาน แต่เรากลับไม่พบข้อมูลใดๆ เกี่ยวกับสถานะของผู้รายงานที่ระบุไว้ในสายรายงานนั้นเลย กล่าวคือ ไม่พบว่ามีการทวนสอบหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลเหล่านั้น ทั้งในทางสรรเสริญหรือตำหนิ เมื่อเป็นเช่นนั้น การให้คำวินิจฉัยต่อเรื่องเล่าดังกล่าวย่อมเป็นไปได้ยาก เนื่องจากสภาพของผู้รายงานบางส่วนในสายรายงานยังคงไม่เป็นที่ทราบแน่ชัด ดังนั้น จึงถือได้ว่าเป็นเรื่องที่ยากกว่าการพิจารณาหะดีษ กระนั้นก็ตาม นิยมได้หมายความว่าเราไม่จำเป็นต้องใช้ความพิถีพิถันกับเรื่องเล่าเหล่านี้ ไม่ว่าจะอย่างไรก็ตาม เราจะต้องพยายามยืนยันความถูกต้องของเรื่องราวให้ได้ และต้องทราบว่าเราควรจะรับประวัติศาสตร์ของเราด้วยหลักการใด

อาจมีผู้กล่าวแย้งว่า หากต้องใช้วิธีการตรวจสอบอย่างเคร่งครัดเช่นนี้ เราคงต้องสูญเสียประวัติศาสตร์ไปเป็นจำนวนมาก เราขอชี้แจงว่า ประวัติศาสตร์มิได้สูญหายไปมากถึงเพียงนั้นอย่าง

ที่ท่านคิด ด้วยเหตุว่าประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่ที่เรามีความจำเป็นต้องใช้ รวมถึงส่วนที่เกี่ยวข้องกับ หัวข้อในงานเขียนของเรานี้ ล้วนถูกระบุไว้พร้อมด้วยสายรายงาน (อิสนาต) ทั้งสิ้น ไม่ว่าสาย รายงานเหล่านี้จะปรากฏอยู่ในตำราประวัติศาสตร์โดยตรง เช่น 'ตารีก อัฎฏ็อบรีย' หรืออยู่ในตำรา หะดีษ เช่น 'เศาะหีห์ อัล-บุคอรี', 'มุสนัด อะหมัด', 'ญามิอ อัต-ติรมิซีย' หรืออยู่ในตำรามุค็อนนะ ฟาต เช่น 'มุค็อนนัฟ อิบน์ อับีชัยบะฮ์' หรืออยู่ในตำราตัฟซีร ที่รวบรวมรายงานทางประวัติศาสตร์ พร้อมสายรายงาน เช่น 'ตัฟซีร อิบน์ ญะรียร์', 'ตัฟซีร อิบน์ กะษีร' หรือบางครั้งก็อยู่ในตำราที่ เจาะจงกล่าวถึงช่วงเวลาหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น หนังสือ 'หุรুব อัร-ริดตะฮ์' ของอัล-กะลาอีย หรือ หนังสือ 'ตารีก เคาะลีฟะฮ์ อิบน์ ค็อยยาฎ' ฉบับย่อ เป็นต้น สารสำคัญก็คือ เราได้อับจนหนทาง ในการค้นหาสายรายงานสำหรับเรื่องเล่าทางประวัติศาสตร์ใดๆ เลย

ทว่า หากเราประสบความสำเร็จลำบากในการค้นหาสายรายงาน เราก็ยังมีหลักการขั้นพื้นฐานที่แข็งแกร่งให้ยึดถือปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับเรื่องราวที่เกิดขึ้นในยุคสมัยของบรรดาเศาะ หาบะฮ์ ซึ่งเป็นประเด็นหลักที่เรากำลังพิจารณาอยู่ในขณะนี้ หลักการนี้คือสิ่งที่ยืนยันมาจากคำ สรรเสริญของอัลลอฮ์ และคำชมเชยของท่านเราะสูล คือลัลลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม ที่มีต่อบร รดาเศาะฮาบะฮ์ –ดังที่เราจะได้นำเสนอรายละเอียดต่อไป– นั่นคือ หลักการที่ว่า บรรดาเศาะฮาบ ะฮ์เป็นผู้ทรงคุณธรรม (อะดัลละฮ์) นั่นเอง ทุกรายงานที่มีเนื้อหาในเชิงกล่าวร้ายหรือทิ่มแทงต่อบร รดาเศาะฮาบะฮ์แห่งท่านเราะสูลุลลอฮ์ คือลัลลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม เราย่อมต้องพิจารณาดูที่สาย รายงานของรายงานนั้นๆ หากปรากฏว่าเป็นสายรายงานที่ถูกต้อง เราก็จะดำเนินการพิจารณาต่อ ไปว่าควรอธิบายตีความและยอมรับตามนัยของรายงานเหล่านั้นอย่างไร แต่หากพบว่าเป็นสาย รายงานที่อ่อนแอ หรือไม่พบสายรายงานเลย ในกรณีเช่นนี้ เราก็มีหลักการขั้นพื้นฐานให้ยึดมั่น คือ คุณธรรมและความเที่ยงธรรมของบุคคลเหล่านั้น ด้วยเหตุนี้ เมื่อจะอ่านประวัติศาสตร์ เราจำต้อง อ่านอย่างพินิจพิจารณาและใคร่ครวญอย่างถี่ถ้วน เช่นเดียวกับที่เราอ่านหะดีษ และประวัติศาสตร์ ที่ข้าพเจ้าหมายถึงในที่นี้ คือประวัติศาสตร์ของบรรดาเศาะฮาบะฮ์แห่งท่านเราะสูลุลลอฮ์ คือลัลลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม โดยเฉพาะ

ในประเด็นนี้ ชัยคุล-อิสลาม อิบน์ ตัยมียะฮฺ ได้กล่าวไว้อย่างคมคายว่า:

“บุคคลจำเป็นต้องมีหลักการใหญ่ (อุศูล อะซีมะฮฺ) เพื่อให้หลักการย่อย (ฟุรูก) ได้ย้อนกลับไปอ้างอิง ด้วยเหตุนี้ เขาจึงจะสามารถกล่าวได้อย่างถูกต้องตามหลักการและด้วยความเป็นธรรม และสามารถทราบได้ว่าหลักการย่อยต่างๆ นั้นมีที่มาและเกิดขึ้นได้อย่างไร หากปราศจากหลักการใหญ่เช่นนี้ เขาก็จะตกอยู่กับการโกหกและความเขลาในหลักการย่อย และตกอยู่กับความเขลาและไม่เป็นธรรมในหลักการใหญ่ ซึ่งจะนำไปสู่ความเสียหายอย่างร้ายแรงในที่สุด”

เป็นที่น่าเศร้าใจยิ่งนัก ที่ผู้คนจำนวนไม่น้อยในยุคสมัยปัจจุบัน มักยึดติดกับการอ่านตำราประวัติศาสตร์สมัยใหม่ที่ถูกเขียนขึ้น ซึ่งตำราเหล่านี้มักให้ความสำคัญแต่เพียงเรื่องเล่าอันน่าสนใจ หรือเรื่องที่มุ่งทำลายภาพลักษณ์ที่ดี หรือบางครั้งก็ทั้งสองอย่างรวมกัน โดยมีได้คำนึงถึงความถูกต้องเที่ยงแท้ของเนื้อหาเลยแม้แต่น้อย อาทิ งานเขียนของท่าน อับบาต อัล-อักกอด, คอลิด มุฮัมมัด คอลิด, ฆอฮา หุซัยน, และญะญี ชัยดาน อัน-นัศรอนียฺ หรือตำราสมัยใหม่อื่นๆ อีกมากมาย บุคคลเหล่านี้ เมื่อกล่าวถึงประวัติศาสตร์ มักสนใจเพียงแค่กลวิธีการดำเนินเรื่อง ความมีอรรถรสของเรื่องเล่า และความกลมกลืนของเนื้อความ โดยหาได้ใส่ใจในความถูกต้องของเรื่องราวเหล่านั้นไม่ ยิ่งไปกว่านั้น บางรายยังมีเจตนาซ่อนเร้นในการบ่อนทำลายภาพลักษณ์ เพื่อผลประโยชน์ส่วนตนเสียด้วยซ้ำ สิ่งสำคัญที่พวกเขามุ่งหวังคือการนำเสนอเรื่องเล่าที่ดูงดงามน่าสนใจเป็นหลัก

ตัวอย่างตำราที่จำเป็นต้องใช้ความระมัดระวังเป็นพิเศษ ได้แก่:

1. 'อัล-อะฆอนี' ของอบุล-ฟะร็อญ อัล-อัศพะฮานียฺ ซึ่งแม้จะเป็นตำราวรรณกรรมที่เกี่ยวกับทำนองเสนาะและบทกวี แต่กลับบรรจุเรื่องแต่งและเรื่องเท็จไว้เป็นจำนวนมาก
2. 'อัล-อิคดูล-ฟะรีด' ของอิบนุ अबدي รอบบิฮฺ ซึ่งเป็นตำราวรรณกรรมเช่นกัน แต่ก็มี การเขียนที่สอดแทรกการทิ่มแทงและเสียดสี

3. 'อัล-อิมามะฮฺ วัล-สียาสะฮฺ' ที่ถูกกล่าวอ้างว่าเป็นของอิบนุ กุฎัยบะฮฺ แต่ความจริงแล้วเป็นการป้ายสีและกล่าวเท็จ (ไม่ใช่ผลงานของท่าน)

4. 'มูรจญ์ อัช-ชะฮับ' ของอัล-มัศอูดี ซึ่งเป็นตำราที่มีได้กล่าวถึงสายรายงาน (อิสนาद) เลย์แม้แต่ประการเดียว

ในประเด็นหนังสือ 'มูรจญ์ อัช-ชะฮับ' นี้ ชัยคุล-อิสลาม อิบนุ ตัยมียะฮฺ ได้กล่าวไว้ว่า:

“ในหนังสือตาริขของอัล-มัศอูดี นั้น มีเรื่องโกหกจำนวนมหาศาล จนไม่มีผู้ใดสามารถนับจำนวนได้ครบถ้วน นอกไปจากอัลลอฮ์ผู้ทรงรอบรู้ เช่นนั้นแล้ว เรื่องเล่าที่สายรายงานขาดช่วงอยู่ในหนังสือของบุคคลผู้ซึ่งเป็นที่รับรู้โดยทั่วไปว่าชอบโกหก จะมีความน่าเชื่อถือได้อย่างไรเล่า”

และท่านอัล-หาฟิซ อิบนุ หะญูร ได้กล่าวถึงหนังสือเล่มนี้ไว้ว่า:

“และตำราของเขาติดโรคร้าย อันเนื่องมาจากตัวเขาเองซึ่งเป็นชาวชีอะฮ์กลุ่มมูตะชีละฮ์”

5. สำหรับหนังสือ 'ซัรหฺ นะฮ์ญุล-บะลาเฆาะฮฺ' ซึ่งเป็นผลงานของ अबดุล-หะมิด บิน อบีล-หะดีด อัล-มูตะชีลี ท่านผู้นี้ถือเป็นผู้รายงานที่เภาะฮ์ฟ (อ่อนแอ) ในทัศนะของบรรดานักวิชาการผู้เชี่ยวชาญด้านการวิเคราะห์ประวัติผู้รายงาน ทว่า ผู้ใดที่พิจารณาถึงเบื้องหลังและสาเหตุที่ (अबดุล-หะมิด) อิบนุ อบีล-หะดีด ได้เรียบเรียงตำราเล่มนี้ขึ้นมา ย่อมต้องเกิดความคลางแคลงใจอย่างยิ่งยวด ทั้งต่อตัวตำราและตัวผู้เรียบเรียงเอง ด้วยเพราะท่านได้เขียนตำรานี้ขึ้นมาเพื่อประจบประแจงรัฐมนตรีอิบนุล-อัลเกาะมียะฮ์ ผู้ซึ่งเป็นตัวการสำคัญที่ทำให้เกิดการสังหารหมู่มุสลิมนับล้านในกรุงแบกแดด โดยน้ำมือของพวกตาดาร์

ในประเด็นนี้ อัล-เคาะวานะศอรี ได้กล่าวถึงหนังสือเล่มดังกล่าวไว้ว่า:

“เขาได้เรียบเรียงมันขึ้นเพื่อเป็นสิ่งที่ประดับตู้หนังสือของรัฐมนตรี มุฮัมมัด-ดิน มุฮัมมัด อัล-อัลเกาะมียะ”

แม้กระทั่งบรรดาผู้รู้ชาวชีอะฮ์จำนวนมาก ก็ยังได้ตำหนิตัวผู้เรียบเรียงและตัวตำราของท่านอย่างรุนแรง ท่านมिरزا หะบีบุลลอฮ์ อัล-คูอียี ได้กล่าวถึงลักษณะของอิบนุ อบีล-หะดีด ไว้ว่า:

“เขาไม่ใช่ผู้เชี่ยวชาญด้านฟิกฮ์และหะดีษ... ความเห็นของเขานั้นเสียหาย และมุมมองของเขานั้นเลวร้ายยิ่งนัก... และเขาเป็นยิ่งกว่าคนหัวดี้อตาใส... และท่านทำให้ผู้คนจำนวนมากหลงผิดไปจากสัจธรรม และตัวท่านเองก็หลงทางไปจากแนวทางที่ถูกต้อง”

ส่วนลักษณะของตำราเล่มนี้ ท่านมिरزاได้กล่าวไว้หลายประการ ซึ่งประการหนึ่งในนั้นคือ :

“มันเป็นประจักษ์ร่างกายที่ปราศจากจิตวิญญาณ... เนื้อหาวนเวียนอยู่เพียงเปลือกนอก ไม่เข้าถึงแก่นแท้... ไม่มีประโยชน์อันใดมากนัก... และมีแต่การตีความที่ห่างไกลจากความเป็นจริง จนสามัญสำนึกยังรู้สึกอึดอัด และโศกประสาทที่ไม่อาจทนฟังได้”

6. สำหรับหนังสือ 'ตารีก อัล-ยะอญิบีย' นั้น รายงานทั้งหมดในตำราเล่มนี้เป็นหะดีษมุรซัลที่ขาดสายรายงานโดยสมบูรณ์ และตัวผู้เรียบเรียงเองก็ถูกกล่าวหาอย่างหนักในเรื่องการโกหก

ประเด็นที่ ๒: แหล่งอ้างอิงที่ควรพิจารณาในการศึกษาประวัติศาสตร์

เมื่อพิจารณาถึงความจำเป็นในการเลือกแหล่งข้อมูลที่มีความถูกต้องเที่ยงแท้แล้ว คำถามสำคัญย่อมเกิดขึ้นว่า เราควรอ่านและศึกษาประวัติศาสตร์จากตำราของผู้ใด? คำตอบนั้น แบ่งออกได้ตามระดับความสามารถของผู้อ่านเป็นสองกรณี:

กรณีที่หนึ่ง: หากท่านผู้อ่านมีความสามารถในการค้นคว้าและตรวจสอบคัดกรองรายงาน (หะดีษ) ด้วยตนเอง ก็ขอแนะนำให้ท่านอ่านตำรา 'ตาริก อัฏฏอบรีย' ของอิมาม อัฏฏอบะรีย ซึ่งตำราเล่มนี้ถือเป็นแหล่งอ้างอิงหลักที่มีความสำคัญยิ่งสำหรับผู้ที่ยังปรารถนาจะเรียบเรียงตำราประวัติศาสตร์ขึ้นมา

กรณีที่สอง: แต่หากท่านผู้อ่านยังไม่สามารถทำการตรวจสอบคัดกรองรายงานได้ด้วยตนเอง ก็ขอแนะนำให้ท่านอ่านตำราซึ่งได้รับการคัดกรองแล้ว โดยเฉพาะตำราจากบรรดานักปราชญ์ผู้ทรงคุณวุฒิดังต่อไปนี้:

- ตำรา 'อัล-บิตายะฮฺ วัน-นิฮายะฮฺ' ของท่านอัล-หะฟิซ อิบน์ กะษีร
- ตำรา 'ตาริก อัล-อิสลาม' ของท่านอัล-หะฟิซ อัช-ชะฮะบีย
- และตำรา 'อัล-อะวาซิมี มินัล-เกาะวาซิมี' ของท่านอัล-อัลลามะฮฺ อับดุลบักร์ บิน อัล-อะเราะบีย ซึ่งตำราเล่มสุดท้ายนี้ได้รับการยกย่องว่าเป็นตำราที่ดีที่สุดที่รวบรวมเรื่องราวเกี่ยวกับช่วงเวลาดังกล่าวนี้โดยเฉพาะ

นอกจากตำราหลักแล้ว ยังมีตำราประวัติศาสตร์ที่มีคุณูปการต่อการศึกษาประเด็นของเรานี้อีกหลายเล่ม ซึ่งมักเป็นฉบับย่อแต่ทรงคุณค่า อาทิ:

- 'มรวียาต อบี มิกนัฟ ฟิ ตาริก อัฏฏอบะรีย' ของ ดร. ยะห์ยา อิบรอฮีม ยะห์ยา

- 'อัล-คิลาฟะฮฺ อัล-รอชิดะฮฺ วัด-เดาละฮฺ อัล-อะมะวียะฮฺ มิน ฟัตหิล-บารี' ของ ดร. ยะห์ยา อิบรอฮีม ยะห์ยา
- 'ตะห์กีก เมากิฟ อัศ-เศาะหาบะฮฺ มินัล-ฟัตัน' ของ ดร. มุฮัมมัด อัมมะฮฺซุน
- 'อัศรุล-คิลาฟะฮฺ อัล-รอชิดะฮฺ' ของ ดร. อักร็อม ฎิยาห์ อัล-อุมะรีย
- 'มัรวียาต คิลาฟะฮฺ มุอาวียะฮฺ ฟิ ตารีก อัฏ-ฏะาะบะรีย' ของ คอลิด อัล-ฆ็อยซุ
- 'อัฏ-ฏะาะบะกอต อัล-กُبรอ' ของ อิบน์ สะอัด ซึ่งเป็นตำราที่สำคัญยิ่ง โดยผู้เรียบเรียงได้ถ่ายทอดเรื่องราวต่างๆ มาพร้อมกับสายรายงาน
- 'ตารีก เคาะลีฟะฮฺ บิน ค็อยยาฏ' แม้จะเป็นตำราฉบับย่อ ทว่าตัวท่านผู้เรียบเรียงเองถูกข้อครหาว่ามีปัญหาในสายรายงาน (หมายถึงการถ่ายทอดรายงาน)
- 'ตารีก อัล-มะดีนะฮฺ' ของ อิบน์ ชะบะฮฺ ซึ่งเป็นตำรา 'มุสนัด' ที่รวบรวมรายงานมาพร้อมสายรายงานเช่นกัน
- 'อะห์ดาษ วัอะฮาดีษ ฟิตนะฮฺ อัล-หฺรัญ' ของ ดร. अबดุลอะซีซ ดุคอน
- 'อัล-อัคฏอฮฺ ยะญิบุ อัน ตุเศาะหะห์ มินัต-ตารีก' ของ ดร. ญะมาล अबดุลฮาดี และ ดร. วัฟอาห์ ญุมอะฮฺ

ข้อควรพิจารณาเพิ่มเติมขณะอ่านประวัติศาสตร์

เมื่อเราทำการอ่านตำราประวัติศาสตร์ เราจำต้องใช้ความระมัดระวังเป็นอย่างยิ่ง ที่จะไม่ปล่อยให้ตนเองเอนเอียงไปตามความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เรียบเรียง หากแต่ต้องมุ่งพิจารณาไปยังที่มาของรายงานอันเป็นข้อเท็จจริง มากกว่าที่จะยึดติดกับทัศนคติของเขา และต้องดำรงตนอยู่ในความเป็นกลางขณะทำการศึกษา ในระหว่างที่เราอ่านพิจารณาประวัติของบรรดาเศาะหาบะฮฺแห่งท่านเราะสูลุลลอฮฺ ค็อลลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม เรามีความจำเป็นต้องเชื่อมั่นในสองประการพื้นฐานดังนี้:

ประการที่หนึ่ง: เราต้องเชื่อมั่นว่า บรรดาเศาะหาบะฮ์แห่งท่านนบี คือลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม พวกท่านคือหมู่ชนที่ดีที่สุด รองลงมาจากบรรดานบีของอัลลอฮ์เท่านั้น สิ่งนี้เป็นความจริงที่ได้รับการยืนยันจากคำชมเชยของอัลลอฮ์ ผู้ทรงจำเริญ ผู้ทรงสูงส่ง และจากการยกย่องของท่านนบี คือลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม ซึ่งท่านได้ชี้แจงไว้ในหลายโอกาสว่า พวกท่านคือบุคคลที่ประเสริฐที่สุดภายหลังจากบรรดานบีของอัลลอฮ์ เศาะละวาตุลลอฮฺ อะละยฮิ

ประการที่สอง: เราต้องทราบว่า บรรดาเศาะหาบะฮ์แห่งท่านเราะสูลุลลอฮ์ คือลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม นั้น มิได้เป็นมะอฺศุม (ผู้บริสุทธิ์จากบาปและความผิดทั้งปวงในระดับบุคคล) ทว่า เราเชื่อว่าความบริสุทธิ์จากความผิด (มะอฺศุม) จะเกิดขึ้นกับพวกเขาในกรณีที่พวกท่านเห็นพ้องเป็นเอกฉันท์เท่านั้น ด้วยเหตุที่ท่านนบี คือลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม ได้แจ้งแก่เราว่า **ประชาชาตินี้จะไม่รวมตัวกันบนความหลงผิด** ดังนั้น พวกท่านจึงเป็นผู้บริสุทธิ์จากความหลงผิดในกรณีที่มิมีติเอกฉันท์ แต่หากเป็นเรื่องของปัจเจกบุคคล พวกท่านมิได้เป็นมะอฺศุม ความบริสุทธิ์จากบาปและความผิด (มะอฺศุม) นั้น เป็นคุณลักษณะเฉพาะของบรรดานบีของอัลลอฮ์และบรรดามลาอิกะฮ์เท่านั้น นอกเหนือจากบรรดานบีและมลาอิกะฮ์แล้ว เรามิได้เชื่อว่ามีผู้ใดเป็นมะอฺศุม ในงานเขียนเล่มนี้ ข้าพเจ้าได้ใช้ความพยายามอย่างเต็มกำลัง ในการจำแนกข้อเท็จจริงและเรื่องราวอันละเอียดอ่อนเหล่านี้ ความรักที่ข้าพเจ้ามีต่อบรรดาเศาะหาบะฮ์แห่งท่านนบี คือลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม นั้น มิได้เป็น และจะไม่มีวันเป็นเหตุให้ข้าพเจ้าละเลยหรือเหยียบย่ำข้อเท็จจริงโดยเด็ดขาด และข้าพเจ้าขอกล่าวว่า เราไม่พบสิ่งใดที่น่าละอายจากการศึกษาเรื่องราวเหล่านี้ ภายหลังจากที่เราได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าอย่างละเอียดแล้ว ทว่า สิ่งที่น่าละอาย คือการศึกษาประวัติศาสตร์อย่างขาดหลักวิชา มีเจตนาไม่บริสุทธิ์ หรือมีทั้งสองประการพร้อมกัน ส่วนการศึกษาค้นคว้าอย่างลึกซึ้งเป็นวิชาการ ยุติธรรม เทียงตรง และประกอบด้วยความยำเกรง (ตักวา) นั้น เท่าที่ข้าพเจ้าทราบ ถือว่าไม่มีข้อห้ามใดๆ

ดังนั้น เราจำต้องเชื่อมั่นว่าบรรดาเศาะหาบะฮ์คือหมู่ชนที่ดีที่สุด และเชื่อมั่นว่าพวกท่านมิได้เป็นมะอฺศุม และสิ่งที่เกิดขึ้นกับพวกท่านบางคนนั้น ถือเป็นข้อผิดพลาด (ที่เกิดขึ้นได้ในฐานะ

ปฤชณ) ซึ่งแตกต่างอย่างสิ้นเชิงกับการกระทำบาป (อันเป็นการเจตนาละเมิดบัญญัติ) ฉะนั้น เมื่อพบรายงานใดๆ ที่มีเนื้อหาในเชิงทมิฬแห่งหรือกล่าวร้ายต่อศาสดาหาบะฮ์ท่านใด อย่ารีบปฏิเสธ หรือรีบยอมรับโดยทันที จงทำการพิจารณาตรวจสอบสายรายงานนั้นเสียก่อน หากพบว่าเป็นสายรายงานที่ถูกต้อง ก็ให้เข้าใจว่าเรื่องนี้เป็นหนึ่งในกรณีที่พวกท่านมิได้เป็นมะอฺศุม ซึ่งพวกท่านก็สามารถผิดพลาดได้เช่นเดียวกับมนุษย์ทั่วไป แต่หากพบว่าเป็นสายรายงานที่อ่อนแอ ก็ให้ยึดมั่นคงอยู่บนหลักการพื้นฐานที่ว่า พวกท่านคือหมู่ชนที่ดีที่สุดภายหลังจากบรรดานบี ศาสดาอะลุลลอฮิ อะละฮิ สลามุฮิ อะลัยฮิ

ส่วนคำสรรเสริญอันยิ่งใหญ่ของอัลลอฮิ ผู้ทรงจำเริญ ผู้ทรงสูงส่ง ที่มีต่อบรรดาศาสดาหาบะฮ์แห่งท่านเราะฮ์สุลุลลอฮิ ค็อลลัลลอฮุอะลัยฮิอะสลัลมุน นั้น คือพระดำรัสของพระองค์ ที่ว่า:

﴿مُحَمَّدٌ رَّسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ
تَرَاهُمْ رُكَّعًا سُجَّدًا يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِّنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا سِيمَاهُمْ فِي وُجُوهِهِمْ مِّنْ
أَثَرِ السُّجُودِ ذَلِكَ مَثَلُهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَمَثَلُهُمْ فِي الْإِنْجِيلِ كَزَرْعٍ أَخْرَجَ شَطْهُهُ
فَازْرَهُ فَاسْتَغَلَظَ فَاَسْتَوَىٰ عَلَىٰ سَوْقِهِۦ ۖ يُعْجِبُ الزُّرَّاعَ لِيَغِيظَ بِهِمُ الْكُفَّارَ وَعَدَ
اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنْهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا ۝ ٢٩﴾

[الفتح : ٢٩]

“มุฮัมมัดเป็นศาสนทูตของอัลลอฮิ และบรรดาผู้ที่อยู่ร่วมกับเขา เป็นผู้เข้มแข็งกล้าหาญต่อพวกปฏิเสธศรัทธา เป็นผู้เมตตาสงสารระหว่างพวกเขาเอง เจ้าจะเห็นพวกเขาเป็นผู้รู้ กุ้อ ผู้ศุญูด โดยแสวงหาคุณความดีจากอัลลอฮิและความโปรดปราน (ของพระองค์) เครื่องหมายของพวกเขายูบ่นใบหน้าของพวกเขาเนื่องจากร่องรอยแห่งการศุญูด นั่นคืออุปมาของพวกเขามีอยู่ในเตารอต และอุปมาของพวกเขามีอยู่ในอินญิล ประหนึ่งเมล็ดพืชที่

งอกหน่อหรือกิ่งก้านของมันออกมาแล้วทำให้มันงอกงาม แล้วมันก็เติบโตแข็งแรงและทรงตัว
อยู่ได้บนลำต้นของมัน นำความปลื้มปิติมาให้แก่ผู้หว่าน เพื่อที่พระองค์จะก่อความโกรธแค้น
แก่พวกปฏิเสธศรัทธา เพราะพวกเขา (มุสลิมิน) และอัลลอฮฺทรงสัญญาบรรดาผู้ศรัทธาและ
กระทำความดีทั้งหลายในหมู่พวกเขาว่าจะได้รับการภัยโทษและรางวัลอันใหญ่หลวง” {อัล-
ฟัตห์: 29}

นอกจากนี้ ยังมีหะดีษที่ได้รับการบันทึกและรับรองความถูกต้อง ว่าท่านนบี
ศ็อลลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม ได้กล่าวไว้ว่า:

«لَا تَسُبُّوا أَصْحَابِي، فَلَوْ أَنَّ أَحَدَكُمْ أَنْفَقَ مِثْلَ أُحُدٍ، ذَهَبًا مَا بَلَغَ مُدًّا
أَحَدِهِمْ، وَلَا نَصِيفَهُ»

“พวกท่านจงอย่าด่าเศาะหาบะฮฺของฉัน เพราะหากแม้ว่าพวกท่านคนใดบริจาคทอง
เท่ากับ(ภูเขา)อุหุด ก็ไม่เท่าหยิบมือของพวกเขา ไม่แม้แต่ครึ่งหนึ่งของมัน”

นี่คืออีกหนึ่งคำชมเชยอันสูงส่งจากท่านเราะสูลุลลอฮฺ ศ็อลลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม ที่มีต่อ
บรรดาเศาะหาบะฮฺผู้ทรงเกียรติของท่าน เราะฎิยัลลอฮุอันฮุม ซึ่งจะได้นำเสนอรายละเอียดอย่าง
ลึกซึ้งต่อไปในบทเฉพาะที่ว่าด้วยคุณธรรมความเที่ยงธรรมของบรรดาเศาะหาบะฮฺ ในงานเขียนเล่ม
นี้

และอบู มุฮัมมัด อัล-เกาะหฺฎอนียฺ ได้กล่าวไว้ในบทกวี 'นูนิยะฮฺ' ของท่านว่า:

لَا تَقْبَلَنَّ مِنَ التَّوَارِيخِ كُلِّ مَا جَمَعَ الرُّوَاةُ وَخَطَّ كُلُّ بَنَانٍ
إِرْوِ الْحَدِيثَ الْمُنتَقَى عَنْ أَهْلِهِ سَيِّمًا ذَوِي الْأَحْلَامِ وَالْأَسْنَانِ

كَابُنِ الْمُسَيِّبِ وَالْعَلَاءِ وَمَالِكٍ وَاللَّيْثِ وَالزُّهْرِيِّ أَوْ سُفْيَانَ

จงอย่ารับประวัติศาสตร์ทุกถ้อยคำ ที่ผู้รายงานรวบรวม และทุกปลายนิ้วขีดเขียน จงรายงานหะดีษที่ได้รับการคัดกรองจากปราชญ์หะดีษ โดยเฉพาะผู้เปี่ยมปัญญาและประสบการณ์ (จงรับจาก) เช่น อิบน์อุล-มุซัยยิบ, อะลาล์, และมาลิก และอัล-ลัยษ, อัซ-ซุฮรียฺ, หรือซุฟยาน (ซึ่งเป็นนักปราชญ์ที่ได้รับการยอมรับ)

แท้จริง การเข้าถึงประวัติศาสตร์อันถูกต้องเที่ยงแท้ นั้น คือการพิจารณาจากเรื่องราวที่ได้รับการบันทึกและถ่ายทอดมาจากบุคคลผู้ซึ่งดำรงตนอยู่ในความสัจและเป็นที่ยอมรับความน่าเชื่อถือ เสมือนบรรดาอัครสาวกแห่งท่านเราะสูลุลลอฮฺ คือลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม และผู้ที่เทียบเคียงพวกท่านได้ หากใช้การรับฟังเรื่องเล่าจากบุคคลจำนวนมาก ซึ่งมักอ้างอิงจากพวกที่ชื่นชอบการกล่าวร้ายต่อประวัติอันบริสุทธิ์ผ่องของบรรดาเศาะหาบะฮฺ แล้วพากันกล่าวอ้างว่า "ประวัติศาสตร์ของพวกเรานั้นมีมติมติดำสนิท" ในความเป็นจริงแล้ว หน้าประวัติศาสตร์ของพวกท่านเหล่านั้นสว่างไสว งดงาม และเปี่ยมด้วยคุณธรรม ผู้ใดได้อ่านพิจารณา ย่อมบังเกิดความสุขรึยและได้รับอรรถรสแห่งความจริงอย่างแท้จริง

สำหรับผู้ปรารถนาจะเจาะลึกเพิ่มเติมในเรื่องราวทางประวัติศาสตร์เหล่านี้ ก็ควรหวนกลับไปศึกษาจากตำราประวัติศาสตร์ที่ได้รับการยอมรับ อาทิ ตำรา 'ตารีก อัล-อุมัม วัล-มุลูก' หรือที่รู้จักกันโดยทั่วไปในนาม 'ตารีก อัฏ-ฏะฮะบะรียฺ', 'อัล-บิตายะฮฺ วัน-นิฮายะฮฺ' ของท่านอิบนุ กะษีร, 'ตารีก อัล-อิสลาม' ของท่านอัช-ชะฮะบียฺ หรือตำราประวัติศาสตร์ที่เชื่อถือได้เล่มอื่นๆ

อนึ่ง ตำรา 'ตารีก อัฏ-ฏะฮะบะรียฺ' ของท่านอิมาม อัฏ-ฏะฮะบะรียฺ นั้น ถือเป็นตำราประวัติศาสตร์ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งยวด และมีรายงานจำนวนมหาศาลที่ผู้คนทั้งหลายต่างนำมาคัดลอกและอ้างอิง ทั้งชาวสุนนะฮฺและชาวบิตอะฮฺต่างก็นำเรื่องเล่าจากตำราเล่มนี้มาใช้เป็นหลัก

ฐานในการตอบโต้ซึ่งกันและกัน เช่นนั้นแล้ว ด้วยเหตุปัจจัยอันใดเล่า ที่ทำให้ตำราเล่มนี้ยังคงได้รับการจัดวางให้อยู่ในลำดับต้นๆ เหนือกว่าตำราประวัติศาสตร์อื่นๆ อีกเล่า? ความสำคัญนำหน้าตำราเล่มอื่นๆ ของ 'ตาริค อัฏ-ฏาะาะบะรีย' อธิบายได้ด้วยเหตุผลหลายประการ ดังนี้:

- ยุคสมัยของท่านอิมาม อัฏ-ฏาะาะบะรีย ใกล้เคียงกับช่วงเวลาที่เกิดเหตุการณ์เหล่านั้นเกิดขึ้นจริง
- ท่านอิมาม อัฏ-ฏาะาะบะรีย ได้บันทึกรายงานต่างๆ ไว้พร้อมด้วยสายรายงาน (อิสนาद) อย่างครบถ้วน
- ความโดดเด่นและสถานะทางวิชาการอันสูงส่งของท่านอิมาม อัฏ-ฏาะาะบะรีย เอง
- ตำราประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่ในยุคต่อมา ล้วนคัดลอกเนื้อหามาจากตำราเล่มนี้แทบทั้งสิ้น

เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว วิธีการพิจารณาประวัติศาสตร์ที่เหมาะสมที่สุด คือการอ่านจากตำราของท่านอิมาม อัฏ-ฏาะาะบะรีย โดยตรง ทว่า ดังที่เราได้กล่าวไปแล้วว่า ทั้งชาวสุนนะฮ์และชาวบิดอะฮ์ต่างก็นำรายงานจากตำราเล่มนี้มาใช้ เช่นนั้นแล้ว เราจะมีแนวทางแก้ไขในประเด็นนี้ได้อย่างไร? คุณสมบัติอันโดดเด่นของ 'ตาริค อัฏ-ฏาะาะบะรีย' คือการที่ท่านบันทึกทุกเรื่องเล่าไว้พร้อมด้วยสายรายงาน (อิสนาด) ท่านอิมาม อัฏ-ฏาะาะบะรีย ได้ชี้แจงแนวทางของท่านไว้ในคำนำตำราของท่าน ซึ่งเป็นกุญแจสำคัญในการทำความเข้าใจตำราเล่มนี้ และเป็นสิ่งที่หวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผู้ที่อ่านตำราประวัติศาสตร์เล่มนี้จะได้อ่านคำนำดังกล่าวด้วย ท่านอิมาม อัฏ-ฏาะาะบะรีย ได้กล่าวไว้ในคำนำตำราประวัติศาสตร์ของท่านว่า:

"ผู้อ่านตำราของเราเล่มนี้ จงพึงทราบเถิดว่า ข้อปฏิบัติของฉันที่ใช้กับทุกเรื่องที่ฉันได้กล่าวถึงไว้ในตำราเล่มนี้ คือสิ่งที่ฉันได้กำหนดไว้ มันเป็นเพียงสิ่งที่ฉันได้รับการบอกเล่าและรับฟังมา ซึ่งเป็นเรื่องราวที่ฉันนึกขึ้นได้ และเป็นเรื่องเล่าที่ฉันจะอ้างอิงไปถึงผู้ที่รายงานเรื่องนั้นให้แกฉัน และสิ่งใดก็ตามที่อยู่ในตำราของฉันเล่มนี้ ซึ่งเป็นเรื่องเล่าเกี่ยวกับบุคคลในอดีต ที่ผู้อ่านรู้สึกไม่สบายใจ ไม่ยอมรับ หรือผู้ฟังรู้สึกรังเกียจ อันเนื่องจากความคลาดเคลื่อนจากมุมมองที่

ถูกต้อง หรือความบกพร่องทางความหมายตามข้อเท็จจริง ดังนั้น จงทราบเถิดว่า สิ่งนั้นมิได้มาจากตัวฉัน หากแต่มาจากผู้ถ่ายทอดคนอื่นๆ ฉันเพียงทำหน้าที่ถ่ายทอดสิ่งนั้นตามที่ได้รับมาเท่านั้น"

ข้าพเจ้าเห็นว่า ข้อความนำที่ท่านอิมาม อัฏ-ฏะาะบะรีย ได้กล่าวไว้ ณ ตอนต้นของตำราของท่านนี้ ท่านได้ส่งมอบพันธะและความรับผิดชอบมายังท่านแล้ว ท่านผู้อ่านผู้ทรงเกียรติ ท่านอิมามบอกกับท่านว่า "หากในตำราเล่มนี้ ท่านพบเรื่องใดที่ท่านรู้สึกรังเกียจหรือไม่ยอมรับ ก็ขอให้ท่านพิจารณาดูที่บุคคลที่เราได้อ้างอิงถึง พันธะและความรับผิดชอบนั้นตกอยู่กับบุคคลผู้นั้น และหน้าที่ของฉัน คือการกล่าวถึงผู้ที่ได้รายงานเรื่องนั้นให้แก่ฉันรับฟัง หากเขาเป็นบุคคลที่เชื่อถือได้ ก็จงรับรายงานนั้นไว้ แต่หากไม่ใช่บุคคลที่เชื่อถือได้ ก็จงปฏิเสธไม่รับรายงานนั้นไว้"

แนวทางเช่นนี้ เป็นแนวทางที่บรรดานักหะดีษส่วนใหญ่ก็ได้ยึดถือปฏิบัติ โดยเฉพาะในตำราหะดีษอื่นๆ นอกเหนือจากตำรา 'เศาะหิหฺ อัล-บุคอรี' และ 'เศาะหิหฺ มุสลิม' ซึ่งผู้เรียบเรียงทั้งสองท่านนั้นได้ให้คำมั่นว่าจะรวบรวมไว้เฉพาะหะดีษที่ถูกต้องเท่านั้น เมื่อท่านกลับไปศึกษาตำราอื่นๆ อาทิ 'ญามิอฺ อัต-ติรมิซีย', 'สุนัน อิบิ ดาวัด', 'อัต-ตารุ กุญนีย', 'อัต-ตาริมีย', 'มุสนัด อะห์มัด' หรือตำราเล่มอื่นๆ ท่านจะพบว่ารายงานเหล่านั้นถูกกล่าวไว้พร้อมด้วยสายรายงานครบถ้วนและผู้เรียบเรียงตำราเหล่านั้นมิได้ให้คำมั่นว่าจะกล่าวถึงเฉพาะหะดีษที่ถูกต้องเท่านั้น หากแต่ให้คำมั่นว่าจะกล่าวถึงพร้อมด้วยสายรายงาน ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของท่านผู้อ่านในการตรวจสอบสายรายงาน หากสายรายงานถูกต้อง ก็จงรับไว้ แต่หากไม่ถูกต้อง ก็จงไม่รับรายงานนั้น

และท่านอิมาม อัฏ-ฏะาะบะรีย ใน 'ตาริค' ของท่าน ก็ได้ยึดแนวทางเดียวกันนี้ คือ มิได้ให้คำมั่นว่าจะถ่ายทอดเฉพาะรายงานที่ถูกต้องเท่านั้น แต่ให้คำมั่นว่าจะกล่าวถึงผู้ที่ถ่ายทอดรายงานนั้นมา ท่านอัล-หาฟิซ อิบิനു หะญูร ได้ชี้แจงถึงแนวทางนี้ ว่าเป็นวิธีการและแนวทางของผู้รู้ส่วนใหญ่ในยุคอดีต โดยท่านได้กล่าวไว้ว่า:

"นักหะดีษส่วนใหญ่ในยุคอดีต ตั้งแต่ปีสองร้อยเป็นต้นมา หากพวกเขาได้เล่าหะดีษพร้อมด้วยสายรายงาน พวกเขาก็เชื่อว่าตนได้พ้นจากพันธะความรับผิดชอบของพวกเขาแล้ว"

ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากแนวทางนี้แล้ว จึงไม่มีพันธะความรับผิดชอบโดยตรงตกอยู่กับท่านอิมาม อัฏ-ฏะฮาอะบะรีย ในความถูกต้องของทุกรายงานที่ท่านบันทึกไว้ใน 'ตารีก' ของท่าน

อย่างไรก็ตาม แม้ 'ตารีก อัฏ-ฏะฮาอะบะรีย' จะมีสายรายงาน แต่ก็มิได้หมายความว่าทุกรายงานในนั้นจะถูกต้องและเชื่อถือได้ทั้งหมด ท่านอิมามได้ถ่ายทอดเรื่องราวจำนวนมากจากบุคคลบางท่าน ซึ่งเป็นที่ทราบกันดีในหมู่นักวิชาการว่าเป็นผู้ที่มีปัญหาในการรายงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ท่านได้ถ่ายทอดเรื่องราวจำนวนมากจาก **อุมม์ บิน ยะหฺยา** ซึ่งมีกุนยยะฮฺว่า **อุมม์ มิกนัฟ** อิมาม อัฏ-ฏะฮาอะบะรีย ได้รายงานจากท่านผู้นี้ถึง **๕๘๗** รายงานด้วยกัน รายงานเหล่านี้ครอบคลุมเหตุการณ์สำคัญตั้งแต่การเสียชีวิตของท่านนบี คือลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม เรื่อยไปจนถึงสิ้นสุดยุคเคาะลีฟะฮฺอะฮ์มัด ซึ่งเป็นช่วงเวลาหลักที่ครอบคลุมเนื้อหาในงานเขียนของเราเล่มนี้ เหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์หลายเหตุการณ์ ซึ่งรวมอยู่ในช่วงเวลานี้ อาทิ สะกีฟะฮฺ (เพิง) ของบะนี ซะอิดะฮฺ, เรื่องราวการชุรอ, เหตุการณ์ที่เป็นชนวนให้ชาวเคาะวาริจญ์ต่อต้านท่านอุมมาน เราะฎียัลลอฮุอันฮุ, การสังหารท่านอุมมาน, การขึ้นดำรงตำแหน่งเคาะลีฟะฮฺของท่านอลี เราะฎียัลลอฮุอันฮุ, สงครามญะมัล, สงครามศิฟฟีน, เหตุการณ์ตะหะกิม (การตัดสินโดยอัลกุรอาน), สงครามอัล-นะฮ์เราะวาน, การขึ้นดำรงตำแหน่งเคาะลีฟะฮฺของท่านมุอาวียะฮฺ เราะฎียัลลอฮุอันฮุ, และเหตุการณ์การสังหารท่านหุสَيْن เราะฎียัลลอฮุอันฮุ ทั้งหมดนี้มักมีรายงานที่มาจากอุมม์ มิกนัฟปรากฏอยู่ด้วยเสมอ ซึ่งรายงานเหล่านี้เป็นที่ชื่นชอบและถูกนำมาใช้โดยกลุ่มบิดอะฮฺโดยเฉพาะ

เกี่ยวกับ อุมม์ มิกนัฟ นี้ บรรดานักวิชาการผู้เชี่ยวชาญด้านผู้รายงานหะดีษ (ญุรห์ วะตะฮ์ ตีล) ได้ให้คำวินิจฉัยไว้อย่างชัดเจน อาทิ:

- ท่าน **อิบนุ มะอีน** กล่าวว่า: **"ไร้แก่นสาร (ไม่น่าเชื่อถือ)"**
- ท่าน **อุมม์ หะดีษ** กล่าวว่า: **"เป็นผู้ที่รายงานของเขาถูกทอดทิ้ง (ใช้ไม่ได้)"**

- มีครั้งหนึ่งที่ท่าน อบู หาดิม ถูกถามถึงเขา ท่านกำมือแน่นและกล่าวว่า: "นี่ยังจะมีผู้ถามถึงบุคคลผู้นี้อยู่อีกหรือ!"

- ท่าน อัลดารุ กุฏนีย กล่าวว่่า: "เป็นผู้รายงานที่อ่อนแอ"

- ท่าน อิบน์ หิบบาน กล่าวว่่า: "เขาได้นำหะดีษที่ถูกปลอมแปลงมากล่าวอ้างโดยอ้างถึงบุคคลที่เชื่อถือได้"

- ท่าน อัซ-ชะฮะบีย กล่าวว่่า: "เป็นนักรายงานที่ฟอนเฟะ ไม่ได้รับการเชื่อถือ"

ดังนั้น เมื่อท่านเปิดอ่านตำรา 'ตาริค อัฏ-ฏะาะบะรีย' และพบรายงานที่มีเนื้อหาในเชิงกล่าวร้ายต่อบรรดาเศาะหาบะฮ์แห่งท่านเราะสูลุลลอฮ์ คือลัลลอฮุอุลัยฮิวะสัลลัม แล้วท่านเห็นว่าท่านอิมาม อัฏ-ฏะาะบะรีย ได้รับรายงานนั้นมาจาก อบู มิคนัฟ ก็ขอให้ท่านละทิ้งรายงานนั้นไปเสีย เหตุผลก็เพราะรายงานเหล่านั้นทั้งหมดมาจาก อบู มิคนัฟ นั่นเอง และ อบู มิคนัฟ ผู้นี้ ได้รวมเอาลักษณะของความเป็นชาวบิโตะฮ์ การเป็นนักโกหก และการเป็นผู้รายงานจำนวนมากไว้ในตัวคนเดียว

อนึ่ง ไม่ได้มีเพียง อบู มิคนัฟ เท่านั้นที่เป็นนักรายงานที่มีปัญหาในการรายงานเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ยังมีบุคคลอื่นๆ อีก อาทิ อัล-วาเกดีย ซึ่งเป็นผู้ที่รายงานของเขาถูกทอดทิ้งและถูกข้อครหาว่าโกหก แม้จะปฏิเสธไม่ได้ว่าท่านเป็นนักประวัติศาสตร์ที่ยิ่งใหญ่ เป็นผู้ทรงความจำ (หาฟิซ) และเป็นผู้รอบรู้ในเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ทว่าท่านมิได้เป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือ (ซิเกาะฮฺ) ในการรายงาน (หะดีษ) และบุคคลที่สาม คือ สัฟฟ์ บิน อุมร์ อัต-ตะมีมีย ท่านผู้นี้ก็เป็นนักประวัติศาสตร์ที่มีชื่อเสียงเช่นกัน แต่ท่านก็เป็นผู้ที่รายงานของเขาถูกทอดทิ้ง และถูกข้อครหาว่าโกหกด้วยเช่นกัน รวมถึง อัล-กัลบีย ซึ่งเป็นที่รู้จักในฐานะจอมโกหกชื่อกระฉ่อน ดังนั้น เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว ผู้ศึกษาจึงจำเป็นต้องทำการตรวจสอบความถูกต้องของรายงานที่มาจากบุคคลเหล่านี้ และบุคคลอื่นๆ ที่มีลักษณะและพฤติกรรมคล้ายคลึงกัน ก่อนที่จะยอมรับหรือนำไปอ้างอิงอย่างเด็ดขาด

ประเด็นที่ ๓: กลวิธีที่ผู้ถ่ายทอดประวัติศาสตร์บางกลุ่มนิยมใช้ในการบิดเบือนเรื่องราวทางประวัติศาสตร์

ในการนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ มักมีผู้ถ่ายทอดบางกลุ่มใช้กลวิธีต่างๆ โดยมีเจตนาเพื่อบิดเบือนและทำลายความเข้าใจที่ถูกต้อง กลวิธีเหล่านั้น อาทิ:

กลวิธีที่ ๑: การแต่งเรื่องราวอันเป็นเท็จ เริ่มต้นด้วยการสร้างเรื่องเล่าอันเป็นเท็จขึ้นมาโดยสิ้นเชิง โดยไม่มีพื้นฐานความเป็นจริง ตัวอย่างเช่น เรื่องเล่าที่ถูกสร้างขึ้นเกี่ยวกับท่านหญิงอาฮิชะฮะ เราะฎียัลลอฮุอันฮา ว่าเมื่อนางได้รับทราบข่าวการเสียชีวิตของท่านอลี เราะฎียัลลอฮุอันฮุนางก็ได้ทำการสวดขอขอบคุณอัลลอฮ์ทันที ซึ่งเรื่องนี้ได้รับการยืนยันแล้วว่าเป็นเรื่องโกหกมดเท็จ

กลวิธีที่ ๒: การเพิ่มเติมหรือตัดทอนเนื้อหา คือการเสริมหรือตัดทอนรายละเอียดบางประการออกจากเหตุการณ์จริง โดยมีเจตนาเพื่อบิดเบือนความเข้าใจ ตัวอย่างเช่น เหตุการณ์ชุมนุม ณ สะกัฟะฮของบะนี ซาอิดะฮ ซึ่งเป็นเหตุการณ์จริงที่เกิดขึ้นภายหลังการเสียชีวิตของท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม โดยมีการชุมนุมระหว่างกลุ่มของท่านอับบัสกร ท่านอุมัร และท่านอับดุลอะซีส ฝ่ายหนึ่ง กับกลุ่มของท่านอัล-หุบบาบ บิน มุนซิร, ท่านสะอัด บิน อุบะดะฮ และชาวอันศอรท่านอื่นๆ อีกฝ่ายหนึ่ง แต่พวกบิดเบือนได้ทำการเพิ่มเติมเรื่องราวจำนวนมากเข้าไปในเหตุการณ์จริงนี้ (ดังที่จะได้ชี้แจงต่อไป) อันเป็นการบิดเบือนภาพรวมของเหตุการณ์ให้คลาดเคลื่อนไป

กลวิธีที่ ๓: การตีความเหตุการณ์อย่างบิดเบือน คือการพยายามตีความเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในอดีตไปในทิศทางที่ผิดเพี้ยน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการส่วนตัว, ความเชื่อที่คลาดเคลื่อน, หรือหลักการบิดอะฮ์ที่พวกเขายึดถือ

กลวิธีที่ ๔: การนำเสนอความผิดพลาดโดยเจตนาขยายผล ในกรณีนี้ พื้นฐานของเรื่องเล่าอาจเป็นเหตุการณ์จริง แต่ผู้บิดเบือนจะมุ่งกล่าวถึงและเน้นย้ำเฉพาะส่วนที่เป็นข้อผิดพลาดหรือข้อบกพร่องที่เกิดขึ้น ขณะเดียวกันก็จงใจปกปิด หรือลดทอนคุณงามความดี และการปฏิบัติอันดีงามอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์เดียวกันนั้นเสีย

กลวิธีที่ ๕: การประพันธ์บทวิขึ้นปลอม เป็นการแต่งบทวิขึ้นมาเอง แล้วกล่าวอ้างว่าบทวิเหล่านั้นเป็นคำกล่าวของบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์ เช่น อะมีรุลมูมินีน ท่านอลี เราะฎียัลลอฮฺอันฮุ, อุมมุล-มูมินีน ท่านหญิงอาอิชะฮฺ เราะฎียัลลอฮฺอันฮา, ท่านซุบัยรฺ หรือท่านฏ็อลหะฮฺ เราะฎียัลลอฮฺอันฮุมา โดยมักมีจุดประสงค์เพื่อกล่าวร้ายหรือทิ่มแทงเคหาบะฮฺท่านอื่นๆ ตัวอย่างเช่น บทวิที่ถูกปลอมแปลงและกล่าวอ้างว่าเป็นคำกล่าวของท่านอิบนุ อับบาส เราะฎียัลลอฮฺอันฮุมา ที่กล่าวถึงอุมมุล-มูมินีน ท่านหญิงอาอิชะฮฺ ความว่า:

تَبَغَّلَتْ وَتَجَمَّلَتْ وَلَوْ شِئْتَ تَفِيلَتْ

("เธอทำเป็นขี้อ้อนขี้อ้อน แน่จริงก็ขี้อ้างเลยสิ" - หมายถึงการออกนำทัพในการสู้รบ)

กลวิธีที่ ๖: การปลอมแปลงเอกสารและสาส์น เป็นการสร้างเอกสารหรือสาส์นขึ้นมา แล้วกล่าวอ้างว่าเป็นลายลักษณ์อักษรหรือคำสั่งจากบุคคลสำคัญ ตัวอย่างเช่น ในเหตุการณ์การสังหารท่านอุษมาน เราะฎียัลลอฮฺอันฮุ (ซึ่งจะได้กล่าวถึงรายละเอียดต่อไป อินชาอัลลอฮฺ) มีการปลอมแปลงสาส์นหลายฉบับ โดยกล่าวอ้างว่าเป็นสาส์นจากท่านอุษมานเอง จากท่านหญิงอาอิชะฮฺ รวมถึงจากท่านอลี, ท่านฏ็อลหะฮฺ และท่านซุบัยรฺ เราะฎียัลลอฮฺอันฮุ เพื่อสร้างความแตกแยกและเป็นชนวนให้เกิดเหตุการณ์ร้าย ยิ่งไปกว่านั้น ยังมีตำราบางเล่มที่ถูกปลอมแปลงขึ้นมาโดยสิ้นเชิง แล้วถูกกล่าวอ้างว่าเป็นผลงานของบุคคลสำคัญ เช่น ตำรา 'นะฮ์ญุล-บะลาเฆาะฮฺ' ซึ่งถูกพาดพิงว่าเป็นคำกล่าวของท่านอลี เราะฎียัลลอฮฺอันฮุ และตำรา 'อัล-อิมามะฮฺ วัส-สียาสะฮฺ' ที่ถูกกล่าวอ้างอย่างเท็จว่าเป็นผลงานของท่านอิบนุ กุฏัยบะฮฺ

กลวิธีที่ ๗: การฉวยโอกาสจากความคล้อยคลึงของชื่อบุคคล เป็นการใช้ประโยชน์จากข้อเท็จจริงที่ว่ามีบุคคลสำคัญหลายท่านในประวัติศาสตร์ที่มีชื่อคล้ายคลึงกัน เพื่อสร้างความสับสนและกล่าวอ้างอันเป็นเท็จ ตัวอย่างเด่นชัดมีดังนี้:

- **กรณี อิบน์ ญะรียร์:** มีบุคคลสองท่านที่ใช้ชื่อ มุฮัมมัด บิน ญะรียร์ อับดุล ญะอ์ฟร์ อัฏฏะบะรียะ:

- ท่านแรก: อิมามผู้ยิ่งใหญ่ท่านหนึ่งของชาวสุนนะฮ์ คือ มุฮัมมัด บิน ญะรียร์ บิน ยะซีด อับดุล ญะอ์ฟร์ อัฏฏะบะรียะ เจ้าของตำราประวัติศาสตร์และตัฟซีร์ชั้นนำ

- ท่านที่สอง: อิมามท่านหนึ่งของชาวชีอะฮ์ คือ มุฮัมมัด บิน ญะรียร์ บิน รุสตูม อับดุล ญะอ์ฟร์ อัฏฏะบะรียะ บุคคลทั้งสองนี้เสียชีวิตในปีฮิจเราะฮ์ศักราชที่ ๓๑๐ ปีเดียวกันพอดี ผู้ที่บิดเบือนประวัติศาสตร์ได้ฉวยโอกาสนี้ พาดพิงตำราของ อิบน์ ญะรียร์ ซึ่งเป็นชาวชีอะฮ์ (เช่น ตำรา 'ตะลาอิล อัล-อิมามะฮ์ อัล-วะฎีหะฮ์ ฆะนูรุล-มุอญชิด') ว่าเป็นผลงานของ อิบน์ ญะรียร์ ผู้เป็นชาวสุนนะฮ์ เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือเท็จ

- **กรณี อิบน์ ฆะญัวร์:** มีบุคคลสองท่านที่ใช้ชื่อ อะหมัด บิน ฆะญัวร์:

- ท่านแรก: อิมามหะดีษชั้นนำผู้ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง คือ อะหมัด บิน อะลี บิน ฆะญัวร์ อัล-อัสเกาะลานียะ

- ท่านที่สอง: อิมามในด้านฟิกฮ์ คือ อะหมัด บิน ฆะญัวร์ อัล-ฮัยตะมียะ ซึ่งท่านผู้นี้มิได้มีความเชี่ยวชาญในด้านหะดีษเท่าท่านแรก ผู้บิดเบือนได้ใช้กลวิธี โดยนำเอารายงานที่ท่านอัล-ฮัยตะมียะ วินิจฉัยว่าถูกต้อง (เศาะหีห) แล้วพาดพิงว่าเป็นการวินิจฉัยของท่านอัล-อัสเกาะลานียะ เพื่อให้รายงานนั้นดูน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

การตระหนักรู้ถึงกลวิธีเหล่านี้ จะช่วยให้ผู้ศึกษาประวัติศาสตร์สามารถพิจารณาเรื่องราวต่างๆ ได้อย่างรอบคอบ และไม่ตกเป็นเหยื่อของการบิดเบือน

แนวทางการตรวจสอบความถูกต้องของหะดีษของชาวสุนนะฮ์เริ่มต้นขึ้นเมื่อใด?

การเริ่มต้นนั้นสืบเนื่องมาจากเหตุการณ์ความวุ่นวาย (ฟิตนะฮ์) ที่เกิดขึ้น ดังที่อิมามมุฮัมมัด บิน สิริน ซึ่งเป็นตาบิอิน (ขออัลลอฮ์ทรงเมตตาและพวยพระทัยในท่าน) ได้กล่าวไว้ว่า: “พวกเขาไม่เคยสอบถามถึงสายรายงานเลย จนเมื่อได้เกิดความปั่นป่วน (ฟิตนะฮ์) ขึ้น พวกเขา ก็กล่าวว่า 'จงบอกรายชื่อ (ผู้รายงาน) ของพวกท่านแก่เราด้วย' เมื่อพิจารณาแล้วว่าเป็นชาวสุนนะฮ์ ก็จะยอมรับหะดีษของพวกเขา แต่หากเห็นว่าเป็นชาวบิอะฮ์ ก็จะไม่นยอมรับหะดีษของพวกเขา”

ที่เป็นเช่นนั้นเพราะเดิมที ผู้คนส่วนใหญ่มองว่าผู้รายงานหะดีษนั้นเป็นฆิเกาะฮ์ (ผู้ที่เชื่อถือได้ในการรายงานหะดีษ) และเนื่องจากอิบนุ สิริน เป็นหนึ่งในตาบิอินอาวุโสที่ทันยุคเศาะหาบะฮ์ และได้อยู่ร่วมกับทั้งตาบิอินอาวุโสและตาบิอินรุ่นเยาว์ ส่วน "ฟิตนะฮ์" ในที่นี้หมายถึง การเกิดขึ้นของนิกายหลงผิดต่างๆ ในช่วงปลายสมัยเคาะลีฟะฮ์อุมัยยะฮ์

การตรวจสอบความถูกต้องก่อนการเผยแพร่เรื่องเล่าต่างๆ จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง

อัลลอฮ์ทรงวางกฎทองคำประการหนึ่งไว้ในคัมภีร์ของพระองค์ ซึ่งหลายคนอาจยังไม่เข้าใจองแท้ นั่นคือพระดำรัสที่ว่า:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِن جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَأٍ فَتَبَيَّنُوا أَن تُصِيبُوا قَوْمًا بِجَهْلَةٍ
فَتُصِيبُوا عَلَى مَا فَعَلْتُمْ نُدْمِينَ ۖ﴾ [الحجرات: ٦]

ความว่า: “โอ้ศรัทธาชนทั้งหลาย! หากผู้กระทำความผิดนำข่าวใดๆ มาแจ้งแก่พวกท่าน พวกท่านก็
จงตรวจสอบให้แน่ชัด มิเช่นนั้น พวกท่านอาจก่อความเสียหายแก่กลุ่มชนหนึ่งโดยไม่รู้ตัว แล้วพวก
ท่านก็จะกลายเป็นผู้เสียใจในสิ่งที่พวกท่านได้กระทำไป” {อัล-หุญรอต: 6}

จากพระดำรัสนี้ ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญอย่างยิ่งยวดของการตรวจสอบความถูกต้องของ
เรื่องราวต่างๆ ก่อนการเผยแพร่.

เหตุการณ์สำคัญตั้งแต่การเสียชีวิตของท่านปี คีอลัลลอฮุลลัย ฮิวะสัลลัม จนถึงปี ฮ.ศ. ๖๑

เกริ่นนำ: การแต่งตั้งท่านเราะฮูล คีอลัลลอฮุลลัยฮิวะสัลลัม และความ
รุ่งเรืองแห่งยุคสมัยของท่าน

ในวันจันทร์ที่ ๑๒ เดือนเราะบีอุล-เอาวัล อัลลอฮ์ผู้ทรงเมตตาที่สุดได้ทรงประทานความ
โปรดปรานแก่มวลมนุษยชาติ ด้วยการให้บังเกิดผู้เป็นนายและแสงสว่างนำทางแห่งปวงชน นั่นคือ
มุฮัมมัด บิน อับดุลลอฮ์ บิน อับดุลมุฏฏอลิบ อัล-ฮาซิมีย์ อัล-กุเราะชีย ผู้ซึ่งถือกำเนิดมาโดย
กัมร่าบิดา ต่อมาเมื่ออายุได้หกขวบ ท่านก็กำพร้าทั้งบิดาและมารดาโดยสมบูรณ์ บิดาของท่าน
เสียชีวิตขณะที่ท่านยังอยู่ในครรภ์แห่งมารดา และมารดาของท่านจากไปเมื่อท่านอายุได้หกขวบ ปู่
ของท่าน อับดุลมุฏฏอลิบ จึงรับท่านมาอุปการะดูแล ทว่าเพียงสองปีต่อมา ปู่ของท่านก็ถึงแก่กรรม
จากนั้น ลุงของท่าน อบู ฏอลิบ จึงรับท่านมาดูแลต่อไป

เมื่อท่านมีอายุครบสี่สิบปี อัลลอฮ์ผู้ทรงยิ่งใหญ่ก็ทรงแต่งตั้งท่านให้เป็นผู้แจ้งข่าวดีและผู้
ตักเตือน ท่านได้ปฏิบัติภารกิจอันทรงเกียรตินี้อย่างสมบูรณ์ที่สุด เผยแผ่สิ่งที่พระเจ้าของท่านทรง
ประทานวะฮีย์แก่ท่าน เพื่อนำพามวลมนุษย์ออกจากความมืดบอดสู่แสงสว่างแห่งสัจธรรม และใน
เวลานั้น ได้มีชนกลุ่มหนึ่งผู้ยอมแลกโลกดุนยาอันชั่วครวกับโลกอาคิเราะฮ์อันเป็นนิรันดร์ พวกเขา
ท่านได้ทุ่มเทและเสียสละในหนทางของอัลลอฮ์ ทั้งด้วยทรัพย์สินและชีวิต และได้ให้การช่วยเหลือ
แก่อัลลอฮ์และเราะฮูลของพระองค์ คีอลัลลอฮุลลัยฮิวะสัลลัม อย่างแท้จริง

อัลลอฮ์ผู้ทรงสูงส่งได้ทรงกล่าวถึงคุณลักษณะของชาวมุฮาญิรีน (ผู้อพยพ) ไว้ว่า:

لِلْفُقَرَاءِ الْمُهْجَرِينَ الَّذِينَ أَخْرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَأَمْوَالِهِمْ يَبْتَغُونَ
فَضْلًا مِّنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا وَيَنْصُرُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَٰئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ ﴿٨﴾

[الحشر: ٨]

“(สิ่งที่ยึดมาได้จากพวกยะฮูด) เป็นของบรรดาผู้อพยพที่ขัดสนซึ่งถูกขับไล่ออกจากบ้านเกิด เมืองนอนของพวกเขา และทอดทิ้งทรัพย์สินของพวกเขาเพื่อแสวงหาความโปรดปรานจากอัลลอฮ์ และความยินดีของพระองค์และช่วยเหลืออัลลอฮ์ และเราะสูลของพระองค์ คนเหล่านั้นพวกเขาคือ ผู้สัตย์จริง” {อัล-หัซร์: 8}

ท่านได้เผยแผ่ศาสนาอย่างไม่หยุดยั้งเป็นระยะเวลาประมาณสิบสามปีในมักกะฮ์ จนกระทั่งอัลลอฮ์ผู้ทรงสูงส่งได้ทรงมีบัญชาให้ท่านอพยพไปยังเมืองมะดีนะฮ์ เมืองซึ่งอัลลอฮ์ได้ทรงทำให้เจิดจรัสด้วยรัศมีแห่งเราะสูลของพระองค์ มุฮัมมัด คือลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม และบรรดาเศาะหาบะฮ์ผู้รักดี บรรดาเศาะหาบะฮ์ได้อพยพติดตามท่านไป โดยยอมทิ้งทรัพย์สิน ลูกหลาน และบ้านเรือนอันเป็นที่รักไว้เบื้องหลัง ซึ่งทั้งหมดนี้ ท่านได้กระทำไปในหนทางของอัลลอฮ์ ตะบาเราะกะ วะตะอาลา อย่างแท้จริง และเมื่อท่านเราะสูลุลลอฮ์ คือลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม ได้เดินทางไปถึงเมืองมะดีนะฮ์ บรรดาชาวเมืองมะดีนะฮ์ ซึ่งต่อมารู้จักกันในนาม 'ชาวอันศอร' ก็ได้ให้ที่พักพิงให้ความช่วยเหลือ และให้การสนับสนุนท่านอย่างเต็มที่ พวกท่านยอมเป็นปฏิปักษ์กับผู้คนอื่นๆ โดยสิ้นเชิง เพื่อปกป้องท่านนบี คือลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม และได้แบ่งปันทรัพย์สินและบ้านเรือนของพวกท่านให้แก่ชาวมุฮาญีรีน (ผู้อพยพ) อย่างมีเมตตาและเสียสละ แม้กระทั่งในเรื่องส่วนตัว เป็นที่เล่าขานว่า ชาวอันศอรท่านหนึ่งซึ่งมีภรรยาสองคน ได้กล่าวกับชาวมุฮาญีรีนคนหนึ่งว่า "ท่านจงเลือกภรรยาคนใดคนหนึ่งจากสองคนนี้ที่ท่านปรารถนา แล้วฉันจะทำการหย่านาง เพื่อให้ท่านได้สมรสกับนาง"

อัลลอฮฺ ตะบาเราะกะ วะตะอาลา ได้ทรงพรรณนาถึงคุณลักษณะอันประเสริฐของชาวอันศอรไว้ในคัมภีร์ของพระองค์ ความว่า:

﴿ وَالَّذِينَ تَبَوَّءُوا الدَّارَ وَالْإِيمَانَ مِنْ قَبْلِهِمْ يُحِبُّونَ مَنْ هَاجَرَ إِلَيْهِمْ وَلَا يَجِدُونَ فِي صُدُورِهِمْ حَاجَةً مِّمَّا أُوتُوا وَيُؤْثِرُونَ عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ وَمَنْ يُوقِ شُحَّ نَفْسِهِ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴾ [الحشر: 9]

“และบรรดาผู้ที่ได้ตั้งหลักแหล่งอยู่ที่นครมะดีนะฮฺ(ชาวอันศอร)และพวกเขาศรัทธาก่อนหน้าการอพยพของพวกเขา(ชาวมุฮาญิรีน) พวกเขารักใคร่ผู้ที่อพยพมายังพวกเขาและจะไม่พบความต้องการหรือความอิจฉาอยู่ในทรวงอกของพวกเขาในสิ่งที่ได้ถูกประทานให้และให้สิทธิผู้อื่นก่อนตัวของพวกเขาเองถึงแม้ว่าพวกเขายังมีความต้องการอยู่มากก็ตามและผู้ใดปกป้องการตระหนี่ที่อยู่ในตัวของเขา คนเหล่านั้นพวกเขาเป็นผู้ประสบความสำเร็จ” {อัล-หฺซฺร: 9}

และท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม ยังคงดำเนินภารกิจเผยแผ่อย่างต่อเนื่อง จนสาส์นแห่งอิสลามได้แผ่ขยายครอบคลุมทั่วคาบสมุทรอาหรับ กระทั่งมาถึงวันที่ยิ่งใหญ่แห่งชัยชนะที่อัลลอฮฺผู้ทรงเกรียงไกรได้ทรงประทานให้เราะซูลของพระองค์สามารถพิชิตนครมักกะฮฺได้สำเร็จ และชาวนครมักกะฮฺก็ได้เข้าสู่อิสลามโดยสันติ นับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา คาบสมุทรอาหรับทั้งมวลก็อยู่ภายใต้อำนาจและหลักการของท่านเราะซูลุลลอฮฺ ศ็อลลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม เป็นเวลาทั้งสิ้นยี่สิบสามปีแห่งการเผยแผ่และการเสียสละ

ภายหลังการปฏิบัติภารกิจแห่งการเผยแผ่และการเสียสละอันยาวนานถึงยี่สิบสามปี ก็มาถึงวาระอันถูกกำหนดไว้ ซึ่งไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ดังที่ปรากฏในพระดำรัสแห่งอัลลอฮฺผู้ทรงสูงส่ง ความว่า:

﴿وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ أَفَإِنْ مَاتَ أَوْ قُتِلَ
 انْقَلَبْتُمْ عَلَىٰ أَعْقَابِكُمْ وَمَنْ يَنْقَلِبْ عَلَىٰ عَقْبَيْهِ فَلَنْ يَضُرَّ اللَّهَ شَيْئًا وَسَيَجْزِي
 اللَّهُ الشَّاكِرِينَ ۝ ١٤٤﴾ [آل عمران: ١٤٤]

“และมุฮัมมัดนั้นหาใช่อื่นใดไม่นอกจากเป็นเราะสูลผู้หนึ่งเท่านั้น ซึ่งบรรดาเราะสูลก่อน
 จากเขาก็ได้ล่วงลับไปแล้ว แล้วหากเขาตายไปหรือเขาถูกฆ่าก็ตาม พวกเจ้าก็หันส้นเท้าของพวกเจ้า
 กลับกระนั้นหรือ? และผู้ใดที่หันส้นเท้าทั้งสองของเขาไปแล้วไซ้ มันก็จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายแก่
 อัลลอฮ์แต่อย่างใดเลย และอัลลอฮ์นั้นจะทรงตอบแทนแก่ผู้กตัญญูทั้งหลาย” {อาลี อิมรอน: 144}

และเหตุการณ์นี้ประหนึ่งทำให้แสงสว่างแห่งโลกดุนยามอดดับลง จะเป็นเช่นนั้นได้
 อย่างไรเล่า ในเมื่อท่านเราะสูลุลลอฮ์ คือลัลลอฮ์อยู่ด้วยฮิวะสัลลัม ได้กล่าวไว้ว่า:

«إِذَا أَصَابَ أَحَدَكُمْ مُصِيبَةٌ ، فَلْيَذْكُرْ مُصَابَهُ بِي ، فَإِنَّهَا مِنْ أَعْظَمِ
 الْمَصَائِبِ»

“เมื่อมีภัยอันเนื่องจากการตายมาประสบกับผู้ใดของพวกท่าน เขาก็จงนึกถึงภัยอัน
 เนื่องจากการตายของฉนั้น เพราะมันเป็นภัยอันใหญ่หลวงที่สุดแล้วในบรรดาภัยทั้งมวล”

แท้จริง โลกนี้ นับตั้งแต่อัลลอฮ์ทรงสร้างสิ่งต่างๆ ขึ้นมา มิเคยต้องประสบกับทุกข์ภัยอัน
 ใดที่จะยิ่งใหญ่ไปกว่าทุกข์ภัยจากการจากไปของท่านเราะสูลุลลอฮ์ คือลัลลอฮ์อยู่ด้วยฮิวะสัลลัม เลย

ธิดาผู้เป็นที่รักของท่าน, ท่านหญิงฟาฏิมะฮฺเราะฎียัลลอฮูอันฮา กล่าวขณะที่ท่านเสียชีวิตว่า: "โอ้พ่อจ๋า! ท่านได้ตอบรับการเชื่อเชิญแห่งพระเจ้าแล้ว พ่อจ๋า! สรวงสวรรค์ชั้นฟิรเดาส์คือที่พำนักของท่านแล้ว พ่อจ๋า! เราขอแจ้งข่าวการจากไปของท่านแก่มาลิกะฮฺญิบรีลแล้ว"

ท่านอนัส บิน มาลิก เราะฎียัลลอฮูอันฮฺ เล่าว่า: "ในวันที่ท่านเราะสูลุลลอฮฺคือลัลลอฮุอลัยฮิซซาลัม เดินทางมาถึงเมืองมะดีนะฮฺ ทุกสิ่งทุกอย่างในเมืองก็สว่างไสวด้วยรัศมีแห่งความสุข ทว่า ในวันที่ท่านเสียชีวิตลง ทุกสิ่งทุกอย่างกลับมืดมิดลงโดยสิ้นเชิง พวกเราบางคนไม่กล้าสัมผัสมือที่เปื้อนฝุ่นจากการฝังศพท่าน เพื่อว่าหัวใจของเราจะไม่ต้องยอมรับความจริงอันเจ็บปวดนี้"

และหลังจากที่ท่านนบี คือลัลลอฮุอลัยฮิซซาลัม เสียชีวิตแล้ว ท่านอับบัส และท่านอุมม์ เราะฎียัลลอฮูอันฮฺมา ได้กล่าวชวนกันว่า: "เราไปเยี่ยมอุมมฺ อัยมัน กันเถิด เช่นเดียวกับที่ท่านเราะสูลุลลอฮฺ คือลัลลอฮุอลัยฮิซซาลัม เคยไปเยี่ยม" เมื่อทั้งสองไปถึงและพบอุมมฺ อัยมัน นางก็ร้องไห้ ทั้งสองจึงถามนางว่า "อะไรทำให้ท่านร้องไห้เล่า? แท้จริงสิ่งที่อยู่กับอัลลอฮ์นั้นยอดเยี่ยมที่สุดแล้วสำหรับท่านเราะสูลุลลอฮฺ คือลัลลอฮุอลัยฮิซซาลัม" นางตอบว่า "ฉันมิได้ร้องไห้เพราะไม่รู้ว่สิ่งทีอยู่กับอัลลอฮ์ดีทีสุดแล้วสำหรับท่านเราะสูลุลลอฮฺ แต่ที่ฉันร้องไห้ ก็เพราะวะฮีย (วิวรณ์) จากฟากฟ้าได้ขาดหายไปแล้วต่างหาก" คำกล่าวนี้ทำให้ทั้งสองท่านสะเทือนใจจนแทบจะสะอื้น และท่านทั้งสองก็เริ่มร้องไห้ไปพร้อมกับนางในที่สุด

และด้วยเหตุนี้ ชีวิตอันงดงามยิ่งนี้ก็ได้กลับคืนสู่พระผู้ทรงสร้าง ทว่า ศาสนาแห่งอัลลอฮ์ผู้ทรงสัจธรรม ย่อมยังคงสถิตสถาพรอยู่บนโลกใบนี้สืบไป

1- เคาะลีพะฮ์ อบูบักร

บทที่ 1: การดำรงตำแหน่งเคาะลีพะฮ์ของท่านอบูบักร อัศ-ศิดดีก เราะ
ฎิยัลลอฮุอันฮุ (ปียิจเราะฮ์ที่ ๑๑ - ๑๓)

เกริ่นนำ

ทันทีที่มีการประกาศข่าวการเสียชีวิตอันยิ่งใหญ่ของท่านเราะสูลุลลอฮ์ คือลัลลอฮุอลัยฮิ
วะสัลลัม ท่านอบูบักร อัศ-ศิดดีก เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ซึ่งขณะนั้นอยู่ที่ สัจญ์ (บริเวณตอนบนของมะ
ดินะฮ์) ก็ได้เดินทางมายังที่พำนักของท่านนบี ท่านได้เปิดผ้าคลุมหน้าของท่านนบีออก แล้วก้มลง
จุมพิตระหว่างตาทั้งสองของท่าน พร้อมกล่าวด้วยความรักอันลึกซึ้งว่า "ข้าพเจ้าขอยอมพลีบิดา
มารดาของข้าพเจ้าเพื่อท่าน โอ้ท่านนบี! ท่านนั้นยังคงมีกลิ่นหอมรื่นรมย์ทั้งยามมีชีวิตและยาม
ที่จากไปแล้ว" จากนั้น ท่านอบูบักรก็ได้คลุมหน้าท่านนบีไว้ดังเดิม แล้วขึ้นไปยืนอยู่บนมิมบร์ เพื่อ
กล่าวปราศรัยแก่ปวงชน ท่านกล่าวด้วยเสียงอันหนักแน่นว่า "ผู้ใดก็ตามที่เคยสักการะมุฮัมมัด
แท้จริงมุฮัมมัดได้เสียชีวิตลงแล้ว! แต่ผู้ใดก็ตามที่สักการะอัลลอฮ์ แท้จริงอัลลอฮ์นั้น ทรงมีชีวิต
นิรันดร์ ไม่ทรงตาย!"

พระดำรัสของอัลลอฮ์ผู้ทรงสูงส่งนี้เอง ที่ยืนยันถึงสัจธรรมที่ท่านอบูบักรได้ประกาศออก
ไป:

﴿ وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ أَفَإِنْ مَاتَ أَوْ قُتِلَ
 انْقَلَبْتُمْ عَلَىٰ أَعْقَابِكُمْ وَمَنْ يَنْقَلِبْ عَلَىٰ عَقْبَيْهِ فَلَنْ يَضُرَّ اللَّهَ شَيْئًا وَسَيَجْزِي
 اللَّهُ الشَّاكِرِينَ ۝ ١٤٤ ﴾ [آل عمران: ١٤٤]

“และมุฮัมมัดนั้นหาใช่อื่นใดไม่นอกจากเป็นเราะสูลผู้หนึ่งเท่านั้น ซึ่งบรรดาเราะสูลก่อน
 จากเขาก็ได้ล่วงลับไปแล้ว แล้วหากเขาตายไปหรือเขาถูกฆ่าก็ตาม พวกเจ้าก็หันส้นเท้าของพวกเจ้า
 กลับกระนั้นหรือ? และผู้ใดที่หันส้นเท้าทั้งสองของเขาไปแล้วไซ้ร้ มันก็จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายแก่
 อัลลอฮ์แต่อย่างใดเลย และอัลลอฮ์นั้นจะทรงตอบแทนแก่ผู้กตัญญูทั้งหลาย” {อาลิ อิมรอน: 144}

มวลชนต่างพากันร่ำไห้ด้วยความโศกเศร้า และบรรดาเศาะหาบะฮ์ได้ออกไปตามท้อง
 ถนน ร่ำอ่านอาเยฮ์นี้ ท่านอนัส บิน มาลิก เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ กล่าวว่า "และมันประหนึ่งว่า
 พวกเราไม่เคยได้ยินอาเยฮ์นี้มาก่อนเลย นอกจากในห้วงเวลานั้น" ทั้งที่อัลกุรอานได้ถูกประทาน
 ให้สมบูรณ์ครบถ้วนแล้วในสมัยที่ท่านเราะสูลุลลอฮ์ ศ็อลลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม ยังมีชีวิตอยู่
 กระนั้นก็ตาม ความรุนแรงของเหตุการณ์การจากไปของท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม ก็
 ให้ความหมายอันลึกซึ้งของอาเยฮ์นี้ประจักษ์ชัดแก่พวกเขา ประหนึ่งว่าเพิ่งได้ยินได้ฟังเป็นครั้งแรก

พิธีการจัดการร่างของท่านเราะสูลุลลอฮ์ ศ็อลลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม ตั้งแต่การอาบน้ำ
 การห่อกะฟีน การละหมาดญะนาซะฮ์ จนถึงการฝังร่าง ได้ถูกดำเนินการโดยบุคคลอันเป็นที่รักยิ่ง
 และใกล้ชิดกับท่าน ซึ่งรวมถึงท่านอับบาต บิน अबดุลมุฏฏอลิบ (ลุงของท่านนบี), ท่านอลี บิน อบี
 ฏอลิบ (บุตรของลุงท่าน), ท่านฟัฎล์ บิน อับบาต (บุตรของลุงท่าน) และท่านอื่นๆ อีกจำนวนหนึ่ง
 การที่พวกท่านเหล่านี้ได้รับหน้าที่อันสำคัญนี้ ก็เนื่องจากความสัมพันธ์ทางเครือญาติอันใกล้ชิดกับ
 ท่านเราะสูลุลลอฮ์ ศ็อลลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม นั่นเอง

เรื่องที่ ๑: เหตุการณ์ ณ สะกีพะฮู ของบะนี ซาอิตะฮู

ในช่วงเวลาวิกฤต ภายหลังการเสียชีวิตของท่านเราะสุลุลลอฮฺ ค็อลลัลลอฮูลัยฮิอะสลัม ขณะที่ท่านอลี บิน อบี ฏอลิบ, ท่านอับบาซ บิน अबดุลมุฏฏอลิบ และท่านฟุฏล์ บิน อับบาซ เราะฎิยัลลอฮูอันฮุม และท่านอื่นๆ กำลังดำเนินการจัดการร่างของท่านนบีนั่น บรรดาชาวอันศอรบางส่วนได้รวมตัวกัน ณ เฝิงนังสนทนา (สะกีพะฮู) ของตระกูลบะนี ซาอิตะฮู

ในเหตุการณ์นี้ ข้าพเจ้าจะได้นำเสนอรายงานสองสำนวน เพื่อให้เห็นภาพความแตกต่างและอันตรายของการรับเรื่องเล่าโดยขาดการตรวจสอบ โดยจะเริ่มต้นด้วยรายงานที่ปรากฏในตำรา 'ตาริค อัฏ-ฏะฮะบะรีย' ซึ่งส่วนหนึ่งมาจาก อบู มิกนัฟ จากนั้น จะนำเสนอรายงานที่บันทึกโดยท่านอิมาม อัล-บุคอรี และจะทำการเปรียบเทียบรายงานทั้งสอง เพื่อให้ท่านผู้อ่านได้ประจักษ์ถึงส่วนที่ถูกเพิ่มเติมหรือบิดเบือนในรายงานที่ไม่น่าเชื่อถือ ฟังทราบว่ เรื่องเล่าที่ถูกเพิ่มเติมหรือแต่งเติมเหล่านี้จำนวนมาก ได้กลายเป็นที่ยอมรับในหมู่ผู้คนบางส่วนไปแล้ว ซึ่งลักษณะเช่นนี้ก็ปรากฏในเหตุการณ์สำคัญอื่นๆ ที่เราจะได้อธิบายต่อไป อาทิ เหตุการณ์ซุรอ และเหตุการณ์ตะหกีม

ท่านอิมาม อัฏ-ฏะฮะบะรีย ได้บันทึกรายงานเกี่ยวกับเหตุการณ์ ณ สะกีพะฮูไว้ โดยอ้างจาก หิซาม บิน มุฮัมมัด ซึ่งได้รับรายงานจาก อบู มิกนัฟ ซึ่งได้รับรายงานจาก अबดุลลอฮฺ บิน अबดुरเราะห์มาน บิน อบี อัมเราะฮฺ อัล-อันศอรี ท่านได้เล่าว่า:

"เมื่อท่านนบี ค็อลลัลลอฮูลัยฮิอะสลัม ได้ถูกเก็บวิญญาณไปแล้ว ชาวอันศอรได้รวมตัวกันที่เฝิงของบะนีซาอิตะฮู พวกเขา กล่าวว่า: 'เมื่อท่านนบี ค็อลลัลลอฮูลัยฮิอะสลัม ได้ถูกเก็บวิญญาณไปแล้ว เราควรจะมอบอำนาจปกครอง (คิลาพะฮฺ) ต่อจากท่านแก่ สะอัด บิน อุบาตะฮฺ' บางส่วนของพวกท่านได้ลุกขึ้นกล่าวว่า: 'ชนอาหรับได้ตกอยู่ภายใต้อำนาจของพวกท่านด้วยคมดาบของพวกท่านแล้ว ท่านเราะสุลุลลอฮฺจากไปขณะที่ท่านพอใจและเป็นที่ยินตา

เย็นใจแก่พวกท่าน ดังนั้น พวกท่านจงรับภาระนี้ไว้ด้วยตนเอง อย่ามอบให้ผู้ใดเลย' ทั้งหมดต่างตอบรับว่า: 'ท่านมีความคิดเห็นที่ถูกต้องยิ่ง' และผู้หนึ่งในกลุ่มพวกท่านกล่าวเสริมว่า: 'หากชาวมุฮาญีรีนไม่ยอมรับข้อเสนอของเรา เราจะกล่าวว่า พวกท่านก็มีผู้นำของพวกท่านไป และพวกเรา ก็จะมีผู้นำของเราเอง' และท่านสะอัด บิน อุบาตะฮฺ ได้กล่าวว่า: 'นี่คือสัญญาแห่งความอ่อนแอแรกแล้ว' หลังจากนั้น เรื่องได้ย่นไปถึงท่านอุมร์ บิน อัล-ค็อฏฏอบ ว่าได้มีชาวอันศอรบางคนไปรวมตัวกันที่เพิงของบনীสะอิดะฮฺ พวกเขา กล่าวว่า: 'พวกท่านก็มีผู้นำของพวกท่านไป และพวกเรา ก็ให้มีผู้นำของเราเอง' เขา (อุมร์) จึงไปหาท่านอุบัยกร และเล่าเรื่องราวให้ท่านฟัง แล้วกล่าวว่า: 'พี่น้องชาวอันศอรของพวกเราได้ไปรวมตัวกันแล้วได้กล่าวอย่างนั้นอย่างนี้ พวกเราไปหาพวกเขา กันเถิด'

ท่านอุมร์ และท่านอุบัยกร ได้ออกไป และได้พบกับท่านอูษัยยะฮฺ ท่านทั้งสองกล่าวว่า: 'ไปกับเรานี้' ท่านทั้งสามจึงไปหาชาวอันศอร ท่านอุมร์กล่าวว่า: 'ฉันก็ได้เตรียมคำแถลงไว้ในใจแล้ว พอถึงเวลาที่ฉันจะพูด ท่านอุบัยกรก็ทำสัญลักษณ์ให้ฉัน ว่าให้เฉยๆ ไว้'

แล้วท่านอุบัยกรก็เริ่มพูดขึ้น ท่านกล่าวสรรเสริญอัลลอฮฺและยกย่องพระองค์ หลังจากนั้น ท่านกล่าวว่า: 'แท้จริงอัลลอฮฺได้ทรงแต่งตั้งมุฮัมมัด...' เขาก็พูดถึงคำปราชัยอันยาวของท่านอุบัยกร หนึ่งในนั้นท่านได้กล่าวว่า 'ชาวมุฮาญีรีนมีความชอบธรรมเป็นเคาะลีฟะฮ์มากกว่า'

และท่านอัล-หุบบ บิน อัล-มุญสิร ก็กล่าวว่า: “ชาวอันศอรเอ๋ย จงรักษาอำนาจของพวกท่านไว้เถิด เพราะผู้อื่นจะยอมอยู่ภายใต้ร่มเงาของพวกท่าน จะไม่มีใครกล้าขัดขืนหรือได้แย่งพวกท่านได้หรอก ผู้อื่นจะไม่อาจมีความเห็นต่างไปจากความเห็นของพวกท่าน ผู้ซึ่งมีทั้งเกียรติยศ ทรัพย์สิน กำลังคน และอำนาจ. และหากพวกเขาไม่ยอมรับข้อเสนอของพวกท่าน ก็จงขับไล่พวกเขาไปจากเมืองนี้ และขึ้นปกครองพวกเขาเถิด. ขอสาบานต่ออัลลอฮ์! พวกท่านมีสิทธิอันชอบธรรมในอำนาจนี้มากกว่าพวกเขา ด้วยคมดาบของพวกท่านนี้เอง ที่ทำให้ผู้คนซึ่งไม่ได้นับถือศาสนานี้พากันเข้ารับอิสลาม. ฉันจะเป็นผู้สนับสนุนและกำลังสำคัญของพวกท่านเอง”

อุมร์และอบูอุบัยดะฮ์ก็กล่าวกับอบูบักรว่า: “ยื่นมือของท่านมาเถิด เราจะให้สัตยาบันแก่ท่าน” เมื่อทั้งสองจะให้สัตยาบันแก่ท่านอบูบักร บะซีร บิน สะอัด ก็รีบชิงให้สัตยาบันแก่ท่านก่อน. ท่านเล่าต่อว่า อุสัยด์ บิน หุฎัยร ก็ลุกขึ้น ซึ่งท่านเป็นหนึ่งในบุคคลผู้ทรงเกียรติ และกล่าวว่า: “หากเผ่าคือซรีจได้มีอำนาจปกครองพวกท่านแม้สักครั้ง อำนาจบารมีที่พวกเขามีก็จะหมดสิ้นลง” แล้วท่านสะอัดก็กล่าวว่า: "ขอสาบานต่ออัลลอฮ์! นี่หากฉันมีเรียวแรงพอจะลุกขึ้นไหว! เจ้าจะได้ยินเสียงแผดคำรามของฉันที่ตั้งไปทั่วแวนแคว้น ที่จะทำให้เจ้าและพรรคพวกของเจ้าต้องกระอักเลือด! ขอสาบานต่ออัลลอฮ์! ฉันจะเอากลุ่มคนที่เจ้าเคยทำตามเขา ไม่เคยนำเขา มาจัดการกับเจ้า! แยกฉันออกไปจากสถานที่นี้!" พวกเขา (พรรคพวก) ก็แยกท่านออกไป และพาเข้าบ้านของท่าน ท่านก็ทำเฉย (ห่างเหิน) อยู่หลายวัน เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ จากนั้นท่านก็กล่าวว่า: "ขอสาบานต่ออัลลอฮ์! จนกว่าฉันจะได้ยิงพวกเจ้าด้วยกับลูกธนูที่อยู่ในกระบอกธนูของฉัน! จนกว่าฉันจะเปลี่ยนสีคมหอกของฉัน! จนกว่าฉันได้เอาดาบของฉันที่มีในมือฟันพวกเจ้า! และจนกว่าฉันจะได้พาคนในครอบครัวของฉันและคนในหมู่ชนของฉันที่เชื่อฟังฉันออกมาต่อสู้กับพวกเจ้า!" และหลังจากนั้นท่านสะอัด ไม่เข้าร่วมละหมาดกับพวกเขา, ไม่เข้าร่วมละหมาดวันศุกร์กับพวกเขา, ไปทำฮัจญ์ก็ไม่ออกไปกับพวกเขา และท่านทำเช่นนั้นจนกระทั่งท่านอบูบักรเสียชีวิต เราะหิมะฮุลลอฮ์"

นี่คือเรื่องเล่าเกี่ยวกับเหตุการณ์ ณ สะกิฟะฮ์ ตามที่ปรากฏในสายรายงานที่อ้างถึง อบู มิคนัฟ บัดนี ข้าพเจ้าขอเชิญชวนให้ท่านพิจารณารายงานเกี่ยวกับเหตุการณ์เดียวกันนี้ ซึ่งบันทึกโดยท่านอิมาม อัล-บุคอรีห์ เพื่อที่เราจะได้นำมาเปรียบเทียบกัน

ท่านอิมาม อัล-บุคอรีห์ ได้บันทึกรายงานที่เชื่อถือได้ไว้ว่า อิสมาอีล บิน अबดุลลอฮ์ ได้เล่าให้เราฟังว่า สุลัยมาน บิน บิลาล ได้เล่าให้เราฟัง โดยได้รับรายงานจาก หิซาม บิน อรรวะฮ์ ว่า อรรวะฮ์ บิน อัช-ชุบัยร ได้แจ้งแก่ฉัน โดยได้รับรายงานจาก ท่านหญิงอาอิชะฮ์ เราะฎิยัลลอฮุอันฮา ภรรยาของท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอลัยฮิวะสลัลม ว่า เมื่อท่านเราะฮ์สูลุลลอฮ์ ศ็อลลัลลอฮุอลัยฮิวะสลัลม เสียชีวิตลงนั้น ชาวอันศอรได้รวมตัวกันที่สะอัด บิน อุบะดะฮ์ ณ เฟิงของบนิสาคีละฮ์ พวก

เขากล่าวว่า: "พวกท่านก็ให้มีผู้นำของพวกท่านไป และพวกเราก็คงให้มีผู้นำของพวกเราเอง" แล้วท่านอับบากร, ท่านอุมร์ บิน อัล-ค็อฏฏอบ, ท่านอับดุลอะซียะฮ์ บิน อัล-ญุรรอห์ ได้ไปหาพวกเขา แล้วท่านอุมร์จะเริ่มพูด ท่านอับบากรก็ทำสัญลักษณ์ให้เขาเงียบ

ท่านอุมร์ได้กล่าวว่า: "ขอสาบานต่ออัลลอฮ์! ฉันไม่ได้ต้องการจะทำเช่นนั้น นอกจากเพราะฉันได้เตรียมคำพูดที่ประทับใจฉันไว้ ฉันกลัวว่าท่านอับบากรจะพูดได้ไม่ดีเท่าฉัน" จากนั้นท่านอับบากรก็ขึ้นพูด และท่านก็พูดได้กินใจที่สุด ท่านกล่าวไว้ตอนหนึ่งว่า: "พวกเราคือผู้นำ! และพวกท่านคือผู้ให้การช่วยเหลือ!"

ท่านหุบบาบ บิน อัล-มุญซิร ก็กล่าวว่า: "ไม่! ขอสาบานต่ออัลลอฮ์! เราจะไม่ทำ! พวกท่านก็มีผู้นำของพวกท่านไป! พวกเราก็คงให้มีผู้นำของพวกเราเอง!" ท่านอับบากรก็กล่าวว่า: "ไม่! หากแต่พวกเราคือผู้นำ! และพวกท่านคือผู้ช่วย! พวกเรานั้นอยู่ใจกลางของชนอาหรับ เป็นอาหรับมากที่สุด! ดังนั้น จงให้สัตยาบันแก่ท่านอุมร์ หรือ อับดุลอะซียะฮ์เถิด" แล้วท่านอุมร์ก็กล่าวว่า: "ทว่า เราจะให้บัยอะฮ์กับท่าน! เพราะท่านเป็นหัวหน้าของพวกเรา! เป็นคนดีที่สุดของพวกเรา! และเป็นที่รักของท่านเราะสูลุลลอฮ์ คือลุลลอฮ์อูลัยฮิวะสลัลัม มากกว่าพวกเรา!" แล้วท่านอุมร์ก็จับมือของท่านอับบากรและให้บัยอะฮ์กับเขา และผู้คนที่ให้บัยอะฮ์กับเขา

คนหนึ่งก็พูดขึ้นว่า: "พวกท่านสังหารสะอัด บิน อุบาดะฮ์ แล้ว!" ท่านอุมร์ตอบว่า: "อัลลอฮ์ต่างหากที่สังหารเขา!"

นี่คือรายงานเกี่ยวกับเหตุการณ์ ณ สะกียะฮ์ ที่บันทึกโดยท่านอิมาม อัล-บุคอรี ซึ่งมี ความกระชับ รัดกุม และได้รับการยอมรับว่าเป็นเรื่องจริงของเหตุการณ์ดังกล่าว ส่วนข้อความที่ปรากฏในรายงานของ อับดุลมุคัฟฟ์ ซึ่งถูกเพิ่มเติมขึ้นมา เช่น คำกล่าวอ้างว่า สะอัด บิน อุบาดะฮ์ กล่าวข่มขู่ว่าจะสังหารผู้เห็นต่าง, หรือเรื่องราวที่ว่าท่านไม่เข้าร่วมละหมาด, ละหมาดวันศุกร์, หรือแม้กระทั่งการไปทำฮัจญ์กับพวกเขา, ตลอดจนการอ้างว่า อัล-หุบบาบ บิน อัล-มุญซิร ได้กล่าวโต้ตอบอย่างรุนแรงกับท่านอับบากร และส่วนเพิ่มเติมอื่นๆ ทั้งหมดเหล่านั้น ล้วนเป็นเรื่องเล่าที่

ปราศจากพื้นฐานความเป็นจริง และไม่สามารถยืนยันความถูกต้องได้ พิจารณาเพียงเหตุการณ์สะก๊อปะฮตามความเป็นจริง ซึ่งใช้เวลาเพียงไม่เกินครึ่งชั่วโมง แต่รายงานเกี่ยวกับเหตุการณ์นี้กลับยาวเหยียดเกินกว่าช่วงเวลาที่เกิดขึ้นจริงเสียอีก

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับท่านสะอัด บิน อุบาตะฮฺ เราะฎียัลลอฮุอันฮฺ มีรายงานที่บันทึกโดยท่านอิมาม อะหมัด ในตำรา 'มุสนัด' ของท่าน จาก ญะมัด บิน อับดุลเราะห์มาน ท่านได้เล่าว่า:

"แล้วท่านอุบัยกรได้ลุกขึ้นกล่าวปราศรัย ท่านมิได้ละเว้นการกล่าวถึงอายะฮฺใดที่ถูกประทานลงมาเกี่ยวกับชาวอันศอร และมิได้ละเว้นการกล่าวถึงสิ่งใดที่ท่านเราะฮ์ลุลลอฮ์ คือลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม ได้กล่าวถึงพวกเขา เว้นแต่อุบัยกรได้นำมากล่าวถึงทั้งหมด จากนั้นท่านกล่าวว่า: 'พวกท่านย่อมทราบดี โอ้พี่น้องชาวอันศอร! ว่าท่านเราะฮ์ลุลลอฮ์ คือลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม กล่าวไว้ว่า:'"

"หากผู้คนทั้งหลายอยู่ในหุบเขาหนึ่ง และชาวอันศอรอยู่ในอีกหุบเขาหนึ่ง ฉันย่อมจะไปอยู่กับหุบเขาของชาวอันศอร"

"และท่านย่อมทราบดี โอ้สะอัด! ว่าท่านเราะฮ์ลุลลอฮ์ คือลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม กล่าวไว้ขณะที่ท่าน (สะอัด) ก็กำลังนั่งฟังอยู่ด้วยว่า: 'ตำแหน่งผู้นำ (อัล-อัมร) นี้ เป็นของกูร็อยซ์ ผู้ที่ทำงานในหมู่ชนอื่นๆ ย่อมจะติดตามผู้ที่ตั้งงามในหมู่พวกเขา และผู้ที่เลวร้ายในหมู่ชนอื่นๆ ย่อมจะติดตามผู้ที่เลวร้ายในหมู่พวกเขา'"

เมื่อได้ยินดังนั้น ท่านสะอัดจึงตอบว่า: "ท่านกล่าวถูกต้องแล้ว! พวกเราคือผู้ให้การช่วยเหลือ และพวกท่านคือผู้นำ!"

รายงานนี้ถูกบันทึกโดยท่านอิมาม อะหมัด ในตำรา 'มุสนัด' ของท่าน ด้วยสายรายงานที่ถูกต้อง แม้จะเป็นหะดีษประเภทมุรซัล (คือสายรายงานขาดช่วงระหว่างตาบียีกับท่านนบี) โดยมาจากรายงานของ ญะมัด บิน อับดุลเราะห์มาน บิน เอาฟ์ เราะฎียัลลอฮุอันฮฺ อย่างไรก็ตาม แม้

จะเป็นหะดีษมุรซัล รายงานนี้ก็ยังมีน้ำหนักน่าเชื่อถือมากกว่ารายงานของ อับู มิกนัฟ จอม
โกหก เป็นอย่างมาก

บทที่ 2: ชีวิตประวัติโดยสังเขป: ท่านอับบักร อัศ-ศิดดีก เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ

ชื่อของท่าน

ท่านมีชื่อเต็มว่า อับดุลลอฮฺ บิน อุษมาน บิน อามिर บิน อัมร์ บิน กะอับ บิน สะอัด บิน ตีม บิน มุรเราะฮฺ บิน กะอับ บิน ลุอัยย์ บิน ฆอลิบ บิน ฟิฮรฺ โดยที่ ฟิฮรฺ คือ บรรพบุรุษแห่งเผ่ากูร็อยช์ และในความสำเร็จแห่งสมญานามของท่านนั้น ท่านอลี บิน อบี ฏอลิบ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ได้กล่าวไว้ว่า: "แท้จริง อัลลอฮฺผู้ทรงสูงส่งได้ประทานนาม 'อัศ-ศิดดีก' (ผู้สัตย์จริงอย่างที่สุด) ลงมาจากฟากฟ้าแก่ อับบักร และท่านก็ได้สาบาน (หรือให้คำมั่น) ที่จะธำรงรักษาเกียรติแห่งนามนั้นไว้"

การเข้ารับอิสลามของท่าน

จากรายงานของท่านอบูด-ดรรดาห์ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ท่านได้เล่าว่า: "ขณะที่ข้าพเจ้านั่งอยู่กับท่านเราะสูลุลลอฮฺ คือลัลลอฮุอลัยฮิอะสลัม ทันใดนั้น ท่านอับบักรก็รีบเดินเข้ามา โดยกุมชายผ้าแน่นจนมองเห็นหัวเข่า ท่านนบี คือลัลลอฮุอลัยฮิอะสลัม จึงกล่าวว่า 'สหายของพวกเขา ท่านกำลังอยู่ในความลำบาก'" ท่านอับบักรได้ให้สลามและกล่าวว่า: "โอ้ท่านเราะสูลุลลอฮฺ! มีเรื่องเกิดขึ้นระหว่างข้าพเจ้ากับท่านอับนุ อัล-ค็อฏฏอบ (ท่านอุมร์) ข้าพเจ้าได้แสดงความใจร้อนกับท่าน แต่ภายหลังข้าพเจ้ารู้สึกเสียใจ จึงได้ขอให้ท่านยกโทษให้ ทว่าท่านปฏิเสธที่จะยกโทษให้ ข้าพเจ้าจึงได้มาหาท่าน ณ ที่นี้" ท่านเราะสูลุลลอฮฺ คือลัลลอฮุอลัยฮิอะสลัม กล่าวถึงสามครั้งว่า: "ขออัลลอฮฺทรงอภัยโทษให้ท่านเถิด อับบักรเอ๋ย" หลังจากนั้น ท่านอุมร์ก็รู้สึกเสียใจเช่นกัน และได้ไปยังบ้านของท่านอับบักร ถามหาท่าน แต่ได้รับคำตอบว่า 'ไม่อยู่' ท่านอุมร์จึงได้มาหาท่านเราะสูลุลลอฮฺ คือลัลลอฮุอลัยฮิอะสลัม กล่าวให้สลาม แล้วสีหน้าของท่านนบีก็

เปลี่ยนไป จนกระทั่งทำให้ท่านอบูบักรเกิดความกังวล ท่านอบูบักรจึงคุกเข่าลงและกล่าวสองครั้งว่า: "โอ้ท่านเราะสูลุลลอฮฺ! ขอสาบานต่ออัลลอฮฺ ข้าพเจ้าเป็นผู้ที่ทำผิดไปแล้ว" ท่านเราะสูลุลลอฮฺ คือลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม จึงกล่าวว่า: "แท้จริงอัลลอฮฺได้ทรงส่งฉันมายังพวกท่าน แต่พวกท่านกลับกล่าวว่า 'ท่านโกหก!' ทว่า อบูบักรกลับกล่าวว่า 'เขาพูดจริง!' และเขาได้แบ่งปันชีวิตและทรัพย์สินของเขากับฉัน แล้วพวกท่านยังจะมาทอดทิ้งเพื่อนของฉันกระนั้นหรือ?" ท่านกล่าวเช่นนี้สองครั้ง และตั้งแต่นั้นมา ท่านอบูบักรก็ไม่ถูกทำร้ายหรือทำให้ไม่สบายใจอีกเลยโดยผู้ใด และจากรายงานของท่านอัมมาร บิน ยาสีร เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ท่านกล่าวว่า: "ข้าพเจ้าเคยเห็นท่านเราะสูลุลลอฮฺ คือลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม ในช่วงเวลาที่ไม่มีความทุกข์อยู่กับท่านเลย นอกจากทาสห้าคน สตรีสองท่าน และอบูบักร"

การอพยพ (อิจเราะฮฺ)

ท่านอบูบักร เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ได้เล่าถึงเหตุการณ์ครั้งที่ท่านอพยพไปพร้อมกับท่านนบี คือลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม ความว่า: "ขณะที่ข้าพเจ้าอยู่กับท่านนบีในถ้ำ (เซารุ) ข้าพเจ้าได้เงยหน้าขึ้นมอง และได้เห็นเท้าของบรรดาผู้ที่กำลังตามหาเราอยู่" ข้าพเจ้ากล่าวด้วยความกังวลว่า: "โอ้ท่านนบีแห่งอัลลอฮฺ! หากพวกเขาก็มองลงมา ย่อมต้องเห็นพวกเราอย่างแน่นอน" ท่านนบี คือลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม ได้กล่าวปลอกโยนว่า: "จงสงบนิ่งเถิด อบูบักร! เรามีกันเพียงสองคนเท่านั้น แต่แท้จริง อัลลอฮฺคือองค์ที่สาม ผู้ทรงอยู่กับเรา"

ภรรยาและบุตรธิดา

ท่านอบูบักร อัศ-ซิดดีก เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ มีภรรยาและบุตรธิดาดังนี้:

- จากท่านหญิงกุดัยละฮฺ บินติ อับดุลอัชชา: บุตรคือ อับดุลลอฮฺ และบุตรีคือ อัสม่า
- จากท่านหญิงอุมมุ รุมาน อัล-กินานียะฮฺ: บุตรคือ อับดุลเราะห์มาน และบุตรีคือ อาอิชะฮฺ (ซึ่งต่อมาได้เป็นอุมมุ-มูมินีน ภรรยาของท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม)
- จากท่านหญิงอัสม่า บินติ อุมัยส์ อัล-ค็อษอะมียะฮฺ: บุตรคือ มุฮัมมัด
- จากท่านหญิงหะบีบะฮฺ บินติ คอริญะฮฺ: บุตรคือ อุมมุ กุลซุม

คุณความดีและสถานะอันประเสริฐบางประการ

จากท่านอบู สุร็อยเราะฮฺ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ท่านได้เล่าว่า ข้าพเจ้าเคยได้ยินท่านเราะสูลุลลอฮฺ ศ็อลลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม กล่าวว่า:

"ผู้ใดก็ตามที่ได้บริจาคทรัพย์สินใดๆ ในหนทางของอัลลอฮฺ เขาจะถูกเรียกจากประตูแห่งสรวงสวรรค์ (โดยมีเสียงกล่าวว่า) 'โอ้บ่าวแห่งอัลลอฮฺ! ทางนี้คือสิ่งที่ดีกว่า!' และผู้ใดก็ตามที่ห่มน้ละหมาดเป็นประจำ เขาจะถูกเรียกจากประตูแห่งการละหมาด ผู้ใดก็ตามที่ห่มน้ญิฮาดในหนทางของอัลลอฮฺ เขาจะถูกเรียกจากประตูแห่งญิฮาด ผู้ใดก็ตามที่ห่มน้ให้เศาะดะเกาะฮฺ (ทาน) เขาจะถูกเรียกจากประตูแห่งเศาะดะเกาะฮฺ และผู้ใดก็ตามที่ห่มน้ถือศีลอด เขาจะถูกเรียกจากประตูแห่งการถือศีลอด ซึ่งคือประตูอัร-ร็อยยาน"

ท่านอบูบักร ได้เรียนถามขึ้นว่า: "โอ้ท่านเราะสูลุลลอฮฺ! ประตูเหล่านั้นไม่มีความจำเป็น ต้องเรียกบุคคลผู้นั้นเลย" และถามขึ้นว่า "มีบุคคลใดที่จะถูกเรียกจากทุกประตูแห่งสวรรค์บ้างไหมครับ?" ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม ตอบว่า: "มีสิ และข้าพเจ้าหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ท่านจะเป็นหนึ่งในบุคคลเหล่านั้นด้วย อบูบักรเอ๋ย"

และจากท่านอนัส บิน มาลิก เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ท่านได้เล่าว่า:

صَعِدَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَحَدًا وَمَعَهُ أَبُو بَكْرٍ، وَعُمَرُ،
وَعُثْمَانُ، فَزَجَفَ، وَقَالَ: «اسْكُنْ أَحَدُ، فَلَيْسَ عَلَيْكَ إِلَّا نَبِيٌّ، وَصِدِّيقٌ،
وَشَهِيدَانِ»

ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม ได้ขึ้นไปบนภูเขาอุหุด พร้อมกับท่านอับูบักร, ท่าน
อุมัร และท่านอุษมาน แล้วภูเขาอุหุดก็เกิดการสั่นไหว ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม จึง
กล่าวว่า: "นี่เกิด อุหุด! ที่อยู่บนเจ้านั้นมิได้มีผู้ใดอื่น นอกจากนบีหนึ่งท่าน, ผู้สัตย์จริง (อัศ-คิต
ติก) หนึ่งท่าน, และผู้ที่พลีชีพ (ชะฮีด) อีกสองท่าน"

และจากท่านอัมรฺ บิน อัล-อาศฺ เราะฎียัลลอฮุอันฮุ ท่านได้เล่าว่า: "ท่านเราะฮ์มุลลอฮฺ
ศ็อลลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม ได้ส่งข้าพเจ้าไปในฐานะผู้นำกองทัพหนึ่ง (ในสงครามชาตุส-สะลาสิล)"
ข้าพเจ้าจึงได้ไปหาท่านและเรียนถามท่านว่า: "มนุษย์ผู้ใดเล่าที่ท่านรักมากที่สุด?" ท่านตอบว่า: "
อาอิชะฮฺ" ข้าพเจ้าจึงเรียนถามอีกว่า: "แล้วในหมู่บุรุษเล่า?" ท่านตอบว่า: "บิดาของนาง (คือ อับ
บักร)" ข้าพเจ้าเรียนถามต่อไปว่า: "แล้วถัดจากท่านอับบักรคือใครครับ?" ท่านตอบว่า: "หลัง
จากนั้นคือ อุมัรฺ บิน อัล-ค็อฏฏอบ" และท่านก็ได้กล่าวถึงชื่อบุคคลอื่นๆ ต่อไป

ความรู้และความเข้าใจอันลึกซึ้ง

จากท่านอับู สะอีด อัล-คุดรี๊ย์ เราะฎียัลลอฮุอันฮุ ท่านได้เล่าว่า: "ท่านเราะฮ์มุลลอฮฺ
ศ็อลลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม ได้กล่าวโอวาทแก่ปวงชนครั้งหนึ่งว่า 'แท้จริง อัลลอฮ์ผู้ทรงสูงส่งได้
ทรงประทานทางเลือกระหว่างโลกคุณยาอันชั่วครวกับสิ่งที่อยู่ ณ พระองค์ ให้แก่บ่าวผู้หนึ่ง
แล้วบ่าวผู้นั้นก็ได้เลือกสิ่งที่อยู่ ณ พระองค์'" ท่านอับู สะอีด เล่าต่อว่า: "แล้วท่านอับบักรก็
รำให้ ซึ่งพวกเราต่างรู้สึกประหลาดใจกับการรำให้ของท่านเป็นอย่างยิ่ง! ที่ท่านเราะฮ์มุลลอฮฺ

คือลัลลอลฮุลลียะฮ์วะฮ์ลัลลัม กล่าวถึงว่าผู้หนึ่งซึ่งได้รับทางเลือกเช่นนั้น" ท่านอบู สะอีด จึงอธิบายว่า: "นั่นเป็นเพราะแท้จริง ท่านเราะฮ์ลุลลอฮ์ คือลัลลอลฮุลลียะฮ์วะฮ์ลัลลัม คือว่าผู้หนึ่งที่ถูกให้เลือก และท่านอบูบักร์นั้น คือผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจลึกซึ้งที่สุดในหมู่พวกเรา ณ เวลา นั้น"

และท่านเราะสูลุลลอฮฺ คือลัทธิลุลอฮฺอิลยิฮิฮฺสลัม ได้กล่าวถึงสถานะอันพิเศษของท่านอับบอ์บักร์ไว้ว่า: "แท้จริง บุคคลผู้มีคุณูปการต่อฉันมากที่สุด ในด้านการคบหาเป็นสหายและการเสียสละด้วยทรัพย์สิน คือ อับบอ์บักร์ และหากฉันสามารถเลือกใครเป็นเพื่อนสนิท (เคาะลีล) นอกเหนือจากพระเจ้าของฉันได้แล้ว แน่نون ฉันย่อมจะเลือกอับบอ์บักร์เป็นเพื่อนสนิท ทว่าความสัมพันธ์ของเรานั้นเป็นเพียงความเป็นพี่น้องและความรักในอิสลามเท่านั้น ดังนั้น จงอย่าปล่อยประตูบานใดในมัสยิดไว้ นอกจากจะต้องปิดมันเสีย เว้นแต่ประตูของอับบอ์บักร์"

ความยั่งยืนในการปกป้องท่านเราะสูล คือลดละฮุลุลยิอะฮ์สลัม อยู่เสมอ

จากท่านอุรวะฮฺ บิน อัล-ซุบัยรฺ เราะฎียัลลอฮุนนุ ท่านได้เล่าว่า: "ข้าพเจ้าได้สอบถามท่านอับดุลลอฮฺ บิน อัมร์ เราะฎียัลลอฮุนนุ เกี่ยวกับสิ่งที่บรรดามุชริกีน (ผู้ตั้งภาคี) ได้กระทำต่อท่านเราะสูลุลลอฮฺ คือลัถลลอฮุลลัยฮิวะสลัลัม อย่างแสนสาหัสที่สุด" ท่านตอบว่า: "ข้าพเจ้าเคยเห็น อุเคาะบะฮฺ บิน อบี มุอัยญ์ มาหาท่านนบี คือลัถลลอฮุลลัยฮิวะสลัลัม ขณะที่ท่านกำลังละหมาดอยู่ แล้วเขาได้นำผ้ามาวางที่ลำคอของท่าน และปีรต์อย่างแน่นหน่วง ทันใดนั้น ท่านนอบูบักร์ก็ได้เข้ามา ผลักตัวเขา (อุเคาะบะฮฺ) ออกไปจากท่านนบี คือลัถลลอฮุลลัยฮิวะสลัลัม พร้อมกล่าวว่าด้วยถ้อยคำอันทรงพลัง (ซึ่งคือส่วนหนึ่งจากพระดำรัสของอัลลอฮฺในอัลกุรอาน): 'พวกเจ้าจะสังหารบุรุษผู้ที่กล่าวว่า "พระเจ้าของฉันคืออัลลอฮฺ" กระนั้นหรือ?! ทั้งที่ท่านได้นำหลักฐานอันชัดแจ้งมากมายจากพระเจ้าของท่านมายังพวกเจ้าแล้ว'"

สัญญาฉบับนี้ถึงคุณสมบัตินำ (คิลาพะฮุ) ของท่านจากท่านนบี

1- จากท่านอับดุลมุซาเราะฮ์ อัลลอฮ์ ท่านได้เล่าว่า: "เมื่อท่านนบี ค็อลลัลลอฮุ ลัยฮิวะ สัลลัม เริ่มมีอาการป่วย และอาการป่วยทรุดหนักลง ท่านได้กล่าวว่า 'จงมีบัญชาใช้อุบัยกร ให้เขาเป็นผู้นำในการละหมาดของผู้คนเกิด'" ท่านหญิงอาอิชะฮ์เราะฮ์ อัลลอฮ์ ได้กล่าวขึ้นว่า: "โอ้อ่านเราะฮ์สุลลอลฮ์! ท่านอับดุลมุซาเราะฮ์เป็นบุคคลที่มีจิตใจละเอียดอ่อน เมื่อต้องนำละหมาดแทนท่าน เขาอาจไม่สามารถควบคุมอารมณ์ได้ดีพอที่จะนำละหมาดผู้คนที่ท่านเคยกระทำ" ท่านนบี ค็อลลัลลอฮุ ลัยฮิวะ สัลลัม ได้กล่าวย้ำว่า: "จงมีบัญชาใช้อุบัยกร ให้เขาเป็นผู้นำในการละหมาดผู้คนเกิด" ท่านหญิงอาอิชะฮ์ก็ยังกล่าวเช่นเดิมอีก ท่านจึงกล่าวว่า: "พวกเธอนี้ช่างคล้ายคลึงกับสตรี (ที่เกี่ยวข้องกับ) ยูสุฟ เสียจริง! จงไปมีบัญชาใช้อุบัยกร ให้เขาเป็นผู้นำในการละหมาดผู้คนเกิด" จากนั้น ท่านเราะฮ์สุลลอลฮ์ ค็อลลัลลอฮุ ลัยฮิวะ สัลลัม ก็ได้ไปยังสถานที่ละหมาด และท่านอับดุลมุซาเราะฮ์ก็นำละหมาดในช่วงเวลาที่ท่านนบียังมีชีวิตอยู่

2- จากท่านญบัยร์ บิน มุฏอิมเราะฮ์ อัลลอฮ์ ท่านได้เล่าว่า: "มีสตรีท่านหนึ่งมาหาท่านนบี ค็อลลัลลอฮุ ลัยฮิวะ สัลลัม และท่านได้ใช้ให้นางมาหาท่านอีกครั้ง" สตรีผู้นั้นได้เรียนถามว่า: "ท่านเห็นประการใด หากข้าพเจ้ากลับมาแล้วไม่พบท่าน?" (ประหนึ่งนางกำลังกล่าวถึงวาระแห่งการจากไปของท่านนบี) ท่านเราะฮ์สุลลอลฮ์ ค็อลลัลลอฮุ ลัยฮิวะ สัลลัม ตอบว่า: "หากเธอไม่พบฉัน ก็จงไปหา อุบัยกร เกิด"

3- และจากท่านหญิงอาอิชะฮ์เราะฮ์ อัลลอฮ์ ท่านได้เล่าว่า: "ท่านเราะฮ์สุลลอลฮ์ ค็อลลัลลอฮุ ลัยฮิวะ สัลลัม ได้กล่าวกับฉันในขณะที่ท่านกำลังป่วยว่า 'จงไปเรียกอับดุลมุซาเราะฮ์ บิดาของเธอ และเรียกพี่ชายของเธอ (อับดุลเราะฮ์มาน) มา เพื่อฉันจะได้เขียนพินัยกรรม' เพราะฉันเกรงว่าจะมีผู้คนคาดหวังในอำนาจ (คิลาพะฮุ) และจะมีผู้หนึ่งกล่าวอ้างว่าตนเองมีความคู่ควรยิ่งกว่า แต่ทว่า อัลลอฮ์และบรรดาผู้ศรัทธาที่นั่น ทรงปฏิเสธและไม่ยอมรับผู้ใดอื่น นอกไปจาก อุบัยกร เท่านั้น"

สถานะอันพิเศษและความใกล้ชิดกับท่านเราะสูล คืออัลลอฮ์อูลัยฮิอะสลัลัม

ท่านอับบัส อัส-ซิดดีก เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ได้รับสถานะอันพิเศษและความใกล้ชิดกับท่านนบี คืออัลลอฮ์อูลัยฮิอะสลัลัม ในหลายแง่มุม ซึ่งหากจะกล่าวโดยละเอียดจะต้องใช้เวลามาก ทว่า ความพิเศษประการสำคัญที่สุดอย่างหนึ่ง สามารถสรุปได้ด้วยพระดำรัสแห่งอัลลอฮ์ผู้ทรงสูงส่ง ความว่า:

﴿إِلَّا تَنْصُرُوهُ فَقَدْ نَصَرَهُ اللَّهُ إِذْ أَخْرَجَهُ الَّذِينَ كَفَرُوا ثَانِيَ اثْنَيْنِ إِذْ هُمَا فِي الْغَارِ إِذْ يَقُولُ لِصَاحِبِهِ لَا تَحْزَنْ إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا﴾ [التوبة: ٤٠]

"ถ้าหากพวกเจ้าไม่ให้การช่วยเหลือแก่เขาแล้วไซ้ร้ แน่แน่นอนอัลลอฮ์ได้ทรงช่วยเหลือเขามาแล้ว ขณะที่บรรดาผู้ปฏิเสธศรัทธาได้ขับไล่เขาออกไป โดยที่เขาเป็นคนที่สองในสองคน ขณะที่ทั้งสองอยู่ในถ้ำ นั่นคือขณะที่เขาได้กล่าวแก่สหายของเขาว่า 'ท่านอย่าได้เศร้าโศกเลย แท้จริง อัลลอฮ์ทรงอยู่กับพวกเรา'" {อัต-เตาบะฮ์: 40}

พระองค์ทรงเรียกท่านอับบัสอย่างชัดเจนว่า 'สหายของเขา' (صَاحِبِهِ) ในช่วงเวลาแห่งการอพยพอันวิกฤตที่สุด ซึ่งบ่งชี้ถึงสถานะและความใกล้ชิดที่ไม่มีผู้ใดเทียบเคียงได้

สถานะอันพิเศษของอับบัสต่อท่านนบี คืออัลลอฮ์อูลัยฮิอะสลัลัม อื่น ๆ

1. ในการรับอิสลามเป็นคนแรก
2. การร่วมกันเผยแผ่อิสลาม
3. รู้เรื่องส่วนตัวของท่านนบี

4. ตอบอุมัรเรื่องสัญญาหุดียียะฮฺ
5. เคียงข้างท่านนบีในสงครามอุหุด
6. การพูดต่อหน้าท่านระหว่างทำสัญญาหุดียียะฮฺ
7. เป็นเคาะลีฟะฮฺคนแรก
8. ได้นำละหมาดช่วงที่ท่านนบีป่วย
9. อพยพพร้อมกับท่านนบี
10. ความรู้
 - ถึงสถานที่ฝัง
 - ถึงการตายของท่านนบี
 - ถึงพวกตกมูรตัด

เช็ยวชาญ

- ชะกาต
 - มรดก
11. ร่วมปรึกษากันกับท่านนบี
 12. คอยอยู่กับท่านนบี
 13. ศรัทธาที่เข้มแข็ง
 14. ถูกรับรองว่าจะได้เข้าสวรรค์
 15. พูดคุยกับท่านนบีในยามค่ำ
 16. เข้าออกบ้านท่านนบีในยามค่ำได้
 17. ออกฟัตวาได้
 18. มีอายุขัยเท่ากับท่านนบี
 19. การฝังข้างกัน

การเสียชีวิตของท่านอับบาส อัศ-ซิดดีก เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ

ในเดือนญมาดัลอาคิเราะฮฺ (เดือนที่ ๖) แห่งปีฮิจเราะฮ์ศักราชที่ ๑๓ ท่านอับบาส อัศ-ซิดดีก เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ได้ล้มป่วยด้วยอาการหนัก ซึ่งนำไปสู่วาระสุดท้ายแห่งชีวิตของท่าน ขณะที่อาการมึนงงแห่งความตายเริ่มปรากฏ ท่านได้พำนักร่วมอยู่กับบุตรอันเป็นที่รักของท่าน คือ อุมมุละมูอ์มินีน ท่านหญิงอาอิชะฮฺ เราะฎิยัลลอฮุอันฮา ท่านหญิงอาอิชะฮฺ ได้กล่าวบทกวีด้วยความโศกเศร้า ความว่า:

لَعُمْرُكَ مَا يُغْنِي الثَّرَاءُ عَنِ الْفَتَى

إِذَا حَشَرَجْتَ يَوْمًا وَضَاقَ بِهَا الصَّدْرُ

"ขอสาบานเถิด! ทรัพย์สินใดเล่าจะยังประโยชน์แก่ชายหนุ่มได้ เมื่อถึงวันที่ลมหายใจสุดท้ายติดขัด และทรวงอกแน่นอึดอัดด้วยมัน"

ท่านอับบาสได้เงยหน้าขึ้นมองบุตรของท่าน แล้วกล่าวด้วยถ้อยคำอันเปี่ยมด้วยการยอมรับในลิขิตของอัลลอฮ์ว่า: "โอ้อาอิชะฮฺเอ๋ย! เหตุใดท่านไม่กล่าว (พระดำรัสของอัลลอฮ์) เล่าว่า :"

﴿وَجَاءَتْ سَكْرَةُ الْمَوْتِ بِالْحَقِّ ذَلِكَ مَا كُنْتَ مِنْهُ تَحِيدُ ۝ ۱۹﴾

[๑๙ : ๑]

"และอาการมึนงงแห่งความตายได้ปรากฏขึ้นพร้อมความจริง และนั่นคือสิ่งที่เจ้าจะหลีกเลี่ยงจากมันไปไม่ได้" {กอฟ: 19}

มีผู้กล่าวแก่ท่านว่า: "ไม่ให้พวกเราตามแพทย์ (มาตรวจท่าน) หรือ?" ท่านอุบักกรตอบว่า: "แท้จริงแพทย์ได้มาตรวจข้าพเจ้าแล้ว และได้กล่าวแก่ข้าพเจ้าว่า 'ฉันทำในสิ่งที่ฉันปรารถนา'" ท่านหมายความว่า แพทย์ผู้นั้นคืออัลลอฮ์ผู้ทรงสูงส่ง ผู้ทรงกำหนดและบริหารทุกสรรพสิ่ง

และในที่สุด ท่านก็ได้ส่งมอบจิตวิญญาณอันสงบของท่านคืนแด่พระผู้ทรงสร้าง จากโลก ดุนยาอันไม่จีรัง สู่สรวงสวรรค์อันถาวร ซึ่งมีความกว้างใหญ่ไพศาลดุจชั้นฟ้าทั้งหลายและแผ่นดิน ดังที่ผู้เป็นที่รักยิ่งของท่าน (คือ ท่านเราะสูลุลลอฮ์ ศ็อลลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม) เคยได้แจ้งข่าวดีนี้ แก่ท่านไว้แล้ว และท่านได้รับเกียรติอันสูงสุด ด้วยการถูกฝังเคียงข้าง ณ สถานที่พำนักของท่าน เราะสูลุลลอฮ์ ศ็อลลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม

บทที่ 3: เหตุการณ์สำคัญในยุคเคาะลีฟะฮ์ ท่านอบูบักร อัศ-ซิดดีก

ก่อนที่ท่านเราะสูลุลลอฮ์ คือลัลลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม จะถึงแก่อนิจกรรม ท่านได้ทรงเตรียมการจัดตั้งกองทัพหนึ่ง โดยมอบหมายให้ อุซามะฮ์ บิน ซัยด์ เป็นผู้นำ เพื่อทำสงครามกับอาณาจักรโรมัน ณ แคว้นซาม ทว่า ท่านเราะสูลุลลอฮ์ได้เสียชีวิตไปก่อนที่จะได้ส่งทัพนี้ออกไป บรรดาเศาะหาบะฮ์จึงเกิดความลังเลใจที่จะดำเนินการส่งทัพนี้ต่อไป เนื่องจากมีความกังวลต่อความปลอดภัยของนครมะดีนะฮ์ ภายหลังจากที่ข่าวคราวเกี่ยวกับการละทิ้งศาสนา (อิรติดาต) ของชนอาหรับจำนวนมากได้มาถึงพวกเขา ทว่า ท่านอบูบักร อัศ-ซิดดีก กลับยังคงยืนกรานอย่างหนักแน่นที่จะส่งทัพนี้ออกไป โดยท่านได้ประกาศอย่างเด็ดเดี่ยวว่า: **"ขอสาบานด้วยพระนามแห่งอัลลอฮ์! ฉันจะไม่คลายปมแห่งคำสั่งใดๆ ที่ท่านเราะสูลุลลอฮ์ คือลัลลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม ได้ทรงผูกมันไว้ ถึงแม้ว่าจะมีฝูงนกโฉบลงมาจิกจับพวกเรา และมีสัตว์ร้ายวนเวียนล้อมรอบนครมะดีนะฮ์ และถึงแม้จะมีฝูงสุนัขวิ่งอยู่ใกล้เท้าของบรรดาอุมมุลมุอ์มินีน ฉันก็จะดำเนินการจัดเตรียมกองทัพของอุซามะฮ์ต่อไปอย่างแน่นอน"** พร้อมกันนั้น ท่านก็ได้มีคำสั่งให้จัดเวรยามเฝ้าระวังอยู่รอบเมืองมะดีนะฮ์ การส่งทัพออกไปในห้วงเวลาเช่นนั้น กลับกลายเป็นผลดีทางยุทธศาสตร์อย่างคาดไม่ถึง ด้วยเหตุว่า กองทัพนี้ไม่ว่าจะเคลื่อนผ่านดินแดนของชนอาหรับเผ่าใด ก็ทำให้พวกเขารู้สึกหวาดหวั่นเกรงขาม

พวกเขาต่างกล่าวว่า: **"ชนกลุ่มนี้ย่อมไม่ออกไปจากหมู่พวกของตน เว้นแต่เพราะพวกเขามีกองกำลังที่แข็งแกร่งอยู่ด้วย"** กองทัพนั้นได้ปฏิบัติภารกิจเป็นเวลาสี่สิบวัน บ้างก็ว่าเจ็ดสิบวัน หลังจากนั้นก็เดินทางกลับมามีความปลอดภัย พร้อมทั้งได้รับทรัพย์สินกลับมาด้วย

ท่านหญิงอาอิชะฮ์ เราะฎิยัลลอฮุอันฮา ได้เล่าถึงสภาพการณ์อันวิฤตของประชาชาติอิสลาม ภายหลังจากท่านเราะสูลุลลอฮ์ คือลัลลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม เสียชีวิต ความว่า: **"เมื่อท่านเราะสูลุลลอฮ์ คือลัลลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม เสียชีวิตลง บรรดาผู้กลับถอย (มุนาฟิก) ได้เผยตัว**

ออกมาอย่างโจ่งแจ้ง คนอาหรับจำนวนมากได้ละทิ้งศาสนา (ตักศาสนา) ขนยิวและชาวคริสต์ก็
จ้องหาโอกาสที่จะทำร้ายมุสลิม บรรดามุสลิมกลายเป็นเหมือนฝูงแกะที่เปียกปอนในคำคืนที่ฝน
ตกหนัก ด้วยเพราะการสูญเสียคนที่เป็นที่รักของพวกเขาไป คือลัลลอฮุอัลยิอะฮ์ลัม กระ
ทั่งอัลลอฮ์ผู้ทรงสูงส่งได้ทรงรวบรวมพวกเขาให้เป็นหนึ่งเดียว ภายใต้การนำของอบูบักร์ ขอ
สาบานต่ออัลลอฮ์ แรงกดดันและความหนักอึ้งที่ตกอยู่กับบิดาของฉัน (อบูบักร์) ในเวลานั้น
หากตกอยู่กับเทือกเขาที่แข็งแกร่งที่สุด แรงกดดันนั้นย่อมทำให้เทือกเขานั้นพังทลายลงมาอย่าง
แน่นอน ขอสาบานต่ออัลลอฮ์ พวกท่าน (เศาะหาบะฮ์) ไม่ว่าจะมีความขัดแย้งหรือประเด็นใด
เกิดขึ้น บิดาของฉันย่อมต้องครุ่นคิดจนอดหลับอดนอน ใช้ความเอาใจใส่และทุ่มเทกำลัง
ทั้งหมดเพื่อจัดการแก้ไขปัญหานั้นให้ลุล่วงไป และสำหรับผู้ใดที่ได้เห็น ท่านอุมร์ บิน อัล-ค็อฏฏ
อบ ย่อมจะทราบดีว่าท่านถูกสร้างขึ้นมาเพื่อเป็นกำลังช่วยเหลือศาสนาอิสลามอย่างแท้จริง
ท่านนั้น ขอสาบานต่ออัลลอฮ์ เป็นผู้ที่มีความสามารถ ปราดเปรี้ยว และคล่องแคล่วว่องไว
อย่างไม่มีใครเสมอเหมือนในการจัดการและสะสางเรื่องราวต่างๆ ได้อย่างดีเยี่ยม"

1- สงครามปราบปรามผู้ละทิ้งศาสนาและผู้ปฏิเสธการจ่ายชะกาต

ท่านอบูบักร์ อัศ-ซิดดีก เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ได้มีความตั้งใจอย่างแน่วแน่ที่จะทำสงคราม
ปราบปรามทั้งกลุ่มคนที่ละทิ้งศาสนา (มูรตัด) และกลุ่มคนที่ยังคงอยู่ในอิสลามแต่ปฏิเสธการจ่าย
ชะกาต บรรดาเศาะหาบะฮ์จำนวนมากได้มาหารี้อีกกับท่านในประเด็นนี้ พวกท่านได้เรียนเสนอให้
ท่านละเว้นการต่อสู้กับกลุ่มที่ละทิ้งศาสนา ก่อน ด้วยความกังวลว่าจะเกิดอันตรายต่อนครมะดีนะฮ์
และชาวเมือง แต่ท่านปฏิเสธ พวกท่านยังได้เรียนเสนอให้ท่านผ่อนปรนต่อกลุ่มที่ปฏิเสธการจ่ายชะ
กาต กล่าวคือ ให้มีความอ่อนโยนต่อพวกเขา จนกว่าความศรัทธาจะมั่นคงในจิตใจเสียก่อน แล้ว
พวกเขาจึงจะยอมจ่ายชะกาตเองในภายหลัง ทว่า ท่านอบูบักร์ก็ปฏิเสธที่จะยอมรับข้อเสนอแนะ
ดังกล่าวเช่นกัน

เกี่ยวกับการประเด็นการต่อสู้กับกลุ่มที่ปฏิเสธการจ่ายชะกาตนี้ มีบทสนทนาสำคัญระหว่าง ท่านอุมัรกับท่านอับบัก ซึ่งบันทึกโดยท่านอับบู ฮุร็อยเราะฮฺ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ท่านได้เล่าว่า: "ท่านอุมัร บิน อัล-ค็อฏฏอบ ได้เรียนถามท่านอับบักว่า 'ท่านจะทำสงครามกับผู้คนเหล่านั้นได้อย่างไรเล่า? ในเมื่อท่านเราะสูลุลลอฮฺ คือลัลลอฮฺลัยฮิวะสัลลัม ได้กล่าวไว้ว่า:'"

«أَمَرْتُ أَنْ أَقَاتِلَ النَّاسَ حَتَّى يَقُولُوا: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، فَإِذَا قَالُوهَا عَصَمُوا مِنِّي دِمَاءَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ إِلَّا بِحَقِّهَا وَحِسَابُهُمْ عَلَى اللَّهِ»

" ฉันได้รับคำสั่งให้ต่อสู้กับผู้คนที่ทั้งหลาย จนกว่าพวกเขาจะกล่าวว่า ไม่มีพระเจ้าอื่นใดที่ควรแก่การเคารพสักการะนอกจากอัลลอฮฺ และเมื่อพวกเขากล่าวเช่นนั้นแล้ว เลือดเนื้อและทรัพย์สินของพวกเขา ก็ได้รับการคุ้มครองจากฉัน เว้นแต่ตามสิทธิของอิสลามเท่านั้น และการไต่สวน (การกระทำ) ของพวกเขาอยู่ที่อัลลอฮฺเท่านั้น "

ท่านอับบักได้กล่าวตอบด้วยความหนักแน่นว่า: "หากพวกเขาไม่ยอมจ่ายแม้เพียงลูกแพะตัวเดียว" (และในบางรายงานระบุว่า "แม้เพียงเชือกผูกเท้าอูฐเส้นเดียว") "ที่พวกท่านเคยจ่ายให้แก่ท่านเราะสูลุลลอฮฺ คือลัลลอฮฺลัยฮิวะสัลลัม มาแล้ว แนนอน ฉันจะต้องทำสงครามกับพวกเขาในการปฏิเสธการจ่ายนั้น! เพราะแท้จริงแล้ว ชะกาตเป็นสิทธิที่พึงมีต่อทรัพย์สิน! ขอสาบานด้วยพระนามแห่งอัลลอฮฺ! ฉันจะต่อสู้กับผู้ใดก็ตามที่พยายามจะแบ่งแยกการละหมาดกับการจ่ายชะกาตออกจากกัน" ท่านอุมัร เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ได้กล่าวถึงช่วงเวลาดังกล่าวว่า: "ฉันมิใช่สิ่งอื่นใด เว้นแต่ข้าพเจ้าได้เห็นอัลลอฮฺผู้ทรงสูงส่งได้ทรงเปิดหัวใจให้แก่อบูบักกร เพื่อทำการต่อสู้ และในที่สุดข้าพเจ้าก็ทราบของท่านอับบักเป็นฝ่ายที่ถูกต้องแล้ว"

ในประเด็นนี้ ข้าพเจ้าใคร่ขอชี้ให้เห็นถึงพระดำรัสของอัลลอฮฺ ตะอาลา ที่สนับสนุนแนวทางของท่านอับบัก ความว่า:

﴿ فَإِذَا أُنْسِلَخَ الْأَشْهُرُ الْحُرُمُ فَاقْتُلُوا الْمُشْرِكِينَ حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ وَخُذُوهُمْ وَأَحْضُرُوهُمْ وَأَقْعُدُوا لَهُمْ كُلَّ مَرْصَدٍ فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوْا الزَّكَاةَ فَخَلُّوا سَبِيلَهُمْ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ٥ ﴾ [التوبة: ٥]

"ครั้นเมื่อบรรดาเดือนต้องห้ามเหล่านั้นได้ผ่านพ้นไปแล้ว ก็จงประหารประหารบรรดามุชริกเหล่านั้น ณ ที่ใดก็ตามที่พวกเจ้าพบพวกเขา และจงจับกุมพวกเขา และจงล้อมพวกเขา และจงนั่งสอดส่องพวกเขาทุกจุดที่คอยสอดส่อง แต่ถ้าพวกเขาสารภาพผิดกลับตัว และดำรงไว้ซึ่งการละหมาด และชำระซะกาต แล้วไซ้ร ก็จงปล่อยหนทางของพวกเขาไป แท้จริงอัลลอฮ์นั้นเป็นผู้ทรงอภัยโทษ ผู้ทรงเอ็นดูเมตตาเป็นนิจ" {อัต-เตอาบะฮฺ: 5}

ในห้วงเวลาวิกฤตนั้น ชนอาหรับจำนวนมากได้ละทิ้งศาสนา (ตักศาสนา) หลังจากที่ท่านเราะสูลุลลอฮ์ คืออลลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม เสียชีวิต โดยมีเผ่าสำคัญที่ตักศาสนา อาทิ:

- เผ่าอะสัด และ เผ่าฆ็อฎฟาน โดยมี ญุัยหะฮฺ อัล-อะสะดียฺ เป็นหัวหน้า
- เผ่ากินดะฮฺ และเผ่าที่ตามมา โดยมี อัล-อัซฮัษ บิน กัยยัส อัล-กินดียฺ เป็นหัวหน้า
- เผ่ามัซฮัจ และเผ่าที่ตามมา โดยมี อัล-อัสวัต อัล-อะนะสัยฺ เป็นหัวหน้า
- เผ่าบะนี หะนีฟะฮฺ โดยมี มุสสัยลิมะฮฺ อัล-กัซซาบ เป็นหัวหน้า (ผู้ประกาศตนเป็นนบีเทียม)
- เผ่าสุลัยม โดยมี ฟุญาอะฮฺ เป็นหัวหน้า
- เผ่าบะนี ตะมิม ซึ่งตักศาสนาไปพร้อมกับ สะญัฮ์ อัต-ตัลลียะฮฺ (สตรีผู้ประกาศตนเป็นนบีหญิง)

นอกจากนี้ ยังมีชนบางกลุ่มที่มีได้ละทิ้งศาสนาโดยสิ้นเชิง แต่ปฏิเสธที่จะยอมรับและจ่าย
ชะกาต ซึ่งถือเป็นเสาหลักหนึ่งของอิสลาม ท่ามกลางสภาพการณ์เช่นนี้ มีบางส่วนได้กล่าวบทกวีที่
สะท้อนถึงความล้มเหลวและท่าทีอันทำทลายต่ออำนาจการนำของท่านอับบาส ความว่า:

أطعنا رسول الله ما كان بيننا ... فيا لعباد الله ما لأبي بكر أورثها
بكرا إذا مات بعده ... فتلك لعمر الله قاصمة الظهر

"เราเชื่อฟังท่านเราะสูลุลลอฮฺ ตราบเท่าที่ท่านยังอยู่กับพวกเรา โอ้ ปวงบ่าวแห่ง
อัลลอฮฺ! นี่เรื่องอะไรของ อับบาส เล่า? ท่านให้ (คิลาฟะฮฺ) สืบทอดแก่อับบาส เมื่อท่านจากไป
แล้วหรือ? ถ้าเช่นนั้น ขอสาบานต่ออัลลอฮฺ มันคือหายนะที่ร้ายแรงแล้ว!"

[การจัดตั้งและส่งกองทัพเพื่อปราบปราม]

ด้วยความเด็ดเดี่ยวและวิสัยทัศน์อันกว้างไกล ท่านอับบาส อัศ-ซิดดีก ได้ดำเนินการจัดตั้ง
กองทัพหลายส่วน และมอบหมายธงบัญชาการให้แก่แม่ทัพผู้มีความสามารถ เพื่อส่งไปปราบปราม
กลุ่มชนที่ละทิ้งศาสนาและผู้ปฏิเสธการจ่ายชะกาตในพื้นที่ต่างๆ ดังนี้:

- มอบธงบัญชาการให้แก่ ท่านคอลิด บิน วะลีด เพื่อไปจัดการกับ ฏุลัยหะฮฺ บิน คุ
วัยลิด อัล-อะสะดีย์ และเมื่อเสร็จสิ้นภารกิจแล้ว ให้ไปจัดการกับ มาลิก บิน นุวัยเราะฮฺ ที่บัฏฏอฮฺ
หากเขายังคงมีท่าทีต่อต้าน
- มอบธงบัญชาการให้แก่ ท่านอิกริมะฮฺ บิน อบี ญะฮัล เพื่อไปจัดการกับ มุสสัยลิมะฮฺ
อัล-กัซซาบ จากนั้นให้ไปสมทบกับ ท่านซุเราะห์บิล บิน หะสะนะฮฺ
- มอบธงบัญชาการให้แก่ ท่านคอลิด บิน สะอีด บิน อัล-อาศ เพื่อไปยังหัวเมืองใหญ่
ของแคว้นซาม

- มอบธงบัญชาการให้แก่ ท่านอัมร์ บิน อัล-อาศ เพื่อไปทำสงครามกับชนเผ่า กุฎออะฮฺ, วะดืออะฮฺ และ อัล-หาริษ
- มอบธงบัญชาการให้แก่ ท่านอะลาล์ บิน อัล-หุฎเราะมียฺ เพื่อไปยังพื้นที่บาห์เรน
- มอบธงบัญชาการให้แก่ ท่านหุซัยฟะฮฺ บิน มะห์ศ็อน อัล-ซ็อฎฟานียฺ เพื่อไปจัดการกับชาวเมืองตะบา และเผ่าฮ์รฟะญะฮฺ
- มอบธงบัญชาการให้แก่ ท่านฎ็อริฟะฮฺ บิน หาญิบ เพื่อเป็นผู้นำทัพ และไปจัดการกับชนเผ่าบะนี สุลัยม และเผ่าสะวาซินที่ร่วมมือกับพวกเขา
- และมอบธงบัญชาการให้แก่ ท่านสุวัยด์ บิน มุก็อรรริญ เพื่อไปจัดการกับพื้นที่เยเมน

[สาส์นจากท่านอูบัยกร อัศ-ศิดดีก เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ]

ภายหลังการจัดตั้งกองทัพ ท่านอูบัยกร อัศ-ศิดดีก เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ได้เดินทางกลับสู่นครมะดีนะฮฺ และได้เรียบเรียงสาส์นส่งไปยังชนเผ่าและกลุ่มบุคคลต่างๆ ทว่าคาบสมุทรอาหรับ นี้คือข้อความในสาส์นที่ท่านได้ส่งไป:

ด้วยพระนามแห่งอัลลอฮฺ ผู้ทรงกรุณาปรานี ผู้ทรงเมตตาเสมอ

จาก บ่าวของอัลลอฮฺ อูบัยกร เคาะลีฟะฮฺแห่งท่านเราะสูลุลลอฮฺ ศ็อลลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม

ถึงผู้ที่สาส์นนี้ไปถึง ไม่ว่าจะบุคคลทั่วไป หรือบุคคลใดโดยเฉพาะ จากหมู่ชนมุสลิม หรือผู้ที่ได้ละทิ้งศาสนาไปแล้ว

ขอความสันติสุขจงประสบแด่ผู้ที่ปฏิบัติตามทางนำ และไม่หวนคืนสู่ความหลงผิดและการตามอารมณ์ใฝ่ต่ำ หลังจากที่ได้พบกับทางนำแล้ว

ข้าพเจ้าขอสรรเสริญอัลลอฮ์ มายังพวกท่านว่า ไม่มีพระเจ้าอื่นใดที่สมควรแก่การเคารพสักการะ นอกจากพระองค์แต่เพียงผู้เดียวเท่านั้น และข้าพเจ้าขอเป็นพยานว่า ไม่มีพระเจ้าอื่นใดที่สมควรแก่การเคารพสักการะ นอกจากอัลลอฮ์ผู้ทรงเอกะ ไม่มีภาคีใดเทียบเคียงพระองค์ และข้าพเจ้าขอเป็นพยานว่า มุฮัมมัดเป็นบ่าวและเป็นศาสนทูตของพระองค์ เราย่อมยอมรับในสิ่งที่ท่านเราะสูลได้นำมาทั้งหมด และเราจะถือว่าผู้ที่ปฏิเสธสิ่งเหล่านั้น เป็นผู้ปฏิเสธศรัทธาอย่างแท้จริง และเราจะทำการต่อสู้กับพวกเขา

แท้จริง อัลลอฮ์ผู้ทรงสัจธรรมได้ทรงส่งพระองค์ (มุฮัมมัด) มาพร้อมกับสัจธรรมที่มาจากพระองค์ ไปยังมวลสิ่งถูกสร้างทั้งปวง ในฐานะผู้แจ้งข่าวดี ผู้ตักเตือน และผู้เชิญชวนสู่อัลลอฮ์ด้วยอนุมัติของพระองค์ เป็นดวงประทีปที่ให้แสงสว่างแก่โลก เพื่อมาตักเตือนผู้ที่ยังมีชีวิตอยู่ในหัวใจ และเพื่อให้พระดำรัสแห่งสัจธรรมได้เป็นจริงกับบรรดาผู้ปฏิเสธ และอัลลอฮ์ได้ทรงชี้แนวทางผู้ที่ตอบรับคำเชิญชวนไปสู่สัจธรรม และให้ท่านเราะสูลุลลอฮ์ คืออัลลลอฮุอลัยฮิวะสَّلَام ต่อสู้กับผู้ที่ยืนยันให้แก่ท่าน จนกว่าพวกเขาจะเข้ารับอิสลามด้วยความเต็มใจหรือจำยอม

ภายหลังจากนั้น อัลลอฮ์ผู้ทรงสูงส่งก็ทรงเรียกเราะสูลของพระองค์กลับคืนไป สู່เบื้องพระพักตร์แห่งพระองค์ ในสภาพที่ท่านได้ปฏิบัติภารกิจตามคำสั่งของอัลลอฮ์จนสำเร็จจุล่ง ได้ตักเตือนประชาชาติของท่าน และได้ทำสิ่งที่เป็นพันธะสัญญาของท่านจนครบถ้วน และแท้จริง อัลลอฮ์ผู้ทรงปรีชาญาณได้ทรงอธิบายเรื่องราวระสุดท้าย (ความตาย) ของท่านเราะสูลไว้แก่ท่าน และแก่ประชาชาติอิสลามแล้ว ในคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ที่พระองค์ได้ทรงประทานลงมา โดยตรัสว่า:

﴿إِنَّكَ مَيِّتٌ وَإِنَّهُمْ مَيِّتُونَ ۝ ۳۰﴾ [الزمر: 30]

"แท้จริงเจ้าจะต้องตาย และแท้จริงพวกเขาจะต้องตาย" {อัล-ซุมร: 30}

และตรัสอีกว่า:

﴿وَمَا جَعَلْنَا لِبَشَرٍ مِّن قَبْلِكَ الْخُلْدَ أَفَإِن مَّتَّ فَهُمْ الْخَالِدُونَ ۝ ٣٤﴾

[الأنبياء: ๓๔] ﴿

"และเรามีได้ทำให้บุคคลใดก่อนหน้าเจ้าอยู่ยั้งยืนนาน หากเจ้าตายไปพวกเขาจะมีชีวิตอยู่
ยงคงต่อไปกระนั้นหรือ" {อัล-อัมบิยาห์: 34}

และตรัสอีกว่า:

﴿وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِن قَبْلِهِ الرُّسُلُ أَفَإِن مَّاتَ أَوْ قُتِلَ
أَنقَلَبْتُمْ عَلَىٰ أَعْقَابِكُمْ وَمَن يَنقَلِبْ عَلَىٰ عَقْبَيْهِ فَلَن يَضُرَّ اللَّهَ شَيْئًا وَسَيَجْزِي
اللَّهُ الشَّاكِرِينَ ۝ ๑๔๔﴾ [آل عمران: ๑๔๔]

"และมุฮัมมัดนั้นหาใช่อื่นใดไม่นอกจากเป็นเราะสุลผู้หนึ่งเท่านั้น ซึ่งบรรดาเราะสุลก่อน
จากเขาก็ได้ล่วงลับไปแล้ว แล้วหากเขาตายไปหรือเขาถูกฆ่าก็ตาม พวกเจ้าก็หันส้นเท้าของพวกเจ้า
กลับกระนั้นหรือ? และผู้ใดที่หันส้นเท้าทั้งสองของเขาไปแล้วไซ้ มันก็จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายแก่
อัลลอฮ์แต่อย่างใดเลย และอัลลอฮ์นั้นจะทรงตอบแทนแก่ผู้กตัญญูทั้งหลาย" {อาลี อิมรอน: 144}

ดังนั้น ผู้ใดก็ตามที่เคยเคารพสักการะท่านมุฮัมมัด แท้จริงท่านมุฮัมมัดได้เสียชีวิตลงแล้ว
ส่วนผู้ใดที่เคารพสักการะอัลลอฮ์ แท้จริงอัลลอฮ์ผู้ทรงสูงส่งนั้น ทรงมีชีวิตนิรันดร์ ไม่ทรงตาย
ความว่างงุนและการหลับใหลมิอาจครอบงำพระองค์ได้ พระองค์ทรงปกป้องกิจการทั้งปวงของ
พระองค์ และทรงเอาคืนจากบรรดาศัตรูของพระองค์อย่างยุติธรรม

และข้าพเจ้าขอสิ่งเสียและตัดเดือนพวกท่านทั้งหลาย ให้มีความยำเกรง (ตักวา) ต่ออัลลอฮฺ จงคำนึงถึงโชคผลและส่วนแบ่งอันพึงได้รับของพวกท่าน (ในอาคิเราะฮฺ) จงยึดมั่นในสิ่งที่นบีของพวกท่านได้นำมา (จากอัลลอฮฺ) และจงดำรงตนอยู่ในทางนำของพระองค์ และยึดมั่นต่อศาสนาแห่งอัลลอฮฺอย่างเหนียวแน่น เพราะแท้จริง ผู้ใดที่อัลลอฮฺไม่ทรงนำทาง เขาก็คือผู้ที่หลงทาง และผู้ใดที่อัลลอฮฺไม่ทรงให้ความช่วยเหลือ เขาก็คือผู้ที่ต่ำต้อย และผู้ใดที่มีผู้อื่นนอกเหนือจากอัลลอฮฺมาเป็นผู้ชี้นำ เขาก็คือผู้ที่หลงทาง ดังที่อัลลอฮฺ ตะอาลา ได้ทรงชี้แจงไว้ในคัมภีร์ของพระองค์ อันเป็นสัญญาณแห่งความยิ่งใหญ่ของพระองค์ และเป็นบทพิสูจน์ถึงหลักการแห่งทางนำและความหลงผิด โดยตรัสว่า:

﴿وَتَرَى الشَّمْسَ إِذَا طَلَعَتْ تَزُورُ عَنْ كَهْفِهِمْ ذَاتَ الْيَمِينِ وَإِذَا غَرَبَتْ تَقْرِضُهُمْ ذَاتَ الشِّمَالِ وَهُمْ فِي فَجْوَةٍ مِنْهُ ذَلِكَ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ مَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِ وَمَنْ يُضِلِلْ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ وَلِيًّا مُرْشِدًا ۝ ١٧﴾

[الكهف: 17]

"และเจ้าจะเห็นดวงอาทิตย์ เมื่อมันขึ้น มันจะเอียงจากถ้ำของพวกเขาไปทางขวา และเมื่อมันตก มันจะเบนออกไปทางซ้าย โดยที่พวกเขาจะยังอยู่ในที่โล่งกว้างส่วนหนึ่งของถ้ำนั้น นั่นคือส่วนหนึ่งจากสัญญาณทั้งหลายแห่งอัลลอฮฺ ผู้ใดที่อัลลอฮฺทรงนำทางที่ถูกต้องให้แก่เขา เขาก็คือผู้ที่ได้รับทางนำที่ถูกต้อง และผู้ใดที่พระองค์ทรงให้เขาหลงไป แน่แน่นอนเจ้าจะไม่พบผู้คุ้มครอง ผู้ชี้นำทางใดๆ ให้แก่เขาเลย" {อัล-กะฮ์ฟ: 17}

พึงทราบว่า งานใดๆ ในโลกคุณยານี้ จะไม่ได้รับการตอบรับ เว้นแต่บุคคลผู้นั้นจะได้เข้ารับอิสลามและยอมจำนนต่ออัลลอฮฺโดยสิ้นเชิง และในวันอาคิเราะฮฺนั้น จะไม่มีการหลีกเลี่ยง หรือค่าไถ่ใดๆ ที่จะยังประโยชน์แก่เขาได้เลย และข้าพเจ้าได้รับข่าวสารว่า มีชนบางกลุ่มในหมู่พวกท่านได้หันหลังให้แก่ศาสนาอิสลาม ภายหลังจากที่พวกเขาได้ยอมรับศาสนานี้แล้ว การกระทำความผิดกล่าว

ของพวกเขา เป็นไปด้วยเจตนาที่จะหลอกลวงอัลลอฮ์ และความเขลาต่อพระบัญญัติของพระองค์ อีกทั้งยังเป็นการตอบรับการยุยงของชัยฏอน ดังที่อัลลอฮ์ผู้ทรงสูงส่งได้ทรงตักเตือนไว้ในคัมภีร์ของพระองค์ ความว่า:

﴿وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ كَانَ مِنَ الْجِنِّ فَفَسَقَ عَنْ أَمْرِ رَبِّهِ ۖ أَفَتَتَّخِذُونَهُ وَذُرِّيَّتَهُ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِي وَهُمْ لَكُمْ عَدُوٌّ بِئْسَ لِلظَّالِمِينَ بَدَلًا ۝﴾ [الكهف: ٥٠]

"และจงรำลึกเมื่อเราได้กล่าวแก่มลาอิกะฮ์ว่า “จงสุญูดคารวะต่ออาดัม” พวกเขาก็สุญูดเว้นแต่อิบลิส มันอยู่ในจำพวกญิน ดังนั้น มันจึงฝ่าฝืนคำสั่งของพระผู้เป็นเจ้าของมัน แล้วพวกเจ้าจะยึดเอามันและลูกหลานของมันเป็นผู้คุ้มครองอื่นจากข้ากระนั้นหรือ?! ทั้งๆ ที่พวกมันเป็นศัตรูกับพวกเจ้า! มันช่างชั่วช้าแท้ๆ สำหรับพวกอธรรมในการแลกเปลี่ยนนี้!" {อัล-กะฮ์ฟ: 50}

และตรัสอีกว่า:

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ فَلَا تَغُرَّنَّكُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَلَا يَغُرَّنَّكُم بِاللَّهِ الْغُرُورُ ۝﴾ [فاطر: ٥]

"โอ้มวลมนุษยเอ๋ย! แท้จริง สัญญาของอัลลอฮ์นั้นเป็นจริงเสมอ ดังนั้น อย่าให้การดำรงชีวิตในโลกคุณยำนี้อหลอกลวงพวกเจ้าเป็นอันขาด และอย่าให้ชัยฏอน (ผู้หลอกล่อ) มาหลอกลวงพวกเจ้าเกี่ยวกับอัลลอฮ์เป็นอันขาด!" {ฟาฏีร์: 5}

และแท้จริง ข้าพเจ้าได้จัดส่งกองทัพที่ประกอบด้วยบรรดาชาวมุฮาญิรีน, ชาวอันศอร, และผู้ที่ปฏิบัติตามพวกท่านด้วยความดีงาม ไปยังพวกท่านแล้ว และข้าพเจ้าได้มีคำสั่งแก่ผู้นำทัพให้ไม่ยอมรับจากผู้ใด เว้นแต่การศรัทธา (อีมาน) ต่ออัลลอฮ์แต่เพียงผู้เดียวเท่านั้น และไม่ให้สังหาร

ผู้ใด จนกว่าจะได้ทำการเรียกร้องเชิญชวนเขาผู้นั้นไปสู่อัลลอฮ์เสียก่อน หากเขาผู้นั้นตอบรับคำเชิญชวน ยอมรับ และประพฤติปฏิบัติดีงาม ก็ให้ยอมรับในความเป็นมุสลิมของเขา และให้การช่วยเหลือเขา แต่หากเขาปฏิเสธไม่ยอมรับ ก็ให้ทำสงครามกับเขาผู้นั้น จนกว่าเขาจะกลับมาสู่การยอมรับจำนวนต่ออัลลอฮ์ หลังจากนั้น (หากเขายอมจำนวนภายหลังการต่อสู้) จะต้องไม่ปล่อยให้บุคคลใดในกลุ่มของพวกเขาใช้อำนาจปกครองเหนือมุสลิมได้เลย และให้เผาพวกเขาด้วยไฟ และสังหารพวกเขาอย่างราบคาบ และให้จับกุมสตรีและเด็กๆ มาเป็นเชลยศึก (ทาส) และจะไม่ยอมรับการเจรจาประการใดจากพวกเขา เว้นแต่การเข้ารับอิสลามเท่านั้น ดังนั้น ผู้ใดที่ปฏิบัติตามคำสั่งนี้ ก็จะเป็นความดีแก่ตัวเขาเอง และผู้ใดที่ละทิ้งการปฏิบัติตามคำสั่งนี้ เขาก็ไม่สามารถทำให้อัลลอฮ์ผู้ทรงยิ่งใหญ่ ทรงอ่อนแอลงได้เลย

และข้าพเจ้าได้มีคำสั่งแก่ทูตที่นำสาส์นนี้ไป ว่าให้ทำการอ่านสาส์นฉบับนี้ในทุกสถานที่ที่พวกท่านรวมตัวกัน แท้จริง ผู้เรียกร้องเชิญชวน (สู่สัจธรรม) คือเสียงอะซาน ดังนั้น ที่ใดก็ตามที่มีชาวมุสลิมอะซาน พวกท่านจงปล่อยพวกเขาเสีย แต่ที่ใดที่ไม่มีการอะซาน พวกท่านจงเข้าไปสอบถามว่าเกิดอะไรขึ้น และหากพวกเขาปฏิเสธไม่ยอมอะซาน ก็จงบริหารจัดการกับพวกเขาโดยพลัน แต่หากพวกเขายอมรับ (และทำการอะซาน) ก็จงปฏิบัติต่อพวกเขาตามสมควรแก่ฐานะของชาวมุสลิมเถิด

การปราบปรามอัล-อัสวัต อัล-อะนะซีย (อับสะละฮฺ บิน กะอับ)

อัล-อัสวัต อัล-อะนะซีย หรือที่รู้จักกันในนาม อับสะละฮฺ บิน กะอับ ได้ประกาศตนเป็นนบี ในช่วงปลายสมัยที่ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม ยังมีชีวิตอยู่ เขาได้นำกองกำลังออกมาถึง ๗๐๐ คน โดยมีเป้าหมายที่จะยึดครองเมืองค็อนอาห์ และเขาก็สามารถกระทำสำเร็จ ผู้คนส่วนใหญ่ในเยเมนต่างพากันไปขอทำข้อตกลงกับเขา อิทธิพลของเขาเริ่มลุกลามแผ่ขยายออกไปดุจโรคระบาด และทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ จนทำให้ชาวเยเมนจำนวนมากละทิ้งศาสนาอิสลามไป

ท่านเราะสูลุลลอฮ์ คือลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม ได้เสียชีวิตลง ขณะที่สถานการณ์ของชนกลุ่มนี้ยังคง ค้างคาและไม่ได้รับการคลี่คลายโดยสิ้นเชิง

ทว่า ในสมัยเคาะลีฟะฮ์ของท่านอับบัส อัศ-ศิดดีก วีรบุรุษ พยรรุช อัต-ตัลละมีย ได้ ดำเนินการสังหาร อัล-อัสวัต ผู้นี้ ขณะที่เขากำลังหลับใหลอยู่ในอาการมึนเมา พยรรุชได้ใช้ดาบฟัน เข้าที่ตัวเขา ทำให้อัล-อัสวัตร้องเสียงโหยหวนดังยิ่งกว่าเสียงร้องของว้าว บรรดาทหารยามได้รับกรู เข้ามาสอบถามว่า "เกิดสิ่งใดขึ้น! เกิดสิ่งใดขึ้น!" ภรรยาของเขา (ผู้ซึ่งเป็นสตรีที่ดี) ได้กล่าวขึ้นว่า: " นบี (อัล-อัสวัต) กำลังรับวิวรรณ์ (วะฮีย) อยู่" พวกทหารยามจึงได้ล่าถอยกลับไป ต่อมา ชาวมุสลิม ได้ร่วมมือกับชาวกาฟิรบางส่วนที่ต่อต้าน อัล-อัสวัต ในการปิดล้อมป้อมปราการที่อัล-อัสวัต พำนัก อยู่ ท่ามกลางการปิดล้อมนั้น มีชาวมุสลิมผู้หนึ่งได้ประกาศกึกก้องว่า: **"ข้าพเจ้าขอเป็นพยานว่า มุฮัมมัด เป็นเราะสูลของอัลลอฮ์ และว่า अबّสะละฮฺ (อัล-อัสวัต) เป็นจอมโกหก!"** แล้วศิรชะของ อัล-อัสวัต ก็ถูกโยนลงมาให้พวกเขาเห็น พรรคพวกของ อัล-อัสวัต ได้รับความพราลัยโดยสิ้นเชิง และถูกติดตามกวาดล้างไปในทุกทิศทาง

การปราบปราม ญุฬัยหะฮฺ อัล-อะสะดียฺ

ญุฬัยหะฮฺ อัล-อะสะดียฺ เป็นบุคคลหนึ่งที่ได้ละทิ้งศาสนา ไปตั้งแต่ช่วงเวลาที่ท่านนบี คือลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม ยังมีชีวิตอยู่ เมื่อท่านเราะสูลุลลอฮ์ คือลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม เสีย ชีวิตลง ท่านอุยัยนะฮฺ บิน หิศน์ ก็ได้ละทิ้งศาสนาอิสลาม และมาให้การสนับสนุนแก่ ญุฬัยหะฮฺ ท่านอุยัยนะฮฺ ได้กล่าวแก่กลุ่มชนของท่าน คือ เผ่าพะซารอฮฺ ว่า: **"ขอสาบานด้วยพระนามแห่ง อัลลอฮ์! แท้จริงแล้ว นบีที่มาจากชนเผ่าอะสัด เป็นที่รักยิ่งสำหรับฉัน มากกว่านบีที่มาจากชน เผ่าฮาซิม! มุฮัมมัดได้เสียชีวิตลงแล้ว! และนี่คือ ญุฬัยหะฮฺ! พวกท่านจงติดตามเขาเถิด!"** กลุ่ม ชนของเขา คือ เผ่าพะซารอฮฺ ก็ได้เห็นด้วยและติดตามเขาในเรื่องนี้

เมื่อ ท่านคอลิด บิน วะลีด เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ได้นำทัพเข้าปราบปรามและตีกลุ่มชนเหล่านี้แตกพ่าย ฎุลัยหะฮฺ ได้พาภรรยาของเขาหลบหนีไปยังแคว้นซาม ต่อมา เขาได้กลับมาเข้ารับอิสลามอีกครั้ง และได้ไปประกอบพิธีหัจญ์ ณ นครมักกะฮฺ ในสมัยเคาะลีฟะฮฺของท่านอับบัส อัศ-ซิดดีก ทว่า ด้วยความละอายในพฤติกรรมในอดีตของตน ท่านจึงหลีกเลี่ยงที่จะพบหน้ากับท่านอับบัส อัศ-ซิดดีก ตลอดช่วงที่เขายังมีชีวิตอยู่ ภายหลังจากนั้น ท่านได้ร่วมออกรบเคียงบ่าเคียงไหล่กับท่านคอลิด บิน วะลีด ในสมรภูมียัรमुกและสมรภูมิอื่นๆ อีกหลายครั้ง ในฐานะทหารมุสลิมผู้กล้าหาญ ท่านอับบัส อัศ-ซิดดีก ได้เคยมีสาส์นสั่งการไปยัง ท่านคอลิด บิน วะลีด ว่า: "จงปรึกษาหารือกับ ฎุลัยหะฮฺ ในเรื่องกลศึกการทำสงครามได้ แต่จงอย่าแต่งตั้งเขาให้เป็นผู้นำทัพเป็นอันขาด"

ชนเผ่า อะสัด และ ซ็อฎุฟาน

เมื่อตัวแทนจากชนเผ่าอะสัดและชนเผ่าซ็อฎุฟาน ได้เดินทางมาเข้าพบท่านอับบัส เพื่อเจรจาขอทำสนธิสัญญา ท่านอับบัสได้ยื่นทางเลือกอันชัดเจนให้แก่พวกเขา ระหว่าง "สงครามที่จะนำไปสู่การถูกขับไล่" หรือ "การยอมสยบอย่างน่าอดสู" พวกท่านได้เรียนถามว่า: "โอ้ เคาะลีฟะฮฺแห่งท่านเราะสูลุลลอฮฺ คือลัทธิลอบฮุญญะฮฺอะฮ์มัด! ในส่วนของสงครามที่จะนำไปสู่การถูกขับไล่นั้น พวกเรายอมเข้าใจดีแล้ว แต่การยอมสยบอย่างน่าอดสูนั้น มีความหมายประการใด?" ท่านอับบัสตอบว่า: "ความหมายก็คือ พวกท่านจะถูกริบอาวุธยุทโธปกรณ์ทั้งหมด แล้วถูกปล่อยให้มีสภาพเป็นเพียงผู้เร่ร่อนตามหาอูฐไป จนกว่าอัลลอฮฺผู้ทรงสูงส่งจะทรงให้เคาะลีฟะฮฺแห่งนบีของพระองค์ และบรรดาผู้ศรัทธา เห็นเหตุผลอันสมควรที่จะให้ข้อแก้ต่างแก่พวกท่านได้ พวกท่านจะต้องส่งคืนเชลยศึกในฝ่ายของพวกเราที่พวกท่านจับไป แต่พวกเราจะไม่มีข้อผูกมัดในการส่งคืนเชลยศึกในฝ่ายของพวกท่านที่พวกเราจับมา และพวกท่านจะต้องเป็นพยานยืนยันว่า ผู้ที่ถูกสังหารในหมู่พวกเรานั้นเป็นชาวสวรรค์ และผู้ที่ถูกสังหารในหมู่พวกท่านนั้นเป็นชาวนรก" เกี่ยวกับประเด็นนี้ ท่านอุมัร เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ได้กล่าวเสริมว่า: "ส่วนคำกล่าว

ของท่าน (อับดุล) ที่ว่า ผู้ที่ถูกสังหารในหมู่พวกเรา (มุสลิม) จะมีหนี้สินนั้น (หมายถึงต้องได้รับสินไหมทดแทน) หาได้เป็นเช่นนั้นไม่! เพราะผู้ที่ถูกสังหารในหมู่พวกเรานั้น เขาถูกสังหารในหนทางของการปฏิบัติตามคำสั่งของอัลลอฮฺ! ดังนั้น (รางวัลของเขาค้างอยู่ที่อัลลอฮฺ) จึงไม่มีสินไหมทดแทนประการใดสำหรับพวกเขา"

สะอูฮ์ และชนเผ่าตะมีม

ในช่วงเวลาแห่งการละทิ้งศาสนา ชนเผ่าตะมีมได้แบ่งออกเป็นกลุ่มที่มีท่าทีหลากหลาย บางส่วนได้ละทิ้งศาสนาโดยสิ้นเชิง, บางส่วนปฏิเสธเพียงการจ่ายชะกาต, บางส่วนยังคงยืนหยัดในอิสลาม, และบางส่วนยังคงมีความลัทธิลังเลสงสัย ขณะที่สถานการณ์ยังคงเป็นเช่นนี้อยู่ สะอูฮ์ บุตรสาวของ อัล-หาริษ อัต-ตัลลียะฮฺ ซึ่งเป็นชาวอาหรับคริสเตียน ได้ปรากฏตัวขึ้นในหมู่พวกนางได้ประกาศตนเป็นนบี และเดินทางมาพร้อมกับกองทหารที่ประกอบด้วยผู้คนจากเผ่าของนาง และผู้ที่เข้าร่วมกับนาง นางมีเจตนาที่จะทำสงครามกับนครมะดีนะฮฺ แต่เมื่อเคลื่อนทัพผ่านมาถึงดินแดนของชนเผ่าตะมีม ก็ได้เรียกร้องเชิญชวนให้พวกเขายอมรับและเชื่อฟังคำสั่งของนาง ชนเผ่าตะมีมส่วนใหญ่ได้ตอบรับคำเรียกร้องของนาง และได้ทำข้อตกลงร่วมกันว่าจะไม่มีการสู้รบกันในระหว่างพวกเขา ท่านมาลิก บิน นุวัยเราะฮฺ เอง ก็ได้เสนอให้นางละเว้นการทำสงครามกับนครมะดีนะฮฺ และยุยงให้นางไปต่อสู้กับพวกชนเผ่าญะรูบและชนเผ่าอื่นๆ แทน โดยให้เลื่อนการทำสงครามกับมะดีนะฮฺออกไปก่อน หลังจากนั้น สะอูฮ์ได้นำกองทหารของนางมุ่งหน้าไปยังยะมามะฮฺ เพื่อยึดครองจาก มุสสัยลิมะฮฺ อัล-กัซซาบ เมื่อมุสสัยลิมะฮฺได้ยินข่าวการมาของนาง เขาก็รู้สึกหวาดกลัวเนื่องจากเขากำลังติดพันอยู่กับการต่อสู้กับกองทัพมุสลิม และกำลังอยู่ในช่วงของการสำรวจไพร่พลของมุสลิม ก่อนเกิดสมรภูมิอัล-ยะมามะฮฺครั้งใหญ่ เขาจึงได้ส่งผู้แทนไปหา สะอูฮ์ เพื่อเจรจาสงบศึกกับนาง สะอูฮ์ได้ตอบรับข้อเสนอสงบศึก โดยมีเงื่อนไขให้มุสสัยลิมะฮฺยกดินแดนให้แก่นางครึ่งหนึ่ง ภายหลัง มุสสัยลิมะฮฺยังได้ส่งผู้แทนไปสู่ขอนางเป็นภรรยา โดยกล่าวว่า: "ท่านเห็นเป็นเช่นไร หากฉันได้สมรสกับท่าน แล้วฉันจะได้รวบรวมทั้งผู้คนของฉันและผู้คนของท่าน

เพื่อไปยึดครองอิทธิพลเหนือชนอาหรับทั้งหมด!" สะอื้นตอบรับว่า "ตกลง" ทว่า เมื่อนางได้ทราบข่าวการเคลื่อนทัพของท่านคอลิด บิน วะลีด นางก็เดินทางกลับไปยังถิ่นเดิมของนาง และไปพำนักอยู่กับชนเผ่าตัมลิบ มีรายงานบางส่วนกล่าวว่า ภายหลัง นางได้กลับมารับอิสลาม

ชนเผ่าบะนี หะนีฟะฮฺ และสมรภูมิ ยะมามะฮฺ

ท่านอับบัส เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ได้มีคำสั่งให้ท่านคอลิด บิน วะลีด นำทัพมุ่งหน้าไปยังยะมามะฮฺ เพื่อทำการสู้รบกับชนเผ่าบะนี หะนีฟะฮฺ ซึ่งมี มุสยัลิมะฮฺ อัล-กัซซาบ เป็นหัวหน้า ก่อนหน้านั้น ท่านอับบัสได้ส่งกองทัพนำโดย ท่านอิกริมะฮฺ บิน อบี ญะฮัล และ ท่านซุเราะห์บิล บิน หะสะนะฮฺ ไปก่อนแล้ว กองทัพของชนเผ่าบะนี หะนีฟะฮฺ ในยะมามะฮฺ มีจำนวนประมาณสี่หมื่นคน เมื่อท่านคอลิดเดินทางไปถึง ก็ได้ทำการจัดทัพ โดยมอบหมายให้ ซุเราะห์บิล บิน หะสะนะฮฺ นำทัพหน้า, ท่านซัยด์ บิน อัล-ค็อฏฏอบ นำทัพขวา, และท่านอับดุลหุซัยฟะฮฺ นำทัพซ้าย กองทัพมุสลิมได้เคลื่อนพลรุกคืบหน้าไป จนกระทั่งท่านคอลิดสามารถนำทัพไปตั้งมั่น ณ เนินทรายแห่งหนึ่งทางตอนเหนือของยะมามะฮฺ ท่านได้ตั้งฐานทัพของท่านที่นั่น โดยธงบัญชาการของชาวมุฮัมมัดยืนอยู่กับ สาลิม (อดีตข้ารับใช้ของท่านอับดุลหุซัยฟะฮฺ) และธงบัญชาการของชาวอันศอรอยู่กับ ท่านซาบิต บิน กิอัยส

การต่อสู้ทวีความรุนแรงขึ้นอย่างหนัก จนท่านซาบิต บิน กิอัยส ได้ชุดหลุมทรายลึกถึงครึ่งหน้าแข้งเพื่อตรึงตนเองให้ยืนหยัดมั่นคงในการสู้รบ ภายหลังจากใส่น้ำหอมและพันผ้ากะผืนบางส่วนแล้ว ท่านซาบิตก็ยืนหยัดต่อสู้ด้วยความกล้าหาญจนกระทั่งท่านได้พลีชีพในสมรภูมินั้น ชาวมุฮัมมัดยืนบางส่วนได้กล่าวกับท่านสาลิม ผู้ถือธงว่า: "ท่านเกรงว่าแนวรบของเราจะถูกบุกรุกทะลวงเข้ามาจากทางที่ท่านรับผิดชอบอยู่กระนั้นหรือ?" ท่านสาลิมตอบว่า: "ถ้าหากจะเป็นเช่นนั้นแล้ว ฉันก็คงเป็นผู้ที่ท่องจำอัลกุรอานได้อย่างยำเมาะแล้ว!" ท่านคอลิด บิน วะลีด ได้แสดงความกล้าหาญส่วนตัวด้วยการถือธงออกมา ยืนอยู่ระหว่างทัพทั้งสอง แล้วเรียกร้องให้คู่ต่อสู้ออก

มาสู้รบตัวต่อตัว ซึ่งผู้ใดก็ตามที่ออกมาประลองกับท่าน ก็ล้วนถูกท่านสังหารสิ้น เมื่อการสู้รบทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น ท่านคอลิดได้ปรับกลยุทธ์ โดยแยกกองทัพมุฮาญีรีน ออกจากกองทัพอันศอร และแยกออกจากชาวอาหรับกลุ่มอื่นๆ พร้อมมอบธงนำทัพให้แก่แต่ละเผ่าโดยเฉพาะ เพื่อให้ผู้คนจะได้ทราบว่าศัตรูสามารถบุกทะลวงเข้ามาจากทิศทางใด ในสมรภูมินั้น ชาวมุสลิมได้แสดงความอดทนและยืนหยัดอย่างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน

กองทัพมุสลิมได้เคลื่อนพลรุกคืบหน้าไปอย่างไม่หยุดยั้ง มุ่งตรงไปยังที่มั่นสุดท้ายของข้าศึก จนกระทั่งอัลลอฮ์ทรงสูงส่งได้ทรงประทานชัยชนะให้แก่พวกเขา และบรรดาผู้ปฏิเสธศรัทธาก็แตกพ่ายหนีเอาชีวิตรอดไปอย่างอลหม่าน พวกเขาหลบหนีไปรวมตัวกันในสถานที่แห่งหนึ่ง ซึ่งต่อมาถูกขนานนามว่า 'อุทยานแห่งความตาย' (หะดีเกาะตุล เมอาด) แต่ชนเผ่าบะนี หะนีพะฮุ ได้ปิดประตูสวนซึ่งพวกเขาไว้ภายใน บรรดาเศาะหาบะฮ์จึงได้ทำการปิดล้อมสวนนั้นไว้ ในเวลานั้น ท่านบะรอฮ์ บิน มาลิก เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ได้ประกาศด้วยความกล้าหาญว่า: "โอ้ พี่น้องชาวมุสลิมเอ๋ย! จงช่วยจับตัวข้าพเจ้าโยนข้ามกำแพงเข้าไปหาพวกมันในสวนนั้นเถิด!" พวกพ้องของท่านจึงห่อหุ้มท่านด้วยชุดเกราะ แล้วยกท่านขึ้นไปที่เครื่องยิง (บางรายงานกล่าวว่าใช้โล่) และเหวี่ยงท่านข้ามกำแพงเข้าไปในสวน ท่านบะรอฮ์ ได้ต่อสู้กับพวกปฏิเสธศาสนาอย่างดุเดือด ใกล้กับประตูสวน จนสามารถเปิดประตูให้กองทัพมุสลิมที่อยู่ภายนอกได้สำเร็จ เมื่อชาวมุสลิมสามารถบุกเข้าไปในสวนได้ ทั้งจากทางกำแพงและทางประตู พวกท่านก็ได้ทำการสังหารหมู่ผู้ละทิ้งศาสนาแห่งยะมะมะฮ์อย่างไม่ลดละ จนเข้าประชิดตัว มุสยัลิมะฮ์ ผู้นำของพวกเขา แล้ว วะห์ชีย บิน หัรบ ก็ได้ก้าวออกมาข้างหน้า และใช้หอกของเขายาวออกไปแทงเข้าที่ตัว มุสยัลิมะฮ์ หอกนั้นได้ปักเข้าที่ตัว มุสยัลิมะฮ์ และทำให้เขาเสียชีวิตลง ณ ที่นั่นเอง

ในสมรภูมียะมะมะฮ์ มีผู้คนถูกสังหารทั้งหมดประมาณหนึ่งหมื่นคน ในขณะที่ฝ่ายมุสลิมเสียชีวิตไปประมาณหกร้อยท่าน ผู้รอดชีวิตในฝ่ายข้าศึกได้หลบหนีเข้าไปในป้อมปราการ ท่านคอลิด บิน วะลีด ได้เสนอสนธิสัญญาสงบศึกแก่พวกเขา และเชิญชวนให้เข้ารับอิสลาม ซึ่งผู้คนเหล่านั้นก็ได้ยอมรับอิสลามโดยสิ้นเชิง อนึ่ง มีบางส่วนของพวกเขาซึ่งถูกจับกุมเป็นเชลยศึก ก่อนที่จะ

สามารถหลบหนีเข้าไปในป้อมปราการได้ หนึ่งในเชลยศึกสตรีเหล่านี้ เป็นหญิงสาวจากชนเผ่าบะนี
หะนีฟะฮฺ ซึ่งต่อมาถูกซื้อไปโดย ท่านอลี บิน อบี ฏอลิบ เราะฎียัลลอฮุอันฮุ และนางได้ให้กำเนิด
บุตรชายแก่ท่านอลี ชื่อว่า มุฮัมมัด ซึ่งต่อมาได้รับการขนานนามว่า มุฮัมมัด บิน อัล-หะนะฟียะฮฺ
โดยมีชื่อเชื่อมโยงกับเผ่ามารดาของท่าน

เหตุการณ์การละทิ้งศาสนาในแคว้นบาศ์เรน

บรรดาชาวบาศ์เรนได้ละทิ้งศาสนาอิสลาม และสถาปนาให้ **มุนซีร บิน นุอมาน** ขึ้นเป็น
กษัตริย์ปกครองตนเอง บางส่วนของพวกเขากล่าวด้วยความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนว่า: **"หากมุฮัมมัด
เป็นนบีที่แท้จริงแล้วไซ้ เขาจะต้องไม่ตาย"** และไม่มีผู้ใดในหมู่พวกเขาที่ยังคงยืนหยัดอยู่ใน
อิสลาม เว้นแต่เพียงชาวหมู่บ้านแห่งหนึ่งที่เรียกกันว่า **'ญวาชอา'** เท่านั้น ซึ่งหมู่บ้านแห่งนี้ นับ
เป็นหมู่บ้านแห่งแรกในบรรดาชุมชนที่ละทิ้งศาสนาไป ที่ยังคงดำรงไว้ซึ่งการละหมาดวันศุกร์

บรรดาผู้ที่ละทิ้งศาสนาได้รวมตัวกันเข้าทำการปิดล้อมชาวหมู่บ้านญวาชอา กัดฟันและ
บีบคั้นพวกเขาอย่างหนัก จนประสบความอดอยากแร้นแค้นยิ่ง ท่ามกลางความยากลำบากนั้น
บุรุษผู้หนึ่งในหมู่พวกเขา คือ **ท่าน अबดุลลอฮฺ บิน หะซัฟ** ได้กล่าวบทกวีขึ้น เพื่อสื่อสารความเดือด
ร้อนและความมั่นคงในศรัทธา ความว่า:

أَلَا أُبَلِّغُ أَبَا بَكْرٍ رَسُولًا وَفَتَيَانَ الْمَدِينَةِ أَجْمَعِينَ

فَهَلْ لَكُمْ إِلَى قَوْمٍ كِرَامٍ قُعُودٍ فِي جُوَاثَا مُحْصَرِينَ

كَأَنَّ دِمَاءَهُمْ فِي كُلِّ فَجٍّ شِعَاعُ الشَّمْسِ تَغْشَى النَّاطِرِينَ

تَوَكَّلْنَا عَلَى الرَّحْمَنِ إِنَّا وَجَدْنَا النَّصْرَ لِمُتَوَكِّلِينَ

" จงโปรดส่งผู้แทนไปแจ้งข่าวแก่ อับอุบัยร และเหล่าหนุ่มผู้กล้าแห่งเมืองมะดีนะฮ์ทั้งหมดเถิด!

หรือไม่แล้ว พวกท่านจะมาได้ไหม มายังหมู่ชนผู้ทรงเกียรติ ผู้ซึ่งพำนักอยู่ใน ญะนาซฮ์ ถูกปิดล้อมอยู่!

เลือดของพวกท่านไหลรินไปทั่วทุกแห่งหน ประดุจเหมือน แสงตะวัน (สีแดงฉาน) ที่แผ่ปกคลุมแก่ผู้ได้มองเห็น!

เราขอมอบหมายต่อพระเจ้าผู้ทรงเมตตา แท้จริงเรานั้น พบว่าความช่วยเหลือย่อมเป็นของผู้ที่มอบหมายตนเองต่ออัลลอฮ์! "

ท่ามกลางสถานการณ์นั้น มีบุรุษผู้เปี่ยมด้วยปัญญาและความกล้าหาญผู้หนึ่งในหมู่ชาว ญะนาซฮ์ นามว่า ท่านญารูต บิน มุฮัลลา ได้ลุกขึ้นกล่าวถ้อยคำอันทรงพลังว่า:

"โอ้ ชาวเผ่า อับดุล กิอยส์ เอ๋ย! ข้าพเจ้าใคร่ขอถามพวกท่านเรื่องหนึ่ง โปรดให้คำตอบแก่ข้าพเจ้า หากพวกท่านรู้จริง และอย่าได้ตอบ หากพวกท่านไม่ทราบ" พวกท่าน (ผู้ฟัง) ตอบว่า: "ได้สิ (เราจะตอบ)" ท่านญารูต ถามว่า: "พวกท่านทราบหรือไม่ว่า แท้จริง อัลลอฮ์ผู้ทรงสูงส่งเคยทรงมีนบีอื่นๆ ก่อนหน้า มุฮัมมัด คือลัลลลอฮุอลัยฮิวัสสลัม?" พวกท่านตอบว่า: "ทราบสิ" ท่านญารูต ถามต่อ: "แล้วพวกท่านเคยรู้ หรือเคยเห็นพวกท่านเหล่านั้นมาก่อนหรือไม่?" พวกท่านตอบว่า: "พวกเราไม่รู้จัก (พวกท่านเหล่านั้น)" ท่านญารูต ถามต่อไปอีกว่า: "แล้วพวกท่านเหล่านั้น ได้กระทำการสิ่งใด (ภายหลังภารกิจของท่าน)?" พวกท่านตอบว่า: "พวกท่านได้เสียชีวิตลงแล้ว" เมื่อได้ยินคำตอบดังนั้น ท่านญารูตจึงกล่าวสรุปว่า: "เช่นนั้นแล้ว ท่านมุฮัมมัด คือลัลลลอฮุอลัยฮิวัสสลัม ก็ได้เสียชีวิตลง เช่นเดียวกับที่บรรดานบีก่อนหน้าท่านได้เสียชีวิตไปนั่นเอง!" แล้วท่าน (ญารูต) ก็กล่าวประกาศว่า: "และข้าพเจ้าขอเป็นพยานว่า ไม่มีพระเจ้าอื่นใด

ที่ควรแก่การเคารพสักการะนอกจาก อัลลอฮ์ และแท้จริง มุฮัมมัด เป็นเราะสูลของพระองค์ คืออัลลอฮ์อูลัยฮิอะสลัม" เมื่อได้ยินเช่นนั้น ผู้คนในหมู่ชนของท่านก็กล่าวตอบว่า: "และพวกเรา ก็เช่นกัน! พวกเราขอเป็นพยานว่า ไม่มีพระเจ้าอื่นใดที่ควรแก่การเคารพสักการะนอกจาก อัลลอฮ์ และแท้จริง มุฮัมมัด เป็นเราะสูลของพระองค์! และท่าน (ญารุด) ประเสริฐกว่าพวกเรา และเป็นผู้นำของเรา!" และพวกท่านเหล่านั้นก็ยังคงยืนหยัดมั่นคงอยู่ในศาสนาอิสลาม

ท่านอับบากร อัศ-ซิดดีก เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ได้ส่ง ท่านอะลาล์ บิน อัล-หุฎเราะมีย์ พร้อม กองทัพ ไปยังแคว้นบาศ์เรน เพื่อปราบปรามผู้ที่ละทิ้งศาสนา โดยมี ท่านซุมามะฮ์ บิน อุซาล เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ มาร่วมทัพกับท่าน เมื่อกองทัพมุสลิมเคลื่อนเข้าใกล้กองทัพของพวกที่ละทิ้งศาสนา ท่านอะลาล์ก็ได้สั่งให้หยุดพัก ขณะที่ฝ่ายข้าศึกก็หยุดพักเช่นกัน ในคำคืนวันหนึ่ง ท่านอะลาล์ได้ยิน เสียงอึกทึกครึกโครมดังมาจากค่ายของฝ่ายข้าศึก จึงกล่าวว่า: "มีผู้ใดอาสาสมัครไปนำชาวคราว ของชนเหล่านี้มาให้เราได้บ้าง?" บุรุษผู้หนึ่งได้อาสาลุกขึ้นไป และสามารถลอบเข้าไปถึงค่ายของ พวกนั้น เขาพบว่าผู้คนในค่ายกำลังอยู่ในอาการมึนเมาไม่ได้สติจากการดื่มสุรา เขาจึงได้กลับมา แจ้งข่าวแก่ท่านอะลาล์ ท่านอะลาล์ บิน อัล-หุฎเราะมีย์ จึงรีบนำกองทัพเข้าโจมตีในทันที และ ทำการสังหารหมู่ผู้ที่ละทิ้งศาสนาในสภาพที่ไม่พร้อมป้องกันตนเอง มีผู้รอดชีวิตหลบหนีไปได้เพียง จำนวนน้อยนิดเท่านั้น

2- ส่งคอลิดไปรบที่แคว้นอิรัก (สมรภูมิตาส-สะลาสิล)

เมื่อเสร็จสิ้นภารกิจปราบปรามกลุ่มที่ละทิ้งศาสนาในบางพื้นที่แล้ว ท่านอบูบักร อัศ-ซิดดีก เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ได้มีสาส์นสั่งการไปยัง ท่านคอลิด บิน วะลิด เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ซึ่งขณะนั้นอยู่ที่ยะมะมะฮฺ ให้เดินทางมุ่งหน้าไปยังแคว้นอิรัก ท่านคอลิดจึงนำทัพเข้าสู่แคว้นอิรัก ที่นั่น ฮุรมุซ แม่ทัพชาวเปอร์เซีย ได้เตรียมกองกำลังจำนวนมหาศาลเพื่อรับมือกับชาวมุสลิม ท่านคอลิดได้นำกำลังพลของท่านเข้าประชิดข้าศึก และได้ตั้งทัพพักอยู่ ณ บริเวณ กาชิมะฮฺ ซึ่งอยู่ในเขตเปอร์เซีย ในการเผชิญหน้าครั้งนั้น ท่านคอลิดได้ก้าวลงจากม้า และเดินตรงเข้าหาตัว ฮุรมุซ เป็นการต่อสู้ตัวต่อตัว การกระทำของท่านคอลิด ทำให้แนวรบของข้าศึกแตกออกเป็นสองส่วน และท่านคอลิดก็สามารถเข้าประชิดและโอบล้อม ฮุรมุซ ไปได้ บรรดาทหารองครักษ์ของ ฮุรมุซ ได้กรูเข้ามาเพื่อขัดขวางมิให้ท่านคอลิดสังหาร ฮุรมุซ ทว่า ท่านเกาะกอฮ์ บิน อัมร์ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ได้เข้าจัดการกับทหารองครักษ์เหล่านั้นอย่างรวดเร็วและเด็ดขาด จนทำให้พวกเขายอมจำนนและวางอาวุธลง กองทัพเปอร์เซียพ่ายแพ้ในที่สุด และชาวมุสลิมสามารถควบคุมพื้นที่และกำลังพลของข้าศึกไว้ในคืนนั้น พร้อมทั้งได้ยึดเอาเสบียงและอาวุธจำนวนมาก

3- การเปิดสมรภูมิในแคว้นขาม

เมื่อท่านอบูบักร อัศ-ซิดดีก เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ได้ดำเนินการจัดการสถานการณ์ในคาบสมุทรอาหรับสำเร็จลุล่วงแล้ว ท่านได้ตัดสินใจขยายอำนาจรัฐอิสลามไปยังแคว้นขาม ท่านได้ส่งสาส์นไปยังแม่ทัพผู้เก่งกาจ ท่านอัมร์ บิน อัล-อาศ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ความว่า: "โอ้อับดุลลอฮฺเอ๋ย! ข้าพเจ้าปรารถนาให้ท่านได้รับสิ่งที่เลิศยิ่งกว่า สำหรับชีวิตและการกลับคืน (สู่เบื้องพระพักตร์แห่งอัลลอฮฺ) ของท่าน เว้นเสียแต่ว่าสิ่งที่ท่านกำลังกระทำอยู่นั้น เป็นที่รักยิ่งสำหรับท่านแล้ว" ท่านอัมร์ บิน อัล-อาศ ได้ตอบสาส์นกลับมาว่า: "ข้าพเจ้าเป็นเพียงดอกธนูดอกหนึ่งในบรรดาธนูแห่งอิสลาม และท่าน โอ้อับดุลลอฮฺ (อบูบักร) คือผู้ยิงธนู และเป็นผู้

รวบรวมนั่นไว้! ขอท่านจงพิจารณาเถิดว่า ดอกใดที่ทรงพลังที่สุด และนำหาวาดหัวนเกรงขามที่สุด ก็ขอท่านจงใช้ดอกนั้นยังออกไป!" จากคำตอบอันเปี่ยมด้วยความกล้านี้ ท่านอูบักร์ได้ดำเนินการจัดตั้งกองทัพและมอบหมายธงบัญชาการแก่บรรดาผู้นำทัพต่างๆ ดังนี้:

1. มอบธงบัญชาการหลักให้แก่ ท่านยะซีด บิน อบี สุฟยาน พร้อมกำลังพลจำนวนมากที่สุด เพื่อมุ่งหน้าไปยังเมืองดามัสกัส
2. มอบธงบัญชาการให้แก่ ท่านอูบ อูบัยดะฮฺ บิน อัล-ญุรรอห์ เพื่อมุ่งหน้าไปยังเมืองหิมส์
3. มอบธงบัญชาการให้แก่ ท่านอัมร์ บิน อัล-อาศ เพื่อมุ่งหน้าไปยังแคว้นปาเลสไตน์

หลังจากนั้น ได้จัดส่งกองหนุนเพิ่มเติมให้แก่ ท่านยะซีด บิน อบี สุฟยาน อันประกอบด้วย กองทัพของท่านซุเราะห์บิล บิน หะสะนะฮฺ และ ท่านอิกริมะฮฺ บิน อบี ญะฮัล

บรรดาเศาะหาบะฮฺอาวุโสและผู้ทรงเกียรติหลายท่าน ได้เข้าร่วมในสมรภูมียัรमुก อันเป็นสมรภูมิครั้งสำคัญ อาทิ: ท่านอูบ อูบัยดะฮฺ บิน อัล-ญุรรอห์, ท่านซุบัยรฺ บิน อัล-เอวาม, ท่านอับดุลลอฮฺ บิน มัสอูด, ท่านอับดุลดาร์ดาอ์, ท่านอูบ ฮุร็อยเราะฮฺ, ท่านซุเราะห์บิล บิน หะสะนะฮฺ, ท่านอัมร์ บิน อัล-อาศ, ท่านอูบ สุฟยาน บิน หัรบ, ท่านยะซีด บิน อบี สุฟยาน และท่านอิกริมะฮฺ บิน อบี ญะฮัล

4- สมรภูมียัรมุก

ในการเผชิญหน้า ณ สมรภูมียัรมุก กองทัพของมุสลิมมีจำนวนประมาณ ๒๗,๐๐๐ นาย ขณะที่กองทัพของอาณาจักรโรมัน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวคริสเตียน มีจำนวนมหาศาลถึง ๑๒๐,๐๐๐ นาย เมื่อบรรดาผู้นำทัพมุสลิมได้ทราบถึงจำนวนอันมากมายของข้าศึก ก็ได้ส่งผู้แทนไปแจ้งข่าวสำคัญนี้แก่ท่านอูบักร์ และขอให้จัดส่งกำลังสนับสนุนมาสมทบเป็นการเร่งด่วน ท่านอูบักร์ได้

ตอบสาส์นกลับมา ด้วยถ้อยคำอันเปี่ยมด้วยพลังศรัทธาว่า: "พวกท่านจงร่วมมือรวมใจกัน และ จงเป็นประจักษ์พยานเพียงคนเดียว! พวกท่านคือผู้ให้การช่วยเหลือ (ศาสนาของ) อัลลอฮ์ และ อัลลอฮ์ผู้ทรงสูงส่ง ย่อมจะทรงให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ที่ให้ความช่วยเหลือพระองค์ และจะทรง ทำให้ผู้ที่ปฏิเสธพระองค์ต้องตกต่ำต่ำต้อย แท้จริง ชนเช่นพวกท่านไม่มีทางพ่ายแพ้เพราะ จำนวนที่น้อยกว่าเป็นอันขาด หากแต่จะพ่ายแพ้ก็ด้วยเพราะการกระทำบาป ดังนั้น จง ระวังการกระทำบาปให้จงหนักเถิด!"

หลังจากนั้น ท่านอุบัยกรได้กล่าว (กับคนใกล้ชิด) ว่า: "ขอสาบานด้วยพระนามแห่ง อัลลอฮ์! ฉันจะทำให้พวกคริสเตียนมัวพะวงอยู่กับเสียงกระซิบหลอกล่อของชัยฏอน ด้วยการ ส่งคอลิด บิน วะลีด ไป!" ท่านจึงได้ส่งผู้แทนไปยังท่านคอลิด บิน วะลีด ซึ่งขณะนั้นอยู่ที่แคว้น อีรัก เพื่อมีคำสั่งให้ท่านเดินทางไปยังแคว้นซาม และเมื่อไปถึงแล้ว ให้ท่านเป็นผู้บัญชาการทหาร สูงสุดของกองทัพมุสลิมทั้งหมดที่นั่น ท่านคอลิดได้มอบหมายให้ ท่านมุฮันนา บิน ฮาริษะฮฺ ทำ หน้าที่เป็นผู้บัญชาการแทนท่านในแคว้นอีรัก และตัวท่านก็ได้้นำกำลังพลประมาณ ๙,๕๐๐ นาย มุ่งหน้าสู่แคว้นซามอย่างรวดเร็ว โดยเลือกใช้เส้นทางทะเลทรายที่ทุรกันดารและไม่เคยมีผู้ใดใช้มา ก่อน เพื่อลัดระยะทาง ท่านนำทัพฝ่าทะเลทรายอันว่างเปล่าและผ่านหุบเขาต่างๆ ไปพร้อมกับผู้นำ ทางที่ชำนาญ นามว่า นาฟีธ บิน อุมัยเราะฮฺ อัฏ-ฏอฮีย

การเดินทางครั้งนั้นยากลำบากยิ่งนัก และเมื่อเสบียงน้ำเริ่มหมดลง ท่านได้สั่งให้เชือดอูฐ เพื่อนำน้ำที่อยู่ในตัวอูฐมาให้มาได้ดื่มดื่มน้ำ และกองทัพของท่านก็สามารถเดินทางไปถึงจุดหมาย ได้ภายใน ๕ วัน ก่อนการเดินทาง มีชาวอาหรับเบดูอินผู้หนึ่งได้กล่าวแก่ท่านคอลิดว่า หากท่านนำ ทัพไปถึงต้นไม้... ภายในรุ่งเช้าของวันนั้นๆ ท่านและผู้คนของท่านจะรอดชีวิต แต่หากไปไม่ทัน ท่านและผู้คนของท่านจะเสียชีวิตทั้งหมด และพวกท่านก็ไปถึงต้นไม้นั้นทันในรุ่งเช้าของวันที่ กำหนด ท่านคอลิดจึงกล่าวว่า: "เมื่อถึงยามรุ่งอรุณ เหล่าผู้เดินทางในยามคำคืน ย่อมเปล่งวาจา สรรเสริญ (อัลลอฮ์)" ถ้อยคำนี้ได้กลายเป็นคติสอนใจที่ใช้กล่าวขานสืบมา มีชาวคริสเตียนคนหนึ่ง ถูกส่งไปสืบข่าวเกี่ยวกับกองทัพมุสลิม เมื่อเขากลับมา ได้กล่าวพรรณนาถึงบรรดาเศาะหาบะฮฺว่า:

"ข้าพเจ้าได้พบกับหมู่ชนที่ยามค่ำคืนพวกเขาประจุนักบวชผู้เคร่งครัด ทว่า ยามกลางวันพวกเขาคือยอดนักรบผู้กล้าหาญ ขอสาบานต่อพระเจ้า หากแม้แต่บุตรของกษัตริย์ในหมู่พวกเขาทำการลักขโมย พวกเขาย่อมจะตัดมือของเขา หรือหากเขาทำการผิดประเวณี พวกเขาก็จะลงโทษด้วยการขว้างปาด้วยก้อนหินจนเสียชีวิต" เมื่อแม่ทัพใหญ่ของอาณาจักรโรมันได้ยินดังนั้น ท่านได้กล่าวตอบว่า: "ขอสาบานต่อพระองค์ (อัลลอฮฺ)! หากสิ่งที่ท่านกล่าวมาเป็นความจริงแล้วไซ้ การอยู่ใต้พื้นดิน (ตายไปเสีย) ก็ยังคงดีเสียกว่าการมีชีวิตอยู่บนพื้นดินแล้วต้องเผชิญหน้ากับพวกเขา!"

และเมื่อท่านคอลิดเดินทางออกจากอิรักมาแล้ว ได้พบกับชาวอาหรับคริสเตียนคนหนึ่ง ซึ่งกล่าวแก่ท่านว่า พวกโรมันมีจำนวนมากมายนัก ขณะที่ชาวมุสลิมมีจำนวนน้อยนิด คอลิดจึงกล่าวตอบว่า: "นี่เจ้ากำลังพยายามข่มขู่ฉันด้วยจำนวนของชาวโรมันกระนั้นหรือ?" "อันที่จริงชัยชนะนั้นเกิดขึ้นได้ด้วยการได้รับความช่วยเหลือจากอัลลอฮฺ และความพ่ายแพ้ที่น่าอดสูนั้นเกิดขึ้นได้ด้วยการถูกทอดทิ้ง (จากอัลลอฮฺ) หาใช่ด้วยจำนวนกำลังพลไม่" "ขอสาบานด้วยพระนามแห่งอัลลอฮฺ! ฉันปรารถนาที่จะเห็นม้าศึกชื่อ อัชกอร หายจากอาการบาดเจ็บ แลกกับการให้พวกโรมันมีจำนวนเพิ่มขึ้นอีก!"

แม่ทัพโรมัน มาฮาน ได้ขอพบกับคอลิด บินวะลีด คอลิดจึงออกไปพบท่าน มาฮานกล่าวว่า: "เราทราบดีว่าสิ่งที่นำพวกท่านออกมาจากบ้านเมืองนั้นคือความหิวโหยและอดอยาก ขอให้พวกเขามาหาฉันเถิด ฉันจะมอบทองคำให้คนละสิบดีนาร์ พร้อมเสื้อผ้าและอาหาร และขอให้พวกท่านกลับไปยังบ้านเมืองของตนเอง และในปีหน้า ฉันก็จะจัดส่งสิ่งของเช่นเดียวกันนี้ไปให้พวกท่านอีก"

คอลิดจึงตอบว่า: "สิ่งที่ท่านเอ่ยมานั้น มิได้เป็นเหตุผลที่นำพวกเราออกมาจากบ้านเมืองของเราเลยแม้แต่น้อย เว้นเสียแต่ว่า พวกเราเป็นชนชาติที่ปรารถนาจะตีมโลหิต และเราได้ยินข่าวว่า ไม่มีโลหิตใดจะโอชะยิ่งไปกว่าโลหิตของชาวโรมัน เราจึงมาด้วยเหตุนี้แล"

หลังจากนั้น ทั้งสองฝ่ายก็แยกย้ายกันไป และเหล่านักรบผู้กล้าหาญก็กรีธาทัพเข้าปะทะกันอย่างดุเดือด การศึกดำเนินไปอย่างหนักหน่วง ฝ่ายโรมันรุกคืบหน้า พร้อมชูไม้กางเขนขึ้นสูง พวกเขาเปล่งเสียงคำรามกึกก้องราวเสียงฟ้าร้อง ทั้งนักบวชและนักบุญต่างปลุกเร้าขวัญกำลังใจให้พวกเขามากขึ้นในการต่อสู้ พวกเขามีกำลังพลและอาวุธครบครันอย่างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน ทว่าเหล่านักรบมุสลิมกลับร่วมกันเข้าโจมตีชาวโรมันอย่างเป็นหนึ่งเดียวราวกับบุคคลคนเดียวกัน ฝ่ายโรมันถูกโจมตีจนแนวรบแตกพ่าย และต่างพากันวิ่งหนีระส่ำระสาย การศึกครั้งนี้จึงจบลงด้วยชัยชนะอันยิ่งใหญ่ที่ตกเป็นของชาวมุสลิมอย่างท่วมท้น.

วีรกรรมของเหล่านักรบผู้กล้าหาญ

อิกริมะฮ์ อิบน์ อปีญะฮัล ได้ลุกขึ้นยืนและกล่าวว่า "ข้าเคยเข้าร่วมการต่อสู้กับท่านเราะซูลุลลอฮ์มาแล้วหลายครั้ง แล้วจะให้ข้าวิ่งหนีพวกท่านในวันนี้กระนั้นหรือ?" จากนั้น ท่านก็ตะโกนร้องว่า "ผู้ใดบ้างจะให้สัตยาบันสู้จนตัวตาย?" ก็มีผู้ให้สัตยาบันแก่ท่าน ได้แก่ ท่านลุงของท่านคือ ฮาริษ อิบน์ อิซาม และฎิรร์ อิบน์ อัซวัร พร้อมด้วยนักรบมุสลิมอีกสี่ร้อยนาย พวกเขาทั้งหมดได้ต่อสู้อย่างห้าวหาญ จนกระทั่งหลายท่านได้พลีชีพในสนามรบ.

นักประวัติศาสตร์หลายท่านได้บันทึกไว้ว่า เมื่อพวกเขาใกล้จะเสียชีวิต พวกเขาได้ขอน้ำดื่ม ครั้นเมื่อน้ำถูกนำมาถึง แต่ละท่านต่างเสียสละให้ผู้อื่นดื่มน้ำก่อนหน้าตน จนกระทั่งพวกเขาทั้งหมดได้สิ้นชีวิตลงโดยที่ไม่มีผู้ใดได้ดื่มน้ำนั้นเลย. ชาวมุสลิมได้เข้ายึดครองโบสถ์โยฮันนา และแบ่งออกเป็นสองส่วน ครึ่งหนึ่งถูกดัดแปลงเป็นมัสยิด ส่วนอีกครึ่งหนึ่งยังคงเป็นโบสถ์ดังเดิม มัสยิดแห่งนั้นเป็นที่รู้จักกันในนาม 'มัสยิด ญามิอ์ ดิมชัค' ในปัจจุบัน.

2-เคาะลีฟะฮ์ อุมัร

บทที่ 1: การดำรงตำแหน่งเคาะลีฟะฮ์ของท่านอะมีรุล-มุอ์มินีน อุมัร บิน อัล-ค็อฏฏอบ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ (ปีฮิจเราะฮ์ศักราชที่ ๑๓ - ๒๓)

เกริ่นนำ

การดำรงตำแหน่งเคาะลีฟะฮ์ของท่านอับบากร อัศ-ซิดดีก ดำเนินไปเป็นระยะเวลา ๒ ปี ๓ เดือน หลังจากนั้น ท่านก็ได้ถึงแก่อสัญกรรม และท่านได้มอบหมายตำแหน่งเคาะลีฟะฮ์ภายหลังท่าน ให้แก่ ท่านอุมัร บิน อัล-ค็อฏฏอบ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ และมวลมุสลิมก็ได้ให้สัตยาบัน (บัยอะฮ์) แก่ท่าน

ท่านอับบากรเห็นว่า ท่านอุมัร บิน อัล-ค็อฏฏอบ เป็นบุคคลผู้มีความเหมาะสมที่สุดในการดำรงตำแหน่งนี้ ดังนั้น ท่านอับบากรจึงได้เลือกท่านอุมัรให้เป็นผู้สืบทอด และมวลมุสลิมก็ได้ให้สัตยาบัน (บัยอะฮ์) แก่ท่าน หลังจากนั้น ท่านก็ได้ขึ้นดำรงตำแหน่งเป็น เคาะลีฟะฮ์แห่งเคาะลีฟะฮ์ของท่านเราะสูลุลลอฮ์ ศ็อลลัลลอฮุอลัยฮิอะสลัม ระยะเวลาแห่งการดำรงตำแหน่งเคาะลีฟะฮ์ของท่านคือ ๑๐ ปี

สมัยแห่งการดำรงตำแหน่งเคาะลีฟะฮ์ของท่านอะมีรุล-มุอ์มินีน อุมัร บิน อัล-ค็อฏฏอบ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ นั้น ถือเป็นยุคสมัยที่รุ่งเรืองและงดงามที่สุดแห่งอายุศานาอิสลาม เป็นรองเพียงสมัยของท่านเราะสูลุลลอฮ์ ศ็อลลัลลอฮุอลัยฮิอะสลัม และสมัยของท่านอับบากร อัศ-ซิดดีก เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ เท่านั้น

[ความสำเร็จในการขยายอำนาจรัฐอิสลาม]

ท่านอุมัร ได้เข้าดำรงตำแหน่งเคาะลีฟะฮ์ ในช่วงเวลาที่มีการสู้รบในแคว้นชามยังคงทวีความรุนแรง บรรดากองทัพมุสลิมได้รวมตัวกันที่สมรภูมิยรรมูก เพื่อเผชิญหน้ากับกองกำลังอันมหาศาลของอาณาจักรโรมัน และในที่สุด มุสลิมก็ได้รับชัยชนะอันยิ่งใหญ่ในสมรภูมินี้ ภายหลังจากนั้น การพิชิตเมืองสำคัญต่างๆ ก็เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง อาทิ เมืองดามัสกัส, หิมศ, กอนสะรีน และ อัจญ์นาดีน ตามมาด้วยการพิชิตอันยิ่งใหญ่ที่สุดแห่งแคว้นชาม นั่นคือ การพิชิตบัยตุล มักดิส (นครเยรูซาเล็มอันศักดิ์สิทธิ์)

ในยุคของท่าน บรรดามุสลิมสามารถเคลื่อนทัพเข้าออกในดินแดนอันกว้างใหญ่ไพศาลของอาณาจักรโรมันได้อย่างอิสระ ราวกับความฝันที่กลายเป็นจริง นอกจากนี้ ท่านอัมรฺ บิน อัล-อาศ ก็ได้นำทัพมุ่งหน้าไปยังแคว้นอียิปต์ และสามารถพิชิตได้สำเร็จ ในขณะเดียวกัน ท่านสะอัด บิน อบี วักกอศ ก็ได้นำทัพมุ่งหน้าสู่ทิศตะวันออก เข้าสู่ดินแดนของอาณาจักรเปอร์เซีย ม้าศึกของบรรดามุสลิมได้ย่างกรายเข้าไปเหยียบย่ำในดินแดนของพวกเขา สร้างความเสียหายและความพ่ายแพ้อันมหาศาลแก่อาณาจักรเปอร์เซีย

สมรภูมิใหญ่แห่งกอดิสิยะฮ์ ซึ่งนำโดยท่านสะอัด บิน อบี วักกอศ ถือเป็นหนึ่งในสมรภูมิสำคัญที่สุดที่ชี้ชะตาการล่มสลายของอาณาจักรเปอร์เซีย ภายหลังจากการพิชิตอันยิ่งใหญ่นี้ เมืองต่างๆ ในแคว้นคูรอซานก็ได้รับการพิชิตตามมา กล่าวได้ว่า ในสมัยเคาะลีฟะฮ์ของท่านอุมัร มีการพิชิตดินแดนใหม่ๆ เกิดขึ้นอย่างมากมายและรวดเร็ว

[นโยบายการปกครองและการบริหาร]

ท่านอุมัร บิน อัล-ค็อฏฏอบ มินโยบายการปกครองที่เข้มงวดและเปี่ยมด้วยความรอบคอบ ท่านได้ทำการตรวจสอบบรรดาเจ้าเมือง (ผู้ว่าราชการ) อย่างใกล้ชิดและเข้มงวด คอยสอบถามจากบุคคลอื่นเกี่ยวกับความประพฤติและการบริหารงานของพวกเขา และได้แต่งตั้งให้ท่านมุฮัมมัด บิน มัสละมะฮฺ เป็นผู้แทน (ทูต) ของท่าน คอยออกไปสอดส่องดูแลสภาพการณ์ของบรรดาเจ้าเมืองต่างๆ เป็นพิเศษ

นโยบายการปกครองประการสำคัญอีกอย่างหนึ่งของท่าน คือการที่ท่านจะออกตรวจตราในยามค่ำคืน และให้ความสำคัญอย่างยิ่งยวดต่อความปลอดภัยและความมั่นคงของนครมะดีนะฮฺ ซึ่งเป็นเมืองหลวง นอกจากนี้ ท่านยังไม่อนุญาตให้บรรดาเศาะหาบะฮฺอาวุโสเดินทางออกนอกนครมะดีนะฮฺ เพื่อให้ท่านสามารถปรึกษาหารือกับพวกท่านในเรื่องราวและประเด็นต่างๆ ได้ตลอดเวลา

[ความยุติธรรมอันเป็นที่ประจักษ์]

ท่านอุมัร บิน อัล-ค็อฏฏอบ ได้สร้างความยุติธรรมให้เป็นที่ประจักษ์แก่ผู้คนทั่วหล้า จนเป็นที่กล่าวขานแม้ในหมู่ชาวต่างศาสนา เป็นที่เล่าขานว่า เมื่อทูตของกษัตริย์กิสรอ (กษัตริย์แห่งอาณาจักรเปอร์เซีย) ได้เห็นท่านอะมีรุล-มุอฺมินีน อุมัร กำลังนอนหลับพักผ่อนอยู่ใต้ต้นไม้เพียงลำพัง ทั้งที่ท่านอยู่ในตำแหน่งผู้นำสูงสุด ทูตผู้นั้นได้กล่าวด้วยความประหลาดใจและยกย่องว่า: "ท่านได้ปกครอง (โดยยึดมั่นในความถูกต้อง) และได้มอบความยุติธรรมแก่ปวงชน! ด้วยเหตุนี้ท่านจึงอยู่บนความปลอดภัย และสามารถนอนหลับพักผ่อนได้อย่างสงบไร้กังวล!"

[ท่านอุมัร: ประตูกั้นความวุ่นวาย]

ท่านหุซัยฟะฮฺ บิน อัล-ยะมาน เราะฎิยัลลอฮุอันฮฺ ได้เล่าว่า: "ขณะที่พวกเรานั่งอยู่กับท่านอุมัร บิน อัล-ค็อฏฏอบ เราะฎิยัลลอฮุอันฮฺ ท่านได้กล่าวถามว่า 'พวกท่านคนใดเล่า ที่ยังจดจำ

คำพูดของท่านนี่ คือลัทธิลอสอวลยฮิวะสลัล์ม ในเรื่องของฟิตนะฮฺ (ความวุ่นวาย, บททดสอบ) ได้อยู่?" หุซัยฟะฮฺกล่าวตอบว่า: "ข้าพเจ้าจดจำได้ว่า ฟิตนะฮฺ (บททดสอบ) ของบุคคลผู้นั้น อยู่ที่ภรรยา, ทรัพย์สิน, บุตร, และเพื่อนบ้านของเขา ซึ่งฟิตนะฮฺเหล่านี้ สามารถถูกลบล้างได้ด้วยการละหมาด, การบริจาคทาน, และการใช้ให้กระทำความดีและห้ามปรามการกระทำความชั่ว" ท่านอุมัรกล่าวว่า: "ไม่! นั่นมิใช่สิ่งที่ฉันหมายถึง หากแต่ฉันหมายถึงฟิตนะฮฺ ที่จะถาโถมเข้ามาดุจคลื่นลมในทะเลต่างหาก!" หุซัยฟะฮฺกล่าวตอบว่า: "โอ้ อะมีรุล-มุอฺมินีนเอ๋ย! ฟิตนะฮฺที่ท่านกล่าวถึงนั้น จะไม่เป็นปัญหาใดกับท่านเลย! แท้จริง ระหว่างท่านกับฟิตนะฮฺนั้น มีประตูบานหนึ่งปิดกันฉนิกไว้อยู่!" ท่านอุมัรกล่าวถามว่า: "ประตูบานนั้น จะถูกทำลายลง หรือจะถูกเปิดออก?" หุซัยฟะฮฺตอบว่า: "ทว่า มันจะถูกทำลายลง!" ท่านอุมัรกล่าวว่า: "ถ้าเช่นนั้น มันก็จะไม่ถูกปิดอีกต่อไปเลย!" หุซัยฟะฮฺตอบว่า: "ถูกต้องแล้วครับ"

ผู้คนได้สอบถามหุซัยฟะฮฺว่า ท่านอุมัรรู้หรือไม่ว่าใครคือประตูบานนั้น? หุซัยฟะฮฺตอบว่า: "ท่านทราบดี เช่นเดียวกับที่ท่านทราบว่าย่อมมีกลางคืนก่อนจะถึงวันพรุ่งนี้ นั่นเป็นเพราะข้าพเจ้าเคยเล่าหะดีษบทนี้ให้ท่านฟังโดยไม่มีเจตนาให้ท่านเข้าใจความหมายผิดไป" เรา (ผู้ฟัง) รู้สึกเกรงใจที่จะสอบถามตรงๆ ว่าใครคือประตูนั้น เราจึงได้ขอให้ มัสรูก ไปสอบถามท่านอุมัรแทน มัสรูกจึงไปถามท่านอุมัรว่า "ใครคือประตูบานนั้น?" ท่านอุมัรตอบว่า: "คือ อุมัร นั่นเอง!"

และประตูแห่งความวุ่นวายบานนั้น ก็ได้ถูกทำลายลง ด้วยการสังหารท่านอุมัร บิน อัล-ค็อฏฏอบ เราะฆิยัลลอฮฺอันฮฺ โดยฝีมือของอบู ลุรฺลุอะฮฺ อัล-มะญูชีญ์ ผู้ตั้งภาคี (ขออัลลอฮฺ ตะอาลา ทรงจัดการกับอบู ลุรฺลุอะฮฺ ด้วยเถิด!)

บทที่ 2: ชีวิตประวัติโดยสังเขป: ท่านอะมีรุล-มุอ์มินีน อุมร์ บิน อัล-ค็อฏฏอบ เราะฎียัลลอฮุอันฮุ

ตระกูลเชื้อสายของท่าน

ท่านมีเชื้อสายแห่งเกียรติ ดังนี้: อุมร์ บิน อัล-ค็อฏฏอบ บิน นุฟัยล์ บิน अबดุลอูซซา บิน รียาห์ บิน अबดุลลอฮฺ บิน กุรฎุ บิน ร็อซซาลห์ บิน อะดียฺ บิน กะอับ บิน ลุอัยยฺ บิน ฆอลิบ บิน ฟิสร โดยที่ ฟิสร คือ บรรพบุรุษแห่งเผ่ากุร็อยช์

คู่ครองของท่าน

ท่านอุมร์ บิน อัล-ค็อฏฏอบ ได้สมรสกับสตรีผู้ทรงเกียรติหลายท่าน ดังนี้:

- ท่านหญิงซัยนั บบุตรสาวของ มัซอูน
- ท่านหญิงมุลัยกะฮฺ บุตรสาวของ ญะรูล
- ท่านหญิงอุมมฺ หะกีม บุตรสาวของ ทาริษ
- ท่านหญิงอาติกะฮฺ บุตรสาวของ ซัยด์
- ท่านหญิงอุมมฺ กุลซุม บุตรสาวของ ท่านอลี บิน อบี ฏอลิบ
- ท่านหญิงญะมีละฮฺ บุตรสาวของ อาศิม
- ท่านหญิงเกาะรีบะฮฺ บุตรสาวของ อบี อุมัยยะฮฺ

บุตรและธิดา

ท่านอุมัร บิน อัล-ค็อฏฏอบ มีบุตรและธิดาดังนี้:

● บุตรชาย:

- ท่าน ซัยด์ (ผู้พี่)
- ท่าน ซัยด์ (ผู้น้อง)
- ท่าน อาศิม
- ท่าน อับดุลลอฮ์
- ท่าน อับดุลเราะห์มาน (ผู้พี่)
- ท่าน อับดุลเราะห์มาน (ผู้กลาง)
- ท่าน อับดุลเราะห์มาน (ผู้น้อง)
- ท่าน อุบัยดุลลอฮ์
- ท่าน อียาฏ

● ธิดา:

- ท่านหญิงหุฟเศาะฮ์ (ผู้ซึ่งต่อมาได้เป็นอุมมุล-มุอ์มินีน ภรรยาของท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม)
- ท่านหญิงรูกัยยะฮ์
- ท่านหญิงซัยนับ
- ท่านหญิงฟาฏิมะฮ์

การเข้ารับอิสลามอันเป็นจุดเปลี่ยน

ท่านอิบนุ มัสอูด เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ได้กล่าวถึงผลกระทบอันใหญ่หลวงจากการเข้ารับอิสลามของท่านอุมัร บิน อัล-ค็อฏฏอบ ว่า: "แท้จริงแล้ว พวกเราได้ใช้ชีวิตอยู่ด้วยเกียรติยศและศักดิ์ศรี นับตั้งแต่ท่านอุมัรได้เข้ารับอิสลาม" การเข้ารับอิสลามของท่านอุมัร เกิดขึ้นในปีที่ ๖ แห่งการเป็นนบี (บิอชะฮฺ) หลังจากที่ผู้คนได้เข้ารับอิสลามก่อนหน้านี้ท่านแล้ว เป็นบุรุษ ๔๐ ท่าน และสตรี ๑๑ ท่าน

ความผูกพันอันแน่นแฟ้นกับท่านเราะสูล คือลัทธิลอสุลัยฮิอะสลัลัม

จากท่านอิบนุ อับบาส เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ท่านได้เล่าถึงเหตุการณ์ภายหลังการเสียชีวิตของท่านอุมัร เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ว่า: "ร่างอันไร้วิญญาณของท่านอุมัรได้ถูกนำมาวางไว้บนที่นอนของท่าน ผู้คนจำนวนมากได้เข้ามาล้อมเพื่อวิงวอนขอพร (ให้แก่ท่าน) และทำการละหมาดญะนาซะฮฺให้แก่ท่าน ก่อนที่ร่างของท่านจะถูกยกออกไปเพื่อนำไปฝัง" "และข้าพเจ้า (อิบนุ อับบาส) ก็เป็นหนึ่งในผู้ที่อยู่ในกลุ่มชนเหล่านั้น ไม่มีผู้ใดทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกประหลาดใจ (หรือเกรงใจ) นอกจากบุรุษผู้หนึ่งที่เข้ามาจับบ่าของข้าพเจ้า ซึ่งท่านผู้นั้นคือ อลี บิน อบี ฏอลิบนั่นเอง" ท่านอลี ได้กล่าววิงวอนขอความเมตตาให้แก่ท่านอุมัร แล้วกล่าวว่า: "ขอสาบานด้วยพระนามแห่งอัลลอฮฺ! ท่านมิได้ละทิ้งผู้ใดไว้ข้างหลังเลย ที่ข้าพเจ้าจะปรารถนาอย่างยิ่งยวดที่จะไปพบกับอัลลอฮฺ โดยมีผลงานเฉกเช่นผลงานของเขา มากไปกว่าท่านอุมัร!" "ขอสาบานต่ออัลลอฮฺ ข้าพเจ้าคิดว่าอัลลอฮฺผู้ทรงสูงส่ง จะทรงให้ท่านได้ไปอยู่พร้อมกับสหายรักทั้งสองของท่าน (คือท่านเราะสูลุลลอฮฺและท่านออบูบักร) ในสรวงสวรรค์" "และข้าพเจ้ายังจดจำได้ว่า มีหลายต่อหลายครั้งที่ข้าพเจ้าได้ยืນท่านนบี คือลัทธิลอสุลัยฮิอะสลัลัม กล่าวว่า 'ฉัน ออบูบักร และ อุมัร ได้เดินทางไปด้วยกัน', 'ฉัน ออบูบักร และ อุมัร ได้เข้าไปด้วยกัน', และ 'ฉัน ออบูบักร และ อุมัร ได้ออกไปด้วยกัน'"

ความประเสริฐของท่าน

มีรายงานจำนวนมากที่กล่าวถึงคุณความดีและสถานะอันโดดเด่นของท่านอุมร์ บิน อัล-ค็อฏฏอบ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ อาทิ:

1- จากท่านอบู ฮุร็อยเราะฮฺ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ท่านได้เล่าว่า ท่านเราะสูลุลลอฮฺ ศ็อลลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม กล่าวว่า: "ในประชาชาติ (อุมมะฮฺ) ต่างๆ ก่อนหน้าพวกท่านนั้น มีผู้ที่ได้รับแรงบันดาลใจ (จากมลาอิกะฮฺ โดยมีไชวะฮีย์) และหากในประชาชาติของฉันจะมีใครสักคนเช่นนั้น คนนั้นก็คือ อุมร์"

2- จากท่านอบู ฮุร็อยเราะฮฺ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ท่านได้เล่าว่า ท่านเราะสูลุลลอฮฺ ศ็อลลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม กล่าวว่า: "ในขณะที่ฉันกำลังนอนหลับอยู่ ฉันได้เห็นตัวฉันอยู่ในสรวงสวรรค์ แล้วก็ได้เห็นสตรีผู้หนึ่งกำลังทำน้ำละหมาดอยู่ข้างปราสาทแห่งหนึ่ง" "ฉันจึงถามว่า 'ปราสาทหลังนี้เป็นของใครหรือ?' พวกเขา (มลาอิกะฮฺ) ตอบว่า 'เป็นของ อุมร์!' เมื่อฉันได้ยินเช่นนั้น ฉันก็นึกถึงความเป็นผู้ที่หึงหวงของเขา จึงได้หันหลังกลับไป" ท่านอุมร์ได้ฟังดังนั้นก็ร้องไห้ และกล่าวว่า: "กับท่านกระนั้นหรือ ที่ข้าพเจ้าจะบังเกิดความหึงหวง โอ้อท่านเราะสูลุลลอฮฺ!"

3- จากท่านอนัส บิน มาลิก เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ท่านได้เล่าว่า: ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม ได้ขึ้นไปบนภูเขาอุหุด พร้อมกับท่านอบูบักร, ท่านอุมร์ และท่านอุษมาน แล้วภูเขาอุหุดก็เกิดการสั่นไหว ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม จึงกล่าวว่า: "นี่เกิด อุหุด! ที่อยู่บนเจ้านั้นมิได้มีผู้ใดอื่น นอกจากนบีหนึ่งท่าน, ผู้สัจจริงอย่างที่สุด (อัศ-ศิดดีก) หนึ่งท่าน, และผู้ที่จะพลีชีพในภายหลัง (ชะฮีด) อีกสองท่าน"

4- จากท่านสะอัด บิน อปี วักกอส เราะฎียัลลอฮุอันฮุ ท่านได้เล่าว่า: ท่านเราะสูลุลลอฮ์ ค็อลลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม กล่าวว่า: "จงหยุดเถิด! โอ้บุตรแห่ง อัล-ค็อฏฏอบ เอ๋ย! ขอสาบาน ด้วยพระนามแห่งอัลลอฮ์ ผู้ซึ่งชีวิตของฉันอยู่ในพระหัตถ์ของพระองค์! ไม่มีชัยฏอนตนใดเลยที่ พบท่านกำลังดำเนินอยู่บนเส้นทางใด เว้นแต่มันจะพยายามแสวงหาเส้นทางอื่น ที่ไม่ใช่เส้นทางของท่าน!"

อุมร์ ผู้ปราดเปรื่อง [กับความเห็นที่สอดคล้องกับวะฮีย์]

[เป็นที่ทราบกันดีว่า มีหลายเหตุการณ์ที่ความเห็นของท่านอุมร์ บิน อัล-ค็อฏฏอบ ได้ สอดคล้องกับพระบัญชาของอัลลอฮ์ผู้ทรงสูงส่ง ซึ่งต่อมาได้มีการประทานวะฮีย์มายืนยัน สิ่งเหล่านี้ เป็นที่รู้จักในนาม 'มุวาฟะกอตฺ-ร็อบ' (ความสอดคล้องกับพระเจ้า)] ท่านอุมร์เองได้กล่าวว่า: " ข้าพเจ้ามีความเห็นที่สอดคล้องกับพระเจ้าของข้าพเจ้า ในสามเรื่อง (คือตามที่ได้ประทา นวะฮีย์มาตรงกับความเห็นของฉัน)" เหตุการณ์ดังกล่าว อาทิ:

1. ข้าพเจ้ากล่าวแก่ท่านเราะสูลุลลอฮ์ ค็อลลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม ว่า: "โอ้ท่านเราะสูลุลลอฮ์! เราควรจะยึดเอามะกะอมอิบรอฮีม (สถานที่ยืนของนบีอิบรอฮีม) เป็นสถานที่ละหมาด" หลังจากนั้น อายะฮ์ก็ถูกประทานลงมาว่า:

﴿وَاتَّخِذُوا مِنْ مَّقَامِ إِبْرَاهِيمَ مُصَلًّى﴾ [البقرة: ١٢٥]

"และพวกเจ้าจงยึดเอาที่ยืนของอิบรอฮีมเป็นที่ละหมาดเถิด" {อัล-บะเกาะเราะฮะฮ์: 125}

2. ข้าพเจ้ากล่าว (ในทำนองเดียวกัน) เกี่ยวกับอายะฮ์แห่งการคลุมฮิญาบว่า: "โอ้ท่านเราะสูลุลลอฮ์! ท่านควรมีบัญชาให้สตรีภรรยาของท่านคลุมฮิญาบเถิด! ด้วยเหตุที่มีทั้งคนดี และคนไม่ดีมาพูดคุยกับพวกนาง (ณ ที่บ้าน)" หลังจากนั้น อายะฮ์แห่งการคลุมฮิญาบก็ถูก

ประธานลงมา

3. เมื่อบรรดาภรรยาของท่านนบี คือลัลลอฮุอัยยะสลัม รวมตัวกันด้วยความหึงหวงท่าน ข้าพเจ้าจึงได้กล่าวแก่พวกนางว่า: "บางที หากท่าน (นบี) หย่าพวกท่าน อัลลอฮ์ผู้ทรงสูงส่ง จะทรงเปลี่ยนภรรยาที่ดีกว่าพวกท่านให้แก่ท่านนบีก็ได้" หลังจากนั้น อายะฮ์นี้ก็ถูกประธานลงมา:

﴿ عَسَىٰ رَبُّهُ إِن طَلَّقَكُنَّ أَن يُبَدِّلَهُ أَزْوَاجًا خَيْرًا مِّنْكَ مِصْرَ مُسْلِمَتٍ
مُّؤْمِنَةٍ قَتَلَتْ نَفْسَ عِدَّتِ سَحَتِ ثَبَّتِ وَأَبْكَارًا ۝ [التحریم:
[۝

"หากเขาหย่าพวกนางแล้ว บางทีพระเจ้าของเขาจะทรงเปลี่ยนให้แก่เขามีภรรยาที่ดีกว่าพวกนาง คือบรรดาผู้เป็นมุสลิม ผู้เป็นผู้ศรัทธา ผู้รักดี ผู้สำนึกผิด ผู้เคารพรักดี ผู้ถือศีลอด และเป็นหญิงหม้ายและหญิงพรหมจารี " {อัต-ตะห์รีม: 5}

วาระแห่งการพลีชีพ (ชะฮาดะฮฺ) ของท่าน

ท่านอะมีรุล-มุอฺมินีน อุมัร บิน อัล-ค็อฏฏอบ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ได้ถึงแก่วาระแห่งการพลีชีพ (ชะฮาดะฮฺ) โดยฝีมือของ อบู ลุรฺลุอะฮฺ ชาวมะญญิซีย (ผู้บูชาไฟ) ในขณะที่ท่านกำลังนำละหมาดศุบหฺ (ฟัจญ์) อยู่ อบู ลุรฺลุอะฮฺ ได้ใช้มีดกริชอาบยาพิษ ลอบแทงท่านอุมัรจำนวนสองครั้ง

เมื่อท่านอุมัรได้ทราบว่าใครคือผู้ที่ลงมือสังหารท่าน ท่านได้กล่าวด้วยความโล่งใจในประการหนึ่งว่า: "อัลฮัมดุลิลลาฮฺ (การสรรเสริญเป็นของอัลลอฮ์!) ผู้ซึ่งไม่ทรงทำให้ผู้ที่สังหารข้าพเจ้า เป็นชาวมุสลิมเช่นเดียวกับข้าพเจ้า ด้วยเหตุที่เขา (ผู้สังหาร) จะได้ไม่นำเอา

รสุญุด (การกราบต่ออัลลอฮฺ) ประการใดๆ ที่เขาเคยกระทำ มาใช้เป็นข้อโต้แย้งต่อสู้กับ
ข้าพเจ้า ณ เบื้องหน้าอัลลอฮฺ (ในวันพิพากษา)"

ឆ្លើយតបស្តីពីការប្រកាសបញ្ជា

1- สงครามกอดิซียะฮ์

และท่านอุर्म์ได้กล่าวว่า: "ขอสาบานด้วยพระนามแห่งอัลลอฮฺ! ฉันจะใช้อิศรัยษฏีแห่งชนอาหรับ (สะอัด บิน อบี รุกกาศ) เพื่อปราบปรามบรรดาอิศรัยษฏีทั้งหลาย!" และได้สั่งการท่านสะอัดให้จัดผู้นำทัพมาจากอาหรับเผ่าต่าง ๆ และนัดหมายพวกเขาให้ไปพบกันที่ กอดิซีเยฮฺ

กองทัพมุสลิมที่นำโดยท่านสะอัด เมืองค์ประกอบที่เปี่ยมด้วยพลังศรัทธาและ
ประสบการณ์ มีบรรดาเคาะหาบะฮ์ทรงเกียรติเข้าร่วมกว่า ๓๑๐ ท่าน ในจำนวนนี้มีกว่า ๗๐

ท่าน ที่เคยร่วมในสมรภูมิบะดาร์ และยังมีบุตรหลานของเสาะหาบะฮ์ผู้กล้าหาญอีกกว่า ๗๐๐ ท่าน ในส่วนของฝ่ายเปอร์เซีย ได้รวมกำลังภายใต้การนำของแม่ทัพใหญ่ รุสตูม เขานำกองกำลังออกมา ประมาณ ๘๐,๐๐๐ คน (บ้างก็ว่ามากกว่านั้น) โดยมีช่างศึกเข้าร่วมในทัพถึง ๓๓ เชือก

[คณะทูตแห่งสัจธรรมเข้าพบแม่ทัพใหญ่เปอร์เซีย]

ก่อนเกิดสมรภูมิ ท่านสะอัด บิน อปี วักกอส ได้มอบหมายให้ ท่านริบอียี บิน อามิร เราะ ฎิยัลลอฮ์อันฮุ นำคณะทูตเข้าพบแม่ทัพใหญ่ รุสตูม เมื่อท่านริบอียีเข้าสู่ท้องพระโรงของรุสตูม ท่าน ได้พบเห็นความโศกเศร้าอย่างน่าตื่นตาตื่นใจ ท้องพระโรงนั้นถูกประดับประดาด้วยหมอนอิงที่ ถักทอด้วยเส้นไหมทอง พรหมปูพื้นทำจากผ้าไหมชั้นดี ประดับด้วยทับทิมและไข่มุกอันล้ำค่าอย่าง วิจิตรงดงาม ตัวของรุสตูมเองก็สวมมงกุฎและเครื่องประดับอันมีค่าอื่นๆ อีกมากมาย ท่านนั่งอยู่ บนบัลลังก์ที่ทำจากทองคำบริสุทธิ์ ทว่า ท่านริบอียีได้ปรากฏตัวขึ้นในเครื่องแต่งกายที่เรียบง่าย เพียงเสื้อผ้าเนื้อหยาบๆ ถือดาบ สวมหมวกเหล็ก และขี่ม้าตัวไม่สูงนัก ท่านขี่ม้าเข้าไปจนถึงปลาย พรหมปูพื้นอันมีค่า แล้วจึงลงจากหลังม้า และผูกม้าของท่านไว้กับหมอนอิงเหล่านั้นบางใบ จากนั้น จึงเดินตรงเข้าไปหารุสตูม ในสภาพที่ยังคงถืออาวุธ สวมเกราะ และเครื่องป้องกันศีรษะอยู่ครบ ถ้วน บรรดาข้าราชการบริพารของรุสตูมกล่าวแก่ท่านว่า: "ท่านจงวางอาวุธลงเสีย" ท่านริบอียีตอบ อย่างองอาจว่า: "ข้าพเจ้ามิได้มาด้วยตนเอง หากที่ข้าพเจ้ามาได้ ก็เพราะพวกท่านได้เชิญ ข้าพเจ้ามา! จงปล่อยให้ข้าพเจ้าอยู่ในสภาพเช่นนี้เถิด มิเช่นนั้น ข้าพเจ้าก็จะขอเดินทางกลับ" รุสตูมกล่าวว่า: "อนุญาตให้เขาเข้ามาเถิด" เมื่อท่านริบอียีเดินเข้าไปถึง ท่านได้ใช้หอกของท่านค้ำ ไปที่หมอนอิงเหล่านั้น แทะทะลุไปหลายใบ แสดงถึงการไม่ให้ความสำคัญต่อความหรรษาทางโลก แล้วพวกเขาก็สอบถามว่า: "สิ่งใดเล่าที่นำพวกท่านออกมา (จากดินแดนของพวกท่าน)?" ท่านริ บอียีตอบว่า: "อัลลอฮ์ทรงสูงส่งได้ทรงส่งพวกเรามา เพื่อที่เราจะได้นำพาผู้ที่พระองค์ทรง ประสงค์ ให้ออกจากการเคารพสักการะบ่าวด้วยกัน ไปสู่การเคารพสักการะอัลลอฮ์แต่เพียงผู้ เดียว และออกจากความคับแคบแห่งโลกดุนยา ไปสู่ความกว้างขวางอันเป็นนิรันดร์แห่ง

อิสลาม และออกจากความอธรรมแห่งศาสนาต่างๆ ไปสู่ความเป็นธรรมและความเที่ยงตรงแห่งอิสลาม พระองค์ได้ทรงส่งพวกเรามา เพื่อนำศาสนาของพระองค์ไปสู่ปวงบ่าวของพระองค์ เพื่อเราจะได้เรียกร้องเชิญชวนพวกเขาไปสู่พระองค์ และผู้ใดที่ตอบรับและยอมรับคำเชิญชวนนี้ เราก็จะยอมรับในความเป็นมุสลิมของเขา และจะถอยห่างออกจากเขา แต่หากเขาปฏิเสธไม่ยอมรับ เราก็จะทำการสู้รบกับเขาตลอดไป จนกว่าเราจะได้กลับไปสู่คำสั่งสัญญาของอัลลอฮ์!" พวกท่านถามว่า: "สิ่งใดเล่าคือคำสั่งสัญญาของอัลลอฮ์?" ท่านริบอีย์ตอบว่า: "สรวงสวรรค์ สำหรับผู้ที่พิถีพิถันในการต่อสู้กับบรรดาผู้ปฏิเสธ และชัยชนะสำหรับผู้ที่รอดชีวิตอยู่"

รุสตูมได้ฟังคำตอบทั้งหมดแล้วกล่าวว่า: "พวกเราได้รับฟังคำของพวกท่านแล้ว พวกท่านจะให้เวลาพวกเราอีกสักหน่อยได้ไหม เพื่อที่เราจะได้พิจารณาใคร่ครวญ และพวกท่านก็ได้พิจารณาเช่นกัน?" ท่านริบอีย์ตอบว่า: "ได้สิ พวกท่านปรารถนาเวลาเท่าใด? หนึ่งวัน หรือสองวัน?" รุสตูมตอบว่า: "ไม่! ข้าพเจ้าต้องการเวลา จนกว่าพวกเราจะได้เขียนปรึกษาหารือกับบรรดาผู้มีความคิดและหัวหน้ากลุ่มต่างๆ ของพวกเราเสียก่อน" ท่านริบอีย์กล่าวว่า: "แท้จริงท่านเราะสูลุลลอฮ์ คือลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม ไม่ได้ทรงกำหนดแบบอย่างในการเลื่อนเวลาให้แก่ข้าศึกเมื่อยามเผชิญหน้ากัน โดยให้เกินกว่าสามวัน! ดังนั้น พวกท่านจงไปพิจารณาเรื่องราวของพวกท่านกับเรื่องราวของพวกเข (มุสลิม) ให้ดีเถิด แล้วจงเลือกเอาหนึ่งในสามทางเลือก ภายหลังจากเวลาที่กำหนด (สามวัน) ได้ผ่านพ้นไปแล้ว!"

รุสตูมถามว่า: "ท่านคือหัวหน้าของพวกท่าน (มุสลิม) กระนั้นหรือ?" ท่านริบอีย์ตอบว่า: "มิได้! หากแต่บรรดามุสลิมนั้น เป็นประดุจเรือนร่างเดียวกัน โดยที่ผู้ซึ่งอยู่ในตำแหน่งที่ต่ำกว่า ย่อมให้คำมั่นสัญญาแก่ผู้ที่อยู่ในตำแหน่งที่สูงกว่าได้!" รุสตูมได้ประชุมกับบรรดาหัวหน้ากลุ่มต่างๆ ของท่าน แล้วกล่าวว่า: "พวกท่านเคยพบเห็นผู้ใดที่มีความน่าเคารพนับถือและพูดจาฉะฉาน คมคาย มากไปกว่าบุรุษผู้นี้มาก่อนหรือไม่?" พวกท่านกล่าวตอบว่า: "ขอพระเจ้าคุ้มครองท่าน! อย่าได้เอนเอียงไปกับสิ่งนี้เป็นอันขาด! และอย่าได้ทิ้งศาสนาของท่านไปหาสุนัขผู้นี้! ท่านไม่เห็นเครื่องแต่งกายที่เรียบง่ายของเขาหรือไม่?" รุสตูมกล่าวว่า: "พวกท่านนี้ช่างน่า

แปลกใจอะไรเช่นนี้! อย่าได้มองเพียงแค่เครื่องแต่งกายภายนอกเลย! จงมองไปยังความคิดอ่าน, ถ้อยคำ และการวางตนของเขาเถิด! แท้จริง ชนอาหรับนั้น หาได้ให้ความสำคัญกับเครื่องแต่งกายและอาหารการกินไม่! หากแต่พวกเขามุ่งมั่นที่จะปกป้องรักษาเกียรติของตนยิ่งกว่าสิ่งใด!"

[การดำเนินไปของสมรภูมิอัล-กอดิสิยะฮ์]

อิบนุ กะซีร เราะหิมะฮุลลอฮ์ (ขออัลลอฮ์ทรงเมตตาท่าน) กล่าวว่า: “สงครามกอดิซิยะฮ์ นับเป็นการศึกครั้งใหญ่ที่อิรักไม่เคยประสบพบเจอความน่าประหลาดใจเช่นนี้มาก่อน. เนื่องจากยามที่สองทัพเผชิญหน้ากันนั้น ท่านสะอัดมีอาการป่วยเป็นโรคไขข้ออักเสบ มีหนองไหลจากร่างกาย ทำให้ท่านไม่สามารถขี่ม้าบัญชาการทัพได้ ทว่าท่านได้พำนักอยู่ ณ ป้อมปราการ โดยเอนกายพิงหมอน พร้อมทั้งสังเกตการณ์กองทัพและออกคำสั่งแก่ทหาร และท่านได้มอบอำนาจบัญชาการให้แก่ อูรฟุฏฏาะฮ์”

การศึกได้อุบัติขึ้นพร้อมกับการปลุกขวัญกำลังใจให้เหล่าทหารหาญต่อสู้จากบรรดาผู้นำกองทัพต่างๆ ทั้งสองฝ่ายเข้าห้ำหั่นกันอย่างดุเดือด เหล่านักรบผู้กล้าหาญหลายท่านได้แสดงความทุ่มเทและวีรกรรมอันห้าวหาญ อาทิเช่น: อัมร์ อิบนุ มะอ์ดีกะริบ, เกาะฮ์เกาะฮ์ อิบนุ อัมร์, ญะรียร์ อิบนุ अबดุลลอฮ์ อัล-บะญะลี, คอลิด อิบนุ อูรฟุฏฏาะฮ์, ฎิรีอร อิบนุ อัล-ค็อฏฏอบ, ฎุลัยฮะฮ์ อิบนุ อัล-อะสะดี. การต่อสู้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องเป็นเวลาสามวันสามคืน และฝ่ายมุสลิมก็สามารถกำจัดกองทัพข้างรวมถึงผู้ที่อยู่บนหลังช้างได้อย่างราบคาบ. และได้เกิดพายุพัดกระหน่ำอย่างรุนแรง พัดเอาเต็นท์ของทหารเปอร์เซียปลิวลอยไปจากที่ตั้ง และในที่สุด เหล่ามุสลิมก็ได้รับชัยชนะ. รุสตูมรีบขึ้นล่อเพื่อหลบหนี แต่ทหารมุสลิมก็ตามทันและสังหารเขาได้สำเร็จ.

2- สมรภูมิจัณณนาตึน (ปี ฮ.ศ. ๑๕)

สมรภูมิจัณณนาตึน นับเป็นหนึ่งในสมรภูมิสำคัญที่ชี้ขาดผลแพ้ชนะระหว่างกองทัพมุสลิมกับอาณาจักรโรมันในแคว้นซาม ในสมรภูมินี้ ท่านอุมร์ บิน อัล-อาศฺ เราะฎียัลลอฮุอันฮุ ได้นำกองทัพมุสลิมเข้าประชิดฝ่ายซาคีก ณ จัณณนาตึน และกองทัพโรมันก็ได้ยกพลออกมาเผชิญหน้า โดยมี อรรฎาะบูน ผู้เป็นจอมทัพใหญ่แห่งโรมัน เป็นผู้นำ เมื่อข่าวการเผชิญหน้าครั้งนี้ไปถึง ท่านอะมรุล-มุอฺมินีน อุมร์ บิน อัล-ค็อฏฏอบ ท่านได้กล่าวด้วยความมั่นใจว่า: "แท้จริงแล้ว เราได้ส่งจอมทัพแห่งชนอาหรับ (อุมร์ บิน อัล-อาศฺ) เข้าประจัญบานกับจอมทัพแห่งอาณาจักรโรมัน (อรรฎาะบูน)! พวกท่านจงคอยเฝ้าดูผลลัพธ์แห่งการประลองกำลังนี้เถิด!"

ท่านอุมร์ บิน อัล-อาศฺ ได้ตั้งค่ายบัญชาการที่จัณณนาตึน ทว่า การรบยังคงยืดเยื้อ และการเจรจาผ่านผู้แทนก็ไม่เป็นผล ท่านจึงตัดสินใจด้วยตนเองที่จะลอบเข้าไปดูสถานการณ์ของแม่ทัพอรรฎาะบูน ท่านได้ปลอมตัวเป็นผู้แทนจากฝ่ายของท่านเอง เพื่อเข้าพบ อรรฎาะบูน โดยตรง เมื่อท่านเข้าพบ อรรฎาะบูน ท่านได้ฟังคำกล่าวของเขา และได้สนทนาชี้แจงในส่วนของท่าน หลังจากบรรลุเป้าหมายที่ต้องการแล้ว ท่านก็ได้ขอตัวกลับ ทว่า อรรฎาะบูน เกิดความสงสัยในตัวท่านอุมร์ จึงได้เรียกทหารอารักขาเข้ามา และกระซิบสั่งการเป็นการลับ ท่านอุมร์ บิน อัล-อาศฺ สัมผัสได้ว่าตัวตนของท่านอาจถูกเปิดเผย และเกรงว่า อรรฎาะบูน จะมีคำสั่งสังหารท่าน ท่านจึงรีบกล่าวกับ อรรฎาะบูน ว่า: "โอ้ ท่านแม่ทัพ! ข้าพเจ้าได้รับฟังคำกล่าวของท่านแล้ว และท่านก็ได้ยินคำกล่าวของข้าพเจ้าแล้วเช่นกัน ตัวข้าพเจ้านั้น เป็นหนึ่งในบรรดาบุรุษทั้งสิบท่าน ที่ท่านอะมรุล-มุอฺมินีน อุมร์ บิน อัล-ค็อฏฏอบ ได้จัดส่งมา เพื่อให้มาร่วมกับท่านอุมร์ บิน อัล-อาศฺ เป็นกำลังเสริม และข้าพเจ้าปรารถนาจะนำพาบุรุษทั้งสิบท่านนั้น มาให้ท่านได้ฟังคำกล่าวของพวกเขา และให้พวกท่านได้ฟังคำกล่าวของท่านด้วย" อรรฎาะบูนหลงเชื่อในกลอุบาย จึงกล่าวว่า: "เอาเถิด! ท่านจงกลับไปและนำพาพวกเขามาให้ข้าพเจ้าเถิด" จากนั้น ท่านอรรฎาะบูนก็ได้เรียกทหารอารักขาอีกนายหนึ่ง เข้ามาและกระซิบสั่งการเป็นการลับ เช่นเดียวกับที่ได้กระทำกับทหารคนแรก ทว่า ด้วยความช่วยเหลือจากอัลลอฮฺ ท่านอุมร์ จึงสามารถเดินทางออกจากที่นั่นได้อย่าง

ปลอดภัย และภายหลังจากนั้นไม่นาน อรรฆะบุณก็ได้ทราบความจริงว่า บุรุษผู้ที่เข้ามาพบท่านนั้น คือ ท่านอุมร์ บิน อัล-อาศ นั่นเอง ท่านอรรฆะบุณ จึงกล่าวด้วยความประหลาดใจและยอมรับในความสามารถว่า: "บุรุษผู้นี้หลอกลวงข้าเสียแล้ว! ขอสาบานต่อพระเจ้า! บุรุษผู้นี้เป็นชาวอาหรับที่เปี่ยมด้วยไหวพริบมากที่สุดจริงๆ!"

ภายหลังเหตุการณ์ดังกล่าว ได้เกิดการสู้รบครั้งใหญ่ขึ้น ณ สมรภูมิจัณญ์นาดิน และอัลลอฮ์ผู้ทรงพลานุภาพได้ทรงลิขิตให้ชัยชนะเป็นของกองทัพมุสลิม แม่ทัพอรรฆะบุณ พ่ายแพ้และหลบหนีไปยังเมืองอีเลีย และเข้าไปหลบซ่อนตัวอยู่ในป้อมปราการ ณ ที่นั้น (ซึ่งต่อมา ทราบว่าเป็นบริเวณของบัยตุล มักดิส หรือนครเยรูซาเล็ม)

3- การพิชิตบัยตุล มักดิส (นครเยรูซาเล็ม) (ปี ฮ.ศ. ๑๖)

ท่านอับดุลอะซีซ บิน อัล-ญุรรอห์ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ได้นำกองทัพอิสลามเข้าทำการปิดล้อมเมืองบัยตุล มักดิส (นครเยรูซาเล็ม) ท่านได้บีบบังคับกดดันชาวเมือง จนกระทั่งพวกเขายินยอมทำสนธิสัญญาสงบศึก โดยมีเงื่อนไขให้ ท่านอะมีรุล-มุอ์มินีน อุมร์ บิน อัล-ค็อฏฏอบ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ต้องเดินทางมาลงนามด้วยตนเอง เมื่อท่านอุมร์เดินทางไปถึงแคว้นขาม บรรดาผู้นำกองทัพสำคัญ อาทิ ท่านอับดุลอะซีซ, ท่านคอลิด บิน วะลีด และท่านยะซีด บิน อปี สุฟยาน ได้ออกไปให้การต้อนรับ เป็นภาพอันน่าประทับใจยิ่งนักที่ท่านอับดุลอะซีซ เดินเท้าเข้าหาท่านอุมร์ และท่านอุมร์ก็เดินเท้าเข้าหาท่านอับดุลอะซีซ ท่านอับดุลอะซีซ ทำท่าจะก้มลงจูบมือของท่านอุมร์ แต่ท่านอุมร์ก็ทำท่าจะก้มลงจูบเท้าของท่านอับดุลอะซีซ ทั้งสองจึงหยุดการกระทำนั้นพร้อมกัน ภายหลังจากนั้น ท่านอุมร์ได้เดินทางเข้าสู่บัยตุล มักดิส และได้ลงนามในสนธิสัญญาสงบศึกกับชาวคริสเตียนในเมืองนั้น โดยมีเงื่อนไขสำคัญคือ ให้พวกเขาทุกคนทำการเนรเทศชาวโรมันออกไปจากเมืองภายในสามวัน

ภายหลังการลงนามในสนธิสัญญา ท่านอุมัรได้เดินทางเข้าสู่นครบัยตุล มักดิส ท่านได้เข้าสู่บริเวณมัสยิดอัล-อักซอ ผ่านประตูที่ท่านเราะสูลุลลอฮฺ คือลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม เคยเข้าในคำคืนอิสรออ์ เป็นที่กล่าวกันว่า ท่านได้เข้าไปโดยอ่านตัลบียะฮฺ (คำกล่าวยืนยันการตอบรับบัญชาของอัลลอฮฺ) ตลอดเส้นทางที่เข้าสู่บัยตุล มักดิส ท่านได้ทำการละหมาดตะหียะตุล มัสยิด (ละหมาดแสดงความเคารพมัสยิด) ณ บริเวณมิหฺรอบของนบีดาวูด (สถานที่ยืนละหมาดของนบีดาวูด อะลัยฮิสสลาม) และในวันถัดมา ท่านได้นำบรรดามุสลิมละหมาดศุบหฺ (ฟัจญ์) โดยอ่านสุเราะฮฺ ศอด ในร็อกอะฮฺแรก แล้วทำการสุญูด (ตามที่ระบุในสุเราะฮฺ) และอ่านสุเราะฮฺ บนีอิสรออิล ในร็อกอะฮฺที่สอง หลังจากนั้น ท่านได้ไปยังบริเวณ อัศ-ศ็อกเราะฮฺ (หินศักดิ์สิทธิ์) โดยมี กะอับ อัล-อะห์บารฺ (อดีตนักบวชชาวยิวผู้เข้ารับอิสลาม) มาชี้ตำแหน่งของหินดังกล่าวให้แก่ท่าน กะอับ ได้แนะนำให้สร้างมัสยิดไว้ด้านหลังหิน เพื่อให้หินอยู่ด้านหน้ากิบละฮฺ ทว่า ท่านอุมัรกล่าวว่า: **"ท่านก็เหมือนพวกยิวเสียจริง!"** (ด้วยเพราะพวกยิวติดกับหิน) หลังจากนั้น ท่านอุมัรก็ได้มีคำสั่งให้สร้างมัสยิดขึ้นในด้านกิบละฮฺของบัยตุล มักดิส ซึ่งก็คือบริเวณที่เป็น **มัสยิดอุมะรียฺ** ในปัจจุบัน

ท่านอุมัรได้แสดงความใส่ใจและให้ความสำคัญกับบริเวณ อัศ-ศ็อกเราะฮฺ อย่างยิ่ง ท่านได้ทำการขนย้ายดินและสิ่งสกปรกออกจากบริเวณหินด้วยชายผ้าและชายเสื้อของท่านเอง และบรรดามุสลิมท่านอื่นๆ ก็ได้เข้ามาร่วมช่วยกันขนย้ายเช่นเดียวกับท่าน โดยใช้ชายผ้าและชายเสื้อของพวกเขา ท่านยังได้เกณฑ์ผู้คนจากแคว้นอูรดูน (จอร์แดน) มาช่วยขนย้ายส่วนที่เหลือทั้งหมด เรื่องนี้เกิดขึ้นเนื่องจากบรรดาชาวโรมันเคยทำให้บริเวณ อัศ-ศ็อกเราะฮฺ เป็นที่ทิ้งขยะ เพื่อแสดงความดูหมิ่น ด้วยเพราะมันเป็นกิบละฮฺ (ทิศ) ที่ชาวยิวเคยผินหน้าไปเมื่อทำการเคารพสักการะพวกโรมันกระทำเช่นนั้น เพื่อเป็นการตอบโต้สิ่งที่ชาวยิวเคยกระทำต่อสถานที่ซึ่งพวกเขาตรึงกางเขนบุรุษผู้ที่พวกเขาเข้าใจว่าเป็นนบีอิซา อะลัยฮิสสลาม ซึ่งชาวยิวได้นำขยะมาเททิ้งในบริเวณหลุมฝังศพของผู้ถูกตรึงกางเขน และด้วยเหตุนี้ สถานที่นั้นจึงถูกเรียกกันว่า **อัล-กุมามะฮฺ** (ขยะ) นามนี้จึงถูกนำไปใช้เรียกโบสถ์ที่ชาวคริสเตียนได้สร้างขึ้นในบริเวณดังกล่าวในภายหลังด้วย

4- การพิชิตเมืองตุสเตอร์และสุส และจับกุมกษัตริย์เปอร์เซียเป็นเชลย (ปี ฮ.ศ. ๑๗)

สาเหตุของการสู้รบในครั้งนี้ เกิดขึ้นเมื่อ ยัซเดเจอร์ด์ กษัตริย์แห่งอาณาจักรเปอร์เซีย ได้ทำการปลุกระดมชาวเปอร์เซียอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ลุกขึ้นมาต่อต้านและสู้รบกับชาวอาหรับมุสลิม จนกระทั่งชนกลุ่มต่างๆ รวมถึงชาวอิหร่านบางส่วน ได้ละเมิดสนธิสัญญาที่เคยทำไว้ภายหลังสมรภูมิอัล-กอดิสิยะฮ์ และสมรภูมีย่อยอื่นๆ และได้รวมตัวกันตกลงที่จะออกมาต่อสู้กับกองทัพมุสลิม เมื่อข่าวคราวนี้ไปถึง ท่านอะมีร์ล-มูอมีนีน อุมร์ บิน อัล-ค็อฏฏอบ ท่านได้มีคำสั่งให้ ท่านสะอัด บิน อบี วักกอศ ส่งกองทัพไปยังเมืองอะห์วาซ เพื่อเผชิญหน้ากับกองกำลังของกษัตริย์เปอร์เซีย ท่านสะอัดจึงได้มอบหมายให้ ท่านนุอมาน บิน มุก็อรรริฎ เป็นผู้นำทัพไป เมื่อท่านนุอมานเดินทางไปถึงแม่ทัพ รอมฮูรมุซ ในฝ่ายเปอร์เซีย ก็ได้ยกพลออกมาและทำการสู้รบกับท่าน กองทัพเปอร์เซียพ่ายแพ้ และแม่ทัพรอมฮูรมุซได้หลบหนีไปยังเมืองตุสเตอร์ กองทัพมุสลิมได้ติดตามไปทันและทำการปิดล้อมเมืองตุสเตอร์ไว้ที่นั่น

การสู้รบเพื่อยึดเมืองตุสเตอร์เป็นไปอย่างดุเดือด ผู้คนจำนวนมากจากทั้งสองฝ่ายถูกสังหาร จนกระทั่งชาวมุสลิมได้ไปกล่าวกับ ท่านบะรอฮ์ บิน มาลิก (ผู้ซึ่งเป็นที่ทราบว่าการวิงวอนขอพรของท่านได้รับการตอบรับจากอัลลอฮ์) ว่า: "โอ้ บะรอฮ์เอ๋ย! จงวิงวอนขอต่ออัลลอฮ์ให้พระองค์ประทานความพ่ายแพ้แก่พวกมันเถิด!" ท่านบะรอฮ์ได้กล่าวว่า: "โอ้ อัลลอฮ์! โปรดประทานความพ่ายแพ้แก่พวกมันด้วยเถิด และโปรดให้ข้าพระองค์ได้ตายชะฮีดด้วยเถิด!" ในวันนั้น ท่านบะรอฮ์ได้แสดงความกล้าหาญอย่างยิ่ง โดยสังหารทหารข้าศึกในการประดาบตัวต่อตัวไปมากกว่าหนึ่งร้อยคน และอัลลอฮ์ได้ทรงกำหนดให้กองทัพเปอร์เซียและกลุ่มคนของกษัตริย์พ่ายแพ้จนสิ้นหนทาง

มีชายชาวเปอร์เซียผู้หนึ่งได้มาขอรับความคุ้มครองจาก ท่านอบู มูซา อัล-อัซหะรียฺ เราะฎียัลลอฮุอันฮุ ซึ่งท่านก็ได้ให้การคุ้มครองเขา ชายผู้นี้ได้ชี้ทางลับให้แก่กองทัพมุสลิมถึงตำแหน่งที่พวกท่านจะสามารถลอบเข้าไปในเมืองตุสเตอร์ได้ ซึ่งคือทางน้ำที่ไหลเข้าสู่เมือง บรรดาแม่ทัพได้ปลุกเร้าจิตใจเหล่าทหารให้มุ่งไปสู่ทางเข้าลับนั้น กลุ่มผู้กล้าหาญกลุ่มหนึ่งได้อาสาลอบเข้าไปใน

เมืองตามทางน้ำ ในยามค่ำคืน พวกท่านสามารถเข้าไปถึงทหารยามเฝ้าประตู และได้สังหารทหารเหล่านั้น แล้วเปิดประตูเมืองออกได้สำเร็จ กองทัพมุสลิมได้กล่าวตักบีร (อัลลอฮุ อักบาร์) และบุกเข้าสู่เมือง ในขณะนั้นเป็นยามใกล้รุ่งแล้ว การสู้รบดำเนินไปจนกระทั่งดวงอาทิตย์ขึ้น โดยที่พวกท่านไม่สามารถหยุดละหมาดศุบหุ (ฟัจญ์) ได้ตรงเวลา ท่านอนัส บิน มาลิก เล่าว่า: "ข้าพเจ้าได้มาถึง ณ บ้อมปราการตุสเตอร์ในยามรุ่งอรุณ และมีการปะทะกันอย่างดุเดือด พวกเขา (กองทัพมุสลิม) ไม่สามารถทำการละหมาดได้ พวกเรากว่าจะได้ละหมาดก็เมื่อตะวันขึ้นสูงแล้ว พวกเราจึงได้ละหมาดศุบหุ (ฟัจญ์) โดยมีท่านอบู มุซา เป็นผู้นำละหมาด และเราก็ได้รับการช่วยเหลือจากอัลลอฮ์ให้พิชิตเมืองได้สำเร็จ" ท่านอนัสกล่าวว่า: "และพวกเรามีได้มีความยินดีที่จะได้โลกดุนยาและสิ่งที่อยู่ในมัน โดยแลกกับการเสียละหมาดนั้นเลย"

กษัตริย์ยัซตะอูร์ได้หลบหนีไปยังหอคอยปราสาทแห่งหนึ่ง และกลุ่มผู้กล้าหาญกลุ่มหนึ่งได้ติดตามท่านไปถึงที่นั่น กษัตริย์ได้ใช้ธนูยิงต่อสู้ ปักเข้าที่ตัวของ ท่านบะรอฮ์ บิน มาลิก และท่านมัจชะอะฮ์ บิน เซารุ เป็นเหตุให้ท่านทั้งสองเสียชีวิตลง ณ ที่นั่นเอง กษัตริย์เปอร์เซียได้กล่าวแก่ผู้ที่ติดตามมาว่า: "ข้าพเจ้ามีธนูอยู่อีกหนึ่งร้อยดอก และจะไม่มีผู้ใดเข้ามาใกล้ข้าพเจ้า เว้นแต่ข้าพเจ้าจะยิงเข้าที่ตัวเขา แล้วการที่พวกเจ้าจะจับกุมข้าพเจ้าเป็นเชลย จะมีประโยชน์อันใดเล่า ในเมื่อข้าพเจ้าสามารถสังหารหมู่พวกเจ้าไปได้ถึงหนึ่งร้อยคน?" พวกมุสลิมได้ถามท่านว่า: "เช่นนั้นแล้ว ท่านปรารถนาสิ่งใด?" กษัตริย์กล่าวว่า: "พวกท่านต้องให้การคุ้มครองความปลอดภัยแก่ข้าพเจ้า จนกว่าข้าพเจ้าจะยินยอมมอบมือของข้าพเจ้าให้แก่พวกท่าน และพวกท่านต้องนำพาข้าพเจ้าไปพบกับ ท่านอะมีรุล-มุอ์มินีน อุมร์ บิน อัล-ค็อฏฏอบ แล้วให้ท่านเป็นผู้ตัดสินใจเกี่ยวกับตัวข้าพเจ้าตามที่ท่านปรารถนา" พวกมุสลิมได้ตอบรับข้อเสนอแนะนั้น และเมื่อพวกเขาเดินทางไปถึงนครมะดีนะฮ์ ได้มุ่งตรงไปยังบ้านของท่านอุมร์ แต่ไม่พบท่าน จึงได้รับแจ้งว่าท่านอยู่ที่มัสยิด เมื่อไปถึงมัสยิด พวกท่านพบว่าท่านอุมร์กำลังนอนพักผ่อนอยู่ในมุมนึงของมัสยิด

กษัตริย์เปอร์เซียได้กล่าวด้วยความแปลกใจว่า: "อุมร์ อยู่ที่ไหน?" พวกมุสลิมได้ชี้ไปยังตำแหน่งที่ท่านนอนอยู่ และพวกท่านได้ลดเสียงลง เพื่อไม่ให้เป็นการรบกวนท่านอุมร์ กษัตริย์ยัง

คงถามต่อไปว่า: "แล้วมันกัน (ระหว่างท่านกับผู้คน) อยู่ที่ใด? และทหารยามผู้เฝ้ารักษาการณ์ อยู่ที่ใด?" พวกมุสลิมตอบว่า: "ท่านไม่มีมันกัน และไม่มียามเฝ้ารักษาการณ์" ทันใดนั้น ท่านอุมัรก็ตื่นขึ้นเพราะเสียงของพวกเขา และลุกขึ้นนั่ง มีผู้บอกท่านว่า บุรุษผู้นี้คือกษัตริย์เปอร์เซีย ท่านอุมัรได้กล่าวกับกษัตริย์ว่า: "เหตุผลอันใด? และข้อแก้ต่างใดเล่า ที่ท่านจะกล่าวในการละเมิดพันธสัญญาของท่านครั้งแล้วครั้งเล่า?" กษัตริย์เปอร์เซียตอบว่า: "ข้าพเจ้าเกรงว่าท่านจะสังหารข้าพเจ้า ก่อนที่ข้าพเจ้าจะได้มีโอกาสกล่าวชี้แจงแก่ท่าน" ท่านอุมัรกล่าวว่า: "ในประการนั้น ท่านไม่ต้องเกรงกลัวเลย" กษัตริย์เปอร์เซียได้ขอน้ำดื่ม น้ำถูกนำมาให้ ท่านได้หยิบแก้วขึ้นมา แต่มือของท่านเริ่มสั่น และกล่าวว่า: "ข้าพเจ้าเกรงว่าข้าพเจ้าจะถูกสังหาร ในขณะที่ข้าพเจ้ากำลังดื่มน้ำนี้" ท่านอุมัรกล่าวว่า: "จะไม่มีสิ่งใดเกิดขึ้นกับท่าน จนกว่าท่านจะได้ดื่มน้ำ" เมื่อได้ยินดังนั้น กษัตริย์ก็จงใจโยนแก้วและน้ำทิ้งไป โดยไม่ได้ดื่ม ท่านอุมัรจึงกล่าวว่า: "พวกท่านจงไปนำน้ำมาให้เขาเถิด อย่าได้รวมการสังหารและความกระหายน้ำไว้ที่ตัวเขาเลย" ทว่า กษัตริย์ก็ยังคงปฏิเสธไม่ยอมดื่ม แล้วท่านอุมัรก็กล่าวว่า: "เช่นนั้นแล้ว ข้าพเจ้าจะดำเนินการประหารชีวิตท่าน!" กษัตริย์เปอร์เซียจึงรีบกล่าวว่า: "ทว่า ท่านได้ให้การคุ้มครองความปลอดภัยแก่ข้าพเจ้า จนกว่าข้าพเจ้าจะได้ดื่มน้ำ และข้าพเจ้ายังมีได้ดื่มน้ำเลย!" ท่านอนัส บิน มาลิก ได้กล่าวขึ้นในเวลานั้นว่า: "เขาผู้นั้นพูดถูกต้องแล้ว โอ้ ท่านผู้นำของผู้ศรัทธา!" ท่านอุมัรจึงกล่าวด้วยความตกใจว่า: "อะไรกัน! โอ้ ท่านอนัส! ฉันจะให้การคุ้มครองความปลอดภัยแก่บุคคลผู้ที่สังหาร ท่านมัจชะอะฮ์ และ ท่านบะรอฮ์ อย่างนั้นหรือ?!" หลังจากนั้น ท่านอุมัรได้เดินเข้าไปหา กษัตริย์เปอร์เซีย และกล่าวว่า: "ท่านพยายามจะหลอกลวงข้าพเจ้า! ขอสาบานด้วยพระนามแห่งอัลลอฮ์! ข้าพเจ้าจะไม่ถูกหลอกลวงอีก นอกจากว่าท่านจะเข้ารับอิสลาม!" กษัตริย์เปอร์เซียจึงได้ยอมรับอิสลามในที่สุด

ต่อมา เมื่อมีผู้สอบถามกษัตริย์ผู้นี้ว่า เหตุใดท่านจึงไม่ยอมรับอิสลามก่อนหน้านี้แล้ว? ท่านตอบว่า: "ข้าพเจ้าเกรงว่า ผู้คนจะกล่าวกันว่า ข้าพเจ้าเข้ารับอิสลามเพราะกลัวคมดาบ"

5- ปีแห่งความแร้นแค้น (ปี ฮ.ศ. ๑๘)

ในปีฮิจเราะฮ์ศักราชที่ ๑๘ ซึ่งต่อมาถูกเรียกขานว่า 'ปีแห่งความแร้นแค้น' (อาเมอร์-เราะมาดะฮ์) ด้วยเหตุว่าแผ่นดินประสบภาวะฝนแล้งอย่างหนัก จนพื้นดินกลายเป็นสีดำนุ้จืดจาง สภาพการณ์เช่นนี้ยาวนานถึงเก้าเดือน สร้างความยากลำบากแก่ผู้คนยิ่งนัก ท่านอะมีรุล-มุอ์มินีน อุมร์ บิน อัล-ค็อฏฏอบ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ได้มีสาส์นเร่งด่วนไปยัง ท่านอบู มูซา อัล-อัซหะรียฺ ซึ่งขณะนั้นอยู่ที่บัศเราะฮ์ และ ท่านอัมร์ บิน อัล-อาศ ซึ่งขณะนั้นอยู่ที่อียิปต์ โดยท่านกล่าวในสาส์นว่า: "**ขอพวกท่านจงรีบมาให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชาติของมุฮัมมัดเถิด!**"

พร้อมกันนั้น ผู้คนในมะดีนะฮ์ก็ได้ออกมาพร้อมเพรียงกัน เพื่อทำการละหมาดขอฝน (อิสติสกออ์) ท่านอุมร์ได้นำ ท่านอับบาส บิน अबดุลมุฏฏอลิบ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ลูกของท่านนบี ค็อลลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม ออกมาพร้อมกับท่านด้วย เพื่อเป็นสื่อกลางในการขอพร ท่านอับบาสได้กล่าวคุตบะฮ์ (คำปราศรัย) สั้นๆ และนำละหมาด หลังจากนั้น ท่านได้คุกเข่าลงและกล่าววิงวอนขอพร (ดูอาอ์) ว่า: "โอ้ อัลลอฮฺ! พวกข้าพระองค์เคารพสักการะพระองค์แต่เพียงผู้เดียว และพวกข้าพระองค์ขอความช่วยเหลือจากพระองค์แต่เพียงผู้เดียว! โอ้ อัลลอฮฺ! โปรดอภัยให้แก่พวกข้าพระองค์เถิด! โปรดเมตตาพวกข้าพระองค์เถิด! และโปรดพวยพระทัยในพวกข้าพระองค์ด้วยเถิด!" ภายหลังจากนั้นไม่นานนัก อัลลอฮฺผู้ทรงเมตตาก็ได้ทรงประทานฝนลงมาอย่างทันที่ทันใด ยังไม่ทันที่ผู้คนจะเดินทางกลับถึงบ้าน พวกท่านก็ได้รับความชุ่มฉ่ำจากสายน้ำที่ไหลนองไปทั่ว

และจากรายงานของท่านอนัส บิน มาลิก เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ท่านได้เล่าว่า: "เมื่อท่านอุมร์ บิน อัล-ค็อฏฏอบ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ประสบภาวะความแห้งแล้ง ท่านจะขอให้ท่านอับบาส บิน अबดุลมุฏฏอลิบ ทำการละหมาดขอฝนให้" ท่านอนัสกล่าวว่า ท่านอุมร์กล่าววิงวอน (โดยใช้ท่านอับบาสเป็นสื่อกลาง) ว่า: "โอ้ อัลลอฮฺ! ในอดีต พวกข้าพระองค์เคยใช้ท่านนบีของพระองค์

(มุฮัมมัด) เป็นสื่อกลางในการขอฝน แล้วพระองค์ก็ได้ทรงประทานน้ำ (ฝน) ให้แก่พวกข้าพระองค์! และบัดนี้ พวกข้าพระองค์ขอใช้ลุงของนบีเป็นสื่อกลาง โปรดทรงประทานน้ำ (ฝน) ให้แก่พวกข้าพระองค์ด้วยเถิด!" ท่านอนัสเล่าว่า: "แล้วผู้คนก็ได้ (รับ) น้ำ (ฝน) กันถ้วนทั่ว"

6- สมรภูมิ นะฮาวันด์ (ปี ฮ.ศ. ๒๑)

สมรภูมิ นะฮาวันด์ เป็นสมรภูมิครั้งสำคัญในแคว้นอิรัก ซึ่งกองทัพมุสลิมจำนวนประมาณ ๓๐,๐๐๐ นาย ภายใต้การนำของ ท่านนุอมาน บิน มุก็อรรริญ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ได้เผชิญหน้ากับ กองทัพเปอร์เซีย ในเวลานั้น ฝ่ายเปอร์เซียได้หลบซ่อนและตรึงกำลังอยู่ในป้อมค่าย ไม่ยอมยกพลออกมาสู้รบกับกองทัพมุสลิม ท่านญัลยัหะฮฺ อัล-อะสะดียฺ (ผู้กลับคืนสู่อิสลาม) ได้เสนอความคิดเห็นเชิงกลยุทธ์ว่า: "ข้าพเจ้าเห็นว่า ท่านควรจะส่งกองกำลังส่วนหนึ่ง เข้าไปทำการปิดล้อมและยั่วยุ ฝ่ายข้าศึกให้ออกมา และเมื่อพวกมันยอมยกพลออกมา ก็ให้กำลังของเราส่วนนั้นทำการล่าถอย เสมือนการพ่ายแพ้ เพื่อล่อให้พวกมันไล่ตาม เมื่อพวกมันไล่ตามหลังกมา จนเข้าใกล้กับ ตำแหน่งของกองทัพใหญ่ของเรา ก็ให้พวกเราทั้งหมดพากันถอยร่นไปอีก เพื่อให้พวกมันหลงเชื่ออย่างสิ้นเชิงว่าเราแตกพ่ายแล้ว เมื่อเป็นเช่นนั้น พวกมันย่อมจะพากันยกพลออกมาจาก ป้อมค่าย ออกจากที่มั่นของพวกมันอย่างไม่มีมัดระวัง แล้วเมื่อพวกมันออกมาจนหมดแล้ว ก็ให้เราหันกลับเข้าเผชิญหน้า และปักหลักสู้รบกับพวกมัน จนกว่าอัลลอฮฺ จะทรงตัดสินระหว่าง พวกเรากับพวกมัน"

บรรดาผู้นำทัพต่างเห็นพ้องกับกลยุทธ์นี้ ท่านนุอมาน จึงมอบหมายให้ ท่านเกาะกอธ บิน อัมร์ นำกองกำลังส่วนหนึ่งไปทำการปิดล้อมเมือง และดำเนินการตามแผนการคือให้ล่าถอยเมื่อฝ่ายข้าศึกออกมา ท่านเกาะกอธ ได้ปฏิบัติตามภารกิจตามที่ได้รับมอบหมาย เมื่อกองทัพเปอร์เซียยกพลออกมาจากป้อมค่าย ท่านก็ได้นำกำลังของท่านถอยร่นออกไป กองทัพเปอร์เซียไล่ติดตามมาอย่างไม่มีมัดระวัง ได้เข้ายึดเอาทรัพย์สินบางส่วน (ที่ถูกทิ้งไว้) และกล่าวกันว่า "นั่นไง! นั่นไง! (

พวกมุสลิมแตกพ่ายแล้ว)" พวกเขายกพลออกมาจากป้อมปราการและที่มั่นทั้งหมด จนไม่เหลือ
นักรบอยู่ในเมืองนอกจากทหารยามเฝ้าประตู จนกระทั่งพวกเข้าได้มาถึงตำแหน่งที่ตั้งของกองทัพ
มุสลิมหลัก ซึ่งท่านนุอมาน บิน มุก็อรรริญ อยู่ในสภาพเตรียมพร้อมสู้รบ เวลานั้นเป็นช่วงต้นวันของ
วันศุกร์ บรรดาผู้คนต่างปรารถนาที่จะเข้าปะทะโดยทันที ทว่า ท่านนุอมาน ได้ห้ามปรามไว้ และมี
บัญชาให้พวกท่านอย่าเพิ่งเริ่มการสู้รบ จนกว่าดวงอาทิตย์จะคล้อยต่ำลง, มีลมพัดมา, และ
สัญญาณแห่งชัยชนะจะปรากฏขึ้นเสียก่อน เช่นเดียวกับที่ท่านเราะฮ์ลุลลอฮ์ คืออัลลลอฮ์อูลัยฮิอะ
สลัลัม เคยปฏิบัติ ผู้คนบางส่วนเริ่มไม่เข้าใจและเร่งเร้าให้ท่านนุอมานเริ่มการสู้รบ แต่ท่านยังคงยืน
หยัดมั่นคงในคำสั่งของท่านนี่ เมื่อดวงอาทิตย์คล้อยต่ำลงแล้ว ท่านนุอมานได้นำชาวมุสลิม
ละหมาด จากนั้น ท่านได้ขี่ม้าสีแดงเข้มคล้ายสีดินของท่าน ไปหยุด ณ ธงต่างๆ ของกองทัพ ปลุก
เร้าจิตใจให้มีความอดทนและยืนหยัด และสั่งการให้เตรียมพร้อม ท่านได้แจ้งแก่บรรดามุสลิมว่า ใน
การกล่าวตักบิร (อัลลอฮ์ อักบร) ครั้งแรก ทุกคนจงเตรียมพร้อมอย่างเต็มที่ ในการกล่าวตักบิรครั้ง
ที่สอง จะต้องไม่มีผู้ใดที่ยังไม่พร้อม และในการกล่าวตักบิรครั้งที่สาม จงบุกเข้าสู้รบด้วยใจที่สัตย์
จริง! หลังจากนั้น ท่านได้กลับไปยังจุดที่มั่นของท่าน กองทัพเปอร์เซียได้เตรียมการสู้รบอย่างเต็ม
อัตราศึก พวกเขาจัดกระบวนทัพอย่างน่าเกรงขาม ด้วยกำลังพลจำนวนมากและอาวุธยุทธโธปกรณ์
ครบครันอย่างที่มีเคยพบเห็นมาก่อน พวกเขาบุกเข้าใส่กองทัพมุสลิมอย่างรวดเร็ว และบางส่วนได้
โยนเกราะหรือโล่เหล็กที่อยู่ข้างหลังพวกเขาทิ้งไป เพื่อแสดงเจตนาว่าจะไม่ถอยหนีเป็นอันขาด
หลังจากนั้น ท่านนุอมาน บิน มุก็อรรริญ เราะฮิฎัลลอฮุอันฮุ ได้กล่าวตักบิรครั้งที่หนึ่งและสะบัดธง
ขึ้น บรรดาผู้คนต่างเตรียมพร้อม จากนั้น ท่านกล่าวตักบิรครั้งที่สองและสะบัดธงอีกครั้ง พวกเขาก็
พร้อมยิ่งขึ้น หลังจากนั้น ท่านกล่าวตักบิรครั้งที่สาม แล้วท่านก็ได้ควมม้าพุ่งทะยานไปข้างหน้า
และกองทัพมุสลิมที่เหลือทั้งหมดก็ได้พากันบุกเข้าใส่กองทัพเปอร์เซีย ธงนำทัพของท่านนุอมาน
ทะยานเข้าหากองทัพเปอร์เซียประจัญหน้าอินทรีโฉบเหยื่ออันโอชะ การต่อสู้ปะทะกันเป็นไปอย่าง
ดุเดือดรุนแรง ชนิดที่ว่ามิเคยมีสถานการณ์ก่อนหน้านี้นี้ใดๆ ที่จะเทียบเคียงได้ และมีเคยมีผู้รับฟัง
เรื่องราวใดๆ จะได้ยินแบบนี้มาก่อน และในที่สุด อัลลอฮ์ก็ได้ทรงบันทึกชัยชนะให้เป็นของกองทัพ
มุสลิม

7- วาระสุดท้ายแห่ง [ยอดขุนพลผู้กล้าหาญ] ท่านคอลิต บิน วะลีต เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ (ปี ฮ.ศ. ๒๑)

ท่านคอลิต บิน วะลีต [ยอดขุนพลผู้ไม่เคยพ่ายแพ้] เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ได้กล่าวในขณะที่ท่านใกล้ถึงแก่อสัญกรรมบนที่นอนของท่านว่า: "ข้าพเจ้าได้นำทัพออกทำศึกสงครามมาแล้วนับครั้งไม่ถ้วน ทั้งในที่นั้นและที่นี่ บนร่างกายของข้าพเจ้านี้ ไม่มีแม้แต่ช่วงคืบเดียวที่ปราศจากร่องรอยแห่งคมดาบ, ปลายหอก, หรือลูกธนูที่เคยปัก ทว่า ในบัดนี้ ข้าพเจ้ากลับกำลังจะนอนตายอย่างสงบบนที่นอนของตนเอง เหมือนที่อูฐตาย... ดวงตาของบุรุษผู้ขลาดกลัว จะหลับไหลลงได้อย่างไรกันเล่า?"

ท่านยังได้กล่าวอีกด้วยว่า: "คำคืนที่เจ้าสาวได้ถูกส่งตัวมาให้แก่ข้าพเจ้า หรือคำคืนที่ข้าพเจ้าได้รับแจ้งข่าวการได้บุตร มิได้เป็นคำคืนที่ข้าพเจ้ามีความสุขหรือเป็นที่รักเท่า คำคืนอันเหน็บหนาว ที่ข้าพเจ้าออกรบไปพร้อมกับบรรดาชาวมุฮาดญีริน แล้วได้เข้าประชิดข้าศึกในยามรุ่งอรุณเลย!"

3- เคาะลีฟะฮ์ อุษมาน

บทที่ 1: การดำรงตำแหน่งเคาะลีฟะฮ์ของท่านอะมีรุล-มุอ์มินีน อุษมาน บิน อฟฟาน เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ (ปีฮิจเราะฮ์ศักราชที่ ๒๓ - ๓๕)

1- เรื่องราวการชुरอ (ปรึกษาหารือ) [เพื่อเลือกเฟ้นเคาะลีฟะฮ์]

เมื่อ ท่านอะมีรุล-มุอ์มินีน อุมัร บิน อัล-ค็อฏฏอบ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ได้รับบาดเจ็บสาหัสจากการถูกลอบแทง ท่านได้กำหนดแนวทางในการเลือกเคาะลีฟะฮ์คนต่อไป โดยแต่งตั้งคณะที่ปรึกษา (ชुरอ) ขึ้นมา ประกอบด้วยบุคคลสำคัญ ๖ ท่าน ซึ่งท่านเราะสูลุลลอฮ์ คือลัลลอฮุอลัยฮิ วะสัลลัม ได้เสียชีวิตไปขณะที่ท่านมีความพอพระทัยต่อพวกท่านเหล่านั้น ได้แก่: (1) ท่านอุษมาน บิน อฟฟาน, (2) ท่านอลี บิน อบี ฏอลิบ, (3) ท่านฎ็อลหะฮ์ บิน อุบัยดิลลาฮ์, (4) ท่านซุบัยร บิน อัล-เอวาม, (5) ท่านอับดุลเราะห์มาน บิน เอาฟ์, และ (6) ท่านสะอัด บิน อบี วักกอศ

เรื่องราวเกี่ยวกับคณะที่ปรึกษา (ชुरอ) นี้ ได้รับการบันทึกไว้ในหนังสือ 'เศาะฮีหฺ อัล-บุคอรี' ซึ่งเป็นแหล่งรายงานที่ถูกต้องเชื่อถือได้ การมีรายงานเช่นนี้ เป็นการยืนยันว่าประวัติศาสตร์ในช่วงเวลาสำคัญนั้นมิได้สูญหายไปไหน และรายงานนี้ยังครอบคลุมหนึ่งในประเด็นสำคัญสองประเด็นที่มักเกิดการถกเถียงกันอย่างกว้างขวางเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ยุคต้น (ร่วมกับเหตุการณ์สะกียะฮ์)

ท่านอิมาม อัล-บุคอรี ได้บันทึกรายงานอันละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์ภายหลังการสังหารท่านอุมัร เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ จนถึงช่วงเวลาที่มิผู้เรียนเสนอให้ท่านสั่งเสียและแต่งตั้งเคาะลีฟะฮ์คนต่อไป

ท่านอุมัร ได้กล่าว [ในวาระสุดท้ายของท่าน] ว่า: "ข้าพเจ้ามิเห็นว่าผู้ใดมีความเหมาะสมในการดำรงตำแหน่งนี้ มากไปกว่าบุคคลเหล่านี้ (ผู้ซึ่งเป็นสมาชิกคณะชุรอที่ท่านกำลังจะแต่งตั้ง) หรือหมู่ชนผู้ซึ่งท่านเราะสูลุลลอฮฺ คือลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม ได้เสียชีวิตไปขณะที่ท่านยังมีความพึงพอใจต่อพวกท่านเหล่านั้น" ท่าน (อุมัร) ได้กล่าวชื่อบุรุษผู้ทรงเกียรติทั้งหกท่าน ได้แก่: ท่านอลี, ท่านอุษมาน, ท่านซุบัยร, ท่านฎ็อลหะฮฺ, ท่านสะอัด, และท่าน अबดุลเราะห์มาน บิน เอาฟ์

ท่านกล่าวเสริมว่า: "และจงให้ अबดุลลอฮฺ บิน อุมัร (บุตรชายของท่าน) อยู่ร่วมเป็นพยานกับพวกท่านด้วย แต่เขาไม่มีสิทธิ์ในตำแหน่งนี้ และหากตำแหน่งนี้ได้กับ สะอัด (คือได้รับเลือก) ก็ย่อมเป็นความดีงาม (เหมาะสมแล้ว) หากมิเช่นนั้นแล้ว ก็ขอให้ผู้ที่ได้รับตำแหน่งนี้ จงใช้ความสามารถของ สะอัด ในการบริหารงานเถิด เพราะฉันมิเคยปลดเขาออกจากตำแหน่ง เพราะความไร้ความสามารถหรือการคดโกงแต่อย่างใดเลย"

เมื่อเสร็จสิ้นพิธีการฝังร่างท่านอุมัรแล้ว บรรดาสมาชิกคณะที่ปรึกษา (ชุรอ) ได้มาชุมนุมกัน ท่าน अबดุลเราะห์มาน บิน เอาฟ์ ได้กล่าวขึ้นว่า: "ขอพวกท่านจงสละสิทธิ์ในการเป็นผู้ถูกเลือก ไปให้กับบุรุษสามท่านในหมู่พวกท่านเถิด!" ท่านซุบัยร ได้กล่าวว่า: "ข้าพเจ้าขอยกสิทธิ์ของข้าพเจ้าให้แก่ ท่านอลี" ท่านฎ็อลหะฮฺ ได้กล่าวว่า: "ข้าพเจ้าขอยกสิทธิ์ของข้าพเจ้าให้แก่ ท่านอุษมาน" และท่านสะอัด ได้กล่าวว่า: "ข้าพเจ้าขอยกสิทธิ์ของข้าพเจ้าให้แก่ ท่าน अबดุลเราะห์มาน บิน เอาฟ์" ด้วยเหตุนี้ สมาชิกสามท่าน คือ ท่านฎ็อลหะฮฺ, ท่านซุบัยร, และท่านสะอัด บิน อบี วักกอศ ก็ได้สละสิทธิ์ของตนไป ผู้ที่ยังคงเป็นตัวเลือกในการดำรงตำแหน่งจึงเหลืออยู่สามท่าน คือ ท่านอลี บิน อบี ฏอลิบ, ท่านอุษมาน บิน อัฟฟาน, และท่าน अबดุลเราะห์มาน บิน เอาฟ์

ท่าน अबดุลเราะห์มาน บิน เอาฟ์ ได้กล่าวเสนอต่อไปว่า: "ขอให้พวกท่านท่านใดท่านหนึ่ง จงถอนตัวออกจากประเด็นนี้ (การเป็นตัวเลือก) แล้วเราจะได้มอบหมายให้ท่านผู้นั้นเป็นผู้ทำการตัดสินใจเลือกเคาะลีฟะฮฺ อัลลอฮฺผู้ทรงสูงส่งย่อมทรงเฝ้าดูการตัดสินใจของท่าน และอิสลามย่อมจะเป็นผู้ตัดสินเขาผู้นั้น ขอให้เขาผู้นั้นจงพิจารณาในใจเถิดว่า ใครในหมู่พวกเขา

นั่นคือผู้ที่ดีที่สุดใน!" ทว่า บรรดาผู้อาวุโสทั้งสอง (ท่านอลีและท่านอุษมาน) ได้นิ่งเงียบ ไม่แสดงท่าทีว่าจะถอนตัว ท่านอับดุลเราะห์มาน บิน เอาฟ์ จึงได้กล่าวว่า: "เช่นนั้นแล้ว ท่านทั้งสองจะมอบหมายให้เรื่องการตัดสินใจนี้แก่ข้าพเจ้าหรือไม่? ขอสาบานด้วยพระนามแห่งอัลลอฮฺ! ข้าพเจ้าจะไม่ยอมละเลย หรือลดทอนสิทธิ์ของผู้ที่ดีที่สุดในหมู่พวกท่านเลย" ท่านอลีและท่านอุษมานตอบว่า: "ได้เลย (พวกเรามอบหมายให้ท่าน)" เมื่อได้รับการมอบหมายแล้ว ท่านอับดุลเราะห์มาน ได้จับมือของท่านอลี บิน อปี ฏอลิบ แล้วกล่าวแก่ท่านว่า: "แท้จริง ท่านเป็นผู้มีความสัมพันธ์ทางเครือญาติอันใกล้ชิดกับท่านเราะสูลุลลอฮฺ คือลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม และได้เข้ารับอิสลามก่อนผู้อื่นๆ อย่างที่ท่านเองก็ยอมทราบดี" "ขอสาบานด้วยพระนามแห่งอัลลอฮฺ! นี่คือน้ำที่อันใหญ่หลวงของท่าน: หากข้าพเจ้าแต่งตั้งท่านเป็นผู้นำ ท่านจะต้องยึดมั่นในความยุติธรรม และหากข้าพเจ้าแต่งตั้งอุษมานเป็นผู้นำ ท่านจะเชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่ง!" หลังจากนั้น ท่านอับดุลเราะห์มาน ก็ได้ไปหาท่านอุษมาน บิน อีฟฟาน และกล่าวถ้อยคำเดียวกันนั้นกับท่าน เมื่อท่านได้ให้คำมั่นสัญญาเช่นนั้นแล้ว ท่านอับดุลเราะห์มาน ได้กล่าวว่า: "จงยกมือของท่านมาเถิด อุษมาน!" ท่านอับดุลเราะห์มาน ได้ให้สัตยาบัน (บัยอะฮฺ) แก่ท่านอุษมาน เป็นท่านแรก จากนั้น ท่านอลี ก็ได้ให้สัตยาบันกับท่านอุษมาน และมวลชนชาวมะดีนะฮฺก็ได้ทยอยเข้ามาให้สัตยาบันกับท่านในที่สุด

รายงานเกี่ยวกับการให้สัตยาบัน (บัยอะฮฺ) แก่ท่านอุษมาน เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ นี้ ปรากฏอยู่ในหนังสือ 'เศาะฮีหฺ อัล-บุคอรี' อย่างครบถ้วน

นอกจากนี้ ยังมีรายละเอียดเพิ่มเติมที่บันทึกในหะดีษ เศาะฮีหฺ (หะดีษที่ถูกต้อง) ว่า ท่านอับดุลเราะห์มาน บิน เอาฟ์ ได้ใช้เวลาในการดำเนินการคัดเลือกถึงสามวัน ท่านได้ทำการสอบถามและปรึกษาหารือกับบรรดาชาวมุฮาญีรีนและชาวอันศอรในนครมะดีนะฮฺอย่างถี่ถ้วน จนกระทั่งท่านได้กล่าวสรุปว่า: "ขอสาบานด้วยพระนามแห่งอัลลอฮฺ! ข้าพเจ้าได้สอบถามไปถึงทุกครัวเรือนของชาวมุฮาญีรีนและชาวอันศอรแล้ว และข้าพเจ้ามิพบผู้ใดเลย ที่ไม่ปรารถนาจะเลือกท่านอุษมาน"

ดังนั้น เรื่องราวการให้สัตยาบันแก่ท่านอุษมานนี้ มิได้เกิดขึ้นอย่างทันทีทันใด หากแต่เป็นกระบวนการคัดเลือกที่ท่านอับดุลเราะห์มาน ได้ดำเนินการอย่างรอบคอบเป็นเวลาสามวัน ภายหลังจากที่ท่านได้รับมอบหมายอำนาจการตัดสินใจจากท่านอลีและท่านอุษมานแล้ว ก่อนที่ท่านจะทำการเลือกท่านอุษมานในที่สุด

เป็นที่น่าเสียใจยิ่งนัก ที่ในยุคสมัยปัจจุบัน เราได้พบเห็นตำราประวัติศาสตร์สมัยใหม่ จำนวนไม่น้อย ที่นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับชีวประวัติของบรรดาเคาะหะบะฮฺ โดยมีได้อ้างอิงจากรายงานที่ถูกต้องเชื่อถือได้ดังที่ปรากฏในหนังสือ 'เศาะหิหฺ อัล-บุคอรี' หากแต่กลับไปนำเสนอเรื่องเล่าอันเป็นเท็จ ซึ่งส่วนใหญ่มักเป็นรายงานที่มาจาก อับู มิกนัฟ ดังที่ปรากฏในตำรา 'ตาริค อัฏ-ฏะฮาษะบะรียะ' ในที่นี้ ข้าพเจ้าใคร่ขอเสนอตัวบทของเรื่องเล่านี้ [เพื่อให้ท่านผู้อ่านได้พิจารณาเปรียบเทียบกับรายงานที่ถูกต้องที่เราได้นำเสนอไปก่อนหน้านี้:]

[ตามเรื่องเล่าฉบับนี้นั้น] เมื่อท่านอุมร์ บิน อัล-ค็อฏฏอบ ได้รับบาดเจ็บจากการถูกลอบแทง มีบุคคลผู้หนึ่งได้เรียนเสนอท่านว่า "โอ้ ท่านอะมีรุล-มุอฺมินีน! โปรดสั่งเสียและแต่งตั้งเคาะลีฟะฮฺคนต่อไปด้วยเถิด" ท่านอุมร์ตอบว่า: "ข้าพเจ้าจะแต่งตั้งผู้ใดเล่า? หากอับู อุบัยดะฮฺ บิน อัล-ญุรรอห์ ยังมีชีวิตอยู่ ข้าพเจ้าก็จะแต่งตั้งเขา แล้วหากพระเจ้าของข้าพเจ้าทรงสอบถามข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจะได้ตอบว่า ข้าพเจ้าได้ยินนบีของพระองค์กล่าวว่า เขาเป็นผู้ที่อัลลอฮฺทรงไว้วางใจได้ของประชาชาตินี้"

และหากสาละม บ่าวของอับู หุซัยฟะฮฺ ยังมีชีวิตอยู่ ข้าพเจ้าก็จะแต่งตั้งเขา แล้วหากพระเจ้าของข้าพเจ้าทรงสอบถามข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจะได้ตอบว่า ข้าพเจ้าเคยได้ยินนบีของพระองค์กล่าวว่า สาละมมีความรักต่ออัลลอฮฺอย่างมาก" จากนั้น มีชายคนหนึ่งได้กล่าวขึ้นว่า: "ท่านจะให้ข้าพเจ้าชี้แนะบุคคล (ที่จะเป็นเคาะลีฟะฮฺ) ให้ท่านไหม? นั่นคือ อับดุลลอฮฺ บิน อุมร์อย่างไรเล่า?" ท่านอุมร์กล่าวตอบด้วยความไม่พอใจว่า: "ขออัลลอฮฺทรงจัดการกับท่านเถิด! ขอสาบานด้วยพระนามแห่งอัลลอฮฺ ข้าพเจ้ามิปรารถนาเช่นนั้นเลย! อะไรกันเล่า! ท่านจะให้ข้าพเจ้าแต่งตั้งบุรุษผู้ที่ยังไม่กล้าตัดสินใจหย่าภรรยาของตนเองกระนั้นหรือ?!" "พวกเราไม่มี

ความจำเป็นต้องให้ท่าน (อับดุลลอฮฺ บิน อุมร์) เป็นผู้นำเลย! ข้าพเจ้ามีเห็นว่าคนที่คนในครอบครัวของข้าพเจ้าจะได้ตำแหน่งผู้นำ เป็นสิ่งที่น่าชื่นชมควรค่าแก่การปรารภนา หากตำแหน่งนี้เป็นสิ่งที่ดีงามแล้วไซ้ พวกเรา (ครอบครัวของฉัน) ก็ได้รับส่วนที่ดีงามจากมันไปแล้ว (ในยุคก่อนหน้า) แต่หากตำแหน่งนี้เป็นสิ่งเลวร้าย ขอให้ความเลวร้ายนั้น จงพ้นไปจากวงศ์ตระกูลของ อุมร์ เกิด! เพียงพอแล้ว ที่จะมีบุคคลเพียงคนเดียวจากวงศ์ตระกูลของ อุมร์ จะต้องถูกสอบสวนและถูกถามถึงอำนาจที่เกี่ยวข้องกับประชาชาติของมุฮัมมัด สำหรับตัวข้าพเจ้านั้น ข้าพเจ้าได้ทุ่มเทและแบกรับภาระอันหนักอึ้งมาแล้วอย่างเต็มที่ และทำให้ครอบครัวต้องประสบความยากลำบากไปด้วย หากข้าพเจ้าสามารถรอดพ้น (จากวันพิพากษา) ได้แบบเสมอตัว คือไม่มีบาปและไม่ได้บุญ ข้าพเจ้าก็ยินดีแล้ว! และจงดูเถิด! หากข้าพเจ้าจะแต่งตั้งผู้ใด ผู้ที่ดีกว่าข้าพเจ้าก็ได้เคยแต่งตั้งมาก่อนแล้ว (คือท่านอับบัส) และหากข้าพเจ้าจะปล่อยเรื่องนี้ไว้ (ไม่แต่งตั้งใครเป็นการเฉพาะ) ผู้ที่ดีกว่าข้าพเจ้าก็ได้เคยปล่อยเรื่องนี้มาก่อนแล้ว (คือท่านเราะสูลุลลอฮฺ ศ็อลลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม) อัลลอฮฺผู้ทรงสูงส่ง จะไม่ทรงปล่อยให้ศาสนาของพระองค์ต้องสูญหายไปอย่างแน่นอน"

ณ เวลาเย็น พวกเขาได้กลับเข้ามา แล้วกล่าวว่า "โอ้ ท่านผู้นำแห่งศรัทธาชน หากท่านจะแต่งตั้งเคาะลีฟะฮฺ (ผู้สืบทอดอำนาจ) ก็คงจะเป็นการดี" ท่านผู้นำตอบว่า "เมื่อครู่ข้าพเจ้าได้ปรึกษากับพวกท่านแล้ว ข้าพเจ้าเห็นควรพิจารณาแต่งตั้งบุคคลที่จะมาปกครองพวกท่าน บุคคลนั้นเหมาะสมที่สุดในหมู่พวกท่านที่จะนำพาพวกท่านไปสู่สัจธรรม" ท่านขึ้นไปอาสียพลันความอ่อนเพลียก็เข้าครอบงำจนข้าพเจ้าผละมือกลับไป และข้าพเจ้าก็ได้ฝันเห็นชายคนหนึ่งเข้าไปในสวนที่เขาปลูกไว้ และเริ่มเก็บเกี่ยวทุกสิ่งทุกอย่าง ไม่ว่าจะเป็นผลอ่อนหรือผลสุกงอม แล้วนำมากองรวมกันไว้ใต้เท้าของเขา จากนั้นนี้ข้าพเจ้าจึงรู้ว่า อัลลอฮฺ (พระเจ้า) ทรงมีบัญชาจะเก็บชีวิตของอุมร์แล้ว และข้าพเจ้าไม่ปรารภนาที่จะแบกรับภาระนี้ทั้งในยามมีชีวิตอยู่และยามเสียชีวิต ขอให้พวกท่านยึดมั่นในบุคคลที่ท่านเราะสูลุลลอฮฺ (ศาสดา) ศ็อลลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม (ขอความสันติจงมีแด่ท่าน) ได้กล่าวไว้ว่า "พวกเขาคือส่วนหนึ่งของชาวสวรรค์" สะอีด บิน ซัยด์ บิน อัมร์ บิน นุฟัยล์ เป็นหนึ่งในพวกเขา แม้ข้าพเจ้าจะอนุญาตให้เขามีส่วนร่วม แต่ทว่าอีกหกคน คือ อาลีและอุ

ษมาน ซึ่งเป็นลูกหลานของอับดุลมะนาฟ และอับดุลเราะห์มานกับสะอัด ซึ่งเป็นน้ำของท่านเราะสุลุลลอฮฺ ค็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม และซุบัยรฺ บิน เอาวาม ผู้เป็นทั้งสาวกและลูกพี่ลูกน้องกับท่านเราะสุลุลลอฮฺ ค็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม และฎ็อลหะฮฺ อัล-ค็อยร์ บิน อุบัยดิลลาฮฺ จงให้พวกท่านเลือกคนหนึ่งในกลุ่มพวกเขา และหากพวกเขาแต่งตั้งผู้นำคนใด พวกท่านก็จงเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือที่ดีต่อเขา และผู้ใดได้รับมอบหมายหน้าที่ ก็จงปฏิบัติหน้าที่ของตนให้ครบถ้วนสมบูรณ์"

จากนั้นพวกเขาก็ออกไป อับบาสได้พูดกับอาลีว่า "ท่านอย่าเข้าไปร่วมกับพวกเขาเลย" อาลีตอบว่า "ข้าพเจ้าไม่ชอบความแตกแยก" อับบาสจึงกล่าวว่า "เช่นนั้นท่านก็จะได้เห็นสิ่งที่ท่านไม่ชอบ"

แล้วพวกท่าน (คณะชุรอ) ก็ออกไป (จากท่านอุมร์) แล้วเมื่อถึงตอนเช้า ท่านอุมร์ได้เรียกตัวบรรดาบุรุษทั้งหกท่านผู้เป็นสมาชิกคณะที่ปรึกษา คือ ท่านอลี, ท่านอุษมาน, ท่านสะอัด, ท่านอับดุลเราะห์มาน บิน เอาฟ, ท่านซุบัยรฺ บิน เอาวาม, และท่านฎ็อลหะฮฺ บิน อุบัยดิลลาฮฺ ท่านได้กล่าวว่า: "ข้าพเจ้าได้พิจารณาเรื่องนี้แล้ว และเห็นว่าพวกท่านคือแกนนำและผู้นำของชนอื่นๆ และอำนาจ (คิลาฟะฮฺ) นี้ จะต้องไม่ตกเป็นของผู้ใดนอกไปจากพวกท่าน และท่านเราะสุลุลลอฮฺ ค็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม ได้จากโลกนี้ไป ขณะที่ท่านมีความพึงพอใจต่อพวกท่าน" "ข้าพเจ้ามิได้วิตกกังวลว่าคนอื่นๆ จะประพฤติดีหรือไม่ดีกับพวกท่าน หากพวกท่านดำรงตนอย่างเที่ยงธรรม หากแต่ข้าพเจ้าเกรงว่า พวกท่านเองจะมีความขัดแย้งกันในกลุ่มพวกท่านแล้วจะทำให้ผู้อื่นๆ พลอยขัดแย้งไปด้วย" "ขอพวกท่านจงลุกขึ้น ไปที่บ้านของท่านหญิงอาอิชะฮฺ โดยขออนุญาตจากนางก่อน แล้วพวกท่านจงปรึกษาหารือกัน และจงเลือกบุคคลหนึ่งในหมู่พวกท่านขึ้นเป็นผู้นำเถิด" (รายงานนี้เสริมว่า) หลังจากนั้น ท่านอุมร์ได้กล่าว (แก้ไขคำสั่ง) ว่า: "อย่าได้เข้าไปในบ้านของท่านหญิงอาอิชะฮฺเลย หากแต่จงอยู่ปรึกษาหารือกันใกล้ๆ บริเวณนั้น" และท่าน (อุมร์) ได้วางศีรษะลงพักผ่อน ในขณะที่เลือดยังคงไหลรินออกมาจากบาดแผล

เมื่อพวกเขา (คณะชูรอ) ได้เข้ามา และเริ่มพูดคุยกันอย่างแผ่วเบา หลังจากนั้น เสียงพูดคุยก็เริ่มดังขึ้นเรื่อยๆ จน अबดุลลอฮฺ บิน อุมร์ ได้กล่าวขึ้นด้วยความตกใจว่า: "สُبْحَانَ اللَّهِ! อะมีรุล-มุอ์มินีน ยังไม่ทันจะเสียชีวิตเลยนะ!" คำกล่าวนี้ทำให้ท่านอุมร์ได้ยืน และตื่นขึ้นมา ท่านจึงกล่าวว่า: "ขอพวกท่านจงพักเรื่องนี้ไว้ก่อนเถิด! เมื่อข้าพเจ้าเสียชีวิตลงแล้ว ก็ให้พวกท่านหารือกันเป็นเวลาสามวัน และจงให้ ศุหัยบ์ นำละหมาดให้ผู้คนในช่วงสามวันนี้ และจงอย่าให้ถึงวันที่สี่ โดยที่พวกท่านยังมีได้เลือกผู้นำคนหนึ่งจากในหมู่พวกท่านได้แล้วเป็นอันขาด และจงให้ अबดุลลอฮฺ บิน อุมร์ เข้ามาร่วมในกระบวนการดำเนินการ (การคัดเลือก) นี้ด้วย แต่อย่าให้เขามีสิทธิ์ในตำแหน่งผู้นำใดๆ และจงให้ ฎ็อลหะฮฺ ได้เข้ามามีส่วนร่วมกับพวกท่านด้วย หากเขาเดินทางมาถึงภายในสามวันนี้ ก็ให้เขาได้เข้าร่วมกับพวกท่าน แต่หากผ่านสามวันไปแล้ว โดยที่เขา (ฎ็อลหะฮฺ) มิได้เดินทางมาถึง พวกท่านก็จงดำเนินการตัดสินใจเรื่องราวของพวกท่านไปได้เลย ผู้ใดเล่า จะไปเชิญ ฎ็อลหะฮฺ มาให้ข้าพเจ้า?" ท่านสะอัด บิน อบี วักกอศ เรียงตอบว่า: "ข้าพเจ้าจะดำเนินการให้ท่านเอง และเขา (ฎ็อลหะฮฺ) จะไม่ขาดหายไปอย่างแน่นอน อินชาอัลลอฮฺ (หากอัลลอฮฺทรงประสงค์)" ท่านอุมร์กล่าวว่า: "ฉันก็หวังว่าเขาจะไม่ขาดหายไป อินชาอัลลอฮฺ และข้าพเจ้าคิดว่า ผู้ที่จะได้รับตำแหน่งนี้ ย่อมไม่พ้นไปจากบุคคลสองท่านนี้ คือ อลี และ อุษมาน

หาก อุษมาน ได้เป็น (เคาะลีฟะฮฺ) เขาย่อมเป็นคนที่มั่นคง หาก อลี ได้เป็น เขาเป็นคนที่แข็งแกร่ง และเขาก็คู่ควรที่สุดแล้ว ที่จะได้เป็นผู้แบกรับภาระในการนำพาประชาชาติให้ไปสู่ทางแห่งสัจธรรม

และหากพวกท่านจะแต่งตั้ง สะอัด ให้เป็นผู้นำ เขาก็เป็นคนที่เหมาะสม (ที่จะเป็นเคาะลีฟะฮฺ) ทว่า หากมิเช่นนั้นแล้ว ก็ขอให้ผู้ที่ขึ้นเป็นผู้นำ จงมอบหมายงานและเรียกใช้งานเขา เพราะฉันมิได้ปลดเขาออกจากตำแหน่ง อันเนื่องมาจากการคดโกงหรือการไร้ความสามารถ (ของเขา) แต่อย่างไรเลย และช่างเป็นบุคคลผู้มีความเฉลียวฉลาด หลักแหลมยิ่งนัก!

นั่นคือ อับดุลเราะห์มาน บิน เอาฟ์! เขาได้รับการปกป้อง (จากความผิดพลาด) โดยอัลลอฮ์! ขอพวกท่านจงฟังความคิดเห็นของเขาเถิด!"

และตามเรื่องเล่าฉบับนี้ ท่านอุมัรยังได้มีคำสั่งแก่บุคคลอื่นๆ เพื่อดำเนินการให้การประชุมคณะที่ปรึกษา (ชুরอ) เป็นไปตามที่ท่านปรารถนา อาทิ:

ท่านได้กล่าวแก่ อบู ฏ็อลหะฮฺ อัล-อันศอรียะเราะฎียัลลอฮุอันฮุ ว่า: "โอ้อบู ฏ็อลหะฮฺ เอ๋ย! นานมาแล้ว อัลลอฮ์ผู้ทรงสูงส่ง ได้ทรงทำให้อิสลามสูงส่งเพราะพวกท่าน (ชาวอันศอร)! ท่านจงคัดเลือกบุรุษผู้กล้าหาญห้าสิบท่านจากชาวอันศอร ให้พวกเขาทำการอารักขาและให้กำลังใจแก่บุคคลเหล่านี้ (สมาชิกคณะชুরอ) จนกว่าพวกเขาได้เลือกผู้นำคนหนึ่งในกลุ่มพวกเขาเสร็จสิ้น!"

ท่านได้กล่าวแก่ มิกดาด บิน อัล-อัสวัต เราะฎียัลลอฮุอันฮุ ว่า: "เมื่อพวกท่านได้นำร่างของข้าพเจ้าไปวางลงในหลุมฝังศพแล้ว ก็จงรวบรวมบุคคลเหล่านี้ (สมาชิกคณะชুরอ) ไว้จนกว่าพวกเขาจะได้เลือกผู้นำคนหนึ่งในกลุ่มพวกเขาเสร็จสิ้น!"

และท่านได้กล่าวแก่ ศุหัยบ์ อัร-รูมียะเราะฎียัลลอฮุอันฮุ ว่า: "ท่านจงนำละหมาดแก่พวกชนเป็นเวลาสามวัน (หลังจากข้าพเจ้าเสียชีวิต) และจงเรียก อลี, อุษมาน, ซุบัยร, สะอัด, อับดุลเราะห์มาน บิน เอาฟ์, และ ฏ็อลหะฮฺ (สมาชิกคณะชুরอ) เข้ามา และจงนำพา อับดุลลอฮฺ บิน อุมัร เข้ามาร่วมด้วย แต่อย่าให้เขามีสิทธิ์ในตำแหน่งผู้นำใดๆ และจงยืนอยู่เหนือศีรษะของพวกเขา (คอยดูแลการปรึกษาหารือ) หากพวกเขา (สมาชิกชুরอ) ทำท่านรวมกันได้ และพอใจกับบุคคลหนึ่งบุคคลใด แต่มีอีกหนึ่งท่านไม่ยินยอม ก็จงผ่าศีรษะของผู้นั้นเสีย! หรือจงใช้ดาบฟันศีรษะของเขา!

และหากที่ท่านรวมกันได้ และพอใจกับบุคคลหนึ่งบุคคลใด และอีกสองท่านไม่ยินยอม ก็จงฟันศีรษะของทั้งสองท่านนั้นเสีย! แต่หากมีสามท่านพอใจกับบุคคลหนึ่ง และอีกสามท่านพอใจกับอีกบุคคลหนึ่ง ก็จงให้ อับดุลลอฮฺ บิน อุมัร เป็นผู้ตัดสินใจ หากเขาตัดสินให้ฝ่ายใด ก็

จงเลือกบุคคลจากฝ่ายนั้นขึ้นเป็นผู้นำ แต่หากพวกเขาไม่พอใจกับการตัดสินใจของ अब्दুলลอฮ์ บิน อุมร์ ก็จงอยู่กับฝ่ายที่มี अब्ดุรเราะห์มาน บิน เอาฟ์ อยู่! และจงสังหารผู้ที่เหลือเสีย หากพวกเขาไม่พอใจกับบุคคลที่ผู้คนส่วนใหญ่ (ที่เหลือ) รวมกันเลือก"

[บทวิพากษ์และชี้แจงเรื่องเล่าอันน่ากังขา]

ข้าพเจ้าขอยืนยันว่า เรื่องเล่าฉบับยาวนี้ เป็นรายงานที่มาจาก อับู มิกนัฟ ซึ่งขัดแย้งอย่างชัดเจนกับรายงานที่ถูกต้องเชื่อถือได้ ซึ่งท่านอิมาม อัล-บุคอรี ได้คัดเลือกมาบันทึกไว้ ยิ่งไปกว่านั้น เรื่องเล่าฉบับนี้ยังมีส่วนเพิ่มเติมที่น่ารังเกียจและไม่สมเหตุสมผลเป็นอย่างยิ่ง อาทิ การที่กล่าวอ้างว่า ท่านอุมร์ได้อนุญาตให้ทำการสังหารบรรดาเศาะหาบะฮ์อาวุโสและผู้นำระดับสูงของประชาชาติอิสลามอย่าง ท่านอุษมาน, ท่านอลี, ท่านฎอลหะฮ์, ท่านซุบัยร, ท่าน अब्ดุรเราะห์มาน บิน เอาฟ์, และท่านสะอัด บิน อบี วักกอศ เพียงประเด็นนี้ประเด็นเดียว ก็เพียงพอที่จะแสดงให้เห็นว่า ท่านผู้อ่านรับรู้ถึงความเท็จและคำโกหกที่ปรากฏในรายงานฉบับนี้ได้แล้ว นอกจากนี้ ใครเล่าจะกล้าลงมือทำการสังหารบุคคลสำคัญเช่นนี้ได้ในความเป็นจริง? และเขาจะได้รับการยินยอมให้กระทำการเช่นนั้นได้จริงหรือ?

เรื่องเล่าฉบับนี้ มิใช่อื่นใดเลย นอกจากการแต่งเติมและใส่ร้ายป้ายสีอันเป็นเท็จ และยังมีส่วนที่บอกเป็นนัย อย่างเปิดเผย ถึงการกล่าวอ้างว่า ท่านอลี คือบุคคลผู้มีความชอบธรรมที่จะดำรงตำแหน่งเคาะลีฟะฮ์มากที่สุด

2- ความชอบธรรมและสถานะอันสูงส่งของท่านอุษมานกับตำแหน่งเคาะลีฟะฮ์

ผู้คนได้ไปรวมตัวกันที่ท่านอุษมาน บิน อฟฟาน เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ และได้ให้สัตยาบัน (บัยอะฮ์) กับท่าน แท้จริงแล้ว ท่านอุษมาน บิน อฟฟาน เป็นบุคคลผู้มีความชอบธรรมและคู่ควรอย่างยิ่งยวด ในการดำรงตำแหน่งเคาะลีฟะฮ์ต่อจากท่านอุมร์ ท่านคือเศาะหาบะฮ์แห่งท่านเราะสูล

ลลอฮ์ คือลัทธิล่อล่อลัทธิอะลัทธิที่มีความประเสริฐและมีสถานะสูงส่งที่สุด เป็นรองเพียงท่านอบู บักร อัศ-ศิดดีก และท่านอุมร์ บิน อัล-ค็อฏฏอบ เราะฎียัลลอฮูอันฮูมา เท่านั้น

สิ่งนี้ได้รับการยืนยันจากรายงานของท่านอิบนุ อุมร์ เราะฎียัลลอฮูอันฮูมา ซึ่งท่านได้เล่าว่า: "ภายหลังจาก (สมัยของ) ท่านเราะสูลุลลอฮ์ คือลัทธิล่อล่อลัทธิอะลัทธิแล้ว พวกเรา (เศาะหาบะฮ์) ไม่เคยเปรียบเทียบหรือจัดลำดับว่าผู้ใดดีกว่าท่านอบูบักรเลย จากนั้น (เราก็จัดลำดับว่าดีที่สุดคือ) ท่านอุมร์ จากนั้น (ดีที่สุดคือ) ท่านอูษมาน หลังจากนั้น พวกเราก็มปล่อยให้บรรดาเศาะหาบะฮ์ของท่านเราะสูลุลลอฮ์ คือลัทธิล่อล่อลัทธิอะลัทธิที่เหลืออยู่ไว้ โดยมีได้ทำการเปรียบเทียบหรือจัดลำดับว่าผู้ใดดีกว่ากันในระหว่างพวกท่านอีก"

และในบางรายงาน ท่านอิบนุ อุมร์ ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า: "และท่านเราะสูลุลลอฮ์ คือลัทธิล่อล่อลัทธิอะลัทธิ ก็ได้ยินพวกเรา (ทำการจัดลำดับเช่นนี้) และท่านก็ได้แสดงท่าทีรังเกียจหรือคัดค้านแต่น้อย" (บ่งชี้ว่าท่านยอมรับในการจัดลำดับนี้)

และเกี่ยวกับ การให้สัตยาบัน (บัยอะฮ์) แก่ท่านอูษมาน เราะฎียัลลอฮูอันฮูมา นี้ ท่านอับดุลลอฮ์ บิน มัสอูด เราะฎียัลลอฮูอันฮูมา ได้กล่าวไว้ว่า: "แท้จริงแล้ว พวกเราได้ทำการแต่งตั้งบุคคลผู้ซึ่งมีสถานะสูงส่งที่สุด"

[การจัดลำดับความประเสริฐในหมู่เคาะลีฟะฮ์ผู้ทรงคุณธรรม และหลักการของอะฮ์ลุล-สุนนะฮ์]

ด้วยเหตุนี้ บรรดาอิมามผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่าน อาทิ ท่านอิมาม อัยยูบ บิน อปี ตะมีมะฮ์ อัศ-ศิดดียานียฺ, ท่านอิมาม อะหมัด บิน หัมบัล, และท่านอิมาม อัต-ตารุ กุญญียฺ ได้กล่าวว่า: "บุคคลใดก็ตามที่จัดลำดับให้ ท่านอลี บิน อปี ฏอลิบ มีสถานะสูงส่งกว่า ท่านอูษมาน บิน อัฟฟาน แล้วไซ้ แท้จริงแล้ว เขาผู้นั้นได้กล่าวหาบรรดาชาวมุฮาญีรีนและชาวอันศอรอย่างร้ายแรงแล้ว" คำกล่าวนี้มีพื้นฐานมาจากข้อเท็จจริงที่ ท่านอับดุลเราะห์มาน บิน เอาฟ์ ได้ยืนยันไว้ในกระบวนการคัดเลือกเคาะลีฟะฮ์ว่า: "ขอสาบานด้วยพระนามแห่งอัลลอฮ์! ข้าพเจ้าได้สอบถาม

ไปถึงทุกครัวเรือนของชาวมุฮัมหมัดและชาวอันศอรแล้ว และข้าพเจ้ามิพบผู้ใดเลย ที่ไม่
ปรารถนาจะเลือก ท่านอุษมาน ทุกคนต่างปรารถนาในตัวอุษมาน"

และท่านอุษมาน บิน อฟฟาน ก็ได้รับการให้สัตยาบัน (บัยอะฮฺ) จากปวงชนชาวมุสลิม
ทั้งหมดโดยถ้วนทั่ว

ท่านอิมาม อะหมัด บิน หัมบัล เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ได้กล่าวถึงการให้สัตยาบันแก่ท่านอุ
ษมานว่า: "มิเคยมีกลุ่มชนใดได้รับการให้สัตยาบันอย่างท่วมท้น เท่ากับที่อุษมานได้รับเลย"

และหลักการที่ชาวอะฮ์ลุล-สุนนะฮฺ วัล-ญะมาอะฮฺ ยึดถือ คือ บุคคลใดก็ตามที่จัดลำดับ
ให้ ท่านอลี มีสถานะนำหน้า ท่านอับบาส และท่านอุมร์ เขาผู้นั้นถือเป็นผู้ที่หลงผิดและเป็นชาวบิ
ดอะฮฺ (ผู้สร้างสิ่งใหม่ในศาสนา) ส่วนบุคคลใดที่จัดลำดับให้ ท่านอลี มีสถานะนำหน้า ท่านอุษมาน
เขาผู้นั้นได้กระทำความผิดพลาด ทว่า โดยทั่วไปแล้ว เขาผู้นั้นยังไม่ถูกจัดว่าเป็นผู้ที่หลงผิด หรือ
เป็นชาวบิदอะฮฺ แม้ว่าจะมีผู้รู้บางท่านได้กล่าวด้วยถ้อยคำอันหนักแน่นเกี่ยวกับผู้ที่จัดลำดับให้ ท่าน
อลี มีสถานะนำหน้า ท่านอุษมาน ว่า: "บุคคลใดก็ตามที่จัดลำดับให้ ท่านอลี มีสถานะนำหน้า
ท่านอุษมาน เท่ากับว่าเขาผู้นั้นได้กล่าวอ้างว่า บรรดาเศาะหาบะฮฺแห่งท่านเราะสูลุลลอฮฺ
คือลัทธิลัทธิอะฮ์ลุล-สุนนะฮฺ ได้ประพฤติกดโกงต่อหน้าที่ของพวกเขา ในการที่พวกเขาได้
ร่วมกันเลือก ท่านอุษมาน ให้มีสถานะเหนือกว่า ท่านอลี เราะฎิยัลลอฮุอันฮุมา ทั้งสอง"

บทที่ 2: ชีวิตประวัติโดยสังเขป: ท่านอะมีรุล-มุอฺมินีน อุษมาน บิน อัฟฟาน เราะฎียัลลอฮุอันฮุ

นามและเชื้อสายของท่าน

ท่านมีนามเต็มว่า อุษมาน บุตรของอัฟฟาน บุตรของ อบูล-อาศ บุตรของ อุมัยยะฮฺ บุตรของ अब್ದุซซัมส์ บุตรของ अब್ದุ มะนาฟ เชื้อสายของท่านบรรจบกับเชื้อสายของท่านนบี ค็อลลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม ณ ที่ अब್ದุ มะนาฟ

มารดาของท่านคือ ท่านหญิงฮัรวา บุตรสาวของ กะรีซ บุตรของ เราะบิอะฮฺ

และยาย (มารดาของมารดา) ของท่าน คือ ท่านหญิงอุมมุ หะกิม บุตรสาวของ अब್ದุ ลมุฏฏอลิบ ผู้ซึ่งเป็นป้าของท่านนบี ค็อลลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม

สมญานามและชื่อคุณยะฮ์ (ชื่อที่เริ่มต้นด้วยคำว่า อบู.. อุมมุ..) ของท่าน

ท่านอุษมาน บิน อัฟฟาน ได้รับสมญานามว่า 'ซุนนุรียน์' (ผู้เป็นเจ้าของรัศมีทั้งสอง) ด้วยเหตุที่ท่านได้สมรสกับบุตรธิดาของท่านเราะสุลุลลอฮฺ ค็อลลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม ถึงสองท่าน คือ ท่านหญิงรูกัยยะฮฺ และเมื่อท่านหญิงรูกัยยะฮฺเสียชีวิตลง ท่านก็ได้สมรสกับน้องสาวของนาง คือ ท่านหญิงอุมมุ กุลซุม

ท่านมีชื่อคุณยะฮ์ว่า อบู अब್ದิลลาฮฺ และ อบู อัมร์ ท่านได้เข้ารับอิสลามในยุคแรกๆ ด้วยคำเชิญชวนของท่านอบูบักร อัศ-ศิดดีก เราะฎียัลลอฮุอันฮุ และท่านเป็นหนึ่งในบรรดาเศาะหาบะฮฺกลุ่มแรกที่ได้อพยพไปยังดินแดนหะบะชะฮฺ (อบิซิเนีย) เพื่อหลีกเลี่ยงจากการกดขี่ หลังจากนั้นท่านก็ได้ร่วมอพยพ (ฮิจเราะฮฺ) ไปยังเมืองมะดีนะฮฺ

คู่ครองและบุตรธิดา

● คู่ครองผู้ทรงเกียรติ:

- ท่านหญิงรูกียะฮะฮฺ บุตรีของท่านเราะสูลุลลอฮฺ คีอัลลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม
- ท่านหญิงอุมมุ กุลซุม บุตรีของท่านเราะสูลุลลอฮฺ คีอัลลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม
- ท่านหญิงฟาติมะฮฺ บุตรสาวของ ฆ็อซวาน
- ท่านหญิงอุมมุ อัมร์ บุตรสาวของ ญันดับ
- ท่านหญิงฟาฏิมะฮฺ บุตรสาวของ วะลีด บิน अबดุษัมส์
- ท่านหญิงอุมมุ-บะนีน บุตรสาวของ อุโยนะฮฺ
- ท่านหญิงร็อมละฮฺ บุตรสาวของ ชัยบะฮฺ บิน เราะบิอะฮฺ
- ท่านหญิงนาอิละฮฺ บุตรสาวของ พระเราะพะเศาะฮฺ

● บุตรชาย:

- ท่าน अबดุลลอฮฺ (ผู้พี่)
- ท่าน अबดุลลอฮฺ (ผู้น้อง)
- ท่าน คอลิด
- ท่าน อะบาน
- ท่าน อุมร์
- ท่าน สะอีด
- ท่าน अबดุลมะลิก
- ท่าน อัมร์
- ท่าน อันบะสะฮฺ

● **ธิดา:**

- ท่านหญิงมัยยัม (องค์แรก)
- ท่านหญิงอุมมุ สะอีด
- ท่านหญิงอาอิชะฮฺ
- ท่านหญิงมัยยัม (อีกองค์หนึ่ง)
- ท่านหญิงอุมมุ-บะนีน

ความประเสริฐของท่าน

1- จากท่านอับดุลเราะหฺมาน บิน สะมุเราะฮฺ เราะฎิยัลลอฮุอันฮฺ ท่านได้เล่าว่า:

«جَاءَ عُثْمَانُ بْنُ عَفَّانَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِأَلْفِ دِينَارٍ فِي ثَوْبِهِ، حِينَ جَهَّزَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَيْشَ الْعُسْرَةِ، قَالَ: فَصَبَّهَا فِي حِجْرِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَجَعَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، يُقَلِّبُهَا بِيَدِهِ، وَيَقُولُ: " مَا ضَرَّ ابْنَ عَفَّانَ مَا عَمِلَ بَعْدَ الْيَوْمِ " يُرَدِّدُهَا مِرَارًا»

"เมื่อท่านเราะสูลุลลอฮฺ คือลัลลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม เตรียมจัดตั้งกองทัพอุสเราะฮฺ (กองทัพแห่งความยากลำบาก ในสงครามตะบูก) ท่านอุษมาน บิน อัฟฟาน ได้นำถุงบรรจุทองคำ หนึ่งพันดินาร์มาหาท่านนบี คือลัลลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม ในสภาพที่ทองคำนั้นอยู่ในผ้าของเขา แล้ว เขาก็ได้เททองคำจำนวนนั้นลงบนตักของท่านนบี คือลัลลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม ท่านนบีจึงใช้

พระหัตถ์พลิกมันไปมา และตรัสว่า 'สิ่งใดก็ตามที่บุตรแห่งอัฟฟาน (อุษมาน) จะได้กระทำหลังจากวันนี้ จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายแก่เขาได้อีกเลย!' ท่านกล่าวเช่นนั้นซ้ำแล้วซ้ำเล่า"

2- จากท่านอับู มูซา อัล-อัซอะรียฺ เราะฎียัลลอฮุอันฮุ ท่านได้เล่าว่า: ท่านอุษมาน ได้มาขออนุญาตเข้าพบท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม ท่านนบีจึงกล่าวแก่ข้าพเจ้าว่า:

«افْتَحْ وَبَشِّرْهُ بِالْجَنَّةِ عَلَى بَلْوَى تَكُونُ»

"จงไปเปิดทางให้เขาเข้าเถิด และจงแจ้งข่าวดีแก่เขาด้วยสรวงสวรรค์ พร้อมกับบททดสอบอันหนักอึ้งที่จะเกิดขึ้นในภายหลัง!"

3- จากท่านอนัส บิน มาลิก เราะฎียัลลอฮุอันฮุ ท่านได้เล่าว่า:

صَعِدَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَحَدًا وَمَعَهُ أَبُو بَكْرٍ، وَعُمَرُ،
وَعُثْمَانُ، فَزَجَفَ، وَقَالَ: «اسْكُنْ أَحَدًا، فَلَيْسَ عَلَيْكَ إِلَّا نَبِيٌّ، وَصِدِّيقٌ،
وَشَهِيدَانِ»

ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม ได้ขึ้นไปบนภูเขาอุหุด พร้อมกับท่านอับูบักร, ท่านอุมาร และท่านอุษมาน แล้วภูเขาอุหุดก็เกิดการสั่นไหว ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม จึงกล่าวว่า: "นั่งเถิด อุหุด! ที่อยู่บนเจ้านั้นมิได้มีผู้ใดอื่น นอกจากนบีหนึ่งท่าน, ผู้สัตย์จริงอย่างที่สุด (อัศ-คิติดิก) หนึ่งท่าน, และผู้ที่จะมีผลในภายหลัง (ชะฮีด) อีกสองท่าน" (หมายถึงท่านอุมารและท่านอุษมาน)

จากท่านอิบนุ อุมาร เราะฎียัลลอฮุอันฮุมา ท่านได้เล่าว่า:

خَرَجَ إِلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَاتَ يَوْمٍ فَقَالَ: «رَأَيْتُمْ
أَنفًا، كَأَنِّي أُعْطِيتُ الْمَقَالِيدَ وَالْمَوَازِينَ. فَأَمَّا الْمَقَالِيدُ فَهِيَ الْمَفَاتِيحُ،
فَوُضِعَتْ فِي كِفَّةٍ، وَوُضِعَتْ أُمَّتِي فِي كِفَّةٍ، فَرَجَحْتُ بِهِمْ، ثُمَّ جِئْتُ بِأَبِي
بَكْرٍ فَرَجَحَ بِهِمْ، ثُمَّ جِئْتُ بِعُمَرَ فَرَجَحَ بِهِمْ، ثُمَّ جِئْتُ بِعُثْمَانَ فَرَجَحَ، ثُمَّ
رُفِعَتْ». فَقَالَ لَهُ رَجُلٌ: فَأَيْنَ نَحْنُ؟ قَالَ: «أَنْتُمْ حَيْثُ جَعَلْتُمْ أَنْفُسَكُمْ»

ท่านเราะสูลุลลอฮฺ คือลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม ได้ออกมาหาพวกเราในวันหนึ่ง แล้วกล่าวว่า: "เมื่อสักครู่นี้ ข้าพเจ้าได้เห็น (ในความฝัน) ประหนึ่งว่าข้าพเจ้าได้รับมอบ ญะญะแห่งอำนาจ และ ตาซัง" "สำหรับญะญะแห่งอำนาจนั้น ก็คือ ญะญะ (ทั้งหลาย)" "แล้วข้าพเจ้าก็ถูกนำไปวางไว้บนพานด้านหนึ่งของตาซัง และประชาชาติของข้าพเจ้าถูกนำไปวางไว้อีกด้านหนึ่ง" "แล้วน้ำหนักของข้าพเจ้าก็หนักกว่าพวกเขา!" "จากนั้น อิบูบักร ก็ถูกนำมา (วางบนพานอีกด้านหนึ่ง) แล้วน้ำหนักของเขาหนักกว่าพวกเขา!" "จากนั้น อุมัร ก็ถูกนำมา แล้วน้ำหนักของเขาหนักกว่าพวกเขา!" "จากนั้น อุษมาน ก็ถูกนำมา แล้วน้ำหนักของเขาหนักกว่าพวกเขา!" "หลังจากนั้น ตาซังนั้นก็ถูกยกขึ้นไป แล้วมีชายคนหนึ่งถามท่านนบีว่า: "แล้วพวกเรา (ผู้ที่มาทีหลัง) อยู่ในตำแหน่งใดเล่า?" ท่านนบี คือลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม ตอบว่า: "พวกท่านก็อยู่ในตำแหน่งที่พวกท่านได้กระทำต่อตัวเองไว้ (ตามผลงานของพวกท่าน) นั่นเอง!"

หนึ่งในคำบอกเล่าลวงหน้าของท่านนบี

จากท่านมูรเราะฮฺ บิน กะอับ เราะฎิยัลลอฮุอันฮฺ ท่านได้เล่าว่า: "ข้าพเจ้าได้ยินท่านเราะฮ์
 สุลลอลอฮฺ ศ็อลลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม กล่าวถึงเหตุการณ์ความโกลาหล (พิตนะฮฺ) ต่างๆ และ

กล่าวว่ามันใกล้เข้ามาแล้ว" "แล้วมีบุรุษผู้หนึ่งเดินผ่านมา โดยมีผ้าคลุมใบหน้าไว้" "ท่านเราะสูลุลลอฮฺ คือลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม จึงกล่าวว่า 'บุรุษผู้นี้แหละ! ในวันนั้น เขาจะยังคงอยู่บนทางนำที่ถูกต้อง!' " ท่านมูเราะฮฺเล่าว่า: "ข้าพเจ้าจึงรีบเดินเข้าไปหาเขา ก็ปรากฏว่า บุรุษผู้นั้น คือ ท่านอุษมาน บิน อัฟฟาน นั่นเอง!"

และจากท่านหญิงอาอิชะฮฺ เราะฎิยัลลอฮุอันฮา ท่านได้เล่าว่า: ท่านเราะสูลุลลอฮฺ คือลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม ได้กล่าวแก่ท่านอุษมาน บิน อัฟฟาน ว่า:

«يَا عُثْمَانُ، إِنَّ وَلَّكَ اللَّهُ هَذَا الْأَمْرَ يَوْمًا، فَأَرَادَكَ الْمُنَافِقُونَ أَنْ تَخْلَعَ قَمِيصَكَ الَّذِي قَمَصَكَ اللَّهُ، فَلَا تَخْلَعْهُ»

"โอ้ อุษมานเอ๋ย! หากอัลลอฮฺผู้ทรงสูงส่ง ได้ทรงมอบหมายตำแหน่งนี้ (คิลาะฟะฮฺ) ให้แก่ท่านในวันใดวันหนึ่ง แล้วได้มีพวกมุนาฟิก (ผู้กลับกลอก) ประรณนาที่จะให้ท่านถอดอาภรณ์ (ตำแหน่งอันทรงเกียรติ) ที่อัลลอฮฺได้ทรงสวมมันให้กับท่านแล้วไซ้ร้ ท่านก็จงอย่าได้ถอดมันเป็นอันขาด!"

[ภาพรวมสมัยเคาะลีฟะฮฺและวาระสุดท้ายแห่งชีวิต]

สมัยแห่งการดำรงตำแหน่งเคาะลีฟะฮฺของท่านอุษมาน บิน อัฟฟาน เราะฎิยัลลอฮุอันฮุนั้น ถือเป็นยุคสมัยที่รุ่งเรืองแห่งเคาะลีฟะฮฺผู้ทรงธรรม แม้ต่อมาจะมีผู้คนที่ทั้งที่เป็นนักโกหก, ผู้มุ่งหมายให้เกิดความหลงผิด, และผู้ขาดความรู้ ได้พยายามทำการบิดเบือนภาพลักษณ์อันดีงามของท่านก็ตาม ในยุคสมัยของท่าน อาณาจักรแห่งอิสลามได้แผ่ขยายออกไปอย่างกว้างขวาง ความเป็นอยู่ที่ดีและความสงบสุขได้ปรากฏขึ้นทั่วทุกดินแดน และมีการจัดสรรปันส่วนต่างๆ เพิ่มพูนขึ้นอย่างมากมาย

ความรุ่งเรืองและความสำเร็จในการพิชิตดินแดนต่างๆ นี้ ได้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องในสมัยเคาะลีฟะฮ์ของท่านอุษมาน เป็นระยะเวลาถึง ๑๒ ปี หลังจากนั้น ความโกลาหล (ฟิตนะฮ์) ก็ได้อุบัติขึ้นในปีฮิจเราะฮ์ศักราชที่ ๓๕ เมื่อกลุ่มอันธพาลผู้เหี้ยมโหดและปราศจากความชอบธรรม ได้แสดงตนออกมาด้วยความอาฆาตมาดร้าย และได้ทำการสังหารท่าน (อุษมาน) อย่างอุกอาจภายในบ้านของท่านเอง ขณะที่ท่านกำลังอ่านอัลกุรอาน

บทที่ 3: เหตุการณ์สำคัญในสมัยเคาะลีฟะฮ์ ท่านอุษมาน บิน อффาน (ปีอิ จเราะฮ์ศักราชที่ ๒๓ - ๓๕)

สมัยแห่งการดำรงตำแหน่งเคาะลีฟะฮ์ของท่านอุษมาน บิน อффาน เราะฎียัลลอฮุอันฮุนั้น เป็นยุคที่เปี่ยมล้นไปด้วยความสำเร็จในการพิชิตดินแดนใหม่ๆ และกระบวนการพิชิตได้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลายาวนาน ในยุคสมัยของท่าน พรมแดนของรัฐอิสลามได้แผ่ขยายออกไปอย่างกว้างขวางที่สุด เท่าที่เคยปรากฏมาในสมัยของเคาะลีฟะฮ์ผู้ทรงธรรมทั้งสี่ท่าน ท่านได้อนุญาตให้ทำการสงครามทางทะเล ซึ่งเป็นสิ่งที่ท่านอุมร์เคยห้ามไว้ นำไปสู่การสู้รบและพิชิตเมืองต่างๆ เช่น เมืองไซปรัส โดยการนำของท่านมูอาวิยะฮ์ นอกจากนี้ ยังมีการพิชิตแคว้นสำคัญอื่นๆ อีกมากมาย อาทิ แคว้นอาเซอร์ไบจาน, อาร์มีเนีย, เมืองคาบูล, ซีستان และดินแดนอื่นๆ อีกเป็นจำนวนมาก และในสมัยของท่าน ยังเกิดสมรภูมิทางทะเลครั้งใหญ่ คือ สมรภูมิชาตุศ-เคาะวารี (สมรภูมิแห่งเสากระโดงเรือ)

ท่านยังได้ดำเนินการขยายอาครัมมัสยิดแห่งท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม ณ เมืองมะดีนะฮ์ และขยายมัสยิดอัล-หะรอม ณ นครมักกะฮ์ อีกด้วย

1- สมรภูมิปราบปรามในแคว้นแอฟริกา (ปี ฮ.ศ. ๒๗)

ในปีอิจเราะฮ์ศักราชที่ ๒๗ ท่านอะมีรุล-มุอฺมินีน อุษมาน บิน อффาน เราะฎียัลลอฮุอันฮุนั้น ได้มีบัญชาให้ ท่านอับดุลลอฮ์ บิน สะอัด บิน อปี อัซ-ซรรหฺ นำกองทัพบุสลิมออกไปทำสงครามปราบปรามในแคว้นแอฟริกา โดยท่านได้มอบหมายเงื่อนไขแก่ ท่านอับดุลลอฮ์ ว่า หากอัลลอฮ์ผู้ทรงสูงส่งประทานชัยชนะให้ท่านพิชิตแคว้นนั้นได้ ท่านจะได้รับส่วนแบ่งพิเศษจากทรัพย์สินที่ยึดได้ เป็นจำนวน ๔ เปอร์เซนต์

เขาได้นำทัพที่มีกำลังพลประมาณ ๑๐,๐๐๐ นาย เข้าพิชิตทั้งพื้นที่ราบและภูเขาของดินแดนนั้นได้สำเร็จ ผู้คนต่างพากันเข้ารับอิสลาม अबดุลลอฮฺ บิน สะอัด บิน อะบุส-สัรห์ ได้รับส่วนแบ่งทรัพย์สินหลายร้อยละสี และได้ส่งทรัพย์สินอีกร้อยละแปดสิบให้กับท่านอุษมาน ส่วนร้อยละสิบหกที่เหลือได้ถูกแบ่งปันแก่กองทัพ โดยพลทหารม้าได้รับคนละสามพันหน่วย (ซึ่งเป็นส่วนของตัวทหารหนึ่งพันหน่วย และส่วนของม้าสองพันหน่วย) ขณะที่ทหารเดินเท้าได้รับคนละหนึ่งพันหน่วย

2- สมรภูมิปราบปราม ญัรญีร์ และเผ่าเบอร์เบอร์ในแอฟริกา

เมื่อกองทัพมุสลิมภายใต้การนำของท่าน अबดุลลอฮฺ บิน อปี อัซ-สัรห์ เราะฎียัลลอฮุอันฮุ ได้มุ่งหน้าเข้าสู่แคว้นแอฟริกา ซึ่งมีกำลังพลประมาณ ๒๐,๐๐๐ นาย และมี ท่าน अबดุลลอฮฺ บิน อัช-ชุบัยร เราะฎียัลลอฮุอันฮุ ร่วมอยู่ในกองทัพนี้ด้วย ได้เผชิญหน้ากับกองทัพของชนเผ่าเบอร์เบอร์ ซึ่งนำโดยกษัตริย์ ญัรญีร์ ผู้มีกำลังพลมหาศาลถึงประมาณ ๑๒๐,๐๐๐ นาย (บ้างก็ว่า ๒๐๐,๐๐๐ นาย) เมื่อทัพทั้งสองเผชิญหน้ากัน กองกำลังของ ญัรญีร์ ได้ทำการโอบล้อมกองทัพมุสลิมไว้ ทหารมุสลิมต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่หนักหน่วงและน่าสะพรึงกลัว อย่างที่มิเคยประสบพบเห็นความโหดร้ายเช่นนี้มาก่อน

ในเวลานั้น ท่าน अबดุลลอฮฺ บิน อัช-ชุบัยร ได้สังเกตเห็นกษัตริย์ ญัรญีร์ กำลังประทับอยู่บนหลังม้า ท่ามกลางแนวทัพของเหล่าทหาร โดยมีข้ารับใช้หญิงสองคนคอยกางร่มที่ทำจากขนนกยูงให้ท่านอยู่เบื้องหลัง ท่านจึงได้ไปหากรรมการของกองทัพ (अबดุลลอฮฺ บิน อปี อัซ-สัรห์) และเรียนขอให้จัดส่งบุรุษผู้กล้าส่วนหนึ่ง เพื่อไปช่วยคุ้มกันด้านหลังให้ท่าน ท่านกล่าวว่า ท่านจะมุ่งหน้าไปจัดการกับกษัตริย์ ญัรญีร์ ด้วยตนเอง คณะผู้กล้าจำนวนหนึ่งได้ถูกจัดส่งไปพร้อมกับท่าน ท่าน अबดุลลอฮฺ บิน อัช-ชุบัยร ได้นำคณะ ทะลวงผ่านแนวรบของฝ่ายข้าศึกเข้าไป ฝ่ายข้าศึกอาจคิดว่าท่านมาเพื่อส่งสาส์นไปให้กษัตริย์ของพวกเขา เมื่อท่านเข้าใกล้กษัตริย์ ญัรญีร์ ท่านได้สัมผัสได้ถึงภัยอันตรายที่กำลังคุกคาม จึงรีบควมม้าหนีไปอย่างรวดเร็ว ทว่า ท่าน अबดุลลอฮฺ บิน อัช-ชุบัยร

ยร ได้ไล่ตามไปทัน และใช้หอกของท่านแทงเข้าที่ตัวกษัตริย์ยูรณูร์ แล้วตามด้วยดาบของท่าน จากนั้น ท่านได้ตัดศีรษะของกษัตริย์ และนำไปเสียไว้ที่ปลายหอก พร้อมเปล่งเสียงสดุดี 'อัลลอฮ์ อักบาร์!'

เมื่อบรรดาชนเผ่าเบอร์เบอร์ได้เห็นศีรษะของผู้นำของตน ก็เกิดความแตกตื่นตกใจ และพากันวิ่งหนีกระเจิงไปในทุกทิศทาง ประดุจสัตว์ป่าที่แตกฝูงหนีภัย กองทัพมุสลิมจึงไล่ติดตามสังหาร และจับกุมเชลยศึกได้เป็นจำนวนมาก มุสลิมได้รับทรัพย์สินและทรัพย์สินจำนวนมาก เหตุการณ์อันยิ่งใหญ่นี้เกิดขึ้น ณ เมืองที่เรียกกันว่า สบิตลา (Sbeitla) ซึ่งห่างจากเมืองไครวานไปประมาณสองวันเดินทาง และนี่นับเป็นเหตุการณ์แรกที่ทำให้ ท่านอับดุลลอฮ์ บิน อัส-ซุบัยร เราะฎียัลลอฮุอันฮุ เป็นที่รู้จักและเลื่องลือในความกล้าหาญ

3- สมรภูมิตุศ-เศาะวารี (สมรภูมิแห่งเสากระโดงเรือ) (ปี ฮ.ศ. ๓๑)

[ในปีฮิจเราะฮ์ศักราชที่ ๓๑ สมรภูมิตุศ-เศาะวารีครั้งยิ่งใหญ่ได้อุบัติขึ้น] คอนสแตนติน โอรสของจักรพรรดิเฮอรัคลิส ได้รวบรวมกองกำลังผสมระหว่างชาวโรมันและชาวเบอร์เบอร์จำนวนมากมาเพื่อเข้าสู้รบกับกองทัพมุสลิมของ ท่านอับดุลลอฮ์ บิน สะอัด บิน อบี อัส-สัรหฺ กองเรือของฝ่ายข้าศึกมีถึง ๕๐๐ ลำ และได้มุ่งหน้าเข้าประชิดกองเรือมุสลิม ซึ่งนำโดยท่านอับดุลลอฮ์ ณ น่านน้ำใกล้เคียงแคว้นโมร็อกโก

เมื่อกองทัพทั้งสองฝ่ายเข้าอยู่ในระยะที่มองเห็นกัน คำคั้นนั้น ฝ่ายโรมันและเบอร์เบอร์ได้ใช้เวลาไปกับการสวดอ้อนวอนต่อไม้กางเขน ในขณะที่กองทัพมุสลิมได้ใช้เวลาไปกับการละหมาดและอ่านอัลกุรอาน เมื่อรุ่งอรุณมาถึง ท่านอับดุลลอฮ์ บิน อบี อัส-สัรหฺ ได้จัดกระบวนทัพบนเรือและกำชับให้เหล่าทหารรำลึกถึงอัลลอฮ์ และอ่านอัลกุรอาน

ในช่วงแรก กระแสลมเป็นใจแก่ฝ่ายโรมันและเบอร์เบอร์ ทว่า ต่อมา ลมก็ได้ส่งลง บรรดามุสลิมได้ตะโกนท้าทายพวกเขาว่า "หากพวกท่านปรารถนาจะสู้รบ ก็จงเข้ามาเถิด!" หลังจากนั้นไม่นาน อัลลอฮ์ผู้ทรงสูงส่งก็ได้ทรงประทานชัยชนะให้แก่กองทัพมุสลิม คอนสแตนตินและ กองทัพของเขาพ่ายแพ้และหลบหนีไป ท่านอับดุลลอฮ์ บิน อบี อัส-สัรหฺ ได้ปักหลักอยู่ ณ สถานที่ ชาติุศ-เศาะวารี ต่ออีกหลายวัน ในฐานะผู้ได้รับความช่วยเหลือจากอัลลอฮ์และผู้มีชัย

4- การดำเนินการขยายอาครัมัยิตแห่งท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม ณ เมืองมะดีนะฮ์

5- การจัดตั้งกองเรือรบทางทะเลเป็นครั้งแรก

6- รวมอัลกุรอานเป็นครั้งที่สอง

[รวมมุศหฟให้เป็นหนึ่งเดียว] ท่านได้มอบหมายภารกิจอันทรงเกียรตินี้ให้แก่คณะบุคคล ผู้ทรงความรู้ ๔ ท่าน ประกอบด้วยชาวกุร็อยช์ ๓ ท่าน และชาวอันศอร ๑ ท่าน

ได้แก่ ท่านอับดุลลอฮ์ บิน อัส-ซุบัยรฺ, ท่านสะอีด บิน อัล-อาศ, และท่านอับดุลเราะห์มาน บิน อัล-หาริษ จากเผ่ากุร็อยช์

และท่านซัยด์ บิน ซาบิต จากชาวอันศอร

เมื่อการรวบรวมและจัดทำ มุศหฟฉบับมาตรฐานของท่านอุษมาน สำเร็จลุล่วงแล้ว ได้มีการคัดลอกและจัดส่งไปยังหัวเมืองใหญ่ต่างๆ ของรัฐอิสลาม ท่านอุษมาน มิได้เพียงจัดส่ง มุศหฟเหล่านี้ไปเป็นแหล่งอ้างอิงสำหรับชาวมุสลิมเท่านั้น แต่ยังสามารถจัดส่งผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่าน (กิรออะฮ) อัลกุรอานที่รอบรู้ ไปพร้อมกับ มุศหฟ แต่ละฉบับ เพื่อทำการสอนการอ่านอัลกุรอานให้แก่ปวงชนชาวมุสลิม ให้สอดคล้องกับ มุศหฟ เล่มนี้ และตามแนวทางที่ถูกต้อง

ท่านได้มอบหมายให้ ท่านซัยด์ บิน ซาบิต เป็นอาจารย์ผู้สอน ณ เมืองมะดีนะฮฺ, ท่านอับดุลลอฮฺ บิน อัล-สาอิบ ณ นครมักกะฮฺ, ท่านมุฏีเราะฮฺ บิน ซิฮาบ ณ แคว้นฮาม, ท่านอามिर บิน อับดุล ก๊อยส์ ณ เมืองบศเราะฮฺ, และท่านอบู อับดุลเราะห์มาน อัล-สุละมีย์ ณ เมืองกูฟะฮฺ ส่วนมุศหฟ ฉบับที่หก ซึ่งเป็นฉบับต้นแบบ ได้อยู่กับตัวท่านอุษมานเอง ณ เมืองมะดีนะฮฺ และต่อมาถูกเรียกขานว่า 'มุศหฟ อิมาม' (ฉบับผู้นำ)

บทที่ 4 ปฐมบทแห่งความโกลาหล (พิตนะฮ)

ความโกลาหลได้เริ่มต้นขึ้นในปีอิจเราะฮศักราชที่ ๓๔ เมื่อมีบุคคลผู้มีจิตใจต่ำทรามและขาดสติปัญญาบางส่วน ได้พยายามก่อการต่อต้าน ท่านอะมีรุล-มุอ์มินีน อุษมาน บิน อ์ฟฟาน เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ทว่า ท่านอุษมานได้ทำการจับกุมพวกเขา ตักเตือนถึงความผิดพลาดในการกระทำของพวกเขา และได้ปล่อยตัวไป แต่บุคคลเหล่านั้นหาได้สำนึกผิดไม่ กลับไปรวบรวมผู้คนมาเพิ่มเติม และเดินทางออกมาจากถิ่นฐานของตนเป็นครั้งที่สองในปีอิจเราะฮศักราชที่ ๓๕ โดยแสวงหาที่จะเดินทางไปประกอบพิธีหัจญ์ และได้เคลื่อนผ่านนครมะดีนะฮของท่านเราะสุลุลลอฮ์ ค็อลลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม จากนั้น ก็ได้ทำการปิดล้อมที่พำนักของท่านอะมีรุล-มุอ์มินีน อุษมาน บิน อ์ฟฟาน การปิดล้อมดำเนินไปเป็นระยะเวลาถึงสี่สัปดาห์ และในช่วงเวลาดังกล่าว ท่านอุษมาน ถูกกีดกันจากทุกสิ่ง แม้กระทั่งการไปละหมาดที่มัสยิดของท่านนบี จนในที่สุด พวกอันธพาลเหล่านั้นก็ได้ทำการสังหารท่านให้ถึงแก่วาระแห่งการพลีชีพ (ชะฮาดะฮ)

สาเหตุแห่งความโกลาหล

ต้นเหตุประการสำคัญประการที่ 1: อับดุลลอฮฺ บินสะบะฮ์ ขาวยิวผู้หนึ่ง

ปราชญ์ในอดีตต่างเห็นพ้องต้องกันถึงการมีอยู่จริงของบุคคลผู้นี้ ถึงขนาดที่พวกเขาได้อ้างอิงถึงนิกายหนึ่งว่ามีรากฐานมาจากอับดุลลอฮฺ บินสะบะฮ์ และเรียกขานนิกายนั้นว่า "สะบะฮียะฮ" (หรือ สะบาอียะฮ) พร้อมทั้งเชื่อมโยงแนวคิดเฉพาะหลายประการเข้ากับนิกายดังกล่าว

อย่างไรก็ตาม มีผู้ที่ปฏิเสธการมีตัวตนของเขาเช่นกัน หนึ่งในนั้นคือ มุรตะฎอ อัล-อัสกะรียฺ ในหนังสือของเขาชื่อ “อับดุลลอฮฺ บินสะบะอ์ และตำนานจอมปลอมอื่นๆ” (หรือ “เรื่องเหลวไหลอื่นๆ”)

อีกท่านหนึ่งที่ปฏิเสธการมีอยู่จริงของอิบนุสะบะอ์คือ ฎอฮา หุสัยนฺ ในงานเขียนของเขาเรื่อง “อะลีและวงศ์วานของท่าน และคนอื่นๆ” สำหรับฎอฮา หุสัยนฺ นั้น แนวทางการปฏิเสธของเขามีได้แปลกใหม่ไปจากเดิม กล่าวคือ เขามักจะตั้งข้อสงสัยต่อสิ่งที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางและชัดเจนอยู่แล้ว ดังเช่นที่ปรากฏในหนังสือของเขาเกี่ยวกับกวีญาคูญายิลียะฮฺ ซึ่งเขาปฏิเสธเรื่องการสร้างกะอ์บะฮ์โดยนบีอิบรอฮีมและนบีอิสมาอีล (อะลัยฮิมัสสลาม) โดยอ้างว่า “แม้คัมภีร์อัลกุรอานจะกล่าวถึงเรื่องนี้ ก็ไม่จำเป็นว่ามันจะต้องเกิดขึ้นจริง” นับเป็นการดำเนินรอยตามแนวทางการตั้งคำถามต่อทุกสรรพสิ่ง

ในส่วนของอัล-อัสกะรียฺ เขาพยายามสร้างความสับสนแก่ผู้อื่น โดยอ้างว่าวิธีการของตนเป็นไปตามหลักวิชาการ เขาได้รวบรวมหะดีษและรายงานต่างๆ ที่กล่าวถึงอิบนุสะบะอ์ และสรุปว่าข้อมูลเหล่านั้นทั้งหมดมาจากสายรายงานของ ซัยฟฺ บินอุมร์ ซึ่งเขาถือว่าเป็นบุคคลที่ไม่น่าเชื่อถือ (หรือ “จอมโกหก”) ด้วยเหตุนี้ อัล-อัสกะรียฺจึงสรุปว่าอิบนุสะบะอ์ไม่มีตัวตนจริง ทว่า ข้อกล่าวอ้างนี้มีความคลาดเคลื่อนในหลายประการ

[บทความที่เกี่ยวข้องกับอับดุลลอฮฺ บิน สะบะอ์]

1. บันทึกของอิบนุอะสากร: ได้อ้างอิงรายงานจากสายของอัมมาร์ อัต-ดะฮฺนียฺ ซึ่งรับมาจากอะบฺดุล-ฎุฟัยล์ และจากสายของซุบะฮ์ บินสะละมะฮ์ ซึ่งรับมาจากซัยด์ บินวะฮ์บี โดยทั้งสองสายต่างกล่าวถึงเหตุการณ์ที่อับดุลลอฮฺ บิน สะบะอ์ ถูกนำตัวไปพบกับท่านอาลี ข้อสังเกตคือ รายงานเหล่านี้มิได้มาจากสายของซัยฟฺ บิน อุมร์ แต่อย่างใด

2. นักวิชาการซีอะฮ์: นักประวัติศาสตร์และนักหะดีษจำนวนมากของชาวซีอะฮ์ รวมถึงบทความวิชาการต่างๆ ล้วนยืนยันถึงการมีอยู่ของบุคคลผู้นี้ในบันทึกของตน

- **นุบาคทีย** นักวิชาการผู้ล่งลับในศตวรรษที่สามแห่งอิหร่านได้ระบุในหนังสือ 'ฟิร็อก อัช-ซีอะฮ์' ของเขาว่า หลังจากที่ได้กล่าวถึงทัศนะอันหลากหลายของอิบนุสะบะอ์แล้ว เขาก็ได้กล่าวเสริมว่า นิกายนี้เป็นที่รู้จักกันในนาม 'อัศ-สะบะอียะฮ์' ซึ่งหมายถึงพลพรรคของอับดุลลอฮ์ บิน สะบะอ์ นั่นเอง

- **กิชซี** ได้บันทึกไว้ในหนังสือ 'ริฎาลุช-ซีอะฮ์' ของเขาว่า อะบูญะอ์ฟัร (ขอความสันติจงมีแด่ท่าน) ได้เล่าว่า อับดุลลอฮ์ บิน สะบะอ์ อ้างตนเป็นศาสดา และยังกล่าวอ้างว่า ท่านผู้นำแห่งศรัทธาชน (ขอความสันติจงมีแด่ท่าน) คือองค์อัลลอฮ์เอง

อนึ่ง ยังมีรายงานอีกหลายบทจากท่านญะอ์ฟัร อัศ-ศอดิก (ขอความสันติจงมีแด่ท่าน) ที่กล่าวถึงอับดุลลอฮ์ บิน สะบะอ์ โดยมีการกล่าวถึงถึงมากกว่าห้ารายงานด้วยกัน ซึ่งรวมถึงรายงานจากบุคคลดังต่อไปนี้:

- **เศาะดุก** ในผลงานของท่าน 'มัน ลา ยะห์ญ์รุซุส-พะกีฮ์'
- **ญุซัย** ปรมาจารย์ผู้ทรงอิทธิพลของกลุ่มนี้
- **มัจญ์ลีย** ผู้รอบรู้เรื่องราวของอิหม่ามของพวกเขาอย่างลึกซึ้ง
- **นุรีย** อัฏ-ฏ็อบเราะซีย

และนักวิชาการท่านอื่นๆ อีกมากมาย ซึ่งข้าพเจ้าขอละไว้เพียงเท่านี้เพื่อมิให้เนื้อความยืดเยื้อเกินไป

3. มุมมองของชาวอะฮ์ลุล-สุนนะฮ์:

อนึ่ง ในหมู่นักวิชาการอะฮ์ลุล-สุนนะฮ์นั้น นักประวัติศาสตร์และผู้บันทึกเรื่องราวในยุคสมัยดังกล่าวล้วนกล่าวถึงอิบนุสะบะฮ์ รวมถึงบทบาทและอิทธิพลของเขาอย่างทั่วหน้า โดยปราศจากการปฏิเสธการมีอยู่ของอิบนุสะบะฮ์จากฝ่ายใด เว้นเสียแต่นักเขียนชาวชีอะฮ์ในยุคหลังเท่านั้น นอกจากนี้ ยังมีนักเขียนชาวสุนนะฮ์บางส่วนที่คล้อยตามแนวคิดดังกล่าว โดยมีได้ตระหนักถึงมูลเหตุที่ชาวชีอะฮ์ใช้เป็นข้อโต้แย้งในการปฏิเสธตัวตนของบุคคลผู้นี้

अबดุลลอฮ์ บิน สะบะฮ์ เป็นชาวยิวจากเยเมน ผู้สร้างแสดงตนเข้ารับอิสลาม ภายหลังได้แปรเปลี่ยนมาแสดงความจงรักภักดีอย่างลึกซึ้งต่อท่านอาลี (เราะฎียัลลอฮูอันฮู — ขออัลลอฮ์ทรงโปรดปรานท่าน) เขาคือผู้ที่ถูกกล่าวถึงในฐานะต้นกำเนิดของนิกายสะบะอียะฮ์ ซึ่งยึดถือว่าท่านอาลีเป็นพระเจ้า

ครั้งหนึ่ง เหล่าสาวกของเขาได้เข้าพบท่านอาลี บิน อะบีฏอลิบ แล้วกล่าวว่า "ท่านคือพระเจ้า" ท่านอาลีจึงถามว่า "และเขาคือใคร?" พวกเขา ก็ตอบว่า "ท่านคือองค์อัลลอฮ์" เมื่อได้ยินดังนั้น ท่านจึงบัญชาให้เข้ารับใช้ของท่านนามว่า ก็อนบَر ขุดหลุมและก่อไฟขึ้นในนั้น พร้อมกล่าวประกาศอย่างเด็ดขาดว่า:

“เมื่อฉันเห็นเรื่องเป็นเรื่องที่เลวร้าย ฉันจึงจุดไฟและเรียกก็อนบَر”

และกล่าวว่า “หากเขายังไม่เลิกพูดแบบนี้ ฉันจะเผาเขาด้วยไฟ” แล้วท่านอาลีได้ลงโทษผู้คนเหล่านั้นด้วยการเผาไฟไปเป็นอันมาก ส่วนผู้ที่หลบหนีได้ก็กระจัดกระจายไป अबดุลลอฮ์ บิน สะบะฮ์ เป็นหนึ่งในผู้ที่หลบหนี แม้จะมีข้อกล่าวอ้างว่าเขาถูกสังหารก็ตาม อย่างไรก็ตาม อัลลอฮ์ ตะবারออะวะตะอาลา (ผู้ทรงจำเริญและผู้ทรงสูงส่ง) เท่านั้นที่ทรงล่วงรู้ความจริงเบื้องหลังนี้

เขายังได้เผยแพร่แนวคิดบางประการที่มีรากฐานมาจากศาสนายิว อาทิ แนวคิดเรื่อง 'ร็อญูชะฮ์' (การกลับมาของผู้ตายชนม์), เรื่อง 'วะศียะฮ์' (การแต่งตั้งผู้สืบทอด) และความเชื่อที่ว่าตำแหน่งอิหม่ามควรจำกัดอยู่ในวงศ์วานเดียวเท่านั้น รวมถึงแนวคิดอื่นๆ

เขายังอาศัยโอกาสจากความบริสุทธิ์ของชาวอาหรับในชนบท เผยแพร่เรื่องเท็จนานัปการ แก่พวกเขา โดยกล่าวหาว่าท่านอุษมานกระทำการต่างๆ นานา เขากับสมุนได้ปลอมแปลงจดหมาย โดยอ้างชื่อซุบัยร, อาลี, ฏ็อลหะฮ์, อาอิชะฮ์ และบรรดาศอฮาบะฮ์ท่านอื่นๆ ของท่านนบี (คืออัลลลอฮ์อะลัยฮิอะซัลลัม) พร้อมประทับตราปลอม เพื่อสื่อว่าทุกคนไม่ยอมรับการปกครองของท่านอุษมาน และดำเนินนโยบายทางการเมืองของท่าน เนื่องจากยุคสมัยนั้นยังปราศจากเครื่องมือสื่อสารที่ทันสมัยเช่นปัจจุบัน ข่าวสารเหล่านี้จึงแพร่ไปถึงชาวอาหรับชนบท ซึ่งมักจะยอมรับและหลงเชื่อข่าวสารเหล่านั้นอย่างง่ายดาย

ผู้ที่ปรารถนาความแตกแยกและผู้กลับกลอกจำนวนมากจึงละทิ้งหลักการศาสนา แล้วไปเผยแพร่แนวคิดบิดเบือนแก่ผู้บริสุทธิ์และผู้มีประสบการณ์ชีวิตน้อยกว่า "น่าประหลาดใจยิ่งนัก ที่ผู้คนเชื่อว่าศาสดาอีซาจะกลับมา แต่กลับไม่เชื่อว่าท่านมุหัมมัด (คืออัลลลอฮ์อะลัยฮิอะซัลลัม) จะกลับมา อัลลอฮ์ อัชชะวะญ์ญัลละ (ผู้ทรงเกียรติและผู้ทรงสูงส่ง) ตรัสว่า:

﴿إِنَّ الَّذِي فَرَضَ عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لَرَادُّكَ إِلَىٰ مَعَادٍ ۖ﴾ [القصص:

[๘๐

"แท้จริง ผู้ประทานอัลกุรอานให้แก่เจ้า แน่نون ย่อมทรงนำเจ้ากลับสู่ถิ่นเดิม" {อัล-เกาะศ็อศ: 85}

ดังนั้น ท่านมุหัมมัดจึงสมควรกลับมามากกว่าท่านอีซาเสียอีก" และยังคงกล่าวอีกด้วยว่า "ตลอดประวัติศาสตร์ มีศาสดาถึงหนึ่งพันท่าน และแต่ละท่านก็มีผู้ได้รับคำสั่งเสีย ('วะศีย์') ส่วนท่านอาลีคือผู้ได้รับคำสั่งเสียของท่านมุหัมมัด" ผู้คนหลากหลายชนชั้นจึงให้การตอบรับแนวคิดเหล่านี้ โดยบางคนได้รับการฝึกฝนให้เป็นผู้เผยแพร่ เข้าใจเป้าหมายและเรียกร้องผู้คนสู่แนวทางนั้น ขณะที่บางส่วนก็เชื่อตามคำกล่าวเหล่านั้น และเรียกร้องผู้อื่นให้ลงตามอย่างปราศจากวิจารณ์ญาณ

ในบรรดาผู้ที่เข้ามามีบทบาทสำคัญในการเผยแพร่แนวคิดของอับดุลลอฮ์ บิน สะบะฮ์ นั้น ได้แก่:

หมอฟีกีย บิน หัรบ, อับดุลเราะห์มาน บิน อุดัยล์ อัล-บะละวี, กิยานะฮ์ บิน บิซร์, สูดาน บิน หัมรอน, อับดุลลอฮ์ บิน ซัยด์ บิน ะรกอฮ์, อัมร์ บิน หิมก อัล-คุซาอีย, หุรกุศ บิน ซุฮัยร์, ะกะอิม บิน ญะบะละฮ์, เกาะฎีเราะฮ์ อัล-สุญนี และบุคคลอื่นๆ อีกหลายท่าน

สำหรับประเด็นการปลอมแปลงจดหมายนั้น มัซรู๊กได้รายงาน ว่า ท่านหญิงอาอิชะฮ์ (เราะฎียัลลอฮูอันฮา) ได้กล่าวด้วยความเสียใจว่า: “พวกท่านปล่อยให้เขาจุดผืนผ้าขาวอันสะอาด ปราศจากมลทิน แล้วพวกท่านก็กระทำการเชือดเขาจุดเครื่องพลีบูชา เฉกเช่นการเชือดแพะ แกะ”

มัซรู๊กจึงตอบท่านหญิงว่า: “นี่เป็นผลงานของท่านเอง ท่านได้เขียนสารแจ้งให้ผู้คน ลูกฮือขึ้นต่อต้านเขา”

ท่านหญิงอาอิชะฮ์ปฏิเสธอย่างหนักแน่นว่า: “ขอสาบานต่อพระองค์ผู้ซึ่งผู้ศรัทธาได้ ศรัทธาต่อพระองค์และผู้ปฏิเสธศรัทธาได้ปฏิเสธศรัทธาต่อพระองค์ ฉันมิได้ขีดเขียนสิ่งใดลงบน กระดาษเลย จนฉันได้มานั่งอยู่ตรงที่ฉันนั่งนี้”

อะอัมชะกล่าวว่า: แต่กระนั้น พวกเขาก็ยังเชื่อว่าจดหมายเหล่านั้นถูกเขียนขึ้นตามคำสั่งของท่านหญิง

นอกจากนี้ ยังมีจดหมายปลอมแปลงอีกมากมายที่อ้างว่ามาจากบรรดาศอฮาบะฮ์ของท่านเราะซูลุลลอฮ์ (คือลัลลอฮุอะลัยฮิอะซาลัม) โดยทั้งหมดล้วนกล่าวประณามท่านอุษมาน บิน อัฟฟาน

อับดุลลอฮ์ บิน สะบะฮ์ ผู้ที่มีเครือข่ายผู้ติดตามกระจายอยู่ทั่วทุกเมือง มีการส่งสารไปมาระหว่างกัน โดยกล่าวอ้างว่าเจ้าเมืองกระทำการต่างๆ นานา ตามคำสั่งของท่านอุษมาน และเมื่อไปถึงมะดีนะฮ์ก็ถูกกระทำในทำนองเดียวกัน ทั้งยังกล่าวหาว่าท่านอุษมานกระทำการอันไม่เหมาะสมต่อบรรดาศอฮาบะฮ์ของท่านนบีผู้ห่มมัสด์ มีจดหมายปลอมซึ่งอ้างว่ามาจากซุบัยรฺ บิน เอาวาม, อาลี บิน อะบีฏอลิบ, อาอิชะฮ์ และอีกมากมาย เพื่อยืนยันคำกล่าวอ้างเหล่านี้

ชาวอาหรับเบดูอินซึ่งมีความรู้ความเข้าใจในหลักศาสนาเพียงน้อยนิด ต่างได้รับผลกระทบจากข่าวสารเหล่านี้ และความไม่พอใจต่อท่านอุษมาน (เราะฎียัลลอฮูอันฮุ) จึงก่อตัวขึ้นในใจพวกเขา

สาเหตุที่สอง: ความฟุ้งเฟ้ออันก่อกำเนิดในประชาชาติอิสลาม

หะสัน อัล-บัศรี (เราะหิมะฮุลลอฮ์) ได้กล่าวไว้ว่า: "แทบมิได้มีวันใดเลยที่พวกเขาจะมีได้รับสิ่งใด ส่วนใหญ่แล้ว พวกเขาได้รับส่วนแบ่งอันโอชะอย่างไม่ขาดสาย จนกระทั่งต้องมีการประกาศเชิญชวนว่า 'โอ้ บ่าวของอัลลอฮ์ทั้งหลาย จงมาเถิด! จงมารับส่วนแบ่งน้ำผึ้งของพวกท่านไป! โอ้ บ่าวของอัลลอฮ์ทั้งหลาย จงมาเถิด! จงมารับส่วนแบ่งทรัพย์สินของพวกท่านไป!'"

เป็นผลพวงจากการขยายขอบเขตการทำญิฮาดในหลายทิศทางตลอดรัชสมัยของท่านอุษมาน (เราะฎียัลลอฮูอันฮุ) และโดยธรรมชาติแล้ว สภาพแห่งความมั่งคั่งอันล้นเหลือเช่นนี้ย่อมก่อให้เกิดความไม่พอใจ, การปฏิเสธคุณค่า, การดูหมิ่นผู้อื่น และการไร้ซึ่งความกตัญญูรู้คุณ

สาเหตุที่สาม: ความต่างในอุปนิสัยระหว่างท่านอุษมานกับท่านอุมัร

ท่านอุมัร (เราะฎียัลลอฮุอันฮุ) เป็นผู้มีบุคลิกเข้มแข็งและเด็ดเดี่ยว ส่วนท่านอุษมานนั้นเป็นผู้สุขุมเยือกเย็นและอ่อนโยน ทว่าท่านมิได้อ่อนแอเพราะบางดังที่บางคนกล่าวอ้าง แท้จริงแล้วท่านเป็นผู้เลือกที่จะอดทนอดกลั้นเป็นนิจ ด้วยเหตุนี้ เมื่อครั้งที่ถูกปิดล้อม ณ เคหสถาน ท่านได้กล่าวว่า: "พวกท่านทราบหรือไม่ว่าสิ่งใดที่ทำให้พวกท่านกล้าหาญและกำเริบต่อฉัน? มันมิใช่สิ่งอื่นใดเลย นอกจากความอดทนของฉันเอง"

ท่าน अबดุลลอฮ์ บิน อุมัร ได้กล่าวไว้ว่า: "ขอสาบานต่ออัลลอฮ์! ผู้คนกล้าโต้ตอบท่านอุษมานในสิ่งที่หากเป็นท่านอุมัรกระทำแล้วไซ้ จะไม่มีผู้ใดกล้าเอื้อนเอ่ยแม้เพียงคำเดียว"

ด้วยเหตุนี้ เหตุใดเล่าที่ผู้คนจึงกล้าโต้ตอบท่านอุษมาน? นั่นเป็นเพราะท่านอุษมานมักจะประนีประนอม ไม่ถือโทษโกรธเคือง ละเลยความผิดพลาดของพวกเขา และให้อภัยอยู่เสมอ

สาเหตุที่สี่: ความอึดอัดที่บางเผ่าอาหรับมีต่อการนำโดยเผ่ากุร็อยช์

บางเผ่าอาหรับที่เข้ารับอิสลาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเผ่าที่เคยหันหลังให้ศาสนา (ตักศานา) ไปช่วงหนึ่ง ก่อนจะกลับมาเข้ารับอิสลามอีกครั้งภายหลังการเผชิญหน้าทางทหาร การกลับมารับอิสลามของพวกเขานั้นมีทั้งที่มาจากความสมัครใจและไม่สมัครใจ ซึ่งบางส่วนยังคงมีความขุ่นเคืองใจซ่อนอยู่ภายใน คนเหล่านั้นรู้สึกอึดอัดต่อการที่ตำแหน่งผู้นำยังคงจำกัดอยู่แต่ในเผ่ากุร็อยช์ โดยตั้งคำถามว่า "เหตุใดเล่าผู้นำจึงต้องเป็นของกุร็อยช์เสมอไป?"

ด้วยเหตุนี้ อิบน์ค็อลดูนจึงได้บันทึกไว้ว่า: "อาหรับบางเผ่าแสดงความไม่พอใจต่อการที่ตำแหน่งผู้นำเป็นของเผ่ากุร็อยช์ โดยจิตใจของพวกเขาไม่ยอมรับ และมักแสดงออกด้วยการใช้

คำพูดที่ทิ่มแทงโจมตีบรรดาเจ้าเมือง" และพวกเขาได้พบช่องว่างจากความอ่อนโยนของท่านอุษมาน

นี่คือหนึ่งในสาเหตุสำคัญประการหนึ่ง

อนึ่ง ยังมีสาเหตุอื่นๆ อีกหลายประการที่ส่งผลกระทบให้เกิดความวุ่นวายครั้งนี้ ทว่าข้าพเจ้าขอละเว้นการกล่าวถึงโดยละเอียด เพื่อมิให้เนื้อความยืดเยื้อเกินไป

บทที่ 5 ข้อกล่าวหาที่ถูกหยิบยกขึ้นต่อ ท่านอุษมาน บิน อัฟฟาน เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ

ในการทำความเข้าใจถึงสาเหตุแห่งความโกลาหล จำเป็นต้องกล่าวถึงข้อกล่าวหาต่างๆ นานาที่ถูกหยิบยกขึ้นต่อท่านอะมีรุล-มุอ์มินีน อุษมาน บิน อัฟฟาน เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ในช่วงการดำรงตำแหน่งเคาะลีฟะฮ์ของท่าน ในที่นี้ จะขอนำเสนอข้อกล่าวหาเหล่านั้นโดยสังเขปก่อน และจะได้ทำการชี้แจงรายละเอียดและหักล้างข้อกล่าวหาแต่ละประการในภายหลัง อิน ชาอัลลอฮฺ ข้อกล่าวหาสำคัญที่ถูกใช้ในการปลุกปั่นให้เกิดความไม่พอใจต่อท่านอุษมาน มีดังนี้:

- **ข้อที่ ๑:** การแต่งตั้งบรรดาญาติใกล้ชิดของท่านให้ดำรงตำแหน่งเจ้าเมืองต่างๆ
- **ข้อที่ ๒:** การมีคำสั่งเนรเทศ ท่านอับดุลลอฮ์ ชัรร์ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ไปยังพื้นที่รือเบอะฮ์
- **ข้อที่ ๓:** การมอบคุมุส (หนึ่งในห้าของทรัพย์สิน) ที่ได้จากสมรภูมิแอฟริกา ให้แก่ มัรวาน บิน อัล-หะกัม
- **ข้อที่ ๔:** การมีคำสั่งเผามุศหิฟฉบับอื่นๆ และให้ใช้ มุศหิฟ ฉบับมาตรฐานเพียงฉบับเดียว
- **ข้อที่ ๕:** การทำร้ายร่างกายท่านอิบนุ มัสอูด เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ จนอ้างว่าไส้แตก และทำร้ายท่านอัมมาร บิน ยาสีร เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ จนซี่โครงหัก
- **ข้อที่ ๖:** การขยายขอบเขตพื้นที่ หิมา (พื้นที่สงวนสำหรับเลี้ยงสัตว์ของรัฐ)

- ข้อที่ ๗: การละหมาดเต็ม (ไม่ย่อ) ในการเดินทาง
- ข้อที่ ๘: การมิได้เข้าร่วมในสมรภูมิบะดร์
- ข้อที่ ๙: การถอยทัพ (หลบหนี) ในสมรภูมิอุฮุด
- ข้อที่ ๑๐: การมิได้เข้าร่วมในการให้สัตยาบัน ริฎวาน (ไม่ร่วมบัยอะฮ์ใต้ต้นไม้)
- ข้อที่ ๑๑: การไม่ยอมดำเนินการลงโทษ อุบัยดุลลอฮฺ บิน อุมร์ ที่ไปสังหาร อัล-ฮุ

รมุซาน

- ข้อที่ ๑๒: การเพิ่มการอะซาน (เรียกร้องสู่การละหมาด) ครั้งที่สองในวันศุกร์
- ข้อที่ ๑๓: การอนุญาตให้ อัล-หะกัม (ซึ่งเคยถูกท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอลัยฮิวะ

สลัลัม เนรเทศไป) เดินทางกลับมา

นอกจากนี้ ยังมีข้อกล่าวหาอื่นๆ อีก อาทิ ข้อกล่าวหาว่าท่านอุษมานขึ้นไปยืนบนชั้นที่สามของมิมบร (ซึ่งเป็นชั้นที่ท่านเราะสูลุลลอฮฺเคยยืน) ขณะที่อุบัยกรและอุมร์ยืนในชั้นที่ต่ำกว่า เพื่อแสดงความเหนือกว่าผู้อื่น และข้อกล่าวหาว่าท่านเปลี่ยนวิธีการลงโทษ (โบย) โดยใช้แส้แทนการใช้ "ดิริเราะฮฺ" เหมือนท่านอุมร์ และข้อกล่าวหาว่า ท่านทำร้ายร่างกายท่านอบุดดาร์ดาห์ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ และข้อกล่าวหาอื่นๆ อีกมากมาย ซึ่งส่วนใหญ่ล้วนเป็นการใส่ร้ายป้ายสีท่านอุษมาน เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ โดยรายละเอียดของเรื่องเหล่านี้มีดังนี้

ข้อกล่าวหาประการที่หนึ่ง: การแต่งตั้งญาติสนิทให้ดำรงตำแหน่งเจ้าเมือง

ท่านอุษมาน (เราะฎีลลอฮฺอันฮุ) ได้แต่งตั้งญาติสนิทท่านผู้ใดบ้าง?

1. ท่านมูอาวิยะฮ์ บิน อะบีซุฟยาน
2. ท่านอับดุลลอฮ์ บิน สะอัด บิน อะบีส-สัรห์
3. ท่านอัล-วะลีด บิน อุกบะฮ์
4. ท่านสะอีด บิน อัล-อาศ
5. ท่านอับดุลลอฮ์ บิน อามิร

บุคคลทั้งห้าท่านนี้คือผู้ที่ท่านอุษมานได้แต่งตั้งให้เป็นเจ้าเมือง ซึ่งพวกเขาเป็นญาติสนิทของท่าน และเรื่องนี้ถูกนำมากล่าวอ้างว่าเป็นจุดต่างพริ้วในรัชสมัยของท่าน อย่างไรก็ตาม เราจักมาพิจารณาเจ้าเมืองท่านอื่นๆ ที่เหลือซึ่งท่านอุษมานได้แต่งตั้ง:

อะบูมุซา อัล-อัชอะรียฺ, อัล-เกาะฮ์กอฮ์ บิน อัมร์, ญาบิร อัล-มุชะนียฺ, หะบิบ บิน มัสละมะฮ์, อับดุลเราะห์มาน บิน คอลิด บิน อัล-วะลีด, อะบูล อะฮ์วัร อัล-สุละมียฺ, หะกิม บิน สะละมะฮ์, อัล-อัซฮัซ บิน ก็อยส์, ญะรียร์ บิน อับดุลลอฮ์ อัล-บะญะลียฺ, อุคัยบะฮ์ บิน อัน-นะฮาส, มาลิก บิน หะบิบ, อัน-นะซีร์ อัล-อะญะลียฺ, อัล-ซาอิบ บิน อัล-อักเราะฮ์, สะอีด บิน ก็อยส์, ซัลมาน บิน เราะบิอะฮ์, คุนัยส์ บิน คุบัยษ

บุคคลเหล่านี้คือเจ้าเมืองที่ท่านอุษมาน (เราะฎีลลอฮฺอันฮุ) ได้แต่งตั้ง เมื่อพิจารณาอย่างรวบรัด ก็เห็นได้ชัดว่าจำนวนเจ้าเมืองที่เป็นญาติของท่านนั้นมีน้อยกว่าบุคคลภายนอกเป็นอันมาก ยิ่งไปกว่านั้น เมื่อทราบว่าท่านนบีมุหัมมัด (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) เอง ก็ได้แต่งตั้งบุคคลจากตระกูลอุมัยยะฮ์มากกว่าตระกูลอื่นๆ เช่นกัน

ชัยคุลอิสลาม อิบน์ตุย์มียะฮ์ (เราะหิมะฮุลลอฮ์) ได้กล่าวไว้ว่า: "เรามีอาจพบเห็นตระกูลใดในเผ่ากุร็อยช์ที่ท่านนบี (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) ทรงมอบหมายภารกิจแก่สมาชิกของ

ตนมากเท่าตระกูลอุมัยยะฮ์ ด้วยจำนวนอันมหาศาลประกอบกับเกียรติยศและความเป็นผู้นำของพวกเขา"

อนึ่ง เจ้าเมืองที่ท่านนบี (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) ได้แต่งตั้งและมอบหมายภารกิจซึ่งมาจากตระกูลอุมัยยะฮ์ ได้แก่ อัตตาบ บิน อุซัยด์, อะบูซุฟยาน บิน หุรัยบ, คอลิด บิน สะอีด, อุษมาน บิน สะอีด และอะบาน บิน สะอีด ซึ่งมีจำนวนห้าท่านเท่ากับที่ท่านอุษมาน (เราะฎียัลลอฮุอันฮู) ได้แต่งตั้ง

พึงสังเกตว่าเจ้าเมืองเหล่านี้มิได้รับการแต่งตั้งในคราวเดียวกันทั้งหมด ท่านอุษมาน (เราะฎียัลลอฮุอันฮู) ได้แต่งตั้งอัล-วะลีด บิน อุกบะฮ์ ก่อนจะปลดเขาและแต่งตั้งสะอีด บิน อัล-อาศให้ดำรงตำแหน่งแทน แสดงว่าพวกเขาไม่เคยดำรงตำแหน่งเจ้าเมืองพร้อมกันเลย

ยิ่งไปกว่านั้น ท่านอุษมานมิได้หยุดเพียงแค่นั้น ท่านยังได้สั่งปลดสะอีด บิน อัล-อาศด้วยเช่นกัน

และเมื่อท่านสิ้นชีวิต เจ้าเมืองจากตระกูลอุมัยยะฮ์ที่ยังดำรงตำแหน่งอยู่มีเพียงสามท่านเท่านั้น ได้แก่ มุอาวิยะฮ์, अबดุลลอฮ์ บิน สะอีด บิน อะบีส-สร์ห์ และ अबดุลลอฮ์ บิน อามिर บิน กุร็อยช์

ประเด็นสำคัญที่พึงพิจารณาคือ ท่านอุษมานได้สั่งปลดอัล-วะลีด บิน อุกบะฮ์ และสะอีด บิน อัล-อาศจากตำแหน่งเจ้าเมืองกุฬะฮ์ เมืองกุฬะฮ์แห่งนี้เองที่ท่านอุมัรเคยสั่งปลดสะอีด บิน อะบีวักกอค และอิบนุ มัสอูดไปแล้ว

และท่านอุษมานก็ได้สั่งปลดอะบูมุซา, อัล-วะลีด และท่านอื่นๆ อีกเช่นกัน

อนึ่ง เมืองกุฬะฮ์นี้เองที่ท่านอาลีเคยสาปแช่งชาวเมืองของมัน

เมืองกุฬะฮ์ที่ชาวเมืองทรยศต่อท่านหะสัน บิน อาลี

เมืองกูพะฮ์ที่ชาวเมืองผิดสัญญากับมุสลิม บิน อะกิล

และท้ายที่สุด เมืองกูพะฮ์ที่ชาวเมืองได้สังหารท่านหุสัยน์! กล่าวคือ กูพะฮ์เป็นเมืองที่ไม่เคยพึงพอใจในเจ้าเมืองท่านใดเลย

ดังนั้น การที่ท่านอุษมานสั่งปลดเจ้าเมืองเหล่านี้ มิได้ถือเป็นจุดต่างพริ้วของบุคคลที่ถูกปลดเลย หากแต่เป็นข้อบกพร่องของเมืองที่พวกเขาถูกส่งไปปกครองต่างหาก คำถามต่อไปคือ เจ้าเมืองเหล่านี้ได้แสดงให้เห็นถึงความสามารถเพียงพอหรือไม่? ซึ่งจะได้กล่าวถึงคำรับรองจากนักวิชาการเกี่ยวกับเจ้าเมืองที่ท่านอุษมานแต่งตั้งเหล่านี้ในลำดับต่อไป

พึงกล่าวถึงเช่นกันว่า ท่านอาลี บิน อะบีฏอลิบ เองก็ได้แต่งตั้งญาติสนิทของท่านให้ดำรงตำแหน่งเช่นกัน แต่กลับไม่มีผู้ใดถือโทษเอาความท่าน และเราเองก็ได้กระทำเช่นนั้นเช่นกัน ด้วยเหตุผลว่า ในประเด็นการแต่งตั้งญาติสนิทนี้ ผู้ที่กล่าวตำหนิตานอุษมานนั้นแบ่งออกเป็นสองประเภท คือชาวสุนนะฮ์และชาวชีอะฮ์

หากเป็นชาวชีอะฮ์ ก็พึงตอบโต้ไปว่า ท่านอาลีเองก็ได้แต่งตั้งญาติสนิทของท่านเช่นกัน ซึ่งเป็นเรื่องที่คล้ายคลึงกัน หากการที่ท่านอุษมานแต่งตั้งญาติสนิทถือเป็นจุดต่างพริ้ว เช่นนั้นการที่ท่านอาลีแต่งตั้งญาติสนิทก็ย่อมต้องถือเป็นจุดต่างพริ้วด้วยเช่นกัน หากมิใช่จุดต่างพริ้วสำหรับท่านอาลี ก็ย่อมมิใช่จุดต่างพริ้วสำหรับท่านอุษมานด้วย อย่างไรก็ตาม บุคคลที่ท่านอุษมานแต่งตั้งนั้นยังประเสริฐกว่าบุคคลที่ท่านอาลีแต่งตั้ง (ขออัลลอฮ์ทรงพอพระทัยพวกเขาทั้งหมด) เว้นเสียแต่ท่านอับดุลลอฮ์ บิน อับบาสเท่านั้น

แต่หากผู้แสดงท่าทีรังเกียจเป็นชาวสุนนะฮ์ ก็พึงตอบโต้ไปว่า ท่านมีสองทางเลือกคือ:

ประการแรก: กล่าวว่าท่านอุษมานแต่งตั้งบุคคลเหล่านั้นด้วยความรักใคร่ส่วนตัว มิใช่เพราะคุณสมบัติความสามารถในการปกครอง

ประการที่สอง: กล่าวว่าท่านอุษมานพิจารณาแล้วว่าบุคคลเหล่านั้นมีความเหมาะสมกับตำแหน่ง จึงได้แต่งตั้งพวกเขา ซึ่งตามหลักพื้นฐานแล้ว เราพึงมองในแง่ดีต่อบุคคลในระดับท่านอุษมาน (เราะฎียัลลอฮุอันฮุ) จากนั้นจึงควรย้อนกลับไปพิจารณาประวัติและคุณสมบัติของเจ้าเมืองที่ท่านอุษมานได้แต่งตั้ง

และนี่คือคำรับรองจากนักวิชาการเกี่ยวกับความสามารถของเจ้าเมืองเหล่านี้:

1. ท่านมูอาวิยะฮ์ บิน อะบีซูฟยาน

ไม่มีมุสลิมท่านใดเห็นต่างว่าท่านมูอาวิยะฮ์เป็นหนึ่งในเจ้าเมืองที่ยอดเยี่ยม ชาวเมืองชาวต่างก็รักท่านอย่างสุดซึ้ง ท่านอุมร์ บิน อัล-ค็อฏฏอบ (เราะฎียัลลอฮุอันฮุ) เองเป็นผู้แต่งตั้งท่าน และสิ่งที่ท่านอุษมานกระทำคือการให้ท่านดำรงตำแหน่งต่อไปและผนวกดินแดนอื่นๆ เพิ่มเติมให้แก่ท่าน ยิ่งไปกว่านั้น ท่านยังเคยเป็นผู้บันทึกวะฮีย์ (วิวรณ์) ในสมัยของท่านเราะสุลุลลอฮ์ (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) อีกด้วย และท่านเป็นเจ้าเมืองที่เปี่ยมด้วยคุณธรรม ท่านนบี (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) ได้กล่าวว่า: **"ผู้นำที่ดีที่สุดของพวกท่านคือผู้ที่พวกท่านรักพวกเขา และพวกเขาก็รักพวกท่าน พวกท่านวิงวอนขอพรให้เขา พวกเขาก็วิงวอนขอพรให้พวกท่าน"** และท่านมูอาวิยะฮ์ (เราะฎียัลลอฮุอันฮุ) ก็เป็นดังที่ระบุไว้ในหะดีษบทนี้

2. ท่าน अबดุลลอฮ์ บิน สะอัด บิน อะบีส-สรัห์

ท่านเคยเป็นศอฮาบะฮ์ของท่านเราะสุลุลลอฮ์ (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) ก่อนจะหันหลังให้ศาสนาไปครั้งหนึ่ง (ตกศาสนา) แต่ภายหลังได้สำนึกผิดและกลับมาหาอัลลอฮ์อีกครั้ง ท่านได้กลับมาเพื่อขอสัตยาบันกับท่านนบี (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) ซึ่งท่านอุษมานได้ช่วยเหลือขอว่า **"โอ้ ท่านเราะสุลุลลอฮ์ ได้โปรดรับสัตยาบันของเขาเถิด เพราะเขาได้สำนึกผิดแล้ว"** ท่านนบี

(ค็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) ในตอนแรกยังมิได้ตอบรับ แต่ท่านอุษมานได้ช่วยทูลขออีกครั้งเป็นครั้งที่สองและครั้งที่สาม จนกระทั่งท่านเราะสูลุลลอฮ์ (ค็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) ยื่นพระหัตถ์ออกมาจับสัจยาบันจากเขา ท่านจึงได้กลับมาเป็นดังเดิมอีกครั้ง โดยได้สำนึกผิด (เตาบะฮ์) ต่ออัลลอฮ์แล้ว และเป็นเจ้าเมืองที่มีคุณธรรมสูง ท่านเป็นผู้ที่สามารถพิชิตหัวเมืองสำคัญหลายแห่งในทวีปแอฟริกาได้สำเร็จ

ชะฮะบียฺ ได้กล่าวถึงท่านไว้ว่า: "เขาไม่เคยกระทำความผิดบาปใดอีก และไม่เคยกระทำความผิดที่ต้องถูกลงโทษเลย หลังจากที่ได้เข้ารับอิสลามอีกครั้งในปีที่มักกะฮ์ถูกพิชิต เขาเป็นหนึ่งในบุคคลที่ปราชญ์เปรี๊ยะและเปี่ยมด้วยคุณธรรม"

และด้วยความสามารถของท่าน (เราะฎียัลลอฮุอันฮุ) การพิชิตดินแดนในทวีปแอฟริกาอีกหลายเมืองจึงเกิดขึ้นได้สำเร็จ

3. ท่านสะอีด บิน อัล-อาศ

ท่านเป็นหนึ่งในศอฮาบะฮ์ที่โดดเด่นที่สุดของท่านเราะสูลุลลอฮ์ (ค็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) จนกระทั่งอะช-ชะฮะบียฺได้กล่าวถึงท่านไว้ว่า: "ท่านเป็นเจ้าเมืองผู้ทรงเกียรติและเปี่ยมด้วยคุณธรรม ได้รับการชื่นชมอย่างสูง เป็นผู้มีความอดทน มั่นคง แน่วแน่ และมีสติปัญญาเฉลียวฉลาด เหมาะสมที่จะดำรงตำแหน่งเคาะลีฟะฮ์ได้"

4. ท่านอับดุลลอฮ์ บิน อามิร บิน กุร็อยช์

ท่านคือผู้ที่สามารถพิชิตเมืองกิซรอและคุรอซานได้ อาณาจักรเปอร์เซียได้ถึงกาลสิ้นสุดลงในรัชสมัยของท่านอุษมานด้วยฝีมือของท่านผู้นี้ ท่านยังได้พิชิตเมืองสะญีสถาน, กัรมาน และดิน

แดนอื่นๆ อีกมากมาย อะซ-ซะฮะบียฺได้กล่าวถึงท่านไว้ว่า: "เขาเป็นหนึ่งในผู้ปกครองที่ยิ่งใหญ่, ผู้กล้าหาญ และผู้มีใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แห่งหมู่ชนอาหรับ"

5. ท่านอัล-วะลีด บิน อุกบะฮ์

เมื่อท่านอะฮ์บียฺได้กล่าวถึงท่านหะบิบ บิน มัสละมะฮ์, วีรกรรมในการทำญิฮาดของท่าน และการพิชิตเมืองต่างๆ ของท่าน เขาก็กล่าวเสริมว่า: "หากพวกท่านได้ทันเห็นวะลีดในการทำสงครามและในบทบาทการเป็นผู้นำของเขาแล้วไซ้" ท่านวะลีดได้ดำรงตำแหน่งเจ้าเมืองกูฟะฮ์ นานถึงห้าปี เคหสถานของท่านปราศจากประตู ผู้ใดประสงค์จะเข้าพบก็สามารถเข้ามาพูดคุยกับท่านได้โดยง่าย ด้วยเหตุนี้ผู้คนจึงรักใคร่ท่าน ทว่า... พวกเขาคือชาวเมืองกูฟะฮ์ ดังที่ได้กล่าวไปแล้วนั่นเอง พวกเขาได้แสดงความไม่พอใจต่อท่านวะลีด บิน อุกบะฮ์ ในสองประเด็นหลักๆ:

1. ข้อกล่าวหาเรื่องอายะฮ์อัลกุรอาน: พวกเขาถือว่าคำรัสของอัลลอฮ์ (ซุบฮานะฮูวะตะอาลา) ที่ระบุในอัลกุรอานได้ถูกประจานลงมาเกี่ยวกับท่าน:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِن جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَأٍ فَتَبَيَّنُوا أَن تُصِيبُوا قَوْمًا بِجَهْلَةٍ فَتُصْبِحُوا عَلَىٰ مَا فَعَلْتُمْ نَادِمِينَ﴾ [الحجرات: 6]

"โอ้ศรัทธาชนทั้งหลาย ! หากคนฝ่าฝืนนำข่าวใด ๆ มาแจ้งแก่พวกเจ้า พวกเจ้าก็จงสอบสวนให้แน่ชัด หากไม่แล้วพวกเจ้าก็จะก่อเคราะห์กรรมแก่พวกหนึ่งโดยไม่รู้ตัว แล้วพวกเจ้าจะกลายเป็นผู้เสียใจในสิ่งที่พวกเจ้าได้กระทำไป" {อัล-หุญรอต: 6}

ดังที่ทราบกันโดยทั่วไปในตำราตัฟซีร (อรรถาธิบายอัลกุรอาน) อายะฮ์นี้ได้ถูกประจานลงมาในเหตุการณ์ที่ท่านนบี (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) ได้ส่งท่านอัล-วะลีด บิน อุกบะฮ์ ไปเพื่อ

เก็บชะกาดจากเผ่ามูสฏาะลิก แต่เมื่อท่านไปถึงและเห็นชาวเผ่าพากันออกมา ท่านก็เกิดความหวาดกลัวและกลับไปหาท่านนบี (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) แล้วแจ้งว่าพวกเขาต้องการสังหารท่าน ท่านนบี (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) จึงทรงกริ้วชาวเผ่าเหล่านั้น และได้ส่งท่านคอลิด บิน อัล-วะลีด ไปสอบสวนข้อเท็จจริง โดยท่านนบี (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) ได้รับคำสั่งให้ตรวจสอบเรื่องราวให้ตีก่อนเมื่ออัลลอฮ์ได้ประทานอายะฮ์นี้ลงมา และเมื่อทำการตรวจสอบแล้ว ชาวเผ่าก็ได้กล่าวว่า พวกเรามีได้ออกมาเพื่อต่อสู้ หากแต่พวกเราออกมาพร้อมชะกาดเพราะเห็นว่าตัวแทนของท่านเราะสูลุลลอฮ์ (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) มาล่าช้าต่างหาก

2. ข้อกล่าวหาเรื่องการดื่มสุรา: ท่านเคยนำละหมาดฟัจรขณะที่กำลังมึนเมา โดยนำละหมาดถึงสี่เราะกะอะฮ์ แล้วจึงให้สลามพร้อมกล่าวว่า "จะให้เพิ่มอีกไหม?" บรรดาผู้ร่วมละหมาดจึงตอบว่า "ท่านได้เพิ่มไปตั้งแต่วันนั้นแล้ว" พวกเขาจึงพากันไปร้องเรียนต่อท่านอุษมาน ซึ่งท่านก็ได้สั่งให้โบายท่านอัล-วะลีดตามบทลงโทษของการดื่มสุรา เรื่องนี้ปรากฏหลักฐานอย่างชัดเจนในเศาะฮ์มัสมุมว่า ท่านอุษมานได้สั่งโบายท่านอัล-วะลีดในความผิดฐานดื่มสุรา

สำหรับข้อกล่าวหาประการแรกนี้ แม้เป็นที่รู้กันในกลุ่มนักตัฟซีรว่าท่านอัล-วะลีด บิน อุกบะฮ์ คือผู้ที่อายะฮ์นี้ถูกประทานลงมาเกี่ยวข้องด้วย ทว่าก็มีได้หมายความว่าท่านจะเป็นผู้ฝ่าฝืน (ฟาสิก) ตลอดไป เพราะอัลลอฮ์ได้ประทานอายะฮ์นี้ลงมาเพื่อเป็นหลักการทั่วไปสำหรับผู้ที่น่าชั่วสารมา และแม้ว่าอัลลอฮ์จะทรงเรียกบุคคลนั้นว่าผู้ฝ่าฝืน ก็มีได้หมายความว่าเขาจะเป็นผู้ฝ่าฝืนไปตลอดชั่วชีวิตกระนั้นหรือ? ดังที่อัลลอฮ์ ตะอาลา ได้กล่าวว่า:

﴿وَالَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ ثُمَّ لَمْ يَأْتُوا بِأَرْبَعَةِ شُهَدَاءَ فَاجْلِدُوهُمْ ثَمَنِينَ جَلْدَةً وَلَا تَقْبَلُوا لَهُمْ شَهَادَةً أَبَدًا وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ٤ إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِنْ بَعْدِ ذَٰلِكَ وَأَصْلَحُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ٥﴾ [النور: ٤، ٥]

"และบรรดาผู้กล่าวโทษบรรดาหญิงบริสุทธิ์ แล้วพวกเขาก็ได้นำพยานสี่คนมา พวกเจ้าจง
โอบยพวกเขาแปดสิบที และพวกเจ้าอย่ารับการเป็นพยานของพวกเขาเป็นอันขาด ชนเหล่านั้นพวก
เขาเป็นผู้ฝ่าฝืน นอกจากบรรดาผู้ที่กลับตัวกลับใจสู่อัลลอฮ์ และพวกเขาปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้น แท้
จริงอัลลอฮ์นั้นเป็นผู้ทรงอภัยผู้ทรงเมตตาเสมอ" {อัน-นุร: 4-5}

และหากแม้สมมติว่าอายะฮ์นี้ถูกประทานลงมาเกี่ยวกับท่านอัล-วะลีด บิน อุกบะฮ์จริง
การสำนึกผิด (เตาบะฮ์) ก็ยังคงเป็นสิทธิ์ของท่านมิใช่หรือ?

สำหรับเรื่องการตีสุร่าของท่านนั้น ประการแรก อัลลอฮ์ทรงล่วงรู้ความจริงทั้งหมด และ
ข้อกล่าวหานี้มิได้ขัดแย้งกับบันทึกในเศาะฮ์มัสมิม เพราะเป็นที่ยืนยันว่าท่านถูกโอบยจริงด้วย
ข้อหาตีสุร่า ทว่าการพิสูจน์ว่าท่านตีเหล่าจริงหรือไม่เป็นอีกประเด็นหนึ่ง

เมื่อท่านอัล-วะลีด บิน อุกบะฮ์ ดำรงตำแหน่งเจ้าเมืองกูฟะฮ์ มีชาวเมืองกูฟะฮ์สองคนได้
เดินทางไปหาท่านอุษมาน บิน อัฟฟาน ณ เมืองมะดีนะฮ์ แล้วแจ้งว่า "พวกเราเห็นอัล-วะลีด บิน อุ
กบะฮ์ นำละหมาดฟัจรขณะกำลังมีนเมา" หนึ่งในสองคนกล่าวว่า "ฉันเห็นเขามีนเมา" ส่วนอีกคน
กล่าวว่า "ฉันเห็นเขาอาเจียนสุร่าออกมา"

ท่านอุษมานจึงกล่าวว่า "เขาคงจะไม่อาเจียนออกมา หากมิได้ดื่มเข้าไปก่อน"

ท่านอาลีเองก็อยู่ในเหตุการณ์ พร้อมด้วยท่านหะสัน บิน อาลี และท่าน अबดุลลอฮ์ บิน
ญะฮ์ฟัร (เราะฎียัลลอฮุอันฮุม) ท่านอุษมานจึงมีคำสั่งให้โอบยท่านอัล-วะลีด บิน อุกบะฮ์ และปลด
ท่านออกจากตำแหน่งเจ้าเมืองกูฟะฮ์ อย่างไรก็ตาม นักวิชาการบางท่านยังคงตั้งข้อสงสัยในความ
น่าเชื่อถือของพยานทั้งสองนี้ มิได้สงสัยในความถูกต้องของเรื่องราวโดยรวมที่ท่านถูกโอบยตามที่
ปรากฏในเศาะฮ์มัสมิม หากแต่สงสัยว่าพยานทั้งสองกล่าวความจริงหรือไม่ต่างหาก?

ผู้ใดประสงค์จะศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นนี้ พึงกลับไปอ่านหนังสือ 'อัล-อะวาคิม มินัล-
เกาะวาคิม' ซึ่งตรวจสอบความถูกต้อง (ตะห์กิก) โดยมุหิบบุดดีน อัล-เคาะฎีบ ท่านได้ตั้งข้อกล่าว
หาต่อการเป็นพยานของคนทั้งสองนี้ และอธิบายว่าพวกเขามีใช้ผู้ที่เชื่อถือได้ (ซิเกาะฮ์)

และหากเป็นเรื่องจริง ก็มีโชเหตุผลที่จะตำหนิต่านอุษมานได้เลย เพราะท่านได้ทำการตรวจสอบแล้วว่ามีการดื้อสุราจริงหรือไม่ ท่านก็ได้สั่งโบยและสั่งปลดแล้ว ท่านอุษมานได้กระทำความผิดกระนั้นหรือ? ตามความเป็นจริง ท่านอุษมานมิได้กระทำความผิดแต่อย่างใด และเรื่องนี้กลับถือเป็นเรื่องน่าเชิดชูสำหรับท่านอุษมานเสียอีก ที่ท่านได้สั่งปลดและสั่งโบยญาติสนิทของตนเองซึ่งดำรงตำแหน่งเจ้าเมือง โดยมีได้เข้าข้างหรือปกป้องเขาแต่อย่างใด อนึ่ง ท่านอัล-วะลีด บิน อุกบะฮ์ ก็ได้เป็นผู้ 'มะฮ์ศุม' (ไร้บาป) และดังที่ได้กล่าวมาแล้วตั้งแต่ต้นว่าเราได้อ้างความเป็น 'มะฮ์ศุม' สำหรับศอฮาบะฮ์ท่านใดของท่านนบี (คือลัลลอฮุอะลัยฮิอะซัลลัม) และเคยเกิดเรื่องในท่านองเดียวกันนี้ในสมัยของท่านอุมัร (เราะฎียัลลอฮุอันฮุ) ตอนที่ท่านอิบนุ มัสอูนดื่มสุรา และตีความคำรัสของอัลลอฮ์ที่ว่า:

﴿لَيْسَ عَلَى الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جُنَاحٌ فِيمَا طَعِمُوا إِذَا مَا اتَّقَوْا وَءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ ثُمَّ اتَّقَوْا وَءَامَنُوا ثُمَّ اتَّقَوْا وَأَحْسَنُوا وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ۙ﴾ [المائدة: 93]

"ไม่มีบาปใด ๆ แก่บรรดาผู้ที่ศรัทธาและปฏิบัติสิ่งที่ดีงามทั้งหลาย ในสิ่งที่พวกเขาได้บริโภค เมื่อพวกเขามีความยำเกรงและศรัทธา และปฏิบัติสิ่งที่ดีงามทั้งหลาย แล้วก็มี ความยำเกรง และศรัทธาแล้วก็มี ความยำเกรง และกระทำดี และอัลลอฮ์นั้นทรงรักผู้กระทำดีทั้งหลาย" {อัล-มาอิดะฮ์: 93}

ท่านอุมัรได้ชี้แจงข้อเท็จจริงให้เขาทราบ จากนั้นก็ได้สั่งปลดเขาไป เจ้าเมืองเหล่านี้คือผู้ที่ท่านอุษมานได้แต่งตั้ง มีเพียงท่านอัล-วะลีด บิน อุกบะฮ์ เพียงท่านเดียวที่สามารถกล่าวหาได้ และถึงแม้จะมีข้อตำหนิ ก็เป็นข้อตำหนิส่วนบุคคลของท่านอัล-วะลีด บิน อุกบะฮ์ เอง หาใช่ของท่านอุษมานไม่

ข้อกล่าวหาประการที่สอง: การเนรเทศท่านอะบูซุรร์ไปยังร็อบชะฮ์

รายงานที่ปรากฏในตำราของฏ็อบรีย์ หรือแหล่งข้อมูลอื่น ๆ ซึ่งอ้างอิงจากสายรายงานของชัยฟ์ บิน อุมัร ระบุว่า ท่านมูอาวิยะฮ์ได้มีข้อขัดแย้งกับท่านอะบูซุรร์ จึงได้มีสาส์นไปถึงท่านอุษมานว่า "อะบูซุรร์ได้ก่อความวุ่นวายในหมู่ผู้คน ณ ที่นี้" ท่านอุษมานจึงตอบกลับไปได้ว่า "จงส่งตัวเขามายังฉันเถิด" ท่านมูอาวิยะฮ์จึงได้ส่งตัวท่านอะบูซุรร์ไปเข้าเฝ้าท่านอุษมาน ท่านอุษมานได้ซักถามท่านอะบูซุรร์ และหลังจากนั้นท่านก็ได้เดินทางกลับบ้านที่ร็อบชะฮ์

อนึ่ง นี่คือนิยายจากสายของชัยฟ์ บิน อุมัร ซึ่งดังที่เราได้เคยชี้แจงไปก่อนหน้านี้แล้วว่าเรายึดถือเฉพาะรายงานที่ถือเป็นเศาะฮีห์ (ถูกต้องแท้จริง) เท่านั้น และประเด็นนี้ยังได้รับการบันทึกไว้ในหนังสือเศาะฮีห์ของท่านบุคอรีด้วยเช่นกัน

จากชัยด์ บิน วัฮบีย์ กล่าวว่า: "ครั้งหนึ่งฉันได้เดินทางผ่านร็อบชะฮ์ และได้พบกับท่านอะบูซุรร์ จึงถามท่านว่า 'สิ่งใดเล่าที่ทำให้ท่านมาพำนักอยู่ที่นี่?' ท่านอะบูซุรร์ตอบว่า 'ก่อนหน้านี้ฉันเคยพำนักอยู่ที่ซาม และได้มีข้อขัดแย้งกับมูอาวิยะฮ์ในประเด็นเรื่องการสะสมทองและเงิน มูอาวิยะฮ์กล่าวว่าข้อบัญญัตินี้ถูกประทานลงมาสำหรับชาวคัมภีร์ ทว่าฉันยืนยันว่าข้อบัญญัตินี้ครอบคลุมทั้งในหมู่พวกเราและพวกเขา'

ท่านอะบูซุรร์กล่าวต่อไปว่า 'เมื่อข้อขัดแย้งระหว่างฉันกับเขายังคงดำเนินอยู่ มูอาวิยะฮ์จึงมีสาส์นไปถึงท่านอุษมาน เพื่อร้องเรียนว่าฉันชอบนำประเด็นนี้ไปกล่าวเผยแพร่จนทำให้ผู้คนเกิดความกระด้างกระเดื่อง จากนั้น ท่านอุษมานก็มีสาส์นมายังฉันให้เดินทางกลับมายังมะดีนะฮ์ ฉันจึงได้กลับมายังมะดีนะฮ์ และผู้คนต่างพากันมาเยี่ยมเยียนฉันเป็นจำนวนมาก รวากับว่าไม่เคยเห็นฉันมาก่อนเลย ฉันจึงได้ไปเล่าเรื่องนี้ให้ท่านอุษมานฟัง ท่านอุษมานจึงกล่าวว่า "หากท่านประสงค์ ท่านก็จงไปพำนักในสถานที่ใดสถานที่หนึ่งที่ใกล้เคียง" ณ ที่นั่นแหละที่ทำให้ฉันมาพำนักอยู่ที่นี่ และแม้ว่าพวกเขาจะให้ชาวฮะบะซีดำขึ้นมากบฏครองฉัน ฉันก็จะยังคงเชื่อฟังและปฏิบัติตามเขาอยู่ดี"

ด้วยเหตุนี้ ท่านอุษมาน บิน อัฟฟาน มิได้เนรเทศท่านอะบูซุร్రไปยังร็อบชะฮ์แต่อย่างใด และท่านมูอาวิยะฮ์ก็ได้ส่งตัวท่านอะบูซุรรมารับในสภาพถูกดูหมิ่นดูแคลนจากเมืองซามมายังมะดีนะฮ์เลย ทั้งหมดนี้เป็นข้อกล่าวเท็จที่ปรักปรำบุคคลทั้งสอง และนี่คือเรื่องราวเกี่ยวกับท่านอะบูซุรร์ตามที่บันทึกในบุคอรีฮ์ อนึ่ง มีรายงานว่าเมื่อท่านอะบูซุรร์ได้เดินทางไปพำนักที่ร็อบชะฮ์ ท่านได้กล่าวอ้างอิงคำสั่งของท่านเราะสูลุลลอฮ์ (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) ที่ว่า: "ยามใดที่การสร้างบ้านเรือนขยายมาจนถึง (ภูเขา) สะละฮ์ ท่านก็จงอพยพออกไปจากมัน (มะดีนะฮ์) เกิด"

นี่เป็นการปฏิบัติตามคำสั่งของท่านนบี (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) นั่นเอง นอกจากนี้ยังมีรายงานจากท่านนบี (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) ว่าท่านได้กล่าวว่า: "ขออัลลอฮ์ทรงเมตตาอะบูซุรร์ ผู้เดินอย่างโดดเดี่ยว เสียชีวิตอย่างโดดเดี่ยว และพินาศในวันกิยามะฮ์อย่างโดดเดี่ยว" ขออัลลอฮ์ทรงเมตตาท่านด้วยเถิด

ข้อกล่าวหาประการที่สาม: การมอบकुमुส (หนึ่งในห้าของทรัพย์สิน) จากการพิชิตแอฟริกา แก่ท่านมรวาน บิน อัล-หะกัม

มีปรากฏหลักฐานยืนยันว่าท่านอุษมานได้กระทำการเช่นนั้นจริง หากพิจารณาตามความเป็นไปได้ (หากมีการมอบให้จริง) ก็ย่อมหมายถึงส่วนแบ่งหนึ่งในห้าของส่วนที่เป็นकुमुสอีกทีหนึ่ง เนื่องจากทรัพย์สินจะถูกแบ่งออกเป็นห้าส่วน โดยสี่ส่วนจะตกแก่ผู้เข้าร่วมสงคราม และอีกหนึ่งส่วนที่เหลือ (คือकुमुส) จะถูกแบ่งออกเป็นห้าส่วนย่อยอีกครั้ง ดังที่อัลลอฮ์ (ซุบฮานะฮูวะตะอาลา) ได้ทรงตรัสไว้ในคัมภีร์อันทรงเกียรติของพระองค์ว่า:

﴿وَأَعْلَمُوا أَنَّمَا غَنِمْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ لِلَّهِ خُمُسَهُ وَلِلرَّسُولِ

وَلِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَأَبْنِ السَّبِيلِ...﴾ [الأنفال: ๔๑]

"และพึงรู้เถิดว่า แท้จริงสิ่งใดที่พวกเจ้าได้มาจากการทำศึกนั้น แนนอนหนึ่งในห้าของมัน เป็นของอัลลอฮ์ และเป็นของร่อซูล และเป็นของญาติที่ใกล้ชิด และบรรดาเด็กกำพร้า และบรรดาผู้ขัดสน และผู้เดินทาง..." {อัล-อันฟาละ: 41}

ในส่วนที่เป็นของอัลลอฮ์และท่านเราะสูลนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับพิจารณาของผู้ปกครองที่จะดำเนินการในสิ่งที่เห็นว่าเหมาะสม ข้อกล่าวอ้างของพวกเขานั้นคือ ท่านอุษมานได้ให้สัญญาแก่ท่านมรวานว่า หากสามารถพิชิตดินแดนแอฟริกาได้ จะมอบकुमुสส่วนนี้ให้แก่ท่านเป็นการเฉพาะ ทว่า ดังที่เคยกล่าวถึงแล้วในบริบทของการพิชิตแอฟริกา ความจริงคือท่านอุษมานได้ยกส่วนนี้ให้แก่ท่านอับดุลลอฮ์ บิน อะบีส-สัรห์ เพื่อเป็นการตอบแทนหากสามารถพิชิตดินแดนได้สำเร็จ

ข้อกล่าวหาประการที่สี่: การเผาทำลายสำเนาอัลกุรอานฉบับอื่น ๆ

ท่านหุซัยฟะฮ์ บิน อัล-ยะมาน (เราะฎียัลลอฮุอันฮุ) ได้เข้าพบท่านอุษมาน (เราะฎียัลลอฮุอันฮุ) และแจ้งแก่ท่านว่า: "ผู้คนที่กำลังมีความเห็นขัดแย้งกันอย่างรุนแรงในประเด็นการอ่านอัลกุรอาน จนเป็นที่ห่วงเกรงว่าพวกเขาอาจปฏิเสธอัลกุรอานโดยสิ้นเชิง" ท่านหุซัยฟะฮ์จึงเรียกร้องให้ท่านอุษมานดำเนินการรวมมุสลิมทั้งหลายให้อ่านอัลกุรอานในสำเนียงเดียว และรวบรวมอัลกุรอานขึ้นเป็นครั้งที่สอง ท่านอุษมานจึงได้มีบัญชาให้มีการรวบรวมอัลกุรอานขึ้นเป็นครั้งที่สอง พร้อมทั้งให้เผาทำลายสำเนาอัลกุรอานที่มีรูปแบบการเขียนแตกต่างออกไป

การดำเนินการนี้มีเหตุผลหลายประการ อาทิ:

- สำเนาอัลกุรอานบางฉบับที่ท่านอุษมานสั่งเผานั้น มีบางโองการที่ถูกยกเลิกการอ่านไปแล้ว ทว่าศอฮาบะฮ์ยังคงเก็บรักษาไว้
- สำเนาบางฉบับมีการเรียงลำดับซูเราะฮ์ (บท) ไม่ตรงกับที่ท่านญิบรีลได้สอนท่านนบี (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) ในครั้งสุดท้าย
- สำเนาบางฉบับยังมีการเขียนคำอธิบายกำกับไว้ ซึ่งอาจทำให้เกิดความสับสนว่าเป็นส่วนหนึ่งของข้อความอัลกุรอาน

ด้วยเหตุผลเหล่านี้ ท่านอุษมานจึงมีบัญชาให้เผาทำลายสำเนาอัลกุรอานเหล่านั้น และให้จัดทำสำเนามาตรฐานเพียงแบบเดียว แต่ยังคงอนุญาตให้มีการอ่านได้หลายสำเนียง (กิรออะฮ์) ที่ได้รับการยืนยันว่ามาจากท่านนบี (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) ท่านอุษมานมิได้ยกเลิกการอ่านที่ได้รับการยืนยันจากท่านนบี (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) แต่อย่างใด แม้ว่านักวิชาการบางท่านจะกล่าวว่า ท่านได้คงเหลือไว้เพียงสำเนียง (อักขระ) เดียว คือสำเนียงของชาวกูร็อยซ์เท่านั้น

อิบนุ อัล-อะเราะบีย์ (เราะหิมะฮุลลอฮ์) ได้กล่าวถึงการรวบรวมอัลกุรอานและการเผาทำลายสำเนาที่เหลือไว้ว่า: "นี่ถือเป็นคุณูปการอันใหญ่หลวงและลักษณะอันยิ่งใหญ่ เพราะท่านได้ยับยั้งความขัดแย้งไว้ได้ และอัลลอฮ์ก็ได้ทรงรักษาอัลกุรอานไว้โดยอาศัยความพยายามของท่าน"

[ดังนั้น ข้อนี้จึงถือเป็นคุณความดีอันโดดเด่นของท่านอุษมานต่างหาก] ทว่าพวกเขากลับกล่าวหาว่าเป็นเรื่องต่างพร้อยและมลทินแก่ท่าน (เราะฎียัลลอฮุอันฮุ)

แนกเช่นดั่งบทกวีที่กล่าวไว้ว่า:

وَمَنْ يَكُنْ ذَا فَمٍ مُّرٍّ مَرِيضٍ ** يَجِدْ مُرًّا بِهِ الْمَاءُ الزُّلَالَا

"และผู้ใดมีปากขมขึ้นด้วยเพราะป่วยไข้ ย่อมพบความขมในปาก แม้กับน้ำจืดบริสุทธิ์"

ข้อกล่าวหาประการที่ห้า: การทำร้ายท่านอิบนุ มัสอูดจนลำไส้แตก และการทุบตีท่านอัมมาร์ บิน ยาซีรจนซี่โครงหัก

ข้อกล่าวหาเหล่านี้เป็นเรื่องที่ถูกขึ้นอย่างชัดแจ้ง หากลำไส้แตกจริง ท่านย่อมมีอาเจียรนชีวิตมาได้ แท้จริงแล้ว ท่านอุษมานมิได้ทำร้ายท่านอิบนุ มัสอูดจนลำไส้แตก และได้ทำให้ซี่โครงของท่านอัมมาร์หักแต่อย่างใดเลย

ข้อกล่าวหาประการที่หก: การขยายเขตหิมา (เขตสงวน)

ท่านนบี (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) ได้ทรงมีเขตหิมาอันเป็นพื้นที่เฉพาะสำหรับพระองค์ และได้กล่าวว่า: "อันที่จริงเขตหิมา นั่นคือเขตหิมาของอัลลอฮ์และของเราะสูลเท่านั้น" ท่านอุมร์ (เราะฎียัลลอฮุอันฮุ) ได้กำหนดเขตหิมาสำหรับอูฐที่ต้องจ่ายชะกาต โดยจัดสรรที่ดินเป็นการเฉพาะเพื่อให้พวกมันได้รับการเลี้ยงดูจนอ้วนสมบูรณ์ ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่นต่อไป

เมื่อมาถึงรัชสมัยของท่านอุษมาน (เราะฎียัลลอฮุอันฮุ) ด้วยจำนวนอูฐชะกาตที่เพิ่มขึ้นอย่างมหาศาล ท่านจึงได้ขยายเขตหิมาออกไป ผู้ไม่พอใจจึงพากันกล่าวตำหนิตานอุษมานถึงขั้นว่า "ท่านเห็นการกระทำของท่านต่อเขตหิมาหรือไม่? อัลลอฮ์ทรงอนุมัติให้ท่านกระทำเช่นนั้นหรือท่านกำลังกล่าวเท็จต่ออัลลอฮ์กระนั้นหรือ?"

ท่านอุษมาน (เราะฎียัลลอฮุอันฮุ) ได้ชี้แจงว่า: "ท่านอุมร์ได้กำหนดเขตหิมาสำหรับอูฐชะกาตไว้ก่อนหน้าฉันแล้ว และเมื่อฉันเข้ารับตำแหน่ง อูฐชะกาตก็มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างมากมาย ฉันจึงเห็นสมควรขยายเขตหิมาออกไป"

เช่นนั้นแล้ว การกระทำเช่นนี้สมควรถูกตำหนิหรือกล่าวโทษท่านกระนั้นหรือ?!

ข้อกล่าวหาประการที่เจ็ด: การละหมาดครบถ้วนระหว่างการเดินทาง

ท่านเราะสูลุลลอฮ์ (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) ทรงละหมาดระหว่างการเดินทางเพียงสองเราะกะอะฮ์ เช่นเดียวกับท่านอะบูบักร์ (เราะฎียัลลอฮุอันฮุ) และท่านอุมร์ (เราะฎียัลลอฮุอันฮุ) ซึ่งต่างก็ละหมาดสองเราะกะอะฮ์ในการเดินทางเช่นกัน ในช่วงแรกที่ท่านอุษมาน (เราะฎียัลลอฮุอันฮุ) ดำรงตำแหน่งเคาะลีฟะฮ์ ท่านก็ละหมาดสองเราะกะอะฮ์ในการเดินทางเช่นกัน ทว่าในภายหลัง ท่านได้ละหมาดครบจำนวนเราะกะอะฮ์ระหว่างการเดินทาง

สำหรับคำตอบต่อข้อกล่าวหานี้ ประการแรกคือ นี่เป็นประเด็นทางนิติศาสตร์อิสลาม (ฟิกฮ์) ซึ่งต้องอาศัยการวินิจฉัย (อิญญัตฮาด) และหากสมมติว่าท่านอุษมานวินิจฉัยผิดพลาด (หากท่านผิดพลาดจริง) จะเกิดอะไรขึ้นเล่า?

การกระทำเช่นนี้ถึงขั้นอนุญาตให้ทำการสังหารท่านกระนั้นหรือ? ในหมู่มนุษย์ มีผู้ใดไร้บาป (มะฮ์ศุม) อีกหรือ นอกเสียจากท่านเราะสูลุลลอฮ์ (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม)? ยิ่งไปกว่านั้น ประเด็นนี้ยังเป็นที่ถกเถียงกันในหมู่นักวิชาการเอง นักวิชาการส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การละหมาดย่อเป็นสุนนะฮ์ (แบบอย่าง) ที่พึงกระทำ ดังนั้นสิ่งที่ท่านอุษมานได้กระทำคือ การละทิ้งสิ่งที่พึงกระทำและเลือกกระทำสิ่งที่อนุญาต หรือกล่าวได้ว่า ท่านได้ละทิ้งการผ่อนปรน (รูกเศาะฮ์) และเลือกกระทำตามหลักการปกติ (อะซีมะฮ์) นั่นเอง

สำหรับเหตุผลที่ท่านอุษมานเลือกละหมาดครบจำนวนเราะกะอะฮ์นั้น มีคำอธิบายอยู่สองประการคือ:

ประการแรก: ด้วยการที่ท่านได้สมรสและฟ้านักในมักกะฮ์ ท่านจึงถือว่าตนเองอยู่ในบ้านเมืองของตน ดังนั้นจึงเลือกละหมาดครบจำนวนเราะกะอะฮ์ ณ ที่นั้น

ประการที่สอง: ท่านเกรงว่าชาวอาหรับชนบทบางกลุ่มอาจเข้าใจผิด เมื่อพวกเขากลับไปยังถิ่นฐานของตนแล้วจะพากันละหมาดย่อต่อไปด้วยเหตุผลเดียวกัน ท่านจึงละหมาดครบจำนวนเราะกะอะฮ์เพื่อแสดงให้เห็นว่าเขาเข้าใจว่า หลักการพื้นฐานของการละหมาดคือสี่เราะกะอะฮ์ อย่างไรก็ตาม อัลลอฮ์เท่านั้นที่ทรงล่วงรู้เหตุผลที่แท้จริง

เมื่อท่านหญิงอาอิชะฮ์ (เราะฎียัลลอฮูอันฮา) ละหมาดครบจำนวนเราะกะอะฮ์ระหว่างการเดินทางเช่นกัน ผู้คนจึงถามอุรวะฮ์ว่า "ท่านหญิงอาอิชะฮ์ประสงค์สิ่งใดหรือ?" เขาตอบว่า "นางคงดีความเช่นเดียวกับที่ท่านอุษมานดีความ (ขออัลลอฮ์ทรงโปรดปรานพวกท่านทั้งสอง)" ซึ่งการยกตัวอย่างนี้แสดงให้เห็นว่า การกระทำของท่านอุษมานนั้นอยู่บนพื้นฐานของการวินิจฉัย (อิญญัตฮาด) นั่นเอง

ข้อกล่าวหาประการที่แปด แก้ว และลิบ: การไม่เข้าร่วมสงครามบะดร์, การหลบหนีจากการรบในสงครามอุหุด, และการไม่อยู่ในการทำสัตยาบันริฎวาน

สำหรับคำตอบต่อข้อกล่าวหาเหล่านี้ ข้าพเจ้าขอยกรายงานจากเศาะฮีห์ อัล-บุคอรี๊ โดยอุษมาน บิน เมาฮับ เล่าว่า:

มีชายผู้หนึ่งจากอียิปต์เดินทางมายังมะดีนะฮ์ แล้วถามว่า "ชนกลุ่มใดกัน (คือชาวเมืองนี้)?" พวกเขาตอบว่า "ชาวกูร็อยช์" เขาถามอีกว่า "ผู้ใดคือผู้สูงวัยในหมู่พวกท่าน?" พวกเขาตอบว่า "ท่านอับดุลลอฮ์ บิน อุมร์" ชายผู้นั้นจึงตรงไปหาท่านอับดุลลอฮ์ บิน อุมร์ แล้วกล่าวว่า "โอ้ บุตรของอุมร์ ข้าพเจ้ามีบางสิ่งประสงค์จะเรียนถามท่าน ขอท่านโปรดตอบข้าพเจ้าเถิด"

ชายชาวอียิปต์ผู้นั้นถามว่า: "ท่านทราบหรือไม่ว่าท่านอุษมานได้หลบหนีจากการรบในวันสงครามอุหุด?" ท่านอับดุลลอฮ์ บิน อุมร์ ตอบว่า "ทราบ"

เขาถามอีกว่า: "ท่านทราบหรือไม่ว่าท่านหายไปในสงครามบะดร์?" ท่านตอบว่า "ทราบ"

เขาถามอีกว่า: "ท่านทราบหรือไม่ว่าท่านไม่อยู่ในการทำสัตยาบันริฎวาน?" ท่านตอบว่า "ทราบ"

ชายชาวอียิปต์ผู้นั้นจึงอุทานว่า "อัลลอฮ์อัคร!" ซึ่งแสดงให้เห็นว่าข้อเท็จจริงเป็นไปตามที่เขาปรารถนา

ท่านอับดุลลอฮ์ บิน อุมร์ จึงกล่าวแก่เขาว่า: "เชิญท่านเข้ามาใกล้เถิด แล้วฉันจะอธิบายให้ท่านทราบ สำหรับกรณีการหลบหนีจากการรบในสงครามอุหุดนั้น ฉันขอเป็นพยานว่า อัลลอฮ์ได้ทรงอภัยและยกโทษให้แก่ท่านแล้ว ดังที่พระองค์ตรัสว่า:

﴿ إِنَّ الَّذِينَ تَوَلَّوْا مِنْكُمْ يَوْمَ الْتَقَى الْجَمْعَانِ إِنَّمَا اسْتَزَلَّهُمُ الشَّيْطَانُ بِبَعْضِ مَا كَسَبُوا وَلَقَدْ عَفَا اللَّهُ عَنْهُمْ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ حَلِيمٌ ۝ ١٥٥ ﴾ [آل عمران: ١٥٥]

"แท้จริงบรรดาผู้ที่อยู่ในหมู่พวกเจ้าที่หันหลังหนีในวันที่สองกลุ่มเผชิญหน้ากันนั้น แท้จริงฉันอุทธรณ์ต่างหากที่ทำให้พลั้งพลาดไป เนื่องจากบางสิ่งที่พวกเขาได้ประกอบไว้เท่านั้น และแน่นอน

นอัลลอฮฺทรงอภัยให้แก่พวกเขาแล้ว แท้จริงอัลลอฮฺนั้นเป็นทรงอภัยโทษ ผู้ทรงหนักแน่น" {อาลิ อิมรอน: 155}

ส่วนประเด็นที่ท่านมิได้เข้าร่วมในสงครามบะดร์นั้น เป็นเพราะท่านต้องดูแลบิดาของท่าน เราะสูลุลลอฮ์ (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) ซึ่งกำลังประชวรอยู่ และท่านนบี (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) ได้กล่าวแก่ท่านว่า: 'ท่านจะได้รับผลบุญประดุจผู้ที่เข้าร่วมในสงครามบะดร์ และยังได้รับส่วนแบ่งด้วย'

สำหรับกรณีที่ท่านไม่อยู่ในการทำสัตยาบันริฎวานนั้น หากมีบุคคลใดที่ได้รับความเคารพจากชาวมักกะฮ์มากไปกว่าท่านอุษมาน ท่านเราะสูลุลลอฮ์ (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) ย่อมส่งบุคคลผู้นั้นไปแทนแล้ว ทว่าท่านเราะสูลุลลอฮ์ได้ส่งท่านอุษมานไปในฐานะตัวแทนของพระองค์ และพึงทราบว่าการทำสัตยาบันริฎวานเกิดขึ้นหลังจากที่ท่านอุษมานได้เดินทางเข้าไปยังนครมักกะฮ์แล้ว และท่านเราะสูลุลลอฮ์ (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) ได้ทรงวางมือขวาของท่านลง แล้วกล่าวว่า: 'นี่คือมือของอุษมาน' (หมายถึงการทำสัตยาบันแทนท่านอุษมาน)

จากนั้น ท่านอับดุลลอฮ์ บิน อุมร์ ก็กล่าวแก่ชายผู้นั้นว่า: 'จงนำข่านี่ (และความเข้าใจที่ถูกต้อง) กลับไปพร้อมกับตัวท่านเถิด'"

ข้อกล่าวหาประการที่สิบเอ็ด: การไม่ลงโทษประหารชีวิตอُبัยดุลลอฮ์ บิน อุมร์ ผู้สังหารฮุรุมซาน

เรื่องราวที่ปรากฏในตำราประวัติศาสตร์มีอยู่ว่า ภายหลังที่อะบู ลุ้ลอะฮ์ ชาวมะญูซี (ผู้นับถือศาสนาโซโรอัสเตอร์) ได้ลอบสังหารท่านอุมร์ บิน อัล-ค็อฏฏอบ (เราะฎียัลลอฮุอันฮุ) เขาก็ได้ปลิดชีพตนเองเมื่อถูกจับกุมตัวไว้ได้ ครั้นรุ่งเช้า อุบัยดุลลอฮ์ บิน อุมร์ ก็ได้สังหารชายผู้หนึ่งนามว่า ฮุรมุซาน ผู้ซึ่งเป็นชาวมะญูซีที่เข้ารับอิสลาม โดยมีผู้แจ้งแก่อุบัยดุลลอฮ์ว่า ฮุรมุซานได้อยู่ร่วมกับอะบู ลุ้ลอะฮ์ ก่อนการสังหารท่านอุมร์เพียงสามวัน และพวกเขายังมีกริษลักษณะเดียวกับที่ใช้สังหารท่านอุมร์ อุบัยดุลลอฮ์จึงเชื่อว่าฮุรมุซานมีส่วนร่วมในการก่ออาชญากรรมครั้งนี้ จึงติดตามไปและสังหารเขา

จากรายงานของสะอีด บิน อัล-มุสยิบ กล่าวว่า:

ท่านอับดุลเราะห์มาน บุตรของท่านอะบูบักร์ อัศ-ศิดดีก ได้เล่าเหตุการณ์ในวันที่ท่านอุมร์ ถูกสังหารว่า: "ฉันได้ผ่านไปพบอะบู ลุ้ลอะฮ์ ผู้สังหารอุมร์ ขณะที่เขากำลังนั่งคุยกระซิบกับญุฬานะฮ์และฮุรมุซาน ฉันก็โผล่เข้าไปอย่างฉับพลัน ทำให้พวกเขาสะดุ้งตกใจลุกขึ้นยืน และกริษที่มีคมสองด้านพร้อมด้ามจับอยู่ตรงกลางก็ได้หล่นลงมา" (ท่านสะอีดกล่าวเสริมว่า: "พวกท่านลองไปดูเถิดว่ากริษที่ใช้สังหารอุมร์มีลักษณะเช่นไร") ซึ่งปรากฏว่ากริษนั้นมีลักษณะตรงตามที่อับดุลเราะห์มาน บิน อะบูบักร์ บอกไว้

อุบัยดุลลอฮ์ บิน อุมร์ จึงรีบออกไปติดตามตัวฮุรมุซาน โดยกล่าวว่า "ไปกับฉันหน่อย ไปดูม้าของฉัน" ฮุรมุซานออกมาอย่างล่าช้า เมื่อเข้าถึงตัว อุบัยดุลลอฮ์ก็ใช้ดาบฟันเขา และเล่าว่า "**เมื่อเขา (ฮุรมุซาน) ได้สัมผัสความร้อนของคมดาบ เขาก็กล่าวว่า ลาอิลาฮะอิลลัลลอฮ์**" อุบัยดุลลอฮ์ยังกล่าวว่า: "ฉันยังได้ตามหาญุฬานะฮ์ ซึ่งเป็นคริสเตียนจากฮีเราะฮ์ เมื่อนั่งฟันเขาแล้ว เขาก็ทำสัญลักษณ์ไม้กางเขนระหว่างคิ้วของเขา" หลังจากนั้น อุบัยดุลลอฮ์ก็ยังได้สังหารบุตรสาวคนหนึ่งที่ยังเยาว์วัยของอะบู ลุ้ลอะฮ์ ซึ่งอ้างตนว่าเป็นมุสลิม และท่านยังปรารถนาจะสังหารเชลยศึกทุกคนในมะดีนะฮ์อีกด้วย

บรรดาศอฮาบะฮ์มุฮาญิรีนรุ่นแรกๆ จึงรวมตัวกันเพื่อห้ามปรามและขู่ส่ำทับเขา ทว่าอุบัยดุลลอฮ์กลับกล่าวว่า "ขอสาบานต่ออัลลอฮ์! ฉันจะสังหารพวกเขา และคนอื่นๆ อีกด้วย" และเขาก็เกิดมีปากเสียงกับศอฮาบะฮ์มุฮาญิรีนบางท่าน อัมร์ บิน อัล-อาศ มีปากเสียงกับเขาจนถึงขั้นชักดาบออกมา และในขณะนั้น สะอัด บิน อะบีวัคคอกศก็มาถึง ทั้งสองกำลังต่อสู้กันอย่างดุเดือดจนสะอัดต้องเข้าแยกพวกเขาออกจากกัน

หลังจากนั้นไม่นาน ท่านอุษมานก็ได้มาถึง ก่อนที่ท่านจะได้รับการบัยอะฮ์ (สัตยาบัน) ในคำคืนนั้น และได้เกิดมีเรื่องขัดแย้งกับอุบัยดุลลอฮ์ ทั้งสองฝ่ายต่างเข้าประชิดตัวกัน ในวันที่อุบัยดุลลอฮ์ได้สังหารญุฟัยนะฮ์, ฮุรมุซาน และบุตรสาวของอะบู ลุอ์ละฮ์นั้น บรรยาภาศโดยรวมเต็มไปด้วยความโกลาหล จนกระทั่งทั้งสอง (อุษมานและอุบัยดุลลอฮ์) ถูกแยกออกจากกัน เมื่อท่านอุษมานได้ขึ้นเป็นเคาะลีฟะฮ์ ท่านได้เรียกบรรดาศอฮาบะฮ์มุฮาญิรีนและอันศอรมาประชุม แล้วกล่าวว่า "จงชี้แนะแก่ฉันถึงแนวทางในการลงโทษชายผู้นี้ (อุบัยดุลลอฮ์) ผู้ซึ่งได้ฉีกทำลายหลักการศาสนาของเขา"

บรรดามุฮาญิรีนต่างเห็นพ้องเป็นเสียงเดียวกันว่าควรสนับสนุนให้ท่านอุษมานสังหารเขา ทว่าเกือบทั้งหมดของศอฮาบะฮ์ท่านอื่นๆ กลับเข้าข้างอุบัยดุลลอฮ์ โดยกล่าวถึงญุฟัยนะฮ์และฮุรมุซานว่า "ขออัลลอฮ์ทรงให้ทั้งสองไปให้ไกลเถิด พวกท่านต้องการให้บุตรของอุมัรต้องจากไปตามอุมัรอีกกระนั้นหรือ?" เสียงถกเถียงดังขึ้นอย่างโกลาหล หลังจากนั้น อัมร์ บิน อัล-อาศ ได้กล่าวแก่ท่านอุษมานว่า "โอ้ ผู้นำของผู้ศรัทธาเอ๋ย เรื่องนี้เกิดขึ้นก่อนที่ท่านจะมีอำนาจ ท่านจึงไม่จำเป็นต้องเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับพวกเขาเลย" เมื่อได้ยินคำปราศรัยของอัมร์ ผู้คนทั้งหลายก็แยกย้ายกันไป ท่านอุษมานจึงระงับเรื่องนี้ และได้มีการจ่ายสินไหมทดแทนให้แก่ชายทั้งสองและเด็กหญิงหนึ่งคน

มีคำอธิบายสามประการที่สนับสนุนการตัดสินใจของท่านอุษมานในการไม่ลงโทษประหารชีวิตอุบัยดุลลอฮ์ เนื่องจากการสังหารฮุรมุซาน:

[ฮุรุมุซ่านมีส่วนร่วมในการวางแผนสังหารฮุมา:]

ประการแรก: ฮุรุมุซ่านมีส่วนร่วมในการวางแผนกับอะบู ลุ้ลอะฮ์ เพื่อลอบสังหารท่านฮุมา ดังที่ท่านฮุมาเล่าว่า: "หากชาวคือนอญีมม็อกันสังหารคนเพียงคนเดียว ฉันก็จะสังหารพวกเขาทั้งหมด" ดังนั้น เลือดของฮุรุมุซ่านจึงเป็นที่อนุมัติ (ให้สังหารได้) แล้ว เพราะเขามีส่วนร่วมในการสังหารท่านฮุมา

[การกระทำอยู่บนพื้นฐานของการวินิจฉัย (อิญญัตฮาด):]

ประการที่สอง: ท่านนบี (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) มิได้ลงโทษประหารชีวิตท่านฮุมา มะฮ์ บิน ซัยด์ เมื่อท่านฮุมาะฮ์กระทำการโดยอาศัยการวินิจฉัยของตนเองในสมัยที่ท่านนบียังมีชีวิตอยู่ เรื่องนี้เกิดขึ้นในระหว่างสงครามครั้งหนึ่ง ท่านฮุมาะฮ์ได้พบชายมุชริก (ผู้ตั้งภาคี) คนหนึ่ง ที่ได้สังหารมุสลิมไปเป็นจำนวนมาก ท่านจึงติดตามเขาไปจนกระทั่งชายมุชริกผู้นั้นหลบหนีไปซ่อนหลังต้นไม้ และได้กล่าวว่า 'ฉันขอปฏิญาณตนว่า ไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากอัลลอฮ์' ทว่าท่านฮุมาะฮ์ก็ยังคงสังหารเขา เมื่อเรื่องนี้ทราบถึงท่านนบี (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) ท่านได้เรียกท่านฮุมาะฮ์มาแล้วกล่าวว่า: 'เจ้าสังหารเขาหลังจากที่เขา กล่าวว่า ลาอิลาฮะอิลลัลลอฮ์ อย่างนั้นหรือ?' ท่านฮุมาะฮ์ตอบว่า 'ที่เขาพูดไปนั้นก็เพื่อเอาตัวรอด (ด้วยความกลัวความตาย)' ท่านนบี (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) จึงกล่าวว่า 'เจ้าได้ฝ่าเอาหัวใจเขาออกมาดูแล้วหรือ?' ท่านฮุมาะฮ์เล่าว่า ท่านนบี (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) ยังคงกล่าวซ้ำๆ ว่า 'เจ้าสังหารเขาหลังจากที่เขา กล่าวว่า ลาอิลาฮะอิลลัลลอฮ์ อย่างนั้นหรือ?' จนฉันปรารถนาอยากให้ฉันพึงได้เข้ารับอิสลามในวันนี้ ท่านนบี (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) มิได้ลงโทษฮุมาะฮ์เพราะการกระทำของเขาอยู่บนพื้นฐานของการวินิจฉัย เช่นเดียวกับกรณีของท่านฮุมาที่มิได้ลงโทษฮุบัลลาล บิน ฮุมา เพราะการกระทำของเขาก็คืออยู่บนพื้นฐานของการวินิจฉัยเช่นกัน

[การยอมความของทนายหรือผู้พิทักษ์:]

ประการที่สาม: มีข้อกล่าวหาว่า สุรมุขานไม่มีญาติสนิท และสำหรับผู้ที่ถูกสังหารโดยไร้ญาติสนิทนั้น ผู้ปกครองย่อมถือเป็นผู้พิทักษ์ (วะลีย) ของเขา ซึ่งท่านอุษมานก็ได้เลือกที่จะยอมความและไม่ลงโทษประหารชีวิตอับดุลลอฮ์ บ้างก็กล่าวว่า สุรมุขานมีบุตรชายคนหนึ่งชื่อ กอมิซบาน ซึ่งบุตรชายผู้นี้ก็ได้ยอมความและไม่เรียกร้องค่าสินไหมทดแทนสำหรับเลือดของอับดุลลอฮ์ บิน อุมร์

ข้อกล่าวหาประการที่สิบสอง: การเพิ่มอะซานครั้งที่สองในวันศุกร์

ท่านนบี (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) ได้กล่าวว่า: "พวกท่านจงยึดสุนนะฮ์ของฉัน และสุนนะฮ์ของเคาะลีฟะฮ์ที่ปราชญ์ปรารถนาหลังจากฉัน"

การเพิ่มอะซานนี้ จัดอยู่ในสุนนะฮ์ (แบบอย่าง) ของบรรดาเคาะลีฟะฮ์ผู้ทรงคุณธรรมและปราชญ์ปรารถนา และเป็นที่ประจักษ์ว่าท่านอุษมาน (เราะฎียัลลอฮุอันฮุ) คือหนึ่งในเคาะลีฟะฮ์ผู้ทรงคุณธรรมและปราชญ์ปรารถนาเหล่านั้น ท่านเห็นว่าการเพิ่มอะซานนี้เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการเตือนผู้คนให้ทราบว่าได้ถึงเวลาละหมาดวันศุกร์แล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายหลังจากที่ขอบเขตของนครมะดีนะฮ์ได้ขยายกว้างออกไป ท่านจึงได้วินิจฉัย (อิญฎิฮาด) ในประเด็นนี้ และบรรดาศอฮาบะฮ์ทั้งหมดต่างก็เห็นพ้องต้องกันในการกระทำได้ดังกล่าว ซึ่งได้มีการปฏิบัติต่อเนื่องกันมาโดยปราศจากข้อขัดแย้งจากผู้ใด ตลอดจนถึงรัชสมัยของท่านอาลี, ท่านมุอาวิยะฮ์, สมัยราชวงศ์อุมัยยะฮ์, ราชวงศ์อับบาซียะฮ์ จวบจนกระทั่งยุคปัจจุบันของเรานี้ ไม่มีมุสลิมท่านใดเห็นต่างว่าการกระทำนี้เป็นสุนนะฮ์ที่ได้รับการยอมรับอย่างเป็นทางการเป็นเอกฉันท์ของปวงมุสลิม

อนึ่ง การอะซานครั้งนี้ก็มีที่มาตามบัญญัติศาสนาเช่นกัน โดยอาจเทียบเคียงได้กับการอะซานครั้งแรกในการละหมาดฟัจรฺ (รุ่งอรุณ) เป็นไปได้ว่าท่านอุษมานอาจใช้การเปรียบเทียบจากกรณีนี้ก็เป็นได้

ข้อกล่าวหาประการที่สิบสาม: การนำตัวอัล-หะกัมกลับมา ทั้งที่ท่านนบี (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) ได้ทรงเนรเทศเขาไป

ข้อกล่าวหานี้เป็นความเท็จ และสามารถโต้แย้งได้ด้วยสามประการดังนี้:

ประการแรก: เรื่องราวนี้มีอาจยืนยันความถูกต้องได้ และไม่มีสายรายงานที่เศาะฮีห์ (ถูกต้องแท้จริง) เลย

ประการที่สอง: ท่านอัล-หะกัมได้เข้ารับอิสลามในวันพิชิตนครมักกะฮ์ ซึ่งท่านเป็นหนึ่งในผู้ที่ได้รับการปล่อยตัว (ฎลากอฮ์) และบรรดาผู้ที่ได้รับการปล่อยตัวเหล่านี้มีถิ่นพำนักเดิมคือนครมักกะฮ์ มิได้อาศัยอยู่ในมะดีนะฮ์ ดังนั้น ท่านนบี (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) จะทรงเนรเทศเขาออกจากมะดีนะฮ์ได้อย่างไร ในเมื่อท่านมิได้เป็นชาวเมืองมะดีนะฮ์แต่แรกอยู่แล้ว?

ประการที่สาม: การเนรเทศตามหลักกฎหมายอิสลามที่ทราบกันนั้น ระยะเวลาที่ยาวนานที่สุดคือหนึ่งปีสำหรับผู้ที่ทำซิnah (ผิดประเวณี) โดยที่ยังมิได้แต่งงาน และไม่มีข้อบัญญัติใดในกฎหมายของอัลลอฮ์ที่ให้เนรเทศไปตลอดชั่วชีวิต เช่นนั้นแล้วจะมีบาปใดเล่าที่ทำให้บุคคลผู้นั้นสมควรถูกเนรเทศไปตลอดชีวิต?

การเนรเทศนั้นเป็นการลงโทษเพื่อป้องปราม ซึ่งเป็นอำนาจของผู้ปกครอง และหากสมมติว่าท่านนบี (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) ได้ทรงเนรเทศเขาจริง และเขายังคงอยู่ในสถานะผู้ถูกเนรเทศตลอดช่วงชีวิตของท่านนบี (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) ต่อเนื่องมาในสมัยของท่าน

นอะบูบักร์และท่านอุมัร จนกระทั่งท่านอุษมานได้นำเขากลับมาหลังจากที่เวลาล่วงเลยไปแล้วกว่าสิบห้าปี แล้วปัญหาในเรื่องนี้อยู่ที่ตรงไหนเล่า?

แม้สมมติว่าเรื่องนี้เป็นเศาะฮิห์ (ทั้งที่ความจริงมิได้เป็นเช่นนั้น) ท่านนบี (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) ยังทรงยอมรับคำขอร้องของท่านอุษมานในกรณีของท่านอับดุลลอฮ์ บิน สะอัด บิน อะบีส-สัรห์ ผู้ซึ่งเคยหันหลังให้ศาสนาไปแล้วอย่างเห็นได้ชัด ดังนั้นจึงมิใช่เรื่องที่น่าสงสัยเลยว่า ท่านอัล-หะกัมย่อมมิได้กระทำความผิดร้ายแรงไปกว่าบุคคลผู้นั้น เมื่อท่านนบี (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) ยังทรงอภัยให้แก่ผู้นั้น เหตุใดจึงจะไม่ทรงอภัยให้แก่บุคคลผู้นี้เล่า?

ข้อกล่าวหาทั้งหมดที่กล่าวถึงท่านอุษมาน (เราะฎียัลลอฮุอันฮุ) นั้น สามารถจัดแบ่งออกได้เป็นประเภทต่างๆ ดังตารางสรุปนี้:

ข้อกล่าวเท็จ/เรื่องที่กุขึ้น: ข้อที่ 2, 3, 5, 13

ข้อดี/คุณูปการอันโดดเด่น: ข้อที่ 4, 8, 10

ข้อที่อาศัยการวินิจฉัย (อิญญัตฮาด): ข้อที่ 1, 6, 7, 11, 12

ข้อผิดพลาดที่ได้รับการอภัยโทษแล้ว: ข้อที่ 9

บทที่ 6 เหตุการณ์ลอบสังหารท่านอุษมาน บิน อ์ฟฟาน (เราะฎียัลลอฮุอันฮุ)

ภายหลังจากที่ข้อกล่าวหาต่างๆ ได้ถูกนำมาบิดเบือนและสร้างความโกลาหลวุ่นวาย กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบจากเมืองบัศเราะฮ์, เมืองกูฟะฮ์ และเมืองฮิยิปต์ ก็ได้พากันเดินทางมายังนครมะดีนะฮ์ในปีฮิจเราะฮ์ศักราชที่ 35 โดยสร้างทำเป็นจะประกอบพิธีฮัจญ์ ทว่าแท้จริงแล้วภายในใจพวกเขาปรารถนาที่จะก่อการจลาจลต่อต้านท่านอุษมาน (เราะฎียัลลอฮุอันฮุ) จำนวนของผู้ก่อการครั้งนี้ยังเป็นที่ถกเถียงกัน บางรายงานกล่าวว่า มีสองพันคนจากแต่ละเมือง (ฮิยิปต์, กูฟะฮ์, บัศเราะฮ์) รวมหกพันคน บางรายงานระบุว่า มีเพียงสองพันคนโดยรวมทั้งหมด และบางรายงานก็กล่าวจำนวนอื่นอีก แม้ไม่มีการนับจำนวนที่ละเอียดแน่ชัด แต่คาดว่าพวกเขาไม่น้อยกว่าสองพันคน และไม่เกินหกพันคน

พวกเขาได้บุกรุกเข้ามายังนครมะดีนะฮ์ ซึ่งบุคคลเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นนักรบจากเผ่าต่างๆ มีเจตนาที่จะถอดถอนท่านอุษมานออกจากตำแหน่งเคาะลีฟะฮ์ ไม่ว่าจะด้วยการข่มขู่หรือการใช้กำลังบังคับ พวกเขาได้ปิดล้อมเคหสถานของท่านอุษมานในช่วงปลายเดือนซุลเกาะอะดะฮ์ และเรียกร้องให้ท่านสละตำแหน่งเคาะลีฟะฮ์ การปิดล้อมดำเนินไปจนถึงวันที่ 18 เดือนซุลหิจญะฮ์ ซึ่งตรงกับวันที่ท่านอุษมาน (เราะฎียัลลอฮุอันฮุ) ถูกสังหาร

ระยะเวลาการปิดล้อมมีหลากหลายรายงาน บ้างว่ายาวนานสี่สิบวัน บ้างก็กล่าวต่างออกไป แต่ไม่เกินสี่สิบเอ็ดวัน

เมื่อท่านอุษมานถูกปิดล้อมภายในเคหสถานของตน ท่านถูกห้ามมิให้ออกไปละหมาดที่มัสยิด และถูกตัดขาดจากน้ำดื่ม บรรดาแกนนำผู้ก่อความวุ่นวายได้เข้าทำหน้าที่นำละหมาดแทน จนกระทั่งอุบัยดุลลอฮ์ บิน อะดี บิน ค็อยยาร ได้เข้าพบท่านอุษมาน และเรียนถามว่า "อิหม่ามผู้ก่อความวุ่นวายได้มานำละหมาด พวกท่านจะบัญชาให้เรากระทำเช่นไร?" ท่านตอบว่า: "การ

ละหมาดเป็นสิ่งประเสริฐที่สุดที่มนุษย์พึงกระทำ หากพวกเขาทำดีก็จงทำดีพร้อมกับพวกเขา แต่หากพวกเขาทำชั่ว ก็จงห่างไกลจากการกระทำชั่วของพวกเขา"

* คอฮาบะฮ์จำนวนหนึ่งของท่านเราะสูลุลลอฮ์ (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) ได้พากันเข้ามายังเคหสถานของท่านอุษมาน โดยทั้งหมดปรารถนาที่จะปกป้องท่าน ในบรรดาผู้ที่ปรากฏตัวอย่างโดดเด่น ณ ที่นั้น ได้แก่ ท่านหะสัน บิน อาลี, ท่านหุสัยน์ บิน อาลี, อุบัยดุลลอฮ์ บิน ซุบัยร, อะบูซุร็อยเราะฮ์, มุฮัมมัด บิน ฎ็อลหะฮ์ บิน อุบัยดุลลอฮ์ (ฮัส-สัจญาด) และท่านอับดุลลอฮ์ บิน อุมัร พวกเขาต่างชักดาบขึ้นเพื่อแสดงความพร้อมที่จะเผชิญหน้ากับกลุ่มอันธพาลที่มุ่งหมายจะสังหารท่านอุษมาน (เราะฎียัลลอฮุอันฮุ)

* ท่านหญิงเศาะฟิยะฮ์ มารดาของผู้ศรัทธา (เราะฎียัลลอฮุอันฮา) ซึ่งกำลังเดินทางด้วยลา โดยมีทาสชื่อกินานะฮ์เป็นผู้จูง ได้เผชิญหน้ากับอัคร ซึ่งได้ตบหน้าลาของท่านหญิง ท่านหญิงจึงกล่าวว่า "พาดันกลับไปเกิด อย่าให้สุนัขตัวนี้ทำให้ฉันต้องอับอาย"

ทว่า ท่านอุษมานได้มีบัญชาแก่บรรดาคอฮาบะฮ์มิให้ทำการต่อสู้ บางรายงานระบุว่า มีผู้ที่ออกมาปกป้องท่านอุษมานมากกว่าเจ็ดร้อยคน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นบุตรหลานของคอฮาบะฮ์ แม้กระนั้น จำนวนของพวกเขาก็ยังไม่เท่าเทียมกับจำนวนของกลุ่มอันธพาล ซึ่งบางทีคนะกล่าวว่า มีอย่างน้อยสองพันคน

* จากท่านอับดุลลอฮ์ บิน อามिर บิน เราะบิอะฮ์ ได้เล่าว่า: "ฉันอยู่ในเคหสถานของท่านอุษมาน และฉันขอยืนยันอย่างจริงจังว่า ผู้ใดที่ยังคงยึดมั่นในหลักการเชื่อฟังและปฏิบัติตาม ก็จงวางมือและวางอาวุธของตนเสีย"

* จากท่านอิบนุ ซีรีน เล่าว่า: ท่านซัยด์ บิน ซาบิต ได้เข้าพบท่านอุษมาน (เราะฎียัลลอฮุอันฮุ) และกล่าวว่า "บรรดาชาวอันศอรเหล่านี้ยืนอยู่ที่ประตูแล้ว พวกเขาแจ้งว่า หากท่าน

ประสงค์ให้พวกเราเป็นผู้ช่วยเหลือของอัลลอฮ์เป็นครั้งที่สอง ดุจที่เราเคยเป็นเมื่ออยู่กับท่านนบี (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) พวกเราก็จะอยู่เคียงข้างท่าน"

ท่านอุษมานตอบว่า: "หากเป็นการต่อสู้แล้วไซ้ร้ ก็มีได้"

ท่านอับดุลลอฮ์ บิน อุมร์ ได้เข้าพบท่านอุษมาน ซึ่งท่านอุษมานได้กล่าวว่า: "โอ้ อิบน์ อุมร์ ลองใคร่ครวญสิ่งที่คนเหล่านี้พูดดูเถิด พวกเขาบอกว่า จงยอมลงจากตำแหน่งเสีย อย่าให้ตนเองต้องเสียชีวิตเลย"

ท่านอับดุลลอฮ์ บิน อุมร์ ตอบว่า: "หากท่านยอมลงจากตำแหน่งแล้ว ท่านจะได้อยู่ในโลกดุนยานี้ตลอดกาลกระนั้นหรือ?"

ท่านอุษมานตอบว่า: "ไม่"

ท่านอับดุลลอฮ์ บิน อุมร์ จึงกล่าวว่า: "ฉันไม่เห็นด้วยที่ท่านจะถอดเสื้อที่อัลลอฮ์ทรงคลุมมันให้แก่ท่าน เพราะมันจะกลายเป็นแบบอย่างให้คนอื่นปฏิบัติตาม เมื่อใดที่มีคนกลุ่มใดไม่พอใจเคาะลีฟะฮ์หรือผู้นำของตน พวกเขาก็จะพากันลุกฮือขึ้นเพื่อถอดถอนเขา"

* อนึ่ง ท่านอุษมานได้กล่าวแก่บรรดาบ่าวรับใช้ของท่านว่า: "ผู้ใดที่ยอมวางอาวุธ ก็จงถือว่าผู้นั้นเป็นไทแล้วเพื่ออัลลอฮ์" ท่าน (อุษมาน) เองคือผู้ที่ห้ามปรามผู้อื่นมิให้ออกมาต่อสู้ อย่างไรก็ตาม มีเด็กหนุ่มชาวกรูร็อยซ์สี่คนถูกห้ามออกมาในสภาพเปื้อนเลือด เพราะพวกเขาได้ปกป้องท่านอุษมาน พวกเขาเหล่านั้นได้แก่ ท่านหะสัน บิน อาลี, ท่านอับดุลลอฮ์ บิน ซุบัยร, มรวาน บิน หะกัม และมุฮัมมัด บิน หาญิบ

ผู้ใดคือผู้สังหารท่านอุษมาน?

ภายหลังการปิดล้อมเคหสถานของท่านอุษมาน (เราะฎียัลลอฮุอันฮุ) กลุ่มผู้ก่อการร้ายได้บุกกรุกเข้าไปในบ้าน และสังหารท่านขณะที่อัลกุรอานยังคงวางอยู่เบื้องหน้า

เมื่อมีผู้ถามท่านหะสัน อัล-บศรี (เราะหิมะฮุลลอฮ์) ซึ่งเป็นตาบิอินอาวุโสผู้มีชีวิตอยู่ในช่วงเวลานั้นว่า: "ในกลุ่มผู้สังหารท่านอุษมาน มีชาวมุฮาญิรีน หรือชาวอันศอรรวมอยู่ด้วยหรือไม่?"

ท่านตอบว่า: "พวกเขาเป็นเพียงพวกอันธพาลจากอียิปต์เท่านั้น"

ทว่า บรรดาแกนนำของการก่อความวุ่นวายนี้เป็นที่ทราบกันดี ได้แก่ กิยานะฮ์ บิน บิษร์, รุมาน อัล-ยะมานีย, บุคคลหนึ่งนามว่า ญะบะละฮ์, เสาดาน บิน หัมรอน และบุคคลหนึ่งซึ่งได้รับฉายาว่า 'ความตายสีดำ' จากตระกูลสะดูส

บ้างก็กล่าวว่า คือมาลิก บิน อัล-อัชดร์ อัน-นะเคาะอีย

บุคคลเหล่านี้คือบรรดาแกนนำผู้ปลุกปั่นให้เกิดความวุ่นวายและออกมาต่อต้านท่านอุษมาน (เราะฎียัลลอฮุอันฮุ)

ส่วนผู้ที่ลงมือสังหารท่านโดยตรงนั้น เป็นที่ทราบกันดีคือชายชาวอียิปต์นามว่า ญะบะละฮ์

* จากอัมเราะฮ์ บินต์ อับดุลอะอะฮ์ เล่าว่า: "ฉันได้เดินทางไปนครมักกะฮ์พร้อมกับท่านหญิงอาอิชะฮ์ (เราะฎียัลลอฮุอันฮา) ในปีที่ท่านอุษมานถูกสังหาร และพวกเราได้ผ่านไปหิมะดินะฮ์ เราได้เห็นสำเนาอัลกุรอานที่ท่านอุษมานถูกสังหารขณะที่ยังวางอยู่บนตักของท่าน เลือดหยดแรกของท่านได้หยดลงบนส่วนต้นของอาเยะฮ์ที่ว่า:

﴿ فَإِنْ ءَامَنُوا بِمِثْلِ مَا ءَامَنْتُمْ بِهِ ۖ فَقَدْ اهْتَدَوْا ۖ وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا هُمْ فِي شِقَاقٍ ۖ فَسَيَكْفِيكَهُمُ اللَّهُ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ۝۱۳۷ ﴾ [البقرة: ۱۳۷]

"แล้วหากพวกเขาศรัทธาอย่างที่พวกเจ้าศรัทธาแล้ว แน่นอนพวกเขาก็ย่อมได้รับข้อแนะนำที่ถูกต้อง และหากพวกเขาผินหลังให้ แน่นอนพวกเขาย่อมอยู่ในความแตกแยกกัน แล้วอัลลอฮ์ก็จะทรงให้เจ้าพอเพียงแก่พวกเขา และพระองค์นั้นเป็นผู้ทรงไว้ซึ่งการไถ่ถอน ทรงไว้ซึ่งความรอบรู้" {อัล-บะเกาะเราะฮ์: 137}

อัมเราะฮ์กล่าวว่า: "และไม่มีผู้ใดจากพวกเขาสังหารท่านต้องเสียชีวิตเลย"

* จากมุฮัมมัด บิน ซิรีน เล่าว่า: "ครั้งหนึ่งขณะที่ฉันกำลังเฝ้าอาวฟ (เวียนรอบ) กะอ์บะฮ์ จู่ๆ ก็มีชายคนหนึ่งพูดขึ้นมาว่า 'โอ้ อัลลอฮ์ โปรดอภัยให้ฉันเถิด ฉันไม่คิดว่าพระองค์จะทรงอภัยให้ฉันได้เลย'

ฉันประหลาดใจในคำกล่าวของเขา จึงถามไปว่า 'โอ้ บ่าวของอัลลอฮ์ ฉันไม่เคยไถ่ถอนผู้ใดพูดเช่นที่ท่านพูดมาเลย'

ชายผู้นั้นตอบว่า 'ฉันเคยให้สัญญากับอัลลอฮ์ว่า หากฉันมีโอกาสดูการกับอูษมาน ฉันจะตอบเขา' เมื่อท่านอูษมานถูกสังหาร ศพของท่านถูกวางไว้บนเตียงในบ้าน ผู้คนต่างพากันเข้ามาละหมาดให้ท่านในขณะที่ศพยังอยู่ในบ้าน ฉันจึงเข้าไปทำที่จะมาละหมาดให้ท่าน เมื่อฉันเห็นว่าในบ้านไม่มีใครแล้ว ฉันก็เปิดผ้าคลุมหน้าของท่าน แล้วตอบท่านทั้งที่ท่านสิ้นชีวิตไปแล้ว และทันใดนั้นมือของฉันก็เกิดสั่นไหวไป" อิบน์ ซิรีน กล่าวว่า: "ฉันเห็นมือของเขาแห้งกรังเหมือนกับท่อนไม้"

เหตุใดท่านอุษมานจึงถูกสังหารโดยปราศจากการปกป้องจากคอฮาบะฮ์?

เหตุผลประการแรก: ท่านอุษมานเองเป็นผู้ตั้งใจในเรื่องนี้ โดยมีบัญชาให้พวกเขาเก็บดาบห้ามมิให้ทำการต่อสู้ และยอมรับในกำหนดของอัลลอฮ์ (ตะอาลา) การกระทำนี้ชี้ให้เห็นถึงสองประการคือ:

1- ความกล้าหาญของท่านอุษมาน: ท่านแสดงความกล้าหาญอย่างหาญกล้าในการเผชิญหน้ากับชะตากรรม

2- ความเมตตาของท่านต่อประชาชาติอิสลาม (อุมมะฮ์): ท่านตระหนักดีว่าผู้ก่อการเหล่านั้นเป็นชาวอาหรับที่หยาบกระด้างและนิยมความวุ่นวาย ท่านจึงเห็นว่าหากปล่อยให้บรรดาคอฮาบะฮ์ต่อสู้กับพวกเขาแล้วไซ้ ผลร้ายย่อมร้ายแรงยิ่งกว่าการที่บุคคลเพียงคนเดียวจะถูกสังหาร อาจลงเอยด้วยการสังหารคอฮาบะฮ์จำนวนมาก หรือลุกลามไปถึงการทำลายเกียรติยศและการปล้นสะดมทรัพย์สิน ท่านจึงตัดสินใจว่าทางเลือกที่ดีที่สุดคือการที่ท่านยอมถูกสังหารเพียงผู้เดียว เพื่อมิให้คอฮาบะฮ์ของท่านเราะสูลุลลอฮ์ท่านใดต้องเสียชีวิต และเพื่อรักษาความศักดิ์สิทธิ์ของนครมะดีนะฮ์ของท่านนบี (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) มิให้ถูกทำลาย

เหตุผลประการที่สอง: จำนวนของคอฮาบะฮ์ที่มีอยู่ในเวลานั้นน้อยกว่าจำนวนของพวกเคาะวาริจญ์ (ผู้ก่อกบฏ) มากนัก เนื่องจากบรรดาคอฮาบะฮ์ของท่านเราะสูลุลลอฮ์ (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) ได้กระจัดกระจายกันอยู่ในสี่พื้นที่หลัก:

1. นครมักกะฮ์: ในช่วงเวลานั้นเป็นช่วงเทศกาลฮัจญ์ คอฮาบะฮ์จำนวนมากจึงได้เดินทางไปประกอบพิธี ทำให้มิได้พำนักอยู่ที่มะดีนะฮ์

2. หัวเมืองต่างๆ: คอฮาบะฮ์บางท่านได้ย้ายไปพำนักในหัวเมืองต่างๆ อาทิ กูฟะฮ์, บัศเราะฮ์, อียิปต์, ชาม และอื่นๆ

3. ระหว่างการทำญิฮาด: บางส่วนอยู่ในระหว่างการทำญิฮาดในแนวหน้า

4. นครมะดินะฮ์: แม้จะมีศอฮาบะฮ์พำนักอยู่ในมะดินะฮ์ แต่จำนวนของพวกเขาก็ไม่
ทัดเทียมกับจำนวนของผู้ก่อกบฏเหล่านั้น

เหตุผลประการที่สาม: บรรดาศอฮาบะฮ์ได้ส่งบุตรหลานของพวกเขาไปปกป้องท่านอุษมา
นแล้ว แต่พวกเขาไม่คาดคิดว่าเหตุการณ์จะลุกลามไปถึงขั้นการสังหาร คาดว่าจะเป็นเพียงการปิด
ล้อมและการตีแครง ซึ่งหลังจากนั้นก็คลี่คลายไปเอง ศอฮาบะฮ์บางส่วนไม่เชื่อว่าเรื่องจะบาน
ปลายไปถึงขั้นสังหารท่านอุษมาน บิน อ์ฟฟาน ได้ อย่างไรก็ตาม เหตุผลที่มีน้ำหนักมากที่สุดคือ
เหตุผลประการแรก ท่านอุษมาน (เราะฎียัลลอฮุอันฮุ) เอง คือผู้ที่มีบัญชาห้ามปรามพวกเขาไม่ให้
ต่อสู้กับพวกเคาะวาริจญ์เหล่านั้น

4- เคาะลีพะฮ์ อะลีย

ภาคที่สี่ การขึ้นดำรงตำแหน่งเคาะลีฟะฮ์ของ ท่านอะมีรุล มุอ์มินีน อะลี บิน อะบี ฏอลิบ (เราะฎียัลลอฮูอันฮุ) ปี ฮ.ศ. 35 – 40

บทที่ 1 ชีวิตประวัติด้านอะลี บิน อะบี ฏอลิบ โดยสังเขป

ชื่อและเชื้อสายของท่าน

ชื่อและวงศ์วาน: ท่านคือ อะลี บุตรของ อะบี ฏอลิบ บุตรของ अबดุลมุฏฏอลิบ บุตรของ ฮาซิม บุตรของ अबดุลมะนาฟ ท่านเป็นบุตรแห่งลุงของท่านนบี (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม) และเป็น สวามีแห่งจอมนางแห่งสตรีทั้งผอง คือ ฟาฏิมะฮ์ (เราะฎียัลลอฮูอันฮา) บุตรีอันเป็นที่รักของท่าน เราะฮ์มุลลอฮ์ ทั้งยังเป็นบิดาแห่งหลานชายสุดที่รักของท่านนบี คือ หะสัน และ หุสัยน์ (เราะฎียัลลอฮูอันฮุมา)

มารดา: มารดาของท่านคือ ฟาฏิมะฮ์ บุตรีของ อะศด บุตรชายของ ฮาซิม บุตรชายของ अबดุลมะนาฟ

ชื่อเรียกขาน (กunya): ชื่อเรียกขานหลักของท่านคือ อбу อัล-หะสัน และท่านนบี (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม) เคยเรียกท่านด้วยชื่อเรียกขานอีกชื่อว่า อбу ฏรอบ (บิดาแห่งดิน)

การเข้ารับอิสลาม: ท่านเข้ารับอิสลามตั้งแต่อายุยังน้อยมาก โดยเป็นที่ทราบกันดีว่าท่านเข้ารับอิสลามขณะมีอายุได้แปดขวบ

คู่ครองของท่าน:

1. ฟาฏิมะฮฺ บุตรีของท่านเราะสูลุลลอฮฺ (คือลัลลอฮฺอะลัยฮิวะสَّلัม) (ท่านหญิงฟาฏิมะฮฺเสียชีวิตก่อนท่านอะลี)
2. อุมามะฮฺ บุตรีของ อบุล อาศ ซึ่งมารดาของนางคือ ซัยนับ บุตรีของท่านเราะสูลุลลอฮฺ (คือลัลลอฮฺอะลัยฮิวะสَّلัม) ท่านอะลี ได้สมรสกับนางภายหลังจากที่ ฟาฏิมะฮฺ ผู้เป็นน้ำของนาง ได้เสียชีวิตลงแล้ว
3. เคาะละฮฺ บุตรีของ ญะฮัฟร บิน ก็อยส์
4. ลัยลา บุตรีของ มัสอูด
5. อุมมุล-บะนีน บุตรีของ หิซาม
6. อัสม่าห์ บุตรีของ อุมัยส์
7. เศาะฮ์บาน บุตรีของ เราะบีอะฮฺ
8. อุมมะ สะอีด บุตรีของ อูรวะฮฺ

บุตรและธิดา:

บุตรชาย:

- หะสัน (เราะฎียัลลอฮูอันฮุม่า)
- หุสَيْن (เราะฎียัลลอฮูอันฮุม่า)
- มุฮัมมัด (คนโต)
- อุบัยดุลลอฮฺ
- อบูบักร
- อับบาส (คนโต)
- อุษมาน

- ญะอ์ฟร (คนโต)
- อับดุลลอฮ์
- ยะห์ยา
- เออาน์
- อุมัร (คนโต)
- มุฮัมมัด (คนกลาง)
- มุฮัมมัด (คนเล็ก)

จิตา:

- ซัยนับ (คนโต)
- อุมมุ กุลซุม (คนโต)
- รุกีอยะฮ์
- อุมมุล-หะสัน
- ร็อมละฮ์ (คนโต)
- อุมมุฮานีฮ์
- มัยมูนะฮ์
- ซัยนับ (คนเล็ก)
- ร็อมละฮ์ (คนเล็ก)
- อุมมุกุลซุม (คนเล็ก)
- ฟาฏิมะฮ์
- อุมามะฮ์
- เคาะดีญะฮ์
- อุมมุลกีรออม

- อุมุสะละมะฮฺ
- อุมมุญะฮ์ฟิร
- ญุมานะฮฺ
- นะฟิสะฮฺ

ความประเสริฐของท่านอะลี บิน อะบี ฏอลิบ (เราะฎีลลอฮฺฮุอันฮุ)

ความประเสริฐของท่านอะลี (เราะฎีลลอฮฺฮุอันฮุ) สามารถจำแนกออกเป็นสามประเภทหลัก ได้แก่:

1. คุณูปการและความประเสริฐเฉพาะของท่าน
2. เกียรติแห่งการเป็นส่วนหนึ่งของวงศ์วานท่านนบี (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม)
3. ความประเสริฐในฐานะการเป็นเศาะหาบะฮ์ของท่านนบี (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม)

ประการที่หนึ่ง: คุณูปการและความประเสริฐเฉพาะของท่านอะลี บิน อับีฏอลิบ

เกียรติคุณและสถานะอันสูงส่งของท่านอะลี บิน อับีฏอลิบ (เราะฎีลลอฮฺฮุอันฮุ) นั้น ได้รับการยืนยันผ่านวจนะอันเปี่ยมด้วยความหมายของท่านศาสนทูตมุฮัมมัด (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) ในหลายวาระ ดังปรากฏในหลักฐานต่อไปนี้:

1. [ผู้เป็นที่รักแห่งอัลลอฮ์และศาสนทูตของพระองค์]

ท่านอบูฮุร็อยเราะฮ์ (เราะฎีลลอฮฺฮุอันฮุ) ได้เล่าว่า ในวันแห่งการพิชิตค็อยบَّر ท่านเราะฮ์ลุลลอฮ์ (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) ได้ประกาศอย่างหนักแน่นว่า:

«لَا أُعْطِيَنَّ الرَّأْيَةَ رَجُلًا يُحِبُّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ، وَيُحِبُّهُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ»

"ข้าฯ จะมอบธงชัยบัญชาการรบนี้ให้แก่บุรุษผู้หนึ่งอย่างแน่นอน บุรุษผู้ซึ่งรักอัลลอฮ์และศาสนทูตของพระองค์ และในขณะเดียวกัน อัลลอฮ์และศาสนทูตของพระองค์ก็ทรงรักเขาเช่นกัน"

(ในเหตุการณ์นั้น ผู้ที่ได้รับเกียรติคือท่านอลี บิน อปีฏอลิบ)

2. [เครื่องชี้วัดศรัทธาและความกลับกลอก]

ท่านอลี บิน อปีฏอลิบ (เราะฎียัลลอฮุอันฮุ) ได้เล่าว่า ท่านเราะสูลุลลอฮ์ (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) ได้กล่าวกับท่านเป็นการเฉพาะว่า:

«لَا يُحِبُّكَ إِلَّا مُؤْمِنٌ، وَلَا يَبْغُضُكَ إِلَّا مُنَافِقٌ»

"จะไม่มีผู้ใดรักเจ้า นอกจากผู้ศรัทธา (มุอ์มิน) อย่างแท้จริง และจะไม่มีผู้ใดชิงชังเจ้า นอกจากผู้กลับกลอก (มุนาฟิก) ที่ซ่อนเร้นความไม่ศรัทธา"

3. [สถานะอันเคียงข้างดุจดั่งนบีฮารูนกับนบีมูซา]

ท่านสะอัด บิน อปี วักกอศ (เราะฎียัลลอฮุอันฮุ) ได้เล่าว่า ท่านเราะสูลุลลอฮ์ (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) ได้กล่าวให้เกียรติท่านอลีว่า:

«أَنْتَ مِنِّي بِمَنْزِلَةِ هَارُونَ مِنْ مُوسَى، إِلَّا أَنَّهُ لَا نَبِيَّ بَعْدِي»

"สถานะของเจ้าที่มีต่อฉันนั้น เปรียบประดุจสถานะของนบีฮารูนที่มีต่อนบีมูซา (ในฐานะผู้ช่วยเหลือและผู้ใกล้ชิด) เว้นแต่เพียงว่า จะไม่มีศาสนทูต (นบี) คนใดอีกแล้วภายหลังจากฉัน"

4. [ผู้เป็นที่รักของผู้ที่รักท่านศาสดา]

ท่านซัยด์ บิน อรกออม (เราะฎียัลลอฮุอันฮุ) ได้เล่าว่า ท่านเราะสูลุลลอฮ์ (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) ได้กล่าวประกาศว่า:

«مَنْ كُنْتُ مَوْلَاهُ فَعَلَيَّْ مَوْلَاهُ»

"ผู้ใดที่ฉันเป็นมิตรผู้เป็นที่รักยิ่งและเป็นผู้สนับสนุนกิจการของเขา อลิกีย่อมเป็นมิตรผู้เป็นที่รักยิ่งและเป็นผู้สนับสนุนกิจการของเขาด้วยเช่นกัน"

ประการที่สอง: เกียรติแห่งการเป็นส่วนหนึ่งของวงศ์วานท่านนบี (อะฮฺลุลบัยต์)

ประการที่สองนั้น ท่านผู้นั้น (หรือ "เขา" หากอ้างอิงจากบริบทเดิม) สืบเชื้อสายมาจากวงศ์ตระกูลอันทรงเกียรติของท่านนบี ค็อลลัลลอฮูอะลัยฮิอะสลัลัม

ท่านซัยด์ บิน อรฺกอม เราะฎียัลลอฮูอันฮู ได้เล่าว่า:

“ท่านเราะฮ์ลุลลอฮฺ ค็อลลัลลอฮูอะลัยฮิอะสลัลัม ได้ประทานโอวาทแก่พวกเรา ณ บ่อน้ำแห่งหนึ่งซึ่งมีนามว่า ‘คุม’ อันตั้งอยู่ระหว่างนครมักกะฮฺและนครมะดีนะฮฺ ท่านได้กล่าวว่า: ‘โอ้ปวงชนทั้งหลาย แท้จริงฉันได้ละทิ้งสองประการที่หนักอึ้งไว้แก่พวกท่าน ซึ่งประการหนึ่งนั้นยิ่งใหญ่กว่าอีกประการหนึ่ง’ ครั้นแล้วท่านได้กล่าวถึง ‘คัมภีร์ของอัลลอฮฺ’ และท่านได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของคัมภีร์นั้นเป็นพิเศษ จากนั้นจึงกล่าวต่อไปว่า: ‘และ (อีกประการหนึ่งคือ) วงศ์ตระกูลของฉัน ฉันขออย่าเตือนพวกท่าน ด้วยพระนามแห่งอัลลอฮฺ ในเรื่องวงศ์ตระกูลของฉัน ฉันขออย่าเตือนพวกท่าน ด้วยพระนามแห่งอัลลอฮฺ ในเรื่องวงศ์ตระกูลของฉัน’ ”

มีผู้เรียนถามท่านซัยด์ บิน อรฺกอม ว่า: “และวงศ์วานของท่านนบีนั้นประกอบด้วยผู้ใดบ้าง?”

ท่านตอบว่า: “คือเหล่าชนผู้ซึ่งถูกห้ามมิให้รับเศาะตะเกาะฮฺ ได้แก่ วงศ์วานของอาลี วงศ์วานของญะอฺฟัร วงศ์วานของอะกิล และวงศ์วานของอับบาส” มีผู้เรียนถามท่านซัยด์อีกครั้งว่า: “ทั้งหมดนี้คือวงศ์วานของท่านนบี ค็อลลัลลอฮูอะลัยฮิอะสลัลัม ใช่หรือไม่?” ท่านตอบว่า: “ถูกแล้ว”

ท่านหญิงอาอิชะฮฺ เราะฎียัลลอฮุอันฮา ได้เล่าว่า:

خَرَجَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ غَدَاةً وَعَلَيْهِ مِرْطٌ مُرَحَّلٌ، مِنْ شَعْرٍ أَسْوَدَ،
فَجَاءَ الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ فَأَدْخَلَهُ، ثُمَّ جَاءَ الْحُسَيْنُ فَدَخَلَ مَعَهُ، ثُمَّ جَاءَتْ فَاطِمَةُ
فَأَدْخَلَهَا، ثُمَّ جَاءَ عَلِيٌّ فَأَدْخَلَهُ، ثُمَّ قَالَ: ﴿إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ
أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا ۝﴾ [الأحزاب: ۳۳]

“ในเช้าวันหนึ่ง ท่านเราะฮ์ลุลลอฮฺ ค็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ได้ออกมา โดยคลุมตัว
ด้วยผ้าคลุมผืนหนึ่ง จากนั้นท่านได้ให้ท่านอาลี ท่านหญิงฟาฏิมะฮฺ ท่านหะสัน และท่านหุสัยนฺ
เราะฮ์ฎียัลลอฮุอันฮุม เข้าไปอยู่ภายใต้ผ้าคลุมผืนนั้นพร้อมกับท่าน ครั้นแล้วท่านได้ยกอัลกุรอานว่า:

‘แท้จริงอัลลอฮฺทรงมีพระประสงค์เพียงเพื่อจะขจัดมลทินทั้งปวงออกไปจากพวกเจ้า โอ้อะฮ์ลุลบัยตฺ (วงศ์วานแห่งนบี) เอ๋ย และทรงทำให้พวกเจ้าบริสุทธิ์อย่างแท้จริง’ {อัล-อะห์ซาบ:
33}”

ประการที่สาม: ความประเสริฐในฐานะการเป็นเศาะหาบะฮฺของท่านนบี (ค็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม)

ท่านเราะฮ์ลุลลอฮฺ ค็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ได้กล่าวว่า:

«اسْكُنْ حِرَاءَ مَا عَلَيْكَ إِلَّا نَبِيٌّ، أَوْ صَدِيقٌ، أَوْ شَهِيدٌ» وَعَلَيْهِ النَّبِيُّ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، وَأَبُو بَكْرٍ، وَعُمَرُ، وَعُثْمَانُ، وَعَلِيٌّ، وَطَلْحَةُ، وَالزُّبَيْرُ، وَسَعْدُ بْنُ أَبِي
وَقَّاصٍ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ

“จงสงบนิ่งเถิด โอ้ขุนเขาหิรอร์เอ๋ย! แท้จริงบนเจ้านั้นมิได้มีผู้ใด นอกจากนบี คิติก (ผู้สัตย์จริง) หรือชะฮีด (ผู้พลีชีพในหนทางของอัลลอฮ์)” ในขณะนั้น ผู้ที่อยู่บนภูเขานั้นประกอบด้วย ท่านเราะสูลุลลอฮ์ ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม, ท่านอะบูบักร, ท่านอุมร์, ท่านอุษมาน, ท่านอลี, ท่านฎอลหะฮฺ, ท่านอัซซุบัยร และท่านสะอัด บิน อบี วักกอศ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุม

และท่านสะอิด บิน ซัยด์ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ได้รายงานว่ ท่านเราะสูลุลลอฮ์ ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ตรัสว่า:

«عَشْرَةٌ فِي الْجَنَّةِ أَبُو بَكْرٍ فِي الْجَنَّةِ، وَعُمَرُ فِي الْجَنَّةِ، وَعُثْمَانُ فِي الْجَنَّةِ، وَعَلِيٌّ فِي الْجَنَّةِ، وَطَلْحَةُ فِي الْجَنَّةِ، وَالزُّبَيْرُ فِي الْجَنَّةِ، وَأَبُو عُبَيْدَةَ فِي الْجَنَّةِ، وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَوْفٍ فِي الْجَنَّةِ، وَسَعْدٌ فِي الْجَنَّةِ، وَصَاحِبُكُمْ فِي الْجَنَّةِ»

“มีบุคคลสิบท่านที่จะได้เข้าสู่สรวงสวรรค์: ท่านอะบูบักรจะได้อยู่ในสวรรค์, ท่านอุมร์จะได้อยู่ในสวรรค์, ท่านอุษมานจะได้อยู่ในสวรรค์, ท่านอลีจะได้อยู่ในสวรรค์, ท่านฎอลหะฮฺจะได้อยู่ในสวรรค์, ท่านอัซซุบัยรจะได้อยู่ในสวรรค์, ท่านอะบูอัยยูบจะได้อยู่ในสวรรค์, ท่านอับดุลเราะห์มาน บิน เอาฟ์จะได้อยู่ในสวรรค์, ท่านสะอัดจะได้อยู่ในสวรรค์ และสหายของพวกเขา (หมายถึงท่านสะอิด ผู้รายงานหะดีษนี้) ก็จะได้อยู่ในสวรรค์เช่นกัน”

และท่านอับดุลลอฮ์ บิน มัสอูด เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ได้รายงานว่ ท่านเราะสูลุลลอฮ์ ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ตรัสว่า:

«خَيْرُ النَّاسِ قَرْنِي، ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ، ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ»

“มนุษย์ที่ประเสริฐที่สุดคือชนในยุคสมัยของฉัน รองลงมาคือชนรุ่นที่ตามพวกเขา มา และ รองลงมาอีกคือชนรุ่นที่ตามพวกเขามาอีกทอดหนึ่ง”

และหนึ่งในเหตุการณ์อันเป็นที่ประจักษ์ถึงความโดดเด่นของท่าน (อลี เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ) เหนือผู้อื่น

วีรกรรมในสงครามค็อนดัก:

ในสมรภูมิก็อนดัก ท่านอลีได้ออกไปประจันหน้ากับอัมรฺ บิน अबดุลดฺ ท่านได้กล่าวแก่อัมรฺว่า: “โอ้อัมรฺ ท่านเคยให้สัตย์ปฏิญาณต่ออัลลอฮฺมิใช่หรือว่า หากบุรุษใดจากเผ่ากูเรซเสนอทางเลือกสองประการแก่ท่าน ท่านจะยอมรับข้อเสนอหนึ่งนั้น” อัมรฺตอบท่านอลีว่า: “เป็นเช่นนั้น” ท่านอลีจึงกล่าวว่า: “ฉันขอเชิญชวนท่านสู่การยอมตนต่ออัลลอฮฺและเราะสูลของพระองค์ นั่นคือสู่แนวทางแห่งอิสลาม” อัมรฺตอบว่า: “ข้าไม่ปรารถนาในสิ่งนั้นเลย” ท่านอลีจึงกล่าวท้าทายว่า: “ถ้าเช่นนั้น ฉันขอท้าทายมาประลองฝีมือกับฉันตัวต่อตัว” อัมรฺกล่าวว่า: “เหตุใดเล่าหลานรัก ขอสาบานต่ออัลลอฮฺ ข้าไม่ปรารถนาจะสังหารเจ้าเลยแม้แต่น้อย” ท่านอลีตอบกลับไปว่า: “แต่ฉันขอสาบานต่ออัลลอฮฺ ว่าฉันปรารถนาจะสังหารท่าน” อัมรฺพลันมีสีหน้าเดือดดาลยิ่งนัก จึงได้กระโดดลงจากหลังม้าของตนอย่างรุนแรงแล้วฟันคอม้า จากนั้นจึงปรี่เข้าหาท่านอลี ทั้งสองต่อสู้กันอย่างดุเดือด ผลัดกันรุกผลัดกันรับ จนในที่สุดท่านอลีก็สามารถสังหารอัมรฺลงได้ ก่อนหน้านั้น อัมรฺได้เคยกล่าวบทกวีไว้ว่า:

ข้ากู่ก้องร้องท้าว สู้พลพรรคพวกมัน ‘มีผู้ใดหาญสู้ประยุทธ์ฤ’

ข้ายืนหยัด ณ ก้อนรุ่มมะนาญิช สมรภูมิซึ่งผู้กล้ายังต้องขยาด

ด้วยเหตุนี้เอง ข้าจึงกรีทาสู่ทางที่ดาบสะท้อนแสงแวววาว

แท้จริง ความหาญกล้าในตัวบุรุษหนุ่ม และความเผื่อแผ่ใจกว้าง คือคุณสมบัติอันล้ำค่ายิ่ง

ท่านอลีจึงได้ตอบโต้ด้วยบทกวีว่า:

อย่าเพิ่งด่วนผลิผลามไป! ผู้ชานรับคำท้าของท่าน ปรากฏกายแล้ว ณ บัดนี้ มิได้มีความ
อ่อนแอแม้แต่น้อย

ด้วยเจตนาอันเด็ดเดี่ยว วิสัยทัศน์อันชัดแจ้ง และสัจธรรมอันเที่ยงแท้ คือสิ่งที่คำจูนผู้มีชัย

ข้าปรารถนาจะมอบ ‘งานชุมนุม’ แต่ท่าน เป็นการชุมนุมโศกาอาดูร ร้าให้แด่ผู้วายชนม์

ด้วยเพลงดาบฟาดฟันเพียงครั้ง สัณหารท่านจักดับสูญ คงเหลือไว้เพียงเรื่องราวให้จดจำ
ยามคมดาบต้องประกายแสง

วีรกรรมในสงครามคือยบร:

มรัฮับ ขาวยิว ได้อ้อวดว่า:

ชาวค็อยบรย่อมนับถือศรัทธา ว่าข้าคือมรัฮับ ยอดนักดาบผู้เจนจบ ผู้ห้าวหาญกรำศึก

ยามศึกสงครามอุบัติขึ้น เปลวเพลิงแห่งมัยย่อมลุกโชติช่วงโหมกระหน่ำ

และท่านอลีได้ตอบโต้ไปว่า:

ฉันคือผู้ที่มารดาขนานนามว่า ‘ราชสีห์’ ดุจดวงสิงห์แห่งพงไพร มีลักษณะน่าสะพรึงกลัว

ข้าจะนำเอาหน่วยดวง ‘ศอฮ์’ (อันเล็กน้อย) มาแลกเปลี่ยนกับหน่วยดวงอันมหึมาจาก
พวกเจ้า

การให้สัตยาบันแต่ท่านอลี เราะฎียัลลอฮุอันฮุ เพื่อดำรงตำแหน่งเคาะลีฟะฮ์

ท่านมุหัมมัด บิน อัล-หะนะฟียะฮ์ (ท่านคือมุหัมมัด บุตรของท่านอลี บิน อับฏอลิบ เราะฎียัลลอฮุอันฮุมา) ได้เล่าว่า:

ท่านอลีได้เดินทางไปยังบ้านของท่านอุษมานหลังจากที่ท่านอุษมานถูกลอบสังหารแล้ว จากนั้นท่านก็ได้กลับเข้าบ้านของท่านเองแล้วปิดประตูลงกลอน ครั้นแล้วผู้คนจำนวนมากต่างพากันมาหาท่านและพากันกระหน่ำเคาะประตูบ้านท่าน พวกเขาต่างกล่าวว่า: “ท่านผู้นี้ (หมายถึงท่านอุษมาน) ได้ถูกสังหารสิ้นแล้ว แลปวงชนจำต้องมีเคาะลีฟะฮ์ และพวกเรามิเห็นผู้ใดอื่นที่เหมาะสมกับตำแหน่งนี้ยิ่งไปกว่าท่านอีกแล้ว”

ท่านอลีจึงตอบพวกเขาไปว่า: “อย่าได้ปรารถนาให้ฉัน (รับตำแหน่งนี้) เลย ขอให้ฉันเป็นเพียงผู้ช่วยเหลือพวกท่านย่อมดีกว่าการเป็นผู้นำของพวกท่าน”

พวกเขาตอบกลับท่านอลีว่า: “มิได้ ขอเราสาบานต่ออัลลอฮ์ พวกเราไม่ทราบว่าจะมีผู้ใดเหมาะสมยิ่งไปกว่าท่านอีกแล้ว” ท่านอลีจึงกล่าวว่า: “หากพวกท่านจะยอมรับการนำของฉัน การให้สัตยาบันแก่ฉันจะต้องมีการทำเป็นการลับ แต่ฉันจะออกไปยังมัสยิด ผู้ใดปรารถนาจะให้สัตยาบันแก่ฉัน ก็จงมาให้สัตยาบันเถิด” ครั้นแล้ว ท่านอลีก็ได้ออกไปยังมัสยิด และปวงชนต่างก็พากันมาให้สัตยาบันแต่ท่าน

บรรดาชาวมุฮาญีรีนและชาวอันศอรที่พำนักอยู่ในนครมะดีนะฮ์ต่างก็ได้ถวายสัตยาบันแต่ท่านอลี มีรายงานระบุว่า มีเศาะหาบะฮ์บางท่านที่ได้ถวายสัตยาบันแต่ท่าน อาทิเช่น ท่านสะอัด บิน อับฏากกอศ, ท่านอับดุลลอฮ์ บิน อุมร์, ท่านมุหัมมัด บิน มัสละมะฮ์ และท่านอื่นๆ ทว่า บางทัศนะกล่าวว่า ท่านอลีได้รับสัตยาบันจากเหล่าเศาะหาบะฮ์ทุกท่าน ซึ่งทัศนะนี้เป็นที่รู้จักกันโดย

ทั่วไป สำหรับท่านสะอิด, ท่านอิบนุ อุมร์ และท่านมุหัมมัด บิน มัสละมะฮ์นั้น เพียงแต่พวกท่านมิได้เข้าร่วมในสงครามเคียงข้างท่านอลี ส่วนการให้สัตยาบันนั้น พวกท่านได้กระทำไปแล้ว

ท่านเอาฟ์ บิน อปี ญะมีละฮ์ ได้เล่าว่า: ข้าพเจ้าเคยอยู่กับท่านหะสัน อัล-บัศรีย์ ขณะที่ท่านพำนักอยู่ในนครมะดีนะฮ์ในช่วงเวลาที่ท่านอุษมานถูกลอบสังหาร ครั้งนั้น พวกเขาได้สนทนากันถึงเรื่องราวของเหล่าเศาะหาบะฮ์ของท่านนบี คือลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ทันใดนั้น ท่านอิบนุญะฮัน อัล-ฆะมะฎะฟานีย ก็กล่าวขึ้นว่า: “โอ้อ บา สะอิด (กุนยะฮ์ของท่านหะสัน) แต่สิ่งหนึ่งที่ฉันไม่พึงพอใจนักคือกรณีของท่านอะบูมุซา ที่ท่านได้ติดตามท่านอลี” ท่านหะสันฟังแล้วก็บังเกิดโทสะจนปรากฏชัดเจนนบนใบหน้าของท่าน แล้วท่านจึงกล่าวว่า: “แล้วจะมีผู้ใดเล่าที่สมควรจะเป็นผู้นำได้อีก? เมื่อผู้นำแห่งศรัทธาชน (อะมีรุลมุอมีนีน) ถูกสังหารอย่างยุติธรรม พวกชนก็ได้หันไปพึ่งพิงผู้ที่ประเสริฐที่สุดในหมู่พวกเขา แล้วจึงให้สัตยาบันแต่ท่านผู้นั้น แล้วจะมีผู้ใดอื่นอีกเล่าที่สมควรจะเป็นผู้นำได้?” ท่านหะสันได้กล่าวด้วยความนี้อยู่หลายครา

ปวงปราชญ์ชาวอะฮ์ลุลสุนนะฮ์มีความเห็นพ้องต้องกันว่า เศาะหาบะฮ์ผู้ประเสริฐที่สุดรองจากท่านอุษมาน บิน อ์ฟฟาน เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ คือ ท่านอลี บิน อปีฏอลิบ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ

* ท่านอิบนุ ตัยมียะฮ์ เราะหิมะฮุลลอฮ์ ได้กล่าวว่า: “หลักการประการหนึ่งตามทัศนะของท่านอะหมัด บิน หัมบัล คือ การวินิจฉัยว่า ผู้ใดก็ตามที่ไม่ยอมรับการเป็นเคาะลีฟะฮ์ของท่านอลี ถือเป็นพวกบิตอะฮ์ (ผู้ยุติธรรมในศาสนา) และท่านอะหมัดเคยกล่าวถึงบุคคลเช่นนั้นว่า เขาผู้นั้นหลงทางยิ่งกว่าลาที่เลี้ยงไว้ในบ้านของตนเสียอีก และท่านได้สั่งให้อยู่ห่างไกลจากบุคคลประเภทนั้น”

ปวงปราชญ์ชาวอะฮ์ลุลสุนนะฮ์มีมติเป็นเอกฉันท์ว่า เศาะหาบะฮ์ผู้ประเสริฐที่สุดภายหลังจากท่านเราะสูลุลลอฮ์ คือลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม คือ ท่านอะบูบักร รອງลงมาคือท่านอุมร์ หลังจากนั้น พวกเขามีความเห็นแตกต่างกันในประเด็นที่ว่าระหว่างท่านอุษมานกับท่านอลี ผู้ใด

ประเสริฐกว่า ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น อย่างไรก็ตาม นักวิชาการส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ท่านอุ
ษมานประเสริฐกว่าท่านอลี ครั้นแล้ว พวกเขาทั้งปวงก็เห็นพ้องต้องกันว่า ท่านอลี บิน อบีฏอลิบ
คือเคาะลีฟะฮ์ท่านที่สี่

บทที่ 2 เหตุการณ์ที่สำคัญในสมัยของท่านอะลี

1- เหตุการณ์สงครามอุฐ (ปี ฮ.ศ. 36)

ครั้นเมื่อท่านอลี บินอบีฏอลิบ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ได้ดำรงตำแหน่งเคาะลีฟะฮ์แล้ว ท่านฎ็อลหะฮ์และท่านซุบัยรฺ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุมา จึงได้ขออนุญาตเดินทางสู่มักกะฮ์ ณ นครมักกะฮ์นั่นเอง ทั้งสองได้พบกับท่านหญิงอาอิชะฮ์ เราะฎิยัลลอฮุอันฮา ซึ่งในเวลานั้น ข้าราชการลอบสังหารท่านอุษมาน เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ได้ทราบถึงนางแล้ว และผู้คนจำนวนหนึ่งได้รวมตัวกัน ณ มักกะฮ์เพื่อเรียกร้องความเป็นธรรมให้แก่ท่านอุษมาน

ในบรรดาผู้ที่มาชุมนุมนั้น รวมถึงท่านยะอลา บินมุนียะฮ์ ซึ่งเดินทางมาจากเมืองบัศเราะฮ์ และท่านอับดุลลอฮ์ บินอามิร ซึ่งมาจากเมืองกูฟะฮ์ ทั้งสองท่านนี้ได้มารวมตัวกันที่มักกะฮ์ ด้วยเจตนาเดียวกันคือการทวงถามความยุติธรรมให้แก่ท่านอุษมาน เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ

ต่อมา คณะบุคคลเหล่านี้ พร้อมด้วยผู้ติดตามจำนวนมาก ได้เดินทางออกจากมักกะฮ์มุ่งหน้าสู่เมืองบัศเราะฮ์ โดยมีเป้าหมายเพื่อนำตัวผู้ที่ลงมือสังหารท่านอุษมานมาลงโทษ ทั้งนี้เพราะพวกเขารู้สึกถึงความบกพร่องที่ไม่สามารถปกป้องท่านอุษมาน เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ไว้ได้

ในขณะเดียวกัน ท่านอลี เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ประทับอยู่ที่นครมะดีนะฮ์ ส่วนเมืองบัศเราะฮ์นั้นอยู่ภายใต้การปกครองของท่านอุษมาน บินหุญัยฟฺ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากท่านอลี บินอบีฏอลิบ

เมื่อคณะเดินทางจากมักกะฮ์ไปถึงเขตเมืองบัศเราะฮ์ ท่านอุษมาน บินหุญัยฟฺ ผู้ว่าการเมือง ได้ส่งผู้แทนไปสอบถามถึงเจตนาของพวกเขา

พวกเขาตอบว่า "พวกเรามาเพื่อเรียกร้องให้ส่งตัวผู้สังหารท่านอุษมาน"

ท่านอุษมาน บินหุญฟ์ จึงแจ้งให้พวกเขารอคอยจนกว่าท่านอลีจะเดินทางมาถึง และยังไม่อนุญาตให้พวกเขาเข้าเมือง

ทว่า ในระหว่างนั้น ญะบะละฮฺ (ซึ่งเป็นหนึ่งในผู้ร่วมสังหารท่านอุษมาน) ได้นำกำลังพล 700 คน ออกมาปะทะกับกองกำลังของท่านฎ็อลหะฮฺและท่านซุบัยร แต่ฝ่ายของญะบะละฮฺกลับเป็นฝ่ายพ่ายแพ้และสูญเสียไพร่พลไปเป็นจำนวนมาก ในเหตุการณ์นี้ ชาวเมืองบักเราะฮฺจำนวนไม่น้อยได้เข้าร่วมกับกองทัพของท่านฎ็อลหะฮฺ ท่านซุบัยร และท่านหญิงอาอิชะฮฺ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุม

เมื่อข่าวการปะทะกันระหว่างกองกำลังของท่านอุษมาน บินหุญฟ์ (ผู้ว่าการที่ท่านอลีแต่งตั้ง) กับกองกำลังของท่านฎ็อลหะฮฺ ท่านซุบัยร และท่านหญิงอาอิชะฮฺ พร้อมผู้ร่วมสมทบ ได้ทราบถึงท่านอลี เราะฎิยัลลอฮุอันฮุม ท่านจึงได้เดินทางออกจากมะดีนะฮฺไปยังเมืองกูฟะฮฺ ณ ที่นั่นท่านได้เตรียมกองทัพขนาดหนึ่งหมื่นนาย เพื่อเคลื่อนพลไปยังบักเราะฮฺและเผชิญหน้ากับท่านฎ็อลหะฮฺและท่านซุบัยร

จากลำดับเหตุการณ์นี้ จึงประจักษ์ชัดว่า ท่านอลี บินอับีฏอลิบ คือฝ่ายที่ยกทัพออกไปเผชิญหน้ากับพวกเขา มิใช่ฝ่ายของท่านฎ็อลหะฮฺและท่านซุบัยรเป็นผู้ยกทัพมาต่อสู้กับท่านอลีก่อน อีกทั้งเป้าหมายของพวกเขามีใช่การทำสงครามกับท่านอลี ดังที่บางกลุ่ม หรือผู้ที่ได้รับอิทธิพลทางความคิดจากกลุ่มเหล่านั้น พยายามกล่าวอ้าง เพราะหากพวกเขามีเจตนาจะสู้รบกับท่านอลีจริง ย่อมต้องมุ่งหน้าไปยังนครมะดีนะฮฺโดยตรง มิใช่เมืองบักเราะฮฺ

ยิ่งไปกว่านั้น ทั้งท่านฎ็อลหะฮฺ ท่านซุบัยร ท่านหญิงอาอิชะฮฺ และผู้ที่อยู่ร่วมกับพวกเขา ไม่เคยมีสักครั้งที่จะคัดค้านสถานะการเป็นเคาะลีฟะฮฺของท่านอลี ไม่เคยกล่าวตำหนิ หรือแสดงท่าทีที่ไม่เหมาะสมใดๆ ต่อท่านอลีเลย พวกเขามีได้ให้สัตยาบัน (บัยอะฮฺ) แก่บุคคลอื่นใด และมีได้เดินทางมายังบักเราะฮฺเพื่อต่อกรกับท่านอลี เพราะในขณะนั้น ท่านอลีมิได้อยู่ที่เมืองบักเราะฮฺแต่อย่างใด

ด้วยเหตุนี้เอง ท่านอะห์นัฟ บินกัยอัส จึงได้เล่าว่า "ข้าพเจ้าได้พบกับท่านฎ็อลหะฮฺและท่านซุบัยรฺ ในช่วงที่บ้านของท่านอุษมานถูกปิดล้อม ข้าพเจ้าจึงถามว่า 'พวกท่านจะบัญชาให้ข้าพเจ้าทำประการใด เพราะข้าพเจ้าเห็นว่าท่านอุษมานคงจะถูกสังหารเป็นแน่แท้?'"

ทั้งสองท่านตอบว่า "ท่านจงไปหาท่านอลีเถิด"

ท่านอะห์นัฟ บินกัยอัส เล่าต่อไปอีกว่า "ครั้นเมื่อข้าพเจ้าได้พบกับท่านหญิงอาอิชะฮฺ ณ นครมักกะฮฺ ภายหลังจากที่ท่านอุษมานถูกสังหารแล้ว ข้าพเจ้าก็ได้ถามนางว่า 'ท่านจะบัญชาให้ข้าพเจ้าทำประการใด?'"

นางตอบว่า "ท่านจงไปหาท่านอลีเถิด"

การเจรจาก่อนการปะทะ

ท่านอลี เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ได้แต่งตั้งท่านมิกดาด บิน อัลอัศวัต และท่านเกาะอ์เกาะอ์ บิน อัมรฺ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุมา เป็นทูตไปเปิดการเจรจากับท่านฎ็อลหะฮฺและท่านซุบัยรฺ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุมา การเจรจาระหว่างคณะผู้แทนทั้งสองฝ่ายได้ดำเนินไป จนบรรลุข้อตกลงว่าจะยุติการเผชิญหน้าด้วยอาวุธ โดยต่างฝ่ายต่างได้ชี้แจงทัศนคติของตนอย่างเปิดเผย

ท่านฎ็อลหะฮฺและท่านซุบัยรฺทรงมีทัศนะว่า เป็นการมิบังควรอย่างยิ่งที่จะปล่อยให้ฆาตกรผู้สังหารท่านอุษมานลอยนวลไปได้ ในขณะที่ท่านอลีทรงเห็นว่า สถานการณ์ปัจจุบันยังไม่เอื้ออำนวยต่อการติดตามจับกุมผู้กระทำความผิดในทันที ควรต้องรอให้สถานการณ์ทางการเมืองเข้าสู่ความสงบเรียบร้อยเสียก่อน ดังนั้น แม้ทั้งสองฝ่ายจะมีความเห็นพ้องต้องกันในหลักการว่าต้องลงโทษผู้สังหารท่านอุษมาน แต่ยังคงมีความเห็นต่างในเรื่องจังหวะเวลาที่เหมาะสมในการดำเนินการ

ภายหลังการบรรลุข้อตกลง กองทัพทั้งสองฝ่ายต่างพักรบด้วยความสงบใจในคำคั้นนั้น ทว่า สำหรับกลุ่มสะบะอียะฮฺ (กลุ่มผู้ลงมือสังหารท่านอุษมาน) แล้ว คำคั้นนั้นกลับเต็มไปด้วย ความวิตกกังวล เพราะข้อตกลงดังกล่าวหมายความว่า พวกตนกำลังจะถูกนำตัวมาลงโทษ ซึ่งข้อเท็จจริงนี้ได้รับการบันทึกไว้โดยนักประวัติศาสตร์อิสลามผู้มีชื่อเสียงหลายท่าน อาทิ อับดุล-อะอะซะซะรี, อิบน์ กะซีร์, อิบน์ อัล-อะซีร์, อิบน์ หัซม์ และท่านอื่นๆ

ด้วยเหตุนี้ กลุ่มสะบะอียะฮฺจึงได้สมคบคิดกันเพื่อล้มล้างข้อตกลงสันติภาพนี้ให้จงได้ ครั้นถึงยามรุ่งสาง ขณะที่ทหารทั้งสองฝ่ายกำลังพักผ่อน กลุ่มคนจากขบวนการสะบะอียะฮฺได้ลอบเข้าโจมตีค่ายพักของกองทัพท่านฎ็อลหะฮฺและท่านซุบัยร สังหารทหารไปส่วนหนึ่งแล้วเร่งกายหลบหนีไปอย่างรวดเร็ว

การกระทำอันนี้อาจนี้ทำให้กองทัพของท่านฎ็อลหะฮฺเข้าใจผิดคิดว่ากองทัพของท่านอลี ได้ละเมิดข้อตกลง จึงเปิดฉากโจมตีตอบโต้ในยามเช้า ในทำนองเดียวกัน ฝ่ายท่านอลีก็เข้าใจว่า กองทัพของท่านฎ็อลหะฮฺและท่านซุบัยรเป็นฝ่ายบิดพลิ้วสัญญา ผลจากความเข้าใจผิดนี้ นำไปสู่การปะทะกันอย่างดุเดือดของทั้งสองฝ่าย ซึ่งดำเนินไปจนกระทั่งถึงเวลาเที่ยงวัน และแล้วเปลวเพลิงแห่งสงครามก็ได้ไหม้กระพือขึ้นอย่างเต็มรูปแบบ

ความเพียรพยายามในการยุติสงคราม

บรรดาผู้นำอาวุโสของทั้งสองกองทัพต่างเพียรพยายามที่จะยับยั้งการสู้รบ ทว่ามิอาจเป็นผลสำเร็จ ท่านฎ็อลหะฮฺได้ร้องห้ามว่า "โอ้ ผู้คนทั้งหลาย พวกท่านโปรดสงบลงก่อนได้หรือไม่?" แต่เสียงของท่านกลับไม่ได้รับการตอบสนอง ท่านจึงกล่าวด้วยความท้อแท้ว่า "เจียบเสียเถิด!

เจียบเสีย! พวกเจ้าเป็นเพียงแมลงเม่าบินเข้ากองไฟ และแมลงวันทีละโมบเท่านั้น" ทางด้านทำ
นอลก็ได้ทรงบัญชาห้ามปรามไพร่พลของท่านเช่นกัน แต่ก็มีอาจควบคุมสถานการณ์ได้ ขณะที่ท่าน
หญิงอาอิซะฮ์ได้ส่งท่านกะอับ บิน เสาร์ พร้อมกับคัมภีร์อัลกุรอานมาเพื่อยุติการนองเลือด แต่กลุ่ม
สะบะอียะฮ์กลับระดมยิงธนูเข้าใส่จนท่านเสียชีวิต

นั่นเป็นเพราะธรรมชาติของสงคราม -ขออัลลอฮ์ทรงคุ้มครองเราด้วยเถิด- ที่เมื่อเปลว
เพลิงแห่งความขัดแย้งได้ปะทุขึ้นแล้ว ย่อมเป็นการยากยิ่งที่ผู้ใดจะสามารถดับมันลงได้ ดังที่ท่านอิ
มามบุคอรีได้อ้างอิงบทกวีของอิมรูล-กัยส ซึ่งพรรณนาถึงสงครามไว้ว่า:

สงครามในเพลแรกเริ่ม เปรียบดังรุณีน้อยแรกรุ่ง

อวดโฉมสะคราญเ้ายวนเหล่าบุรุษผู้เขลา

แต่ครั้นเมื่อเปลวเพลิงไหม้กระพือ มันพลันแปรเปลี่ยน

เป็นนางเฒ่าไร้คู่ ชราภาพน่าชัง

ร่างเหี่ยวเห่น ผิพรรณหมองคล้ำ ชวนสะอิดสะเอียน

เกินกว่าผู้ใดจะพิศวาส จุ่มพิตลงได้

และชัยคุลอิสลาม อิบน์ ตัยมียะฮ์ เราะหิมะฮุลลอฮ์ ได้กล่าวไว้ว่า "เมื่อความวุ่นวาย (**ฟิตนะฮ์**) ได้บังเกิดขึ้นแล้ว แม้แต่ผู้มีสติปัญญาก็ไม่อาจยับยั้งการกระทำของเหล่าคนเขลาได้" **บรรดาเศาะหาบะฮ์อาวุโสเหล่านั้น** เราะฎียัลลอฮุอันฮุม จึงมีอาจดับไฟแห่งความขัดแย้ง หรือ **ควบคุมไพร่พลของตนได้** ซึ่งนี่คือธรรมชาติของฟิตนะฮ์ ดังที่อัลลอฮ์ได้ตรัสไว้ในคัมภีร์อัลกุรอานว่า:

﴿وَاتَّقُوا فِتْنَةً لَا تُصِيبَنَّ الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْكُمْ خَاصَّةً وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ

الْعِقَابِ ۝ ٢٥﴾ [الأنفال: ٢٥]

"และพวกเจ้าจงระวังการลงโทษ (พิณนะฮฺ) ซึ่งมันจะไม่ประสบแก่บรรดาผู้อธรรมในหมู่พวกเจ้าโดยเฉพาะเท่านั้น และพึงรู้เถิดว่า แท้จริงอัลลอฮ์นั้น เป็นผู้ทรงรุนแรงในการลงโทษ" (อัล-อันฟาล: 25)

เหตุการณ์ 'สงครามอุฐ' อันน่าสลดใจนี้ อุบัติขึ้นในปีฮิจเราะฮ์ศักราชที่ 36 ซึ่งตรงกับช่วงต้นแห่งการดำรงตำแหน่งเคาะลีฟะฮฺของท่านอลี เราะฎียัลลอฮุอันฮุ การปะทะเริ่มขึ้นหลังจากดวงตะวันคล้อย และสิ้นสุดลงเมื่อใกล้เวลาตะวันตกขอบฟ้าในวันเดียวกันนั่นเอง

ประมาณการว่า กองทัพของท่านอลีมีกำลังพลราวหนึ่งหมื่นนาย ส่วนฝ่าย 'กองทัพอุฐ' มีจำนวนประมาณห้าถึงหกพันนาย ธงนำทัพของฝ่ายท่านอลีในครั้งนั้นอยู่ภายใต้การดูแลของท่านมุฮัมมัด บิน อลี บิน อับดุลลิลิ (บุตรชายของท่านอลี) ส่วนธงนำทัพของฝ่ายกองทัพอุฐนั้นอยู่กับท่านอับดุลลอฮฺ บิน อัชชูบัยร

ในวันนั้น มีชาวมุสลิมต้องหลังเลือดและเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก นับเป็นมหันตภัย (พิณนะฮฺ) อันใหญ่หลวง ขออัลลอฮฺทรงปกป้องเราให้พ้นจากการใช้ดาบสร้างความวุ่นวาย และขอพระองค์ทรงโปรดพอพระทัยและอภัยโทษให้แก่พวกเขาทั้งหมดด้วยเถิด

การพลีชีพของท่านฎ็อลหะฮฺและท่านอัช-ชูบัยร

ในเหตุการณ์ครั้งนี้ ท่านภู่อลหะฮฺ, ท่านซุบัยรฺ, และท่านมุหัมมัด บิน ภู่อลหะฮฺ ต่างต้องประสบกับชะตากรรมอันน่าสลดใจ มีรายงานที่ระบุว่าท่านซุบัยรฺมิได้เข้าร่วมในการสู้รบครั้งนี้ เช่นเดียวกับท่านภู่อลหะฮฺ

มีรายงานบันทึกไว้ว่า เมื่อท่านซุบัยรฺ เราะฎิยัลลอฮุอันฮฺ กำลังจะเข้าร่วมทัพ ท่านได้พบกับท่านอลี บิน อปีฏอลิบ เราะฎิยัลลอฮุอันฮฺ ซึ่งท่านอลีได้เอ่ยเตือนความจำแก่ท่านซุบัยรฺถึงคำกล่าวของท่านเราะสูล ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ที่ว่า **"ท่าน (ซุบัยรฺ) จะต่อสู้กับอลี โดยที่ท่านเป็นฝ่ายผิด"** กล่าวกันว่า เมื่อได้ยินดังนั้น ท่านซุบัยรฺจึงตัดสินใจถอนตัวออกจากสมรภูมิในวันนั้น โดยมีได้เข้าร่วมต่อสู้

อย่างไรก็ตาม แม้จะมีข้อมูลว่าท่านซุบัยรฺมิได้เข้าร่วมการรบ แต่เหตุการณ์การสนทนา ระหว่างท่านกับท่านอลีดังกล่าวเกิดขึ้นจริงหรือไม่นั้น อัลลอฮ์คือผู้ทรงรอบรู้ดียิ่ง เนื่องจากสายรายงานของเรื่องนี้มีความน่าเชื่อถือไม่สูงนัก แม้จะเป็นเรื่องราวที่ถูกกล่าวถึงอย่างแพร่หลายในบันทึกทางประวัติศาสตร์ก็ตาม

แต่ข้อมูลที่ได้รับการยอมรับมากกว่าคือ ท่านซุบัยรฺมิได้เข้าร่วมในการสู้รบจริง หากแต่ท่านถูกลอบสังหารอย่างโหดเหี้ยมโดยบุคคลผู้หนึ่งนามว่า อิบน์ ญุรุมฺส ในภายหลัง

* สำหรับท่านภู่อลหะฮฺนั้น ท่านเสียชีวิตจากบาดแผลอันเกิดจากลูกธนูที่ยิงมาโดยไม่ทราบทิศทาง (ลูกหลง) ซึ่งตามที่ทราบกัน ผู้ที่ยิงธนูดอกนั้นคือ มัรวาน บิน อัลหะกัม ลูกธนูได้ปักเข้าที่ขาของท่าน ตรงบริเวณที่เป็นแผลเก่า ส่งผลให้ท่านเสียชีวิตในเวลาต่อมา ทั้งนี้ เหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นขณะที่ท่านกำลังเพียรพยายามห้ามปรามทั้งสองฝ่ายมิให้สู้รบกัน

การสู้รบดำเนินไปอย่างดุเดือด มีผู้คนล้มตายเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งบรรดาผู้ที่ปกป้องอูฐของท่านหญิงอาอิชะฮฺ ซึ่งเปรียบเสมือนสัญลักษณ์และศูนย์รวมจิตใจของกองทัพฝ่ายนั้น พวกเขายอมสละชีวิตเพื่อปกป้องนางอย่างห้าวหาญ

ทว่าเมื่ออุฐตัวนั้นล้มลง การสู้รบอันดุเดือดก็พลันสงบและยุติลงตามไปด้วย แม้ในทางปฏิบัติ ชัยชนะจะตกเป็นของฝ่ายท่านอลี บิน อบีฏอลิบ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ แต่หากพิจารณาตามความเป็นจริงแล้ว อาจกล่าวได้ว่าไม่มีผู้ใดเป็นผู้ชนะอย่างแท้จริงในสงครามครั้งนี้ มีเพียงอิสลามและประชาชาติมุสลิมโดยรวมเท่านั้นที่เป็นฝ่ายพ่ายแพ้และบอบช้ำจากเหตุการณ์อันน่าสลดใจนี้

หลังสงครามยุติ

ครั้นเมื่อการสู้รบได้ยุติลง ท่านอลีได้เดินสำรวจท่ามกลางร่างของผู้เสียชีวิต จนกระทั่งได้พบร่างของท่านฎ็อลหะฮฺ บิน อุบัยดิลลาฮฺ ท่านได้ประคองร่างนั้นขึ้นนั่งอย่างนุ่มนวล พลองปิดฝุ่นดินออกจากใบหน้า และกล่าวด้วยความสะเทือนใจว่า "โอ้อูบุมุหัมมัด มันช่างเป็นภาระหนักแก่ใจฉันเหลือเกิน ที่ต้องมาเห็นท่านนอนสิ้นใจอยู่ภายใต้หมู่ดาวบนฟากฟ้านี้"

จากนั้น ท่านอลี เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ก็มีอาการลึนน้ำตาไว้ได้ พลองรำพึงว่า "ฉันปรารถนาเหลือเกินว่า ฉันได้ตายไปเสียก่อนหน้านี้สักยี่สิบปี"

* เช่นเดียวกัน เมื่อท่านอลีได้เห็นร่างของท่านมุหัมมัด บิน ฎ็อลหะฮฺ ท่านก็หลั่งน้ำตาอีกครั้ง ท่านมุหัมมัด บิน ฎ็อลหะฮฺ ผู้นี้ เป็นที่รู้จักกันในสมญานาม 'อัส-สัจญาด' (ผู้สุญูดมาก) เนื่องด้วยการอุทิศตนในการประกอบอิบาดะฮฺอย่างสม่ำเสมอ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ

และเป็นที่ทราบกันว่า บรรดาเศาะหาบะฮฺทุกท่านที่ได้เข้าร่วมในเหตุการณ์ครั้งนั้น ไม่ว่าฝ่ายใด ต่างก็รู้สึกเสียใจและสลดใจอย่างยิ่งต่อโศกนาฏกรรมที่เกิดขึ้น

* มีบันทึกอีกว่า เมื่ออิบนุ ญุรุมฺ (ฆาตกรผู้สังหารท่านซุบัยร) ได้มาขอเข้าพบท่านอลี พร้อมนำดาบของท่านซุบัยรมามอบให้ พลองกล่าวอย่างโอ้อวดว่า "ข้าได้สังหารซุบัยร! ข้าได้สังหารซุบัยรแล้ว!" เมื่อท่านอลีได้สดับฟังเช่นนั้น ท่านได้มองดาบเล่มนั้นแล้วกล่าวว่า "ช่างเป็น

ดาบที่รับใช้ในการปกป้องท่านเราะสูลุลลอฮฺ คือลัทธิลอบสูอะลัยฮิวะสัลลัม มาอย่างยาวนานเสีย
นี้กระไร!" จากนั้นท่านจึงกล่าวอย่างมีโทสะว่า "จงไปแจ้งข่าว (ร้าย) แก่ฆาตกรผู้สังหารบุตร
ชายของเศาะฟียะฮฺ (หมายถึงซุบัยรฺ)เถิดว่า บั้นปลายของเขาคือนรกภูมิ!" แล้วท่านก็ปฏิเสธที่
จะให้เขาเข้าพบ

ครั้งสงครามยุดิลง ท่านอลี เราะฎิยัลลอฮุอันฮฺ ได้เข้าไปดูแลท่านหญิงอาอิชะฮฺ เราะ
ฎิยัลลอฮุอันฮา และได้จัดส่งนางกลับสู่นครมะดีนะฮฺอย่างสมเกียรติและปลอดภัยที่สุด ตามคำสั่ง
เสียที่ท่านนบี คือลัทธิลอบสูอะลัยฮิวะสัลลัม ได้เคยให้ไว้แก่ท่าน

ท่านอลีได้เคยเล่าถึงคำสั่งเสียนี้ว่า ท่านเราะสูลุลลอฮฺ คือลัทธิลอบสูอะลัยฮิวะสัลลัม ได้
กล่าวแก่ท่านว่า:

إِنَّهُ سَيَكُونُ بَيْنَكَ وَبَيْنَ عَائِشَةَ أَمْرٌ قَالَ: فَأَنَا أَشَقَاهُمْ يَا رَسُولَ اللَّهِ، قَالَ: "
لَا، وَلَكِنْ إِذَا كَانَ ذَلِكَ فَارْذُذْهَا إِلَى مَا مِنْهَا

"แท้จริงแล้ว จะมีเรื่องราว (ความขัดแย้ง) เกิดขึ้นระหว่างเจ้ากับอาอิชะฮฺ"

ท่านอลีจึงถามว่า "หากเป็นเช่นนั้น ฉันคงเป็นผู้ที่โชคร้ายที่สุดใช่ไหม โอ้ ท่านเราะสูล
ุลลอฮฺ?"

ท่านนบีตอบว่า "หาใช่เช่นนั้นไม่ แต่ทว่าเมื่อเหตุการณ์นั้นได้บังเกิดขึ้น เจ้าจงนำนาง
กลับไปยังสถานที่อันปลอดภัยของนางเถิด"

ด้วยเหตุนี้ ท่านอลีจึงได้ปฏิบัติตามคำสั่งเสียของท่านเราะสูลุลลอฮฺ คือลัทธิลอบสูอะลัยฮิวะ
สัลลัม อย่างเคร่งครัด

เหตุผลเบื้องหลังการชะลอการลงโทษฆาตรกรของท่านอุษมานโดยท่านอลี

ท่านอลี เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ได้พิจารณาถึงผลได้และผลเสีย อย่างถี่ถ้วน และเห็นว่าการชะลอการลงโทษด้วยหลักการกิศอศ ออกไปก่อนนั้นเป็นประโยชน์มากกว่า โดยมีได้หมายความว่า จะละทิ้งการลงโทษไปเสียเลย ด้วยเหตุผลดังกล่าว ท่านจึงได้ตัดสินใจชะลอการดำเนินการออกไปก่อน ซึ่งการตัดสินใจนี้เปรียบได้กับการดำเนินการของท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ในเหตุการณ์ 'อิฟก์' (การใส่ร้ายท่านหญิงอาอิชะฮฺ เราะฎิยัลลอฮุอันฮา)

* ในเหตุการณ์อิฟก์นั้น เป็นที่ทราบกันว่ามีบุคคลหลายคนได้กล่าวร้ายต่อท่านหญิงอาอิชะฮฺ อาทิ ท่านหัสसान บิน ซาบิต, ท่านหญิงหัมซะฮฺ บินตุ ญะหชิน, และท่านมิสญะห์ บิน อุษาซะฮฺ โดยมี अबดุลลอฮฺ บิน อุบัยยฺ บิน สะลูล เป็นตัวการสำคัญ ครั้งนั้น ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ได้ขึ้นบนมิมบَّرและกล่าวว่า **"ผู้ใดเล่าจะช่วยฉันจัดการกับบุรุษผู้ซึ่งสร้างความเจ็บปวดแก่ครอบครัวของฉัน?"** (หมายถึง अबดุลลอฮฺ บิน อุบัยยฺ บิน สะลูล) ท่านสะอัด บิน มุอาซ จึงลุกขึ้นและกล่าวว่า **"ข้าพระองค์จะจัดการเขาแทนท่านเอง โอ้ ท่านเราะสุลุลลอฮ!"**

"หากเขามาจากพวกเรา (เผ่าเอาส์) ข้าพระองค์จะสังหารเขาเอง แต่หากเขามาจากพี่น้องของเราเผ่าค็อซร็อจ ก็ขอให้ท่านบัญชาเขาเถิด แล้วพวกเราจะสังหารเขา"

คำกล่าวนั้นทำให้ท่านสะอัด บิน อิบาตะฮฺ (จากเผ่าค็อซร็อจ) ลุกขึ้นตอบโต้ท่านสะอัด บิน มุอาซ และท่านอุสัยด์ บิน หุฎัยร ก็ลุกขึ้นสนับสนุนท่านสะอัด บิน มุอาซ ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม จึงต้องห้ามปรามเพื่อให้สถานการณ์สงบลง ด้วยตระหนักดีว่าเรื่องนี้มี ความละเอียดอ่อนอย่างยิ่ง เนื่องจากก่อนที่ท่านนบีจะอพยพมายังมะดีนะฮ์นั้น ชนเผ่าเอาส์และค็อซร็อจเคยมีความเห็นพ้องกันที่จะสถาปนา अबดุลลอฮฺ บิน อุบัยยฺ บิน สะลูล ขึ้นเป็นกษัตริย์ปกครองพวกเขา เขาจึงมีอิทธิพลและสถานะที่สูงส่งในหมู่ชนทั้งสองเผ่า และบุคคลผู้นี้เองคือผู้ที่เคยนำกำลังพลถึงหนึ่งในสามของกองทัพถอนตัวออกจากสมรภูมิในสงครามอุหุด

ด้วยเหตุนี้ ท่านนบี ค็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม จึงระงับการลงโทษ (ฆีแย่น) อับดุลลอฮ์ บิน อุบัยยฺ บิน สะลูล ไว่ก่อน เหตุผลคืออะไร? ก็เพื่อรักษาผลประโยชน์ที่ใหญ่กว่า เพราะท่าน ประเมินแล้วว่า การลงโทษเขาในขณะนั้นอาจนำมาซึ่งผลเสียที่ร้ายแรงยิ่งกว่าการชะลอไว่ก่อน

* ในทำนองเดียวกัน ท่านอลี เราะฎียัลลอฮุอันฮุ ก็ประเมินแล้วว่า การชะลอการกิตอศออกไปนั้นก่อให้เกิดผลเสียน้อยกว่าการเร่งดำเนินการในทันที เนื่องจากข้อเท็จจริงที่ว่า ท่านอลี เราะฎียัลลอฮุอันฮุ ยังไม่สามารถดำเนินการลงโทษกลุ่มผู้สังหารท่านอุษมานได้โดยสมบูรณ์ เพราะแม้จะทราบตัวการสำคัญบางคน แต่พวกเขาก็ยังปะปนอยู่กับผู้คนจำนวนมาก และต่างก็มีเผ่าพันธุ์ คอยให้ความคุ้มครอง ประกอบกับสถานการณ์บ้านเมืองยังไม่สงบเรียบร้อยดี ความวุ่นวายยังคงคุกรุ่นอยู่ ยิ่งไปกว่านั้น ผู้ใดเล่าจะรับประกันได้ว่า กลุ่มคนเหล่านี้จะไม่ลอบสังหารท่านอลีเสียเอง? ดังที่ได้เกิดขึ้นจริงในเวลาต่อมา

* และด้วยเหตุผลทำนองเดียวกันนี้เอง เมื่อตำแหน่งเคาะลีฟะฮ์ตกทอดมาถึงท่านมูอาวิยะฮ์ เราะฎียัลลอฮุอันฮุ ท่านก็ยังไม่สามารถดำเนินการลงโทษกลุ่มผู้สังหารท่านอุษมานได้ทั้งหมดในทันที เพราะเหตุใด? ก็เพราะท่านได้เผชิญกับข้อจำกัดและความซับซ้อนของสถานการณ์จริงเช่นเดียวกับที่ท่านอลีเคยประสบมาก่อน เป็นความจริงที่ท่านมูอาวิยะฮ์สามารถติดตามและลงโทษผู้กระทำความผิดบางคนได้ แต่ก็ยังมีอีกหลายคนที่ยังหลงเหลืออยู่ จนกระทั่งถึงยุคสมัยของอัล-หัจญญาญญ์ ในรัชสมัยของเคาะลีฟะฮ์ อับดุลมาลิก บิน มรวาน ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่กลุ่มคนเหล่านี้ถูกจัดการจนหมดสิ้นไปในที่สุด

ประเด็นสำคัญคือ การที่ท่านอลี เราะฎียัลลอฮุอันฮุ ยังมิได้ดำเนินการลงโทษพวกเขาในทันทีนั้น มิใช่เป็นเพราะความไร้ความสามารถ แต่เป็นเพราะความห่วงใยและเกรงว่าจะเกิดความวุ่นวาย (ฟิตนะฮ์) ที่ใหญ่หลวงยิ่งกว่าขึ้นในประชาชาติอิสลาม (อุมมะฮ์)

2- สมรภูมิศึฟฟิน (ปี ฮ.ศ. 37)

ท่านมูอาวิยะฮฺ เราะฎิยัลลอฮุอันฮฺ ปฏิเสธที่จะให้สัตยาบัน (บัยอะฮฺ) แก่ท่านอลี เราะฎิยัลลอฮุอันฮฺ จนกว่าการชำระความ (กิศอศ) ให้แก่ท่านอูษมาน เราะฎิยัลลอฮุอันฮฺ จะลุล่วงเสียก่อน และเมื่อท่านอลีได้จัดการกับสถานการณ์ 'สงครามอูฐ' เรียบร้อยแล้ว ท่านจึงเห็นว่าถึงเวลาที่ท่านมูอาวิยะฮฺจะต้องให้สัตยาบัน ท่านจึงได้เตรียมกองทัพเพื่อเคลื่อนพลไปยังแคว้นชาม กัดดันให้ท่านมูอาวิยะฮฺยอมรับอำนาจการปกครองของท่าน ท่านอลีได้นำกองทัพประมาณหนึ่งแสนนายมุ่งหน้าสู่ตำบลศึฟฟิน ซึ่งตั้งอยู่ในแคว้นชาม

เมื่อท่านมูอาวิยะฮฺทราบข่าวการเคลื่อนทัพของท่านอลี ท่านได้ขึ้นบนมิมบร์และประกาศหาหรือกับชาวชามว่า "บัดนี้ อลีได้รวบรวมกำลังพลชาวอิรักมุ่งมายังพวกท่านแล้ว พวกท่านมีความเห็นเป็นประการใด?" ผู้คนส่วนใหญ่ต่างนิ่งเงียบ ก้มหน้าครุ่นคิด จนกระทั่งท่านซุลกิลาอ์ อัล-หิมะรียฺ ได้ลุกขึ้นยืนและกล่าวว่า "หน้าที่ของท่านคือการตัดสินใจ ส่วนหน้าที่ของพวกเราคือการปฏิบัติตาม" ท่ามกลางความเงียบสงบของผู้คนส่วนใหญ่

ในขณะเดียวกัน ท่านอลี เราะฎิยัลลอฮุอันฮฺ ก็ได้ขึ้นบนมิมบร์ หลังจากกล่าวสรรเสริญอัลลอฮฺแล้ว ท่านได้ประกาศหาหรือกับชาวอิรักว่า "มูอาวิยะฮฺได้รวบรวมกำลังพลชาวชามเตรียมพร้อมรับมือพวกท่านแล้ว พวกท่านมีความเห็นเป็นประการใด?" ทันใดนั้น เสียงผู้คนในมัสญิดก็ดังเซ็งแซ่ขึ้น ต่างคนต่างเสนอความเห็นว่ "โอ้ ท่านผู้นำศรัทธาชน ควรทำเช่นนั้น ควรทำเช่นนี้!" เสียงดังจอแจจนท่านอลีมีอาจจับใจความได้ ท่านจึงเดินลงจากมิมบร์ พลังกล่าวด้วยความอ่อนใจว่า "อินนาลิลลาฮี วะอินนา อิลัยฮี รอญิอูน" (แท้จริงเราเป็นกรรมสิทธิ์ของอัลลอฮฺ และแท้จริงเราจะกลับคืนสู่พระองค์)

นี่คือภาพสะท้อนลักษณะของผู้คนในแคว้นชาม และนี่คือลักษณะของผู้คนในแคว้นอิรัก ชาวชามนั้นมีวินัย เชื่อฟังผู้นำ และมีความอดทนสูง ส่วนชาวอิรักนั้นมักมีความเห็นแตกต่างหลากหลาย

หลายและแสดงออกอย่างไม่เป็นระเบียบ ดังที่เราจะได้เห็นต่อไปในภายภาคหน้า ซึ่งท้ายที่สุดพวกเขา กลุ่มหนึ่งก็ได้หันมาต่อต้านและสังหารท่านอลี เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ เสียเอง

ท่านอลีได้นำทัพไปถึงตำบลคิฟฟินในเดือนเศาะฟัร ปีฮิจเราะฮ์ศักราชที่ 37

การตัดสินใจนำไปสู่การเผชิญหน้าที่คิฟฟิน (รวมถึงสงครามอุฐูก่อนหน้านี้) นั้น เป็นผลมาจากการวินิจฉัยสถานการณ์ (อิจติฮาด) ของท่านอลีเอง มิใช่คำสั่งโดยตรงจากท่านนบี ค็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม

ดังมีบันทึกในสุนันของอบูดาวูด จากท่านกัยอัส บิน อับบาต เล่าว่า: ข้าพเจ้าได้เรียนถามท่านอลี เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ว่า "ขอท่านโปรดชี้แจงเถิดว่า การเคลื่อนทัพของท่านครั้งนี้ เป็นไปตามคำสั่งเสียที่ท่านเราะฮ์ลุสลอฮฺ ค็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ได้มอบหมายไว้เป็นการเฉพาะ หรือว่าเป็นผลมาจากการวินิจฉัยของท่านเอง?"

ท่านตอบว่า "เรามีคำสั่งเสียใดจากท่านเราะฮ์ลุสลอฮฺ ค็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ในเรื่องนี้ไม่ หากแต่เป็นความเห็นและการวินิจฉัยของตนเอง"

ท่านมูอาวิยะฮฺแย่งชิงตำแหน่งเคาะลีฟะฮฺจริงหรือ?

ท่านอบูมุสลิม อัล-คูลานียฺ ได้เล่าว่า ท่านได้เข้าพบท่านมูอาวิยะฮฺและกล่าวว่า "ท่านกำลังขัดแย้งกับท่านอลี ท่านคิดว่าท่านทัดเทียมกับเขากระนั้นหรือ?"

ท่านมูอาวิยะฮฺตอบว่า " আমিได้ ขอสาบานต่ออัลลอฮฺ ข้ารู้ดีว่าอภัยยอมประเสริฐกว่าข้า และคู่ควรกับตำแหน่งผู้นำมากกว่า แต่พวกท่านไม่ทราบดอกหรือว่า ท่านอุษมานถูกสังหารอย่างอยุติธรรม? และข้าคือญาติสนิท (บุตรของลุง) ของเขา มีหน้าที่ต้องทวงถามความเป็น

ธรรมให้แก่เขา พวกท่านจงไปบอกอลีเถิดว่า ขอเพียงท่านส่งตัวฆาตกรผู้สังหารอุษมานมาให้ ข้า แล้วข้าจะยอมให้สัตยาบันและอำนาจทั้งปวงให้แก่ท่านทันที" คณะของท่านอบูมุสลิมจึงได้ไปพบท่านอลีและแจ้งความประสงค่นั้น แต่ท่านอลีปฏิเสธข้อเสนอดังกล่าว โดยยังไม่ส่งมอบตัวฆาตกรให้

เรื่องนี้ชี้ให้เห็นว่า ท่านมูอาวิยะฮฺมิได้ประกาศตนเป็นเคาะลีฟะฮฺ และได้มีเจตนาแย่งชิงตำแหน่งเคาะลีฟะฮฺจากท่านอลีแต่อย่างใด ดังปรากฏหลักฐานเพิ่มเติมเมื่อเกิดการตกลงเจรจา (ตะห์กิม) ขึ้นในภายหลัง และมีการร่างสัญญาระหว่าง "อลี ผู้นำแห่งศรัทธาชน" กับ "มูอาวิยะฮฺ บิน อับดุลฟัยยาน" นั้น ท่านมูอาวิยะฮฺได้คัดค้านการใช้คำว่า "ผู้นำแห่งศรัทธาชน" โดยให้เหตุผลว่า "หากข้ายอมรับว่าท่านคือผู้นำแห่งศรัทธาชนแล้ว ข้าย่อมไม่ต่อสู้กับท่านเป็นแน่ ขอให้เขียนเพียงชื่อของท่านและชื่อของข้าก็พอ" ยิ่งไปกว่านั้น ท่านยังได้กล่าวกับผู้ร่างสัญญาว่า "จงเขียนชื่อของเขาก่อนชื่อของข้า ด้วยเหตุแห่งความประเสริฐและการเข้ารับอิสลามก่อนของเขา"

ดังนั้น การสัประยุทธ์ระหว่างท่านอลีและท่านมูอาวิยะฮฺ จึงมิใช่การต่อสู้ระหว่างผู้ดำรงตำแหน่งเคาะลีฟะฮฺสองคน หากแต่มีชนวนเหตุมาจากการที่ท่านอลีต้องการปลดท่านมูอาวิยะฮฺออกจากตำแหน่งผู้ปกครองแคว้นขาม ขณะที่ท่านมูอาวิยะฮฺปฏิเสธคำสั่งดังกล่าว โดยยืนยันว่า จะยอมรับก็ต่อเมื่อฆาตกรผู้สังหารท่านอุษมานถูกลงโทษหรือส่งตัวมาให้เสียก่อน หากไม่เช่นนั้น การต่อสู้เพื่อแย่งชิงตำแหน่งเคาะลีฟะฮฺดังที่มักถูกกล่าวอ้างไม่

กองทัพของท่านอลีมีกำลังพลประมาณหนึ่งแสนนาย ส่วนกองทัพของท่านมูอาวิยะฮฺมีประมาณเจ็ดหมื่นนาย ในสมรภูมิกครั้งนี้ ท่านอัมมาร บิน ยาสีร เราะวะฎียัลลอฮฺอันฮุ ได้เสียชีวิตลงขณะร่วมรบอยู่ในกองทัพของท่านอลี ซึ่งสอดคล้องกับคำพยากรณ์ของท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ที่เคยกล่าวแก่ท่านอัมมารว่า:

«يَا عَمَّارُ تَقْتُلُكَ الْفِتْنَةُ الْبَاغِيَّةُ»

"โอ้ อัมมารเอ๋ย กลุ่มชนผู้ละเมิด (อัล-ฟิอะตุล-บาฆียะฮฺ) จะสังหารเจ้า"

เมื่อท่านอิมาม อะหมัด บิน หัมบัล เราะหิมะฮุลลอฮฺ ถูกถามถึงหะดีษบทนี้ ท่านได้ตอบว่า "ข้าพเจ้าไม่ขอวิจารณ์ในเรื่องนี้ การนิ่งเสียย่อมปลอดภัยกว่า" เสมือนดังที่ท่านเราะฮ์ลุลลอฮฺ ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ได้กล่าวล่วงหน้าไว้ว่า "กลุ่มชนผู้ละเมิดจะสังหารเจ้า" แล้วท่านก็ได้ขยายความต่อไป

ความชอบธรรมอยู่กับฝ่ายใด

ท่านอิบน์ หะญัร อัล-อัศเกาะลานียฺ เราะหิมะฮุลลอฮฺ ได้กล่าวว่า "ปวงปราชญ์อะฮ์ลุลสุนนะฮ์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ความถูกต้อง (อัล-หັก) นั้นอยู่กับฝ่ายที่ยืนหยัดเคียงข้างท่านอลี โดยอาศัยหลักฐานจากหะดีษที่ยืนยันว่า กลุ่มชนผู้ละเมิด (อัล-ฟิอะตุล-บาฆียะฮฺ) คือผู้ที่สังหารท่านอัมมาร (ซึ่งอยู่ฝ่ายท่านอลี) แต่ถึงแม้จะมีทัศนะเช่นนี้ พวกเขาก็ยังคงมีมติเอกฉันท์ว่า จำเป็นต้องงดเว้นจากการดำเนินคดีกับบุคคลใดในอีกฝ่ายหนึ่ง โดยถือว่าการกระทำของพวกท่านเหล่านั้นเป็นผลมาจากการวินิจฉัย (อิจติฮาด) ซึ่งอาจมีความผิดพลาดเกิดขึ้นได้"

ท่านอิบน์ หะญัร กล่าวต่อไปอีกว่า "ปวงปราชญ์อะฮ์ลุลสุนนะฮ์มีมติเห็นพ้องต้องกันว่า เป็นข้อบังคับ (วาญิบ) ที่จะต้องระงับยับยั้งการกล่าวร้ายหรือดำเนินเคหาบะฮ์ท่านหนึ่งท่านใด อันเนื่องมาจากความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างพวกท่าน แม้ว่าจะทราบว่ายฝ่ายใดเป็นฝ่ายถูกก็ตาม ทั้งนี้เพราะการสู้รบของพวกท่านมิได้เกิดขึ้นจากเหตุผลอื่นใด นอกเหนือไปจากการวินิจฉัย (อิจติฮาด) ของแต่ละฝ่าย"

ท่านอัญญา-ภะระริย์ ได้สนับสนุนทัศนะที่ให้ความชอบธรรมแก่ฝ่ายท่านอลี เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ โดยให้เหตุผลว่า "หากจำเป็นต้องหลีกเลี่ยงความขัดแย้งทุกครั้งที่เกิดปัญหาระหว่างมุสลิมแล้วไซ้ ก็คงไม่อาจบังคับใช้บทลงโทษทางอาญา (หุคูด) ใดๆ ได้เลย อีกทั้งยังไม่อาจขจัดความเท็จ (บาฎิล) ของผู้กระทำผิด และจะกลายเป็นการเปิดช่องให้ผู้ประพฤติชั่วสามารถก่อการละเมิดสิ่งต้องห้ามต่างๆ ได้โดยง่าย"

ข้าพเจ้าขอกล่าวว่า ทัศนะของท่านอัญญา-ภะระริย์นั้นถูกต้อง หากเป็นกรณีที่มีความผิดถูกมีความชัดเจน แต่ในสถานการณ์ที่มีความคลุมเครือ (ชุกฮาด) จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้า ด้วยเหตุนี้เอง เราจึงพบว่ามิใช่เคาะหาบะฮ์จำนวนมากที่ตัดสินใจวางตัวเป็นกลางและถอนตัวออกจากความขัดแย้งในครั้งนั้น

ดังนั้น สิ่งที่เราในฐานะอะฮ์ลุลสุนนะฮ์จำเป็นต้องยึดมั่นคือ ทั้งฝ่ายท่านฎ็อลหะฮ์, ท่านซุบัยร, ท่านหญิงอาอิชะฮ์ และผู้ที่อยู่ร่วมกับพวกท่าน รวมถึงฝ่ายท่านอลีและผู้ที่อยู่ร่วมกับท่าน ต่างเข้าสู่การเผชิญหน้าอันเป็นผลมาจากการวินิจฉัย (อิติฮาด) ของตนเอง ท่ามกลางสถานการณ์อันสับสนวุ่นวาย (ฟิตนะฮ์) ยิ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน 'สงครามอุรฺ' ซึ่งปราศจากการเตรียมการสู้รบ และได้มีเจตนาที่จะต่อสู้กันตั้งแต่แรก ด้วยเหตุนี้ ประชาชนส่วนใหญ่ อาทิ ท่านอับนุ หัซม และท่านอับนุ ตัยมียะฮ์ จึงมีทัศนะให้ระงับการขุดคุ้ยหรือวิพากษ์วิจารณ์ในเรื่องราวเหล่านี้

ท่านอับนุ ตัยมียะฮ์ เราะหิมะฮุลลอฮ์ ได้กล่าวว่า หากมีผู้ตั้งคำถามว่า ท่านอลีเป็นฝ่ายเริ่มสู้รบก่อนมิใช่หรือ? คำตอบก็คือ ฝ่ายตรงข้ามนั่นเองที่เป็นฝ่ายเริ่มต้นด้วยการไม่เชื่อฟังและไม่ยอมให้สัตยาบัน อีกทั้งยังแสดงท่าทีประหนึ่งว่าท่านอลีมีส่วนรู้เห็นในการสังหารท่านอูษมาน และพวกเขายังยอมรับฟังคำพยานเท็จที่มุ่งใส่ร้ายท่านอลีอีกด้วย

ข้าพเจ้าขอกล่าวเสริมว่า ได้มีการปล่อยข่าวลือในหมู่ชาวแคว้นขามว่า ท่านอลีพึงพอใจต่อการสังหารท่านอูษมาน ซึ่งข่าวลือนี้นี้แพร่สะพัดไปโดยอาศัยปัจจัยสี่ประการ ดังนี้:

1- การที่กลุ่มผู้สังหารท่านอูษมานยังไม่ถูกลงโทษ

2- การอุปถัมภ์ของสงครามอุฐ

3- การที่ท่านอลิย้ายศูนย์กลางการปกครองจากมะดีนะฮ์ไปยังกูพะฮ์ ซึ่งถูกมองว่าเป็นแหล่งช่องสุ่มของกลุ่มผู้สังหารท่านอูษมาน

4- การปรากฏตัวของผู้ต้องสงสัยว่ามีส่วนร่วมในการสังหารท่านอูษมานในกองทัพของท่านอลิ

ปัจจัยทั้งสี่ประการนี้ ได้สร้างความคลางแคลงใจให้เกิดขึ้นในหมู่ชาวมุสลิม (โดยเฉพาะในหมู่ผู้ที่ขาดความเข้าใจอย่างถ่องแท้) ว่าท่านอลิอาจมีส่วนสนับสนุนการสังหารท่านอูษมาน เราะฎียัลลอฮุอันฮุม่า ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว ท่านอลิไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องแต่อย่างใด ตรงกันข้าม ท่านยังได้สาปแช่งกลุ่มผู้ลงมือสังหารท่านอูษมานอีกด้วย หากมีผู้แย้งว่า แม้ท่านอลิจะบริสุทธิ์ แต่การที่ท่านยังไม่ลงโทษฆาตกร ก็ยังไม่ถือเป็นเหตุผลเพียงพอที่ท่านจะเปิดศึกกับฝ่ายตรงข้าม ก็อาจกล่าวตอบได้ว่า ในทำนองเดียวกัน ฝ่ายตรงข้ามก็ไม่มีเหตุผลอันชอบธรรมที่จะต่อสู้กับท่านอลิ เพียงเพราะท่านยังไม่สามารถดำเนินการลงโทษฆาตกรได้ในขณะนั้น ยิ่งไปกว่านั้น แม้สมมติว่าท่านอลิสามารถลงโทษฆาตกรได้แต่กลับละเลย (ไม่ว่าจะด้วยการตีความที่ผิดพลาด หรือด้วยเจตนา – ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง) ก็ยังไม่ถือเป็นเหตุผลอันสมควรที่จะสร้างความแตกแยกในประชาชาติ (ญะมาอะฮ์) หรือปฏิเสธการให้สัตยาบันแก่ท่านอลิได้ เพราะการรวมตัวภายใต้การนำของท่านอลิ ไม่ว่าจะในสถานการณ์ใดก็ตาม ย่อมเป็นผลดีต่อศาสนาและเป็นประโยชน์ต่อมุสลิมโดยรวมมากกว่าอย่างแน่นอน

มีเศาะหาบะฮ์ท่านใดบ้างที่เข้าร่วมในความขัดแย้งครั้งนั้น?

เศาะหาบะฮ์ที่เข้าร่วมในสงครามอุฐ หรือ ศิฟฟีน (บางส่วน):

- ท่านอลิ บิน อับดุลลิลิ

- ท่านชุบัยรฺ บิน อัล-เอาวาม
- ท่านฏ็อลหะฮฺ บิน อุบัยดิลลาฮฺ
- ท่านหญิงอาอิชะฮฺ บินตุ อปีบักกร
- ท่านอับดุลลอฮฺ บิน อัซ-ซุบัยรฺ
- ท่านหะสัน บิน อลี
- ท่านหุสัยนฺ บิน อลี
- ท่านอัมมาร บิน ยาสีร
- ท่านอับดุลลอฮฺ บิน อับบาส
- ท่านมูอาวิยะฮฺ บิน อปีสุฟยาน
- ท่านอัมรฺ บิน อัล-อาศ
- ท่านก็อยส์ บิน สะอ์ด
- ท่านเกาะฮ์เกาะฮ์ บิน อัมรฺ
- ท่านญะรียร์ บิน อับดุลลอฮฺ อัล-บะญะลียฺ
- ท่านคุซัยมะฮฺ บิน ซาบิต
- ท่านอับูเกาะตาตะฮฺ อัล-อันศอรียฺ
- ท่านอับู อัล-ฮัยษัม บิน อัต-ตัยยิฮาน
- ท่านสะฮัล บิน สะอ์ด
- ท่านญาบิร บิน อับดุลลอฮฺ
- ท่านอับดุลลอฮฺ บิน ญะฮัฟิร
- ท่านอะดียฺ บิน หาทิม อัฏ-ฏออียฺ
- ท่านอัล-อัซฮัษ บิน ก็อยส์
- ท่านญารียะฮฺ บิน กุตามะฮฺ
- ท่านพะฎอละฮฺ บิน อุบัยด

- ท่านอัน-นุอุมาน บิน บะชีร

เศาะหาบะฮ์ที่วางตัวเป็นกลาง / ไม่เข้าร่วม (บางส่วน):

- ท่านสะอัด บิน อบี วักกอส
- ท่านสะอีด บิน ซัยด
- ท่านอับดุลลอฮ์ บิน อุมัร
- ท่านมุหัมมัด บิน มัสละมะฮ์
- ท่านอุสامةฮ์ บิน ซัยด
- ท่านอบูซุร็อยเราะฮ์
- ท่านซัยด์ บิน ซาบิต
- ท่านอิมรอน บิน หุศัยน
- ท่านอนัส บิน มาลิก
- ท่านอบูบักรเราะฮ์ อัช-ชะเกาะฟี
- ท่านอัล-อะห์นัฟ บิน กิอัยส
- ท่านอบูอัยยูบ อัล-อันศอรีย์
- ท่านอบูมุซา อัล-อัชะรีย์
- ท่านอบูมัสอูด อัล-อันศอรีย์
- ท่านอัล-วะลีด บิน อุกบะฮ์
- ท่านสะอีด บิน อัล-อาศ
- ท่านอับดุลลอฮ์ บิน อามิร
- ท่านอับดุลลอฮ์ บิน อัมรฺ บิน อัล-อาศ
- ท่านอบูบรัชะฮ์ อัล-อัลละมีย

- ท่านอะฮฺบาน บิน ค็อยฟีย์
- ท่านสะละมะฮฺ บิน อัล-อักวะอ

(และเศาะหาบะฮฺส่วนใหญ่)

เราะฎียัลลอฮุอันฮุม วะฮฺรฺฮฺฮุม (ขออัลลอฮฺทรงพอพระทัยในพวกท่านและทรงให้พวกท่านพึงพอใจ)

กระบวนการอนุญาตตุลาการ (ตะห์กีม) ณ ศิฟฟีน

สมรภูมิศิฟฟีนได้ยุติลงด้วยข้อตกลงที่จะให้มีกระบวนการอนุญาตตุลาการ (ตะห์กีม) เกิดขึ้น ภายหลังจากที่ฝ่ายฆาไมได้ยกคัมภีร์อัลกุรอานขึ้นบนปลายหอกเพื่อเรียกร้องให้ยุติการสู้รบ ท่านอลี เราะฎียัลลอฮุอันฮฺ ได้ยอมรับข้อเสนอในการแต่งตั้งอนุญาตตุลาการนี้ และได้เดินทางกลับสู่เมืองกูฟะฮฺ เช่นเดียวกับท่านมูอาวียะฮฺ เราะฎียัลลอฮุอันฮฺ ที่เดินทางกลับสู่แคว้นฆาไม โดยกำหนดให้มีการพิจารณาชี้ขาดขึ้นในเดือนเราะมะฎอน ท่านอลีได้แต่งตั้ง ท่านอบูมุซา อัล-อัซอะรียฺ เราะฎียัลลอฮุอันฮฺ เป็นผู้แทนฝ่ายตน ส่วนท่านมูอาวียะฮฺได้แต่งตั้ง ท่านอัมรฺ บิน อัล-อาศฺ เราะฎียัลลอฮุอันฮฺ เป็นผู้แทนฝ่ายตน

อย่างไรก็ตาม ได้มีเรื่องราวเกี่ยวกับกระบวนการชี้ขาดนี้ที่ถูกเล่าขานกันอย่างแพร่หลาย (ซึ่งจะชี้แจงภายหลังว่าเป็นเรื่องเท็จ) ว่า ท่านอัมรฺ บิน อัล-อาศฺ ได้ตกลงลับๆ กับท่านอบูมุซา อัล-อัซอะรียฺ ว่าจะให้ทั้งสองฝ่ายปลดผู้นำของตน (คือท่านอลีและท่านมูอาวียะฮฺ) จากนั้น ท่านอบูมุซาได้ขึ้นประกาศก่อนว่า "ข้าพเจ้าขอปลดอลีออกจากตำแหน่งเคาะลีฟะฮฺ ดุจดั่งที่ข้าพเจ้าถอดแหวนวงนี้ออกจากนิ้ว" แล้วท่านก็ถอดแหวนออก ต่อมา ท่านอัมรฺ บิน อัล-อาศฺ จึงลุกขึ้นประกาศว่า "ข้าพเจ้าขอปลดอลีเช่นเดียวกับที่สหายผู้นี้ได้ปลดเขา และดุจดั่งที่ข้าพเจ้าถอด

แหวนวงนี้ แต่ข้าพเจ้าขอสถาปนามุอาวิยะฮ์ขึ้นดำรงตำแหน่งเคาะลีฟะฮ์ ดุจดั่งที่ข้าพเจ้าสวมแหวนวงนี้กลับคืนไป!"

เมื่อสิ้นเสียงประกาศนั้น ก็เกิดความโกลาหลขึ้น ท่านอบูมุซาได้เดินทางออกไปจากสถานที่นั้นด้วยความไม่พอใจ และมุ่งหน้ากลับไปยังนครมักกะฮ์ โดยมีได้กลับไปรายงานผลต่อท่านอลีที่เมืองกูฟะฮ์ ส่วนท่านอัมรฺ บิน อัล-อาศ ก็ได้เดินทางกลับสู่แคว้นชาม

เรื่องราวข้างต้นนี้ เป็นเรื่องที่ถูกก่อกำขึ้นและปราศจากความจริง โดยผู้ที่เป็นตัวละครเอกในการสร้างเรื่องนี้ก็คือ อบู มิคนัฟ นักรายงานที่ขาดความน่าเชื่อถือซึ่งเราได้กล่าวถึงมาหลายครั้งแล้ว ส่วนเหตุการณ์ที่ถูกต้องตามสายรายงานที่เชื่อถือได้นั้น มีอยู่ว่า:

ท่านอัมรฺ บิน อัล-อาศ ได้พบกับท่านอบูมุซา อัล-อัซหะรียฺ และได้สนทนากัน ท่านอัมรฺถามว่า "ท่านมีความเห็นต่อสถานการณ์นี้อย่างไร?" ท่านอบูมุซาตอบว่า "ข้าพเจ้าเห็นว่า เขา (หมายถึงท่านอลี) นั้นอยู่ในกลุ่มบุคคลที่ท่านเราะฮ์ลุสลอฮฺ คืออัลลลอฮ์อะลัยฮิอะสลาม ได้จากไปในขณะที่พระองค์ทรงพอพระทัยในตัวพวกเขา" ท่านอัมรฺจึงถามต่อไปว่า "แล้วท่านจะวางสถานะของข้าพเจ้าและมุอาวิยะฮ์ไว้ ณ จุดใด?" ท่านอบูมุซาตอบว่า "หากเขา (อลี) ต้องการความช่วยเหลือจากท่านทั้งสอง ท่านทั้งสองก็จงช่วยเหลือเขา แต่หากเขาไม่ได้ต้องการพึ่งพาท่านทั้งสองแล้วไซ้ร้ กิจการของอัลลอฮ์นั้นดำเนินมาได้โดยมิต้องพึ่งพาท่านทั้งสองมานานแล้ว" การสนทนาได้ยุติลงเพียงเท่านี้ จากนั้นต่างฝ่ายต่างนำผลการหารือนี้กลับไปรายงานแก่ผู้นำของตน

[เหตุผลที่ชี้ว่ารายงานซึ่งแพร่หลายนั้นเป็นเท็จ:]

รายงานที่แพร่หลายนั้น ไม่ต้องสงสัยเลยว่าเป็นเรื่องเท็จ ด้วยเหตุผลสำคัญสามประการ:

ประการแรก: สายรายงานของเรื่องนี้อ่อนอย่างยิ่ง เนื่องจากมี อนุ มิคณพ ซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีว่าเป็นผู้ที่รายงานเรื่องโกหก รวมอยู่ด้วย

ประการที่สอง: ตำแหน่งเคาะลีฟะฮ์แห่งปวงมุสลิมนั้น มีอาจะถูกปลดออกจากตำแหน่งโดยบุคคลเพียงสองคน (ไม่ว่าจะเป็นท่านอุมูซุฮา อัล-อัซฮะรียฺ หรือผู้ใดก็ตาม) ได้โดยง่าย ตามหลักการของอะฮ์ลุลสุนนะฮ์ การปลดเคาะลีฟะฮ์มิใช่กระบวนการที่สามารถกระทำได้ตามอำเภอใจเช่นนั้น เป็นไปได้อย่างไรที่คนเพียงสองคนจะสมคบคิดกันเพื่อปลดผู้นำแห่งศรัทธาชน? คำกล่าวอ้างเช่นนี้ย่อมไม่ถูกต้องอย่างแน่นอน ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นจากกระบวนการชี้ขาดครั้งนั้นคือ การที่ทั้งสองฝ่ายตกลงให้ท่านอัสยัคดดำรงตำแหน่งเคาะลีฟะฮ์อยู่ที่เมืองกูฟะฮ์ต่อไป และให้ท่านมูอาวิยะฮ์ยังคงดำรงตำแหน่งเจ้าเมืองปกครองแคว้นฮามต่อไป พร้อมทั้งให้ยุติการสู้รบระหว่างกัน

ประการที่สาม: มีรายงานที่ถูกต้องและน่าเชื่อถือกว่า ซึ่งได้ระบุถึงเหตุการณ์ที่แท้จริงดังที่เราได้กล่าวไปแล้วข้างต้น

3- สมรภูมินะฮ์เราะวาน (ปี ฮ.ศ. 38) และการปราบปรามกลุ่มเคาะวาริจญ์

ภายหลังเสร็จสิ้นกระบวนการอนุญาตตุลาการ ท่านอลี เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ได้เดินทางกลับสู่เมืองกุฟะฮฺ แต่แล้วกลุ่มเคาะวาริจญ์ ก็ได้แยกตัวออกมาต่อต้านท่านอย่างเปิดเผย พวกเขาปฏิเสธผลของการแต่งตั้งอนุญาตตุลาการโดยสิ้นเชิง โดยยึดถือคำขวัญว่า **"การตัดสินชี้ขาดเป็นสิทธิ์ของอัลลอฮ์เท่านั้น"** (ลา หุกะมะ อิลลา ลิลลาฮฺ) พวกเขาเริ่มปลุกระดมและกล่าวหาท่านอลีอย่างรุนแรง แม้กระทั่งภายในมัสญิด พวกเขาก็ก่อกวนขึ้นตะโกนร้องว่า **"การตัดสินชี้ขาดเป็นสิทธิ์ของอัลลอฮ์เท่านั้น! การตัดสินชี้ขาดเป็นสิทธิ์ของอัลลอฮ์เท่านั้น!"** ซึ่งท่านอลีได้เคยกล่าวถึงคำขวัญนี้ไว้อย่างคมคายว่า **"เป็นถ้อยคำเท็จจริง แต่แฝงไว้ด้วยเจตนาอันเป็นเท็จ"**

ต่อมา กลุ่มเคาะวาริจญ์ได้ก่อเหตุอันน่าสลดใจ ด้วยการสังหารเคาะฮาบะฮ์ผู้ทรงคุณธรรมท่านหนึ่ง คือ ท่านอับดุลลอฮ์ บิน ค็อบบาบ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ พร้อมทั้งสังหารภรรยาของท่าน และได้ผ่าท้องของนางอย่างโหดเหี้ยม ทั้งๆ ที่นางกำลังตั้งครรภ์แก่ใกล้คลอด เมื่อข่าวการกระทำอันโหดร้ายนี้ทราบถึงท่านอลี ท่านได้ส่งผู้แทนไปสอบถามพวกเคาะวาริจญ์ว่า **"ผู้ใดเป็นผู้ลงมือสังหารเขา?"** พวกเขาตอบกลับมาอย่างทำทายเป็นว่า **"พวกเราทั้งหมดนี้แหละคือผู้สังหารเขา!"** ด้วยเหตุนี้ ท่านอลีจึงได้นำกองทัพบรรดามหาหนึ่งหมื่นนายเข้าปราบปรามพวกเขา ณ ตำบลนะฮ์เราะวาน

มีรายงานจาก อุบัยดุลลอฮ์ บิน อียาฏ บิน อัมรฺ ซึ่งเป็นนักท่องจำอัลกุรอาน (กอรี) เล่าว่า :

ท่านอับดุลลอฮ์ บิน ชัดดาด ได้เดินทางมาและเข้าพบท่านหญิงอาอิชะฮ์ เราะฎิยัลลอฮุอันฮา ขณะที่พวกเรานั่งอยู่ ณ ที่นั่นด้วย ท่านเพิ่งเดินทางกลับมาจากอิรักในช่วงค่ำคืนที่ท่านอลีถูกลอบสังหารพอดี ท่านหญิงอาอิชะฮ์ได้เอ่ยถามท่านว่า **"โอ้ อับดุลลอฮ์ บิน ชัดดาด ท่านจะกรุณา**

เล่าความจริงแก่ฉันในสิ่งที่ฉันจะถามได้หรือไม่? โปรดเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับกลุ่มคนที่ท่านอลิได้สังหาร (หมายถึงกลุ่มเคาะวาริจญ์) ให้ฉันฟังเถิด"

ท่านอัลลอฮ์ตอบว่า "แน่นอน เหตุใดข้าพเจ้าจะไม่เล่าความจริงแก่ท่านเล่า?"

ท่านหญิงกล่าวว่า "ถ้าเช่นนั้น โปรดเล่าเรื่องราวของพวกเขาเถิด"

ท่านอัลลอฮ์จึงเริ่มเล่าว่า: "เมื่อท่านอลิได้ทำข้อตกลงกับท่านมูอาวิยะฮ์และแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการสองท่านขึ้นมานั้น ได้มีกลุ่มนักท่องจำอัลกุรอาน (กูรรอฮ์) จำนวนถึงแปดพันคนแยกตัวออกมาต่อต้าน พวกเขาได้ไปรวมตัวกัน ณ บริเวณที่เรียกว่า 'หะรूरอ์' ใกล้กับเมื่องูฟะฮ์ พวกเขาต่างประณามท่านอลิ กล่าวหาว่า 'ท่านได้ถอดเสื้อ (สัญลักษณ์แห่งความเป็นผู้นำ) ที่อัลลอฮ์ทรงสวมให้ท่าน และลบหลู่ชื่อ (ตำแหน่ง) ที่อัลลอฮ์ทรงแต่งตั้งท่าน จากนั้นท่านกลับไปยอมรับการตัดสินชี้ขาดในศาสนาของอัลลอฮ์โดยมนุษย์ ทั้งๆ ที่การตัดสินชี้ขาดนั้นเป็นสิทธิของอัลลอฮ์แต่เพียงผู้เดียว!'"

"เมื่อข่าวการประณามและการแยกตัวของพวกเขามาถึงท่านอลิ ท่านได้มีบัญชาให้ปาวยประกาศว่า 'ไม่อนุญาตให้ผู้ใดเข้าพบอะมีรุลมุอ์มินีน นอกจากผู้ที่คือนักท่องจำอัลกุรอานเท่านั้น' ครั้นเมื่อที่พำนักของท่านเต็มไปด้วยบรรดานักท่องจำอัลกุรอานแล้ว ท่านได้สั่งให้นำคัมภีร์อัลกุรอานฉบับใหญ่ (มุศหฟ) เข้ามา วางไว้เบื้องหน้าท่าน แล้วท่านก็ใช้มือลูบไปบนคัมภีร์ พลางกล่าวว่า 'โอ้ คัมภีร์เอ๋ย จงสนทนากับผู้คนเหล่านี้เถิด!'"

"บรรดาผู้ที่อยู่ ณ ที่นั้นจึงถามว่า 'โอ้ ท่านผู้นำศรัทธาชน ท่านจะสอบถามอะไรจากมันเล่า? มันเป็นเพียงหมึกและกระดาษเท่านั้น พวกเราต่างหากที่ต้องกล่าวตามสิ่งที่ได้รับรายงานสืบทอดมา ท่านประสงค์สิ่งใดกันแน่?'"

"ท่านอลิจึงกล่าวว่า 'สหายของพวกเขาเหล่านี้ที่ได้แยกตัวออกไปนั้น ข้าพเจ้าขอให้คัมภีร์ของอัลลอฮ์เป็นผู้ตัดสินระหว่างข้าพเจ้ากับพวกเขา อัลลอฮ์มิได้ตรัสไว้ในคัมภีร์ของพระองค์ดอกหรือ เกี่ยวกับกรณีของสามิภรรยาคนหนึ่งว่า:"

﴿وَإِنْ خِفْتُمْ شِقَاقَ بَيْنِهِمَا فَابْعَثُوا حَكَمًا مِّنْ أَهْلِهِ وَحَكَمًا مِّنْ أَهْلِهَا إِنْ يُرِيدَا إِصْلَاحًا يُوَفِّقِ اللَّهُ بَيْنَهُمَا إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا خَبِيرًا ۝ ٣٥﴾ [النساء: 35]

"และหากพวกเจ้าหวั่นเกรงการแตกแยกระหว่างเขาทั้งสอง ก็จงส่งผู้ตัดสินคนหนึ่งจากครอบครัวของฝ่ายชาย และผู้ตัดสินอีกคนหนึ่งจากครอบครัวฝ่ายหญิง หากทั้งสองปรารถนาให้มีการประนีประนอมกันแล้ว อัลลอฮ์ก็จะทรงให้ความสำเร็จในระหว่างทั้งสอง แท้จริงอัลลอฮ์เป็นผู้ทรงรอบรู้ ผู้ทรงสัพพัญญู" (อัน-นิซาอ: 35)

"แล้วประชาชาติ (อุมมะฮฺ) ของมุหัมมัด คือลัทธิลัทธิอะลียะฮฺวะฮ์ลัม ซึ่งเกี่ยวข้องกับเลือดเนื้อและเกียรติยศนั้น จะไม่มีความสำคัญยิ่งไปกว่าสามีภรรยาคนหนึ่งเขียวหรือ?"

"และพวกเขา กำลังตำหนิข้าพเจ้าในสิ่งที่ข้าพเจ้าทำสัญญา (เช่น การลงนามว่า 'อลี บิน อับดุลลิลิ' โดยไม่มีตำแหน่ง) กระนั้นหรือ? ในขณะที่ท่านสุฮัยล์ บิน อัมร ได้มาหาพวกเรา ณ หุฎัยบียะฮฺ เมื่อครั้งที่ท่านเราะสูลุลลอฮฺ คือลัทธิลัทธิอะลียะฮฺวะฮ์ลัม กำลังทำสนธิสัญญากับชาวกุร็อยช์ ท่านเราะสูลุลลอฮฺได้สั่งให้เขียนขึ้นต้นว่า 'บิสมิลลาฮิรเราะห์มานิรเราะฮีม' (ด้วยพระนามของอัลลอฮฺ ผู้ทรงเมตตายิ่ง ผู้ทรงกรุณายิ่ง) แต่สุฮัยล์คัดค้านว่า 'อย่าเขียน บิสมิลลาฮิรเราะห์มานิรเราะฮีม' ท่านนบีจึงถามว่า 'แล้วเราจะเขียนอย่างไร?' สุฮัยล์ตอบว่า 'จงเขียนว่า บิสมิกลลอฮุมมะ' (ด้วยพระนามของพระองค์ โออัลลอฮฺ) จากนั้นท่านเราะสูลุลลอฮฺจึงสั่งให้เขียนต่อไปว่า 'นี่คือสิ่งที่มุหัมมัด เราะสูลุลลอฮฺ (ศาสนทูตของอัลลอฮฺ) ได้ตกลง...' สุฮัยล์ก็คัดค้านอีกว่า 'หากข้ารู้ว่าท่านเป็นเราะสูลุลลอฮฺ ข้าย่อมไม่ต่อต้านท่าน' เขาจึงเสนอให้เขียนว่า 'นี่คือสิ่งที่มุหัมมัด บิน อับดุลลอฮฺ ได้ทำสัญญาประนีประนอมกับกุร็อยช์' (ซึ่งท่านนบียกยอมรับ) อัลลอฮฺ ตะอาลา ตรัสในคัมภีร์ของพระองค์ว่า:"

﴿لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ

وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا﴾ [الأحزاب: ٢١]

"โดยแน่นอน ในเราะสุลของอัลลอฮมีแบบฉบับอันดีงามสำหรับพวกเจ้าแล้ว สำหรับผู้ที่หวัง (จะพบ) อัลลอฮและวันปรโลกและรำลึกถึงอัลลอฮอย่างมาก" (อัล-อะห์ซาบ: 21)

"จากนั้น ท่านอลีได้ส่งท่านอับดุลลอฮ บิน อับบาส ไปยังกลุ่มเคาะวาริจญ์ ข้าพเจ้า (อับดุลลอฮ บิน ซัดดาด) ก็ได้ติดตามไปด้วย จนกระทั่งพวกเราเข้าไปอยู่ท่ามกลางค่ายพักของพวกเขา อิบน์ อัล-กิวาอ์ (หนึ่งในแกนนำเคาะวาริจญ์) ได้ลุกขึ้นกล่าวปราศรัยว่า โอ้อ บรรดาผู้ท่องจำอัลกุรอาน นี่คือน อับดุลลอฮ บิน อับบาส หากผู้ใดไม่รู้จักเขา ข้าพเจ้าจะบอกให้รู้ถึงลักษณะของเขาจากคัมภีร์ของอัลลอฮ นี่คือนบุคคลที่อัลลอฮได้ประทานโองการนี้เกี่ยวกับเขาและพวกพ้องของเขาว่า:"

﴿وَقَالُوا ءَالِهَتُنَا خَيْرٌ أَمْ هُوَ مَا ضَرَبُوهُ لَكَ إِلَّا جَدَلًا بَلْ هُمْ قَوْمٌ خَصِمُونَ ٥٨

﴾ [الزخرف: ٥٨]

"และพวกเขากล่าวว่า พระเจ้าทั้งหลายของเราดีกว่าหรือว่าเขา (อีซา) พวกเขามีได้เปรียบเทียบเรื่องนี้แก่เจ้าเพื่ออื่นใดนอกจากการโต้เถียง ยิ่งกว่านั้นพวกเขาเป็นหมู่ชนที่ชอบการโต้เถียงอีกด้วย" (อัล-ซุคฺรฺฟ: 58)

"ดังนั้น จงส่งเขากลับไปหาพวกพ้องของเขาเสียเถิด และอย่าได้โต้เถียงกับเขาในเรื่องคัมภีร์ของอัลลอฮเลย!"

แต่แล้ว นักพูดคนหนึ่งในกลุ่มพวกเคาะวาริจญ์ก็ลุกขึ้นแย้ง (คำพูดของอิบน์ อัล-กิวาอ์) ว่า "ขอสาบานต่ออัลลอฮ พวกเราจะขอโต้เถียงกับเขา (อับดุลลอฮ บิน อับบาส) ในเรื่องคัมภีร์ หากเขานำสำธรรมที่พวกเรารับทราบกันดีอยู่แล้วมาเสนอ พวกเราก็จะน้อมรับฟัง แต่หากเขานำความเท็จมา พวกเราก็จะขว้างปาความเท็จนั้นคืนใส่หน้าเขา!"

จากนั้น การถกเถียงในประเด็นคัมภีร์ระหว่างพวกเขากับท่านอับดุลลอฮฺ บิน อับบาส ก็ดำเนินไปเป็นเวลาสามวัน ผลปรากฏว่า มีจำนวนสี่พันคนในหมู่พวกเขายอมกลับตัว พวกเขาทั้งหมดต่างสำนึกผิด (เตาบะฮฺ) ซึ่งรวมถึง อิบน์ อัล-กิวัฮ์ ด้วย เขาได้นำพาผู้ที่กลับใจเหล่านี้เข้าพบท่านอลี ณ เมืองกุฟะฮฺ

ท่านอลีจึงได้ส่งสารไปยังกลุ่มเคาะวาริจ์ที่ยังคงเหลืออยู่ ความว่า "เหตุการณ์ระหว่างพวกเราและผู้อื่นได้ดำเนินมาดังที่พวกท่านได้ประจักษ์แล้ว บัดนี้ ขอให้พวกท่านจงอยู่ในสถานที่ที่พวกท่านเลือก จนกว่าประชาชาติ (อุมมะฮฺ) ของมุฮัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม จะกลับมารวมกันเป็นปึกแผ่นอีกครั้ง โดยมีข้อตกลงระหว่างเราและพวกท่านคือ: พวกท่านจะต้องไม่หลังเลียดผู้บริสุทธิ์ จะต้องไม่ก่อการปล้นสะดม และจะต้องไม่กดขี่ข่มเหงชาวซิมมะฮฺ (ผู้ที่ไม่ใช่มุสลิมในพันธสัญญา) แต่หากพวกท่านละเมิดข้อตกลงเหล่านี้ เราจำเป็นต้องประกาศสงครามกับพวกท่านอย่างพร้อมเพรียงกัน แท้จริงอัลลอฮฺมีทรงรักบรรดาผู้บิดพลิ้วสัญญา"

ท่านหญิงอาอิชะฮฺจึงกล่าวกับท่านอับดุลลอฮฺ บิน ซัดดาด ว่า "แต่ถึงกระนั้น ท่านอลีก็ได้สังหารพวกเขาในที่สุดมิใช่หรือ?"

ท่านอับดุลลอฮฺตอบว่า "ขอสาบานต่ออัลลอฮฺ ท่านอลีมิได้ส่งกองทัพไปจัดการพวกเขา ก่อน จนกระทั่งพวกเขานั้นเองที่เป็นฝ่ายละเมิดข้อตกลง เริ่มก่อการปล้นสะดม สังหารผู้บริสุทธิ์ และประกาศให้การสังหารชาวซิมมะฮฺเป็นที่ยอนุญาต"

ท่านหญิงจึงถามย้าว่า "ท่านสาบานต่ออัลลอฮฺในเรื่องนี้ได้ใช่หรือไม่?"

ท่านอับดุลลอฮฺยืนยันว่า "ขอสาบานต่ออัลลอฮฺ ผู้ซึ่งไม่มีพระเจ้าอื่นใดอีกนอกจากพระองค์ เรื่องราวมันเป็นเช่นนั้นจริงๆ"

ท่านหญิงจึงถามต่อไปว่า "แล้วเรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลที่ชาวบ้านเรียกขานกันว่า 'ซุล-ซุคัยยะฮฺ' (ผู้มีหัวนมเล็ก) เล่า เป็นอย่างไร?"

ท่านอับดุลลอฮ์เล่าว่า "ข้าพเจ้าได้เห็นร่างของเขา ขณะที่ยืนอยู่กับท่านอลีท่ามกลางศพอื่นๆ ท่านอลีได้เรียกให้ผู้คนเข้ามาดูพลางถามว่า 'พวกท่านรู้จักชายผู้นี้หรือไม่?' ก็มีผู้คนจำนวนมากตอบว่า 'ข้าพเจ้าเคยเห็นเขาละหมาดอยู่ที่มัสญิดนั้น มัสญิดนี้' แต่ไม่มีผู้ใดที่รู้จักเขาอย่างแท้จริงและน่าเชื่อถือออกมายืนยันตัวตนได้ นอกจากให้ข้อมูลเพียงเท่านี้"

ท่านหญิงจึงถามว่า "แล้วดังที่ชาวอิรักกล่าวอ้างกันนั้น ท่านอลีได้กล่าวอะไรบ้างขณะยืนอยู่เบื้องหน้าศพของเขา?"

ท่านอับดุลลอฮ์ตอบว่า "ข้าพเจ้าได้ยินท่านกล่าวเพียงว่า 'เศาะดะกอลลอฮุ วะ เราะสุลุลฮุ' (อัลลอฮ์และเราะสูลของพระองค์ตรัสจริงแล้ว)"

ท่านหญิงถามอีกว่า "ท่านได้ยินเขาพูดสิ่งอื่นใดอีกหรือไม่?"

ท่านอับดุลลอฮ์ตอบว่า "ขอสาบานต่ออัลลอฮ์ ไม่เลย"

ท่านหญิงจึงกล่าวว่า "ถูกต้องแล้ว อัลลอฮ์และเราะสูลของพระองค์ตรัสจริงแล้ว ขออัลลอฮ์ทรงเมตตาท่านอลีด้วยเถิด ท่านเป็นผู้ที่เมื่อได้ประสบพบเห็นสิ่งใดที่น่าประทับใจ ท่านมักจะกล่าวเสมอว่า 'อัลลอฮ์และเราะสูลของพระองค์ตรัสจริงแล้ว' แต่แล้วพวกชาวอิรักก็นำเรื่องนี้ไปแต่งเติมเสริมต่อ บิดเบือนความจริงไปจากเดิม"

จำนวนของพวกเคาะวาริจญ์ที่เข้าร่วมสู้รบ (และถูกสังหาร) ในครั้งนั้นมีประมาณหนึ่งพันคน ขณะที่ฝ่ายกองทัพของท่านอลีสูญเสียกำลังพลไปเพียงไม่กี่นาย (บางรายงานว่าสี่คน บางรายงานว่าเจ็ดคน) และในบรรดาผู้เสียชีวิตฝ่ายเคาะวาริจญ์นั้น ปรากฏร่างของ 'อัล-มุค็อดดัจญ์' หรือ 'ซุล-ซุคัฎยะฮ์' (ผู้มีหัวนมเล็ก) รวมอยู่ด้วย ซึ่งท่านอลี เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ได้พบเห็น

ท่านเราะสูลุลลอฮ์ ค็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ได้เคยบอกล่วงหน้าไว้ว่า จะมีกลุ่มชนหนึ่งแยกตัวออกจากประชาชาติในช่วงเวลาที่เกิดความแตกแยกระหว่างชาวมุสลิม และกลุ่มชนที่อยู่ใกล้ชิดกับศาสดามากที่สุดในสองฝ่าย (ที่ขัดแย้งกัน) จะเป็นผู้สังหารพวกเขา ท่านยังได้กล่าว

ในอีกหะดีษหนึ่งถึงลักษณะเด่นของคนกลุ่มนี้ว่า "ในหมู่พวกเขานั้น มีชายผู้มีหัวนมเล็กอยู่" ด้วยเหตุนี้ ท่านอลีจึงได้ค้นหาร่างของชายผู้นี้ท่ามกลางศพทั้งหลาย จนกระทั่งพบเจอ และเมื่อท่านอลีได้พบร่างนั้นแล้ว ท่านก็ได้ก้มลงสujudซุกร (ขอบคุณ) ต่ออัลลอฮ์ เป็นการยืนยันว่าฝ่ายของท่านคือฝ่ายที่ดำรงอยู่บนความถูกต้องตามคำพยากรณ์ของท่านเราะสูลุลลอฮ์ ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม

บทที่สาม: การลอบสังหารผู้นำแห่งศรัทธาชน อลี บิน อับดุลลิลิบ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ (ปียิจเราะฮ์ศักราช 40)

[แผนสังหารสามผู้นำ]

ภายหลังสมรภูมินะฮ์เราะวานประมาณสองปี ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ยุทธการเริ่มคลี่คลายลงบ้าง ได้มีตัวแทนกลุ่มเคาะวาริจญ์สามคนมาชุมนุมกัน ณ นครมักกะฮ์ พวกเขาพร้อมกันวางแผนการอันชั่วร้ายเพื่อลอบสังหารสามผู้นำคนสำคัญในขณะนั้น คือ ท่านอลี บิน อับดุลลิลิบ, ท่านมุอาวิยะฮ์ บิน อับสีฟยาน, และท่านอัมรฺ บิน อัล-อาศ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ

พวกเขาได้กล่าวอ้างว่า "พวกเราจะแสวงหาความใกล้ชิดต่ออัลลอฮ์ ด้วยการปลิดชีพคนทั้งสามนี้เสีย เพื่อปลดปล่อยปวงบ่าว (ของอัลลอฮ์) ให้พ้นจากความวุ่นวายที่เกิดจากการกระทำของพวกเขา"

อับดุลเราะห์มาน บิน มุลญัม อัล-มูรอตี รับอาสาจัดการท่านอลี บิน อับดุลลิลิบ, อัล-บุร็อก อัด-ตะมีมีย์ รับอาสาจัดการท่านมุอาวิยะฮ์ บิน อับสีฟยาน, และ อัมรฺ บิน บักรฺ อัด-ตะมีมีย์ รับอาสาจัดการท่านอัมรฺ บิน อัล-อาศ พวกเขาได้นัดหมายกันลงมือปฏิบัติการในรุ่งเช้าหลังคืนวันทีสิบเจ็ดของเดือนเราะมะฎอน

[การลอบสังหารท่านอลี]

ในขณะนั้น ท่านอัมรฺพำนักอยู่ที่อิยิปต์, ท่านมุอาวิยะฮ์อยู่ที่แคว้นขาม, และท่านอลีอยู่ที่เมืองกูฟะฮ์ อิบน์ มุลญัมได้เดินทางไปยังกูฟะฮ์ และได้ใช้กริชอาบยาพิษที่เตรียมไว้นานนับสัปดาห์ ลอบแทงท่านอลีขณะที่ท่านกำลังเดินทางออกจากบ้านเพื่อไปนำละหมาดฟัจญ์รฺที่มัสญิด เมื่อถูกลอบแทง ท่านอลีได้กล่าวกับบุตรชายทั้งสองคือท่านหะสันและท่านหุสَيْنว่า "หากพ่อรอดชีวิต

พอจะพิจารณาโทษเขาเอง แต่หากพ่อต้องเสียชีวิตไป พวกเจ้าทั้งสองก็จงลงโทษประหารเขาเสีย"

อิบนุ มุลญัม ซึ่งถูกจับกุมได้ กล่าวสวนขึ้นมาว่า "ไม่มีทางรอดหรอก! ขอสาบานต่ออัลลอฮ์ ข้าได้อาบยาพิษร้ายแรงนี้ไว้นานถึงหนึ่งสัปดาห์เต็ม!"

ครั้นเมื่อท่านอลี เราะฎียัลลอฮูอันฮู ได้สิ้นใจแล้ว ผู้คนจึงได้นำตัวอิบนุ มุลญัมมาลงโทษ พวกเขาได้ตัดมือและเท้าทั้งสองข้าง และควักลูกตาทั้งสองของเขาออก โดยที่เขายังคงนิ่งเฉยไม่แสดงความเจ็บปวด แต่เมื่อพวกเขากำลังจะตัดลิ้นของเขา เขากลับแสดงอาการหวาดกลัวขึ้นมา ผู้คนจึงกล่าวว่า "เหตุใดเพียงมากแล้วเอาตอนนี้?" เขาตอบว่า "ข้ากลัวว่าจะมีช่วงเวลาหนึ่งของชีวิตที่ข้ามีโอกาสใช้ลิ้นรำลึกถึงอัลลอฮ์ได้!"

สุบหานัลลอฮ์! ช่วงเป็นการลงผิดที่ขัดแย้งเสียนี้กระไร ขออัลลอฮ์ทรงคุ้มครองเราด้วยเถิด เขากล้าลงมือสังหารบุคคลอันเป็นที่รักยิ่งของอัลลอฮ์ แต่กลับมาหวาดกลัวว่าตนจะขาดการรำลึกถึงอัลลอฮ์เพียงชั่วขณะกระนั้นหรือ?

[ความพยายามลอบสังหารท่านมูอาวิยะฮ์และท่านอัมร]

ส่วนอัล-บุร็อก ได้เดินทางไปยังแคว้นซามเพื่อลอบสังหารท่านมูอาวิยะฮ์ในขณะละหมาดฟัจญ์รเช่นกัน เขาได้ใช้ดาบฟันท่านมูอาวิยะฮ์ แต่คมดาบพลาดเป้าสำคัญ ทำให้ท่านเพียงได้รับบาดเจ็บแต่ไม่ถึงแก่ชีวิต ท่านได้รับการรักษาจนหายดี แต่มีคำกล่าวกันว่า บาดแผลครั้งนั้นส่งผลให้ท่านไม่สามารถมีบุตรได้อีก

สำหรับ อัมร บิน บักร ผู้รับหน้าที่สังหารท่านอัมร บิน อัล-อาศ ได้เดินทางไปยังอียิปต์และชุมนุมรอโอกาสขณะละหมาดฟัจญ์ร แต่ในเช้าวันนั้น ท่านอัมรเกิดป่วยด้วยอาการท้องเสียจึงมิได้ออกมานำละหมาดด้วยตนเอง อัมร บิน บักร ซึ่งไม่ทราบเรื่องนี้ ได้พุ่งเข้าสังหารอิมามผู้ทำหน้าที่

แทน โดยเข้าใจผิดว่าเป็นท่านอัมรฺ บิน อัล-อาศฺ อิมามท่านนั้นคือ ท่านคอรียะฮฺ บิน อปีหะบิบ ซึ่งถูกฟันจนเสียชีวิตในขณะกำลังนำละหมาด อัมรฺ บิน บักรฺ ถูกจับกุมตัวได้ที่ ท่านถามว่า "เจ้าทำอะไรลงไป?" เขาตอบว่า "ข้าเพียงต้องการปลดปล่อยผู้คนให้พ้นจาก อัมรฺ บิน อัล-อาศฺ!" พวกเขาจึงบอกว่า "เจ้ามิได้สังหารอัมรฺ แต่เจ้าสังหารคอรียะฮฺต่างหาก!" เขาจึงกล่าวว่า "ข้าตั้งใจจะสังหารอัมรฺ แต่ทว่าอัลลอฮฺทรงประสงค์ให้เป็นคอรียะฮฺ"

[บทสรุปของฆาตกร]

ในที่สุด ฆาตกรทั้งสามคน คือ อัมรฺ บิน บักรฺ, อัล-บุร็อก, และอับดุลเราะห์มาน บิน มุลญัม ต่างก็ถูกลงโทษประหารชีวิต

บทที่สี่: มูลเหตุแห่งความขัดแย้งระหว่างเศาะหาบะฮ์

ประเด็นที่มักถูกกล่าวถึงเป็นลำดับแรกคือ การที่ท่านฎ็อลหะฮ์, ท่านซุบัยรฺ, และท่านหญิงอาอิชะฮ์ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุม ได้ออกเดินทาง (จากมักกะฮ์สู่บัสเราะฮ์) โดยมีเป้าหมายเพื่อเรียกร้องความเป็นธรรมให้แก่ท่านอุษมาน เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ

ในส่วนของท่านมูอาวียะฮ์นั้น เมื่อท่านอลีขึ้นดำรงตำแหน่งเคาะลีฟะฮ์ ท่านได้มีคำสั่งปลดผู้ปกครองเมืองบางท่านที่เคยได้รับการแต่งตั้งในสมัยท่านอุษมาน ซึ่งรวมถึงท่านมูอาวียะฮ์ บิน อับดุลมุฮัมมัด ผู้ปกครองแคว้นซามด้วย เมื่อคำสั่งปลดดังกล่าวไปถึงท่านมูอาวียะฮ์ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ท่านปฏิเสธที่จะปฏิบัติตาม พลาทามผู้ถือสารว่า "ข้าพเจ้าถูกปลดโดยคำสั่งของผู้ใด?" พวกเขาตอบว่า "โดยคำสั่งของท่านอลี"

ท่านจึงกล่าวตอบโต้ไปว่า "แล้วฆาตกรผู้สังหารบุตรของลุงข้า (หมายถึงท่านอุษมาน) เล่าอยู่ที่ใด? ผู้ใดคือฆาตกรที่สังหารท่านอุษมาน?"

ผู้ถือสารจึงกล่าวแก่ท่านว่า "ขอท่านโปรดให้สัตยาบัน (บัยอะฮ์) เสียก่อน แล้วหลังจากนั้นค่อยดำเนินการเรียกร้องให้จับกุมผู้สังหารท่านอุษมาน"

ท่านปฏิเสธว่า "ไม่! เขาต้องส่งตัวฆาตกรผู้สังหารท่านอุษมานมาก่อน แล้วข้าพเจ้าจึงจะให้สัตยาบันแก่เขา"

ที่เป็นเช่นนี้ เพราะท่านมูอาวียะฮ์ตระหนักดีว่าท่านมีฐานกำลังอันเข้มแข็งอยู่ในแคว้นซาม ซึ่งท่านเชื่อมั่นว่ามีศักยภาพเพียงพอที่จะเรียกร้องความเป็นธรรมและทวงถามการลงโทษกลุ่มผู้สังหารท่านอุษมานได้

ดังนั้น แก่นแท้ของความขัดแย้งระหว่างท่านอลีและท่านมูอาวียะฮ์ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุม่า จึงอยู่ที่ ลำดับความสำคัญของสิ่งที่ต้องดำเนินการก่อนหลัง:

ท่านอลีเห็นว่า การสร้างเอกภาพภายใต้การนำคนเดียว (ผ่านการให้สัตยาบัน) เป็นสิ่งสำคัญอันดับแรก หลังจากนั้น เมื่อสถานการณ์สงบเรียบร้อยและอำนาจรัฐมีความมั่นคงแล้ว จึงค่อยดำเนินการพิจารณาโทษกลุ่มผู้สังหารท่านอูษมาน

ส่วนท่านมูอาวิยะฮ์มีความเห็นตรงกันข้าม โดยท่านเห็นว่า การดำเนินการลงโทษผู้สังหารท่านอูษมานคือภารกิจเร่งด่วนอันดับแรกที่ต้องกระทำให้ลุล่วงเสียก่อน หลังจากนั้นจึงค่อยพิจารณาเรื่องตำแหน่งเคาะลีฟะฮ์

กล่าวโดยสรุป ความขัดแย้งระหว่างท่านอลีและท่านมูอาวิยะฮ์จึงเป็นเรื่องของลำดับความสำคัญก่อนหลัง สำหรับทัศนะของท่านฎ็อลหะฮ์และท่านซุบัยรนั้น สอดคล้องกับทัศนะของท่านมูอาวิยะฮ์ในประเด็นที่ว่า ต้องเร่งดำเนินการลงโทษผู้สังหารท่านอูษมานโดยเร็วที่สุด แต่มีความแตกต่างที่สำคัญประการหนึ่งระหว่างท่านฎ็อลหะฮ์และท่านซุบัยร กับท่านมูอาวิยะฮ์ คือท่านฎ็อลหะฮ์และท่านซุบัยรนั้น ได้ให้สัตยาบัน แก่ท่านอลีแล้ว ในขณะที่ท่านมูอาวิยะฮ์ ยังมีได้ให้สัตยาบัน แต่อย่างใด

ทักษะและจุดยืนของบรรดาเศาะหาบะฮ์ต่อความขัดแย้ง

ท่ามกลางความขัดแย้งที่เกิดขึ้น บรรดาเศาะหาบะฮ์ เราะฎียัลลอฮุอันฮุม ได้มีจุดยืนที่แตกต่างกัน แบ่งออกได้เป็นสามกลุ่มหลัก ดังนี้:

กลุ่มที่หนึ่ง: ประกอบด้วยท่านฎ็อลหะฮะฮ์, ท่านซุบัยรฺ, ท่านหญิงอาอิชะฮ์, ท่านมูอาวิยะฮ์ และผู้ที่เห็นด้วยกับพวกท่าน กลุ่มนี้มีทัศนะว่า จำเป็นต้องเร่งดำเนินการลงโทษผู้สังหารท่านอุษมานโดยเร็วที่สุด

กลุ่มที่สอง: คือท่านอลีและผู้ที่อยู่เคียงข้างท่าน กลุ่มนี้เห็นว่า สิ่งสำคัญอันดับแรกที่ต้องดำเนินการคือการสร้างเอกภาพภายใต้เคาะลีฟะฮ์ และให้ชะลอการพิจารณาโทษผู้สังหารท่านอุษมานออกไปก่อน

กลุ่มที่สาม: นำโดยเศาะหาบะฮ์อาวุโสหลายท่าน อาทิ ท่านสะอัด บิน อบี วักกอศ, ท่าน अबดุลลอฮ์ บิน อุมัร, ท่านอบูสุร็อยเราะฮ์, ท่านมุหัมมัด บิน มัสละมะฮ์, ท่านอัล-อะหฺนัฟ บิน กิอัยส, ท่านอุษามะฮ์ บิน ซัยด, ท่านอบูบักรเราะฮ์ อัช-ชะเกาะฟียฺ รวมถึงเศาะหาบะฮ์ส่วนใหญ่ กลุ่มนี้เลือกที่จะวางตัวเป็นกลางและหลีกเลี่ยงการเข้าร่วมในความขัดแย้งทั้งหมด

มูลเหตุสำคัญของความขัดแย้งเหล่านี้เกิดจากสถานการณ์ที่มีความสับสนคลุมเครือ (ซุบฮัต) อย่างยิ่ง อีกทั้งยังเป็นช่วงเวลาแห่งความวุ่นวายโกลาหล (ฟิตนะฮ์) ทำให้เป็นการยากที่ผู้ใดจะสามารถวิเคราะห์และสืบหาข้อเท็จจริงได้อย่างกระจ่างชัดในทุกแง่มุม

ดังที่ได้กล่าวไปแล้ว ท่านอัล-หาฟิซ อิบน์ หะญูร ได้อ้างอิงรายงานที่ถูกต้องซึ่งบันทึกโดยอ็ฏ-ฏะาะบะรียฺ จากท่านอัล-อะหฺนัฟ บิน กิอัยส เราะฎียัลลอฮุอันฮุม ซึ่งได้เล่าว่า ท่านได้พบกับท่านฎ็อลหะฮะฮ์และท่านซุบัยรฺในช่วงที่ท่านอุษมานถูกปิดล้อม และได้ถามว่า "พวกท่านจะบัญชาให้ข้าพเจ้าทำประการใด เพราะข้าพเจ้าเห็นว่าท่านอุษมานคงจะถูกสังหารเป็นแน่แท้?" ทั้งสองท่าน

ตอบว่า "ท่านจงไปหาท่านอลีเถิด" และท่านอัล-อะห์นัฟยังได้เล่าอีกว่า ท่านได้พบกับท่านหญิงอาอิชะฮฺ ณ นครมักกะฮฺ ภายหลังจากท่านอุษมานถูกสังหาร และได้ถามว่า "ท่านจะบัญชาให้ข้าพเจ้าทำการใด?" นางตอบว่า "ท่านจงไปหาท่านอลีเถิด"

ดังนั้น เมื่อเคาะหะบะฮฺกลุ่มนี้ (ฏ็อลหะฮฺ, ซุบัยรฺ, อาอิชะฮฺ) เดินทางมุ่งสู่สงครามอุฐฺ ท่านอัล-อะห์นัฟจึงได้พบกับพวกเขาและประกาศจุดยืนว่า "ขอสาบานต่ออัลลอฮฺ ข้าพเจ้าจะไม่ขอต่อสู้กับพวกท่าน ในเมื่อมีท่านอุมมุลมุอ์มินีน (มารดาแห่งศรัทธาชน) อยู่ร่วมกับพวกท่าน และข้าพเจ้าก็จะไม่ขอต่อสู้กับบุคคล (หมายถึงท่านอลี) ที่พวกท่านได้เคยแนะนำให้ข้าพเจ้าไปให้สัตยาบันด้วยเช่นกัน"

และดังที่ได้กล่าวถึงหะดีษที่ท่านเราะฮ์ลุลลอฮฺ ค็อลลัลลอฮูอะลัยฮิอะสลัลัม ได้ตรัสแก่ท่านอลีว่า:

«يَا عَلِيُّ، إِنَّهُ سَيَكُونُ بَيْنَكَ وَبَيْنَ عَائِشَةَ أَمْرٌ قَالَ: فَأَنَا أَشَقَاهُمْ يَا رَسُولَ اللَّهِ،
قَالَ: " لَا، وَلَكِنْ إِذَا كَانَ ذَلِكَ فَارْذُذْهَا إِلَى مَا مَنَهَا»

"โอ้อลีเอ๋ย แท้จริงแล้ว จะมีเรื่องราว (ความขัดแย้ง) เกิดขึ้นระหว่างเจ้ากับอาอิชะฮฺ" ท่านอลีจึงถามว่า "หากเป็นเช่นนั้น ข้าพระองค์คงเป็นผู้ที่โชคร้ายที่สุดใช่ไหม โอ้อ ท่านเราะฮ์ลุลลอฮฺ?" ท่านนบีตอบว่า "หาใช่เช่นนั้นไม่ แต่ทว่าเมื่อเหตุการณ์นั้นได้บังเกิดขึ้น เจ้าจงนำนางกลับไปยังสถานที่อันปลอดภัยของนางเถิด"

*** จุดยืนของชาวอะฮ์ลุลสุนนะฮฺต่อบรรดาผู้ก่อเหตุรุนแรง:**

ท่านอิมาม อัซ-ซะฮะบีญ์ เราะหิมะฮุลลอฮฺ ได้กล่าวถึงจุดยืนต่อ อับดุลเราะห์มาน บิน มุญญัม (ผู้สังหารท่านอลี), บรรดาผู้สังหารท่านอุษมาน, ผู้สังหารท่านซุบัยรฺ, ผู้สังหารท่านหุสัยนฺ

และบุคคลอื่นในทำนองเดียวกันนี้ว่า "สำหรับอิบนุ มุญญิมัน ในทัศนะของเรา เขาคือผู้ที่สมควรได้รับโทษทัณฑ์ในนรก แต่ถึงกระนั้น เรายังคงกล่าวได้ว่า ท้ายที่สุดแล้ว อัลลอฮฺอาจจะทรงอภัยโทษให้แก่เขาก็เป็นได้ (เนื่องจากเราไม่อาจตัดสินบั้นปลายของผู้ใดได้อย่างเด็ดขาด) และหลักการตัดสิน (หุก่ม) ต่อเขาก็เช่นเดียวกับหลักการตัดสินต่อผู้สังหารท่านอุษมาน, ผู้สังหารท่านซุบัยร, ผู้สังหารท่านฎ็อลหะฮฺ, ผู้สังหารท่านสะอีด บิน ญุบัยร, ผู้สังหารท่านอัมมาร, ผู้สังหารท่านคอรินะฮฺ, และผู้สังหารท่านหุสัยนุ บุคคลเหล่านี้ทั้งหมด พวกเราขอประกาศไม่เกี่ยวข้องใดๆ กับการกระทำของพวกเขา เราขอแสดงความโกรธกริ้วต่อพวกเขาเพื่ออัลลอฮฺ และเราขอมอบหมายการตัดสินกิจการของพวกเขาทั้งหมดแด่อัลลอฮฺ ตะบาเราะกะ วะตะอาลา แต่เพียงผู้เดียว"

ความถูกต้องในเรื่องที่เกิดระหว่างบรรดาเคาะหาบะฮฺอยู่ตรงไหน?

ท่านเราะสูลุลลอฮฺ คือลัลลอฮฺอะลียะฮฺวะสัลลัม ได้กล่าวถึงท่านอัมมาร บิน ยาสีร ว่า:

«أَبْشِرْ يَا عَمَّارُ تَقْتُلُكَ الْفِتْنَةُ الْبَاغِيَّةُ»

"โอ้อัมมารเอ๋ย จงรับข่าวดีเถิด กลุ่มชนผู้ละเมิด (อัล-ฟิอะตุล-บาฆียะฮฺ) จะสังหารเจ้า"

และได้กล่าวถึงกลุ่มเคาะวาริจญ์ว่า:

«يَخْرُجُونَ عَلَى حِينِ اخْتِلَافٍ بَيْنَ الْمُسْلِمِينَ تَقْتُلُهُمْ أَوْلَى الطَّائِفَتَيْنِ بِالْحَقِّ»

"พวกเขา (เคาะวาริจญ์) จะปรากฏตัวขึ้นในช่วงเวลาแห่งความขัดแย้งระหว่างชาวมุสลิม โดยกลุ่มชนที่มีความชอบธรรมมากกว่า ในสองกลุ่ม (ที่ขัดแย้งกัน) จะเป็นผู้สังหารพวกเขา"

หะดีษทั้งสองบทนี้ ชี้ชัดว่า ฝ่ายของท่านอลี เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ นั้น อยู่ใกล้ชิดกับสัจธรรม (อัล-หَقُّ) มากกว่า ฝ่ายตรงข้าม ยิ่งไปกว่านั้น ในบางสายรายงานของหะดีษเกี่ยวกับเคาะวาริจญ์ ใช้สำนวนว่า:

« أَقْرَبُ الطَّائِفَتَيْنِ إِلَى الْحَقِّ »

"กลุ่มที่ ใกล้กับสัจธรรมมากที่สุด ของสองกลุ่มนั้น"

ซึ่งเป็นการเน้นย้ำว่า ฝ่ายของท่านอลีนั้นอยู่ใกล้เคียงกับสัจธรรมมากกว่าฝ่ายที่ขัดแย้งกับท่าน ทั้งในสงครามอุฐและสงครามศิฟฟีน อย่างไรก็ตาม การใช้คำว่า "ใกล้ชิดกว่า" หรือ "ใกล้เคียงที่สุด" นี้ มิได้หมายความว่า ฝ่ายของท่านอลีกระทำถูกต้องในทุกๆ การตัดสินใจ หรืออยู่ในสัจธรรมอย่างสมบูรณ์แบบในทุกกรณี

การอธิบายเช่นนี้มีใช่เป็นการลวงเกินท่านอลี เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ แต่เพื่อชี้ให้เห็นว่า บรรดาเคาะหาบะฮ์ที่เลือกวางตัวเป็นกลางและไม่เข้าร่วมในพิชณะฮ์ครั้งนี้ คือกลุ่มที่ดำเนินอยู่บนหนทางที่ถูกต้องและปลอดภัยที่สุด ซึ่งสำหรับท่านอลีเองนั้น หนทางที่ปลอดภัยกว่าอาจเป็นการยุติการสู้รบ ด้วยเหตุนี้เอง ท่านจึงได้แสดงความเสียใจอย่างสุดซึ้งเมื่อได้เห็นร่างของท่านฎ็อลหะฮ์ และได้รำพึงว่า "ฉันปรารถนาเหลือเกินว่า ฉันได้ตายไปเสียก่อนหน้านี้สักยี่สิบปี" และเมื่อท่านหะสัน บิน อลี เราะฎิยัลลอฮุอันฮุมา ได้สนทนากับท่านอลีภายหลังสงครามศิฟฟีนเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ท่านอลีได้ตอบว่า "ขอสาบานต่ออัลลอฮ์ พ่อมิได้คาดคิดเลยว่าเรื่องราวจะบานปลายมาถึงเพียงนี้" เคาะหาบะฮ์ที่เข้าร่วมในสงครามเหล่านั้นแทบทุกท่าน ต่างรู้สึกเสียใจต่อสิ่งที่เกิดขึ้นในภายหลัง

การยกย่องท่านหะสันและการต่อสู้กับเคาะวาริจญ์ ท่านนบี ค็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัมเองก็ได้ทรงกล่าวยกย่องท่านหะสันไว้ล่วงหน้าว่า:

« إِنَّ ابْنِي هَذَا سَيِّدٌ، وَلَعَلَّ اللَّهَ أَنْ يُصْلِحَ بِهِ بَيْنَ طَائِفَتَيْنِ مِنَ الْمُسْلِمِينَ »

"แท้จริง หลานของฉันนี่คือผู้นำ (ชัยยิด) และหวังว่าอัลลอฮ์จะทรงใช้เขาเป็นสื่อกลางในการประนีประนอมระหว่างมุสลิมสองกลุ่มใหญ่"

ท่านนบี ค็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ได้ทรงยกย่องท่านหะสันในการสร้างสันติภาพและการประนีประนอม ในขณะที่การต่อสู้ของท่านอลีที่ได้รับการยกย่องอย่างชัดเจนคือการต่อสู้กับชาวนะฮ์เราะวาน (กลุ่มเคาะวาริจญ์) ซึ่งการกระทำของท่านในครั้งนั้นถือว่าถูกต้องสมควรทุกประการ ด้วยเหตุนี้ จึงไม่มีเคาะหาบะฮ์ท่านใดรู้สึกเสียใจต่อการปราบปรามพวกเขา ตรงกันข้ามบรรดามุสลิมต่างรู้สึกยินดีที่สามารถจัดภัยจากกลุ่มเคาะวาริจญ์ลงได้ ท่านอลีเองก็ได้ก้มลงสujudขูร (ขอขอบคุณ) ต่ออัลลอฮ์ภายหลังชัยชนะที่นะฮ์เราะวาน ซึ่งแตกต่างอย่างสิ้นเชิงกับความรู้สึกเสียใจและร่ำไห้ของท่านภายหลังสงครามอุฐและสงครามศิฟฟีน

5- เคาะลีฟะฮ์ ฮะซัน

การขึ้นดำรงตำแหน่งเคาะลีฟะฮ์ของท่านอะมีรุล มุอ์มินีน หะสัน บิน อะลี (เราะฎียัลลอฮุอันฮุ) และอัสัญกรรมของท่าน ปี ฮ.ศ. 40 – 41

บทที่หนึ่ง: ชีวิตประวัติโดยสังเขปของท่านหะสัน บิน อลี เราะฎียัลลอฮุอันฮุมา

บรรดาภรรยาของท่าน:

- 1- ท่านหญิงเคาะละฮฺ บินติ มัณชูร
- 2- ท่านหญิงอุมมุ บิษรฺ บินติ อบีมัสอูด
- 3- ท่านหญิงอุมมุ อีสะฮาก บินติ ฎ็อลหะฮฺ บิน อุบัยดิลลาฮฺ

เป็นที่ทราบกันว่า ท่านได้สมรสและหย่าร้างหลายครั้งในช่วงชีวิตของท่าน

บุตรธิดาของท่าน:

บุตรชาย: หะสัน, ซัยด์, ฎ็อลหะฮฺ, หุสัยน (อัศชีอฺ), अबดุลลอฮฺ, อบูบักร, अबดุลเราะห์มาน, กอสิม, อัมร, มุหัมมัด

ธิดา: อุมมุลหะสัน, อุมมู อับดิลลาฮฺ (ฟาฏิมะฮฺ)

ความประเสริฐของท่าน:

ท่านอับดุลเราะฮฺ เราะฎิยัลลอฮุอันฮฺ ได้เล่าว่า: ข้าพเจ้าได้ยินท่านเราะสูลุลลอฮฺ ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ขณะที่ท่านอยู่บนมิมบร และท่านหะสันอยู่เคียงข้างท่าน ท่านได้มองไปยังผู้คนคนหนึ่ง สลับกับมองไปยังท่านหะสันคนหนึ่ง แล้วกล่าวว่า "แท้จริง หลานของฉันผู้นี้ คือผู้นำ (ชัยยิด) และหวังว่าอัลลอฮฺจะทรงใช้เขาเป็นสื่อกลางในการประนีประนอมระหว่าง มุสลิมสองกลุ่มใหญ่"

ท่านอุซามะฮฺ บิน ซัยด์ เราะฎิยัลลอฮุอันฮฺมา ได้เล่าว่า: ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ได้อุ้มท่าน (อุซามะฮฺ) และท่านหะสัน พลาบกล่าววิงวอนว่า "โอ้ อัลลอฮฺ แท้จริงข้าพระองค์รักเขาทั้งสองคนนี้ ขอพระองค์ทรงโปรดรักพวกเขาด้วยเถิด"

ท่านอุกบะฮฺ บิน อัลหาริษ เราะฎิยัลลอฮุอันฮฺ ได้เล่าว่า: ข้าพเจ้าเห็นท่านอับดุลอะศิตติก เราะฎิยัลลอฮุอันฮฺ กำลังอุ้มท่านหะสันพลาบกล่าวอย่างเอ็นดูว่า "ช่างเหมือนท่านนบีเสียนี้ กระไร ไม่ได้เหมือนอลีเอาเสียเลย!" (หมายถึงรูปลักษณะภายนอก) ซึ่งท่านอลีเมื่อได้ยินดังนั้นก็ยิ้ม (หรือหัวเราะ)

การเสียชีวิตของท่าน:

การเสียชีวิตของท่านหะสัน บิน อลี เราะฎิยัลลอฮุอันฮฺมา เกิดขึ้นในรัชสมัยการปกครองของท่านมูอาวิยะฮฺ ในปีฮิจเราะฮ์ศักราชที่ 49

ท่านอุมัยรฺ บิน อิสฮาก เราะหิมะฮฺลุลลอฮฺ (บางทีคนละว่าเป็นตาบิอื่น) ได้เล่าว่า:

ข้าพเจ้าพร้อมด้วยสหายคนหนึ่งได้เข้าไปเยี่ยมอาการป่วยของท่านหะสัน บิน อลี ท่านหะสันได้กล่าวกับสหายของข้าพเจ้าว่า "ท่านโปรดถามข้าพเจ้าเถิด (ในสิ่งที่ท่านอยากรู้)"

สหายผู้นั้นตอบว่า "ข้าพเจ้าไม่มีสิ่งใดจะถามท่าน"

หลังจากนั้น ท่านหะสันได้ปลีกตัวออกไปทำธุระส่วนตัวครู่หนึ่ง เมื่อกลับมา ท่านได้กล่าวอีกครั้ง (กับสหายของข้าพเจ้า) ว่า "ท่านจงถามข้าพเจ้าเสียเถิด ก่อนที่ท่านจะไม่มีโอกาสได้ถามอีก เพราะแท้จริง ขอสาบานต่ออัลลอฮ์ ข้าพเจ้าได้พยายามข่มความเจ็บปวดอย่างสุดกำลังแล้ว ข้าพเจ้าถูกลอบวางยาพิษมาหลายครั้ง แต่ไม่เคยครั้งใดจะรุนแรงเท่าครั้งนี้เลย ดังนั้น โปรดถามมาเถิด"

สหายของข้าพเจ้ากล่าวว่า "ข้าพเจ้าจะไม่ขอถามสิ่งใดจากท่าน ขออัลลอฮ์ทรงโปรดประทานการเยียวยาแก่ท่านด้วยเถิด อินชาอัลลอฮ์"

หลังจากนั้น พวกเราก็ลากลับออกมา วันต่อมา ข้าพเจ้าได้ไปเยี่ยมท่านหะสันอีกครั้ง พบว่าอาการของท่านทรุดหนัก ในขณะนั้น ท่านหุสัยนได้เข้ามาและนั่งลงข้างศีรษะของท่านหะสัน พลางกล่าวว่า "โอ้ พี่ชายของข้า โปรดบอกข้าเถิดว่าผู้ใดคือผู้วางยาพิษท่าน?"

ท่านหะสันตอบว่า "เพื่อเหตุผลใดหรือ? ท่านจะไปสังหารเขากระนั้นหรือ?"

ท่านหุสัยนตอบว่า "ใช่ขอรับ"

ท่านหะสันจึงกล่าวว่า "ฉันจะไม่เปิดเผยสิ่งใดแก่ท่าน หากบุคคลผู้นั้นคือคนที่ฉันสงสัยจริง อัลลอฮ์ย่อมทรงตอบแทนเขาอย่างสาสมเอง แต่หากมิใช่ ขอสาบานต่ออัลลอฮ์ จะต้องไม่มีผู้บริสุทธิ์คนใดถูกสังหารโดยมีฉันเป็นต้นเหตุเป็นอันขาด"

มีคำกล่าวอ้างกันว่า ผู้ที่ลอบวางยาพิษท่านหะสันคือ ท่านหญิงญะฮ์ดะฮฺ บินติ อัลอัซฮัซ ซึ่งเป็นภรรยาของท่านเอง อย่างไรก็ตาม เรื่องนี้ยังมีอาจพิสูจน์ข้อเท็จจริงได้ ท่านอิมามอัช-ชะฮะบีได้ให้ทัศนะว่า "เรื่องนี้เป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง (ไม่มีหลักฐานยืนยัน) ผู้ใดเล่าจะล่วงรู้ความจริงได้"

" ในทำนองเดียวกัน ท่านอิบนุ กะซีร ก็ได้กล่าวว่า "และสำหรับข้าพเจ้าแล้ว เรื่องนี้ไม่ถูกต้อง (ไม่มีมูลความจริง)"

บทที่สอง: การให้สัตยาบันแก่ท่านหะสัน ในฐานะเคาะลีฟะฮ์ และการรวมความเป็น หนึ่งของประชาชาติ

ภายหลังจากที่ท่านอลี เราะฎียัลลอฮุอันฮุ ถูกลอบสังหาร ชาวเมืองกูฟะฮ์ได้พร้อมใจกันให้สัตยาบัน (บัยอะฮ์) แก่ท่านหะสัน บิน อลี เราะฎียัลลอฮุอันฮุมา หลังจากได้รับการสัตยาบันแล้ว ท่านหะสันได้นำทัพออกจากกูฟะฮ์มุ่งหน้าสู่แคว้นขาม ซึ่งในขณะนั้น ชาวขามภายใต้การนำของท่านมูอาวิยะฮ์ยังคงมิได้ยอมรับอำนาจการปกครองของเคาะลีฟะฮ์ (ก่อนหน้านี้คือท่านอลี)

ท่านหะสัน บิน อลี ได้ดำเนินการเพื่อบรรลุสนธิสัญญากับท่านมูอาวิยะฮ์ อันนำไปสู่การรวมประชาชาติมุสลิมให้เป็นหนึ่งเดียวอีกครั้ง แท้จริงแล้ว การเคลื่อนทัพของท่านหะสันในครั้งนี้มีเจตนาเพื่อการเจรจาสงบศึก ท่านเป็นผู้ที่ไม่ปรารถนาให้เกิดสงคราม ดังที่ท่านเองเคยทัดทานท่านอลี บิดาของท่าน ไม่ให้ทำสงครามกับชาวขามมาก่อน

สัญญาณประการหนึ่งที่บ่งชี้ถึงเจตนาในการสร้างสันติภาพของท่านคือ การที่ท่านได้ปลดท่านกัยอัส บิน สะอัด บิน อุบะดะฮ์ (ซึ่งอาจมีท่าทีแข็งกร้าว) ออกจากตำแหน่งแม่ทัพหน้า แล้วแต่งตั้งท่านอับดุลลอฮ์ บิน อับบาส เราะฎียัลลอฮุอันฮุมา ขึ้นทำหน้าที่แทน

ท่านหะสัน อัล-บัศรี เราะหิมะฮุลลอฮ์ ได้เล่าว่า: เมื่อท่านหะสัน บิน อลี ได้นำกองทัพของท่านมาเผชิญหน้ากับกองทัพของท่านมูอาวิยะฮ์ ท่านอัมรฺ บิน อัล-อาศ ได้กล่าวกับท่านมูอาวิยะฮ์ว่า "ข้าพเจ้าเห็นกองทัพที่มีระเบียบวินัยและมีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน พวกเขาเคลื่อนไหวย่างพร้อมเพรียงยิ่งนัก"

(ท่านหะสัน อัล-บัศรี) ยังได้กล่าวอีกว่า: "ข้าพเจ้าได้ยินท่านอูบัยกฺเราะฮ์กล่าวว่า: ขณะที่ท่านเราะฮ์สูลุลลอฮ์ ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม กำลังกล่าวคุฏบะฮ์อยู่นั้น ท่านหะสันได้เดินเข้า

มา ท่านนบีจึงได้ตรัสว่า 'แท้จริง หลานของฉันผู้นี้คือผู้นำ (ชัยยิด) และหวังว่าอัลลอฮ์จะทรงใช้เขาเป็นสื่อกลางในการประนีประนอมระหว่างมุสลิมสองกลุ่มใหญ่'"

ท่านอิมามอัช-ชูษีรียฺ เราะหิมะฮุลลอฮฺ ได้เล่าว่า: ท่านมูอาวิยะฮฺได้ส่งสาส์นซึ่งเป็นกระดาษเปลาที่ประทับตราด้านล่างแล้วไปยังท่านหะสัน พร้อมข้อความว่า "ขอท่านโปรดเขียนข้อตกลงใดๆ ที่ท่านต้องการลงไปในวันนี้ สิ่งนั้นจะเป็นของท่าน" เมื่อท่านอัมรฺ บิน อัล-อาศฺ ทราบเรื่อง ท่านได้เสนอว่า "แต่เราควรจะสู้รบกับพวกเขาก่อน" ท่านมูอาวิยะฮฺจึงกล่าวห้ามปราม (ซึ่งท่านอัช-ชูษีรียฺให้ความเห็นว่า ในสถานการณ์นี้ ท่านมูอาวิยะฮฺคือผู้ที่มีความคิดดีกว่าในสองคนนี้) ว่า "ใจเย็นก่อน โอ้อูบูนุบัลลาฮฺ (ชื่อเรียกของอัมรฺ) ท่านคิดหรือว่าการสู้รบกับคนเหล่านี้จะยุติลงได้โดยที่ไม่มีชาวซามต้องล้มตายลงไปเป็นจำนวนที่เท่าๆ กัน? แล้วจะมีประโยชน์อันใดเล่าในการมีชีวิตอยู่ต่อไปหลังจากนั้น? ขอสาบานต่ออัลลอฮฺ ข้าจะไม่ขอสู้รบเป็นอันขาด ตราบใดที่ข้ายังคงหาหนทางหลีกเลี่ยงสงครามได้"

หลังจากนั้น ท่านมูอาวิยะฮฺก็ได้เข้าพบปะเจรจากับท่านหะสัน และในที่สุด ท่านหะสัน บิน อลี เราะฎียัลลอฮุอันฮุม่า ก็ได้ตัดสินใจสละตำแหน่งเคาะลีฟะฮฺให้แก่ท่านมูอาวิยะฮฺ ส่งผลให้ท่านมูอาวิยะฮฺกลายเป็นผู้นำแห่งปวงมุสลิมแต่เพียงผู้เดียว อันเป็นการรวมประชาชาติให้เป็นหนึ่งเดียวกันอีกครั้ง ปีนั้นจึงได้รับการขนานนามว่า 'อามุล ญะมาอะฮฺ' (ปีแห่งการรวมกลุ่ม หรือ ปีแห่งความสมานฉันท์)

ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งเคาะลีฟะฮฺของท่านหะสันรวมทั้งสิ้นประมาณ 6 เดือน

6- เคาะลีฟะฮ์ มุอาวียะฮ์

การขึ้นดำรงตำแหน่งเคาะลีฟะฮ์ของท่านอะมีรุล มุอฺมินีน มุอาวียะฮ์ บิน อะบี สุฟยาน (เราะฎียัลลอฮูอันฮู) ปี ฮ.ศ. 41 – 60

บทที่หนึ่ง: ชีวิตประวัติด้านมุอาวียะฮ์ (เราะฎียัลลอฮูอันฮู) โดยสังเขป

ท่านมุอาวียะฮ์ บิน อับดุลอะซีซ เราะฎียัลลอฮูอันฮูมา ได้เข้ารับอิสลามก่อนบิดาของท่าน ในช่วงการทำอุมเราะฮ์ เกาะฎอฮ์ (Umrat al-Qada') เมื่อปีฮิจเราะฮ์ศักราชที่ 7 แต่ท่านได้เก็บเรื่องนี้เป็นความลับไว้ก่อน และได้เปิดเผยการเข้ารับอิสลามของท่านอย่างเป็นทางการในปีแห่งการพิชิตนครมักกะฮ์ (ปีฮิจเราะฮ์ศักราชที่ 8)

ภรรยาและบุตรของท่าน:

- 1- ท่านหญิงมัสนูน บินติ บะห์ดัล อัล-กัลบียะฮ์ (มารดาของท่านยะซีด)
- 2- ท่านหญิงฟาคิตะฮ์ บินติ กุรฎะฮ์ อัล-มะนาฟียะฮ์ (มารดาของท่านอับดุลเราะห์มาน และท่านอับดุลลอฮ์)
- 3- ท่านหญิงนาอิละฮ์ บินติ อะมาเราะฮ์ อัล-กัลบียะฮ์

รายงานเกี่ยวกับความประเสริฐของท่าน เราะฎียัลลอฮุอันฮุ:

1- ท่านเราะสูลุลลอฮฺ ค็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ได้ขอดุอาอ์ให้ท่านว่า: "โอ้ อัลลอฮฺ ขอพระองค์โปรดทรงทำให้เขา (มูอาวียะฮฺ) เป็นผู้ชี้แนะทางนำ และเป็นผู้ได้รับการชี้นำ และขอทรงโปรดใช้เขาเป็นสื่อในการนำทางแก่ผู้อื่นด้วยเถิด"

2- ท่านเราะสูลุลลอฮฺ ค็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ยังได้ขอดุอาอ์อีกว่า: "โอ้ อัลลอฮฺ ขอพระองค์โปรดทรงสอนมูอาวียะฮฺให้เข้าใจคัมภีร์ (อัลกุรอาน) และการคำนวณ (อัล-ฮิสาบ) และขอทรงปกป้องเขาให้พ้นจากโทษทัณฑ์ด้วยเถิด"

3- ท่านหญิงอุมมุ หะรอม บินติ มัลฮาน เราะฎียัลลอฮุอันฮา ได้เล่าว่า: วันหนึ่ง ท่านนบี ค็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ได้บรรทม (นอนหลับ) อยู่ใกล้ๆ ข้าพเจ้า เมื่อท่านตื่นขึ้น ท่านก็ยิ้ม ข้าพเจ้าจึงถามว่า "สิ่งใดหรือที่ทำให้ท่านยิ้ม โอ้ ท่านเราะสูลุลลอฮฺ?"

ท่านตอบว่า "มีภาพของกลุ่มชนหนึ่งจากประชาชาติของฉันถูกนำมาแสดงให้ฉันเห็น พวกเขา กำลังเดินทางข้ามทะเลสีเขียวนี (ทำสงครามทางทะเล) ประหนึ่งตั้งราชันย์ประทับอยู่ บนราชบัลลังก์" ท่านหญิงกล่าวว่า "ได้โปรดขอดุอาอ์ให้ฉันได้เป็นหนึ่งในพวกเขาด้วยเถิด" ท่านนบีจึงขอดุอาอ์ให้แก่นาง หลังจากนั้น ท่านก็นอนหลับไปอีกครั้ง เมื่อตื่นขึ้น ท่านก็ยิ้มเช่นเดิม ท่านหญิงก็ถามเช่นเดิม ท่านนบีก็ตอบเช่นเดิม ท่านหญิงจึงกล่าวอีกว่า "ได้โปรดขอดุอาอ์ให้ฉันได้เป็นหนึ่งในพวกเขาด้วยเถิด" ท่านนบีตอบว่า "เธอได้อยู่ในกลุ่มแรกไปแล้ว"

ต่อมา ท่านหญิงอุมมุ หะรอม ได้ร่วมเดินทางไปกับสามีของท่าน คือ ท่านอุบาตะฮฺ บิน อัศศอมิต เพื่อเข้าร่วมการรบทางทะเลเป็นครั้งแรกของชาวมุสลิม ซึ่งนำทัพโดยท่านมูอาวียะฮฺ เมื่อเสร็จสิ้นภารกิจการรบและกลับมาถึงแคว้นฮาม ได้มีการนำสัตว์พาหนะมาให้ท่านหญิงขี่ แต่แล้ว สัตว์ตัวนั้นเกิดพยศ ทำให้ท่านตกลงมาและเสียชีวิต

ท่านอัล-มุฮัลลั บิน อะห์มัด อัล-อันตะลุสียฺ หนึ่งในผู้รรณิบายเศาะฮิหฺ อัล-บุคอรียฺ ได้ให้ทัศนะว่า "ในหะดีษบทนี้ บ่งชี้ถึงความสำเร็จของท่านมูอาวิยะฮฺ เนื่องจากท่านคือผู้นำทัพมุสลิมกลุ่มแรกที่ทำกรรบทางทะเล"

[ทัศนะของปราชญ์เกี่ยวกับท่านมูอาวิยะฮฺ:]

ท่านอิบนุ อัล-มุบาร็อก เราะหิมะฮุลลอฮฺ เคยถูกถามเกี่ยวกับท่านมูอาวิยะฮฺ ท่านตอบว่า "แล้วจะให้ข้าพเจ้ากล่าวสิ่งใดเกี่ยวกับบุคคลที่เมื่อท่านเราะฮ์ลุลลอฮฺ ค็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม กล่าว (ในละหมาด) ว่า 'อะมิอัลลอฮฺ ลิลัน หะมิดะฮฺ' (อัลลอฮฺทรงไดยินผู้ที่สรรเสริญพระองค์) แล้วเขา (มูอาวิยะฮฺ) ก็กล่าวตอบรับอยู่เบื้องหลังท่านว่า 'ร็อบบะนา วะ ละกัล หัมด' (โอ้พระผู้อภิบาลของเรา การสรรเสริญทั้งหมดเป็นสิทธิ์ของพระองค์) เล่า?" (เป็นการชี้ถึงการที่ท่านมูอาวิยะฮฺได้ละหมาดตามหลังท่านนบี)

และเมื่อท่านอิบนุ อัล-มุบาร็อก ถูกถามเปรียบเทียบว่า ระหว่างท่านมูอาวิยะฮฺกับท่านอุมร์ บิน अबดุลอะซีซ ผู้ใดประเสริฐกว่ากัน? ท่านตอบอย่างหนักแน่นว่า "เพียงแค่ว่าองุ่นที่เข้าสู่ช่องจมูกของม้าที่ท่านมูอาวิยะฮฺขึ้นขณะออกรบเคียงข้างท่านเราะฮ์ลุลลอฮฺ ค็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม นั้น ยังประเสริฐยิ่งกว่าอุมร์ บิน अबดุลอะซีซ ทั้งชีวิตเสียอีก"

ท่านมูอาฟา บิน อิมรอน เราะหิมะฮุลลอฮฺ ก็เคยถูกถามในทำนองเดียวกันว่า "ผู้ใดประเสริฐกว่ากัน ระหว่างท่านมูอาวิยะฮฺกับท่านอุมร์ บิน अबดุลอะซีซ?" ท่านถึงกับแสดงความไม่พอใจและกล่าวแก่ผู้ถามว่า "ท่านกำลังนำเอาเศาะหาบะฮฺไปเปรียบเทียบกับตาบิอินกระนั้นหรือ? ท่านมูอาวิยะฮฺคือเศาะหาบะฮฺ, เป็นญาติของท่านนบี, เป็นอาลักษณ์ และเป็นผู้ได้รับความไว้วางใจให้บันทึกวะฮียฺ (คำวิจารณ์) ของอัลลอฮฺนะ!"

ท่านอิบนุ อับิมุลัยกะฮฺ เราะหิมะฮุลลอฮฺ ได้เล่าว่า: ท่านอิบนุ अबباس เราะฎิยัลลอฮุอันฮุม่า ถูกถามว่า "ท่านมีความเห็นอย่างไรเกี่ยวกับท่านมูอาวิยะฮฺ ที่เขาละหมาดวิเตร์เพียงหนึ่งร็

อกอะฮ?" ท่านอิบนุ อับบาส ตอบว่า "ปล่อยเขาเถิด แท้จริงเขาคือผู้ที่มีความเข้าใจในศาสนา (พะกีย) คนหนึ่ง"

[เหตุการณ์กับจักรพรรดิโรมัน:]

ท่านอัล-หาฟิซ อิบนุ กะซีร เราะหิมะฮุลลอฮฺ ได้บันทึกไว้ว่า: จักรพรรดิโรมันไบเซนไทน์ เคยคิดฉวยโอกาสโจมตีท่านมูอาวิยะฮฺ (หลังจากที่ท่านมูอาวิยะฮฺเคยทำให้กองทัพโรมันต้องหวาดกลัวและพ่ายแพ้มาแล้ว) โดยเมื่อเห็นว่าท่านมูอาวิยะฮฺกำลังติดพันอยู่กับการเผชิญหน้ากับท่านอลี จักรพรรดิโรมันจึงได้เคลื่อนทัพใหญ่เข้ามาประชิดชายแดนบางแห่ง ด้วยหมายจะยึดครองดินแดน ท่านมูอาวิยะฮฺจึงได้ส่งสาส์นตอบโต้อย่างเฉียบขาดไปว่า "ขอสาบานต่ออัลลอฮฺ! หากเจ้ายังไม่หยุดยั้งและถอนทัพกลับสู่บ้านเมืองของเจ้าไปเสียแต่โดยดี โอ้ เจ้าคนชั่วช้า! ข้ากับบุตรของลุงของข้า (หมายถึงท่านอลี) จะต้องกลับมาปรองดองกันเพื่อจัดการกับเจ้าเป็นแน่ ข้าจะขับไล่เจ้าออกจากทุกดินแดนของเจ้า และจะทำให้แผ่นดินอันกว้างใหญ่นี้คับแคบสำหรับเจ้า จนเจ้าไร้ที่ซุกหัวนอน!" เมื่อได้รับสาส์นนั้น จักรพรรดิโรมันก็บังเกิดความหวาดกลัว จึงได้ยุติการเคลื่อนทัพและส่งทูตมาเจรจาสงบศึก

การเสียชีวิตของท่านมูอาวิยะฮฺ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ

ท่านมูอาวิยะฮฺ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ได้ปกครองประชาชาติมุสลิมในฐานะเคาะลีฟะฮฺเป็นระยะเวลาประมาณยี่สิบปี จนกระทั่งท่านได้เสียชีวิตลงในปีฮิจเราะฮ์ศักราชที่ 60

รัชสมัยของท่านเป็นยุคแห่งการขยายอาณาเขตอิสลามและการสร้างความมั่นคงให้แก่บ้านเมือง

บทที่สอง: เหตุการณ์สำคัญและลักษณะเด่นในรัชสมัยเคาะลีฟะฮ์ มุอาวิยะฮ์ เราะฎียัลลอฮุอันฮุ

การขึ้นดำรงตำแหน่งเคาะลีฟะฮ์ของท่านมุอาวิยะฮ์นับเป็นคุณประโยชน์อันยิ่งใหญ่ต่อประชาชาติมุสลิม เพราะเป็นการยุติยุคสมัยแห่งความวุ่นวาย (ฟิตนะฮ์) และการสู้รบภายใน อีกทั้งยังเป็นการหยุดยั้งความทะเยอทะยานของเหล่าศัตรูภายนอกที่หมายจะทวงคืนดินแดนที่เคยเสียให้แก่ชาวมุสลิม

ทั้งนี้เนื่องจากประชาชาติมุสลิมได้กลับมารวมกันเป็นปึกแผ่นอีกครั้งภายใต้การนำของผู้ปกครองคนเดียว ทำให้พวกเขาสามารถระดมสรรพกำลังมุ่งสู่ภายนอก ชูธงแห่งการญิฮาดขึ้นอีกครั้ง และการพิชิตดินแดนต่างๆ ก็ได้ดำเนินต่อไปอย่างต่อเนื่อง

ท่านมุอาวิยะฮ์ได้ปกครองผู้คนด้วยนโยบายอันชาญฉลาด สามารถรวบรวมกลุ่มต่างๆ ที่เคยแตกแยกให้กลับมาสามัคคีกัน จนแทบไม่มีผู้ใดต่อต้านอำนาจการปกครองของท่านอีกต่อไป ทุกฝ่ายต่างยอมรับและเชื่อฟังท่าน (ยกเว้นเพียงกลุ่มเคาะวาริจญ์จำนวนน้อยนิดเท่านั้น)

ยิ่งไปกว่านั้น ในรัชสมัยของท่านมุอาวิยะฮ์ การปฏิบัติที่เรียกว่า 'เศาะวาอิฟ วะ ชะวาตี' ได้กลายเป็นธรรมเนียมปฏิบัติที่รู้จักกันดี ซึ่งก็คือการจัดส่งกองทัพออกไปทำการรบในฤดูร้อน (เศาะวาอิฟ) และฤดูหนาว (ชะวาตี) อย่างสม่ำเสมอ

ผลงานสำคัญในรัชสมัยของท่าน:

* การก่อตั้งอู่ต่อเรือแห่งแรกในอียิปต์ (ปี ฮ.ศ. 54):

[ถือเป็นก้าวสำคัญในการพัฒนากองทัพเรืออิสลาม]

* การทัพสู่กรุงคอนสแตนติโนเปิล (ปี ฮ.ศ. 50 และ 54-57):

ท่านเราะสูลุลลอฮ์ ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ได้กล่าวว่า: "กองทัพแรกจากประชาชาติของฉันที่ทำสงครามทางทะเล พวกเขาได้รับการประกัน (สวรรค์) อย่างแน่นอน และกองทัพแรกจากประชาชาติของฉันที่ทำสงคราม ณ เมืองของกษัตริย์ซีซาร์ (Qaysar - หมายถึงกรุงคอนสแตนติโนเปิล) พวกเขาจะได้รับการอภัยโทษ"

ท่านมูอาวิยะฮ์ได้ส่งกองทัพไปทำสงครามกับกรุงคอนสแตนติโนเปิลอีกครั้งในปี ฮ.ศ. 54 และทำการปิดล้อมเมือง ซึ่งดำเนินต่อเนื่องไปจนถึงปี ฮ.ศ. 57

* การพิชิตดินแดนต่างๆ เพิ่มเติม:

อาทิ เมืองติกริต (อิรัก), เกาะโรดส์, เมืองไบเซอร์ตา (ตูนิเซีย), เมืองซุส (โมร็อกโก/ตูนิเซีย), แคว้นซิสถาน, แคว้นกูอิสถาน (อิหร่าน/อัฟกานิสถาน), และดินแดนในกลุ่มแม่น้ำสินธุ

* การสถาปนาเมืองกัยเราะวาน (Kairouan):

ท่านมูอาวิยะฮ์ได้ส่งท่านอุกบะฮ์ บิน นาฟิอ์ ไปยังดินแดนอิฟริกียะฮ์ (แอฟริกาเหนือ) ท่านได้พิชิตดินแดนส่วนนั้นและได้สถาปนาเมืองกัยเราะวานขึ้น ซึ่งบริเวณดังกล่าวแต่เดิมเป็นป่า ดิบ เต็มไปด้วยอันตรายจากสัตว์ป่าและอสรพิษ ท่านอุกบะฮ์จึงได้ขอคูอาร์ตออัลลอฮ์ อัชชะ วะ ญัลลา ขอให้ทรงจัดภัยอันตรายเหล่านี้ออกไป ว่ากันว่า ทนได้นั้นเอง บรรดาสิงสาราสัตว์ทั้งหลายต่างพากันอพยพหลบหนีออกจากพื้นที่นั้น แม้กระทั่งสัตว์ร้ายก็ยังคาบลูกน้อยของมันหนีไปด้วย

*** การเปลี่ยนผ่านจากระบอบคิลาฟะฮ์สู่ระบอบกษัตริย์ (มุลก์):**

เมื่ออำนาจการปกครองตกทอดมาถึงท่านมูอาวิยะฮ์ รูปแบบการปกครองก็ได้เปลี่ยนจากระบอบเคาะลีฟะฮ์ ไปสู่ระบอบกษัตริย์ (มุลก์)

ท่านสะฟิณะฮ์ อับดูเราะห์มาน ผู้รับใช้ของท่านเราะสูลุลลอฮ์ คือลัลลอฮุอะลัยฮิวะสَّلَام ได้เล่าว่า ท่านเราะสูลุลลอฮ์ คือลัลลอฮุอะลัยฮิวะสَّلَام ได้กล่าวว่า: "คิลาฟะฮ์ (ที่ดำเนินรอยตาม) นบูวะฮ์ จะดำรงอยู่เป็นเวลาสามสิบปี หลังจากนั้น อัลลอฮ์จะทรงประทานอำนาจปกครอง (มุลก์) แก่ผู้ที่พระองค์ทรงประสงค์"

ท่านสะฟิณะฮ์ได้คำนวณระยะเวลาไว้ว่า: ท่านอับูบักร 2 ปี, ท่านอุมัร 10 ปี, ท่านอุษมาน 12 ปี, และท่านอลี 6 ปี (รวมเป็น 30 ปี)

และเมื่อตรวจสอบกับบันทึกทางประวัติศาสตร์โดยละเอียด พบว่า: ท่านอับูบักรปกครอง 2 ปี 3 เดือน, ท่านอุมัร 10 ปี 6 เดือน (โดยประมาณ), ท่านอุษมานประมาณ 12 ปี, ท่านอลี 4 ปี 9 เดือน, และท่านหะสัน 6 เดือน ซึ่งรวมระยะเวลาทั้งหมดได้ประมาณ 30 ปีพอดี

ท่านอิบนุ กะซีร ได้กล่าวเสริมว่า ท่านหะสันได้สละตำแหน่งในเดือนเราะบีอุลเอาวัล ปี
ฮิจเราะฮ์ศักราชที่ 41 ซึ่งนับเป็นเวลาครบ 30 ปีพอดี นับตั้งแต่การเสียชีวิตของท่านปี
คือลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม

ท่านอบูอับดุลอะฮ์ อิบนุ อัลญุรรอหฺ เราะฎียัลลอฮุอันฮุ ได้เล่าว่า ท่านเราะสูลุลลอฮ์
คือลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม กล่าวว่า: "จุดเริ่มต้นกิจการ (ศาสนา) ของพวกท่านคือ นบูวะฮ์
และความเมตตา ต่อมาคือ กษัตริย์และความเมตตา ต่อมาคือ กษัตริย์คลุกฝุ่น ต่อมาคือ
กษัตริย์กับการกดขี่ "

คำอธิบาย: คำตรัสของท่านที่ว่า "ช่วงแรก...คืออนปิกกับความเมตตา" นั้น หมายถึงยุคสมัยของท่าน
นบี คือลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม และยุคคอลลีฟะฮ์รอชิดูน (อบูบักร, อุมัร, อุซมาน, อลี, และหะสัน
) ส่วนคำกล่าวของท่านที่ว่า "ต่อมาคือกษัตริย์กับความเมตตา" นั้น นักวิชาการส่วนใหญ่เห็นว่า
หมายถึงรัชสมัยของท่านมูอาวิยะฮ์ จากนั้นคือ "กษัตริย์คลุกฝุ่น" (หมายถึงกษัตริย์ผู้ยึดอำนาจไว้
แน่น หรืออาจหมายถึงยุคที่เสื่อมลง) ซึ่งเป็นการเปรียบเปรยถึงความตกต่ำ เปรียบดังสำนวน
อาหรับว่า 'ตะริบัต ยะดากะ' (ขอให้มือของท่านจงเปื้อนฝุ่น - ซึ่งอาจหมายถึงความสูญเสียหรือ
ความต่ำต้อย) และสุดท้ายคือ "กษัตริย์กับการกดขี่" ซึ่งหมายถึงยุคสมัยที่ตามมาหลังจากท่านมู
อาวิยะฮ์ ไม่ว่าจะเป็นรัชสมัยของยะซีดหรือผู้ปกครองหลังจากนั้น (ยกเว้นรัชสมัยอันสันและ
ยุติธรรมของท่านอุมัร บิน อัลคัลอะซีซ)

*** การเสียชีวิตของท่านหะสัน บิน อลี เราะฎีลลอฮฺอันฮูมา:**

ในช่วงรัชสมัยนี้เอง ท่านหะสัน บิน อลี ได้ถึงแก่อนิจกรรม ในปีฮิจาเราะฮ์ศักราชที่ 49

*** การแต่งตั้งท่านยะซีด บิน มุอาวิยะฮฺ เป็นผู้สืบทอดตำแหน่ง:**

ในปีฮิจาเราะฮ์ศักราชที่ 56 ท่านมุอาวิยะฮฺได้มีบัญชาให้ผู้คนทั้งหลายให้สัตยาบัน (บัยอะฮฺ) แก่ยะซีด บุตรชายของท่าน เพื่อสืบทอดตำแหน่งเคาะลีฟะฮ์ต่อจากท่าน การกระทำนี้ถือเป็นการเปลี่ยนแปลงแนวทางการสืบทอดตำแหน่งจากแบบอย่างของบรรพชนผู้ทรงธรรมก่อนหน้าท่าน กล่าวคือ:

- ท่านนบี ค็อลลัลลอฮฺอะลัยฮิอะสลาม ได้ละเรื่องการแต่งตั้งผู้สืบทอดไว้ (หรือบางทัศนะว่าได้ส่งสัญญาณถึงท่านอับูบักร)
- ท่านอับูบักรได้ระบุชื่อท่านอุมร์เป็นผู้สืบทอด
- ท่านอุมร์ได้กำหนดให้คณะบุคคลหกท่าน (ซุรอ) เป็นผู้คัดเลือก โดยมีได้รวมบุตรชายของท่าน (อับดุลลอฮฺ) หรือญาติสนิท (สะอีด บิน ซัยด์) เข้าไว้ด้วย
- ท่านอุษมานมิได้ระบุชื่อผู้ใดเป็นการเฉพาะ
- ท่านอลีก็ได้ระบุชื่อผู้ใดเป็นการเฉพาะ
- และท่านหะสันก็ได้สละตำแหน่งให้แก่ท่านมุอาวิยะฮฺ

ได้มีผู้เสนอแนะแก่ท่านมุอาวิยะฮฺว่า "ขอท่านโปรดดำเนินตามแนวทางของท่านนบี ค็อลลัลลอฮฺอะลัยฮิอะสลาม (คือปล่อยให้เป็นเรื่องของชาวมุสลิม) หรือตามแนวทางของท่านอับูบักร (คือแต่งตั้งผู้ที่ไม่ใช่ทายาทของท่าน) หรือตามแนวทางของท่านอุมร์ (คือมอบหมายให้คณะซุรอเป็นผู้คัดเลือก โดยไม่รวมคนในครอบครัวของท่าน) หรือมิฉะนั้นก็ปล่อยให้เป็นเรื่องที่ชาวมุสลิมจะปรึกษาหารือและเลือกสรรกันเอง" ทว่าท่านมุอาวิยะฮฺปฏิเสธข้อเสนอนั้น และยังคงยืนกรานที่จะสถาปนายะซีด บุตรชายของท่าน เป็นผู้สืบทอดตำแหน่งเคาะลีฟะฮ์ต่อไป

อาจเป็นไปได้ว่า เหตุผลที่ท่านมูอาวิยะฮ์ตัดสินใจเบี่ยงเบนไปจากแนวทางอันประเสริฐกว่านั้น เนื่องมาจากท่านได้ประสบกับความวุ่นวาย (พิตนะฮฺ) และเหตุการณ์ร้ายแรงต่างๆ มาก่อน ท่านอาจเห็นว่า หากปล่อยให้เป็นกระบวนการชুরอ อาจนำไปสู่ความขัดแย้งอีกครั้ง และการแต่งตั้งยะซีด บุตรชายของท่าน จะช่วยรักษาความเป็นปึกแผ่น ความสงบสุข และความมั่นคงของอำนาจการปกครองไว้ได้ อย่างไรก็ตาม แม้จะมีเหตุผลดังกล่าว การตัดสินใจนี้ก็ยังมิใช่แนวทางที่ถูกต้องที่สุด เพราะแนวทางที่ถูกต้องและสอดคล้องกับแบบอย่างอันดีงามคือระบบชুরอ (การปรึกษาหารือ)

จุดยืนของอะฮ์ลุลสุนนะฮฺ วัลญะมาอะฮฺ ต่อการบัยอะฮฺท่านยะซีด บิน มูอาวิยะฮฺ:

ปวงปราชญ์อะฮ์ลุลสุนนะฮฺ วัลญะมาอะฮฺ มีทัศนะว่า การบัยอะฮฺแก่ยะซีนนั้นถือว่ามีผลบังคับใช้ (เศาะหีหฺ) แต่พวกเขาก็ได้วิพากษ์วิจารณ์การบัยอะฮฺครั้งนี้ในสองประเด็นหลัก:

ประการแรก: ถือเป็นการริเริ่มสิ่งใหม่ (บิตอะฮฺ) ในระบบการปกครอง กล่าวคือ การแต่งตั้งบุตรหลานของตนให้สืบทอดตำแหน่งเคาะลีฟะฮฺ ประหนึ่งว่าเป็นมรดกตกทอด ซึ่งแตกต่างจากแนวทางเดิมที่ยึดหลักการชুরอ หรือการแต่งตั้งผู้ที่ไม่ใช่ญาติสนิท การเปลี่ยนแปลงไปสู่การแต่งตั้งญาติสนิทและบุตรหลานนี้เอง ที่ถูกคัดค้านในหลักการ โดยมีได้พิจารณาถึงคุณสมบัติของตัวบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้ง เพราะเป็นการปฏิเสธแนวคิดการสืบทอดอำนาจแบบมรดก

ประการที่สอง: ในขณะนั้น มีเศาะหาบะฮฺและบุตรหลานเศาะหาบะฮฺอีกหลายท่านที่มีคุณสมบัติเหมาะสมและคู่ควรกับตำแหน่งเคาะลีฟะฮฺมากกว่ายะซีน อาทิ ท่านอับนุ อุมร์, ท่านอิบนุซซุบัยร, ท่านอับนุ อับบาส, ท่านหุสัยน และท่านอื่นๆ ท่านอับนุ อัล-อะเราะบีย ได้ให้ทัศนะว่า "ท่านมูอาวิยะฮฺได้ละทิ้งแนวทางอันประเสริฐที่สุด คือการปล่อยให้เป็นเรื่องของคณะชুরอ และการไม่แต่งตั้งบุคคลใดที่เป็นเครือญาติของตน แล้วเหตุใดจึงมาแต่งตั้งบุตรชายของตนเล่า?

อย่างไรก็ตาม เมื่อท่านได้กำหนดให้มีการบัยอะฮ์แก่บุตรชายของท่าน และผู้คนส่วนใหญ่ก็ได้ให้บัยอะฮ์แก่เขาแล้ว การบัยอะฮ์นั้นย่อมมีผลตามหลักบัญญัติศาสนา"

[ทัศนะของฝ่ายชีอะฮ์:]

สำหรับฝ่ายชีอะฮ์นั้น พวกเขามีความเชื่อว่า ตำแหน่งอิมามและเคาะลีฟะฮ์นั้นเป็นสิทธิ์โดยเฉพาะของท่านอลีและวงศ์วานของท่านเท่านั้น ดังนั้น การที่พวกเขาปฏิเสธการบัยอะฮ์แก่ยะซีด จึงมิใช่เป็นการตำหนิโดยเจาะจง หากแต่เป็นการปฏิเสธการบัยอะฮ์ทุกครั้งที่มีได้มอบให้แก่ท่านอลีและวงศ์วานของท่าน ด้วยหลักการนี้ พวกเขาจึงตำหนิการบัยอะฮ์ที่มอบให้แก่ท่านอับบัส, ท่านอุมัร, ท่านอุษมาน และท่านมูอาวิยะฮ์ทั้งหมด โดยมิได้คำนึงถึงตัวบุคคลผู้ได้รับบัยอะฮ์ เพราะพวกเขายึดมั่นว่า มีการระบุแต่งตั้งท่านอลีและวงศ์วานของท่านให้ดำรงตำแหน่งผู้นำสืบเนื่องไปจนถึงวันกิยามะฮ์

การพิจารณาความเหมาะสมของยะซีต บิน มุอาวิยะฮ์ ต่อตำแหน่งเคาะลีฟะฮ์

ท่านอิบน์ กะซีร เราะหิมะฮุลลอฮ์ ได้บันทึกเรื่องราวของท่านอับดุลลอฮ์ บิน มุฎ็อ์ และคณะของท่านไว้ว่า:

พวกเขาได้เดินทางไปพบท่านมุหัมมัด บิน อัล-หะนะฟียะฮ์ (บุตรชายของท่านอลี บิน อปีฏอลิบ ผู้เป็นน้องชายร่วมบิดาของท่านหะสันและท่านหุสَيْن) ด้วยความประสงค์ที่จะให้ท่านร่วมถอดถอนยะซีตออกจากตำแหน่งเคาะลีฟะฮ์ แต่ท่านมุหัมมัด บิน อัล-หะนะฟียะฮ์ ได้ปฏิเสธคำเชิญชวนนั้น

ท่านอิบน์ มุฎ็อ์ ได้กล่าวหาว่า "ยะซีต บิน มุอาวิยะฮ์นั้นดื่มสุราและละทิ้งการละหมาด"

ท่านมุหัมมัด บิน อัล-หะนะฟียะฮ์ ตอบว่า "ข้าพเจ้าไม่เคยเห็นพฤติกรรมของเขาดังที่พวกท่านกล่าวอ้างเลย ข้าพเจ้าเคยไปเยี่ยมเยียนและพำนักร่วมอยู่กับเขา ข้าพเจ้าเห็นแต่เพียงว่าเขานั้นรักษาการละหมาดอย่างเคร่งครัด มุ่งมั่นในการทำมาค้าขายดี หมั่นสอบถามความรู้จากผู้รู้และยึดมั่นในสุนนะฮ์"

พวกเขาโต้แย้งว่า "นั่นเป็นเพียงการเสแสร้งกระทำต่อหน้าท่านเท่านั้น"

ท่านมุหัมมัด บิน อัล-หะนะฟียะฮ์ จึงตอบโต้ไปว่า "แล้วมีเหตุผลอันใดที่เขาจะต้องเกรงกลัวข้าพเจ้า หรือหวังผลประโยชน์ใดๆ จากข้าพเจ้าเล่า (ถึงต้องเสแสร้ง)? แล้วที่พวกท่านอ้างว่าเขาดื่มสุรานั้น เขาได้แสดงพฤติกรรมดังกล่าวต่อหน้าพวกท่านหรือ? หากเป็นเช่นนั้นจริงพวกท่านก็ย่อมมีส่วนร่วมในการกระทำนั้นด้วย แต่หากเขาไม่ได้กระทำต่อหน้าพวกท่าน ก็ย่อมไม่อนุญาตให้พวกท่านเป็นพยานในสิ่งที่พวกท่านมิได้รู้เห็นด้วยตนเอง"

พวกเขาแย้งว่า "สำหรับพวกเราแล้ว มันคือความจริง แม้ว่าพวกเราจะมีได้เห็นด้วยตาตนเองก็ตาม!"

ท่านมุหัมมัด บิน อัล-หะนะฟียะฮฺ จึงกล่าวว่า "อัลลอฮฺมิทรงยอมรับการเป็นพยานเช่นนั้น" จากนั้นท่านได้อ่านพระดำรัสของอัลลอฮฺ ตะบาเราะกะ วะตะอาลา แก่พวกเขาว่า:

﴿إِلَّا مَنْ شَهِدَ بِالْحَقِّ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ۝ ۸۶﴾ [الزخرف: ۸۶]

"นอกเสียจากผู้ที่ยืนยันเป็นพยานด้วยความจริง และพวกเขารู้ (ในสิ่งที่พวกเขายืนยัน)" (อิซ-ซุครุฟ: 86)

ในทำนองเดียวกัน มีรายงาน (ซึ่งถูกระบุว่าเป็นเรื่องเท็จ) เกี่ยวกับยะซีดว่า ภายหลังจากเหตุการณ์การสังหารท่านหุสَيْن เขาได้กล่าวบทกวีบทหนึ่ง (ซึ่งมีเนื้อหาแสดงความสะใจและปฏิเสธชะฮีด) ความว่า:

นี่ถ้าเหล่าผู้อาวุโสที่ (ถูกมุสลิมสังหารในสงคราม) บะดร์ได้เห็น

ความหวาดผวของพวกเขา (อาหรับมะดีนะฮฺเผ่า) คือชรีจจากเหตุการณ์ใหญ่นี้

เราได้ปลิดชีพผู้นำคนใหญ่คนโตของพวกเขา

เราได้คืนความเป็นธรรมให้แก่บะดร์แล้ว จงรับความเป็นธรรมไปเถิด

แค่คน (จากตระกูล) ฮาซิมอยากเป็นกษัตริย์ หาได้มีสาส์นหรือชะฮีดใดลงมา

บทกวีนี้ก็เช่นเดียวกัน ไม่สามารถยืนยันความถูกต้องของแหล่งที่มาได้ และถูกปฏิเสธโดยนักวิชาการส่วนใหญ่

ข้อกล่าวหาต่างๆ เกี่ยวกับความประพฤติด่วนชั่วฉวยโอกาสของยะซีด เช่น การดื่มสุรา, การเล่นกับลิง, หรือการกระทำอันลามกอนาจารอื่นๆ นั้น ล้วนแล้วแต่ไม่มีสายรายงานใดที่ถูกต้อง และน่าเชื่อถือมายืนยันได้เลย ดังนั้น เราจึงมีอาจปักใจเชื่อในเรื่องเหล่านี้ได้ หลักการเบื้องต้นคือ การสันนิษฐานในทางที่ดีไว้ก่อน (ว่าไม่มีพฤติกรรมเหล่านั้น) และเราขอยืนยันว่า ความจริงอันสมบูรณ์นั้นเป็นสิทธิของอัลลอฮ์ สุบฮานะฮู วะตะอาลา แต่เพียงผู้เดียว อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาจากรายงานของท่านมุหัมมัด บิน อัล-หะนะฟียะฮ์ โดยผิวเผินแล้ว ก็ดูเหมือนว่ายะซีดมิได้มีพฤติกรรมเลวร้ายดังที่ถูกกล่าวหาแต่อย่างใด ความจริงแท้เกี่ยวกับตัวตนของยะซีนนั้น อัลลอฮ์ ตะบาเราะกะ วะตะอาลา เท่านั้นที่ทรงรอบรู้ และเรื่องนี้ก็ได้มีความสำคัญอย่างยิ่งยวดต่อหลักศรัทธาของเรา มันเป็นเรื่องระหว่างเขากับพระผู้อภิบาลของเขา

และถึงแม้จะสมมติว่าข้อกล่าวหาเหล่านั้นเป็นความจริง การที่ผู้นำ (อิมาม) มีความประพฤตินั้นไม่เหมาะสม ก็มีได้หมายความว่าอนุญาตให้ทำการโค่นล้มเขาด้วยวิธีการรุนแรงเสมอไป ดังที่เราจะได้อธิบายในประเด็นที่เกี่ยวข้องต่อไป

7- เคาะลีฟะฮ์ ยะซีด

บทที่ 1: การขึ้นดำรงตำแหน่งเคาะลีฟะฮ์ของ ท่านยะซีด บิน มูอาวิยะฮ์ ปิ ฮ.

ศ. 60 – 64

เรื่องราวที่หนึ่ง: การสตัยบัน (บัยอะฮ์) แก่ยะซีด, การปฏิเสธของท่านหุสัยนุ และท่านอับดุลลอฮ์ บิน อัสซุบัยร และการเดินทางสู่มกกะฮ์

ยะซีด บิน มูอาวิยะฮ์ ได้รับการสตัยบัน (บัยอะฮ์) ให้ดำรงตำแหน่งเคาะลีฟะฮ์ในปีอิหฺเราะฮ์ศักราชที่ 60 ขณะมีอายุได้ 34 ปี ในเวลานั้น ท่านหุสัยนุ บิน อลี และท่านอับดุลลอฮ์ บิน อัสซุบัยร เราะฎียัลลอฮุอันฮุม ซึ่งพำนักอยู่ที่นครมะดีนะฮ์ ยังมิได้ให้สตัยบันแก่เขา

และเมื่อมีผู้แทนมาเรียกร้องให้ทั้งสองท่านให้สตัยบันแก่ยะซีด ท่านอับดุลลอฮ์ บิน อัสซุบัยร ได้กล่าวตอบว่า "ข้าพเจ้าขอเวลาไตร่ตรองในคำคินนี้ก่อน แล้วจึงจะแจ้งความเห็นของข้าพเจ้าให้พวกท่านทราบ" พวกเขาทั้งสองตอบตกลง ครั้นเมื่อถึงยามราตรี ท่านอับดุลลอฮ์ บิน อัสซุบัยร ก็ได้ลักลอบเดินทางออกจากรนครมะดีนะฮ์มุ่งหน้าสู่นครมกกะฮ์ โดยมีได้ให้สตัยบันแต่อย่างใด

ครั้นเมื่อผู้แทนเหล่านั้นได้มาพบท่านหุสัยนุ บิน อลี และกล่าวเรียกร้องว่า "ขอท่านโปรดให้สตัยบันเถิด"

ท่านหุสัยนุตอบว่า "บุคคลเช่นฉันย่อมมิให้สตัยบันเป็นการลับ หากแต่จะให้สตัยบันอย่างเปิดเผยต่อหน้าสาธารณชนเท่านั้น"

พวกเขาจึงตอบตกลง แต่ครั้งถึงยามค่ำคืน ท่านหุสยูนก็ได้ตัดสินใจเดินทางออกจากรนครมะดินะฮ์อย่างลับๆ ตามรอยท่านอับดุลลอฮฺ บิน อัสซุบัยร มุ่งหน้าสู่นครมักกะฮ์เช่นกัน

ชาวเมืองอิรักพากันส่งสาส์นถึงท่านหุสยูน

เมื่อชาวอิรัก (โดยเฉพาะชาวกุฟะฮ์) ทราบข่าวว่าท่านหุสยูนมิได้ให้สัตยาบันแก่ยะซีด บิน มุอาวิยะฮ์ ประกอบกับพวกเขาเองก็ไม่ปรารถนาที่จะให้สัตยาบันแก่ยะซีด (เช่นเดียวกับที่พวกเขาไม่ปรารถนาการปกครองของท่านมุอาวิยะฮ์ก่อนหน้านี้) ด้วยใจที่ยังคงผูกพันอยู่กับท่านอลีและวงศ์วานของท่าน พวกเขาจึงได้หลั่งไหลกันส่งสาส์นไปยังท่านหุสยูน บิน อลี เนื้อความในสาส์นเหล่านั้นมีใจความคล้ายคลึงกันว่า: "พวกเราขอให้สัตยาบันแต่ท่าน และจะไม่ยอมให้สัตยาบันแก่ผู้ใดอื่นนอกจากท่าน พวกเราไม่ปรารถนาที่จะมีพันธมิตรสัญญาใดๆ กับยะซีด หากแต่ปรารถนาที่จะอยู่ภายใต้การนำของท่านแต่เพียงผู้เดียว" จำนวนสาส์นที่ส่งมาถึงท่านหุสยูนนั้นมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ จนกระทั่งมีมากกว่าห้าร้อยฉบับ ทั้งหมดล้วนมาจากชาวเมืองกุฟะฮ์ เพื่ออัญเชิญให้ท่านเดินทางไปหาพวกเขา

ท่านหุสยูนส่งท่านมุสลิม บิน อะกีล ไปเป็นตัวแทน

ด้วยเหตุนี้ ท่านหุสยูน บิน อลี จึงได้ส่งท่านมุสลิม บิน อะกีล บิน อับดุลลอฮ์ (บุตรของลุงของท่าน) เดินทางไปยังเมืองกุฟะฮ์ เพื่อเป็นตัวแทนในการประณามสถานการณ์และตรวจสอบข้อเท็จจริง เมื่อท่านมุสลิม บิน อะกีล เดินทางถึงเมืองกุฟะฮ์ ท่านได้สืบถามความเป็นไปจนเป็นที่แน่ชัดว่า ชาวเมืองส่วนใหญ่มิได้ต้องการการปกครองของยะซีด หากแต่ปรารถนาท่านหุสยูน บิน อลี ท่านได้เข้าพักอาศัยอยู่กับท่านฮานีฟ บิน อรวะฮ์ และผู้คนต่างหลั่งไหลกันมาพบท่าน ทั้งเป็นกลุ่มและรายบุคคล เพื่อให้สัตยาบันผ่านท่านมุสลิม บิน อะกีล แต่ท่านหุสยูน

ในขณะนั้น ท่านนุอมาน บิน บะซีร์ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ คือผู้ปกครองเมืองกูฟะฮฺ ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากยะซีด บิน มุอาวิยะฮฺ เมื่อท่านได้รับรายงานว่าท่านมุสลิม บิน อะกิล ได้เข้ามาพำนักอยู่ในเมือง และมีผู้คนจำนวนมากทยอยไปให้สัตยาบันแก่ท่านหุสัยนผ่านทางท่านมุสลิม ท่านนุอมานกลับมีท่าทีประหนึ่งไม่รับรู้หรือไม่ให้ความสำคัญต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น จนกระทั่งผู้ใดบังคับบัญชาบางคนของท่านทนไม่ได้ จึงได้เดินทางไปยังแคว้นขามเพื่อแจ้งข่าวนี้แก่ยะซีดโดยตรง โดยรายงานว่ามิมีผู้คนจำนวนมากให้สัตยาบันผ่านท่านมุสลิม ในขณะที่ท่านนุอมาน บิน บะซีร์ กลับเพิกเฉยต่อสถานการณ์ดังกล่าว

การแต่งตั้งอุบัยดุลลอฮฺ บิน ซิยาต ปกครองกูฟะฮฺ

เมื่อยะซีดทราบเรื่อง จึงมีคำสั่งปลดท่านนุอมาน บิน บะซีร์ ออกจากตำแหน่ง และแต่งตั้งอุบัยดุลลอฮฺ บิน ซิยาต ให้เป็นผู้ปกครองเมืองกูฟะฮฺแทน ขณะนั้น อุบัยดุลลอฮฺ บิน ซิยาต ดำรงตำแหน่งเจ้าเมืองบัสเราะฮฺอยู่แล้ว ยะซีดจึงได้มอบหมายให้เขาดูแลเมืองกูฟะฮฺเพิ่มอีกแห่งหนึ่ง เพื่อให้เขาจัดการกับปัญหาที่กำลังคุกรุ่นนี้โดยเฉพาะ

อุบัยดุลลอฮฺ บิน ซิยาต เดินทางถึงเมืองกูฟะฮฺในเวลากลางคืน โดยปิดบังใบหน้าเพื่ออำพรางตน เมื่อเขาเดินทางผ่านผู้คนและกล่าวสละม พวกเขต่างตอบรับว่า "วะอะลัยกัสสะลาม **ไอ้ หลานของท่านเราะฮ์ลุลลอฮฺ**" ด้วยเข้าใจผิดคิดว่าเป็นท่านหุสัยนที่ลักลอบเดินทางเข้าเมืองในยามวิกาล เหตุการณ์นี้ทำให้อุบัยดุลลอฮฺ บิน ซิยาต ตระหนักว่าสถานการณ์ในกูฟะฮฺนั้นไม่ปกติ และผู้คนกำลังเฝ้ารอการมาถึงของท่านหุสัยน บิน อลี อย่างใจจดใจจ่อ เมื่อเป็นเช่นนั้น เขาจึงตรงไปยังปราสาทที่ทำการ และได้ส่งเข้ารับใช้คนสนิทชื่อ มะอ์กอล ออกไปสืบข่าวและค้นหาตัวผู้บงการเบื้องหลังเรื่องนี้

มะอ์กอลได้ปลอมตัวเป็นชาวเมืองฮิมศ ผู้ศรัทธาในท่านหุสัยน และนำเงินจำนวน 3,000 ดินารมาเพื่อมอบให้เป็นการสนับสนุน เขาพยายามสืบเสาะจนกระทั่งมีผู้ชี้ทางไปยังบ้านของท่าน

ฮานี้อ์ บิน อูรวะฮฺ เมื่อเข้าไปในบ้าน เขาก็ได้พบกับท่านมุสลิม บิน อะกีล จึงได้ให้สัตยาบันแก่ท่าน และมอบเงินจำนวนดังกล่าวให้ จากนั้นเขาก็หันไปมาหาสู่เป็นเวลาหลายวันจนได้ข้อมูลที่ต้องการทั้งหมด แล้วจึงกลับไปรายงานเรื่องราวทั้งปวงให้อุบัยดูลลอฮฺ บิน ซิยาต ทราบ

การออกเดินทางของท่านหุสัยนสู่เมืองกูปะฮฺ

หลังจากที่ท่านมุสลิม บิน อะกีล เห็นว่าสถานการณ์เป็นที่แน่นอนแล้ว กล่าวคือ มีผู้คนจำนวนมากให้สัตยาบันผ่านท่าน ท่านจึงได้ส่งสาส์นไปยังท่านหุสัยนความว่า **"ขอเชิญท่านเดินทางมาเถิด เพราะทุกสิ่งทุกอย่างได้ถูกเตรียมพร้อมไว้หมดแล้ว"** ท่านหุสัยนจึงตัดสินใจออกเดินทางจากมักกะฮฺในวันตรวีเยฮฺ (วันที่ 8 เดือนซุลหิจญะฮฺ)

ในขณะเดียวกัน อุบัยดูลลอฮฺ บิน ซิยาต ก็ได้รับทราบถึงแผนการของท่านมุสลิม บิน อะกีล เขาจึงกล่าวว่า **"ข้าจะจัดการกับ ฮานี้อ์ บิน อูรวะฮฺ เสียก่อน!"** แล้วเขาก็สั่งให้นำตัวท่านฮานี้อ์มา เมื่อท่านฮานี้อ์ถูกนำตัวมา อุบัยดูลลอฮฺได้ถามว่า **"มุสลิม บิน อะกีล อยู่ที่ใด?"** ท่านฮานี้อ์ตอบปฏิเสธว่า **"ข้าไม่ทราบเรื่อง"**

อุบัยดูลลอฮฺจึงได้เรียกตัวมะอ์กอล (สายลับของเขา) เข้ามา และเมื่อมะอ์กอลปรากฏตัว อุบัยดูลลอฮฺถามท่านฮานี้อ์ว่า **"เจ้ารู้จักชายผู้นี้หรือไม่?"** ท่านฮานี้อ์เมื่อเห็นมะอ์กอลก็ตกใจอย่างยิ่ง และตระหนักได้ทันทีว่านี่คือแผนการของอุบัยดูลลอฮฺ บิน ซิยาต เมื่อนั้น อุบัยดูลลอฮฺ บิน ซิยาต จึงเค้นถามท่านฮานี้อ์อีกครั้งว่า **"มุสลิม บิน อะกีล อยู่ที่ใด?"**

ท่านฮานี้อ์ตอบอย่างเด็ดเดี่ยวว่า **"ขอสาบานต่ออัลลอฮฺ! แม้ว่าเขาจะอยู่ที่ฝ่าเท้าของข้า ข้าก็จะไม่ยอมยกมันขึ้น (เพื่อมอบตัวเขาให้แก่เจ้า) เป็นอันขาด!"** ด้วยความโกรธ อุบัยดูลลอฮฺได้ทำร้ายร่างกายท่านฮานี้อ์ จากนั้นจึงสั่งให้นำตัวไปคุมขัง

ชาวเมืองกุพะฮุดทิ้งท่านมุสลิม บิน อะกิล

เมื่อข่าวการจับกุมท่านฮานีฟทราบถึงท่านมุสลิม บิน อะกิล ท่านจึงได้รวบรวมกำลังผู้สนับสนุนจำนวน 4,000 คน เข้าปิดล้อมปราสาทของอูบัยดูลลอฮฺ โดยมีชาวเมืองกุพะฮุดอีกจำนวนหนึ่งเข้าร่วมสมทบด้วย ในขณะนั้น บรรดาหัวหน้าเผ่าและบุคคลสำคัญหลายคนกำลังอยู่กับอูบัยดูลลอฮฺภายในปราสาท อูบัยดูลลอฮฺจึงได้สั่งการให้พวกเขาออกไปเกลี้ยกล่อมให้ผู้คนละทิ้งการสนับสนุนท่านมุสลิม บิน อะกิล โดยให้คำมั่นสัญญาว่าจะมอบรางวัลแก่ผู้ที่ให้ความร่วมมือ พร้อมกันนั้นก็ข่มขู่ถึงกองทัพใหญ่จากแคว้นซามที่จะยกมาปราบปราม

บรรดาหัวหน้าเผ่าจึงได้ทยอยกันออกไปเกลี้ยกล่อมผู้คนในเผ่าของตนให้ถอนตัวจากการสนับสนุนท่านมุสลิม บรรดาผู้หญิงต่างพากันมารับบุตรหลานของตนกลับบ้าน พวกผู้ชายก็นำพาพี่น้องของตนกลับไป เหล่าหัวหน้าเผ่าต่างห้ามปรามคนในปกครองของตน จนกระทั่งกำลังพลที่เคยอยู่กับท่านมุสลิม บิน อะกิล จากจำนวนสี่พันคน ลดลงเหลือเพียงประมาณสามสิบคน และเมื่อดวงตะวันยังไม่ทันลับขอบฟ้า ท่านมุสลิม บิน อะกิล ก็ถูกทอดทิ้งให้อยู่เพียงลำพัง ผู้คนต่างแยกย้ายหนีหายไปจนหมดสิ้น

ท่านมุสลิม บิน อะกิล ต้องเดินอย่างโดดเดี่ยวไปตามตรอกซอกซอยในเมืองกุพะฮุด โดยไม่รู้ว่าจะมุ่งหน้าไปทางใด จนกระทั่งท่านได้ไปเคาะประตูบ้านหลังหนึ่งของสตรีจากเผ่ากินดะฮฺ พลางเอ่ยขอว่า "ข้าขอน้ำดื่มสักหน่อยได้หรือไม่?" สตรีผู้นั้นรู้สึกประหลาดใจและถามว่า "ท่านเป็นผู้ใดกัน?" ท่านตอบว่า "ข้าคือ มุสลิม บิน อะกิล" จากนั้นท่านได้เล่าเรื่องราวทั้งหมดที่เกิดขึ้นให้นางฟัง รวมถึงการที่ผู้คนได้ทอดทิ้งท่านไป และแจ้งว่าท่านหุสَيْنกำลังเดินทางมา เพราะท่านได้ส่งสาส์นไปเชิญท่านแล้ว สตรีผู้นั้นจึงได้ให้ท่านเข้าไปหลบซ่อนตัวในบ้านอีกหลังหนึ่งซึ่งอยู่ติดกัน พร้อมทั้งนำน้ำและอาหารมาให้ท่าน แต่ทว่า บุตรชายคนหนึ่งของนางได้ลอบนำข่าวเรื่องที่ซ่อนของท่านมุสลิม บิน อะกิล ไปแจ้งแก่อูบัยดูลลอฮฺ บิน ซิยาต

อุบัยดูลลอฮฺ บิน ซิยาต จึงได้ส่งทหารจำนวน 70 นายไปล้อมจับท่านมุสลิม ท่านได้ต่อสู้ขัดขืนอย่างกล้าหาญ แต่ในที่สุดก็ต้องยอมจำนนเมื่อพวกเขาให้คำมั่นสัญญาว่าจะรับรองความปลอดภัยให้ จากนั้น ท่านถูกนำตัวไปยังปราสาทที่ทำการ ซึ่งอุบัยดูลลอฮฺ บิน ซิยาต รออยู่ เมื่อเข้ามา อุบัยดูลลอฮฺได้ถามถึงสาเหตุที่ท่านลุกขึ้นก่อการเช่นนี้

ท่านมุสลิมตอบว่า "เป็นเพราะสัตยาบันของท่านหุสัยนฺ บิน อลี ที่ข้าพเจ้าได้แบกรับไว้ "

อุบัยดูลลอฮฺจึงย้อนถามว่า "แล้วสัตยาบันของยะซีดมิได้อยู่บนคอของเจ้าแล้วกระนั้นหรือ?"

อุบัยดูลลอฮฺกล่าวกับท่านมุสลิมว่า "ข้าจะสังหารเจ้า!"

ท่านมุสลิมจึงขอว่า "ขอให้ข้าได้สังเวยเป็นครั้งสุดท้ายเถิด"

อุบัยดูลลอฮฺตอบว่า "ได้ เจ้าจงสังเวยมา"

ท่านมุสลิมจึงมองไปรอบๆ และได้พบกับท่านอุมร์ บิน สะอัด บิน อบี วักกอศ จึงกล่าวแก่เขาว่า "ในบรรดาผู้คน ณ ที่นี้ ท่านคือญาติที่ใกล้ชิดกับข้าพเจ้าที่สุด ขอท่านโปรดเข้ามาใกล้ๆ เถิด ข้ามีเรื่องจะสังเวย" ท่านอุมร์จึงได้พาท่านมุสลิมไปยังมุมหนึ่ง ท่านมุสลิมได้สังเวยให้ท่านอุมร์ช่วยส่งคนไปแจ้งข่าวแก่ท่านหุสัยนฺว่า "ขอให้ท่านเดินทางกลับไปเถิด" ท่านอุมร์ บิน สะอัด จึงได้ส่งคนไปแจ้งข่าวแก่ท่านหุสัยนฺว่า "สถานการณ์ ณ ที่นี้จบสิ้นแล้ว ชาวเมืองกุฟะฮฺได้หลอกลวงท่าน "

ท่านมุสลิม บิน อะกิล ได้ฝากคำพูดอันเป็นที่จดจำไว้ว่า (ส่งถึงท่านหุสัยนฺ): "ขอท่านโปรดนำครอบครัวของท่านกลับไปเถิด อย่าได้ปล่อยให้ชาวเมืองกุฟะฮฺหลอกลวงท่านเลย เพราะชาวเมืองกุฟะฮฺได้โกหกท่านและโกหกข้าพเจ้าแล้ว ผู้ที่โกหกนั้นย่อมไม่ควรค่าแก่การรับฟังความคิดเห็นใดๆ"

จากนั้น ท่านมุสลิม บิน อะกิล ก็ถูกสังหารชีวิตในวันอะเราะพะฮะฮ (วันที่ 9 เดือน ชุลหิจญะฮ) ขณะที่ท่านหุสัยนได้ออกเดินทางจากมักกะฮมาตั้งแต่วันตัรวิยะฮ (วันที่ 8 เดือน ชุลหิจญะฮ) ซึ่งเป็นเวลาก่อนหน้าที่ท่านมุสลิม บิน อะกิล จะถูกประหารเพียงหนึ่งวัน

บรรดาเศาะหาบะฮ์ตัดทานการเดินทางของท่านหุสัยน

มีเศาะหาบะฮ์ผู้ทรงเกียรติหลายท่านได้พยายามตัดทานท่านหุสัยน บิน อลี มีให้เดินทางไปยังเมืองกูฟะฮะฮ ในจำนวนนี้รวมถึง ท่านอับดุลลอฮ บิน อุมัร, ท่านอับดุลลอฮ บิน อับบาส, ท่านอับดุลลอฮ บิน อัมร บิน อัล-อาศ, ท่านอบูสะอีด อัล-คุดรีย์, ท่านอับดุลลอฮ บิน อัซซุบัยร และแม้กระทั่งน้องชายของท่านเองคือ ท่านมุหัมมัด บิน อัล-หะนะฟียะฮ เมื่อพวกท่านเหล่านี้ทราบว่าท่านหุสัยนมีเจตนาจะเดินทางไปยังกูฟะฮะฮ ต่างก็ได้เข้ามาตัดทานท่านอย่างจริงจัง ต่อไปนี้คือคำกล่าวของบางท่าน:

1- ท่านอับดุลลอฮ บิน อับบาส: ท่านได้กล่าวกับท่านหุสัยนขณะที่ท่านกำลังจะออกเดินทางว่า "หากมิใช่เพราะเกรงว่าผู้คนจะตำหนิข้าพเจ้าและท่านแล้วไซ้ ข้าพเจ้าจะใช้มือทั้งสองของข้าพเจ้ารังสีระของท่านไว้ และจะไม่ยอมปล่อยให้ท่านเดินทางไปเป็นอันขาด!"

2- ท่านอับดุลลอฮ บิน อุมัร: ท่านอัช-ชะฮ์บีย ได้เล่าว่า: ขณะที่ท่านอิบนุ อุมัร พำนักอยู่ที่มักกะฮ ท่านได้ทราบข่าวว่าท่านหุสัยนได้ออกเดินทางมุ่งหน้าไปยังอิรักแล้ว ท่านจึงรีบติดตามไปจนทันภายในสามวัน แล้วถามว่า "ท่านกำลังจะเดินทางไปไหนหรือ?" ท่านหุสัยนตอบว่า "สู่อิรัก" จากนั้นท่านได้นำสาส์นจำนวนมากที่ชาวอิรักส่งมา ซึ่งในนั้นพวกเขาได้ประกาศว่าจะยืนหยัดเคียงข้างท่าน ออกมาให้ดูพลางกล่าวว่า "นี่คือสาส์นและคำสัตยาบันของพวกเขา" (ท่านอิบนุ อุมัร เห็นว่าท่านหุสัยนกำลังถูกหลอกลวง) ท่านอิบนุ อุมัร จึงกล่าวตัดทานว่า "ขอท่านอย่าได้เดินทาง

ไปหาพวกเขาเลย!" แต่ท่านหุสยัยยังคงยืนยันกรานที่จะเดินทางต่อไป ท่านอิบนุ อุมร์ จึงกล่าวว่า "ข้าพเจ้าขอเล่าหะดีษบทหนึ่งให้ท่านฟัง ครั้งหนึ่ง ท่านญิบรีลอะลัยฮิสสะลาม ได้มาหาท่านนบีคือลัลลอฮุอะลัยฮิสสลัม และให้ท่านเลือกระหว่างโลกดุนยานี้กับโลกอาคิเราะฮฺ ท่านนบีได้เลือกอาคิเราะฮฺ ท่านมิได้ปรารถนาโลกดุนยา และตัวท่าน (หุสยัย) ก็คือสายเลือดส่วนหนึ่งของท่านนบี ขอสาบานต่ออัลลอฮฺ จะไม่มีผู้ใดในหมู่พวกท่าน (อะฮ์ลุลบัยต์) ที่จะได้รับอำนาจการปกครอง (ในลักษณะนี้) อีกต่อไป อัลลอฮฺมิทรงเบี่ยงเบนมันไปจากพวกท่าน เว้นแต่เพื่อสิ่งที่ดีกว่าสำหรับพวกท่าน (ในอาคิเราะฮฺ)" แต่ถึงกระนั้น ท่านหุสยัยก็ยังคงปฏิเสธที่จะเดินทางกลับท่านอับดุลลอฮฺ บิน อุมร์ จึงได้แต่สวมกอดท่านทั้งน้ำตา พลางกล่าวอามีนว่า "ข้าขอฝากท่านไว้ในความคุ้มครองของอัลลอฮฺ ให้พ้นจากการถูกสังหารด้วยเถิด"

3- ท่านอับดุลลอฮฺ บิน อัซซุบัยร: ท่านได้กล่าวทัดทานท่านหุสยัยว่า "ท่านกำลังจะเดินทางไปที่ใดกัน? ท่านจะไปยังกลุ่มชนที่เคยสังหารบิดาของท่าน และกล่าวให้ร้ายพี่ชายของท่าน กระนั้นหรือ? ขอท่านอย่าได้เดินทางไปเลย!" แต่ท่านหุสยัยยังคงยืนยันกรานในเจตนาเดิม

4- ท่านอับดุลอะซีด อัล-คุดรี: ท่านกล่าวว่า "โอ้อับดุลลิลลาฮฺ (ชื่อเรียกของท่านหุสยัย) ข้าพเจ้าคือผู้ที่ปรารถนาดีและห่วงใยท่านอย่างแท้จริง ข้าพเจ้าได้ทราบข่าวว่ามีกลุ่มชนหนึ่งจากผู้สนับสนุน (ชีอะฮฺ) ของท่านในเมืองกูฟะฮฺได้เขียนสาส์นมาเชิญชวนท่านให้เดินทางไปยังพวกเขา ขอท่านโปรดอย่าได้ออกเดินทางไปหาพวกเขาเลย ข้าพเจ้าเคยได้ยินบิดาของท่าน (ท่านอลี) กล่าวถึงชาวกูฟะฮฺไว้ว่า: 'ขอสาบานต่ออัลลอฮฺ ข้าเบื่อหน่ายพวกเขาและไม่พอใจพวกเขาเป็นอย่างยิ่ง และพวกเขาก็เบื่อหน่ายและไม่พอใจข้าเช่นกัน ไม่มีผู้ใดในหมู่พวกเขาที่รักษาคำมั่นสัญญาเลย ผู้ใดที่ได้พวกเขามาเป็นพวก ก็เปรียบเสมือนได้ลูกธนูที่ไร้ค่าที่สุดมา ขอ

สาบานต่ออัลลอฮ์ พวกเขาไม่มีความมุ่งมั่นตั้งใจในกิจการใดๆ และไม่มีความอดทนต่อคมดาบ (การสู้รบ) เลยแม้แต่หน่อย!"

* คำท้าทายจากอัล-พะรือซัดก (กวี): นอกเหนือจากบรรดาเศาะหาบะฮ์แล้ว ยังมีบุคคลอื่นที่ได้ท้าทายท่านหุสัยน อาทิ อัล-พะรือซัดก กวีผู้มีชื่อเสียง เรื่องมีอยู่ว่า หลังจากที่ท่านหุสัยนได้ออกเดินทางจากมักกะฮ์แล้ว ท่านได้พบกับอัล-พะรือซัดก ท่านจึงได้สอบถามว่า "ท่านเดินทางมาจากที่ใดหรือ?" อัล-พะรือซัดกตอบว่า "มาจากอิรัก" ท่านหุสัยนจึงถามต่อไปว่า "แล้วสภาพการณ์ของชาวเมืองอิรักเป็นเช่นใดบ้าง?" อัล-พะรือซัดกตอบด้วยคำพูดอันเป็นที่จดจำว่า "หัวใจของพวกเขายู้งกับท่าน แต่ทว่าดาบของพวกเขานั้นอยู่กับบนิอุมัยยะฮ์" ถึงกระนั้น ท่านหุสัยนก็ยังยืนยันที่จะเดินทางต่อไป อัล-พะรือซัดกจึงได้แต่กล่าวด้วยความรู้สึกสะทอนใจว่า "อัลลอฮ์ลมุสตะอาน" (ขออัลลอฮ์ทรงเป็นที่พึ่งและให้ความช่วยเหลือด้วยเถิด)

ท่านหุสัยน เดินทางมาถึง กอดิชียะฮ์

เมื่อข่าวการเสียชีวิตของท่านมุสลิม บิน อะกิล ซึ่งส่งมาจากท่านอุมัร บิน สะอัด (ตามคำสั่งเสียของท่านมุสลิม) ได้มาถึงท่านหุสัยน ท่านจึงมีเจตนาที่จะเดินทางกลับ แต่เมื่อท่านได้แจ้งข่าวนี้แก่บรรดาบุตรของท่านมุสลิม บิน อะกิล พวกเขากลับยืนยันกรานอย่างหนักแน่นว่า "ไม่ ขอสาบานต่ออัลลอฮ์! พวกเราจะไม่เดินทางกลับเป็นอันขาด จนกว่าพวกเราจะได้ชำระแค้นให้แก่บิดาของพวกเราเสียก่อน!" ท่านหุสัยนจึงจำต้องคล้อยตามความเห็นของพวกเขา

หลังจากที่อุบัยดุลลอฮ์ บิน ซิยาต ได้ทราบข่าวการเดินทางมาของท่านหุสัยน เขาได้ส่งท่านอัล-หุรร์ บิน ยะซีด อัต-ตะมีมีย พร้อมกำลังทหารหนึ่งพันนายเป็นกองสอดแนมล่วงหน้า เพื่อสกัดกั้นท่านหุสัยนระหว่างทาง กองทัพของอัล-หุรร์ได้เผชิญหน้ากับคณะเดินทางของท่านหุสัยน บริเวณใกล้กับตำบลกอดิชียะฮ์

อัล-หุรรีได้เอ่ยถามท่านหุสัยนว่า "ท่านกำลังจะเดินทางไปไหนหรือ โอ้ หลานของท่าน เราะลุลุหลอฮ?"

ท่านหุสัยนตอบว่า "สู่อิรัก"

อัล-หุรรีจึงกล่าวว่า "ข้าพเจ้าขอแนะนำให้ท่านเดินทางกลับไป และขออัลลอฮอย่าได้ทรงนำท่านมาทดสอบข้าพเจ้าเลย (คืออย่าให้ข้าพเจ้าต้องปะทะกับท่าน) โปรดเดินทางกลับไปยังสถานที่ที่ท่านจากมา หรือมิฉะนั้นก็จงเดินทางไปยังแคว้นขาม ที่ซึ่งยะซีดพำนักอยู่ แต่ขอท่านอย่าได้เดินทางไปยังญะฮะเป็นอันขาด"

ท่านหุสัยนปฏิเสธข้อเสนอนั้น และพยายามที่จะเดินทางมุ่งหน้าสู่อิรักต่อไป แต่ท่านอัล-หุรรี บิน ยะซีด ก็ยังคงขัดขวางและยับยั้งท่านอยู่ตลอดเวลา จนกระทั่งท่านหุสัยนได้กล่าวด้วยความไม่พอใจว่า "จงหลีกทางไปเสียเถิด! (คำเปรียบเปรยเชิงตำหนิว่า) มารดาของท่านอุ้มท้องท่านมาเสียเปล่า!"

ท่านอัล-หุรรี บิน ยะซีด จึงตอบกลับไ้ว่า "ขอสาบานต่ออัลลอฮ หากเป็นอาหรับคนอื่นใดที่กล่าววาจาเช่นนี้กับข้า ข้าจะตอบโต้ทั้งตัวเขาและมารดาของเขาเป็นแน่ แต่ข้าจะกล่าวสิ่งใดได้เล่า ในเมื่อมารดาของท่าน (คือท่านหญิงฟาฏิมะฮ) หัวหน้าแห่งสตรีชาวสวรรค์ทั้งมวล!"

บทที่สอง: การพลีชีพของท่านหุสัยนุ ณ กัรบะลาอ์

ท่านหุสัยนุ มาถึง กัรบะลาอ์

เมื่อคณะเดินทางของท่านหุสัยนุมาถึงยังสถานที่แห่งหนึ่งซึ่งถูกเรียกขานว่า 'กัรบะลาอ์' ท่านได้เอ่ยถามว่า "ที่แห่งนี้เป็นที่ใดกัน?" เมื่อได้รับคำตอบว่า "กัรบะลาอ์" ท่านจึงกล่าวเปรยขึ้นว่า "กัรบุน วะ บะลาอ์" (ความทุกข์โศกและภัยพิบัติ)

ครั้นเมื่อกองทัพของอุมัร บิน สะอัด ซึ่งมีกำลังพลประมาณ 4,000 นาย เดินทางมาถึง ก็ได้เข้าเจรจากับท่านหุสัยนุ โดยเรียกร้องให้ท่านเดินทางไปยังอิรักพร้อมกับเขา เพื่อไปพบกับอูบัยดูลลอฮฺ บิน ซิยาต แต่ท่านหุสัยนุได้ปฏิเสธข้อเรียกร้องนั้น

แต่เมื่อท่านหุสัยนุประเมินสถานการณ์แล้วว่าเป็นการยากที่จะขัดขึ้น ท่านจึงได้เสนอทางออกแก่อุมัร บิน สะอัด ว่า "ข้าพเจ้าขอเสนอทางเลือกแก่ท่านสามประการ ขอท่านโปรดเลือกข้อใดข้อหนึ่งตามที่ท่านเห็นสมควร"

อุมัร บิน สะอัด ถามว่า "มีประการใดบ้างเล่า?"

ท่านหุสัยนุตอบว่า:

"หนึ่ง: ปล่อยให้ข้าพเจ้าเดินทางกลับไปยังที่ที่ข้าพเจ้าจากมา หรือ

สอง: ให้ข้าพเจ้าได้เดินทางไปยังชายแดนแห่งใดแห่งหนึ่งของชาวมุสลิม (เพื่อร่วมปกป้องดินแดน) หรือ

สาม: ให้ข้าพเจ้าได้เดินทางไปพบยะซีดด้วยตนเอง ณ แคว้นซาม เพื่อข้าพเจ้าจะได้เจรจาละวางมือของข้าพเจ้าในมือของยะซีด (ให้สัตยาบัน)"

ท่านอุมร์ บิน สะอัด ตอบว่า "ข้อเสนอนี้น่าพิจารณา ขอท่านได้โปรดส่งผู้แทนของท่าน ไปยังยะซีด และข้าพเจ้าก็จะส่งผู้แทนของข้าพเจ้าไปรายงานต่ออุบัยดุลลอฮฺ แล้วเราค่อยมาดูกันว่าสถานการณ์จะคลี่คลายไปอย่างไร" (มีรายงานว่า) ท่านหุสัยนฺมิได้ส่งผู้แทนใดๆ ไปยังยะซีด แต่ท่านอุมร์ บิน สะอัด ได้ส่งผู้แทนไปแจ้งเรื่องราวต่ออุบัยดุลลอฮฺ บิน ซิยาต

เมื่อผู้แทนของอุมร์ บิน สะอัด ได้เดินทางไปถึงอุบัยดุลลอฮฺ บิน ซิยาต และได้รายงานข้อเสนอทั้งสามประการของท่านหุสัยนฺแล้วนั้น ในตอนแรก อุบัยดุลลอฮฺ บิน ซิยาต ก็มีท่าทีคล้อยตามและพอใจกับทางเลือกใดก็ตามที่ท่านหุสัยนฺประสงค์ แต่ในขณะนั้น ชัมรฺ บิน ซิลญะฮฺ ซึ่งเป็นบุคคลใกล้ชิดของอิบน์ ซิยาต ได้กล่าวทัดทานขึ้นว่า "ไม่ได้เป็นอันขาด! ขอสาบานต่ออัลลอฮฺ จงกว่าเขา (หุสัยนฺ) จะยอมมอบตัว (เป็นเชลยทาส) และอยู่ภายใต้การตัดสินใจของท่านแต่เพียงผู้เดียวเสียก่อน!"

อุบัยดุลลอฮฺ บิน ซิยาต ก็ได้เคลิบเคลิ้มคล้อยตามคำพูดของชัมรฺ จึงกล่าวขึ้นว่า "ใช่แล้ว เขาต้องยอมจำนนต่อการตัดสินใจของข้าแต่เพียงผู้เดียว!"

อุบัยดุลลอฮฺ บิน ซิยาต จึงได้แต่งตั้งให้ชัมรฺ บิน ซิลญะฮฺ นำทัพเสริมไป พร้อมสั่งการว่า "จงไปจัดการให้เขา (หุสัยนฺ) ยอมจำนนต่อการตัดสินใจของข้า หากอุมร์ บิน สะอัด ไม่ยินยอมปฏิบัติตาม ก็ให้เจ้าเข้าบัญชาการทัพแทนเขาเสีย!"

ทั้งนี้ เดิมทีอุบัยดุลลอฮฺ บิน ซิยาต ได้เตรียมกองทัพจำนวน 4,000 นาย ให้แก่อุมร์ บิน สะอัด เพื่อยกไปปราบปรามยังเมืองร็อย และได้กล่าวกับเขาว่า "เจ้าจงไปจัดการเรื่องของหุสัยนฺให้เรียบร้อยเสียก่อน แล้วหลังจากนั้นค่อยเดินทางต่อไปยังเมืองร็อย" พร้อมกันนั้นยังได้ให้คำมั่นสัญญาว่าจะแต่งตั้งให้เขาเป็นผู้ปกครองเมืองร็อยอีกด้วย

ชัมรฺ บิน ซิลญะฮฺ จึงได้นำทัพออกเดินทางไป และเมื่อข่าวการตัดสินใจอันแข็งกร้าวของอุบัยดุลลอฮฺ บิน ซิยาต ที่ต้องการให้ท่านหุสัยนฺยอมจำนน (เป็นเชลยทาส) โดยไม่มีเงื่อนไขนั้นได้

ไปถึงท่านหุสยน์ ท่านได้ปฏิเสธอย่างสิ้นเชิง พลาทกล่าวว่า "ไม่! ขอสาบานต่ออัลลอฮ์ ข้าจะไม่มีวันยอมจำนนต่อการตัดสินใจของอุบัยดุลลอฮ์ บิน ซิยาต อย่างเด็ดขาด!"

ท่านหุสยน์ตักเตือนกองทัพกุฟะฮ์

กองกำลังของท่านหุสยน์ประกอบด้วยพลทหารม้าประมาณ 72 นาย ในขณะที่กองทัพกุฟะฮ์มีกำลังพลถึงราว 5,000 นาย เมื่อทั้งสองทัพเผชิญหน้ากัน ท่านหุสยน์ได้กล่าวตักเตือนทหารของอิบนุ ซิยาตว่า "โอ้ พวกท่านทั้งหลาย จงคิดทบทวนและไตร่ตรองให้จงดีเถิด! เป็นการสมควรแล้วหรือที่พวกท่านจะมาต่อสู้กับบุคคลเช่นข้าพเจ้า? ข้าพเจ้าคือหลานชายของท่านนบีของพวกท่าน และณ แผ่นดินนี้ หากมีหลานชายของท่านนบีคนอื่นใดอีกไม่นอกจากข้าพเจ้า ท่านเราะสูลุลลอฮ์ คือลลุลลอฮ์อะลัยฮิซซะลัม มิได้เคยตรัสถึงข้าพเจ้าและพี่ชายของข้าพเจ้า (ท่านหะสัน) ดอกหรือว่า 'เด็กหนุ่มทั้งสองนี้คือหัวหน้าของบรรดาเด็กหนุ่มแห่งชาวสวรรค์?'"

ท่านหุสยน์ได้พยายามกล่าวชี้แนะให้พวกเขาละทิ้งการปฏิบัติตามคำสั่งของอุบัยดุลลอฮ์ บิน ซิยาต และหันมาให้การสนับสนุนท่าน แต่มีเพียงทหารประมาณ 30 นายเท่านั้นที่ตัดสินใจเปลี่ยนฝ่ายมาเข้าร่วมกับท่านหุสยน์ หนึ่งในจำนวนนั้นคือ ท่านอัล-หุรร์ บิน ยะซีด อัต-ตะมีมียฺ ผู้ซึ่งเคยเป็นแม่ทัพกองหน้าของอุบัยดุลลอฮ์ บิน ซิยาต ที่มาสังกัดกับท่านหุสยน์ในตอนแรก มีผู้กล่าวกับท่านอัล-หุรร์ว่า "ท่านเดินทางออกมาพร้อมกับพวกเราในฐานะผู้นำทัพ แต่บัดนี้ ท่านกลับจะไปเข้าร่วมกับหุสยน์กระนั้นหรือ?"

ท่านอัล-หุรร์ตอบด้วยความเด็ดเดี่ยวว่า "วิบัติแล้ว! ขอสาบานต่ออัลลอฮ์ ข้าพเจ้ากำลังให้ตัวเองเลือกระหว่างสวรรค์กับนรก และขอสาบานต่ออัลลอฮ์ ข้าพเจ้าจะไม่เลือกสิ่งใดมาทดแทนสวรรค์เป็นอันขาด แม้ว่าข้าพเจ้าจะต้องถูกลบเป็นชิ้นๆ หรือถูกเผาทั้งเป็นก็ตาม!"

หลังจากนั้น ในวันพฤหัสบดี ท่านหุสยน์ได้นำละหมาดซุฮริและอัศรีให้แก่คนทั้งสองกลุ่ม คือทั้งกองทัพของอับดุลลอฮฺ บิน ซิยาต และผู้ที่อยู่ร่วมกับท่านเอง ในตอนแรกท่านได้เสนอว่า "ให้พวกท่านมีอิमानนำละหมาดของพวกท่านเอง และพวกเราจะมีอิमानของเรา" แต่พวกเขาตอบว่า "ไม่ พวกเราจะขอละหมาดตามหลังท่าน" ดังนั้น พวกเขาทั้งหมดจึงได้ละหมาดซุฮริและอัศรีตามหลังท่านหุสยน์

เมื่อใกล้ถึงเวลามัฆริบ กองทหารม้าของฝ่ายญะฮ์ลได้เคลื่อนเข้ามาใกล้ท่านหุสยน์มากขึ้น ขณะนั้นท่านหุสยน์กำลังพักผ่อนครู่หนึ่งโดยมีดาบวางอยู่ข้างกาย เมื่อท่านเห็นพวกเขารุกคืบเข้ามา ท่านจึงถามว่า "เกิดอะไรขึ้น?" พวกเขารายงานว่ "พวกนั้นกำลังเคลื่อนพลเข้ามาใกล้" ท่านจึงสั่งว่า "จงไปยังพวกเขา แล้วสนทนาสอบถามดูว่าพวกเขาต้องการสิ่งใด?"

คณะทหารม้าของท่านหุสยน์ประมาณ 20 นาย ซึ่งรวมถึงท่านอัล-อับบาส บิน อลี บิน อับดุลลอฮฺ น้องชายของท่าน ได้ออกไปเจรจาและสอบถาม พวกเขาได้รับคำตอบว่า "หากไม่ยอมจำนน (เป็นเชลยทาส) ต่อการตัดสินใจของอับดุลลอฮฺ บิน ซิยาต ก็ต้องเปิดการสู้รบ"

ฝ่ายท่านหุสยน์จึงตอบว่า "ขอให้พวกเราได้ปรึกษาหารือกับท่านอับดุลลอฮฺ (ท่านหุสยน์) เสียก่อน" แล้วพวกเขาก็กลับไปรายงานเรื่องราวให้ท่านหุสยน์ทราบ ท่านจึงกล่าวว่า "จงไปบอกพวกเขาว่า ขอให้พวกเราได้มีเวลาในคำคินนี้ แล้วพรุ่งนี้เช้าข้าพเจ้าจะให้คำตอบแก่พวกท่าน เพื่อที่คินนี้ข้าพเจ้าจะได้ละหมาดอิบาดะฮฺต่อพระผู้อภิบาลของข้าพเจ้า เพราะแท้จริงข้าพเจ้ารักการละหมาดเพื่อพระผู้อภิบาลผู้ทรงจำเริญและสูงส่งยิ่งของข้าพเจ้า" คินนั้น ท่านหุสยน์และผู้ที่อยู่ร่วมกับท่านจึงได้ใช้เวลาไปกับการละหมาด การวิงวอนขอภัยโทษ (อิสติฆฟาร์) และการขอดุอาอ์ต่ออัลลอฮฺ

วิกฤติการณ์ ณ อัญญ์ออฟ (กัรบะลาอ์) ปีอิเราะฮ์ศักราชที่ 61

ครั้นรุ่งเช้าวันศุกร์ การสัประยุทธิ์ระหว่างสองฝ่ายก็ได้อุบัติขึ้น เมื่อท่านหุสัยนุปฏิเสธอย่างเด็ดเดี่ยวที่จะยอมจำนนต่ออุบัยดูลลอฮฺ บิน ซิยาต แต่กำลังรบของทั้งสองฝ่ายนั้นแตกต่างกันอย่างลิบลับ กลุ่มของท่านหุสัยนุตระหนักดีว่าพวกเขาไม่อาจต้านทานกองทัพบกนี้ได้ เป้าหมายเดียวของพวกเขาในยามนั้นคือการสละชีพเพื่อปกป้องท่านหุสัยนุ บิน อลี พวกเขาจึงได้ทยอยกันพลีชีพ เบื้องหน้าท่านหุสัยนุทีละคนแล้วทีละคน จนกระทั่งหมดสิ้น เหลือเพียงท่านหุสัยนุ บิน อลี และบุตรชายของท่านคือ ท่านอลี บิน อัลหุสัยนุ (ซัยนุลอาบิตีน) ซึ่งกำลังป่วยหนักอยู่เท่านั้น

ท่านหุสัยนุยังคงยืนหยัดต่อสู้ต่อไปอีกเป็นเวลานานในช่วงกลางวันนั้น ทหารฝ่ายตรงข้ามแต่ละคนที่พยายามจะเข้าใกล้ท่าน ต่างก็ล้มลงและถอยกลับออกไป ไม่มีผู้ใดปรารถนาที่จะเป็นผู้ลงมือสังหารท่านโดยตรง สถานการณ์ดำเนินไปเช่นนี้จนกระทั่งซัมรฺ บิน ซิลญฺญาซัน ได้มาถึง เขาได้ตะโกนปลุกกระดมทหารของตนว่า **"พวกเจ้ามันไม่ได้เรื่อง! ไ้พวกหนักท้องแม่! (หรือคำคำทอที่รุนแรง) ล้อมมันไว้! สังหารมันเสีย!"**

พวกทหารจึงกรูกันเข้าไปล้อมท่านหุสัยนุ บิน อลี เกิดการปะทะกันอย่างดุเดือด ท่านได้ต่อสู้และสังหารฝ่ายตรงข้ามไปหลายคน ประดุจดั่งราชสีห์ผู้ห้าวหาญ แต่ถึงกระนั้น กำลังพลที่น้อยกว่าย่อมไม่อาจต้านทานจำนวนที่มากกว่าได้

ซัมรฺได้ตะโกนสั่งอีกครั้ง **"พวกเจ้ามันไร้ประโยชน์สิ้นดี! มัวร้งรออะไรกันอยู่? บุกเข้าไปสิ!"** พวกทหารจึงกรูกันเข้าทำร้ายท่านหุสัยนุจนกระทั่งท่านเสียชีวิต (เป็นชะฮีด) ผู้ที่ถูกระบุว่าเป็นผู้ลงมือสังหารท่านหุสัยนุโดยตรงคือ ซินาน บิน อนัส อัน-นะเคาะอียฺ และเขาก็เป็นผู้ตัดศีรษะของท่าน (บ้างก็ว่าผู้ที่ตัดศีรษะคือ ซัมรฺ เอง)

หลังจากที่ท่านหุสัยนุถูกสังหารแล้ว ศีรษะของท่านได้ถูกนำไปมอบแด่อุบัยดูลลอฮฺ บิน ซิยาต ณ เมืองกูฟะฮฺ เมื่ออุบัยดูลลอฮฺเห็นศีรษะของท่าน เขาก็เริ่มใช้ไม้ในมือแยงเข้าไปในปากของท่าน พลังกล่าวด้วยความเหี้ยมหยามว่า **"ฟันสวยดีนี่!"** ท่านอนัส บิน มาลิก เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ

ซึ่งอยู่ในที่นั้นด้วย ได้ลุกขึ้นกล่าวด้วยความไม่พอใจอย่างยิ่งว่า "ขอสาบานต่ออัลลอฮ์ ข้าจะไม่ขอ
ร่วมสมาคมกับเจ้าอีกต่อไป! ข้าพเจ้าเคยเห็นท่านเราะฮ์มุลลอฮ์ คือลัลลอฮ์อะลียะฮ์วะสัลลัม
จุมพิต ณ ตำแหน่งที่ไม้ของเจ้ากำลังเชียวอยู่นั้น!"

ท่านอิบรอฮีม อัน-นะเคาะอียฺ เราะหิมะฮ์ลลอฮ์ ได้กล่าวถึงความร้ายแรงของเหตุการณ์นี้
ว่า "หากแม้ว่าข้าพเจ้าจะเป็นหนึ่งในผู้ที่ลงมือสังหารท่านหุสัยนฺ แล้วต่อมาข้าพเจ้าได้เข้า
สวรรค์ ข้าพเจ้าก็คงจะละอายใจอย่างที่สุดที่จะเดินผ่านท่านนบี คือลัลลอฮ์อะลียะฮ์วะสัลลัม
แล้วให้ท่านมองมายังใบหน้าของข้าพเจ้า"

วงศ์วานของท่านนบี (อะฮ์ลุลบัยต์) ผู้พลีชีพพร้อมกับท่านหุสัยนฺ:

บุตรของท่านอลี บิน อปีฏอลิบ: (1) ท่านหุสัยนฺ บิน อลี (2) ท่านญะอ์ฟรฺ บิน อลี (3) ท่าน
อัล-อับบาส บิน อลี (4) ท่านอบูบักรฺ บิน อลี (5) ท่านมุหัมมัด (อัล-อัศชีอฺ) บิน อลี และ (6)
ท่านอุษมาน บิน อลี

บุตรของท่านหุสัยนฺ บิน อลี: (7) ท่านอับดุลลอฮ์ (ฮ์-เราะฮ์มู) บิน อัลหุสัยนฺ (8) ท่านอลี
(อัล-อักบรฺ) บิน อัลหุสัยนฺ

บุตรของท่านหะสัน บิน อลี: (9) ท่านอับดุลลอฮ์ บิน อัลหะสัน (10) ท่านอัล-กอสิม บิน
อัลหะสัน และ (11) ท่านอบูบักรฺ บิน อัลหะสัน

บุตรของท่านอะกิล บิน อปีฏอลิบ: (12) ท่านญะอ์ฟรฺ บิน อะกิล (13) ท่านอับดุลลอฮ์
บิน อะกิล (14) ท่านอับดุลเราะห์มาน บิน อะกิล และ (15) ท่านอับดุลลอฮ์ บิน มุสลิม บิน อะกิล
(รวมถึง (16) ท่านมุสลิม บิน อะกิล ซึ่งถูกสังหารก่อนหน้าในที่กุพะฮ์)

บุตรของท่านอับดุลลอฮฺ บิน ญะอฺฟรฺ บิน อับดุลลาฮฺ: (17) ท่านอาณาน บิน อับดุลลาฮฺ และ (18) ท่านมุหัมมัด บิน อับดุลลาฮฺ

รวมทั้งสิ้น 18 ท่านจากวงศ์วานของท่านนบี (อะฮฺลุลบัยต์) ที่ได้พลีชีพในสมรภูมิอันไม่สมดุสนี้ (นอกเหนือจากท่านมุสลิม บิน อะกิล ที่ถูกสังหารก่อนหน้านั้นที่กูฟะฮฺ)

เหตุการณ์ประหลาดและเรื่องเล่าพิสดารภายหลังพลีชีพของท่านหุสَيْن

ท่านหญิงอุมมุสะละมะฮฺ เราะฎิยัลลอฮุอันฮา ได้เล่าว่า: ครั้งหนึ่ง ท่านญิบรีลอะลัยฮิสสะลาม ได้อยู่กับท่านนบี ค็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ขณะที่ท่านหุสَيْن (ในวัยเด็ก) อยู่กับข้าพเจ้า แล้วท่านหุสَيْنก็ร้องไห้ ข้าพเจ้าจึงปล่อยท่านไป ท่านได้เข้าไปหาท่านนบีและคลอเคลียอยู่ใกล้ๆ ท่านญิบรีลจึงเอ่ยถามว่า "ท่านรักเขาหรือ โอ้ มุหัมมัด?" ท่านนบีตอบว่า "ใช่แล้ว" ท่านญิบรีลจึงกล่าวว่า "แท้จริง ประชาชาติของท่านจะเป็นผู้สังหารเขา และหากท่านประสงค์ ข้าพเจ้าจะนำดินจากผืนแผ่นดินที่เขาจะถูกสังหารมาให้ท่านดู" จากนั้น ท่านญิบรีลก็นำดินนั้นมาให้ท่านนบีดู ซึ่งผืนแผ่นดินนั้นถูกเรียกขานว่า 'กัรบาลาฮ์'

ท่านหญิงอุมมุสะละมะฮฺ เราะฎิยัลลอฮุอันฮา ยังได้เล่าอีกว่า: "ข้าพเจ้าได้ยินเสียงญินตนหนึ่งคร่ำครวญถึงท่านหุสَيْنในคืนที่ท่านถูกสังหาร"

อย่างไรก็ตาม สำหรับรายงานต่างๆ ที่กล่าวอ้างว่า ท้องฟ้าได้หลังฝนโลหิต, หรือกำแพงอาคารต่างๆ เปื้อนไปด้วยเลือด, หรือเมื่อพลิกก้อนหินใดๆ ขึ้นมาก็จะพบเลือดอยู่ข้างใต้, หรือแม้กระทั่งเมื่อเชือดอูฐตัวใด เนื้อของมันก็จะกลายเป็นเลือดไปทั้งหมดนั้น - เรื่องราวเหล่านี้ล้วนเป็นเรื่องเท็จที่ถูกกุขึ้นทั้งสิ้น ไม่มีสายรายงานใดที่ถูกต้องและเชื่อมโยงไปถึงท่านนบี ค็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม หรือผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์จริงแม้แต่สายเดียว เรื่องราวเหล่านี้เป็นเพียงเรื่องเล่าที่ถูกแต่ง

เดิมขึ้นเพื่อปลูกเร้าอารมณ์ หรือเป็นเพียงรายงานที่ขาดตอน (มุงเกาะภูอิ) จากผู้ที่มีได้อยู่ในยุคสมัยของเหตุการณ์ดังกล่าว

ท่านอิบนุ อับบาส เราะฎิยัลลอฮุอันฮุมมา ได้เล่าว่า: ข้าพเจ้าได้ฝันเห็นท่านเราะสูลุลลอฮ์ ค็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ในช่วงกลางวันของวันหนึ่ง ท่านมีผมยุ่งเหยิงและเนื้อตัวเปื้อนฝุ่น ในมือของท่านมีขวบใบหนึ่งซึ่งบรรจุเลือดอยู่ ข้าพเจ้าจึงถามว่า "โอ้ ท่านเราะสูลุลลอฮ์ นี่คือน้ำอะไร?" ท่านตอบว่า "นี่คือเลือดของหุสัยนและสหายของเขา ซึ่งฉันยังคงติดตามเก็บรวบรวมมันอยู่จนถึงขณะนี้"

ท่านอัมมาร (ผู้รายงานหะดีษบทนี้จากท่านอิบนุ อับบาส) ได้กล่าวว่า "ข้าพเจ้าได้จดจำวันนั้นไว้ และต่อมาพวกเราก็ได้ทราบว่าคุณหุสัยนถูกสังหารในวันเดียวกันนั่นเอง"

(ท่านนบียังได้เคยกล่าวไว้ว่า "ผู้ใดก็ตามที่ฝันเห็นฉัน แน่แน่นอนเขาได้เห็นฉันจริงๆ (เพราะช่วยฉันไม่อาจจำแลงกายเป็นฉันได้)") และเป็นที่ทราบกันดีว่า ท่านอิบนุ อับบาส คือผู้ที่จดจำลักษณะของท่านนบียได้อย่างแม่นยำที่สุดท่านหนึ่ง

บทลงโทษในโลกนี้ก่อนวันอาคิเราะฮ์

ผู้ที่ออกคำสั่งโดยตรงให้สังหารท่านหุสัยนคือ อุบัยดุลลอฮ์ บิน ซิยาต และหลังจากนั้นไม่นาน เขาก็ถูกสังหารเช่นกัน โดยผู้ที่ลงมือสังหารเขาก็คือ อัล-มุคตาร บิน อับดุลบักด ซึ่งกระทำการเพื่อแก้แค้นให้แก่ท่านหุสัยน ทั้งๆ ที่เดิมที อัล-มุคตารเองก็เป็นหนึ่งในผู้ที่เคยทอดทิ้งท่านมุสลิม บิน อะกิล มาก่อน

สภาพของชาวเมืองกุฟะฮ์ในเวลาต่อมาคือ พวกเขามีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะลบล้างความอับยศของตนเอง อันเนื่องมาจากเหตุผลสองประการ: ประการแรก พวกเขาได้ทอดทิ้งท่านมุสลิม บิน อะกิล จนกระทั่งท่านถูกสังหาร โดยที่ไม่มีผู้ใดในหมู่พวกเขาลุกขึ้นให้ความช่วยเหลือ

เหลือเลย และประการที่สอง เมื่อท่านหุสยน์เดินทางมาถึง ก็ไม่มีผู้ใดในหมู่พวกเขาออกมาปกป้องท่านเลย (ยกเว้นท่านอัล-หุรร์ บิน ยะซีด อัต-ตะมีมีย และผู้ติดตามของท่านเพียงไม่กี่คน) ส่วนชาวเมืองกุฟะฮ์ที่เหลือต่างก็เพิกเฉยและทอดทิ้งท่าน ด้วยเหตุนี้เอง เราจึงได้เห็นการแสดงออกถึงความสำนึกผิดของพวกเขายุคต่อมา เช่น การตีกอกหัวตนเอง และการประกอบพิธีกรรมต่างๆ ซึ่งพวกเขาเชื่อว่าเป็นการชดเชยความผิดพลาดอันใหญ่หลวงที่บรรพบุรุษของตนได้ก่อไว้

ท่านอุมาระฮฺ บิน อุมัยรฺ ได้เล่าว่า: “เมื่อศีระของอُبัยดুলลอฮฺ บิน ซิยาต และบรรดาพรรคพวกของเขาถูกนำมาถึง ได้มีการนำมาวางเรียงไว้ ณ บริเวณลานกว้าง (รีอหะฮฺ) ของมัสญิด” ข้าพเจ้าได้เข้าไปอยู่ในกลุ่มผู้คนที่มุงดู พวกเขาต่างพากันร้องอุทานว่า “มันมาอีกแล้ว! มันมาอีกแล้ว!” ปรากฏว่ามีงูตัวหนึ่งเลื้อยเข้ามาวนเวียนอยู่ท่ามกลางศีระเหล่านั้น แล้วมันก็เข้าไปในรูจมูกของอُبัยดูลลอฮฺ บิน ซิยาต ครู่หนึ่งแล้วก็เลื้อยออกมา จากนั้นก็เลื้อยหายไป สักพักหนึ่ง ผู้คนก็ร้องอุทานขึ้นอีกว่า “มันมาอีกแล้ว! มันมาอีกแล้ว!” และงูตัวนั้นก็กระทำเช่นเดิมซ้ำอีกสองหรือสามครั้ง

นี่คือการตอบแทนจากอัลลอฮฺ ผู้ทรงจำเรอญและสูงส่งยิ่ง ต่อชายผู้นี้ซึ่งมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการสังหารท่านหุสยน์ บิน อลี

ท่านอบู เราะฮฺญ์ อัล-อฏฺฏอริดี ได้เล่าว่า: “พวกท่านจงอย่าได้กล่าวบริภาษท่านอลี และวงศ์วานของท่านเป็นอันขาด เพราะมีเพื่อนบ้านผู้หนึ่งของพวกเราจากเผ่าบัลสุญญัม ได้เคยกล่าวขึ้นว่า 'พวกท่านไม่เห็นหรือว่า หุสยน์ บิน อลี ผู้นี้ช่างเป็นคนเลวทรามเสียนี้กระไร! ขออัลลอฮฺทรงจัดการกับเขาด้วยเถิด!' ปรากฏว่าหลังจากนั้นไม่นาน อัลลอฮฺก็ทรงทำให้ดวงตาทั้งสองข้างของเขาเกิดเป็นฝ้าขาวจนบอดสนิท” (ขออัลลอฮฺทรงทำให้ดวงตาของเขามีติดบอด - เป็นคำกล่าวเสริมของผู้เล่าหรือผู้บันทึกเพื่อยืนยัน)

ใครคือผู้รับผิดชอบต่อการสังหารท่านหุสยน์?

ก่อนที่จะเราสืบสาวไปถึงตัวตนของผู้ลงมือสังหารท่านหุสยน์ เราจำเป็นต้องย้อนพิจารณา เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนหน้านั้นเพียงไม่กี่ปี เพื่อทำความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างท่านอลีและ ท่านหะสัน (บุตรของท่าน) กับกลุ่มผู้ที่อ้างตนว่าเป็น "ชีอะฮ์" (ผู้สนับสนุน) ของพวกท่าน

1. ประสบการณ์ของท่านอลี บิน อปีฏอลิบ กับชาวกุฟะฮ์:

ท่านได้เคยกล่าวตัดพ้อต่อว่าบรรดาสหยา (ชีอะฮ์) ของท่าน (โดยเฉพาะชาวเมืองกุฟะฮ์) ถึงความไม่เอาไหนของพวกเขา ความว่า:

"ประชาชาติอื่นต่างหวาดกลัวการกดขี่จากผู้นำของตน แต่ข้ากลับต้องหวาดหวั่นการ รังแกจากผู้ได้ปกครองของข้าเสียเอง! ข้าเรียกร้องพวกท่านให้ออกไปทำญิฮาด แต่พวกท่านก็ บ่ายเบี่ยง ข้าขอให้พวกท่านรับฟัง แต่พวกท่านก็เพิกเฉย ข้าเชื้อเชิญพวกท่านทั้งในที่ลับและที่ แฉ่ง พวกท่านก็ได้ตอบสนอง ข้าตักเตือนพวกท่าน พวกท่านก็ได้ไม่นำพา อยู่ก็ประหนึ่งไม่อยู่ บ่าวจะเสมอเหมือนนายได้อย่างไรกัน? ข้าแถลงข้อตัดสิน พวกท่านก็หลีกหนี ข้ามอบข้อคิดอัน ลึกซึ้งกินใจ พวกท่านก็แตกกระจายไม่สนใจ ข้าเร่งเร้าพวกท่านให้ทำญิฮาดต่อสู้กับเหล่าผู้ อธรรม แต่ยังไม่ทันจะสิ้นคำ พวกท่านก็แยกย้ายกันไปประจูดังการแตกกระสานซ่านเซ็นของ ชาวสะบะฮ์ พวกท่านกลับไปรวมกลุ่มกัน แล้วล้อเล่นกับคำตักเตือนของข้า ข้าพยายามตัด พวกท่านให้เที่ยงตรงในยามเช้า แต่พอตกเย็นพวกท่านก็กลับคดงอประจูดหลังอสรพิษ ผู้ตัด นั้นสิ้นเรี่ยวแรงแล้ว แต่ผู้ถูกตัดก็ยังคงคดเคี้ยวอยู่เช่นเดิม โอ้ บรรดาผู้ที่ร่างกายอยู่แต่สติ ปัญญาหายไป! ผู้ซึ่งเต็มไปด้วยความปรารถนามากมาย แต่กลับถูกผู้นำของตนกดขี่ (ด้วย ความไม่เชื่อฟังของพวกเขาเอง)! สหายของพวกท่าน (หมายถึงชาวขาม) เชื่อฟังอัลลอฮ์ แต่ พวกท่านกลับฝ่าฝืนพระองค์! ข้าปรารถนาอย่างยิ่ง ขอสาบานต่ออัลลอฮ์ ให้มุอาวิยะฮ์มาแลก เปลี่ยนพวกท่านกับข้า ประหนึ่งการแลกเปลี่ยนทองคำกับเงิน ให้เขานำพวกท่านไปสับคน

แล้วให้ข้านำคนของเขาามาเพียงคนเดียว! โอ้ ชาวเมืองกูพะฮะเอ๋ย! ข้าเห็นพวกท่านมีสามลักษณะ (ที่ไม่ดี) และอีกสองลักษณะ (ที่ดีแต่ไร้ประโยชน์) พวกท่านหูหนวกแต่กลับได้ยิน เป็นใบ้แต่กลับพูดได้ ตาบอดแต่กลับมองเห็น! พวกท่านมิใช่นักบวชผู้กล้าหาญอย่างแท้จริงเมื่อยามเผชิญศึก และมีฝีมือรสหายที่ไว้วางใจได้เมื่อยามมีภัย! ขอให้มือของพวกท่านจงเปราะเปื้อนฝุ่นดินต่อไปเถิด! โอ้ ผู้ที่เปรียบเสมือนอูฐที่ไร้คนดูแล ที่เมื่อรวมกันได้ ณ ที่หนึ่ง ก็พลันแตกฝูงไปยังอีกที่หนึ่ง!"

เรื่องราวมิได้หยุดอยู่เพียงแค่นั้น พวกเขายังกล่าวหาว่าท่านอลีเป็นผู้มุสาอีกด้วย

ท่านอัช-ชะรีฟ อัร-เราะฎี ได้บันทึกคำกล่าวของท่านอะมีรุลมุอ์มินีนไว้ว่า:

"โอ้ ชาวอิรักเอ๋ย! พวกท่านเปรียบเสมือนสตรีมีครรภ์ เมื่อตั้งครรภ์แล้ว พอถึงกำหนดคลอด กลับไม่มีน้ำนมให้บุตร บุตรของนางก็ต้องตายไป นางต้องเป็นม่ายอยู่ยาวนาน และปล่อยให้ญาติห่างๆ มารับมรดกของนางไปแทน! ขอสาบานต่ออัลลอฮ์ ข้ามิได้เลือกที่จะมาอยู่กับพวกท่าน แต่ข้ามาด้วยความจำยอม ข้าได้ยินมาว่าพวกท่านกล่าวหาว่า 'อลีเป็นคนโกหก' ขออัลลอฮ์ทรงจัดการกับพวกท่านเถิด! แล้วเข้าไปโกหกผู้ใดกันเล่า?"

และท่านยังได้กล่าวอีกว่า: "ขออัลลอฮ์ทรงจัดการกับพวกท่านเถิด! พวกท่านได้เติมเต็มหัวใจของข้าด้วยหนองเลือด บรรจুবรรจุของข้าด้วยความโกรธแค้น พวกท่านกรอกความทุกข์ระทมให้แก่ข้าครั้งแล้วครั้งเล่า และทำลายการตัดสินใจของข้าด้วยการดื้อรั้นและการทอดทิ้ง!"

2. ประสบการณ์ของท่านอัล-หะสัน บิน อลี กับชาวกูพะฮะ:

ท่านได้เคยกล่าวถึงประสบการณ์ของท่านกับกลุ่มชนเหล่านี้ว่า:

"ข้าเห็นว่า ขอสาบานต่ออัลลอฮ์ สำหรับข้าแล้ว ท่านมูอาวิยะฮ์ยังดีเสียกว่าคนเหล่านั้น! พวกเขาอ้างตนว่าเป็นชีอะฮ์ (ผู้สนับสนุน) ของข้า แต่พวกเขากลับคิดจะสังหารข้า ปล้นชิงทรัพย์สินของข้า และยึดเอาสมบัติของข้าไป! ขอสาบานต่ออัลลอฮ์ หากท่านมูอาวิยะฮ์จะทำข้อตกลงกับข้า ซึ่งอาจทำให้เลือดของข้าต้องไร้ค่า (ในสายตาบางคน) แต่ข้าสามารถมั่นใจในความปลอดภัยของครอบครัวข้าได้ ย่อมเป็นการดีกว่าที่จะให้คนเหล่านี้ (ชีอะฮ์กุฟะฮ์) สังหารข้า และทำให้ครอบครัวและวงศ์วานของข้าต้องสูญสิ้น และหากข้าจะต่อสู้กับท่านมูอาวิยะฮ์ ข้าเชื่อมั่นว่าคนเหล่านี้ก็จะบีบคั้นข้า บังคับให้ข้ายอมจำนนและทำสัญญาสงบศึกกับเขาในที่สุด!"

และท่านยังได้กล่าวกับกลุ่มผู้ที่อ้างตนว่าเป็นชีอะฮ์ของท่านอีกว่า: "โอ้ ชาวอิรักเอ๋ย! ในใจของข้ามีสามสิ่งที่ทำให้ข้ามีอาจยอมรับพวกท่านได้: พวกท่านสังหารบิดาของข้า, พวกท่านกล่าววาจาที่ผิดเท็จ, และพวกท่านปล้นชิงทรัพย์สินของข้า!"

การทรยศของชาวกุฟะฮ์: พวกเขาเป็นผู้สังหารท่านหุสَيْنด้วยมือตัวเอง

ท่านมุหัมมัด บิน อลี บิน อบีฏอลิบ ซึ่งเป็นที่รู้จักในนาม อิบน์ อัล-หะนะฟียะฮ์ (น้องชายร่วมบิดาของท่านหุสَيْن) ได้เคยกล่าวเตือนสติท่านหุสَيْنว่า: "โอ้ พี่ชายของข้าพเจ้า! สำหรับชาวกุฟะฮ์นั้น ท่านย่อมทราบดีถึงการทรยศที่พวกเขาได้กระทำต่อบิดาของเราและพี่ชายของท่าน (ท่านหะสัน) ข้าพเจ้าเกรงว่าชะตากรรมของท่านก็อาจจะไม่แตกต่างไปจากที่ผ่านมา"

และดังที่ได้กล่าวถึงไปแล้ว เมื่ออัล-พะร็อซัด กวีผู้มีชื่อเสียง ได้พบกับท่านหุสัยน และ ท่านได้สอบถามถึงสภาพการณ์ของชาวกูฟะฮฺ (ซึ่งท่านกำลังจะเดินทางไปหา) อัล-พะร็อซัดได้ตอบว่า: "หัวใจของพวกเขาอยู่กับท่าน แต่ทว่าดาบของพวกเขาขึ้นอยู่กับนิอุมัยยะฮฺ (และจะหันมาต่อต้านท่าน) ส่วนผลลัพธ์นั้นย่อมถูกกำหนดมาจากเบื้องบน อัลลอฮฺทรงกระทำในสิ่งที่พระองค์ทรงประสงค์" ท่านหุสัยนจึงตอบว่า: "ท่านกล่าวถูกต้องแล้ว กิจการทั้งปวงเป็นสิทธิ์ของอัลลอฮฺ และในทุกๆ วัน พระองค์ทรงมีกิจการ (ที่ทรงบริหาร) หากลิขิตนั้นเป็นไปตามสิ่งที่เรารักและพึงพอใจ เราก็ขอกล่าวสรรเสริญอัลลอฮฺต่อความโปรดปรานของพระองค์ และพระองค์คือผู้ที่เราวิงวอนขอความช่วยเหลือเพื่อให้สามารถขอบคุณพระองค์ได้ แต่หากลิขิตนั้นมิได้เป็นไปดังที่เราคาดหวัง ก็ย่อมไม่ถือเป็นความเสียหายสำหรับผู้ที่สัจธรรมคือเจตนาของเขา และความยำเกรง (ตักวา) คือที่พึงพิงของเขา"

และเมื่อครั้งที่ท่านหุสัยนได้สนทนากับชาวกูฟะฮฺ (ณ กัรบะลาฮ์) ท่านได้กล่าวทวงถามถึงสาส์นและการเชื่อเชิญของพวกเขา พร้อมทั้งย้ำเตือนถึงพฤติกรรมในอดีตที่พวกเขาเคยกระทำต่อบิดาและพี่ชายของท่าน มีตอนหนึ่งท่านกล่าวว่า: "แต่หากพวกท่านไม่ปฏิบัติตาม (คำเชิญของตนเอง) ผิดคำมั่นสัญญา และปลดปล่อยสัตยาบันที่ให้ไว้แก่ข้าพเจ้าออกจากต้นคอของพวกท่านแล้วไซ้ร้ ก็หาใช่เรื่องแปลกประหลาดอันใดสำหรับคนเช่นพวกท่านไม่ เพราะพวกท่านก็ได้เคยกระทำเช่นนี้มาแล้วกับบิดาของข้า พี่ชายของข้า และมุสลิม (บิน อะกิล) บุตรของลุงของข้า ผู้ที่หลงเชื่อพวกท่านต่างหากคือผู้ที่ถูกหลอกลวงอย่างแท้จริง!"

3. ท่านอลี บิน อัลหุสัยน (ซัยนุลอาบิตีน):

ท่านได้กล่าวประณามชาวกูฟะฮฺ (ผู้ที่อ้างตนว่าเป็นชีอะฮฺ) ที่ได้ทอดทิ้งและสังหารบิดาของท่าน ความว่า:

"โอ้ ปวงชน! ข้าขอวิงวอนให้พวกท่านรำลึกถึงอัลลอฮ์ พวกท่านทราบดีมิใช่หรือ ว่าพวกท่านได้เขียนสาส์นถึงบิดาของข้าและหลอกลวงท่าน? พวกท่านได้ให้คำมั่นสัญญาและสัตยาบันแก่ท่าน แต่แล้วพวกท่านกลับสังหารและทอดทิ้งท่าน! ความวิบัติจึงประสบแก่สิ่งที่พวกท่านได้กระทำต่อตัวเอง และความอัปยศจะมีแก่ความคิดอันต่ำช้าของพวกท่าน! ด้วยดวงตาข้างใดเล่าที่พวกท่านจะกล้าสบพัตร์ท่านเราะสูลุลลอฮ์ คือลัลลอฮุอะลยฺฮิวะสัลลัม เมื่อท่านจะตรัสแก่พวกท่านว่า 'พวกเจ้าได้สังหารลูกหลานของฉัน ละเมิดสิ่งต้องห้ามของฉัน พวกเจ้ามิใช่ประชาชาติของฉัน!'"

(เมื่อท่านกล่าวถึงตอนนี้ บรรดาสตรีก็ส่งเสียงร่ำไห้คร่ำครวญมาจากทุกทิศทาง และผู้คนต่างกล่าวแก่กันว่า "พวกเราพินาศแล้วกับการกระทำของเรา!")

ท่านกล่าวต่อไปว่า "ขออัลลอฮ์ทรงเมตตาผู้ที่รับฟังคำตักเตือนของข้า และรักษาคำสั่งเสียของข้าที่มีต่ออัลลอฮ์ ต่อเราะสูลของพระองค์ และต่ออะฮ์ลุลบัยต์ของข้า เพราะแท้จริงในตัวของท่านเราะสูลุลลอฮ์นั้นมีแบบอย่างอันดีงามสำหรับพวกเรา"

พวกเขาทั้งหมดจึงกล่าวขึ้นว่า "พวกเราทั้งปวงขอเชื่อฟังท่าน จะรักษาคำมั่นสัญญาที่มีต่อท่าน จะไม่ละเลย และไม่ปรารถนาสิ่งอื่นใดนอกจากท่าน ขอท่านโปรดบัญชาพวกเรามาเถิด ขออัลลอฮ์ทรงเมตตาท่าน พวกเราจะรบเคียงข้างท่าน และจะสงบศึกพร้อมกับท่าน เราจะแก้แค้นยะซีด และจะไม่ข้องแวะกับผู้ที่อธรรมต่อท่านและต่อพวกเรา!"

ท่านจึงตอบด้วยความขมขื่นว่า "ไกลเกินไปแล้ว! ไกลเกินไปแล้ว! โอ้ เหล่าผู้ทรยศและเจ้าเล่ห์เพทุบาย! มันเป็นเพียงกลอุบายระหว่างพวกท่านกับกิเลสตัณหาของพวกท่านเท่านั้น พวกท่านปรารถนาที่จะปฏิบัติต่อข้า เหมือนดังที่พวกท่านเคยปฏิบัติต่อบรรพบุรุษของข้า กระนั้นหรือ? ไม่เลย! ขอสาบานต่อพระผู้อภิบาลแห่ง... (คำบางส่วนขาดหายไป) บาดแผลเก่ายังมีทันจางหาย บิดาของข้าเพิ่งถูกสังหารไปเมื่อวานนี้พร้อมกับครอบครัวของท่าน ข้ายังมีอาจลืมนึกถึงความสูญเสียอันใหญ่หลวงต่อท่านเราะสูลุลลอฮ์ ต่อบิดาของข้า และต่อบุตร

หลานของบิดาของข้า ความขมขื่นนี้ยังคงติดอยู่ระหว่างลำคอและทรวงอกของข้า มันยังคงจุกแน่นอยู่ในอกของข้า!"

และมีบันทึกว่า เมื่อท่านอิมามซัยนุลอาบิดีน เดินทางผ่านและเห็นชาวญะฮัลมำลิกำลังร่ำไห้ คร่ำครวญถึงโศกนาฏกรรมที่เกิดขึ้น ท่านได้ทวาดใส่พวกเขาว่า "พวกท่านกำลังร่ำไห้คร่ำครวญเพื่อพวกเรากระนั้นหรือ? แล้วผู้ใดกันเล่าคือผู้ที่สังหารพวกเรา?"

4. ท่านหญิงอุมมุลกลุฏม บินตุ อลี:

ท่านหญิงได้กล่าวประณามชาวญะฮัลมำลิกอย่างเผ็ดร้อนว่า: "โอ้ ชาวเมืองญะฮัลมำลิก! ความอับยศจางประสบแก่พวกท่านเกิด! เหตุใดพวกท่านจึงได้ทอดทิ้งท่านหุสَيْن สักการท่าน ปล้นชิงทรัพย์สินของท่านมาเป็นมรดกของตน จับกุมสตรีของท่านมาเป็นเชลย และยังตีตนออกห่างจากท่านอีกเล่า? ความพินาศและความท้อแท้ (จากความเมตตาของอัลลอฮ์) จงบังเกิดแก่พวกท่าน! ความอับยศอดสู์ใดเล่าที่พวกท่านได้แต่งตั้งให้แก่ตนเอง! บาปกรรมอันหนักอึ้งใดเล่าที่พวกท่านแบกรับไว้บนบ่า! เด็กกำพร้าคนใดเล่าที่พวกท่านได้พราดจากไป! ทรัพย์สินใดเล่าที่พวกท่านได้ปล้นชิงมา! พวกท่านได้สังหารบุคคลผู้ประเสริฐที่สุดภายหลังจากท่านนบีและความเมตตาที่ได้ถูกฉุดกระชากออกไปจากหัวใจของพวกท่านแล้ว!"

5. ท่านหญิงซัยนัต บินตุ อลี:

เมื่อท่านหญิงเห็นกลุ่มชนชาวญะฮัลมำลิกมาหาท่านด้วยน้ำตานองหน้าและเสียงร่ำไห้ ท่านได้กล่าวแก่พวกเขาว่า: "พวกท่านกำลังร้องไห้คร่ำครวญกระนั้นหรือ? ใช่สิ! ขอสาบานต่ออัลลอฮ์ จงร้องไห้ให้มาก และจงหัวเราะให้น้อยเกิด! เพราะแท้จริงพวกท่านได้แบกรับความอับยศอดสู์ติดตัวไปแล้ว พวกท่านจะไม่มีวันลบล้างมันออกไปได้ ไม่ว่าจะด้วยสิ่งใดก็ตาม!

พวกท่านจะได้รับการชำระล้าง (จากบาปนี้) ได้อย่างไรกัน ในเมื่อพวกท่านได้สังหารเชื้อสายของนบีมุฮัมมัด (คือลัลลอฮุอะลัยฮิอะสลาม)!"

และในบางรายงานระบุว่า ท่านหญิงได้ชะโงกพระพักตร์ออกมาจากเกี้ยว (หรือแคร่) แล้วกล่าวแก่ชาวญะฮัลมา: "จงเจียบเสี้ยเถิด โอ้ ชาวญะฮัลมา! บุรุษของพวกเจ้าสังหารพวกเรา แต่สตรีของพวกเจ้ากลับมาร้องให้ให้พวกเรากระนั้นหรือ? ผู้ที่จะตัดสินระหว่างพวกเรากับพวกเจ้าคืออัลลอฮ์ ในวันแห่งการตัดสินชี้ขาด!"

ทัศนะจากนักวิชาการ (ชีอะฮ์) ตอบทบาทของชาวญะฮัลมา:

6. ท่านญะฮัลมา มุหัดดีษีย:

ท่านได้กล่าวว่า "เหตุผลทั้งปวงเหล่านี้เอง ที่นำพาให้ท่านอลีต้องเผชิญกับความขมขื่นอย่างที่สุดถึงสองครั้ง (จากชาวญะฮัลมา), นำพาให้ท่านอิมาม หะสัน ต้องถูกทรยศหักหลัง, นำพาให้ท่านมุสลิม บิน อะกีล ต้องถูกสังหารอย่างอธรรมท่ามกลางพวกเขา, และท้ายที่สุดก็นำพาให้ท่านหุสَيْن ต้องถูกสังหารในสภาพกระหายน้ำ ณ กัรบะลาอ์ ใกล้กับเมืองญะฮัลมา และด้วยน้ำมือของกองทัพชาวญะฮัลมานั่นเอง!"

7. ท่านหุสَيْن กุรอนีย:

ท่านกล่าวว่า "ชาวเมืองญะฮัลมาเพียงแต่ตีตัวออกห่างจากท่านอิมาม หุสَيْن เท่านั้น แต่พวกเขายังได้แปรพักตร์เปลี่ยนจุดยืนไปเป็นอีกฝ่ายหนึ่งอย่างสิ้นเชิง กล่าวคือ พวกเขาต่างพากันแย่งชิงเดินทางออกไปยังกัรบะลาอ์ เพื่อเข้าร่วมทำสงครามกับท่านหุสَيْن และ ณ กัรบะ

ลาอันนั่นเอง พวกเขาดูต่างแข่งขันกันแสดงบทบาทอันเป็นที่พึงพอใจของชัยภูอน และเป็นทีที่พิโรธยิ่งของอัลลอฮฺ!"

ท่านหุสัยนุ กุรอนียฺ ยังได้กล่าวเพิ่มเติมอีกว่า: "และเรายังได้ประจักษ์ถึงอีกพฤติการณ์หนึ่งอันสะท้อนถึงความเป็นมุนาฟิก (คนหน้าไหว้หลังหลอก) ของชาวเมืองกุฟะฮฺ अबดุลลอฮฺ บิน เหาชะฮฺ อัต-ตะมีมียฺ ได้มายืนอยู่เบื้องหน้าท่านอิมาม หุสัยนุ และตะโกนถามว่า 'ในหมู่พวกเจ้ามีหุสัยนุอยู่หรือไม่?' ทั้งๆ ที่ชายผู้นี้ก็เป็นชาวเมืองกุฟะฮฺ และก่อนหน้านั้นไม่นาน เขาก็เคยเป็นพลพรรคของท่านอลี เป็นไปได้ว่าเขาเป็นหนึ่งในผู้ที่เคยเขียนสาส์นเชิญท่านหุสัยนุ หรืออยู่ในกลุ่มของชะบัซ (บิน ริกบียฺ) และคนอื่นๆ ที่เคยเขียนสาส์นเชิญท่าน แต่แล้วในวันนี้ เขากลับมากล่าวเย้ยหยันว่า 'โอ้ หุสัยนุเอ๋ย! จงยินดีกับไฟนรกเถิด!'"

8. ท่านมูฮัมหมัด มุญาฮิดฮะรีรี:

ท่านได้กล่าวว่า "และไม่ต้องสงสัยเลยว่า ชาวกุฟะฮฺนั้นเคยเป็นพลพรรค (ชีอะฮฺ) ของท่านอลี และบรรดาผู้ที่สังหารท่านหุสัยนุ ก็คือบรรดาพลพรรค (ที่เคยอ้างตนว่าเป็นชีอะฮฺ) ของท่านเองนั่นแหละ"

ท่านยังได้กล่าวอีกว่า "และดังที่เราได้ยืนยันไปก่อนหน้านี้แล้วว่า ประเด็นนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งในแง่มุขทางประวัติศาสตร์ และเราขอย้ำอีกครั้งว่า การสังหารท่านหุสัยนุ นั้นเกิดขึ้นด้วยน้ำมือของชาวมุสลิมด้วยกันเอง ยิ่งไปกว่านั้น คือด้วยน้ำมือของผู้ที่เคยอ้างตนว่าเป็นชีอะฮฺ (ผู้สนับสนุน) ของท่าน ซึ่งเหตุการณ์นี้เกิดขึ้นหลังจากที่ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิ วะสัลลัม ได้จากไปเพียง 50 ปีเท่านั้น ช่างเป็นเรื่องที่น่าฉงนสนเท่ห์ น่าประหลาดใจ และเกินความคาดหมายอย่างที่สุด!"

และเป็นทีที่ทราบกันว่า ผู้ออกคำสั่งโดยตรงให้สังหารท่านหุสัยนุและแสดงความพึงพอใจต่อการกระทำนั้นคือ อุบัยดุลลอฮฺ บิน ซิยาต ส่วนผู้ที่ลงมือสังหารท่านหุสัยนุโดยตรงคือ ชัมรฺ บิน

ซิลเยาซัน และ ซินาน บิน อนัส อัน-นะเคาะอียี และเป็นที่น่าประหลาดใจว่า บุคคลทั้งสามนี้ (อุบัยยุดดอลอฮฺ, ซัมรฺ, และซินาน) ล้วนเคยเป็นส่วนหนึ่งของผู้ที่อ้างตนว่าเป็นเชื้อฮะซของท่านอลี และยังคงร่วมอยู่ในกองทัพของท่านอลีในสงครามคิฟฟินอีกด้วย!

9. ท่านกาซิม อัล-อิหฺสาอียี อัน-นะญะฟียฺ:

ท่านกล่าวว่า "แท้จริง กองทัพที่ยกออกมาทำสงครามกับท่านอิมาม หุสَيْن นั้น มีจำนวน 3,000 นาย (บางรายงานระบุจำนวนแตกต่างกัน) ซึ่งทั้งหมดล้วนมาจากเมืองกุฟะฮฺ ในหมู่พวกเขา มิได้มีชาวซาม, ชาวหิญาซ, ชาวอินเดีย, ชาวปากีสถาน, ชาวซูดาน, ชาวอียิปต์ หรือชาวแอฟริกาปะปนอยู่เลย หากแต่เป็นชาวเมืองกุฟะฮฺทั้งสิ้น ซึ่งถูกรวบรวมมาจากหลากหลายเผ่าพันธุ์อาหรับ"

10. ท่านหุสَيْن บิน อะห์มัด อัล-บรอกียฺ อัน-นะญะฟียฺ:

ท่านได้อ้างอิงคำกล่าวของ อัล-ก็อซวีนี ว่า "หนึ่งในพฤติกรรมอันเป็นที่น่าสนใจของชาวเมืองกุฟะฮฺคือ การที่พวกเขากล่าววาทะให้ร้ายต่อท่านหะสัน บิน อลี และพวกเขาก็ได้สังหารท่านหุสَيْن ภายหลังจากที่พวกเขาเองเป็นผู้เชื่อเชิญท่านมา!"

11. ท่านมูห์ซิน อัล-อะมีน:

ท่านกล่าวว่า "หลังจากที่ชาวเมืองอิรักจำนวนถึง 20,000 คน (ตามบางรายงาน) ได้ให้สัตยาบันแก่ท่านหุสَيْن แล้ว พวกเขากลับทรยศต่อท่าน และยกทัพออกมาต่อสู้กับท่าน ทั้งๆที่พันธะแห่งสัตยาบันยังคงผูกมัดคอของพวกเขาอยู่ แต่พวกเขาก็ยังคงลงมือสังหารท่านจนได้!"

ใครคือผู้ลงมือสังหารท่านหุสَيْنโดยตรง?

จากบันทึกทางประวัติศาสตร์และรายงานต่างๆ เป็นที่ประจักษ์ชัดว่า ผู้ที่ลงมือสังหารท่านหุสَيْنโดยตรงนั้น มีการระบุชื่อบุคคลสำคัญสองคนคือ: ซินาน บิน อนัส อัน-นะเคาะอียี และ ชัมรฺ บิน ซิลญะฮฺ ส่วนผู้ที่เป็นตัวการใหญ่ในการสั่งการและชักใยอยู่เบื้องหลังโศกนาฏกรรมครั้งนี้คือ อุบัยดุลลอฮฺ บิน ซิยาต และเป็นที่น่าสังเกตว่า ทั้งอุบัยดุลลอฮฺและชัมรฺนั้น ต่างก็เคยเป็นผู้ที่อยู่ในกลุ่มผู้สนับสนุนท่านอลีมาก่อน

1- **อุบัยดุลลอฮฺ บิน ซิยาต:** ท่านอับดู-ฏฮีย์ ได้กล่าวถึงเขาไว้ในหนังสือ 'อรั-รียาล' (เกี่ยวกับชีวประวัติบุคคล) และได้ระบุว่าเขาเคยเป็นหนึ่งในกลุ่มผู้สนับสนุน (ชีอะฮฺ) ของท่านอลี

2- **ชัมรฺ บิน ซิลญะฮฺ:** ท่านอัน-นะมาซีฮฺ อัช-ชะฮ์รูดีฮฺ ได้กล่าวถึงชัมรฺไว้ว่า ในสงครามคิฟฟินนั้น เขาเคยเป็นทหารอยู่ในกองทัพของท่านอะมีรุลมุอ์มินีน (อลี บิน อับีฏอลิบ)

ประเด็นที่สี่: ทศนะและจุดยืนที่พึงมีต่อการพลีชีพของท่านหุสَيْن

เป็นที่ประจักษ์ชัดโดยปราศจากข้อสงสัยใดๆ ว่า การพลีชีพของท่านหุสَيْنนั้น ถือเป็นมหันตภัยอันใหญ่หลวงยิ่งที่ประสบแก่ประชาชาติมุสลิม เพราะในเวลานั้น หามีหลานชายของท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ผู้ใดอีกไม่บนหน้าแผ่นดินนี้ นอกเหนือไปจากท่าน ท่านถูกสังหารอย่างอยุติธรรม และการจากไปของท่านถือเป็นความสูญเสียอันใหญ่หลวงสำหรับชาวมุสลิมทั่วโลก ด้วยเหตุการณ์นี้ ท่านย่อมได้รับการตอบแทนในฐานะชะฮีด (ผู้พลีชีพในหนทางของอัลลอฮฺ) ได้รับ

เกียรติยศอันสูงส่ง ได้รับการยกย่องขึ้น และได้เข้าใกล้ชิดต่ออัลลอฮ์มากยิ่งขึ้น โดยที่ท่านได้เลือก แล้วซึ่งโลกอาคิเราะห์และสรวงสวรรค์อันบรมสุข เหนือกว่าโลกดุนยาอันมืดมนและไม่จีรังนี้

เราขอกล่าวด้วยความเคารพว่า หากพิจารณาในแง่ผลลัพธ์แล้ว การตัดสินใจออกเดินทางของท่านในครั้งนั้นอาจมิใช่ทางเลือกที่ดีที่สุด ด้วยเหตุนี้เอง บรรดาเศาะหาบะฮ์อาวุโสในยุคนั้นจึงได้พยายามทัดทานท่านอย่างสุดกำลัง และเพราะการเดินทางครั้งนี้เอง ที่ได้เปิดโอกาสให้เหล่าผู้ อธรรมและกตัญญูสามารถกระทำการอันโหดเหี้ยมต่อหลานชายของท่านเราะสูลุลลอฮ์ ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม จนกระทั่งท่านต้องถูกสังหารอย่างอยุติธรรมและจบชีวิตลงในฐานะ ชะฮีด ซึ่งผลกระทบอันเลวร้ายจากการเสียชีวิตของท่านนั้น อาจจะมากกว่าการที่ท่านพำนักอยู่ใน ดินแดนของท่านต่อไป อย่างไรก็ดีตาม ทั้งหมดนี้ย่อมเป็นไปตามลิขิตของอัลลอฮ์ ผู้ทรงจำเริญและ สูงส่งยิ่ง สิ่งใดที่พระองค์ได้ทรงกำหนดไว้แล้ว ย่อมต้องอุบัติขึ้นอย่างแน่นอน โดยมีอาจมีผู้ใด เปลี่ยนแปลงได้ ไม่ว่ามนุษย์จะปรารถนาหรือไม่ก็ตาม

อย่างไรก็ดี การสังหารท่านหุสَيْن นั้น ถึงแม้จะเป็นโศกนาฏกรรมอันยิ่งใหญ่ แต่ก็มิได้ร้ายแรงไปกว่าการสังหารบรรดานบีของอัลลอฮ์ ดังเช่น ศีรษะของท่านนบียะหยา อะลัยฮิสสะลาม (บุตรของท่านนบิชะกะรียา) ได้ถูกมอบเป็นของกำนัลให้แก่สตรีชั่วคนหนึ่ง และท่านนบิชะกะรียา อะลัยฮิสสะลาม เองก็ถูกสังหารเช่นกัน เช่นเดียวกับบรรดาเคาะลีฟะฮ์รอซิดูน คือ ท่านอุมัร, ท่าน อุษมาน, และท่านอลี เราะฎิยัลลอฮุอันฮุม ก็ล้วนถูกลอบสังหาร บุคคลเหล่านี้ทุกท่านล้วนมีความ ประเสริฐยิ่งกว่าท่านหุสَيْن ทั้งสิ้น

ด้วยเหตุนี้ จึงมีอนุญาตให้ผู้ใดก็ตาม เมื่อรำลึกถึงการสังหารท่านหุสَيْن แล้ว แสดงออก ด้วยการทาบอกตบหน้า, ฉีกทิ้งเสื้อผ้า, หรือกระทำการอื่นใดในทำนองเดียวกัน เพราะการกระทำ เหล่านี้ทั้งหมดล้วนเป็นสิ่งต้องห้าม (หะรอม) ในอิสลาม ดังที่ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ได้กล่าวไว้ว่า:

«لَيْسَ مِنَّا مَنْ لَطَمَ الْخُدُودَ، وَشَقَّ الْجُيُوبَ»

"มิใช่ส่วนหนึ่งจากพวกเรา ผู้ใดก็ตามที่ตบแก้ม (ของตนเองด้วยความเสียใจ) และฉีกหิ้งคอเสื้อ (ของตนเอง)"

และท่านยังได้กล่าวอีกว่า:

«أَنَا بَرِيٌّ مِنَ الصَّالِقَةِ وَالْحَالِقَةِ وَالشَّاقَّةِ»

"ข้าพเจ้าขอประกาศไม่เกี่ยวข้องกับใดๆ กับ อัศ-ศอลิเกาะฮฺ, อัล-हाลิเกาะฮฺ, และ อัช-ซาคเกาะฮฺ"

(อธิบาย: อัศ-ศอลิเกาะฮฺ คือ สตรีที่ร่ำไห้คร่ำครวญเสียงดัง, อัล-हाลิเกาะฮฺ คือ สตรีที่โกนศีรษะ (เพื่อแสดงความโศกเศร้า), และ อัช-ซาคเกาะฮฺ คือ สตรีที่ฉีกหิ้งเสื้อผ้าของตนเอง)

และท่านยังได้กล่าวอีกว่า:

«النَّائِحَةُ إِذَا لَمْ تَتُبْ فَإِنَّهَا تَلْبَسُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ دِرْعًا مِنْ جَرَبٍ وَسِرْبَالًا مِنْ

قَطْرَانٍ، «

"สตรีผู้ร่ำไห้คร่ำครวญ (อันนาอิหะฮฺ) นั้น หากนางมิได้สำนึกผิดกลับตัว (เตาบะฮฺ) ก่อนตาย ในวันกิยามะฮฺ นางจะได้สวมใส่เกราะที่ทำจากขี้เรื้อน และอาภรณ์ที่ทำจากน้ำมันดิน"

ดังนั้น หน้าที่ของมุสลิมเมื่อประสบกับเหตุการณ์อันน่าเศร้าสลดเช่นนี้ คือการกล่าวถ้อยคำที่อัลลอฮ์ได้ทรงสอนไว้ ดังพระดำรัสที่ว่า:

﴿الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمْ مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ ۝ ١٥٦﴾ [البقرة:

[١٥٦]

"คือบรรดาผู้ที่เมื่อมีเคราะห์ร้ายมาประสบแก่พวกเขา พวกเขาก็กล่าวว่า แท้จริงพวกเราเป็นกรรมสิทธิ์ของอัลลอฮ์ และแท้จริงพวกเราจะกลับไปยังพระองค์" (อัล-บะเกาะเราะฮ์: 156)

จุดยืนของคนทั้งหลายต่อการสังหารท่านหุซัยน

เกี่ยวกับการพลีชีพของท่านหุซัยนนั้น ผู้คนได้มีทัศนะและจุดยืนที่แตกต่างกันออกไป สามารถแบ่งได้เป็นสามกลุ่มหลัก ดังนี้:

กลุ่มที่หนึ่ง (อัน-นะวาสิบ):

กลุ่มนี้มีทัศนะว่า ท่านหุซัยนถูกสังหารด้วยความชอบธรรมแล้ว เนื่องจากพวกเขาเห็นว่า ท่านได้ก่อการกบฏต่อผู้นำ (ยะซีด) และมุ่งสร้างความแตกแยกในหมู่ประชาชาติมุสลิม พวกเขาอ้างอิงหะดีษที่ท่านเราะสูลุลลอฮ์ ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ได้กล่าวไว้ว่า:

«مَنْ جَاءَكُمْ وَأَمْرُكُمْ عَلَى رَجُلٍ وَاحِدٍ، يُرِيدُ أَنْ يُفَرِّقَ جَمَاعَتَكُمْ، فَاقْتُلُوهُ
كَأَنَّا مَنْ كَانَ»

"ผู้ใดก็ตามที่มายังพวกท่าน ในขณะที่กิจการของพวกท่าน (การปกครอง) ได้รวมอยู่ภายใต้บุคคลผู้หนึ่งแล้ว โดยเขามุ่งหวังที่จะสร้างความแตกแยกในหมู่คณะของพวกท่าน ก็จงสังหารเขาเสีย ไม่ว่าเขาจะเป็นผู้ใดก็ตาม"

พวกเขาจึงตีความว่า ท่านหุซัยนมุ่งสร้างความแตกแยกในหมู่มุสลิม และตามบทบัญญัติในหะดีษที่ว่า "ไม่ว่าเขาจะเป็นผู้ใดก็ตาม ก็จงสังหารเขาเสีย" ดังนั้น การสังหารท่านหุซัยนจึงถือ

เป็นสิ่งที่ถูกต้องแล้ว ทักษะดังกล่าวนี้เป็นของกลุ่มอัน-นะวาติบ ผู้ซึ่งมีความเกลียดชังต่อท่านหุสَيْن บิน อลี เป็นทุนเดิม

กลุ่มที่สอง (อัช-ชีอะฮฺ - Shi'a):

กลุ่มนี้มีทัศนะว่า ท่านหุสَيْنคืออิมามผู้ทรงสิทธิ์อันชอบธรรม การเชื่อฟังท่านเป็นสิ่งจำเป็น (วาญิบ) และอำนาจการปกครองจะต้องถูกมอบให้แก่ท่าน ทักษะนี้เป็นของกลุ่มอัช-ชีอะฮฺ

กลุ่มที่สาม (อะฮ์ลุลสุन्नนะฮฺ วัลญะมาอะฮฺ):

กลุ่มนี้คือปวงปราชญ์และแนวทางของอะฮ์ลุลสุन्नนะฮฺ วัลญะมาอะฮฺ พวกเขามีทัศนะว่า ท่านหุสَيْنถูกสังหารอย่างอยุติธรรมและเป็นการพลีชีพ (ชะฮีด) แต่ท่านมิได้เป็นผู้ที่ได้รับมอบอำนาจการปกครอง (อิมาม) โดยตรงจากอัลลอฮฺ (ในความหมายที่ชีอะฮฺเชื่อ) และการเสียชีวิตของท่านก็มีได้อยู่ในฐานะของผู้ที่ก่อการกบฏต่อผู้นำที่ชอบธรรม หากแต่ท่านถูกสังหารอย่างอธรรม และทรงเกียรติในฐานะชะฮีด ดังที่ท่านเราะฮ์ลุลลอฮฺ คือลัลลอฮุอะลัยฮิวัสสลาม ได้กล่าวถึงท่านและพี่ชายของท่านว่า:

«الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ سَيِّدَا شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ»

"อัล-หะสัน และ อัล-หุสَيْن คือหัวหน้าของบรรดาชายหนุ่มแห่งชาวสวรรค์"

ทั้งนี้เพราะ (ตามรายงานที่น่าเชื่อถือ) ท่านหุสَيْنได้แสดงเจตจำนงที่จะถอนตัวกลับ หรือเดินทางไปยังยะซีด ณ แคว้นซามแล้ว แต่ฝ่ายตรงข้ามกลับไม่ยินยอม และบีบบังคับให้ท่านยอมจำนนต่อการตัดสินใจของอิบนุ ซิยาต แต่เพียงผู้เดียว

อุตริกรรม (บิตอะฮฺ) สองประการที่อุบัติขึ้นภายหลังพลีชีพของท่านहुสَيْن:

ท่านซัยคุลอิสลาม อิบน์ ตัยมียะฮฺ เราะหิมะฮุลลอฮฺ ได้กล่าวว่า ภายหลังการสังหารท่าน हुสَيْن ได้เกิดอุตริกรรม (บิตอะฮฺ) ขึ้นสองประการในหมู่ประชาชาติ:

ประการแรก: อุตริกรรมการแสดงความโศกเศร้าและร่ำไห้คร่ำครวญในวันอาชูรอฮ์

ซึ่งแสดงออกด้วยการทบทวนตนเอง, การตะโกนร้องโหยหวน, การร่ำไห้ฟูมฟาย, การแสดงท่าทีประหนึ่งกระหายน้ำ, การขับกล่อมบทเพลงและบทกวีรำพันถึงความสูญเสีย การกระทำเหล่านี้มักนำไปสู่การตำหนิและสาปแช่งบรรพชนยุคแรก (อัส-สะลัฟ) และการกล่าวโทษพาดพิงไปยังบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิด จนกระทั่งลุกลามไปถึงการกล่าวร้ายต่อผู้ที่เข้ารับอิสลามในยุคแรกๆ มีการอ่านเรื่องราวที่กุขึ้นว่ามีผู้คนบางคนถึงกับเสียชีวิต (ด้วยความโศกเศร้า) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเรื่องเท็จ วัตถุประสงค์เบื้องหลังของการสร้างรูปแบบ (พิธีกรรม) เหล่านี้ขึ้นมา ก็เพื่อเปิดประตูสู่ความรุ่มรวย (ฟิตนะฮฺ) และสร้างความแตกแยกในหมู่ประชาชาติ (อุมมะฮฺ) มิฉะนั้นแล้ว จะมีความหมายอันใดอีกเล่า กับการหวนรำลึกถึงเหตุการณ์นี้เป็นประจำทุกปี ด้วยการประกอบพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับการหลั่งเลือด, การเทิดทูนบูชาบุคคลจนเกินขอบเขต, การยึดติดอยู่กับอดีต, และการมุ่งความสนใจไปยังสุสาน (กูโบร์)?

ประการที่สอง: อุตริกรรมการเฉลิมฉลอง การแสดงความยินดี และการแจกจ่ายขนมหวานในวันครบรอบการสังหารท่านहुสَيْن

ณ เมืองกุฟะฮ์นั้น มีทั้งกลุ่มคนที่อ้างตนว่าสนับสนุนอะฮ์ลุลบัยต์ (นำโดย อัล-มุคตาร บิน อบีอับดุล ผู้ซึ่งถูกกล่าวหาว่าเป็นจอมโกหกและอ้างตนเป็นนบี) และกลุ่มคนที่แสดงความเกลียดชังต่ออะฮ์ลุลบัยต์ (ซึ่งหนึ่งในนั้นคือ อัล-หัจญัจญ์ บิน ยูสุฟ อัช-ชะเกาะฟีย)

ท่านอับนุ ตัยมียะฮ์ ชี้ว่า อุตริกรรม (บิตอะฮ์) อย่างหนึ่งนั้นสมควรตอบโต้ด้วยนวัตกรรมอีกอย่างหนึ่ง หากแต่จะต้องตอบโต้ด้วยการยึดมั่นในสุนนะฮ์ของท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ซึ่งสอดคล้องกับสิ่งที่อัลลอฮ์ได้ทรงบัญชาไว้ นั่นคือ:

﴿الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمْ مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ ۝ ١٥٦﴾ [البقرة:

[١٥٦]

"คือบรรดาผู้ที่เมื่อมีเคราะห์ร้ายมาประสบแก่พวกเขา พวกเขาก็กล่าวว่า แท้จริงพวกเราเป็นกรรมสิทธิ์ของอัลลอฮ์ และแท้จริงพวกเราจะกลับไปยังพระองค์" (อัล-บะเกาะเราะฮ์: 156)

ประเด็นที่ห้า: ทศนะของอะฮ์ลุลสุนนะฮ์ วัลญะมาอะฮ์ ต่อ ยะซีด บิน มุอาวิ

ยะฮ์

เป็นที่ยืนยันว่า ยะซีดมิได้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงในการสังหารท่านหุสัยน การชี้แจงประเด็นนี้มีใช่เป็นการปกป้องยะซีด หากแต่เป็นการรักษาไว้ซึ่งความสัตย์จริงทางประวัติศาสตร์ ดังที่เราได้อธิบายไปแล้วถึงลำดับเหตุการณ์ที่นำไปสู่มรณสักขีของท่านหุสัยน ยะซีดได้ส่งอุบายดุลลอฮ์ บิน ซิยาต ไปยังกุฟะฮ์ โดยมีเป้าหมายเพื่อสกัดกั้นมิให้ท่านหุสัยนเดินทางถึงเมืองกุฟะฮ์และรวมกำลังกับผู้สนับสนุนที่นั่นได้ เขา มิได้สั่งการโดยตรงให้สังหาร ท่านหุสัยนแต่อย่างใด ในทางกลับกัน ท่านหุสัยนเองก็ยังคงมีทศนะที่ดีต่อยะซีดในระดับหนึ่ง ดังที่ท่านได้เสนอทางออกว่า "ปล่อยให้ข้าพเจ้าได้เดินทางไปพบยะซีด เพื่อข้าพเจ้าจะได้วางมือของข้าพเจ้าในมือของเขา (เจรจาหรือให้สัตยาบันโดยตรง)"

ท่านชัยคุลอิสลาม อิบน์ ตัยมียะฮ์ เราะหิมะฮุลลอฮ์ ได้กล่าวว่า: "ยะซีด บิน มุอาวิยะฮ์ มิได้ออกคำสั่งให้สังหารท่านหุสัยน ซึ่งเป็นที่เห็นพ้องต้องกันของบรรดานักรายงาน (อัล-มุหัดดิซุน) เขาเพียงแต่มีคำสั่งไปยังอิบน์ ซิยาต ให้ยับยั้งมิให้ท่านหุสัยนเข้ามามีอำนาจปกครองในอิรัก และเมื่อข่าวการสังหารท่านหุสัยนได้ไปถึงยะซีดแล้ว เขาก็ได้แสดงความเสียใจและเจ็บปวดต่อเหตุการณ์ดังกล่าว มีรายงานว่าถึงกับมีเสียงร้องให้ดังออกมาจากบ้านพักของเขา เขา มิได้จับกุมสตรีในวงศ์วานของท่านหุสัยนมาเป็นทาสี ตรงกันข้าม เขากลับให้เกียรติแก่บรรดาสมาชิกอะฮ์ลุลบัยต์ มอบของกำนัลแก่พวกท่าน และจัดส่งพวกท่านกลับสู่บ้านเมืองของพวกท่านอย่างสมเกียรติ"

ส่วนรายงานต่างๆ ที่อ้างว่า บรรดาสตรีแห่งอะฮ์ลุลบัยต์ได้รับการปฏิบัติอย่างเหยียดหยามดูหมิ่น และถูกนำตัวไปยังแคว้นขามในสภาพของเชลยศึกและทาสี อีกทั้งยังถูกประจานให้อับอาย ณ ที่นั่น เรื่องราวทั้งหมดนี้ ล้วนเป็นเรื่องเท็จที่ปราศจากมูลความจริง ในความเป็น

จริงแล้ว ราชวงศ์บนิอุมัยยะฮฺ (โดยทั่วไป) ให้เกียรติและยกย่องวงศ์วานบนิฮาซิมเป็นอย่างมาก ดังตัวอย่างเช่น เมื่อครั้งที่ อัล-หัจญัจญ์ บิน ยูสุฟ ได้แต่งงานกับท่านหญิงฟาฏิมะฮฺ บินติ अबดุลลาฮฺ บิน ญะฮ์ฟัร เคาะลีฟะฮ์ अबดุลมาลิก บิน มัรวาน ถึงกับรับไม่ได้กับเรื่องนี้ และได้ออกคำสั่งให้อัล-หัจญัจญ์ปล่อยนางและหย่าขาดจากนางทันที สิ่งนี้แสดงให้เห็นถึงการให้เกียรติอย่างสูงที่พวกเขามีต่อวงศ์วานบนิฮาซิม และไม่เคยปรากฏว่ามีการจับกุมสตรีจากวงศ์วานบนิฮาซิมมาเป็นทาสีแต่อย่างใด

บรรดาสตรีแห่งวงศ์วานบนิฮาซิมนั้น ได้รับการยกย่องและให้เกียรติอย่างสูงในยุคสมัยนั้น สำหรับเรื่องเล่าที่ว่าศิระของท่านหุสَيْنถูกส่งไปยังยะซีด ณ แคว้นขามั้น ไม่มีหลักฐานที่น่าเชื่อถือยืนยันได้ หากแต่ (ตามรายงานที่แข็งแรงกว่า) ศิระของท่านหุสَيْنนั้นถูกเก็บรักษาไว้กับอُبัยดুলลอฮฺ บิน ซิยาต ณ เมืองกูฟะฮฺ ส่วนสถานที่ฝังร่างอันบริสุทธิ์ของท่านหุสَيْنนั้น แม้จะไม่มีผู้ใดทราบตำแหน่งที่แน่นอน แต่เป็นที่เข้าใจกันโดยทั่วไปว่า ท่านถูกฝัง ณ กัรบะลาฮ์ ในสถานที่ที่ท่านถูกสังหารนั่นเอง

จุดยืนสายกลางต่อยะซีด บิน มุอาวิยะฮฺ:

ท่านชัยคุลอิสลาม อิบน์ ตัยมียะฮฺ เราะหิมะฮุลลอฮฺ ได้กล่าวถึงทัศนะของผู้คนต่อยะซีดว่ามีอยู่สองแนวทางที่สุตโต่ง และอีกหนึ่งแนวทางที่เป็นสายกลาง:

1- กลุ่มที่สุตโต่งฝ่ายยกย่อง: พวกเขาเข้าข้างยะซีดอย่างไม่ลืมหูลืมตา แสดงความรักใคร่และเทิดทูนอย่างเกินพอดี บางคนถึงกับยกย่องเขาจนเกือบเทียบเท่าอนบี หรืออ้างว่าเขาเป็นผู้บริสุทธิ์จากความผิดพลาด (มะฮ์ศุม) เลยกทีเดียว

2- กลุ่มที่สวดโองการฝ่ายประธาน: พวกเขาปฏิเสธยะซีตอย่างสิ้นเชิง แสดงความโกรธแค้น
ชิงชัง ถึงขั้นกล่าวหาว่าเขาเป็นผู้ปฏิเสธศรัทธา (กาฟิร) พวกเขามองว่ายะซีตเป็นมุนาฟิก (คนหน้า
ไหว้หลังหลอก) ที่สร้างแสดงตนเป็นมุสลิม แต่ซ่อนเร้นความกลับกลอกไว้ภายใน และกล่าวหาว่า
เขาเกลียดชังท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม กลุ่มนี้ยังได้แต่งบทกวี (ที่กล่าวหาว่ายะซีตเป็นผู้
แต่ง) ซึ่งแสดงความสนใจต่อการสังหารท่านหุสัยน หรือต่อเหตุการณ์โศกนาฏกรรมที่อัล-หิรเราะฮฺ
(ณ นครมะดีนะฮฺ) บทกวีดังกล่าวมีเนื้อหา

นี่ถ้าเหล่าผู้อาวุโสที่ (ถูกมุสลิมสังหารในสงคราม) บะดร์ได้เห็น

ความหวาดผวาของพวกเขา (อาหรับมะดีนะฮฺเผ่า) คือซรีจจากเหตุการณ์ใหญ่นี้

เราได้ปลิดชีพผู้นำคนใหญ่คนโตของพวกเขา

เราได้คืนความเป็นธรรมให้แก่บะดร์แล้ว จงรับความเป็นธรรมไปเถิด

แค่คน (จากตระกูล) ฮาซิมอยากเป็นกษัตริย์ หากได้มีสาส์นหรือวะฮีย์ใดลงมา

และยังป้ายสีอีกว่า ยะซีตได้ร้ายบทกวีเมื่อศีรษะของท่านหุสัยนถูกนำมาถึงว่า

เมื่อสิ่งนั้นถูกหิ้วมาถึงเบื้องหน้า

เหล่าเศียรราชูญัยรุลปราการสถาน

อีกาขานร้องระงม จักร้องไม่ร้อง ไม่นำพา

แต่หนี่ไฉนจากศาสดา...ข้าเอาคืนสาสมใจ!

ท่านอิบนุ ดัยมียะฮฺได้กล่าวว่า บทกวีทั้งสองบทนี้ เป็นเรื่องเท็จ เพราะยะซีตนั้นเป็น
กษัตริย์องค์หนึ่งของชาวมุสลิม ดำรงตำแหน่งเคาะลีฟะฮฺ (ในฐานะผู้ปกครอง) จึงย่อมเป็นไปได้
ได้ที่เขาจะกล่าวถ้อยคำเช่นนั้นออกมา

สำหรับการพลีชีพของท่านหุสยูนนั้น ไม่เป็นที่สงสัยเลยว่าท่านถูกสังหารอย่างยุติธรรม และเป็น การพลีชีพในหนทางของอัลลอฮฺ (ชะฮีด) เช่นเดียวกับบุคคลอื่นๆ ที่ถูกสังหารอย่างไม่เป็นธรรมและได้รับสถานะชะฮีด การสังหารท่านหุสยูนถือเป็นการฝ่าฝืนต่ออัลลอฮฺและเราะสูลของพระองค์อย่างชัดแจ้งจากผู้ที่ยึดถือสังหาร ผู้ที่ให้การสนับสนุน หรือผู้ที่พึงพอใจต่อการกระทำดังกล่าว สำหรับประชาชาติมุสลิมแล้ว นี่คือการพิบัติอันใหญ่หลวงประการหนึ่ง ไม่ว่าจะประสบกับสมาชิกในครอบครัวของท่านนบีหรือกับบุคคลอื่นใดก็ตาม แต่สำหรับตัวท่านหุสยูนเองแล้ว นี่คือการได้รับสถานะชะฮีด เป็นการเพิ่มพูนฐานันดร และเป็นการยกระดับสถานภาพของท่านให้สูงส่งยิ่งขึ้น (ณ อัลลอฮฺ)

การดเว้นจากการสาปแช่งยะซีด:

เหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในรัชสมัยของยะซีด ซึ่งมักถูกหยิบยกมาเป็นประเด็นวิพากษ์วิจารณ์ ได้แก่ เหตุการณ์อัล-หิรเราะฮฺ, การสู้รบกับท่านอับดุลลอฮฺ บิน อัสซุบัยร, และการสังหารท่านหุสยูน ด้วยเหตุการณ์เหล่านี้ จึงมีนักวิชาการบางท่านที่อนุญาตให้สาปแช่งยะซีด บิน มุอาวียะฮฺได้ แต่ก็มีนักวิชาการอีกกลุ่มหนึ่งที่ห้ามปรามการกระทำดังกล่าว สำหรับผู้ที่เห็นว่าอนุญาตให้สาปแช่งยะซีดได้นั้น พวกเขาจำเป็นต้องยืนยันข้อเท็จจริงสามประการนี้ให้ได้เสียก่อน:

- 1- ยืนยันให้ได้ว่าเขากระทำการละเมิดฝ่าฝืน (ฟาลิฮ) จริง
- 2- ยืนยันให้ได้ว่าเขาไม่ได้สำนึกผิดกลับตัว (เตาบะฮฺ) จากการละเมิดฝ่าฝืนนั้นก่อนเสียชีวิต เพราะแม้แต่ผู้ปฏิเสธศรัทธา (กาฟิร) หากเขากลับตัว อัลลอฮฺก็ยังทรงรับการกลับตัวของเขา แล้วจะนับประสาอะไรกับผู้ที่ยังแค่ละเมิดฝ่าฝืนเล่า?

3- ยืนยันให้ได้ว่า การสาปแช่งบุคคลโดยเจาจะจงชื่อนั้นเป็นสิ่งที่อนุญาตในหลักการศาสนา

โดยหลักการทั่วไปแล้ว ไม่อนุญาตให้สาปแช่งผู้ที่เสียชีวิตไปแล้วโดยเจาจะจงชื่อบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับบุคคลที่อัลลอฮ์และเราะสุลของพระองค์มิได้ทรงสาปแช่งไว้เป็นการเฉพาะ เนื่องจากมีหะดีษที่ได้รับการยืนยันจากท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ว่าท่านได้กล่าวว่า:

«لَا تَسُبُّوا الْأَمْوَاتَ، فَإِنَّهُمْ قَدْ أَفْضَوْا إِلَى مَا قَدَّمُوا»

"พวกท่านจงอย่าได้ด่าทอผู้ที่ล่วงลับไปแล้ว เพราะแท้จริงพวกเขาได้ไปสู่ผลแห่งการงานที่พวกเขาได้ประกอบไว้แล้ว"

อนึ่ง ศาสนาของอัลลอฮ์นั้นตั้งอยู่บนพื้นฐานของคุณธรรมและจริยธรรมอันสูงส่ง การสาปแช่งด่าทอมิใช่ส่วนหนึ่งจากคำสอนของศาสนาอิสลามแต่อย่างใด ตรงกันข้าม ท่านเราะสุลุลลอฮ์ ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ได้กล่าวเตือนไว้ว่า:

«سَبَابُ الْمُسْلِمِ فُسُوقٌ، وَقِتَالُهُ كُفْرٌ»

"การด่าทอพี่น้องมุสลิมถือเป็นการละเมิด (ฟุสุก) และการสังหารเขาถือเป็นการปฏิเสธศรัทธา (กุฟรฺ)"

ดังนั้น การด่าทอพี่น้องมุสลิมจึงถือเป็นการละเมิดฝ่าฝืน และไม่มีผู้ใดในหมู่นักวิชาการที่เห็นว่ายะซิดได้ออกนอกกรอบของอิสลามไปแล้ว เพียงแต่ส่วนใหญ่กล่าวถึงเขาในฐานะผู้ที่อาจมีการละเมิดฝ่าฝืน (ฟาสิก) ซึ่งประเด็นนี้ดังที่เราได้กล่าวไปแล้วข้างต้น ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการ

พิสูจน์ความถูกต้องของข้อกล่าวหาเหล่านั้น ส่วนความรู้ที่แท้จริงเกี่ยวกับสภาพของเขานั้น อยู่ ณ อัลลอฮ์ ผู้ทรงจำเริญและสูงส่งยิ่งแต่เพียงผู้เดียว

อย่างไรก็ตาม มีการยืนยันจากหะดีษที่เศาะหิหว่า ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ได้กล่าวว่า:

«أَوَّلُ جَيْشٍ مِنْ أُمَّتِي يَغْزُونَ مَدِينَةَ قَيْصَرَ مَغْفُورٌ لَهُمْ»

"กองทัพแรกจากประชาชาติของฉันที่ยกไปทำสงคราม ณ เมืองของกษัตริย์ซีซาร์ (กรุงคอนสแตนติโนเปิล) จะได้รับการอภัยโทษ"

และเป็นที่ปรากฏว่า กองทัพแรกที่ยกไปทำสงคราม ณ เมืองของกษัตริย์ซีซาร์นั้น อยู่ภายใต้การนำทัพของยะซีด บิน มุอาวิยะฮ์ และมีรายงานว่าเศาะหาบะฮ์ระดับอาวุโสหลายท่านได้ร่วมทัพไปกับเขาด้วย อาทิ ท่านอิบนุ อุมัร, ท่านอิบนุซุบัยร, ท่านอิบนุ อับบาส, และท่านอูบัยยิบ อัล-อันศอรีย์ เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นในปีฮิจเราะฮ์ศักราชที่ 49 (บางรายงานระบุเป็นปี 50 หรือ 51)

ท่านอิบนุ กะซีร เราะหิมะฮุลลอฮ์ ได้กล่าวว่า "ยะซีดได้ก่อความผิดพลาดครั้งใหญ่ หลวงจากการที่เขาออกคำสั่งให้แม่ทัพของเขาคือ มุสลิม บิน อุกบะฮ์ กระทำการ (ปราบปรามอย่างรุนแรง) ในเหตุการณ์อัล-หัรเราะฮ์ กล่าวคือ การอนุญาตให้เมืองมะดีนะฮ์ถูกละเมิด (อะบาหะฮะ) เป็นเวลาสามวัน ซึ่งส่งผลให้เกิดการสังหารเศาะหาบะฮ์และบุตรหลานของเศาะหาบะฮ์เป็นจำนวนมาก"

โดยสรุปแล้ว จุดยืนต่อยะซีด บิน มุอาวิยะฮ์ นั้น คือการมอบหมายเรื่องของเขาแต่อัลลอฮ์ ผู้ทรงจำเริญและสูงส่งยิ่ง ดังเช่นที่ท่านอิมามอัช-ชะฮะบียฺ เราะหิมะฮุลลอฮ์ ได้กล่าวไว้ว่า "เราไม่ขอสาปแช่งเขา และเราก็ไม่ขอรักเขา"